

ЦЕНТР ПРОГРЕСИВНОЇ ОСВІТИ «ГЕНЕЗУМ»

*Збірник матеріалів Всеукраїнської
науково-практичної конференції*

«ДОСВІД РОБОТИ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ТРАДИЦІЙНІ ПІДХОДИ ТА ІННОВАЦІЇ»

Частина II

19 травня 2020 р.

Ужгород – 2020

УДК 373.2-37.014.3
ББК 74.2

Досвід роботи вихователя закладу дошкільної освіти: традиційні підходи та інновації: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Ужгород , 19 травня 2020 року). Ужгород: Центр прогресивної освіти «Генезум». Частина II, 2020. – 420 с.

У збірнику містяться результати практичних та теоретичних досліджень вихователів ЗДО, що були подані на Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Досвід роботи вихователя закладу дошкільної освіти: традиційні підходи та інновації». Даний збірник розрахований на освітян, що так чи інакше задіяні у роботі системи закладів дошкільної освіти. Тематика публікацій свідчить про різноманітність інтересів вихователів ЗДО. Опубліковані матеріали адресовані як фахівцям, так і тим, хто цікавиться сучасним станом інноваційних педагогічних досліджень у сфері роботи закладів дошкільної освіти.

Організатори конференції приймали матеріали у авторській редакції, що позначилося на тому, що у збірнику тез доповідей із максимальною точністю відображається орфографія і пунктуація, яка була обрана авторами публікацій.

Усі матеріали подаються у оригінальній редакції авторів тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Досвід роботи вихователя закладу дошкільної освіти: традиційні підходи та інновації».

© Колектив авторів, 2020

© Центр прогресивної освіти «Генезум», 2020

Зміст

Секція 1. Практичні нароби вихователя закладу дошкільної освіти

Радова Н.С. Методична розробка до розвиваючої гри «Різнобарвні кришечки».....	8
Пужак Н.С. Інтегроване заняття « Подорож Космосом».....	16
Пустовіт Т.Г. Ділова гра «Педагогічний експрес» вирушаючи у віртуальну подорож за маршрутом «Україна рідний край – її шануй і оберігай» для всіх категорій педпрацівників закладу дошкільної освіти.....	24
Радиця Л.М. Сценарій англomовного свята для дітей старшого дошкільного віку «It's easter time!».....	31
Рижикова С.Є. Конспект заняття для дітей молодшого дошкільного віку на тему: «Найкращий матусин оберіг».....	34
Руденкова О.І. Розробка інтегрованого заняття на тему: «Ні, ти не знаєш добре України, Якщо на Запоріжжі не бував».....	39
Сальва В.В. Конспект інтегрованого заняття «Великоднє яєчко» з пріоритетом морально-ціннісного та природничо-екологічного компоненту у середній групі.....	43
Самойленко Н.В. Заняття для дітей шостого року життя. Ознайомлення з соціумом на тему: «Щоб здоровими зростати - це потрібно знати!».....	47
Самойленко С.В. Інтегрована комунікативно – мовленнєва діяльність «мандрівка сторінками чарівної книги» (старша група).....	51
Скакун М.В. Конспект тематичного музичного заняття «Звуки весни» для дітей середнього дошкільного віку.....	54
Слюсарчук Т.В. Сюжетно-рольова гра «Мастер шеф».....	58
Солотва О.В. Заняття з математики на тему: «Подорож до країни математики».....	60
Спасюк Н.С. Заняття з логіко-математичного розвитку для дітей старшого дошкільного віку «Країна логіка».....	63
Старченко Н.І. Конспект підсумкового заняття.....	67
Сухоручко Н.Г. Формування сталого стилю життя у дітей дошкільного віку через партнерські стосунки закладу дошкільної освіти та батьківської громадськості.....	69
Сушко Л.В. Конспект ігрового заняття для старших дошкільників «Запрошує бізнес - клуб "Маленький підприємець"».....	74
Тимощук А.М. Використання технології «Мнемотехніка» в корекційно - розвитковій роботі з дітьми із затримкою психічного розвитку.....	77
Ткаченко С.В. Конспект заняття з використанням технології Б. Нікітіна для дітей старшої групи «Світ ігор Б. Нікітіна».....	80
Толпейкіна О.М. Конспект інтегрованого заняття з пріоритетом	

мовленнєвої діяльності для дітей старшого дошкільного віку «Зимові фантазії».....	83
Філімонова Л.Г. Досвід роботи вихователя на тему: «Мовленнєвий розвиток дошкільників у процесі ознайомлення з творами В.О. Сухомлинського».....	87
Хоролець Н.М. Інтегроване заняття з екологічного виховання «Подорож різними порами року за фарбами для веселки» (старша група).....	95
Халатова В.М. Дослідницька лабораторія «Маленькі дослідники».....	100
Чаушева К.І. Конспект корекційно-розвивального заняття з розвитку лексико-граматичної сторони мовлення з використанням коректурних таблиць та кінезіологічних вправ для дітей середнього дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.....	104
Черемісінова А.В. Фізкультурна розвага «Ми майбутні захисники України».....	108
Чигрин Г.І. Розробка заняття на тему «Подорож рідним краєм».....	113
Шендрик С.В. Заняття з логіко – математичного розвитку для дітей старшого дошкільного віку на тему: «Подорож в математичні джунглі».....	119
Шерман О.В. Конспект фронтального логопедичного заняття з грамоти для дітей старшої групи. Буква Ш.....	122
Яремчук Т.О. Розвиток дрібної моторики рук, як засіб розвитку мовлення.....	125
Шерстюк О.В., Яворська О.А. Психолого-педагогічний пізнавальний проєкт «Казка з гудзиків».....	136
Ярошенко Л.І. Гра-квест в середній групі «Осінні пригоди».....	142
Аксьонова Л. М. З книгою подружисься – розуму наберешся (заняття-відкриття міні-музею книги у старшій групі).....	146
Алексєєва А. В. Подорож з Робокарами.....	150
Бабченко С.П. «День народження Сонечка» (заняття для середньої групи по ознайомленню з природним довкіллям + художня література + малювання).....	152
Беленчук В.К. Інтегроване заняття з пошуково-дослідницької діяльності+ логіко-математичний розвиток (старша група) «Подорож у країну пісків».....	155
Бояренко М.О. Конспект логопедичного заняття з розвитку зв'язного мовлення на тему: «Вишивані обереги».....	158
Будеянська Г.В. Заняття комплексне для дітей з особливими освітніми потребами різновікової групи на тему: «Теремок».....	160
Бушанова Т.А. Волошина С.В. Використання метафоричних асоціативних зображень у професійній діяльності.....	165
Висоцька О.Ю. Розповіді про пригоди хлопчика – дошкільника «Пригоди Мишка».....	170

Віннічек Л.І. Використання сучасних дидактичних засобів для розвитку пізнавальної активності дітей з особливими освітніми потребами.....	175
Войтко А.В. Конспект інтегрованого заняття з пріоритетом освітньої лінії «Дитина у природному довкіллі».....	184
Габліані М.В. Використання QR-кодів для вивчення англійської мови.....	188
Гаєвська Р.В. Особливості організації адаптаційної роботи з дітьми в закладі дошкільної освіти.....	190
Главацька Л.Я. Заняття - сюрприз «Чарівне яєчко».....	200
Гога Ю.Є. Економічне виховання як засіб соціалізації дошкільників...	203
Гончарук Л.В. Конспект інтегрованого заняття для дітей старшого віку з елементами мнемотехніки «Подорож в країну знань».....	211
Гурічева Г.І. Комплексне заняття для дітей II-ї молодшої групи «Лісова гостина».....	214
Декусар І.Є. Проект «Впровадження ідей Василя Сухомлинського в освітньо-виховному процесі дошкільного навчального закладу».....	217
Демчук Л.В., Бойченко В.В. Інтегроване заняття з ознайомлення з соціумом та мовленнєвого розвитку.....	223
Денисюк М.С. Заняття гуткової роботи з використанням нетрадиційних методів малювання з дітьми старшого дошкільного віку.....	228
Довгаль О.Г. Інтегроване заняття з використанням інноваційної методики – паличок К'юізенера «На допомогу трьом поросяткам».....	230
Дорошенко Н.Т. Театралізована діяльність дошкільнят. Авторська казка «Коза - вереда».....	232
Чорна С.В. «Ну-мо, спробуй відгадати, чим листочок може стати» Фізкультурне заняття для дітей середньої групи, з використанням паперу за методикою О.П. Аксьонової.....	237

Секція 2. Теоретичні питання організації взаємодії в рамках роботи закладу дошкільної освіти

Самчук Т.С. Використання блоків Дьенеша в роботі з дошкільниками.	240
Страхонюк О.П. Солетерапія як нетрадиційний метод зміцнення здоров'я дітей дошкільного віку.....	244
Сороченко О.М. Формування первинних радіоекологічних уявлень у дітей старшого дошкільного віку.....	249
Товстюк Т.М. Програма роботи гуртка з формування у дітей старшого дошкільного віку ціннісного ставлення до здорового способу життя в процесі фізичного виховання «Театр у русі».....	254
Хоруженко Т.А. Особливості впровадження комп'ютерної грамоти для дітей старшого дошкільного віку у закладі дошкільної освіти.....	260

Андрієвська Л.М. Інтеграційні підходи до організації методичної роботи в сучасному закладі дошкільної освіти.....	265
Архипенко І.Л. Педагогіка партнерства – невід’ємна складова у роботі з батьками.....	271
Ачкасова В.М., Кривоніс М.Л. Семінар для вихователів «Особливості реалізації змісту освітньої лінії «дитина в сенсорно – пізнавальному просторі» під час освітнього процесу з дітьми раннього віку».....	276
Богославець А.В. Педагогічні умови для впровадження здоров’язберігаючих технологій у навчально-виховний процес дошкільного навчального закладу.....	285
Варава О.І. Використання літературної спадщини В. Сухомлинського в становленні ціннісних орієнтацій дитини.....	290
Волік Н.М. Сучасні проблеми організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.....	295
Мороз Н.А., Галицька Є.А. «Оздоровчо-фізкультурний парк. Здоров’я/time»: вітагенний досвід формування здоров’язбережувальної компетентності дошкільників.....	306
Гніровська О.З. День батьківського самоврядування у закладі дошкільної освіти: вектор пошуку.....	311
Голенко І.В. Інноваційні процеси у дошкільній освіті та готовність педагога до їх впровадження.....	316

Секція 3. Виховні аспекти у роботі вихователя закладу дошкільної освіти

Пудло О.В. Формування патріотичних почуттів у дітей старшого дошкільного віку засобами музейної педагогіки з використанням ІКТ» (в розрізі гурткової роботи).....	322
Рудківська Н.Ф. Практикум для батьків: «Види і причини виникнення порушень звуковимови в дітей дошкільного віку».....	238
Васільєва Л.П. Використання логічних блоків Дьенеша для інтелектуального розвитку дошкільників.....	334
Громакова Л.М. Створення сучасного розвивального простору засобами ігрової діяльності.....	339

Секція 4. Психологічний супровід виховного процесу роботи закладу дошкільної освіти

Полтораус Л.В. Сценарій тренінгового заняття турбуємося про себе: екологічність в роботі педагогів закладів дошкільної освіти.....	344
Савчук І.К. Психологічна готовність дітей дошкільного віку до навчання у школі.....	352

Сімончук Л.М. Основні функції управління закладом дошкільної освіти на основі менеджменту.....	356
Бандик Ю.С. Умови ефективної психологічної готовності дітей до школи за допомогою кінезіологічних вправ.....	362
Ваніфатьєва В.В., Каліда О.М. Семинар-практикум «Разные возможности-равные права».....	369

Секція 5. Досвід роботи управлінця закладу дошкільної освіти

Слабоспицька О.М. Семинар у формі прес-конференції «Медіаосвіта – виклик сьогодення».....	379
Соболева О.В. Музейне освітнє середовище в ЗДО.....	384
Харитонова Г.В. Проєкт «Креативний керівник – креативний педагог – креативні ідеї – креативна дитина».....	392
Борзьонюк Л.І. Організаційно – управлінський напрям професійної діяльності керівника дошкільного закладу.....	398
Воробйова І.А. Майстер-клас з розділу: «Художньо-естетичний розвиток дошкільника засобами об'ємного дизайну» за темою: «Моделювання та аранжування лялькового одягу».....	401
Дацковська В. Г. Круглий стіл з педагогами дошкільних закладів «Безмежний світ гри з LEGO».....	406
Дроздова В.С., Новенко Т.В. Соціалізація особистості дошкільника в рамках реалізації екологічних проєктів.....	410
Відомості про авторів	414

СЕКЦІЯ 1. ПРАКТИЧНІ НАРОБКИ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Радова Н.С.,
вихователь дитячого садка,
*Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу №166
«Ракета» Запорізької міської ради
м. Запоріжжя, Запорізька область*

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА ДО РОЗВИВАЮЧОЇ ГРИ «РІЗНОБАРВНІ КРИШЕЧКИ»

Сенсорно-пізнавальний розвиток дітей з особливими освітніми потребами, корекція та формування психічних пізнавальних процесів – одне з ключових питань спеціального навчання і виховання дітей із затримкою психічного розвитку. Зробити математику живою, цікавою спробуйте за допомогою комплексу розвиваючих ігор та вправ «Різнобарвні кришечки».

Методична розробка «Різнобарвні кришечки» зв'язує навчання математики з життям, трудовою і ігровою діяльністю на фоні позитивних емоцій, що виникають під час успіхів в оволодінні математичними вміннями, навичками і, насамперед, у сфері усних обчислень дітей з особливими освітніми потребами. За допомогою гри «Різнобарвні кришечки» легко підвести дітей до розуміння понять, що число з'являється в результаті лічби і невимушено, в ігровій діяльності, сформуванню усвідомлення відносин більше-менше, порівну, стільки ж. Вправи «Про колір і розмір» підводять дітей до розуміння понять, що виникають у мисленні дітей природньо, як результат їх "самостійного математичного дослідження".

Питання розвитку логіко-математичних здібностей у дітей дошкільного віку за допомогою дидактичних ігор та вправ розглядалися Артемовою Л.В., Плетеницькою Л.С., Нікітіним Б.П., Фесюковою Б.П., Гейденштейном Л.Е., науково-обґрунтовані Щербаковою Е.І., Зайцевою Л.А.

Комплекс ігрових вправ «Різнобарвні кришечки» спрямований на реалізацію Базового компоненту дошкільної освіти та допомагають у вирішенні ключових освітніх завдань програми розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку «Віконечко» (розділ «Цікава математика»).

На своїх заняттях та в індивідуальній роботі з дітьми я впроваджую вправи й завдання з різнокольоровими кришечками, які активізують пізнавальні можливості дітей із ЗПР, сприяють формуванню елементарного математичного мислення. В результаті ігрових вправ з посібником «Різнобарвні кришечки» діти сприймають на слух вказівку вихователя, зосереджено роздивляються таблиці, дають правильну відповідь, виконують завдання (накрити, полічити, співвіднести зі схемою, тощо), коментують результат, роблять власні висновки.

Пропонована методична розробка до розвиваючої гри "Різнобарвні кришечки" – практичний матеріал з досвіду формування математичного мислення дітей з особливими освітніми потребами через ознайомлення з кольором, формою, кількістю та лічбою, просторовими, геометричними уявленнями. Пропоную вашій увазі варіанти використання «Різнобарвних кришечок» в іграх та вправах.

«Знайомство з кришечками»

Мета: Навчити дітей розрізняти і називати предмети, створювати групи з однакових предметів і визначати їх кількість словами «один», «мало», «багато».

Словник: *один, багато, мало, порівну, однакові, різні.*

Матеріал: коробка з кришками однакових за кольором.

Методика проведення гри:

Діти сидять за столом. Вихователь ставить перед ними накриту серветкою коробку з кришками синього кольору. Заглядає під серветку, зацікавлено повідомляє: «Що у нас? Подивіться. (Показує кришки в коробці.) Правильно, кришки». І починає їх по одній викладати перед дітьми, кажучи при цьому: "Одна кришка, і ще одна, і ще кришка, і ось ще кришка! *Ось скільки* кришок. (Показує на всі). Покажи, Артем, кришки. Сам педагог показує на кожну: «Ось, ось, ось кришки. *Ось скільки!* Скільки кришок? Так, багато кришок» (обводить жестом.). Діти грають з кришечками, вихователь індивідуально закріплює поняття – «один», «мало», «багато». Тут вираження «ОСЬ СКІЛЬКИ!» і питання «СКІЛЬКИ КРИШОК?» притягують увагу дітей до кількості.

Педагог пропонує дітям узяти кришки по одній і покласти в коробку. «Скільки в коробці кришок?» - запитує він дітей.

При потребі вихователь допомагає уточнювати відповідь: "Багато кришок поклали в коробку". Подібні завдання можна проводити з іншими за кольором кришками (червоними, зеленими, жовтими), закріплюючи поняття однакові за кольором або різні.

«Кольорова доріжка»

Мета. Навчити дітей самостійно складати групи предметів і викладати їх на столі, відповідати на питання «скільки?» словом багато, вправляти в діях правої руки.

Словник: *скільки, один, багато, однакові.*

Матеріал: коробка з кришками однаковими за кольором.

Методика проведення гри:

Дітям пропонується коробка (одна на двох), в якій 20 і більше кришок. Треба викласти на стіл багато кришок, дотримуючись правил: правою рукою (починати зліва) ставити кришки. При цьому не квапитися.

Вихователь заохочує дії дітей, говорить про те, що кришок стає багато, деяким дітям пропонує: «Візьми, Артем, одну кришку, поклади на стіл зліва. Візьми ще одну, поклади. *Ось скільки* кришек стало. Правильно, правою рукою брав і ставив!», «Скільки кришок поставив Ростислав?

Скільки поставив Андрій? Покажіть кожну кришку. Тимуре, у тебе багато кришок? Скільки їх?» Вихователь, порівнюючи, говорить: «У Дениса багато кришок, у Марка теж багато кришок!» Педагог обов'язково уточнює, чого багато: «Кришок багато».

Гра «Різнобарвні намиста»

Мета: Закріплювати в дітей знання назв кольорів, порівнювати предмети за кольором, встановлювати їх подібність та відмінність, вміння групувати однорідні об'єкти за кольором; вчити дітей розвивати увагу, зосередженість, дрібну моторику.

Словник: багато, мало, рядок, один, шнурок, отвір у кришечки.

Матеріал: спільна коробочка у вихователя з кришками: червоного, жовтого, зеленого, синього, білого, блакитного кольорів; одна на двох коробка з кольоровими кришками (в кожній коробці по десять елементів з отвіром червоного, жовтого, зеленого, синього, білого, блакитного кольорів), торбинка з різнокольоровими шнурками, лялька.

Методика проведення гри:

Завдання на вибір дітей. Виберіть із спільної коробочки кришечки які вам подобаються... На прохання ляльки діти називають колір кришки, який вони обрали. Вихователь помічає, які кольори кому подобаються. Дітям пропонується коробка (одна на двох), в якій 20 кришок різних кольорів з отвіром. За улюбленим кольором треба викласти на стіл багато кришок, дотримуючись правил: правою рукою (починати зліва) ставити кришки. При цьому не квапитися. Вихователь заохочує дії дітей, говорить про те, що кришок стає багато, а в коробочці мало. Деяким дітям пропонує індивідуальну допомогу: «Візьми, Іра, одну кришку, поклади на стіл зліва. Візьми ще одну, поклади. Ось скільки стало. Правильно, правою рукою брала і ставила!», «Скільки кришок поставив Ростислав? Скільки поставив Андрій? Покажіть кожну кришку. Тимуре, у тебе багато кришок? Скільки їх?». Вихователь, порівнюючи, говорить: «У Дениса багато кришок, у Марка теж багато кришок!» Педагог обов'язково уточнює, чого багато: «Кришок багато».

А ще я принесла цілу торбинку різнокольорових шнурочків, та вони переплуталися. Допоможіть мені їх розібрати. Вихователь показує стіл, на якому кожна дитина буде шукати шнурок.

-Той, хто знайде шнурок свого кольору, повинен показати його всім дітям, а вони скажуть, чи правильно виконано завдання. Якщо правильно, то всі плескають у долоні.

-Денисе, візьми свою жовту кришечку, та знайди такий самий шнурок за кольором (вихователь показує прийом прикладання кришечки до шнурочка). Молодці, діти, всі знайшли шнурочки свого кольору. Тепер будемо нанизувати кришечки на шнурок, тобто продівати шнурок в спеціальний отвір, а щоб кришечки не розсипалися, зав'яжемо вузлик у кінці шnurка. Вихователь уточнює, кришки брати по порядку, зліва праворуч, не пропускаючи жодної, продіти в отвір і протягнути її по шнурочку

Вихователь звертає увагу дітей на те, що шнурків у кожного один. На синьому шнурці – сині кришки у Андрія, на блакитному шнурці – блакитні кришки, на червоному шнурці – червоні кришки, на жовтому шнурці – жовті кришки ...Скільки, Родіоне, у тебе шнурочків? Один шнурок. Скільки, Артеме, у тебе кришок? Багато.Ось ми і нанизали намиста.

Варіант гри. Вихователь може змінювати завдання у грі: не тільки нанизувати кришечки за принципом збігу кольору кришки і шнурка: на білий шнурок - білі кришки, на червоний шнурок - червоні кришки і т.д. А також запропонувати дітям нанизати кришечки одного кольору на шнурок будь-якого кольору, нанизати кришечки різних кольорів на шнурок.

Гра «Збери намисто за схемою»

Мета: Вчити дітей чергувати предмети за кольором по картці-схемі, вибираючи елементи двох заданих кольорів з п'яти запропонованих; розвивати дрібну моторику рук, увагу, окомір, мислення.

Словник: *жовта кришка, синя кришка, ось таку кришку, ось такого кольору.*

Матеріал: по п'ять кришок 5-ти кольорів для кожної дитини, шнурки для нанизування, картки-схеми.

Методика проведення гри: Нанизування кришок різного кольору по картці із завданням. Вихователь звертає увагу на ту обставину, що картка має завдання: нанизувати кришки за схемою: жовті - сині. Відібравши дві кришки - жовту і синю, вихователь пояснює: «Ця кришка жовта, а це кружок жовтий. Вихователь за допомогою дітей відбирає всі кришечки жовтого кольору у купку. Є ось така - синя кришка, як синій кружок. Що ще буває синього кольору? (квітка, річка, стрічка тощо). Всі кришечки синього кольору відбирають у іншу купку. Спочатку будемо нанизувати кришку *ось такого, жовтого кольору*, а потім, *ось такого, синього кольору*». Кожний раз слово - назва кольору супроводжується показом кришки і кружка цього кольору.

Далі керівництво здійснюється так само, як і в попередній грі-занятті: спочатку діти відбирають і нанизують кришки на загальний шнурок, а потім виконують завдання самостійно. Педагог акцентує увагу дітей на попередній підготовці матеріалу для нанизування: кожну кришку брати правою рукою і зліва на стіл ставити кришки. При цьому не квапитися. Дітям, які швидко і без зусиль виконують завдання, можна запропонувати нанизувати намиста інших кольорових поєднань по іншій картці схемі: зелені – блакитні, чи за іншими схемами.

Вихователь допомагає тим, хто помиляється: знімає неправильно нанизані кришки і пропонує дитині виконати завдання неспішаючи, по уважніше. Деякі діти потребують поелементному диктанту: «Знайди *ось таку*, жовту кришку, а тепер іншого кольору. *Ось такого – синього*» і т. д.

Варіант: Дітям пропонується виконати завдання на слух.

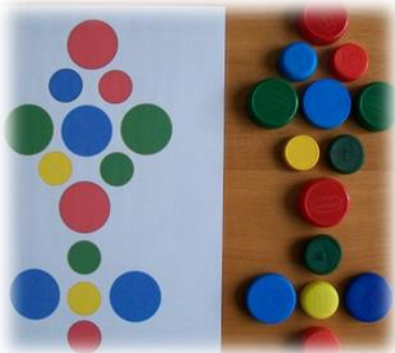
Гра «Викладання квітки з великих та маленьких кришок»

Мета: Тренувати в викладанні правою рукою зліва на право, вчити бачити рядки кружечків, як вони розташовані. Вчити дітей розповідати, що

вони зробили, відображаючи в мові розмір і колір кришок.

Методика проведення гри: Завдання для дітей викласти квітку (на чистому аркуші паперу, або на столі), для дітей середнього віку – накладати кришечки на кружечки схеми, дотримуючись кольору і розміру кришок. Вихователь показує на своїй таблиці- квітці кружечки різного кольору і розміру, які розташовані в ряд. «Сьогодні ми будемо вчитися накладати кольорові кришки на кружечки за кольором (в старшій групі- вчитися відразу викладати кришки на чистий аркуш паперу) зверху вниз, зліва на право - рядками, дотримуючись кольору і розміру кружечка, називаючи їх: велика червона кришка, маленька синя кришка, маленька червона кришка... Між кружечками є проміжки і я пропускаю їх, коли кладу кришечку за розміром та кольором кружечка. Тому у мене і вийшло так, як і на малюнку. Між кришечками я зробила однакові проміжки (показує). У мене кришечок в рядку стільки ж, скільки кружечків, їх порівну.

Тепер ви теж будете вчитися на схемі викладати стільки ж кришечок в ряд, скільки кружечків, дотримуючись кольору і розміру. Візьміть ваші схеми. Вихователь нагадує, що викладати кришки треба зверху – вниз, та правою рукою розкладати кришечки, і пропонує кожному показати, в якому напрямку вони повинні це робити. Після того, як діти виконали завдання,

вихователь запитує їх, скільки вони поклали кришечок. «Я поклав кришечок стільки, скільки у мене кружечків» - "Молодець!" У Вані кришечок і кружечків порівну, і розкладені вони правильно. Між кришечками є проміжки, і він пропускав їх, коли клав кришечку».

Виконавши завдання, вихователь привертає увагу, що у кінці заняття треба прибрати робоче місце за допомогою гри «Знайди пару». Вихователь бере дві великі червоні кришки, демонструє їх дітям, пояснює: «Це велика червона кришка і це велика червона кришка. Дві кришки – пара. Це маленька зелена кришка і це маленька зелена кришка- пара» Після цього вихователь пропонує дітям самим таким чином підібрати пари. Якщо дитина помиляється в розмірі і в кольорі, вихователь не погоджується, спонукаючи знайти помилку, наприклад: «Я не візьму маленьку жовту кришку, яку мені взяти, щоб отримати пару? Так, велику зелену кришку. Дві великі зелені кришки - пара». Вихователь, таким чином, створює у дітей потребу користуватися цими словами.

Гра «Повтори малюнок»

Мета: Тренувати у викладанні правою рукою зліва на право, вчити бачити проміжки між кружечками, коли вони розташовані в ряд, або по колу. Вчити дітей розповідати, що вони зробили, відображаючи в мові побачену рівність груп і використовуючи вирази "стільки, скільки" і "порівну".

Словник: *стільки, скільки і порівну.*

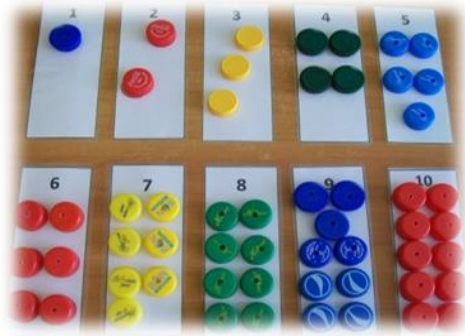
Матеріал для занять: У вихователя - таблиця з кружечками. У дітей - картки з кружечками, тарілочки з кришками різного кольору і розміру.

Хід гри. Дітям пропонуються картки з малюнком (планом-схемою) і лист А-4 з чистим полем. Завдання дітей скопіювати малюнок (викласти кришечки відповідно до малюнка), для дітей молодшого віку - накладати кришечки на кружечки плану-схеми, дотримуючись кольору і розміру кришок. Вихователь показує на своїй таблиці кружечки різного кольору і розміру. "Ми навчилися накладати кришечки кольорові на кружечки за кольором; навчилися ми знімати різнокольорові кришечки з кружечків і переносити їх, і точно розкласти під кружечками. А сьогодні ми будемо вчитися відразу викладати кришки на план-схему, дотримуючись коліру і розміру кружечка. Між кружечками є проміжки і я пропускаю їх, коли кладу кришечку за кольором кружечка. Тому у мене і вийшло так, як і на малюнку. Між кришечками я зробила однакові проміжки (показує). У мене кришечок стільки ж, скільки кружечків, їх порівну. Тепер ви теж будете вчитися на таблиці викладати стільки ж кришечок, скільки кружечків, дотримуючись кольору і розміру. Візьміть ваші картки. Вихователь нагадує, якою рукою діти будуть розкласти кришечки і пропонує кожному показати, в якому напрямку він повинен це робити. Після того, як діти виконали завдання, вихователь запитує їх, скільки вони поклали кришечок і де їх треба було розкласти. «Я поклав кришечок стільки, скільки у мене кружечків» - "Молодець!" У Вані кришечок і кружечків порівну, і розкладені вони правильно на чистому плані - схемі. Між кришечками є проміжки, і він пропускав їх, коли клав кришечку "

В окремих випадках, діти довго не приступають до виконання завдання, але це не пов'язано з обдумуванням ходу практичних дій або з розглядом деталей і плануванням майбутньої діяльності, як це відбувається у дітей з нормальним інтелектуальним розвитком. У дітей із затримкою психічного розвитку так виявляється невпевненість у своїх можливостях, невміння актуалізувати свої здібності для успішного виконання завдання. Вихователь безпосередньо підтримує і керує діями дітей із затримкою психічного розвитку за допомогою вказівок до кожного етапу дії, заохочень, підбадьорювань, поділ дій на послідовні етапи, постійне нагадування способів досягнення по ходу виконання завдання, допомагає дитині організувати та послідовно виконувати потрібні дії. Під час надання допомоги з боку дорослого, іноді тільки у вигляді схвальних і спонукальних до діяльності зауважень, діти справляються із завданням повністю.

Варіант. Виконавши завдання, вихователь повертає увагу, що у кінці заняття треба прибрати робоче місце за допомогою гри «Знайди пару». Вихователь бере дві червоні кришки, демонструє їх дітям, пояснює: «Це червона кришка і це червона кришка. Дві кришки – пара» Після цього вихователь пропонує дітям самим таким чином підібрати пари. Якщо дитина помиляється в кольорі, вихователь не погоджується, спонукаючи знайти помилку, наприклад: «Я не візьму жовту кришку, яку мені взяти, щоб

отримати пару? Так, білу кришку. Дві білі кришки – пара». Вихователь, таким чином, створює у дітей потребу користуватися цими словами.

Гра «Кольорові цифри» (запам'ятовуємо цифри).

Мета: Знайомство з цифрами (1, 2, 3, 4, 5 – 5 р.ж.), (6, 7, 8, 9, 10 – 6 р.ж.), засвоїти конфігурацію вивченої цифри як знака, яким записуємо число. Лічба предметів в межах вивченої цифри.

Словник: *цифра, число, зліва праворуч, перший, другий, стільки ж, скільки, по одні.*

Матеріал: у вихователя і у дітей – нумераційні картки з цифрами і групою кружечків.

Хід гри. Діти забезпечуються нумераційними картками по мірі засвоєння кожної нової цифри. Протягом усього часу слід поступово формувати у дітей поняття про кількісне і порядкове число натурального ряду.

Дітям пропонуються картки з цифрами і з різнокольоровими кружками. Завдання подивитися на цифру, назвати її, потім викласти стільки кришечок, скільки показує число. Кількість кружечків на картці виражається числом (кількість трьох кружечків на одній картці виражаємо числом три; коли ми щось підраховуємо, то називаємо число - один, два, три, чотири. Цифрою 1 записуємо число один, цифрою 2 записуємо число два, цифрою 3 записуємо число три...)

Вихователь запитує: Скільки кружечків? Полічи кружечки на картці з цифрою 2. Більше чи менше їх число від числа кружечків на картці з цифрою 1? Покажи перший кружок, другий тощо. Дай дві кришечки. З'єднай їх у пару, приклавши кришечку до кришечки. Скільки пар кришок? Постав кришечки у ряд. З ряду кришок узяти другу, а потім першу тощо. Встановимо число кришок і порівняємо його з числом кружечків на картці. Діти відповідають: кришок – дві, а кружечків – стільки ж, скільки кришок - два. Назвемо (зліва на право) першу, другу ... кришку. Яке число утворюється з однієї, двох, трьох, чотирьох кришок? Забиратимемо по одній кришечці з даного числа (2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10). Щоразу говоримо, скільки залишається (...три, дві, одна, нуль).

Варіанти використання «Чарівних кришечок» під час формування понять про числа і цифри.

В цій методичній розробці я продемонструвала серію розвиваючої гри

на розвиток пам'яті, уваги, кмітливості, сприйняття за допомогою звичайних кришок від лимонадів. Щоб урізноманітнити таку гру, потрібно тільки фантазія і терпіння у виготовленні посібників.

Перш ніж приступити до розвивального навчання, слід пам'ятати, що дитинство - неповторна пора становлення, росту розумових сил. Саме в ці роки активність і невгамовне бажання випробувати себе в різних починаннях, забавах проявляються дуже виразно. Саме в іграх дитина проявляє ініціативу, випробує бажану повноту навантаження, насолоджується відкриттям нового. І кому, як не нам важливо не пропустити, не загубити талант, даний природою. Нам треба вводити дітей уже на початку життя в світ ідей, книг, навчити радості вчення, вести дорогою інтелектуальної активності. Тому єдино правильний шлях, що веде до прискорення пізнання, полягає у використанні методів навчання, що впливають на прискорення інтелектуального розвитку. Успіхи дітей у розвиваючих іграх - найдостовірніші показники їх досягнень.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти / наук.кер. А.М.Богущ // Вихователь-методист дошкільного закладу: спецвипуск журналу.- К.: МЦФЕР, 2012. – 30 с.
- 2.Гейденштейн Л.Е., Малишева О.Л. Енциклопедія розвиваючих ігор. Арифметика для дітей 6-7 років. –Х.: Грайлик-Гімназія, 1999. – 143 с.
- 3.Гейденштейн Л.Е., Малишева О.Л. Енциклопедія розвиваючих ігор.Ігри та історії для розвитку дитячої кмітливості дітей 6-8 років. – Х.: Грайлик-Гімназія, 1999. –176 с.
- 4.Дитина в дошкільні роки: комплексна освітня програма / автор. Колектив; наук. керівник К.Л.Крутій. - Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2016. – 160 с. (Рекомендовано МОНУ, лист № 1/11-16160 від 6 листопада 2015 року).
5. Никитин Б.П. Ступеньки творчества или Развивающие игры. – М.: Просвещение, 1990. –160с.
6. Розвивальні ігри для дошкільників/Упорядники Н.І.Нечипорук, О.П.Томей – Х.: Основа, 2007. – 96 с.
7. Суржанська В.А.Розвиваємо творчі здібності. – Х.: Основа, 2007. – 112 с.
8. Фесюкова Л.Б. Розвивальні ігри дл дітей 4-7 років. – Х.: Веста: Ранок, 2007. –144 с.
9. Чуб Н.В. Ігри упродовж дня. Вправи для розвитку пам'яті, уваги, мислення, уяви дитини. – Х.: Основа, 2007. – 96 с.
- 10.Електронний ресурс. Режим доступу до джерела інформації:
<http://ped-kopilka.ru/blogs/irina-vladimirovna-korelova/razvivayuschaja-igra-raznocvetnye-kryshechki.html>

Пужак Н.С.,
вихователь,
заклад дошкільної освіти №7 «Казка»
Скадовської міської ради,
м. Скадовськ, Херсонська область

ІНТЕГРОВАНЕ ЗАНЯТТЯ « ПОДОРОЖ КОСМОСОМ»

Програмовий зміст: у цікавій ігровій формі узагальнити знання дітей з грамоти отримані протягом року. Закріпити знання про букви та звуки, вміння ділити слова на склади, робити звуковий аналіз слів. Збагатити словник дітей антонімами, словами близькими за звучанням. Продовжувати вчити складати слова із складів та по можливості читати їх. Закріпити знання про речення та вміння складати речення за схемами. Розвивати мову, пам'ять, комунікативні навички дітей. Виховувати колективізм, самостійність та почуття задоволення своєю роботою.

Привітання: Доброго ранку! Доброго дня!

Доброго вчора, сьогодні, щодня.
Хай не псується годинник на вежі,
Хай буде все на Землі, як належить.
Сонце - як сонце, літо - як літо,
Дощик - як дощик, діти - як діти.
Хай усміхається кожен щодня
Доброго ранку! Доброго дня!

Вихователь: Добрий ранок, любі діти! Я рада зустрічі з вами. Сьогодні до нас прийшло дуже багато гостей. Давайте привітаємось один з одним та з гостями, щоб день нам був веселим та радісним.

Пісня: Ти прокинешся рано-рано,
Лиш над містом сонце встане
Привітайся з ластівками
З кожним променем ласкавим.
Усміхнися всім навколо:
Небу, сонцю, квітам, людям,
І тоді обов'язково
День тобі веселим буде.

Вихователь: Любі діти! Наша сьогоднішня зустріч надзвичайна.
Ця зустріч справжнє свято:
Ми полинемо у світи.
Мандрувати завзято,
Юний друже, я і ти.
У польоті будь уважний,
Добре думай, не спіши!
Знай, хоча навчатись важко,
Легше буде у житті.

Вихователь: Діти! Сьогодні до нас у садок пройшла телефонограма: «Усім, усім, усім! Проводиться набір у школу юних космонавтів. Бажаючи прийняти участь у міжгалактичних польотах запрошуються на тестування. Екзамени приймає спеціальна комісія із вчителів школи та батьків».

І так перший екзамен:

- 1) Який сьогодні день?
- 2) Який день був учора?
- 3) Який день буде завтра?
- 4) Який день починає тиждень?
- 5) Який день закінчує тиждень?
- 6) Які дні вихідні?
- 7) Як називається планета на якій ми живемо?
- 8) Яка найбільша зірка?
- 9) Хто був першим космонавтом?

Вихователь: - Ну що, діти, полетимо в космос?

Запрошуємо вас, любі діти
Полинуть у дивні і незвідані світи...
Де в небесах таких прозорих
Пливуть космічні кораблі
А зорі сяють так казково
І все навколо загадкове
Що думаєш: «Як уві сні.»

Ми сьогодні полетимо на кораблі, який має назву:

ЗОРЕЛІТ

(читають діти).

Вихователь: - Ось ми і на орбіті, щоб не заблукати у космосі, освітлювати нам шлях буде Сонце. Що таке Сонце?

Дитина: Я не знала, що Сонце -

Це велика зірка
І здаля нам сяє
Вона так привітно
І навколо неї
Крутиться постійно,
Марс, Земля, Венера
І Меркурій швидкий.
Не забудь Юпітер
І Сатурн з Ураном
А Нептун з Плутоном
Теж їм друзі славні
Сонце, зірку нашу
І планет цих дев'ять,
Разом називають –
Сонячна система.

Вихователь: - Щоб стати справжнім космонавтом, треба виконати

програму польоту, а це багато різних завдань та випробувань. Готові?

Починаємо відлік часу 10, 9, ... 3, 2, 1 - СТАРТ!

(Звучить музика)

Щоб полетіти у космос, нам треба об'єднатися у екіпажі. У вас на грудях є емблеми, такі ж емблеми є на столах. Будь ласка знайдіть свої місця та виберіть командирів екіпажів.

I екіпаж «Сонечко»

II екіпаж «Зірка»

III екіпаж «Комета»

Діти, а на чому можна полетіти у космос? А дізнаємось ми про це, якщо виконаємо перше завдання: Картки із зашифрованими словами:

1	2	3	4	5	6
Р	А	К	Е	Т	А

1	2	3	4	5	6	7	8
С	У	П	У	Т	Н	И	К

1	2	3	4	5	6	7	8
К	О	Р	А	Б	Е	Л	Ь

Вихователь: - Мандруючи по нашій Сонячній системі ми будемо наближатися до кожної планети і отримувати завдання. Наш ЗОРЕЛІТ підлетів до найближчої від Сонця планети. Відгадайте її назву?

Дитина: Завжди лише спека та й спека

Зітхає найближча до Сонця планета

Немає морозу чи бурі

Планета ця зветься ... (*Меркурій*).

Вихователь: - *Отже перше завдання від планети Меркурій.*

1) Зробити звуковий аналіз слів, а команди екіпажів виконують звуковий аналіз космічних слів: Сонце, Зірка, Ракета. (Звучить музика)

Вихователь: - Діти, поки ви робили звуковий аналіз слів, наш корабель наблизився до якоїсь планети.

Вихователь:	Дитина:
Ти хто?	Планета
Як твоє ім'я?	Венера
Де ти живеш?	У космосі
Яка твоя адреса?	Космос, сонячна система, вулиця друга
Яке вбрання одягаєш?	Блакитне, газове
Що любиш їсти?	Каміння

Хто твоя сестра?	Земля
Хто твої друзі?	Планети, астероїди, комети
Яка твоя мрія?	Щоб на мені зародилось життя

2) Завдання від планети Венера:

- А. прочитати склади на зірках
- Б. визначити на картках скільки складів у слові
- В. знайти картинку за відповідною звуковою схемою
(Музика)

Вихователь: - Діти! Увага! Ми наближаємось до нашої рідної планети Земля.

- Земле! Земле! Скажи будь ласка, чому з усіх планет тільки тобі дуже потрібне Сонце?

Голос: Чую, чую... Відповім Вам, хоч і ніколи мені розмовляти: Кручусь, верчусь без відпочинку і день, і ніч. І разом вожу на собі все: і ліси, і поля, і ріки, і озера, і будинки, і Вас. А Сонце мені потрібне тому, що тільки на мені існує життя. Тому я найкрасивіша за усі планети!

3) Завдання від самої рідної і найкрасивішої планети Земля:

Задачки віршики:

- 1) У віконці видно зорі
Різні-різні, кольорові:
Дві червоні, жовта, сіра.
Скільки їх усіх? (4)
- 2) Чотири ракети на Марс летіли
Дві з них на Місяці сіли
Скільки ракет на Марс прилетіли? (2)
- 3) Три веселі киці -
Грались на травиці.
Рудик теж до них прибіг,
Скільки кошенят усіх? (4)
- 4) По дорозі зайчик біг,
Ніс п'ять яблук на обід.
Одне впало, покотилось
Скільки яблук залишилось? (4)
- 5) Зловив Василько наш сім риб,
Одна з них в воду раптом стриб!
Відповідайте: рибок скільки
Тепер зосталось у Василька? (6)
- 6) Було у Марини
Сім ягід малини
Дві ягідки з'їла
А скільки лишила? (5)
- 7) П'ять яблунь у садку ростуть
Дві з них уже цвітуть

А скільки ще не розцвіли?

Ну, як би ви відповіли? (3)

Вихователь: - Діти, наша подорож далека і тому, щоб ви не втомились давайте відпочинемо. Я пропоную гру «Живе—сузір'я». Уявіть себе маленькими зірочками

(музика для психогімнастики)

- Маленькі зірочки прокидаються

Відкривають свої ясні оченята, посміхаються.

Тягнуть свої промінці у безмежний простір

Кружляють легенькі, яскраві, веселі.

Протягують промінці одна до одної

І утворюють «Живі сузір'я».

Діти створюють свої сузір'я кожен екіпаж своє, з'єднуючи цифри у послідовному порядку. Ну, що яку назву, має ваше сузір'я?:

I ек. - Дружба, II ек. - Радість, III ек. - Усмішка.

Вихователь: - Продовжуємо подорож і наш корабель наближається до червоної планети Марс. Чому її називають червоною планетою нам розповість Денис Т.

Дитина: Грізний Марс, немов вогонь,

Сяє нам вночі

З ким ти знову посваривсь

Що почервонів?

А секрет твій знаю Я,

Друже, охолонь

Це звичайнісінька іржа

А не страшний вогонь.

Вихователь : - Дійсно Марс називають іржавою планетою, тому, що скелі на Марсі багаті на залізо, що іржавіючи, набирає червоного кольору.

4) завдання від планети Марс —

треба прочитати ребус, а в ньому зашифроване прислів'я.

лисиця	Ю	баран	И	
риба	І	дім	Н	удав
малина	О	ворона	У	І

Люби рідну мову!

Колись долетить і ракета

На цю величезну планету.

Бурани, тумани та вітер

Хвилюють планету ... (Юпітер)

Вихователь: - Увага! Наш зореліт наблизився до планети Юпітер. Він має такий велетенський розмір, що зміг би помістити у себе всередині усі інші планети. Чудові узорі його лику - це вируючі газові хмари, що змушені рухатись під впливом сильних вітряних бур. **Юпітер надіслав**

нам «Чарівну зірку» у якій питання для самих розумних.

Гра «Так чи ні»

Меркурій - сама велика планета?	Ні
Венера - сестра Землі?	Так
На Марсі є життя?	Ні
Юпітер - найперша планета від Сонця?	Ні
Нептун - сама гаряча планета?	Ні
Сатурн має кільця?	Так
Плутон - найменша планета нашої Сонячної системи?	Так
Сонце – це планета?	Ні
Місяць має атмосферу?	Ні
Ми живемо на планеті Уран?	Ні

Вихователь: - Ну, що діти для того, щоб стати справжнім космонавтом треба займатися спортом та робити ранкову гімнастику. Ось і я вам зараз пропоную виконати невелику зарядку.

Зарядка – квіти

Вихователь: - на нашому зоряному шляху з'явився Сатурн. будь ласка Лера Г. познайом нас з цією планетою.

Дитина: Планету Сатурн називають газовим гігантом. Вона дуже велика і складається в основному з газів, а в центрі має невелике кам'яне ядро.

Вихователь: - Блискучі кільця Сатурна надають цій планеті найгарнішого вигляду у всій Сонячній системі. Ці кільця складаються з льоду, скель та пилу.

Вихователь: - Діти уявіть, що на планеті Сатурн ми зустріли інопланетян. Як же ми зможемо з ними спілкуватись? Відповіді дітей:

- вивчити мову інопланетян
- навчити їх своєї мови
- за допомогою жестів та міміки
- за допомогою малюнків
- за допомогою апаратів-перекладачів

Діти ви сказали, що можете навчити інопланетян своєї мови, щоб розуміти один одного? Так! А хто зможе її навчити, хто з вас вже вміє читати?

Гра «Прочитай слово»

Вихователь: - Давайте за допомогою геометричних фігур складемо зображення ймовірних інопланетян або роботят. Це наступне завдання від планети Сатурн.

(Діти викладають роботят)

Танок «Інопланетян»

Вихователь: Діти послухайте загадку:

Далеко від Сонця та світла

Планети цієї орбіта
Зі снігу та льоду кургани
Вкрили поверхню ... (Урану)

Вихователь: - *Отож маємо завдання і від планети Уран.* Але увага треба бути дуже уважним.

Вихователь: - Кожному екіпажу треба вирішити математичні приклади в зафарбувати не зафарбовані частини малюнків (ракета, квітуча планета, потяг)

Вихователь: Наступні дві планети, які знаходяться найдалше від Сонця представляють і познайомлять з ними Саша М. і Вова С.

Вова: Планети цієї ім'я -
Дарунок морського царя
Живе в океані чаклун
А зветься планета ... (Нептун)

Саша: А ця планета маленька
Занадто від Сонця далеко
Холодний космічний сон
Сповив всю планету ... (Плутон)

Завдання від планет Нептун і Плутон

I ек. - сусіди цифр

II ек. - порівняння цифр за допомогою знаків

III ек. - вирішити космічні приклади.

Вихователь: - Ну, а тепер коли ми познайомились з усіма планетами Сонячної системи, я пропоную вам пограти зі мною в ігри. Згодні? Для цього нам треба об'єднатися на дві команди за кольором «жовті» та «сині». Отож перш ніж ми почнемо, скажіть мені Сонце - це планета чи зірка? (Зірка) Вірно. Сонце - яскрава зірка, яка освітлює і зігріває все навкруги. А навколо Сонця, своїм шляхом, який називається орбітою рухаються планети. А скільки ж всього планет в Сонячній системі?

- Давайте згадаємо за допомогою м'яча.

(Діти стають у коло і дають відповідь ті, кому кидає м'яч вихователь рахуючи.)

Вірш: Раз, два, три, чотири, п'ять
Хочеш в космосі гулять
Раз - Меркурій,
Два - Венера,
Три - Земля,
Чотири - Марс,
П'ять - Юпітер,
Шість - Сатурн,
Сім - Уран,
Вісім - Нептун,
Дев'ять - Плутон.

Ігри:

I команда (жовті) - гра «**Загадкова планета**»

- цифри 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 9
- картки з назвами планет
- малюнки із зображенням планет

Діти повинні визначити планети по малюнках, розставити по порядку цифри із назвами і зображення планет у Сонячній системі

1 - Меркурій О, 2 - Венера 0, 3- Земля О, і т.д.

II команда (сині) - гра «**Де чия орбіта?**»

На плакаті Сонячна система на ній зображені орбіти, які йдуть навколо Сонця. Діти повинні розмістити планети на свої орбіти.

- Молодці! Усі були слухняними і дуже добре виконували всі завдання. Усі можуть стати космонавтами і подорожувати не тільки у нашій Галактиці, а і за її межами.

- дружба,
- витримка,
- слухняність,
- старанність,
- взаємодопомога.

Вихователь: - А зараз я пропоную вам приготувати маленькі сувеніри для наших гостей «Я - космонавт» - треба обвести олівцем по крапочках скафандр і вклеїти туди своє фото.

Вихователь: - Ну, що ж давайте привітаємо один одного із перемогою і заспіваємо пісню.

Пісня: Від героїв космонавтів
Нам не личить відставать
Ми малята-дошкільнята
Також будемо літять
Космонавти залюбки
Полетять аж на зірки
Космонавти, космонавти
Вас вітають малюки.

Вихователь: - Ну ось ми і повернулися на свою планету Земля і у свій дитсадочок «Сонечко», нам час прощатися із своїми гостями. Скажемо їм до побачення, ми раді були зустрітися з ними.

Пустовіт Т.Г.,
вихователь-методист
Каланчацького ясла-садка №2 «Казка»
Каланчацької селищної ради
смт Каланчак, Херсонська область

**ДІЛОВА ГРА «ПЕДАГОГІЧНИЙ ЕКСПРЕС» ВИРУШАЮЧИ У
ВІРТУАЛЬНУ ПОДОРОЖ ЗА МАРШРУТОМ «УКРАЇНА РІДНИЙ
КРАЙ – ЇЇ ШАНУЙ І ОБЕРІГАЙ» ДЛЯ ВСІХ КАТЕГОРІЙ
ПЕДПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Ведуча

Буває часом сліпну від краси
Спинюсь, не тямлю що вона за диво-
Оці степи, це небо, ці ліси,
Усе так гарно, чисто, незрадливо,
Усе, як є – дорога, явори,
Усе моє, все зветься – Україна.

На землю пращурів моїх прийшло дитя
Довіриливо відкрило сині очі
Це Україна поспішає в майбуття
Хай світлі будуть дні, зіркові ночі

(під спокійну музику виходять діти і дорослий педагог)

Маленька Україна

Я Україна і я ще маленька
Я дівчинка гарна, я ніжна й тихенька
В мене стрічка у косичці
Гарні квіти на спідниці.
Хай почує спів мій пташка
І замріяна ромашка
І усі міста і села
Бо щаслива я й весела.

Україна підліток

Я країна шалених сердець
Юні мальви вкривають дороги,
Тут барвінок проліг навпростець,
Маки стеляться нам під ноги

Тут країна красивих дівчат,
Матерів і бабусь в вишиванках,
Тут пісні, як життя, бринять,
Навіть туга й журба у співанках

Україна — столиця мрій
Про життя і країни кращі,

Осередок віри й надій
На майбутнє для нас путяще

Україна мати

Я , ваша ніжна мати.
Ваш батько Б о г життя вам дарував
На цій землі, яку ніхто здолати
Ще не зумів, бо Він їй силу дав!
Ви мої діти рідні і кохані.
Я з вами йду до світлої мети.
Наш славний рід завжди був у пошані,
Бо честь свою змогли ми зберегти.

Прийміть любов, надію, світло віри,
Набуту мудрість сивих поколінь.
Нехай ці дні скорботні, чорно-сірі
Скоріше відійдуть у тінь.

Я вам даю у спадок чисті води,
Квітучий простір шовкових долин,
І почуття безмежної свободи
У виборі неходжених стежин!

Здавніх – давен за нашою Українською традицією всіх гостей
пригощали хлібом і сіллю.

(діти виносять хліб на рушнику, вручають гостям)

Ведуча: Тож запрошую до участі у діловій грі «**Педагогічний експрес**» вирушаючи у віртуальну подорож за маршрутом «**Україна рідний край – її шануй і оберігай**»

Бажаю вам плідної праці, практичного удосконалення, психологічного благополуччя та емоційного комфорту .

МЕТА - вдосконалення професійних знань педагогів, виявлення загальної ерудиції.

- розвивати творчий потенціал педагогів, їх компетентності з питання національно-патріотичного виховання;
- активізувати розумову, естетичну діяльність вихователів до фольклору, декоративно-прикладного мистецтва, рослинної символіки та музики.

Очікувані результати:

залучення педагогів до знання рідної культури, історії, використання народного досвіду виховання у сучасному дошкільному закладі, підвищення авторитету народознавчих засобів у становленні особистості дошкільника

Хід ділової гри

Вихователь-методист: Шановні педагоги! Сьогодні ми проведемо «Педагогічний експрес» віртуальною подорожжю за маршрутом «Україна рідний край – її шануй і оберігай» під час якого кожен з вас матиме змогу продемонструвати свою компетентність з питання патріотичного

виховання, національної культури, ерудованість і творчі здібності.

Подорож включає в себе **шість** зупинок по традиціям національної культури.

Для участі у вирішенні завдань на кожну зупинку запрошуватимуться педагоги з відповідною кольоровою квіткою. (диференціація для виконання завдань здійснюється за допомоги обраної педагогами будь якої за кольором квітки із зазначенням у середині назви ділової гри, причепленої до одягу)

Оцінювати виступи учасників буде компетентне журі. Правильна відповідь оцінюється одним балом у вигляді фішки. Таким чином ми визначимо серед педагогів знавців народознавства та патріотів своєї держави.

Вихователь-методист: готові, починаймо.

Перша зупинка вікторина «Знай, шануй, оберігай»

Вихователь-методист: вам на загал пропонуються запитання, на які потрібно відповісти швидко і правильно. За правильні відповідь педагог отримує фішку. Починаймо!

1. Назвіть птаха, який є оберегом людської оселі. (лелека)
2. Що тільки жінкам одягають на голову? (хустка, очіпок – обов'язків головний убір замужньої жінки)
3. Дівоча прикраса з живих або штучних квітів, колосків, кольорового пір'я. (віночок)
4. Типова для української кухні страва, що являє собою щипані, рвані чи різані шматочки тіста, зварені в окропі (галушки)
5. Висока кругла глиняна посудина, злегка розширена в нижній частині (глечик)
6. У народі кажуть «Не плюй ... куди? прийдеться води напиться» (криниця, колодязь)
7. Пісня, яку співають, заколисуючи дитину. (колисанка)
8. Як називається споруда з цегли або каменю, призначена для опалення приміщення, випікання хліба та варіння страв. (піч)
9. Предмети, наділені магічною силою, що оберігали від злих сил, лиха та горя. (обереги)
10. Назвіть герб України (тризубець)
11. Як називається спосіб нанесена фарби за допомогою різної дошки на тканину. (вибійка)
12. Іграшка, яка є оберегом та виготовлена із тканини і ниток без вузла. (лялька-мотанка)

Вихователь-методист: Повертаючись до забутого, пробуджуючи до життя національні традиції, необхідно вирішувати завдання щодо ознайомлення дітей з українським фольклором.

Український фольклор є невичерпним джерелом розвитку мовлення дітей, збагачення словника новими словами, образними виразами, виховання морально-етичних навичок. Діти, виховані на фольклорі, як правило, більш чутливі до художньо-образного слова, до рідної мови.

Друга зупинка літературна «Український фольклор»

Вихователь-методист Розгляньмо один важливий аспект роботи з вихованцями — розвиток експресивно-мімічних засобів спілкування. Саме вони допомагають ліпше розуміти своїх співрозмовників, їхні почуття й емоції. У який спосіб можна розвивати вміння дошкільників використовувати такі засоби під час, спілкування? (демонстрації казки, потішки, віршика.) Пропоную по- вправлятися.

Завдання «Розмова без слів» виходять учасники з лимоновими та малиновими квітками (3+3)

Учасники однієї команди без слів, лише за допомогою рухів, жестів, міміки і атрибутів «пояснюють» аудиторії зміст народних колісанок, забавлянок.

Виходять педагоги з різними кольоровими квітками і відтворюють зміст віршованих рядків використовуючи атрибути..

Аудиторія педагогів намагається впізнає і назвати рядки даного твору.

Оцінюється артистизм, вміння зрозуміло донести мімічними жестами текст.

Два півник, два півника горох молотили,
А дві курочки чубарочки до млина носили,
Цап меле, цап меле Коза засипає.
А, маленьке козенятко на скрипочці грає.

Сіра киця милася у вікно дивилася
Де ж мої малята сірі кошенята
Хвостиком махала діточок чекала.
Де ж мої малята сірі кошенята
Час пора їм спати, сірим кошенята.

Вихователь-методист: Одним із провідних засобів патріотичного виховання дошкільників є формування художньо-естетичної компетентності та розвитку здібностей у процесі ознайомлення з декоративно-прикладним мистецтвом України, яке є однією з важливих галузей художньої культури українського народу.

Що ж включає в себе декоративно-прикладне мистецтво, ми дізнаємося у педагогів із жовтими ти зеленими квітками.

Третя зупинка «Декоративно-прикладне мистецтво»

Вихователь-методист: Вам потрібно назвати види народного декоративно-прикладного мистецтва та повправлятися в одному із них...

Україна славиться народними майстрами по розпису посуду. Кожний регіон має свої характерні елементи, орнаменти, кольорову гамму. Пропоную знавцям декоративно-прикладного мистецтва із зеленими квітками зайняти міста за столами і пригадати техніку виконання Петриківського та Косіївського розпису.

(2 пед. виконують Петриківський розпис. 2- Косіївський розпис)

Перед початком роботи як і дошкільнятам нагадаю, що Петриківський

розпис взяв свій початок із села Петрівка з Дніпровщини. У техніці малювання присутній мазок. Здебільшого використовується малювання пальцями, вушними палочками, пензликом. Присутній здебільшого рослинний орнамент, використовуються яскраві кольори, фарби не змішуються.

Косіївський розпис народився у Карпатах в місті Івано-Франківськ. Техніка малювання особлива колоритом і графічним мотивом. Майстри використовують обмежену кількість кольорів: білий, зелений і різні відтінки від жовтого до коричневого.

А знавцям із жовтими стрічками пропоную інтерактивний метод «Мікрофон» пригадати та назвати види народного декоративно-прикладного мистецтва

Передаючи мікрофон один одному педагоги називають даний вид мистецтва.

(Плетіння, ткацтво, розпис, вишиванка, витинанка, писанкарство, різьблення, виточування – різних деталей із дерева «дерев'яні іграшки», гончарство, ковальство, Бондарство — вид деревообробного промислу, пов'язаний з виготовленням місткостей — бочок, діжок, барил, цебер . Гутництво — виготовлення скла і виробів з нього. Климарство - вироблення килимків із пряжі тканини з волокнистих матеріалів.

Так тримати за названий вид мистецтва отримано фішку.

Компетентне журі оціне наших художників декоративно-прикладного мистецтва на правильність використання техніки розпису кувшина.

(на стіл журі подається виконані роботи)

Вихователь-методист:

Мій рідний край

Моя земля, моя родина

Нас всіх єднає пісня, українська, солов'їна.

Діти-дошкільники, як тільки почують звучання музики наспівують, пританцьовують. Педагоги знайомлять дітей з різними мелодіями.

Вітаю на четвертій зупинці української пісні «Вгадай мелодію»

(Вам пропонується мелодія пісні її потрібно назвати і хором заспівати куплет з приспівом.)

Заспівай родину, щоб усе збулося!

Щоб у милій хаті лиць добро велося!

- Несе галя воду (жартівлива)
- Дівчина весна
- Ніч така зоряна (сумна народна)
- Смерека (весела)
- Горіла сосна палала (обрядова народна)
- Це моя земля (патріотична)

Розмаїття українських пісень вражає, жодна країна світу не має такого скарбу як ми з вами. Радісні, сумні, жартівливі, героїчні, обрядові - всі вони

прекрасні. Українська пісня це втілення чогось квітучого, безсмертного. **ЧИ НЕ ТАК?**

А ми продовжуємо, і п'ята зупинка у нас «Національний одяг»

У різних областях України є відмінності в обробці та елементах одягу, але загальний ансамбль українського костюма добре проглядається на всій її території. Пропоную спробувати назвати елементи традиційного українського костюму за ілюстраціями.

Назвіть елементи традиційного українського одягу.

Жіночий Черевики, сорочка, фартух, плахта, пояс, намисто, стрічки бантики, звичайний вінок.

Чоловічий. Чоботи, шаравари, пояс, сорочка, кучма.

Західна Україна : постолі, гачі, пояс, сорочка, кептар, сердак, капелюх.

Жіноча: хустка, крайка, кептар, сорочка, опинка, запаска, капчурі, постолі.

Один із елементів як жіночого так і чоловічого вбрання є пасок . До виконання наступного завдання запрошуються педагоги із червоними квітками (8 чол)

Вправа «Сплети пасок» під музику педагоги тримаючи у руках стрічку плетуть собою пасок у вигляді косички...

А який оберіг і елемент українського одягу одягають дівчата? (віночок)

Цікаво, що в різних регіонах України вінок називали по-різному: на **Поділлі** (теперішні вінницька, хмельницькі обл.) — коробуля, лубок, на **Чернігівщині** — теремок, на **Гуцульщині** — плетінь, косиця, на **Переяславщині** (*Сьогодні це розвинутий сільськогосподарський регіон на півдні Київщини*). — гібалка тощо. **Існували й загальнослов'янські назви** —вінок, вянок, перев'язка, чільце.

- Колеги, а чи відомо вам, що вінок має складатись не більш ніж з 12-ти квітів? Зазвичай вінок робили не надто пишним, аби він охайно прилягав до голови.

З давніх-давен вінок був книгою душі молодої дівчини: мовою квітів вона висловлювала свої почуття, виражала душевний стан і відображали події, що відбулися у її житті.

Але щоб прочитати почуття, треба знати, що саме символізує дана квітка .

Завдання «Назви символ квітки»

- мак — квітка мрій, символ родючості, краси та молодості;
- цвіт вишні та яблуні — материнська любов та відданість;
- ромашка — символ ніжності, вірності і кохання;
- соняшник — символ відданості й вірності;
- м'ята — оберіг дитини та її здоров'я;
- волошки у віночку — символ людяності;
- ружа, мальва і півонія — символи віри, надії, любові;

- материнка — символ материнської любові;
- калина — краса та дівоча врода;
- лілея — дівочі чари, чистота, цнота;
- дев'ятисил — корінь дев'яти сил, який зміцнює та повертає здоров'я;
- безсмертник — символ здоров'я, загоює виразки і рани;
- хміль — гнучкість і розум;
- польовий дзвіночок — символ вдячності.

Для надання віночку особливої магичної сили, у нього вплітали полин — найголовнішу з трав, **буркун** зілля — символ вірності та листя **дуба** — символ хоробрості та сили.

Проте найміцнішим оберегом був і лишається **барвінок**, що символізує безсмертя людської душі, є зіллям кохання та дівочої вроди.

Ходили чутки, що варто лише юнакові та дівчині з'їсти листочок барвінку, як між ними раптово спалахне палке кохання.

А от «нечисте» зілля — вовчі ягоди, папороть, дурман — вплітати у вінок категорично заборонялося.

Квітом зеленим від краю до краю
Повниться рідна земля навкруги,
Щедрий дарунок від диво-розмаю
Нам посилають поля і луки.
Цвітом чарівним у цім світлім залі
Вийдуть на сцену колеги усі.
Ось і розпустились вже всі квітки
Щоб дарувати свої пелюстки.

Шоста зупинка є музично-творча, і я запрошую вас на експромт музичної композиції «**Хору рук**».

(у руках у педагогів об'ємні квіти під музику виконують композицію за показом музичного керівника)

Любіть Україну, до сліз у очах,
До болю у грудях і щему!
Любіть не заради, за благо, чи страх,
Любіть кожен сам, по своєму!

Не вголос любіть і не на показ,
Щосили б'ючи себе в груди.
Любіть почуттям, як батьки люблять вас
І легко душі вашій буде!

Любіть до глибин недосяжних душі,
До дна, що у власній кишені!
Любіть не за статки свої, бариші
І будьте у цім навіжені!

Любіть не зате, що вона вам дала,
Чи ще зобов'язана дати!
А тільки тому, що вона лиш була,

Як в кожного – батько і мати!

Любіть не за розкіш і сяйво вогнів,
Хоч важко за злидні любити...
Любіть! І щоб кожний із вас захотів
Для неї в житті щось зробити!

Ми всі одна сім'я, єдина ми родина
У кожному нашім «Я» - частина України.
Ми всі одна сім'я, єдина ми родина
Мільйони різних «Я», а разом – Україна.

Ведуча І на завершення нашої ділової гри слово хочеться надати членам нашого журі та педагогам для підведення підсумку.

Радиця Л.М.,
керівник гуртка,
ДНЗ №7 «Оленка»
м. Нетішин, Хмельницька область

СЦЕНАРІЙ АНГЛОМОВНОГО СВЯТА ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ «IT'S EASTER TIME!»

Мета: розвивати навички усного мовлення; виховувати у дітей мовленнєву та лексичну компетентність; активізувати лексичні одиниці на означення пасхальної та весняної тематики; продовжувати знайомити дітей з англійськими та американськими традиціями, створювати атмосферу свята, розучувати римування й пісні.

Декорації: композиції з писанок або крашанок у кошиках, фігурки кролика, весняні квіти.

Реквізити: кошики, яйця крашанки (краще пластмасові), дві ложки, тематичні картки у формі яєць для прикрашення великоднього дерева, гілочка вербова.

Хід свята

Кімната оформлена у вигляді лісової галявини, прикрашена композиціями з писанок або крашанок у кошиках, фігурками кроликів, весняними квітами.

Звучить пісня «Happy Easter», діти заходять до кімнати та сідають на стільці.

T. Good morning, children! Look, what a beautiful place! There are so many baskets, eggs, flowers... Can you guess, what holiday is coming?

Ch. Easter! Easter is coming!

Звучить музика, на галявину вибігає Великодній кролик.

Bunny. Hello! Happy Easter! (Повторює декілька раз, заохочуючи дітей відповісти). How are you doing today? (Кролик запитує кожну дитину, діти відповідають по черзі).

I'm an Easter Bunny. Я, Великодній кролик. А знаєте, чому саме я сьогодні завітав до вас на свято? Ми, кролики, є символом Великодня у Англії, саме ми розважаємо діток, коли вони виходять гратися на галявину. Ми дуже любимо стрибати та весело співати. Let's hop and sing with me!

Звучить пісня «This is the way the Bunny hops». (Діти співають та виконують рухи із кроликом).

This is the way the bunny hops,

Hop hop hop, Hop, hop, hop.

This is the way the bunny hops

On Easter day!

This is the way he wiggles his nose,

Wiggle, wiggle, wiggle, Wiggle, wiggle, wiggle.

This is the way the bunny wiggles his nose

On Easter day!

This is the way he flops his ears,

Flop, flop, flop, Flop, flop, flop.

This is the way he flops his ears

On Easter day!

This is the way he shakes his tail,

Shake, shake, shake, Shake, shake, shake.

This is the way he shakes his tail

On Easter day!

This is the way the bunny hops,

Hop hop hop, Hop, hop, hop.

This is the way the bunny hops

On Easter day! On Easter day!

Bunny. Look, what I've got! A basket. This is a basket! And what is in the basket?

Ch. Easter eggs.

Bunny. Yes. You are right! Правильно. Ми, кролики, зазвичай ховаємо Easter eggs на галявині, а діти повинні їх знайти. Така гра називається «Easter Eggs Hunt». Let's play together!

(Кролик просить дітей закрити очі, в цей час він ховає Easter eggs на галявині. Look carefully! Find the eggs! Коли всі яйця знайдені, Кролик запитує кожну дитину How many eggs have you got and what colour are they?).

T. Well done! Let's play one more game. Я пропоную вам позмагатися в «яєчних гонках». Це одна з найулюбленіших Великодніх ігор у Англії, яка називається «Egg race».

Проводиться гра «Egg race». Беруть участь дві команди. Завдання гравців – перенести яйця з одного кошика у інший за допомогою ложки. Якщо яйце падає, гравець повертається на старт. Перемагає команда, яка перенесла усі яйця першою.

Кролик хвалить усіх дітей за спритність та згуртованість. Good job! Називає команду-переможницю.

Bunny. Ми з вами сьогодні полювали на яйця та погралися з ними. А тепер давайте вийдемо на галявину та прикрасимо Великодне дерево, яке є символом добробуту, благополуччя, радості та весняного настрою. Let's decorate Easter Tree.

Проводиться гра «Decorate Easter Tree».

Діти по черзі дістають з мішечка паперові яйця. На них зображені слова, які вивчалися до тем «Spring» та «Easter». Діти мають назвати слово та прикрасити яйцем Великодне дерево.

T. Look. What a beautiful Easter Tree we've got! Now let's tell some Easter rhymes.

Діти розповідають вірші.

Easter eggs,
Yellow and blue.

Easter eggs,
For me and you.

Easter eggs,
Candy sweet.

Easter eggs,
Are good to eat.

Easter eggs,
Pretty and funny.

But...where oh where is the
Easter Bunny?

Once I saw the Easter Bunny

Come hop, hop, hop,

So I cried, «Dear Bunny,

Will you stop, stop, stop?»

I ran to the window

To say, «How do you do?»

But he shook his fluffy tail,

And said, «Happy Easter to you!»

Великодній кролик хвалить дітей та пропонує поспівати пісню.

Виконується пісня «Hippity Hoppity Easter Bunny».

(Sung to: Eency, Weency, Spider).

The Hippity Hoppity Easter Bunny is coming straight at me, (create a bunny making a fist and raising two fingers).

Closer and closer he hops up on my knee, (place bunny on one knee).

Up to my shoulder the Bunny's much to near, (hop bunny to one shoulder).

Happy Easter, he whispers in my ear. (pretend to whisper in on ear).

Bunny. So, Happy Easter everyone!!! It's time to finish our party. Яке ж гарне свято у нас вийшло! Вам сподобалось? Did you like it? А за те, що ви всі були слухняні, я дарую вам chocolate Easter eggs. Діти дякують кролику та прощаються з ним.

Рижикова С.Є.,

вихователь дитячого садка

Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 5

м. Красноград, Харківська область

КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НА ТЕМУ: «НАЙКРАЩИЙ МАТУСИН ОБЕРІГ»

Програмовий зміст: знайомити дітей з українськими народними оберегами: колисковими піснями (з поняттям «колискова пісня», яку співають дітям перед сном тихим, спокійним, лагідним голосом; вчити емоційно сприймати, розуміти і запам'ятовувати колисанку, відтворювати віршовані рядки, супроводжуючи їх відповідними діями), ляльками-мотанками (іграшка-оберіг, яка захищала дитину від лиха та зла); розвивати пам'ять, мислення, увагу, мову; виховувати інтерес до минулого свого народу, його народної творчості, глибокі почуття любові до матусиних оберегів: колискової пісні, ляльки-мотанки; розуміти захищеність дітей батьками. Залучати дітей до джерел духовності українського народу, користуючись народними надбаннями – колисковою піснею, лялькою-мотанкою.

Словник: колихати, колиска, колискова пісня, лялька-мотанка, оберіг, котик.

Попередня робота: читання віршів: А.Камінчук «Пора діткам спати», П. Воронько «Доня хоче спати», розучування та прослуховування українських народних колискових пісень.

Матеріал: декорація української хати, колиска, лялька-немовля, лялька-мотанка, котик-іграшка; запис українських народних колискових пісень; ілюстрації із зображенням колисок; дерев, з яких їх виготовляли; квітів, якими прикрашали дитячі колиски, рушники, пучечок калини, гілочка дуба; скриня .

Методи та прийоми: ігровий, бесіда, запитання, розгляд ілюстрацій, дидактична гра, художнє слово, розповідь вихователя, слухання музичного твору, народна гра.

Хід заняття

Добрий день, люди добрі,

Що сидять у нашій господі

Раді вас вітати,

Щастя і добра побажати.

- Скажіть, а настрої у вас гарний?

Тож один одному щиро всміхайтеся ,

В подорож минулим охоче збирайтеся.

- Сьогодні у нас, діти, чарівна подорож. А про що ми будемо говорити, ви здогадаєтесь, коли послухаєте ось цей вірш.

Є діти, на світі щось дуже чудове

Вони разом з нами ще з коліскових.
Ми граємось ними і раді завжди
Коли у дарунок приносять нові.
Бувають яскраві і навіть смішні
Бувають веселі, пухнасті, м'які
Великі, маленькі й усі чарівні
Скажіть мені, діти, так що ж це
Здається мені запитання легке.

Світлана Камінська

- Так, молодці, це ляльки.
- Діти, а де ви берете свої ляльки? (дарують, у крамниці, на базарі)
За вікном в крамниці
Лялечка сидить.
Синіми очима
На дітей глядить
Галочко, Оксаночко,
Ви купіть мене,
На м'якенький килим
Посадіть мене.

- Але так не завжди було. У далекі минулі часи було все по іншому.

- Готових ляльок дітям ніхто не купував, бо й крамниць, де вони продавались, ніхто не знав і не бачив.

- Як було раніше, якими ляльками грались, ми дізнаємось, вирушивши у подорож минулим.

- Ось перед нами сільська хата. Давайте заглянемо до неї.

- Подивися як гарно і затишно в ній.

- Коли дитина була маленька, бабуся чи мама скручували для неї з якоїсь старої хустки чи полотнини ляльку.

- Вона дуже нагадувала дитину, яку також замотували у хустку чи ряднину й звідти лише виглядала голівка у хустинці з тонкого полотна.

- Може хто з вас знає, як називали таких ляльок? (лялька-мотанка)

Показую ілюстрацію

- Як гралися з такою лялькою?

- Її не можна було ні купати, ні зодягати, її просто носили і колихали.

- Після ігор таких ляльок зберігали в скринях.

- Погляньте, в хатині теж є скриня, давайте відкриємо її.

Дістаю із скрині ляльку-мотанку

- Малята, погляньте і в нашій хатинці збереглися ляльки-мотанки.

Показую

- Давайте, придумаємо їй ім'я.(Оксанка)

- Оксанка хоче з вами пограти.

А тепер пора вставати

З лялечкою іти грати.

Гра з лялькою

Лялька до дітей підійшла.

Повернулась і пішла.

Гей, Оксанко, почекай.

Ти із нами пострибай.

Діти гарно всі стрибають,

Потім весело кружляють.

Покружляли і втомились,

Всі Оксанці поклонились.(2-3 рази)

- Оксанка втомилася, хоче відпочивати, поспати.

- Давайте покладемо нашу ляльку спати.

- Ось і колисочка, де спала маленька дитина, в ній колихали немовлятко.

- Давним-давно для маленьких діток батьки робили колиски з дерева горіха, калини, дуба, верби, явора, щоб діти росли дужими та співучими, підвішували їх на мотузочках. (*Показую ілюстрацію*)

- Знаєте навіщо? Тому що у мам було багато роботи. Мама щось робила (шила, пряла) і одночасно гойдала колиску, співаючи маленькій дитині колискову пісню.

Колисочка яворова,

Колиска з горішка.

Нехай у ній колишеться

Маленька потішка.

Матусенька немовлятко

Обережно вкладає спати

І співає колискову,

Зичить щастя і здоров'я.

- Давайте і ми забавимо нашу лялечку.

А у нашої Оксаночки

Губенята позіхайлики,

Оченьята-плакунята,

Що вночі не хочуть спати.

- Покладемо нашу лялечку в люлечку, на подушку гулечку. Та під подушку покладемо зіллячко чебреця і м'яти, щоб зле з очей знімати. А на мотузочку прив'яжемо хміль, щоб сон був міцним і глибоким.

(Пропоную комусь і з дітей покласти ляльку в колиску, іншому зіллячко чебрецю та м'яти, хмелю)

- Діти, ось у мене на столі є гілочка калини та гілочка дуба.

- А ви знаєте, що символізують ці гілочки? (калина – символ вродливої дівчини, а дуб – символ міцного парубка.)

- Існувала традиція – класти калину в колиску, де спала дівчинка, щоб росла вродливою, а якщо хлопчик – гілочку дуба, щоб ріс міцним.

- Яку гілочку покладемо в нашу колиску?

(Пропоную покласти в колиску гілочку калини)

Скажіть, діти, як називається пісня, яку співають перед сном?
(Коліскова)

- Коліскова – це пісня, яку співають діткам перед сном. Від слова «колиска», «колихати».

- Кажуть, що діти, яким співають коліскову, виростають добрими та ніжними.

- Хто співає вам коліскових пісень?(матуся, бабуся)

- А зараз я пропоную послухати коліскову, яку співає відома артистка (співачка) Ніна матвієнко? ***(Звучить коліскова у виконанні Ніни Матвієнко «Котику біленький...»)***

- Коли я була маленькою, моя матуся завжди співала мені коліскової, її голос здався мені самим приємним, самим ласкавим.

- Яким голосом потрібно співати коліскової? *(Ніжним, лагідним, спокійним, повільним).*

- Малята, пам'ятаєте, ми з вами вивчали коліскову пісеньку про котика.

- Давайте всі разом заспіваємо її для Оксанки. ***(Комусь із дітей пропоную в цей час поколихати колиску)***

- А ось і котик почув, що про нього мова, та й прийшов до нас.

- Котику не пустуй, не заважай, а краще сідай та послухай коліскову пісеньку.

Діти співають всі разом:

Котику біленький,

Котику сіренький,

Котку волохатий

Не ходи по хаті.

Не ходи по хаті.

Не буди дитяти.

Дитя буде спати,

Котик воркотати.

А- а- а,

А- а- а.

- Малята, давайте пригадаємо коліскові пісні, які ми з вами вивчили, та ті, що вам співають матусі, щоб Оксанка міцніше спала:

(діти розповідають знайомі коліскові пісні)

Люлі, люлі, люлі,

Налетіли гулі,

Та й сіли на люлі.

Стали пісеньку співать

І дитину колихать

Ой ти котик, коточок

Взяв у баби клубочок

Та й поніс поза ліс

До Тетяночки приніс
Буде нитку він мотати
А Тетяна буде спати.

А-а-а, люлі,
А-а-а, люлі.
Прилетіли гулі,
Сіли на воротях
В червоних чоботях.
Ой ходіте гулі,
Ой ходіть до хати
Дитину качати.

А-а, коточок,
Заховався у куточок.
Піймав собі мишку,
Та й з'їв у затишку,
А-а-а-а! А-а-а-а!

Ходить сон по горі ,
Носить сон в рукаві,
Всім діткам продає,
Оксаночці так дає.

Ой котику , котику,
Мальований хвостик,
Не ходи кругом хати,
Не збуди нам дитяти.
Дитятко маленьке,
Спатки раденьке.
А- а- а!

- Поки ми співали та розмовляли наша Оксаночка заснула.

- Діти, як треба поводитись коли хтось спить? (не галасувати, не шуміти, не включати голосно телевізор, музику)

Тож влаштовуйтеся зручненько

Не гомоніть, сидіть тихенько

Розповідати починаю

І до уваги закликаю.

- Матуся, співаючи , ніби розмовляє з дитиною, захищає й оберігає своє немовля від усього поганого, турбується про нього, оберігає, піклується, любить, доглядає.

- Колискова пісня – це матусин оберіг для немовляти.

- Оберегом для немовлят були не лише колискові , а й ляльки-мотанки.

- Ляльки були не лише ігрові , а й берегові.

- Ігрові використовували для розваги дітям. Оберегові – оберігають людину від небезпеки, хвороби, сварки, темних сил.

Такі ляльки мами виготовляли для своїх дітей: клали в колиски, підвішували над ними. Вважалося, що все погане забирає на себе лялька, а дитинка росте здорова.

Оберіг в руках тримаю,
Він велику силу має.
Оберіг я вам зробила,
Зичу всім здоров'я й сили.

(Дарую малятам ляльки-мотанки)

- Таку ляльку-оберіг давайте покладемо і в колиску, де спить наша Оксаночка. *(Пропоную це зробити комусь із дітей)*

- Малята, давайте послухаємо ще одну колискову, можна підспівувати та колихати своїх ляльок.

(Звучить колискова у виконанні Ніни Матвієнко «Ходить сон коло вікон...»)

- Ляльки поснули. Мабуть їм сподобались наші колискові. То ж нехай спокійно сплять, а лялька-оберіг захищає їхній сон.

Руденкова О.І.,

вихователь дитячого садка

Дошкільний навчальний заклад № 42

м. Запоріжжя, Запорізька область

РОЗРОБКА ІНТЕГРОВАНОГО ЗАНЯТТЯ НА ТЕМУ «НІ, ТИ НЕ ЗНАЄШІ ДОБРЕ УКРАЇНИ, ЯКЩО НА ЗАПОРІЖЖІ НЕ БУВАВ»

Мета: продовжити роботу з соціалізації дошкільників шляхом розвитку моральних і духовних цінностей, виховання шанобливого ставлення до національної спадщини України через інтеграцію художньо-мовленнєвої та образотворчої діяльності. Продовжувати формувати уявлення дітей про рідне місто. Збагатити красознавчі уявлення дітей природничими, історичними та географічними фактами.

Закріпити навички самостійно продумувати зміст зображувальної роботи та добирати матеріали для його втілення, поєднувати різні зображувальні техніки (ліплення, конструювання, аплікація). Розуміти красу об'єктів рідного міста та продуктів власної зображувальної діяльності. Розвивати творчу спрямованість в процесі мовленнєвої та зображувальної діяльності.

Виховувати любов до рідного міста, повагу до людей.

Матеріал: презентація «Місто мого дитинства», заготовка для картини, глина, пластилін, солоне тісто, папір, картон, дошки, стеки, фарби.

ХІД ЗАНЯТТЯ:

— Як свою історію має кожна родина, і кожна людина, так і кожне місто, край має своє минуле і справжнє. Нам пощастило

народитися на чудовій землі - овіяній славними подіями, справами людей багатьох поколінь. Наше місто має гарну назву - Запоріжжя. А чи знаєте, чому воно так називається?*(відповіді дітей)*

— Так, наше місто знаходиться за кам'яними порогами Дніпра. Зараз пороги, після побудови Дніпрогесу, скриті під водою, але невеличкі острови ми можемо побачити і зараз. Вважається, що нашому місту в цьому році виповниться 250 років. Воно розташовано на обох берегах славетного Дніпра, який в давні часи називали Борисфен, Славутич.

— Чи знаєте ви, діти, чим славна наша запорізька земля *(острів Хортиця)*

— Хортиця - не просто самий великий острів на Дніпрі. Це не з чим незрівняна перлина створена природою для прикраси Дніпра і міста, через яке він тихо і повільно несе свої води. Унікальність якого в рідкісному поєднанні на одній території різноманітних природних комплексів, пам'яток геології, культури, історії. Це найбільш яскрава та значуща пам'ятка доби Козацької Республіки. Саме, о.Хортиця є одним із «7 чудес України» та «7 природних чудес України» - красивим і унікальним обличчям держави, в якій ми живемо.

— Багато років тому тут була розташована Запорізька Січ, де жили козаки *(вільні люди)*.

— Якими були козаки? *(Сміливими, хоробрими, дужими, дружніми)*.

— Козаки захищали кордони від ворогів, визволяли з полону своїх співвітчизників. Ходили в походи на човнах - «Чайках». Човни були схожі на птахів чайок - ніс і корма гострі. Здалеку було схоже на чайку, яка махає крилами тому, що ходили козаки на веслах і під вітрилами. А ще до бортів човна прив'язували очерет, щоб не можна було його потопити.

— Відправлялись козаки в походи не тільки на човнах, а й на конях. Кінь спасав життя своєму товаришу, виносив з поля бою. Але й козак ділився останнім шматком хліба зі своїм другом. Одну історію я хочу вам розповісти : «Одного разу їхали два козаки додому. І в дорозі їх застала хуртовина. Козаки загубили слід, вони не знали, куди їм їхати. Потім вирішали зробити ось що: поклавши коней, зробивши ківш, самі лягли між кіньми, накрившись бурками. Тепло, яке йшло від тварин, спасло життя людям. А на ранок, коли хурделиця вщухла, козаки відправились далі». В народі говорили: «Козак без коня, що дівка без коси»

— В світі існує багато видів боротьби: ушу, карате, кунфу, дзюдо. А у нас в Україні предками бойові рухи були заковані у народному танці «Гопак»? Гопак з'явився у нас дуже давно, у наших пращурів. Їм заборонялось носити зброю. І вони були змушені оборонятися за допомогою свого тіла, рук, ніг. Ця техніка давала можливість змагатися з десятьма ворогами, які були озброєні. Воїни могли «грати» всім тілом. До нашого часу гопак дійшов, як вид танцювального мистецтва. І став

яскравим національним танцем.

– Не побувавши на Хортиці, не можна взнати Запоріжжя, його сивої старовини, його легенд, його щасливої сьогоднішньої долі. Про це нам розповідають книжки, фотографії, матеріали експозиції музею історії, про це нам прошепочуть буйні трави, які збереглися тут з давніх часів, про це нам нагадають хвилі Дніпра.

– А на правому березі Дніпра ми можемо побачити ось такий велетенський дуб, який більше 700 років всіх радував. Про нього ходять легенди. Кажуть, що саме під ним запорожці писали відомий лист турецькому султану. Всім відома картина Іллі Рєпіна «Запорожці». Богдан Хмельницький зупинявся тут на відпочинок і призивав козаків бути такими ж сильними, як цей дуб. Не шумлять зелені віти старого дуба, не співають пісні птахи, засох старий велетенський. Але його сини – молоді дубочки підрастають по всьому нашому місту.

– Сучасний герб Запоріжжя - «Щит пересічений, у верхньому зеленому полі дві перехрещені рушниці, в нижньому малиновому - чорний лук з трьома стрілами вістрями вниз». Рушниці і малиновий колір вказують на козацьку звичаї, підкреслюють сучасну назву міста. Лук означає боротьбу проти татар. У декоративному картуші верхній елемент символізує Дніпрогес.

– Але у нашого міста не тільки цікаве минуле. Воно продовжує рости, мінятися і ставати все краще і краще. Я знаю що ваші батьки працюють на великих підприємствах нашого міста, назвіть їх, будь ласка, *(міркування дітей)* Так неможливо уявити наше місто без «Запоріжсталі», «Комунара», «Мотор-Січі» та багатьох інших. А чи знаєте ви що саме роблять ваші батьки на цих заводах? *(відповіді дітей)*

– Наше місто ще називають містом металургів, сталеварів. І на честь цих мужніх, працьовитих людей названі: вулиця Сталеварів та проспект Металургів, будинок культури Металургів. Пригадайте, які є улюблені місця саме у вас, де ви любите гуляти, відпочивати? *(розповіді дітей)*

– Я приготувала для вас сюрприз - тло для нашої майбутньої картини. І пропоную створити колективну картину, присвячену нашому рідному місту.

– Пропоную кожному із вас подумати і зробити щось цікаве, що розповість всім про сучасне і минуле нашого міста. Кожен із вас виготовить тільки одну поробку, а коли ми їх розташуємо на одній картині у нас вийде наше рідне місто - Запоріжжя.

Діти виконують зображувальну роботу, вихователь проводить індивідуальну роботу. Після виконання поробок діти розповідають про них:

– Я зліпив старого великого дуба. З матусею і татком, я їздив до нього і бачив маленькі дубочки - синочки старого дуба.

– А я зліпила козака який грає на бандурі, я хочу розташувати його біля хати на о. Хортиця.

— Я знаю, що кілька старих «Чайок» лежать на дні Дніпра, одну з них підняли і поставили в нашому музеї. Коли я був в музеї, я її бачив. Тому я виліпив її.

— Я зробила ківш, з якого ллється сталь. Мій татко працює сталеваром. Він працює біля великих печей, варить сталь. На площі «Фестивальній» я бачила такий ківш.

— А мій татко працює на «Комунарі». По вулицях нашого міста їздять легкові машини «Славута», «Таврія», «Део», які випускають на автозаводі «Комунар». А ще тато розповідав, що колись на цьому заводі випускали маленькі машини «Запорожці», але я їх не бачив.

— Мої батьки працюють на заводі «Мотор-Січ», де роблять двигуни для літаків. Тому я вирішив зробити літак.

— А я часто їжджу до бабусі на Бабурку і ми проїжджаємо по мостах через Дніпро.

— А я мешкаю в Бородинському районі і кожен день їду до дитячого садка по плотині Дніпрогесу.

— В нашому місті багато парків, скверів, в яких є багато фонтанів. Коли дуже жарко, вони дарують нам прохолоду. Мені дуже подобається фонтан на площі Маяковського, він складається з різного каміння, яке розташоване по колу.

— Найлюбленіше місце всіх запоріжців - Бульвар Шевченка. Де споруджено музичний годинник.

— Наше місто дуже красиве, багато красивих вулиць і різних місць. Але я дуже люблю наш дитячий садочок, яке називається «Сонечко»

— Коли підсохнуть наші роботи ми їх розфарбуємо і наклеїмо на цю картину. Давайте разом придумаємо для неї назву, *(пропозиції дітей)* Поряд з назвою картини ми розташуємо герб нашого міста, на якому, вшановуючи пам'ять козаків, зображена зброя, якої вони добули волю і незалежність України. Зверніть увагу, в одній картині ми поєднали історію і сучасне нашого міста

— Свою палку любов до нашого рідного міста я хочу виразити словами з вірша нашого земляка-поета Петра Ребра «Дума про рідний край».

Ні, ти не знаєш, добре України,
Якщо на Запоріжжі не бував.
Тут небо то від хвиль Дніпрових синє.
То, наче, мак, червоне від заграв...
Сюди з полів течуть духмяні чари,
Звідсіль щодня ідуть світанки в даль.
Тут із вогнем у парі сталевари,
Неначе пісню серця, творять сталь.
Тут струм з води висотують турбіни,

А Хортиця сурмить, мов пароплав...
Ні, ти не знаєш добре України,
Якщо на Запоріжжі не бував.

П. Ребро.

Література

1. Запоріжжя. Фотоальбом «Іншої зелі у нас не буде – нам треба нашу зберегти» – ТОВ «ВПО «Запоріжжя». – 2015
2. Кармазь В. Запорожье – ИПК «Запоріжжя». – 1999
3. Полонська-Василенко Н. Запоріжжя XVIII століття та його спадщина - ТОВ «Видавництво «Центр навчальної літератури». – 2019
4. Електронний ресурс. Режим доступу до джерела інформації:
http://dnz42.edukit.zp.ua/misto_mogo_ditinstva/

Сальва В.В.,

вихователь дитячого садка

Дошкільний навчальний заклад ясла-садок

комбінованого типу №34 «Ромашка»

м. Умань, Черкаська область

КОНСПЕКТ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАНЯТТЯ «ВЕЛИКОДНЕ ЯЄЧКО» З ПРІОРИТЕТОМ МОРАЛЬНО-ЦІННІСНОГО ТА ПРИРОДНИЧО-ЕКОЛОГІЧНОГО КОМПОНЕНТУ У СЕРЕДНІЙ ГРУПІ

Програмовий зміст. Дати дітям загальне уявлення (поняття) про свято Пасхи як свято життя. Розширювати знання про давні народні традиції, пов'язані з цим святом – випіканням святкового хліба – пасок, розписуванням та крашенням яєць. Показати зв'язок свята з весняним пробудженням природи, народженням нового життя у рослинному та тваринному світі, розквітченням природи різнокольоровими барвами (як крашанки). Ознайомити із значенням яйця як зародку нового організму: риби, земноводні виростають з ікринок; плазуни, птахи вилуплюються з яєць. Донести до дітей – на прикладі казки «Курочка Ряба» - важливі духовно-морально цінності українського народу: простоту, невибагливість, скромність, доброзичливість, любов до життя; показати перевагу духовних цінностей над матеріальними. Розвивати художні вміння, способи малювання (штампи), розширювати уявлення про природничу та життєву символіку декоративного розпису.

Матеріал до заняття. Схематичне зображення дерева – плакат, набір картинок «Риби, жаби, змії, ящірки, птахи», зразки писанок та схеми візерунків, мисочки з гуашшю, розрізана картопля (штампи), лист для малювання крашанок, дрібні картинки (жовті – сонечко, кульбабки, курчатка, сонячний зайчик; блакитні – небо, хмарки, краплинка, волошки,

озеро; зелені – листя, дерева, трави; чорні – земля, гори, хліб), ілюстрована книжка «Курочка Ряба», фломастери для оформлення інтелектуальної карти а також картинки у формі листочків: крашанки, писанки, рибка, жабка, черепаха, курча, курочка, картинки на кольори.

Хід заняття

Що за свято настає:

Над землею дзвін лунає,

Сонце радісно сіяє,

Крашанки і пасочки

У кошику нашому.

Писаночки на столі,

Квіти й трави на землі.

Вся природа оживає,

Буйним цвітом розквітає?

-Так, це Великдень, свято Пасхи.

-Що за дзвін лунає, про що він сповіщає людей?

-Що люди готують до свята Пасхи?

-Чому ми святкуємо Пасху навесні, коли природа пробуджується, розквітають квіти, зеленіє трава, на деревах розпускається листя, а птахи насиджують яєчка і з них вилуплюються пташенятка.

-Так, Пасха – це свято життя.

-Ось у мене є велике кремезне старе дерево (карта-схема). Воно живе? Чим воно відрізняється від живого? Так, хоч воно старе і на ньому ще не розпустилось листя, воно дуже ще хоче пожити, але листя на ньому буде з'являтися і розвиватися по мірі того, як ми будемо йому допомагати. Це будуть не звичайні листочки, а листочки-завдання. Ви готові їх вирішувати?

1 завдання: розглянути дерево і помітити, що на ньому є. Так, це дупло. Якої воно форми, на що схоже? На яйце? А хто заховався у ньому? Дид.вправа «Вгадай за частиною».

-Чому у яйці сховались комашка, рибка, жабка, черепаха, крокодил, змія?

-Так, тому що вони всі вилупились з яйця.

Пропоную переглянути презентацію «Із яєчка та ікринки появляються тваринки».

-Діти, а що знесе нам курочка? А хто вилупиться з яєчка? Хто виросте з курчатка? І що знесе нам курочка? І так без кінця.

- Ось ми з вами вирішили перше завдання. Ось перший зелений листочок із надписом. Він нам повідомляє, що

Життю на землі немає кінця,

Усе з'явилося з яйця:

Рибка й жабка - із ікринки,

Комарик й мушка - із личинки,

І змії і птахи з'явилися з яйця –

Життю на землі немає кінця!

2 завдання:

-Діти, а хто може вилупитись із золотого яйця? А що таке золото? Воно живе? Що ще належить до неживої природи? Дид. вправа «Вгадай за звуком». Пропоную прослухати у запису звуки шуму води, грози, співу птахів, голосів тварин, гуркоту каміння, шуму вітру.

Що шумить на вітрі? Так, листя. Отже у нас є другий «живий листочок».

3 завдання:

Там, де мишка пробігала,

Дід та Баба сумували,

Гіркі сльози проливали

За яєчком не простим,

А яєчком золотим.

-Діти, а хто плакав за золотим яйцем?

Перегляд відеокліпу – пісеньки «Курочка Ряба». Муз. і сл. Олександра Шевченка.

(<https://www.youtube.com/watch?v=xvt6Vc6Gm34>)

-Хто жив у діда і баби?

-Яку користь дід і баба мали від курочки?

-Чи потрібне дідові і бабі золоте яєчко?

-Чи були би ситі дідусь і бабуся, якби Курочка несла лише золоті яєчка?

-Якими словами втішила Курочка діда і бабу?

-З чим важче впоратися: зі складним чи простим?

Пограємо гру «Просто чи складно?» -

Бути чемним – просто,

А неввічливим – складно. Чому?

Бути товаришким – просто,

А забіякою – складно. Чому?

Бути щедрим – просто,

А жадібним – складно. Чому?

Бути охайним – просто,

А замазурою – складно. Чому?

Бути веселим – просто,

А сумним – складно. Чому?

Так, тому що ввічливість, поступливість, скромність і простота красять людину, бережуть її здоров'я. Ось і третій листочок є на нашому дереві.

4 завдання:

Настав час виготовляти крашаночки. А крашаночку можна зафарбувати золотою фарбою? Що в природі буває золотим? Якими іще кольорами ви розфарбували би яєчка?

-Давайте, підемо по групі і знайдемо кольори-підказки.

-Тут Чаклунка ходила,

Кольори погубила.
Ходила-блукала
Барви всім роздавала.
Діти, ви походіть
І ті барви знайдіть!

Діти шукають карточки із зображенням природніх об'єктів певного кольору (жовті кульбабки, блакитні хмарки і т.д.)

-Діти, чому ви вибрали саме такі кольори? Дид. вправа «Чому я вибрав цей колір» («Я вибрав жовтий, тому що це колір кульбабки», «Я люблю річку, тому я вибрав блакитний колір», «коричневий – колір дерева», «чорний – колір землі, ґрунту, каміння, гір» і т.д.).

-Діти, чи можемо ми жити без цих дарів природи-чаклунки: квітів, повітря, води, сонця, плодів, ґрунту?

-Тому, цими «барвами життя» ми розфарбуємо великодні яєчка! А на дереві розмістимо ще один «живий листочок» за виконане завдання.

5 завдання:

Робота картопляними штампами.

-Ось ми з вами розфарбували яєчка барвами, які «дала» нам природа. Адже, дійсно, в давнину наші прабабусі фарбували яєчка соком бурячка, моркви, відваром трав, відваром лушпиння цибулі. Але все це завдяки природі. А що ж внесла людина в зображення на яйці?

-Що уміє робити людина на відміну від тварин?

-Так, говорити, думати, писати!

-Наші пращури писали знаками, картинками. Давайте, станемо вченими і спробуємо прочитати письмо наших прапращурів! Як ви думаєте, що це? Дид. вправа «Що означає символ?». Діти вибирають картинку, на якій впізнали певний об'єкт:

-хвиляста лінія – море;

-ламана лінія – гори;

-спіраль- сонце;

-галочки – птахи;

-вертикальна лінія з боковими похилими донизу – ялина, доверху – дерево і т.д.

-Коли фарба на крашанках висохне, ми їх обов'язково розпишемо. А зараз прикріпимо до дерева 5-й «листочок життя»

Підсумок заняття.

-Діти, давайте пригадаємо, як ми здобули перший листочок? Хто зароджується з яйця? Давайте всіх тваринок розмістимо на гілці, з якої розвинувся перший листочок!

-За що ми здобули другий листочок? Так, називали об'єкти живої і неживої природи. Давайте, картинки з природніми об'єктами розмістимо на другій гілочці – спочатку неживої – ґрунту, сонця, води, а потім – живої – рослин, птахів. Бо без ґрунту сонця і води не було би рослин і тварин!

-Третій листочок – листочок цінностей людини: простоти, скромності,

доброти, душевного тепла! Давайте прикріпимо сердечко. Яке ви оберете: золоте чи просте? Так, бо без простоти, скромності, доброти нема здоров'я!

-А четвертий листочок нам дістався за вибір кольорів! Де ми вперше побачили всі кольори, хто їх створив? Так, природа. Давайте, на гілочці прикріпимо веселку!

-А за прочитані символи-знаки ми, на наступному занятті, розпишемо писаночки і подаруємо їх! Кого найбільше ви хотіли би порадувати, кого ви найбільше любите, хто над усе любить вас? Так, - матусям!

Самойленко Н.В.,

вихователь,
комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад
(ясла-садок) №272 Харківської міської ради»,
м. Харків, Харківська область

ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ ШОСТОГО РОКУ ЖИТТЯ. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З СОЦІУМОМ ТЕМА: ЩОБ ЗДОРОВИМИ ЗРОСТАТИ - ЦЕ ПОТРІБНО ЗНАТИ!

Програмовий зміст. Дати знання дітям про корисну та шкідливу для їхнього здоров'я їжу. Формувати елементарне уявлення про вітаміни та їхнє значення для фізичного розвитку людини. Збагачувати практичний досвід дитини, надавати їй можливість виявляти творчу ініціативу, приймати рішення. Активізувати словник дітей іменниками та прикметниками на позначення назви продуктів харчування. Заохочувати дошкільнят до досліджень та експериментувань. Розвивати пізнавальні здібності дитини, здатність аналізувати, робити узагальнення, висувати припущення, обґрунтовувати власну думку. Розвивати уяву, мислення, пам'ять, увагу, мовлення, фонематичний слух. Виховувати свідоме ставлення до свого здоров'я, дружні стосунки між дітьми, навчати дітей цінувати його та дбати про нього,.

Попередня робота. Розгляд зображень продуктів харчування; читання вірша Г. Чорнобицької "Зубки заболіли"; бесіда на тему "Яка їжа корисна"; читання оповідання І.Сніговика "Хліб чи халва"; бесіда на тему "І смачно, і корисно"; вікторина "Загадку загадай і продукти відгадай"; вивчення прислів'їв про здоров'я, продукти харчування, корисні страви; бесіда "Які продукти можуть зашкодити нашому організму"; бесіда про те, що в їжі є мінерали й вітаміни, які дуже корисні для здоров'я.

Матеріал:

Конверт з листом загадкою, чайник, трава ромашки, чашка, кошик з продуктами, сухарики, 2 кошики червоного та синього кольору

Солодкі газовані напої, газувана вода, ватні тампони, склянки, ложка, тарілка, серветки, відео та аудіо запис.

Індивідуальна робота з дітьми: активізувати до відповідей Риту О., Алісу Ш., Арсенія Є, Ярослава К.

Хід заняття

1.Організаційний момент.

Доброго ранку!

Всіх ми вітаємо!

Доброго ранку!

Людям бажаємо!

Стук у двері. Надійшла посилка.

Вихователь.

-Як ви гадаєте, від кого вона? (відповіді дітей).

Зараз я подивлюся... Так це ж загадка! Спробуйте відгадати її, і дізнаєтеся, хто вам написав цього листа.

Усе солодке поважаю,

Немов бджола гуду й кружляю,

Смішний, товстий, і невгамовний

Та ще й до вигадок невтомний.

Моторчика маю на спині,

Відомий я кожній дитині.

(Карлсон)

Перегляд уривку з мультфільму «Малюк та Карлсон»

Вихователь. Діти, подивіться, який Карлсон кволий, пригнічений. - Чому він такий сумний і невеселий? У нього щось болить?

Вихователь. Солодоці, звісно, — це смачно, але якщо їсти їх забагато, то це здоров'я не додасть, а навпаки, людина часто хворітиме.

-Діти, а як можна полікувати Карлсона? (Відповіді дітей).

Дослідницька робота «Заваримо чай для Карлсона».

Вихователь. Карлсоне, прилітай до нас, а ми тобі заваримо трав'яний чай з ромашки. Запам'ятайте, ромашка — це лікарська рослина, яка використовується при різних хвороб, а відвар з неї допоможе зняти біль. Для того, щоб заварити цілющий чай, нам потрібен окріп, чашка і квіти ромашки. Всипаємо їх у чашку, заливаємо окропом — і за кілька хвилин наш напій буде готовий.

Розгляд продуктів з посилки.

(Вихователь дістає, діти називають).

Це: солодка газована вода, чіпси, сухарики; морква, буряк, картопля, огірок...)

Вихователь. Діти, що надіслав Карлсон?

-Які з них корисні?

-Що можна сказати про інші продукти?

-Отже, ви вважаєте, що продукти бувають корисні і шкідливі.

-Про це ми з'ясуємо, в лабораторії, де будемо робити досліди з продуктами харчування.

-Запрошую Ваас до нашої лабораторії.

Перехід до лабораторії.

«Дослід з солодкими газованими напоями»

Вихователь. Дослід роботи у вас з ватним тампоном.

Налийте напій на ватний тампон. Що ви побачили: (тампон став жовтим, червоним, зеленим).

–Чому? (залежно від кольору напою)). Його пофарбував хімічний барвник, що є причиною різних хвороб людини (нудота, біль у животі, алергія тощо). До того ж у такі напої додають кислоту, ароматизатор, вуглекислий газ, що теж шкодять нашому організму. їх ми не можемо побачити, але відчуваємо на смак.

Вихователь. Діти, ви тепер розумієте, чому не слід пити ці напої.

Вихователь. Поговоримо про звичайну газировку.

«Дослід з газованою водою»

Вихователь. Візьмемо прозору склянку, наллємо газовану воду, помішаємо ложечкою.

-Що ви спостерігаєте?

Це вуглекислий газ він погано впливає на роботу внутрішніх органів людини.

Вихователь. Так що ви можете сказати за газові напої?

(Відповіді дітей)

Робота над прислів'ям.

Вихователь. Ми знаємо багато прислів'їв і приказок, які склав наш народ про здоров'я людини та їжу.

Допоможіть згадати прислів'я.

- ◆ Здоров'я за гроші не купиш.
- ◆ Без їжі і віл не потягне.
- ◆ Сіль, хліб, вода — козацька їда.
- ◆ Людина не живе, щоб їсти, а їсть, щоб жити.

-Щоб здоров'я було міцним, необхідно вживати різні корисні продукти.

-А які ваші страви найулюбленіші?

-А ви любите їсти страви з картоплі? Які страви готують з картоплі? (Відповіді дітей). Давайте уважно подивимось на чіпси: вони жирні, смажені, оброблені різними приправами, барвниками, що шкодять нашому організму.

-Давайте перевіримо це в нашій лабораторії.

«Дослід з чіпсами та сухариками».

-Візьміть серветку, притисніть її до чіпсів.

-Що залишилось на серветці?

При смаженні часточки їжі горять і утворюють дуже шкідливі речовини.

Вихователь. Діти, так можна вживати чіпси?

-А ще у вас на тарілочках смажені сухарики. Ви любляете сухарики? Чим вони вам подобаються? Як ви вважаєте, вони корисні для дитини? (Відповіді дітей).

-З чого роблять сухарики?

-Якого вони кольору?

-А хліб може бути червоного кольору?

-Отож, ми можемо зробити висновок, що сухарики також оброблені барвниками.

Дидактична гра «Розклади правильно»

-Запрошую вас діти до нашої посилки, подивіться, що осталось. Розкладемо всі продукти. До червоного кошика покладемо шкідливі продукти, а до синього корисні.

(Залітає Карлсон)

-Добрий день малята! Дякую Вам, що ви показали мені, як заварити трав'яний чай з ромашки, який мені допоміг вилікуватись. Розповіли, що продукти є корисними і шкідливими для організму.

Мовна гра «Назви страви».

-Пригадайте смачні та корисні продукти, назва яких починається з такого звуку, як моє ім'я — Карлсон. (Компот, кавун, ківі, калач, каша...).

Вихователь. Куди ми віднесемо ці продукти — до корисних чи ні?

-А ще є дуже багато корисних продуктів. Відгадайте які.

Вікторина "Відгадай загадку"

Сидить-дівчина в коморі,

А коса її надворі. (Морква).

Сам червоний,

Чуб зелений. (Буряк).

«Хто ховає під куці

Супи наші і борщі. (Картопля).

Довгий зелений,

Добрий солоний,

Смачний і сирий,

Хто він такий? (Огірок).

Я салатик вітамінний

і на смак я теж відмінний,

Бурячок і картоплинка,

Огірочок і морквинка —

Все змішалось в мені,

Пригощайтесь, малі!

Хто я — зовсім не секрет:

Я салатик... (Вінегрет).

Вихователь. Вінегрет — це французьке слово, а в перекладі означає салат із суміші різних продуктів.

Карлсон. Дякую, дітки, я сьогодні багато корисного дізнався про продукти, що шкодять здоров'ю. І про це буду розповідати своїм друзям. До побачення, малята.

Вихователь. Отже, сьогодні ми з вами говорили про різні продукти, корисні та шкідливі. Запам'ятайте!

Щоб здоровими зростати
Про здоров'я треба дбати
Та корисну їжу вживати.

Самойленко С.В.,
вихователь дитячого садка
Заклад дошкільної освіти №3
м. Прилуки, Чернігівська область

ІНТЕГРОВАНА КОМУНІКАТИВНО – МОВЛЕННЄВА ДІЯЛЬНІСТЬ «МАНДРІВКА СТОРІНКАМИ ЧАРІВНОЇ КНИГИ» (старша група)

Освітні завдання: формувати комунікативно – мовленнєві дії: вміння досліджувати комунікативно – мовленнєву ситуацію , ставити запитання, моделювати зв'язні висловлювання.

Сприяти набуттю дітьми лексичної компетентності, вміння граматично правильно будувати висловлювання. Стимулювати бажання використовувати вербальні і невербальні засоби виразності.

Формувати вміння працювати з серією сюжетних картинок (за методикою навчання розповідання за серіями сюжетних картин А.Богущ, Н.Гавриш «Вчимося розповідати») на основі маловідомої дітям казки Михайла Пляцковського «Урок дружби»

Розширити уявлення дітей про етикет

На основі добре відомих дітям казок закріпити поняття «дружба». Закладати моральні основи особистості у процесі формування уявлень про дружбу.

Розвивати мотиви спілкування, комунікативні якості та вміння дітей, уяву, пам'ять, логічне мислення.

Виховувати інтерес до казок, бажання допомагати казковим героям, почуття згуртованості, дружелюбності.

Матеріал: кошик з яблуками, обручі, герої казок, «чарівна книга», серія сюжетних картин на тему «Урок дружби», квітка з правилами та законами дружби.

Хід заняття – спілкування:

• Мотиваційна ситуація

До групи заходить помічник вихователя з кошиком яблук.

Помічник вихователя: Діти погляньте скільки яблук я назбирала в своєму саду та вирішила вас пригостити. Беріть собі, скільки хто хоче.

(Діти розбирають всі яблука)

Вихователь. У всіх є яблука? А у нашої Наталії Михайлівни немає, і я , і наші гості також залишились без яблук. Прикро (пауза). Чи буває не оселилась у нашій групі байдужість чи жадібність? Сподіваюсь що ні.

Та зараз яблука будуть нам заважати. Підкажіть як нам правильно вчинити?

(швиденько з'їсти, сховати у кишеню, з'їсти після заняття, зібрати всі яблука та віднести хворій ...)

Вихователь. Придумано кимось просто і мудро вітатись при зустрічі словами : «Добрий день», «Здрастуйте», «Привіт» .

- якими словами можна ще привітатися?

- А як можна привітатись інакше? (посмішкою ,рукоштовисканням, кивком голови, обіймами)

• **Інтерактивна вправа «Привітання»**

Якщо вихователь плескає в долоні 1 раз – діти вітаються усмішками, 2 рази – рукоштовисканням, 3 рази – щічками, 4 рази – обнімаються.

Вихователь. Ви зараз так дружно привітались. Давайте сьогодні поговоримо про дружбу. Ми часто вимовляємо слово «дружба», а що ж воно означає?

• **Діалог - драбинка**

- Ви дружні діти?

- А чому ви так думаєте? (допомагаємо один одному, розмовляємо, робимо все разом, не ображаємо нікого, граємося разом)

- З чого починається дружба? (з доброго слова, з посмішки, з обіймів, гри, зі знайомства)

- Хлопчики розпитайте дівчат , якого кольору дружба ?

- Дівчатка ,а розпитайте хлопчиків , з ким можна дружити?

- З чим можна порівняти міцну дружбу? (з залізом, каменем, замком, сонцем, серцем, піснею)

Вихователь. Вітаю, у вас чудові уявлення про дружбу! Радію ,що у кожного з вас багато друзів в садочку та вдома. Спробуйте уявити ,що ви приїхали на відпочинок, або до бабусі і вам дуже хочеться знайти друзів. Що ж потрібно зробити?

• **Комунікативно – мовленнєва гра «Я хочу з тобою подружитися»**

Діти стоять у колі. Ведучий в центрі кола говорить: «Я хочу з тобою подружитися! Ти одягнений в білу сорочку, сині шорти, у тебе коротка зачіска». Впізнав себе дитина виходить, діти обнімаються і вибрана дитина стає ведучим.

Вихователь. А як ви думаєте, казкові герої наших улюблених казок хотіли б мати друзів?

• **Гра «Що потрібно зробити, щоб подружити героїв казки?»(різні рівні)**

1 завдання. Діти утворюють 3 кола біля обручів в яких під серветкою сховані предмети. У дітей кольорові стрічки відповідно до кольору обруча. Діти радяться та називають , яка це казка.

2 завдання. Як подружити героїв з вашої казки?

1. «Колосок» - Півника та двох мишенят.

2. «Червона Шапочка) – Червону Шапочку та вовка.

3. «Зайчикові хатка» - зайчика та лисичку.

- **Інтерв'ю:** як миряться діти в дитячому садку, якщо це потрібно? (мирилки, «лавочка примирення»)

- **Мандрівка до «Чарівної книги казок»**

Вихователь. Ну а тепер час зустріти старих добрих друзів.

Сьогодні на сторінку нашої чарівної книги казок потрапила казка...

Кіра, підкажи правильну відповідь. (Казка «Лисиця і журавель»)

Марійка, як можна відповісти інакше? (Ми зустрілися з героями казки «Лисиця і журавель»)

Вихователь. Давайте спробуємо подружити цих героїв казки.

- **Рухлива гра мовленнєвого спрямування .**

Діти рухаються по колу , вихователь одягає дитині шапочку лисички, всі зупиняються дитина сідає на стільчик в центрі кола. Той хто стоїть навпроти підходить до неї та каже як помиритися з журавлем. Якщо дитина не хоче або не може , йдуть діти які знаходяться поряд. Потім гра продовжується.

Вихователь. Не треба злою такою бути,

Дружні стосунки не можна забути.

Потрібно в злагоді нам всім жити.

А дружбу берегти, і нею дорожити.

- **Сюжетна ігрова ситуація**

З книги вилітають горобчик-діти (цвірінькають ,граються з м'ячем). Діти говорять між собою ,що їх знають це Чик і Чирик, їм бабуся прислала шино, а Чик все з'їв сам, не поділився з другом).

(4 картинки відриті, 5 закрита)

Робота за методикою навчання розповідання за серіями сюжетних картин А.Богущ, Н.Гавриш «Вчимося розповідати» (діти фантазують, що може бути зображене на останній картині).

Вихователь. Діти, а вам цікаво чим закінчується історія про Чика та Чирика.? (відкрити картину 5).

Запитання до картини 5.

- Чи зрозуміли ви тепер хто кого пригощає?

- Чому Чик не хотів брати зерняток?

- Чи можна назвати вчинок Чика дружнім?

- Як ви вважаєте, як би вчинив Чирик?

- Як ви вважаєте, запам'ятає Чик цей урок і більше не буде так чинити?

• **Читання уривка з казки М. Пляцковського «Урок дружби», що стосується змісту картини 5.**

• **Квітка дружби** (на пелюстках написані правила дружби)

- Давайте переконаємо всіх присутніх, що ми добре знаємо правила та закони дружби.

Допомагай другу
Якщо друг потрапив у біду-допоможи йому чим зможеш
Якщо друг робить щось погане-зупини його
Не сварися з другом і не сперечайся через дрібниці
Гратися треба так, щоб не намагатися взяти собі найкраще
Якщо вмієш щось робити-навчи друга
Ділися з другом(солодощі, іграшки)
Радій успіхам друга разом з ним, а не заздри йому
Якщо ти щось зробив погане не треба боятись зізнаватись в цьому-попроси вибачення

Квітка залишиться в нас у групі. Час від часу ми будемо звертатися до неї.

• **Пісня про дружбу.**

Висновок : дуже хочеться, щоб діти в нашій групі були дружніми, пам'ятали правила дружби. А ще хочеться, щоб дружили всі люди незалежно від їх національності, мови).

Скакун М.В.,

музичний керівник дитячого садка
Дошкільний навчальний заклад № 5
м. Красноград, Харківська область

КОНСПЕКТ ТЕМАТИЧНОГО МУЗИЧНОГО ЗАНЯТТЯ «ЗВУКИ ВЕСНИ» ДЛЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Мета. Формувати у дітей тембровий слух і метроритмічні навички, використовуючи ігрові ситуації та дидактичні ігри. Розвивати зв'язне мовлення і образне мислення створюючи творчу атмосферу.

Матеріал. Іграшка - павучок, дитячі музичні інструменти: бубон, коробочка; картинки із зображенням птахів, дітей, гусениць; дві гусениці - іграшки; квітка, музичний центр, аудіо-запис голоси птахів, шум дощу, звуки комах, калюжі з кольорового паперу; *музично-дидактична гра «Іди-іди, дощику»*; *музично-дидактична гра «Ритмічні сонечка»*; *пальчикова гімнастика-пісенька «Павучок»*; *музично-дидактична гра «Високий і низький звук»*

Музичний матеріал:

«Після дощу» угорська народна мелодія;
«Дві гусениці розмовляють» музика Д. Жученко;
закличка «Вийди, вийди, сонечко» укр. нар. мелодія;
пісня «Ой заграли комарі»;
руханка «Бедрик»
музично-ритмічна гра «Жуки» муз. С. Майкапара

Хід заняття.

Звучить спокійна музика «Спів птахів».

Діти заходять до залу ланцюжком, утворюють коло.

Музичний керівник у висхідному русі по у межах квінти співає «Добрий день, малята!» .

Діти відповідають: «Добрий день» по терціям вниз до тоніки.

Музичний керівник. Діти, який напрямок мелодії ви почули? (Відповіді дітей).

А зараз давайте всі разом заспіваємо цю вітальну пісеньку, і рукою покажемо напрямок мелодії. (Виконання дітей з рухом руки).

Музичний керівник.

Знову веснонька прийшла -

Скільки звуків принесла...

А звуків дійсно багато. Щоб їх почути потрібна цілковита тиша. (Прислухаються). *Звучить аудіо-запис «Звуки дощу».*

Музичний керівник.

- Які звуки ви почули зараз? (Відповіді).

Молодці, ви почули звуки дощу.

- Чи відрізняється весняний дощик від осіннього? (Відповіді).

- Дощ пройшов, але після нього залишилися ... (Калюжі).

Музичний керівник.

Калюжі, калюжі - повні води.

Калюжі, калюжі - дощику сліди.

Зараз я пропоную вам, малята, стати врозтіч, кожен біля своєї калюжки. (Розкладає паперові калюжки)

Маленькі краплі дощику покажемо, стукаючи пальчиком по долоні, а великі – тупаючи по калюжі.

Проводиться музично-дидактична гра «Іди-іди, дощику»

1 ч. - Діти стукають пальчиком по долоні (на кожну четверть).

2 ч. - Ритмічно стукають однією ногою по калюжі (на сильну долю).

Музичний керівник. Будьте уважні, зараз ви почуєте інші звуки.

Звучить фонограма «Звуки комах».

- Чуєте? Весна наповнилася новими звуками. Хто прокидається? (відповіді дітей).

Так, це Бедрик з ритмічної сімейки.

Сонечко мале літало,
У горошки сукню мало,
Вусики чорненькі,
Комашка маленька.
Я на сонечко дивлюся,
Пильно придивляюся,
Цю комашку я люблю,
Просто з нею граюся.

Діти виконують руханку «Бедрик»

Музичний керівник. Запрошую підійти ближче і подивитися, як сьогодні вишикувалися наші ритмічні жучки-сонечка.

Діти сідають на стільчики ближче до мольберта, на якому викладено ритмічний малюнок з великих і маленьких сонечок.

Музично-дидактична гра «Ритмічні сонечка»

Варіанти:

а) промовляти на склади «ТА», «ТІ»

б) проплескати;

в) програвати на інструментах (бубон, коробочка)

Музичний керівник. Пропоную допомогти прокинутися моєму знайомому павучку.

Пальчикова гімнастика-пісенька «Павучок»

Павучок павутину пошив.

Раптом закапав дощик –

павутину змив.

Музичний керівник. Як ви вже зрозуміли, звуків навесні багато і вони різноманітні.

- Які ж звуки почув навесні композитор і зобразив у своїй музичній п'єсі?

Діти слухають п'єсу «Дві гусениці розмовляють» музика Д. Жученко

Музичний керівник пропонує дітям розглянути три картинки з зображенням дітей, птахів, що сидять на гілці, яблука з двома гусеницями.

Музичний керівник. Подивіться, будь ласка, на картинки, і скажіть яка з них підходить до музики. Чому ви так думаєте?

Який характер у цієї музики?

Музичний керівник вносить двох гусениць.

Музичний керівник. Послухайте казочку.

Жили-були дві гусениці (як назвемо їх?). Любили вони ввечері забратися на гілочку й поговорити про те, про се... Як ви думаєте, про що розмовляли гусениці? Чим відрізняються їх голоси?

Музично-дидактична гра «Високий і низький звук»

(Діти придумують свої варіанти бесід гусениць, звертають увагу на низький і високий голос гусениць, спробують розіграти діалог з використанням низького і високого звуку).

Музичний керівник. А чи не здається вам, малята, що гусеницям стало прохолодно. Що треба зробити щоб гусеницях стало тепліше? (Відповіді).

Я пропоную попросити сонечка не ховатися за весняні хмарки.

Спів заклички «Вийди, вийди, сонечко»

1. Звернути увагу дітей на поступальний рух мелодії.
2. Заспівати на склад «ля».

Музичний керівник. Діти, я нагадую, що ми сьогодні слухаємо звуки весни. А щоб дізнатися, хто ще прокидається на весні, послухайте мелодію знайомої пісеньки і згадайте, про кого вона. (Звучить інструментальна мелодія).

Музичний керівник. *Правильно, це пісня «Ой заграли комарі»*

1. Повторити приспів хором, звернувши увагу на правильну артикуляцію голосних звуків у словах;
2. Вибрати солістів. Солісти виконують заспів, а хор - приспів.

Музичний керівник. Сьогодні ми з вами прислухалися до звуків весни.

- То хто ж розмовляє на весні в природі?

Відповіді дітей: (краплі дощу, бризки калюж, дзижчання жука, розмова двох гусениць). Все правильно.

Ці звуки допомагають природі прокинутися від зимового сну.

Музичний керівник. Подивіться, яка чудова весняна квітка розквітла у нас на клумбі. Біля неї кружляв цілий рій бджілок. А чи знаєте, що хоче запропонувати вам ця квітка? (Припущення дітей).

Проводиться гра «Жуки».

- 1 частина – біг по колу;
- 2 частина – «жучки, лежачи на спинках ворухать ніжками».

Музичний керівник. Сподіваюся, вам сподобалася наша зустріч.

А закінчити нашу весняну подорож я хотіла б чудовим віршом Лесі Українки:

Стояла я і слухала весну,
Весна мені багато говорила,
Співала пісню ніжну, голосну
То знов таємно-тихо шепотіла.
Під спокійну мелодію діти виходять із залу.

Слюсарчук Т.В.,
вихователь
ДНЗ №2 «Подоланочка»
м. Славута, Хмельницька область

СЮЖЕТНО-РОЛЬОВА ГРА «МАСТЕР ШЕФ»

Мета: викликати у малят інтерес до кулінарної творчості. Закріпити за процесом приготування їжі емоцію задоволення. Сприяти конструктивній, дружній взаємодії між дітьми. Створити простір для відновлення їхніх життєвих сил. Шляхом практичних дій закріпити знання про борошно, Процес виготовлення тіста.

Матеріал: кухонний інвентар: мисочки, дощечки, качалки для тіста, форми вирубки для печива, деко і духовка, готове тісто.

Хід гри

Діти заходять у групу і зупиняються півколом на килимку.

В-ль: Дітки давайте привітаємося.

Пальчикова гра: «Сонечко ясне!»

Доброго ранку, сонечко ясне! (Долонями з розведеними пальцями, що лежать одна на одній навхрест, діти малюють у повітрі справа наліво півколо — “обрій”). Доброго ранку, земле прекрасна! (“Бігаючи” пальчиками, постукують по столу). Доброго ранку, дерева, кущі! (Руки, починаючи від ліктів, зведені разом, вертикально стоять на столі з розкритими кистями, зображуючи дерева. Поступово вся ця конструкція опускається вниз, під стіл, залишаючи над столом лише кисті рук — “кущі”).

Доброго ранку, птахи голосні! (Розкриті долоні з’єднують між собою за допомогою великих пальців, кисті плавно рухаються — “летять птахи”). Доброго ранку тобі і мені! (Діти рухають долоні, стулені у формі “ківшика”, від себе, ніби щось дають, а на слова “і мені” притискають їх до грудей). Доброго ранку, (ім’я дитини)! (Рухають долонями від себе, наче дають щось названій дитині, й повертають їх на грудну клітку. Ця дія виконується по колу зліва направо, з називанням імен усіх учасників).

В-ль: Дітки, а скажіть мені будь ласка чи любите ви подорожувати? Яким видом транспорту? Сьогодні я вам пропоную поїхати на передачу «мастер шеф». Ви знаєте в якому місті знімається ця передача?. А ми з вами вирушаємо на потязі.

Маленький паровозик в дорогу вирушає
Маленьких пасажирів в вагончики збирає
Через поле через ліс
Паровозик діток віз

Дітки стають один за одним утворюють паровозик.

Дітки одягають фартушки і копаки на голову. Педагог відставляє на інший стіл металофон і ставить на його місце миску з уже готовим тістом, накриту яскравою тканинкою. Дістає тісто, тримає його в долонях.

Вихователь. Діти, погляньте, який величезний колобок! Що це? (Це тісто). Так, згодом я розкрию вам багато секретів його приготування, сьогодні ж ми приготуємо печиво. Ви любите печиво? Перед тим, як до кожного з вас “прикотиться” колобочок тіста, нам слід підготувати для нього “галявинку” — дощечку. І допоможе нам у цьому лічилка.

Лічилка

Щоб із тіста печиво зробити,
Треба дощечку нам в гості запросити.
Один, два, три
Хутчіш, дощечко прийди!

Малювання на борошні

За допомогою маленького ситечка дорослий посипає поверхню дощечок борошном, пропонує покласти під ситечко долоні, щоб відчуті «магію» борошна. Просить розповісти яке воно на дотик. Пропонує помалювати пальчиком по дощечках...

Тим часом педагог розділяє тісто на менші шматочки.

Вправа «Скільки шматочків»

Маніпуляції з тістом

Після цього педагог бере по черзі шматочки тіста, скочує їх у кульки зі словами «Котиться колобок до... (ім'я)» передає тісто з рук у руки кожному з малят. Педагог роздає діткам качалочки. Усі розкачують свої шматочки роблять «галявинки» з тіста. Діти беруть формочки і роблять печиво відповідної форми. Обмінюються формочками. Вихователь пропонує оздобити печиво родзинками. Вихователь вмикає духовку ставить туди печиво на 15 хв.

Прибирання

В-ль:

Дінь-дінь, дінь-дінь!
Прибираємо наш дім.
Щоби чисто було в нім,
Прибираємо наш дім...

Діти прибирають качалочки в спеціальний контейнер, тісто, яке залишилося - в мисочку. Той хто прибрав своє робоче місце знімає фартушок іде мити руки, після чого сідає на килимок.

В-ль: Час вирушати додому:

Маленький паровозик додому вирушає
Маленьких пасажирів в вагончики збирає
Через поле через ліс
Паровозик діток віз
Дітки стають один за одним утворюють паровозик.

Таночок поварят

Вихователь веде бесіду з дітьми про те що найбільше сподобалось під час гри. Дорослий дістає печиво та пригощає малюків.

Солотва О.В.,

вихователь групи четвертого року життя

заклад дошкільної освіти № 798

м. Київ

ЗАНЯТТЯ З МАТЕМАТИКИ НА ТЕМУ: «ПОДОРОЖ ДО КРАЇНИ МАТЕМАТИКИ»

(Особливості використання ігор Б.П. Нікітіна)

Мета:

- закріпити знання дітей про геометричні фігури, вправляти в умінні розрізняти їх та правильно назвати;
- сприяти розвитку орієнтування в просторі, сенсорики, тактильних відчуттів, логічного мислення, уваги, пам'яті;
- вдосконалювати вміння повторити за зразком, бачити й складати ціле з частин;
- виховувати творчі здібності дітей, діяти спільно, організовано;
- прививати цікавість до занять з математики.

Попередня робота:

проведення дидактичних ігор на вдосконалення вміння орієнтуватися в геометричних фігурах, ознайомлення із завданнями на логічне мислення.

Обладнання:

матеріал для проведення ігор Нікітіних:
цеглинки – для проведення гри "Мавпочка"
кубики – для проведення гри "Склади узор"
рамки і вкладиші Монтессорі
частини квадрата до гри "Склади квадрат"

Хід заходу

I. Організаційний момент. Психогімнастика «Усміхнемось сонечку!»

Діти стоять в колі

Вихователь: - Діти, давайте подаруємо один одному посмішку!

Усміхнемось сонечку: Здрастуй золоте! *(Руки вгору)*

Усміхнемось квітоньці – Хай вона росте! *(Руки показати на підлогу)*

Усміхнемось дощику – Лийся мов з відра! *(Руки почерзі над головою)*

Гостям усміхнемось – Зичим Вам добра! *(Усміхнутися гостям)*

Вихователь: -Ось ми подарували один одному гарний настрій, хай він залишиться з нами до кінця дня.

- Сідайте, будь ласка, за столики.

Діти сідають за столи.

II. Основна частина.

Вихователь: - Діти, пропоную вам сьогодні відправитись в цікаву подорож до країни Математики. Ця країна дуже цікава, в ній є багато різних несподіванок, тому під час подорожі треба бути спостережливими та

уважними.

Вихователь: - Послухайте казку про мавпочку. Сиділа в кімнаті маленька мавпочка і не знала, що їй робити. У кімнаті було тихо, вона крутила головою і не бачила нічого цікавого. Їй стало сумно... Аж раптом вона почула чийсь кроки, сховалася в куток і стала уважно дивитися. В кімнату зайшов хлопчик, відчинив дверцята буфету і достав цукерку. Хлопчик розгортає цукерку і мавпочка робить так, ніби теж розгортає її. Хлопчик відкусив шматочок і мавпочка, хлопчик посміхається і вона. Мавпочці сподобалась така гра і вона вирішила повторювати все за хлопчиком. Давайте, тепер ви будете мавпочками, повторювати за мною.

ГРА "МАВПОЧКА" (за столом)

Рух из цеглинками в руках (догори, під стол, покласти ребром тощо).

Вихователь: - Молодці, діти, ви дуже уважні! Тепер можна відправлятися за пригодами.

Вихователь: - Ой, а як потрапити нам в чарівну країну? Потрібна доріжка. Давайте пограємо в ГРУ "СКЛАДИ УЗОР" (на килимку). Ось вам зразок "Доріжки", треба викласти за допомогою кубиків такий узор, давайте зробимо разом – хлопчики синього кольору, а дівчата жовтого, а далі тим кольором, який залишився. А тепер потрібно зробити візерунок на доріжці. Подивіться уважно на зразок і спробуйте зробити.

Вихователь: - Гарно зробили, молодці!

Вихователь: - Тепер можна відправлятися на потязі в веселу подорож. Збираємось в вагончики, поїхали!

Музичний супровід "Потяг" 0-22 сек.

Наш поїзд рушає,

Вагони біжать,

А в поїзді цьому

Малята сидять.

Чух-чух!!

Вихователь: - Станція "Незвичайний будиночок".

-Дітки, що ви бачите?

Діти: - Ми бачимо будиночок.

Вихователь: - Як ви гадаєте, хто там живе? Як можна дізнатися?

- Правильно, подивитися у віконця.

ГРА "РАМКИ ТА ВКЛАДИШІ МОНТЕССОРІ"

Вихователь: - Хто живе на першому поверсі? Хто на другому? Чим цей будиночок незвичний для нас?

Діти: - Форма вікна чудернацька.

Вихователь: - Правильно, діти! Давайте разом пригадаємо, яку форму нагадують вікна?

Діти: - Є трикутник, квадрат, коло.

Вихователь: - Бачите, який це незвичний будиночок, як всі дружно мешкають в ньому.

Музичний супровід "Гроза" до 30 сек.

Вихователь: - Ой, наближається гроза, треба швиденько зачинити вікна.

Діти вкладають вкладиші в рамки Монтесорі.

Вихователь: - Ну що ж, будемо вирушати далі.

Музичний супровід "Потяг" 23-36 сек.

Чух-чух!!

Вихователь: - Наша зупинка "Знайди пару"

Вихователь: - Ой, що це?

Діти: - М'ячики.

ПАЛЬЧИКОВА ГІМНАСТИКА

Вихователь: - Цей м'ячик фантазер Він чудовий масажер,

Візерунчастий бочок Розвиває кулачок.

По столу круги качаю, М'яч з під рук не випускаю

Взад-вперед його качу вправо -вліво, як захочу.

Повторення рухів дітьми за словами віршика.

Вихователь: - Відпочили, розім'яли пальчики? Добре, а тепер пограємо в ГРУ

"ГЕОМЕТРИЧНЕ ЛОТО" (*Діти грають за столом*)

Вихователь: - Потрібно з'єднати пари – геометрична фігура та предмет.

Сонечко – коло, будинок –квадрат та трикутник, ялинка – трикутники.

Вихователь: - Молодці, гарно зробили.

Вихователь: - Ну що ж, будемо їхити далі. Чух-чух!!

Музичний супровід "Потяг" 36-51 сек.

Вихователь: - Наша остання зупинка "Склади квадрат".

ГРА "СКЛАДИ КВАДРАТ"

Вихователь: - Вам сподобалось грати из геометричними фігурами?

Діти: - Да.

Вихователь: - Дивіться, що тут є?

Діти: - Квадрат, прямокутники, трукутники.

Вихователь: - Молодці, ви уважні. Як можна сказати, які ці фігури? Правильно, геометричні.

- Фігури дуже люблять товаришувати між собою. Вони пов'язані кольором та формою квадрата.

- Дивіться, це квадрат (СК-1), фігура, в якої всі сторони рівні.

- А це яка фігура?

Діти: - Це прямокутники.

Вихователь: - Дивіться якщо їх з'єднати між собою ось так (СК-2), вийшла яка фігура?

Діти: - Квадрат.

Вихователь: - А тепер спробуйте ви.

Вийшло добре, молодці.

Вихователь: - Які тепер перед вами фігури?

Діти: - Це трикутники.

Вихователь: - Спробуйте їх розкласти між собою так, щоб вийшов квадрат (СК-3).

- Зробили, молодці!

Вихователь: - Як ви гадаєте, можливо зробити квадрат, використовуючи наступні фігури? (СК- 7)

- Давайте спробуємо.

Вихователь: - Ви вмієте експериментувати, молодці!

III. Підсумок заняття.

Вихователь: - На цьому наша подорож закінчується, пора відправлятися до дому. А перед цим скажіть, вам сподобалась країна Математика? Що більш всього вам запам'яталось?

Чух-Чух!! *Музичний супровід 51-1.10 сек.*

Спасюк Н.С.,

вихователь дитячого садка

Дошкільний навчальний заклад № 31

м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

ЗАНЯТТЯ З ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ «КРАЇНА ЛОГІКА»

Мета заняття: закріплювати знання дітей про число і кількість; розвивати вміння з'ясовувати місце того чи іншого числа в ряду за співвідношенням один до одного; розвивати логічне мислення, увагу, мілку моторику пальців, мовлення; розвивати вміння вистроювати логічну ланцюжок за певними ознаками: кольором, формою, величиною; вчити викладати геометричні фігури за певною послідовністю; переносити зображення з картинки, викладати кольорові палички; вчити оперувати цифрами, розв'язувати логічні задачі, визначати суміжні числа; вчити дитину думати, зосереджуватись, виявляти інтерес до логіко-математичних ігор; виховувати уважність, цілеспрямованість, зацікавленість у виконанні завдання.

Хід заняття

Діти з вихователем заходять до групи. Вихователь звертає увагу дітей, що присутні гості.

Вихователь. Діти, давайте привітаємось з нашими гостями!

Діти. Добрий день!

Потім діти та вихователь проходять до екрану. На екрані з'являється зображення листа, королеви, замку, квітки (*1 слайд*)

Вихователь. Діти, подивіться, сьогодні ми отримали незвичайного листа. Цей лист потрапив до нас, з невідомої країни. Давайте послухаємо його. Воно вміє говорити саме. Хто ж нам його надіслав? Цікаво!

Лист:

«Добрий день діти! Я – Королева незвичайної країни, там багато геометричних фігур, цифр, задач. Знаю, що ви дуже розумні, кмітливі дітки, тому я вас запрошую до себе в гості. Але перш, ніж потрапити до мене вам потрібно пройти через чарівні зупинки. В цьому вам допоможе мій подарунок – чарівна квітка. На кожній пелюстці буде завдання, яке ви маєте виконати. Виконавши їх ви отримаєте талісмани, які допоможуть вам дізнатися назву моєї країни.

Бажаю вам успіху! З повагою королева!»

Вихователь показує дітям квітку. Кожна пелюстка пронумерована, та на звороті написана назва.

Вихователь. Ось, діти, ця чудова квітка, з незвичайної країни! Ну, що вам цікаво, яку назву має країна?

Діти. Так! Цікаво!

Вихователь. Давайте відірвемо першу пелюстку. Та дізнаємося, яке завдання нам потрібно виконати. Яку пелюстку нам потрібно взяти першу? Під яким номером?

Діти. Під номером 1.

Пелюстка №1 «Розумна»

Вихователь відриває першу пелюстку, та читає назву.

Вихователь. Пелюстка під назвою «Розумна». Діти, королева хоче дізнатися які ви розумні та кмітливі, і чи вмієте ви відгадувати логічні задачки та уважно слухати. Вона вам приготувала багато цікавих задачок. Я вам буду читати, а ви уважно слухайте та відповідайте. Домовились?

Логічні задачки:

Вихователь читає дітям логічні задачки. Коли діти відповіли на всі питання, вихователь вручає перший талісман. Звертає увагу, що на звороті є перша літера.

(2 слайд) На екрані з'являється перша пелюстка з цифрою 1, та зірочка з літерою.

Вихователь. Діти, наступну пелюстку яку зірвемо?

Діти. Пелюстку під номером 2.

Пелюстка № 2 «Кольорова»

Вихователь зриває другу пелюстку, та читає назву.

Вихователь. Діти, ця пелюстка називається «Кольорова». Знову королева хочу з вами пограти, та дізнатися як ви вмієте викладати парканчик. Але цей парканчик буде незвичайний. Ви повинні викласти його з лічильних паличок, а в цьому вам допоможуть карточки-зразки. Подивіться уважно та на столиках викладіть такі самі парканчики з паличок, як на ваших карточках.

Діти виконують завдання за столами. Після, отримують талісман з літерою.

(3 слайд) На екрані з'являється друга пелюстка з цифрою 2, та зірочкою з літерою.

Вихователь. Ось ви і впорались з другим завданням. Молодці! Ну, що будемо відривати наступну пелюстку?

Діти. Так!

Пелюстка № 3 «Цифрова»

Вихователь бере третю пелюстку, та читає назву.

Вихователь. Ця пелюстка називається «Цифрова». Діти, погляньте які гарні квіточки вирости. Але це квіти не прості, у кожної своє завдання. Давайте розділимось на дві команди, та кожна команда виконає своє завдання. Перша команда буде знаходити сусідів числа, а друга знайде пропущене число.

Діти виконують завдання, кожен говорить, що він мав зробити, та показує свою роботу.

Вихователь. Молодці, ви впорались з завданням, то і отримуєте третій талісман з третьою літерою.

Після виконання завдання вихователь вручає третій талісман з літерою.

(4 слайд) На екрані з'являється третя пелюстка з цифрою 3, та зірочкою з літерою.

Вихователь. Ну, що ви не втомилися? Будемо відривати наступну пелюстку? Під якою цифрою на потрібна пелюстка?

Діти. Під цифрою 4.

Вихователь. Молодці!

Пелюстка № 4 «Розважальна» (фізкультхвилинка)

Вихователь відриває пелюстку під номером 4, та читає назву.

Вихователь. Діти, ця пелюстка називається «Розважальна». Я гадаю, що нам потрібно трішки відпочити. До нас завітали незвичні гості. Подивіться на екран.

На екрані з'являється (5 слайд) відео. Дівчатка танцюють, а діти повторюють за ними рухи.

Після фізкультхвилинки вихователь дає талісман з літерою.

Вихователь. За те, що ви так вправно повторювали все, що вам показували дівчатка, отримуйте наступний талісман.

Вихователь дає дітям четвертий талісман з літерою.

(6 слайд) На екрані з'являється четверта пелюстка під номером 4, та зірочка з літерою.

Вихователь. Скільки в нас залишилось пелюстків?

Діти. Залишилось 2 пелюстки.

Вихователь. Під яким номером нам потрібна наступна пелюстка?

Діти. Під номером 5.

Пелюстка № 5 «Геометрична»

Вихователь відриває пелюстку та читає назву «Геометрична».

Вихователь. Дітки, ця пелюстка має назву – геометрична. Мабуть королева хоче вам дати завдання з геометричними фігурами? Але ж ми з вами розумні, і знаємо всі геометричні фігури. Так?

Діти. Так!

Вихователь. І з цим завданням ми теж справимось, так?

Діти. Так!

Діти виконують завдання за столами. Викладають карточки з геометричними фігурами у пусті місця, у свої планшети, за зразком.

Коли друге завдання виконано, вихователь вручає п'ятий талісман з літерою. (7 слайд) На екрані з'являється пелюстка під номером 5, та зірочка з літерою.

Вихователь. Ось і залишилась перша пелюстка. Так дітки?

Діти. Ні.

Вихователь. Чому, це не перша?

Діти. Це, не перша пелюстка, а остання.

Вихователь. Правильно, молодці! Так, під яким номером залишилась остання пелюстка?

Діти. Пелюстка під номером 6.

Вихователь відриває останню пелюстку і читає назву.

Пелюстка №6 «Логічна».

Вихователь. Остання пелюстка називається – логічна. Королева хоче дізнатися, як у вас розвинене логічне мислення, які ви уважні та кмітливі. Давайте підійдемо до екрану та подивимось, яке останнє завдання на нас чекає.

(8- 18 слайд) На екрані з'являються слайди з різними логічними завданнями: що зайве?, чим відрізняється?, знайди відмінності, що переплутав художник?

Вихователь. Ось які ви молодці! Ви впорались і з останнім завданням. Тримайте останній талісман.

Після виконання завдання вихователь дарує останній талісман з літерою.

(19 слайд) На екрані з'являється пелюстка з цифрою 6, та зірочка з літерою.

Вихователь. Ось діти ми з вами і виконали всі завдання, та зібрали всі талісмани. Тепер нам потрібно дізнатися, яку назву має незвичайна країна. Давайте будемо викладати талісмани за кольором. Я вам називаю номер пелюстки, а ви знаходите талісман також кольору, як ця пелюстка, та чіпляєте талісман на магнітну дошку. І подивимось що в нас вийшло.

Діти викладають з талісманів слово «ЛОГІКА».

(20 слайд) На екрані з'являється слайд з усіма пелюстками та правильною назвою міста.

Вихователь. Діти подивіться в нас з вам так само вийшло?

Діти. Так, усе правильно.

(21 слайд) Поява королеви на екрані.

Королева – Молодці, діти! Ви впорались з усіма завданнями, та зібрали всі талісмани. Ви дізналися, як називається моє місто? Моє місто називається «ЛОГІКА». Мені було дуже приємно, що я з вами

познайомилась. Що ви такі розумні та кмітливі. Чекаю вас в моєму королівстві. До зустрічі мої малята!

Вихователь дякує королеві, та звертається до дітей.

Вихователь. Ось і закінчились наша цікаві пригоди. Ми відгадали назву міста. Погляньте на ці двері.

Вихователь вказує на двері на яких є назва «МІСТО ЛОГІКА».

Вихователь. Ось це загадкове місто, де багато цифр, фігур та задач. Вам хочеться до нього потрапити?

Діти. Так!

Вихователь. Тоді скоріше ходімо! На нас чекає королева!

Вихователь з дітьми відкриває двері та виходять з групи.

Заняття закінчено.

Старченко Н.І.,

вчитель-логопед дитячого садка

Комунальний заклад «Дошкільний

навчальний заклад № 303 (ясла-садок)

комбінованого типу» Криворізької міської ради

м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

КОНСПЕКТ ПІДСУМКОВОГО ЗАНЯТТЯ

Мета:

- закріпити знання дітей про голосні та приголосні звуки;
- закріпити вміння впізнавати звук на фоні слова (визначати наявність або відсутність звука у слові);
- визначати місце звука в словах у різних позиціях;
- уміння ділити слово на склади, встановлювати кількість складів у слові;
- виділяти наголошений склад;
- закріпити вміння виконувати звуковий аналіз слів;
- вдосконалити знання про зиму, зимові розваги;
- вдосконалювати вміння добирати слова-ознаки, слова-дії;
- складати речення за сюжетною картинкою;
- вдосконалити знання про українські народні казки;
- розвивати увагу, пам'ять, мислення, зв'язне мовлення;
- розвивати вміння відповідати на запитання дорослого як одним словом так і повним реченням;
- виховувати повагу до друзів, контролювати власні висловлювання та інших.

Обладнання: звукові чоловічки, звукові пташки, м'яч, кольорові обручі (червоний, зелений, синій), комп'ютер, предметні картинки, будиночки (для викладання схеми речення).

Хід заняття:

1. Бесіда з дітьми на тему: «Зима. Зимові розваги».
 - Яка пора року до нас завітала?
 - Як ми визначили, що зараз зима?
 - Які прикмети зими ви знаєте? Подивіться, будь ласка, на комп'ютер картинки в ньому допоможуть вам відповісти правильно на це питання. (скласти речення за сюжетною картинкою).
 - Гра «Скажи який»: добирати прикметники до іменників.
 - сніжинка (яка?) -,
 - зима (яка?) -,
 - вітер (який?) –
 - Гра «Назви дію» - закріплювати вміння добирати дієслова до іменників:
 - вітер – що робить? – віє, завиває, кружляє ...;
 - сніжинка – що робить? - ...;
 - мороз – що робить? - ...
2. Гра «Зліпимо снігову бабу» - імітація ліплення снігової баби.
3. «Завдання від Діда Мороза»:
 - Діти, сьогодні я йшла до дитячого садка і зустріла листоношу.

Він передав нам листа від Діда Мороза. В цьому листі він прислав нам подарунки. Подивіться, це завдання. Нам необхідно їх виконати, тоді Дід Мороз принесе нам подарунки на свято.

Гра «Визнач місце звука в слові» - дорослий роздає дітям картинки, необхідно визначити однаковий звук в словах та місце цього звука у словах (на початку, в середині або в кінці слова) за допомогою звукової пташки.

Звуковий аналіз слів за допомогою звукових чоловічків: МАК, КУБ, НОТА, ПАН.

Гра «Пройди коло» - звуковий аналіз слів на слух – називати звук та ступати у коло відповідного кольору (твердий приголосний – синій круг, голосний звук – червоний круг, м'який приголосний – зелений круг).

Гра «Поділи слова на склади» (комп'ютерна гра) – необхідно розсадити звірів у потяг у відповідні вагони. Якщо в назві тварини один склад то вона їде у вагоні з одним вікном, якщо два склади – у вагоні з двома вікнами, якщо три склади – у вагоні з трьома вікнами.

Гра «Потяг» - визначити наголошений склад в словах. Визначити в якому потязі будуть їхати предмети. Потяги зі звуками А, У, О, И.

Гра «Побудуй вулицю» - скласти речення за предметною картинкою та викласти за допомогою будиночків схему речень.

Дід Мороз любить казки. Він загадав вам загадки вам необхідно відгадати їх.

«Колобок» - втік від Баби і від Діда. Звірів різних зустрічав. Та Лисичка Пустуна з'їла враз і будь така!

«Ріпка» - розкажу вам, діти, казку : і про Кішку, про Собачку, і про Діда, і про Бабу, і про Мишку та Онучку. А ви всіх їх пригадайте, назву

казки відгадайте.

«Маша і ведмідь» - Сидить Дівчина в корзині на ведмежій дужій спині. А чому туди сховалась ? Так нікому й не призналась!

«Івасик-Телесик» - виріс цей Хлопчина з малої деревини. У печі Зміючку спік. Сам на дерево утік. Його Гусятко врятувало, на крилечка свої взяло. Принесло до мами й тата пирогами частувати.

«Вовк і 7 козенят» - Підробив він голосок. Став на маминім співати і маленьких Діточок страхувати та лякати! Що за казка завітала? Здогадалися малята?

«Котик і Півник» - Сидить Півник на печі, їсть смажені калачі. Тут Лисичка прибігає, швидко Півника хапає. Біжить Котик рятувати, в Лиски Півника забрати.

Зараз перевіримо, чи добре ви знаєте українські казки:

- Мишенят у казці «Колосок» звали... (як?)
- Лисиця пригощала Журавля ... (чим?)
- Хто вкрав Івасика-Телесика?
- Кого привів до Баби з Дідом Солом'яний Бичок?
- Що приказував Вовк, коли хвостом рибу ловив?
- Хто прогнав Козу-Дерезу з Лисиччиної хатинки?
- Чи може Їжачок насправді перегнати Зайця? А як у казці?
- Яку пісеньку співала Лисиця Півнику? Що це за казка?

4. Підсумки. Молодці малята, ви сьогодні добре попрацювали. Дід Мороз обов'язково прийде до вас на свято та принесе подарунки.

Сухоручко Н.Г.

вихователь комунального закладу

«Дошкільний навчальний заклад №42» Криворізької міської ради,

м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО СТИЛЮ ЖИТТЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЧЕРЕЗ ПАРТНЕРСЬКІ СТОСУНКИ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА БАТЬКІВСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОСТІ

Актуальність. Нагальною потребою ХХІ століття стає формування такого способу життя, який був би основою довготривалого оццадливого гармонійного розвитку людства. Науково-технічний прогрес, нові технології самі по собі не здатні подолати загрози сучасного суспільства. Потрібна нова філософія, нова політика, нові моральні орієнтири. Взагалі йдеться про систему цінностей, у якій захист і збереження природи, зокрема й людини як її невід'ємної частки, вважались би такою ж святістю, як і саме життя.

Очевидно, що без допомоги родин вихованців, зацікавленого й зваженого ставлення батьків до тих проблем, які піднімаються в процесі освіти сталого розвитку, не обійтись.

Мета дослідження: дослідити рівень сформованості сталого стилю життя в родинях вихованців та його вплив на формування в дітей моделей поведінки, орієнтованих на сталий розвиток.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У результаті порушення екологічної безпеки, низького рівня культури праці та споживання людство Землі наблизилось до граничної межі екологічної стійкості, за якою розпочинаються кризові та катастрофічні зміни, причому не лише у природі, а й у життєдіяльності людини й суспільства.

Поняття сталого розвитку виражає досить просту ідею: необхідно досягнути гармонії між людьми з одного боку та суспільством та природою – з іншого. Тобто в майбутньому має сформуватися соціоприродна система, здатна розв'язувати сукупність протиріч, що проявляються в наш час (ідеться передусім про потреби людей у їжі, питній воді, чистому повітрі, комфортних житлових умовах, забезпеченні прав і свобод, мирному співіснуванню, доступі до культурних цінностей і традицій тощо). Таким чином, поняття «сталий розвиток» можна розуміти як стратегію виживання і безперервного прогресу цивілізації в умовах збереження навколишнього середовища.

Послідовний перехід України, як і всього світового товариства, до сталого розвитку відбувається відповідно до рекомендацій і принципів, викладених у документах Конференції ООН з питань навколишнього середовища (ЮНСЕД). Сталий розвиток охоплює 3 сфери суспільного життя: екологічну, економічну і соціальну. Модель сталого розвитку націлена і на сьогоднішній день, і на майбутнє водночас, перевага надається прийдешнім поколінням.

Для переходу людства на шлях сталого розвитку необхідно, щоб у більшості людей сформувався сталий стиль життя, або такий, що орієнтований на сталий розвиток. Це означає, наприклад: що людина ощадливо ставиться до ресурсів і не лише тому, що за них треба платити, а й там, де можна скористатися ними безкоштовно (вода в річці). Вона не вживає фаст-фуд або алкоголь, бо дбає про своє здоров'я постійно, а не тоді, коли захворіла.

Сформувати такий стиль життя можна лише покроково, починаючи з окремих дій. Постійне повторення таких дій (наприклад, викидання сміття в урну) протягом 2-3 тижнів формує у дитини сталу звичку. А кілька таких звичок (наприклад: прибирання місць відпочинку, сортування, утилізація сміття) є бажаною моделлю поведінки. Поступово вся поведінка людей стає такою, що відповідає завданням сталого розвитку, і ми можемо говорити про стиль її життя. Тому для забезпечення сталого розвитку особливі надії покладаються на освіту.

В Україні проблеми освіти для сталого розвитку торкається відносно невелика група дослідників. Серед них питання так званої випереджальної освіти в інтересах сталого розвитку представлені у працях О. Висоцької, О.Пометун, Н.Гавриш. Протягом 2013—2018 років у дошкільних закладах

було послідовно апробовано три програмно-методичних комплекси «Дошкільнятам — освіта для сталого розвитку» цих авторів: для дітей молодшого, середнього і старшого дошкільного віку. Це дало змогу підготувати платформу для широкого упровадження цього прогресивного руху у вітчизняну систему дошкільної освіти. Основним завданням цього руху є формування моделей поведінки, звичок, стилю життя, орієнтованих на сталий розвиток людства. Діти мають не тільки ЗНАТИ, але й відповідно ДІЯТИ. Наприклад, недостатньо розповісти дітям про те, що економія паперу і його вторинне перероблення сприяє збереженню дерев. Вони мають використовувати цей матеріал ощадливо, разом із батьками здавати паперові відходи до пунктів прийому макулатури. Поступово зі звички така поведінка трансформується у стиль життя.

Нові цілі й новий зміст освіти для сталого розвитку потребують, відповідно, нових підходів, методів і форм навчання, а також способів взаємодії. Таким чином, ідеться про поступову трансформацію усієї системи освіти. Освіта для сталого розвитку — актуальний інноваційний напрям розвитку освіти в Україні та світі, що базується на оригінальній педагогічній моделі. Про це йдеться у так званих Глобальних цілях сталого розвитку на 2016-2030 роки, ухвалені ООН у 2015 році.

Лише теоретично навчати дошкільників ощадливо використовувати природні та матеріальні ресурси, піклуватися про майбутню суспільства і планети, замало. Потрібно ще й показати їм приклад такого життя. Аби прикладом для дітей стали батьки, важливо передусім захопити їх ідеєю сталого способу життя. Робота з батьками завжди була традиційною складовою дошкільної освіти, адже заклад дошкільної освіти є першим соціальним середовищем, до якого дитина потрапляє із сім'ї. Стаття 24 Закону України «Про дошкільну освіту» проголошує батьків учасниками освітнього процесу. Батьки несуть відповідальність за виховання дітей і їх розвиток, а інші інститути виховання та освіти, включаючи заклади дошкільної освіти, мають сприяти цьому.

Нині ефективність дошкільної освіти пов'язана з організацією освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства. Дорослі учасники освітнього процесу повинні усвідомити значущість партнерської взаємодії між закладом освіти і родиною, оскільки така співпраця покликана створити сприятливі умови для виховання здорової, соціально адаптованої, всебічно розвиненої дитини. Це спонукає оновити зміст і форми співпраці педагогів закладу дошкільної освіти з батьками вихованців. Педагогічний колектив ініціював пошук шляхів, спрямований на формування взаєморозуміння та довіри, побудови партнерської взаємодії між закладом і родиною

Для реалізації принципів партнерства педагоги закладу найчастіше використовують такі форми роботи: індивідуальні / групові бесіди та консультації, міні-лекції, фото / відеопрезентації тощо. Із родинами вихованців педагоги спілкуються як особисто, так і в режимі онлайн. Найпоширеніші засоби інформування батьків про життя закладу дошкільної

освіти є його сайт, а також інформаційні осередки: дошка оголошень, ширми, планшети, папки, інформаційні / тематичні стенди, виставки тощо. Оперативно обмінюватись інформацією з батьками зручніше в інтернеті, під час електронного листування, онлайн-спілкування в закритих групах соціальних мереж.

Оскільки комунікація відбуватиметься не лише в площині «вихователь, батьки», а й «батьки – батьки» - це активізує батьківську спільноту, формує коло однодумців серед учасників освітнього процесу. Завдяки цьому можна залучити до співпраці навіть колись пасивних батьків вихованців.

Результати власних досліджень. Починаючи роботу щодо формування поведінки дітей, орієнтованої на сталий спосіб життя, у співпраці з батьками, важливо взяти про повсякденні звички родин вихованців. З цією метою мною на **підготовчому етапі** було проведено анкетування батьків «Мій стиль життя». Аудит виявив, що в цілому батьки вихованців – дбайливі і розумні господарі, які думають про своє майбутнє, у них сформовані повсякденні звички ресурсозбереження на достатньому рівні. Але їм треба ще дечого навчитись у нескладній науці ресурсозбереження, не відкладаючи у довгий ящик.

На організаційному етапі була сформована установка на партнерську взаємодію батьків та педагогів з питання сталого розвитку. Як мотивацію до дії ми доречно використали фольклор. Англійське прислів'я вчить: «Не виховуйте дітей, однаково вони будуть схожі на вас. Виховуйте себе». Фраза невідомого автора «Діти бачать – діти роблять» також незаперечна, тому що найкращий спосіб навчання дітей є власний приклад. Семюель Джонсон, 1709-1784, англійський письменник і мислитель, переказуючи притчу «Врятувати одну зірку», був переконаний, що ми здатні змінити багато, разом ми велика сила.

Для покращення організації спілкування закладу освіти та сім'ї педагогічний колектив закладу розробив власну модель спілкування закладу дошкільної освіти та батьків вихованців, використовуючи нові форми комунікації. Спілкування з батьками в закладі організоване у форматі Батьківського університету. Факультет «Сталий спосіб життя» на даному етапі пропонує проводити тематичні групові збори. Немає рекомендацій щодо єдиного унікального способу організації спільного зібрання. Зустрічі з батьками відповідають сучасним вимогам: добре сплановані, із визначеною попередньо темою та метою, з активним використанням нових та інтерактивних способів комунікації та ілюстративного матеріалу (таблиць, схем, відео- та фото-презентацій), відбуваються в неформальній обстановці тощо. Нагальні питання швидко вирішуються за допомогою соціальних мереж. Питання приватного характеру, коли батьки хочуть отримати детальну інформацію стосовно їхньої дитини у колективі, вирішуються через індивідуальні зустрічі педагогів з батьками.

Практичний етап я присвятила формуванню у батьків спеціальних

знань про освіту для сталого розвитку засобами наочної педагогічної пропаганди. Через буклети я познайомила батьків із парціальною програмою «Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку», яка розроблена з упором на вміння і навички сталого стилю життя, сподіваючись на їхню підтримку і співробітництво з даного питання. Адже батьки мають бути попереджені про необхідність стимулювання повторення дитиною дії вдома.

Тематичний журнал «#СталийСтильЖиття» також є формою партнерського спілкування з батьками. Він випускається щоквартально за темами, які співзвучні темам парціальної програми: №1 – «Вода – наше багатство», №2 – «Папір – наше багатство», №3 – «Енергозбереження», №4 – «Сміття чи вторинна сировина?» Складається кожен журнал із рубрик, назви яких пропонують батькам різні види спільної з дітьми діяльності: ПовчальніКазки, ДослідницькаЛабораторія, ВідеоТека, ІгроТека, МузичнаХвилинка, ТворчаМайстерня, ЛітературнаСтудія. Поряд з дітьми вчаться жити по-новому і батьки. Мотивуючи їх бути взірцем для своїх дітей, я висвітлюю проблему, викликаю занепокоєння, спонукаю задуматись та визначити прийнятні для себе і суспільства дії щодо сталого розвитку планети та збагачення сімейного бюджету в рубриках: ІнфоШок, ПравилаЖиття. Журнал зручно читати разом з дітьми вдома в паперовому чи електронному варіанті. Електронний варіант дає змогу ще й переглядати ролики чи мультфільми економічного змісту разом з дітьми за посиланнями, обговорювати їх.

Я закликаю батьків бути відповідальними, визначити прийнятні для себе дії щодо сталого розвитку планети та збагаченню сімейного бюджету та бути взірцем для наших дітей, пропонуючи їм наочні, дистанційні форми роботи: інформаційні буклети, листівки тощо.

Однією з форм роботи з батьками зі сталого розвитку дітей є ляльковий театр, де батьки є авторами сценарію та акторами. На День Святого Миколая ми разом з батьками підготували для показу малюкам сучасну виставу з натяком на сталий спосіб життя.

Підсумковий аудит виявив позитивні зміни в свідомості та стилі життя родин. Зріс такий показник сталого розвитку як економія води, енергії, збільшилась кількість респондентів, які зменшили кількість сміття в своїй оселі. Бесіди з батьками свідчать, що навіть сам зміст анкети вразив їхню свідомість та спонукав переглянути свої побутові звички. Деякі з них не звертали уваги на такі дрібниці як вимкнути світло у пустій кімнаті, закручувати кран під час чищення зубів чи мити посуд в мисці, а не під проточною водою тощо. Деякі респонденти стали вчитуватись в інструкцію щодо експлуатації пральної, посудомийної машини, вони виявили зв'язок між режимами машин та режимами економії родини. Багато респондентів вже готові до сортування сміття, але бідкаються щодо відсутності відповідних баків на майданчиках. Іноді сім'я хоч і не здає макулатуру, але на сміттєзбірнику вони кладуть окремо старі книжки, можливо хтось здасть в пункт вторинної сировини та отримає копійки на хлібину.

Спосіб життя родини є визначальним щодо формування у дитини перших звичок, від яких значною мірою буде залежати її майбутня поведінка. Поступово, крок за кроком, спостерігаючи і наслідуючи дорослих, переймаючи у них уміння і навички, у дітей виробляється звичка до ресурсозбереження, виховується бережне ставлення до всього, що зроблено руками людськими.

Висновки. Лише теоретично навчати дошкільників ощадливо використовувати природні та матеріальні ресурси, піклуватися про майбутню суспільства і планети, замало. Потрібно ще й показати їм приклад такого життя. Аби прикладом для дітей стали батьки, важливо передусім захопити їх ідеєю сталого способу життя. Вихователь створила свою систему роботи з батьками, основу на наочних, дистанційних формах роботи.

Педагог не прагне перетворити батьків на вчителів, вихователів, які мають вдома продовжувати навчальний процес. Але сподівається бути причетною до формування суспільства сталого розвитку через «виховання» (інформування) батьків. Батьки є зразками для наслідування з боку дітей. Діти роблять висновки, виходячи не тільки з того, що ми їм говоримо, а й з того, що при цьому ми робимо, як поведимось. Наш особистий приклад виховує більше, ніж будь-які повчання.

Література

1. Безсонова О. Волонтерська діяльність у закладах дошкільної освіти: старший дошкільний вік / авт.О.К.Безсонова. – Тернопіль: Мандрівець, 2019
2. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку: навч.-мет. посібник для ДНЗ / Н.Гавриш, О.Саприкіна, О.Пометун; за заг. редакцією О.Пометун. – Д.: Ліра, 2015
3. Дошкільнятам освіта для сталого розвитку. Парціальна програма для закладів дошкільної освіти. Н. Гавриш, О. Пометун, Київ, 2019.
4. Як виховувати ощадливість. Г.Григоренко, Р. Жадан, ЛПС, Запоріжжя, 2010.

Сушко Л.В.,

вихователь дитячого садка

Дошкільний навчальний заклад № 3 «Планета дитинства»

м. Кам'янське, Дніпропетровська область

КОНСПЕКТ ІГРОВОГО ЗАНЯТТЯ ДЛЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ «ЗАПРОШУЄ БІЗНЕС - КЛУБ "МАЛЕНЬКИЙ ПІДПРИЄМЕЦЬ»

ЗАВДАННЯ:

- 1) ввести дитину у світ елементарних уявлень про економічні процеси й об'єкти, ознайомлюючи із сімейною економікою, продуктами праці та їх виробниками;

2) уточнити й розширити уявлення дітей про обмін товарами та послугами, про гроші та їх значення;

3) вчити дітей висувати найпростіші пропозиції з приводу дій, необхідних для розв'язання тих чи інших економічних проблем, використовувати доступні їм засоби та способи пізнання;

4) виховувати інтерес до економічних знань у різних видах діяльності дітей.

МАТЕРІАЛИ:

1) схема "Сімейний бюджет", картки із зображенням складових основного і не основного доходу;

2) різні банкноти, карта-схема грошового обігу, наочний матеріал "Дохід - витрати";

3) картинки із зображеннями різних товарів;

4) великі літери "Е", "К", "О", "Н", "О", "М", "і", "К", "А";

ХІД ЗАСІДАННЯ:

1. Інформаційна хвилинка від вихователя

- Доброго дня, дорогі друзі! Ми раді, що ви прийшли до бізнес - клубу. Тут

наші юні підприємці розв'язують серйозні економічні проблеми, спілкуються,

відпочивають. Сьогодні відбудеться чергове засідання учасників клубу. Як

завжди, разом з нами гном Економ.

Я веселий, добрий гном,

Добрий гном Економ.

Люблю гроші рахувати

і господарством керувати .

- Діти скажіть с якої книжки він до нас завітав? Вірно- ми нещодавно прочитали книгу « Азбука бізнесу» з якої дізналися дуже багато цікавого про економіку та економічні закони. Гном-економ хоче запевнитися, чи все ми вірно зрозуміли про те що читали в цій книзі, а ми йому це доведемо.

2. Економічна розминка від Гнома-Економа

- Діти по колу передають ляльку Гнома- Економа. Гном називає ім слова з економічним змістом. Дітям необхідно назвати слова з протилежним значенням. (дорого - дешево, покупець - продавець, добре -погано, дохід - витрати, економити – транжирити, витратити- заробляти , роздріб –оптом , виробник -споживач, імпорт - експорт, продавати- купувати, рендоване- власне , працелюбний – лінивий, багато-мало). Хто помиляється, пропускає хід.

3. Словникова робота. Що таке економіка ? Що таке бюджет? (Економіка - вміння вести домашнє господарство за правилами. Бюджет – план доходів витрат) Відповіді дітей, викласти на дошці слова Е КО НО М І К А, БЮДЖЕТ (букви переплутані)

- Молодці, ви вже готові до більш складних завдань.

4. Вправа-конструктор «Складові бюджету» - В економіці, як ви знаєте, все починається з бюджету. Пригадайте, з яких частин складається бюджет? Намалюйте схему бюджету сім'ї як ви це розумієте (доходи та витрати)?

Пропоную скласти схему доходів героїв мультику.

- Потоваришували якимось Крокодил Гена, Чебурашка й бабуся Шапокляк. І стали вони жити разом. Усе в них складалося добре. Крокодил Гена влаштувався на роботу до зоопарку де йому платили гроші – заробітну плату. Чебурашка вчився в лісовій школі, щоб стати пілотом. За успішне навчання йому теж платили гроші, стипендію. Бабуся Шапокляк була старенька, не працювала, а вела домашнє господарство. Але вона теж отримувала гроші - пенсію.

Назвіть, з чого складається дохідна частина бюджету сім'ї Крокодила Гени та його друзів.

5. Руханка «За покупками в крамницю» -Гном-Економ пропонує дітям розділитися на дві команди та якнайшвидше здійснити покупки за картками-завданнями (на картках зображені овочі, фрукти та вказана їх ціна). Одна команда купує овочі для борщу, інша – фрукти для узвару, використовуючі умовні гроші.

6. Розв'язання економічної задачі «Які витрати важливіші?» Гном Економ пропонує послухати розповідь та розв'язати таку економічну задачу: - хто з героїв правильно використав зарплату? Чому ви так вважаєте?

- Троє поросят Ніф-Ніф, Нуф-Нуф та Наф-Наф

працювали будівельниками. Отримавши зарплату, вони вирішили зробити необхідні покупки. Ніф-Ніф подумав, що продукти харчування — це найнеобхідніше, тому їх потрібно купити якнайбільше. І всю зарплату витратив на продукти.

Нуф-Нуф дуже любив розважатися та ласувати солодощами. Йому подобалося ходити в кафе "Ласунчик", а отже зарплати вистачило лише на вихідний день. Наф-Наф хотів купити ділянку землі для вирощування овочів та фруктів. Він довго накопичував гроші й тепер, доклавши частину зарплату, зміг здійснити своє бажання.

7. Гра "Розкажи, що в конверті» - діти обирають конверти, в яких є купюри різного достоїнства. Необхідно назвати, який номінал цієї гривні, пояснити хто та що на ній зображено.

8. Полілог «Чи все можна купити за гроші?» - Гном-Економ в спілкуванні з дітьми визначає, які товари найчастіше купують в їх сім'ях. Пропонує подумати, чи є на світі речі, які не купиш ні за які гроші (повітря, сонце; людські ресурси: здоров'я, увага, пам'ять тощо

- Сьогодні на засіданні бізнес - клубу ми обговорювали різні економічні поняття, грали, міркували. Що вам сподобалось найбільше? Чому ви навчилися? Про що підкажете рідним?

Тимошук А.М.

вчитель-дефектолог

Комунальний заклад “Дошкільний навчальний заклад №303 (ясла-садок) комбінованого типу”

м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ «МНЕМОТЕХНІКА» В КОРЕКЦІЙНО - РОЗВИТКОВІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

Освітній процес сучасного закладу дошкільної освіти передбачає розвиток пізнавальної, мовленнєвої активності здобувачів дошкільної освіти, які у свою чергу впливають на формування особистості дитини. Аналізуючи результати реальної ситуації в аспекті мовленнєвого, пізнавального розвитку сучасних дошкільнят з особливими освітніми потребами, а саме із затримкою психічного розвитку, я спостерігаю тривожну тенденцію таку як: бідний словниковий запас, невміння узгоджувати слова в реченні, порушення звуковимови, уваги, пам'яті. Часто, прийшовши в заклад дошкільної освіти, діти повідомляють, що їм подарували іграшку. На моє прохання розповісти про неї, дитина просто не може знайти слів, або робить це дуже незрозуміло і безладно, перестрибуючи в розповіді з місця на місце. Не виходить опису, тому що діти не вміють вибудувати ланцюжок розповіді в наслідок порушення психічних процесів та збідненого словникового запасу. Ще однією з проблем, для дітей з особливими освітніми потребами, є величезний потік інформації і неможливість впоратися з її обробкою самостійно. Це реальність, в якій опиняються наші діти. У зв'язку з цим, актуальним стає необхідність удосконалення сучасних методів і прийомів, використання більш ефективних науково-обґрунтованих шляхів розвитку дітей дошкільного віку.

Одним з таких методів є метод - мнемотехніка. «Мнемотехніка» - техніка запам'ятовування, походить від грецького «mnemōnikon» на ім'я давньогрецької богині пам'яті Мнемосіни. Останнім часом в закладах дошкільної освіти прийомами мнемотехніки користуються дуже активно і не тільки для роботи зі звичайними дітьми, а й для корекції стану мовлення та пізнавальної сфери у здобувачів дошкільної освіти з особливими потребами, а саме із затримкою психічного розвитку. У цих випадках і приходиться на допомогу мнемотехніка. Мнемотехніка належить до здоров'язберезувальної технології, що забезпечує оптимізацію розумової діяльності в умовах сучасної освіти. Актуальність мнемотехніки для дошкільнят обумовлена тим, що саме в цьому віці у дітей переважає візуально-образна пам'ять, а тим більше у дітей із затримкою психічного розвитку, пізнавальна активність яких знижена і розумові функції ослаблені. Найбільш наочний приклад даної техніки це картинка на шафі, ліжку в закладі. Запам'ятовуючи її, дитина з легкістю візьме саме свій рушник на вішалці, над якою розташована та сама

картинка. В основному мнемотехніка це використання спеціальних карток і схем. Цілі використання можуть бути різні.

Мнемотехніка - це саме той легкий і доступний шлях дитини до розвитку її мовлення, пам'яті, уваги, мислення, творчої уяви та формування особистісних якостей, подає нове через добре знайомі дітям образи. Вона розмовляє з дошкільниками їх мовою, залучаючи всі аналізатори. Сучасний світ цілком наповнений різними сигналами, символами, знаками, освоєння яких допомагає аналізувати, порівнювати, узагальнено сприймати дійсність. Тому застосування методів мнемотехніки в корекційно-розвитковій роботі вчителя-дефектолога є особливо актуальним.

Робота з технологією мнемотехніка спирається на наступні принципи:

1. Принцип розвиваючої освіти, відповідно до якої головною метою є всебічний розвиток дитини;

2. Принцип наукової обґрунтованості та практичної застосовності - зміст роботи відповідає основним положенням вікової психології та дошкільної педагогіки.

Мнемотехніка допомагає вирішити такі освітні завдання під час корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами:

- стимулює розвиток інтелектуальних можливостей дітей при використанні методів і прийомів мнемотехніки;
- розвиває зв'язне та активне мовлення;
- сприяє засвоєнню прийомів запам'ятовування та сприйняття, їх усвідомленому застосуванню (зорова, слухова, моторна, тактильна пам'яті);
- підвищує розумову активність;
- сприяє підпорядкуванню своїх дій інструкціям дорослого;
- формує і закріплює уважність, посидючість, самостійність, дисциплінованість.

Взявши в основу думку великих педагогів, побачивши ефективність наочного матеріалу, користуючись готовими схемами педагогів, але змінюючи й удосконалюючи їх по-своєму, протягом декількох років я використовую в роботі з розвитку мовлення та розвитку математичних здібностей прийоми мнемотехніки за допомогою яких у дітей формуються відповідні вміння і навички.

Спочатку я епізодично використовувала мнемотабліці в своїй роботі, пізніше стало зрозуміло, що недостатньо давати готові схеми і моделі, необхідно дітей спочатку навчити складати їх, а потім самостійно користуватися ними в різних ситуаціях.

Використовуючи технологію мнемотехніки, я намагалася навчити дітей запам'ятовувати будь-який запропонований матеріал. Мнемотехніка, як результативний метод запам'ятовування, зазвичай засвоюється на простих прикладах. На початку я знайомила дітей з мнемоквадратами - зрозумілими зображеннями, символами, схемами які означають одне слово, слово-властивість, слово-дію, символ-прийменник. Потім ускладнювала заняття, демонструючи мнемодорожки - це квадрати з трьох-чотирьох картинок, за

якими можна скласти просте речення. І, нарешті, найскладніша структура - це мнемотаблиці. Це зображення основних ланок, в тому числі схематичні, за якими можна запам'ятати і відтворити вірш або навіть цілу розповідь. Опора на візуальний образ, для дітей із затримкою психічного розвитку, дуже важлива і обов'язкова, наприклад: земля - чорна, море - синє, листок - зелений...

Ще одна особливість дітей із затримкою психічного розвитку, це те, що запам'ятовування у них має переважно мимовільний характер: діти краще запам'ятовують події, предмети, факти, явища, що близькі до їхнього життєвого досвіду. Тому вся нова інформація, нові знання мають спиратися на життєвий досвід дітей. І коли я почала створювати асоціації із добре знайомими поняттями отримувала бажаний результат.

Сучасна освіта вимагає від вчителя-дефектолога не тільки майстерності та вдосконалення методики роботи, але й особистісно-зорієнтованого підходу до освітнього процесу. Ураховуючи знання індивідуальних особливостей дитини, я спонукаю її до активного особистісного здобуття знань, формування мовленнєвих навичок та вмінь. І тому при використанні в своїй роботі прийомів мнемотехніки зі здобувачами освіти із затримкою психічного розвитку необхідно пам'ятати, що матеріал повинен надаватись дітям в послідовності:

- Заняття мають проходити за принципом - від простого до складного починаючи від мнемоквадратів і поступово переходити до мнемоланцюгів.

- Таблиці і схеми мають бути кольоровими, так дитині буде веселіше і легше.

- На одній схемі або таблиці число квадратів не повинно перевищувати сім, так як це гранично допустимий обсяг для дошкільника із затримкою психічного розвитку.

- Повторний розгляд мнемосхеми можливий тільки за бажанням дитини.

- Необхідно, щоб щодня таблиці і схеми були різні за тематикою.

Працювати за таким принципом потрібно не тільки в закладі дошкільної освіти, вкрай важливо щоб батьки брали активну участь в навчанні дитини.

Висновок.

Цілеспрямоване використання даної технології при такому способі роботи, сприяє розвитку у здобувачів дошкільної освіти мовлення, пам'яті, уваги, мислення, творчої уяви та формуванню особистісних якостей, рухливості розумових процесів. За результатами моніторингу групи дітей за період

2018-2020 навчальних років, була відзначена позитивна динаміка та збільшений відсоток показників інформативності та зв'язності мовлення (на початок навчального року - 7% і на кінець навчального року - 74%), що у свою чергу в кінцевому підсумку позначається на становленні позитивних

форм взаємодії з однолітками і готовності адаптуватися в нових соціальних умовах в умовах нової української школи.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти /Науковий керівник: А.М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук. – К.: Видавництво, 2012. – 26 с.
2. Большева Т. В. Вчимся по казці. Розвиток мислення дошкільників за допомогою мнемотехніки: Навчально-методичний посібник. 2-е вид. испр. - СПб.: «ДИТИНСТВО-ПРЕС», 2005. – 96 с.
3. Гур'єва Н. А. Рік до школи. Розвиваємо пам'ять: Робочий зошит вправ з мнемотехніки. СПб., 2000. – 165 с.
4. Коршенко Н. Чому мнемотехніка корисна для дошкільників // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2020. – № 3.
5. Омельченко Л. В. Використання прийомів мнемотехніки у розвитку зв'язного мовлення /Логопед. 2008. №4. – С.102-115.
6. Чепурний Г. А. Мнемотехніка: технологія ефективного засвоєння інформації в умовах сучасної освіти: навчально-методичний посібник / Г.А. Чепурний. – Тернопіль: Мандрівець, 2015. – 152 с.

Ткаченко С.В.

вихователь дитячого садка

Дошкільний навчальний заклад №5 «Джерельце»

м. Славутич, Київська область

КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЇ Б. НІКІТІНА ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОЇ ГРУПИ «СВІТ ІГОР Б. НІКІТІНА»

Програмовий зміст:

- перевірити вміння дітей виконувати завдання розвивального та творчого характеру за технологією Б. Нікітіна, діяти зосереджено, старанно, цілеспрямовано, насолоджуватися можливістю експериментувати, варіювати, фантазувати.;
- розвивати увагу, зорову пам'ять, кмітливість, зосередженість, творчість, розумові здібності, вміння класифікувати і систематизувати матеріал;
- виховувати позитивне ставлення до розвиваючих ігор.

Попередня робота:

ознайомлення та закріплення правил ігор: «Унікуб», «Склади узор», «Крапочки», «Мавпочка», «Склади квадрат».

Обладнання:

розвивальні ігри: «Крапочки», «Склади квадрат», «Склади узор», «Унікуб», «Мавпочка», «Цеглинки», будиночок, герої казки «Теремок»,

кольорові долоньки, подушечки, чарівний мішечок, піднос.

Підготовка педагога:

написання конспекту.

Використана література:

1. Нікітін Б.П., Сходинки творчості або розвиваючі ігри. – К.: Радянська школа, 1991. – 142 с.

Хід заняття

Діти заходять до групової кімнати.

Вихователь: Діти, подивіться, скільки гостей до нас завітало. Привітайтеся з ними.

Діти: Добрий день!

Вихователь: Добрий день вам, добрі люди.

Хай вам щастя й доля буде!

Не на день і не на рік,

А на довгий, довгий вік!

Вихователь: Діти, погляньте, що це?

Діти: Будиночок.

Вихователь: А як можна інакше сказати?

Діти: Хатинка, дім, будівля, теремок.

Вихователь: Так, це казковий теремок. Подивіться, а хто в цьому теремочку живе?

Діти: Мишка.

Вихователь: Так, поселилася в теремочку мишка-шкряботушка. Але їй одній сумно проживати в теремочку, давайте для мишки разом з вами знайдемо друзів. А для цього нам потрібно допомогти звірятам виконати різні завдання. Ви готові?

Діти: Так.

Вихователь: Діти, а хто другий поселився в теремочку?

Діти: Жабка.

Вихователь: Щоб жабка поселилася в теремочку, вам потрібно за допомогою різнокольорових кубиків та схем, викласти узор.

Діти по черзі на таці вибирають собі долоньку, того кольору, який їм сподобався, відшукують такого ж кольору квадрат за столом і сідають виконувати завдання.

Розвиваюча гра «Склади узор»

Мета: розвивати здібності дітей до аналізу та синтезу та здібність до комбінування, необхідну до конструкторської роботи. Виховувати самостійність.

Матеріал: 4, 9, 16, однакові кубики для кожної дитини (усі 6 граней кубика пофарбовані пр. різному в 4 кольори); схеми узорів.

Хід гри:

Вихователь: У кожного з вас на столі лежать кубики та схеми узорів. Пропоную вам уважно розглянути схему узору, а потім скласти із кубиків відповідний узор.

Діти самостійно виконують завдання.

Вихователь: Молодці, всі справилися із завданням, отже жабка може поселитися в теремочку.

Вихователь: Ось і зайчик, скік та скік

Він стрибає без зупинки.

Хоче він у цю хатинку.

Ви йому допоможіть,

Крапочки скоріш складіть.

Розвиваюча гра: «Крапочки»

Мета: розвивати математичне мислення, кмітливість під час сортування квадратів за кольором та розкладати їх по порядку.

Матеріал: По 10 квадратів трьох кольорів (червоного, жовтого, зеленого) із зображенням крапочок (по колу, рядками), карточка із цифрами від 1 до 10.

Хід гри:

Вихователь: Двоє дітей буде викладати цифри по порядку від 0 до 10. Ще двоє будуть викладати карточки з крапочками у порядку зростання крапочок. Інші діти викладають цифри під карточкою з відповідною кількістю крапочок.

Вихователь: Молодці, діти. Допомогли зайчику і він з радістю поселяється до своїх друзів.

Вихователь: Ось з'явилася лисичка,

Та, що вовкові сестричка.

Вона хоче з вами,

В гру «Мавпочка» пограти.

Гра «Мавпочка» (фізкультхвилинка)

Мета: вчити дітей швидко копіювати рухи дорослого з предметами; розвивати увагу, спостережливість.

Матеріал: по дві цеглинки кожній дитині червоного і зеленого кольору.

Хід гри:

Вихователь: Як я поставлю свої цеглинки, так і ви швиденько за мною повторюйте.

Діти виконують завдання за вихователем потім за дитиною-ведучою.

Вихователь: Ми виконали з вами всі вправи, тож і лисичка поспішає до теремочка.

Вихователь: Ой, я чую хтось наближається – це вовк підкрадається. Теж хоче в теремочок. Але вовчик поселиться там, коли виконаємо наступне завдання. **Розвивальна гра: «Унікуб»**

Мета: познайомити дітей зі світом тривимірного простору, навчити точності, акуратності, обачності.

Матеріал: 27 дерев'яних кубиків.

Хід гри: Дитина з чарівного мішечка дістає схему, сідає за стіл і за допомогою кубиків робить конструкцію відповідну.

Вихователь: всі справилися, отже і вовчику можна йти до теремочку.

Вихователь: Діти, ви чуєте хтось плаче? Це ведмедик, який проситься до своїх друзів. Допоможемо і йому?

Гра «Склади квадрат»

Мета: закріпити вміння дітей складати квадрати, сортуючи деталі для квадратів на купки за кольором. Розвивати увагу, кмітливість, відчуття кольорів.

Матеріал: різнокольорові квадрати, розрізані на частини.

Хід гри:

Вихователь: Діти, погляньте на столі лежать частини квадратів. Пропоную вам посортувати деталі по кольору, а потім кожен складе свій квадрат

Діти виконують завдання самостійно без допомоги вихователя, в кінці кожен називає колір свого складеного квадрата.

Вихователь: Молодці, отже і ведмедик може жити у теремочку.

І стали звірята всі дружно жити в теремочку. Назвіть їх!

Діти: Мишка, жабка, зайчик, вовк, лисичка, ведмідь.

Дитина: Звірі в теремочку жили,

Між собою всі дружили.

У теплі зимували,

Ще й пісні дзвінкі співали.

Вихователь: Чи сподобалось вам грати, із звірятами гуляти? А навчилися чого? Може, важко вам було?

Відповіді дітей.

Толпейкіна О.М.,

вихователь дитячого садка

Дошкільний підрозділ ЗНВК № 63
м. Запоріжжя, Запорізька область

КОНСПЕКТ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАНЯТТЯ З ПРІОРИТЕТОМ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ «ЗИМОВІ ФАНТАЗІЇ»

Ідея. Зима вчить спостерігати і розмірковувати. Для всіх зимових явищ у мові є слова.

Мета. Активізувати мовленнєву діяльність дітей за допомогою ігор, вправ, віршів на зимову тематику; використання елементів ТРВЗ (кругів Луллія), мнемотехніки (мнемотаблиці), ІКТ.

Результат. Після заняття діти зможуть описувати свої враження про зиму, добирати влучні мовленнєві засоби під час обговорювати на зимову тематику; пояснювати зимові зміни в житті природи; утворювати різні за структурою граматично правильно побудовані речення; здійснювати

звуковий аналіз слів; складати висловлювання про зиму.

Попередня робота. Вивчення віршів про зиму, спостереження за зимовими явищами в природі, створення освітніх ситуацій за темою, слухання аудіозапису звуків зими, бесіди про зимові свята, народні традиції, виготовлення миколайчиків, різдвяних смаколиків, створення картини колажу «Чим пахне Зима», колективної роботи з малювання на «Чарівному склі» «Зимонька», робота з кільцями Луллія під час самостійної ігрової діяльності дітей.

Матеріал. Добірка ілюстрацій до гри «Коли сніг буває теплим», аудіозапис звуків поземки, віхоли, завірюхи, таночку сніжинок, кільця Луллія (на кожную дитину), мнемотаблиця до вірша Л. Яковенко «Снігова баба», набори мнемоквадратів (на кожную дитину), картина колаж «Чим пахне зима?», масажні м'ячики (на кожную дитину), пластилін, відеозапис фізхвилинки «Сніговики-веселуни», мікрофон, TV.

Хід заняття

Привітання.

Засяяло сонечко!

- Добрий день, усім!

Пташка за віконцем:

- Добрий день! Цвірінь!

Діточки в садочку

Радо всі вітаються

І усьому світові

Щиро усміхаються

Вихователь. Діти, озирніться навкруги, яка краса! Роздивилися? Здогадалися, яка пора року надворі?

Діти. Зима.

Вихователь. А чи любите ви зиму?

Діти. Так.

Вихователь. То ж давайте швиденько зізнаємося їй в цьому, доберемо компліменти для зими і скажемо **хто** вона.

Вправа «Комплімент Зимі».

Діти (варіанти відповідей). Чарівниця, казкарка, чаклунка, царівна, Білосніжка, красуня, фея, королева, витівниця, ігрунка тощо.

Вихователь. Пригадайте, про осінь ми говорили, що вона – золота, а якого кольору зима?

Діти. Білого.

Вихователь. А чому?

Діти (варіанти відповідей). Зима приходить до нас з снігопадами. Білим снігом вкриті поля, дерева, будинки. Навкруги все стає світлим, веселішим завдяки білому снігові.

Вихователь. Вірно! Пропоную вам прикрасити сніг мовленнєвими перлинками, підібрати дуже красиві слова, які скажуть **який** сніг.

Вправа в колі «Мовленнєві перлинки».

Діти. Білий, іскристий, м'який, пухнастий, сріблястий, колючий, легкий, холодний тощо.

Вихователь. Я впевнена, що ви бачили, як легенькі сніжинки кружляють в таночку і тихо спускаються на землю. А чи доводилось вам чути, як вони кружляють у заметілі, як віє і крутить завірюха, як стелиться по землі поземка. Послухаємо і під музику спробуємо відобразити почуте.

Вправа під музику «Танок сніжинок» (під час поземки, завірюхи, снігопаду).

Вихователь (доторкнувся до снігу). Ой, ой, ой, що це таке холодне!? Та це ж сніг. Він, дійсно, дуже холодний. Доторкніться пальчиком, відчули? А як ви гадаєте, чи вміє сніг крім холоду, дарувати тепло? В народі інколи кажуть, що сніг вкрив землю теплим кожушком і для кого може бути теплим сніг?

З'являються картинки на TV.

Діти.

- Сніг вкриває товстим шаром барліг, тому ведмідь спить в теплі.
- Снігова ковдра вкриває озиму пшеницю та зігріває тоненькі росточки.
- Снігова ковдра зігріває землю й рятує багаторічні рослини від лютих морозів.
- Дерева одягають теплі снігові шапки, щоб не замерзли гілочки.

Вихователь. Сніг для природи взимку добрий, невидимий янгол – охоронець. Тож бачите, сніг може бути і теплим для природи.

Вихователь. А які ознаки зими ви ще знаєте?

Діти (варіанти відповідей). Спить ведмідь, замерзла річка, природа відпочиває, день короткий, як заячий хвіст, сонце світить та не гріє.

Вихователь. Почекайте, почекайте! То ж як це світить та не гріє? Що йому теж холодно взимку, як і нам? Тоді давайте пофантазуємо, як зробити, щоб сонечко себе зіграло і нас почало зігрівати.

Вправа «Зігрій сонечко».

Діти (можливі варіанти).

- Запросимо сонечко на гостини й напоїмо гарячим чаєм.
- Зробимо з ним фізичну зарядку.
- Запропонуємо йому вдягти теплі рукавички та шапочку.
- Затанцювати веселий, запальний танок.
- Зігріти сонечко теплими словами та вчинками.
- Попросимо фею-чарівницю допомогти сонечку потрапити в країну Вічного тепла.

Вихователь. На екрані TV – картина колаж «Чим пахне зима?» Діти, зиму ми вже бачили, слухали, навіть на дотик попробували. А давайте ще й намалюємо її. Та малювати будемо не фарбами, а словами, а картина буде називатися «**Чим пахне зима?**» І в пригоді нам стануть ваші носики. Тож давайте вдихнемо разом свіжі зимові аромати і скажемо, чим же пахне зима. Але відповідати треба не одним словом, а словосполученням, наприклад,

свіжим повітрям. Спробуємо. До роботи.

Діти (можливі варіанти відповідей). Зеленою ялинкою, смачними миколайчиками, духмяними смаколиками, новорічними святами, солодкою кутею, запашними мандаринами, різдвяними веселощами, крижаним снігом, веселими сніговичками .

Фізхвилинка з дихальною гімнастикою «Сніговики- веселуни»

Вихователь. Як про мене, так зима найвеселіша пора року, тому що стільки розваг буває тільки взимку, та ще й які! Одна з них – ліплення снігової баби. Давайте всі разом пригадаємо, як це робиться за допомогою вірша Л. Яковенко «Снігова баба» (робота з мнемотаблицею на екрані TV).

А які ще розваги несе зима ми дізнаємося, коли викладемо віршики з картинок та пригадаємо їх. (Діти складають вірші за допомогою мнемоквадратів).

Перевірте один в одного чи послідовно ви виклали картинки? Хто помітив помилку, то виправляємо її.

Бесіда за віршами.

1. Про яку забаву йдеться в твоєму віршику? (Гра в сніжки).
2. Розкажи свій віршик. Як він називається? На яке свято ми його розповідаємо? (на Різдво, це колядка).
3. А про яке свято твій віршик? (Про свято Нового року, називається «Що за гостя в нас така?»)
4. Як називається твій віршик? («Синичці»). Як допоміг хлопчик синичці?
5. А чого кіт не знав у твоєму віршику?

Вихователь. І з цим завданнями ми впорались. Молодці.

Вихователь. А ще зима пропонує вам погратися нашими улюбленими кільцями. Проходьте, вибирайте кожен собі кільце.

Дидактична гра «Чарівні кільця».

1. Роздивіться уважно предмети, зображенні на верхнім кільці. Вибирайте той предмет, який позначений блакитними кружечками.
2. Назвіть предмет.
3. Чітко промовляємо кожен звук у слові, як би ви позначили кожен звук (голосний, приголосний м'який чи твердий).
4. Знайдіть на другому колі звукову схему, яка відповідає даному слову і, повернувши кільце, з'єднайте предмет з відповідною схемою.
5. Схема речення.
6. Зверніть увагу у вас на кільці, в центрі є літера. У кожного своя. Зима хоче, щоб ви цю літеру відтворили, зліпили з пластиліну.

Та перш ніж розпочати роботу, давайте розігріємо долоньки та пальчики.

Пальчикова гімнастика з масажними м'ячами.

Ось цей м'ячик не простий

(правою рукою тримають м'ячик, а лівою накривають)

Він колючий – ось такий! *(стискають м'яч у долонях)*

Будем м'ячиком ти грати *(катають по тильній стороні долоні)*

І долоньки зігрівати (*крутять м'яч у долонях*)
М'ячик поруч покладемо
І долоньками струснемо
Руки весело погralись
До роботи всі зібрались
(*Ліплять букви*)

Вихователь. Я буду називати літеру, а дитина, яка її тримає, підходить і виставляє її на дошці. Коли всі літери будуть стояти, спробуємо прочитати і подивимось, що у нас вийшло («Спасибі, зимо»). Бачите, спочатку назвали звук, потім зліпили літеру, літери склали в слова, а зі слів збудували речення. Давайте прочитаємо: **«СПАСИБІ, ЗИМО!»**

Вихователь. Які красиві слова! Скільки цікавого ми дізнались, зробили. Зимоньку ми сьогодні бачили, слухали, відчували на дотик, вдихали її аромати. Залишилось тільки подякувати Зимоньки. За що ми їй подякуємо? Візьмемо мікрофона і скажемо:

Я хочу подякувати зимі за...
- Цікаву подорож; за веселі свята;
- За чарівні кола;
- За незвичайні ігри;
- За цікаві віршики.

Вихователь. І я хочу подякувати зиму за білий сріблястий сніжок, за тріскучий морозець, за веселе і смачне Різдво, за радісні дитячі посмішки! А вас дітки за хорошу роботу на занятті. Ви молодці!

Філімонова Л.Г.,
вихователь закладу дошкільної освіти
*Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад №272
Харківської міської ради»
м. Харків, Харківська область*

ДОСВІД РОБОТИ ВИХОВАТЕЛЯ НА ТЕМУ: «МОВЛЕННЄВИЙ РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОЦЕСІ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ТВОРАМИ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО»

Актуальність: Однією з найгостріших проблем українського суспільства на сучасному етапі його розвитку є падіння рівня моралі, втрата духовних орієнтацій, нездатність людей до самопізнання, відсутність потреби у самовдосконаленні, саморозвитку. Втрачаються такі цінності, як добро, любов, краса, гідність, вірність своїй країні, знецінюються звичаї і традиції, надбані багатьма поколіннями. Проблема формування людяності, духовних цінностей широко досліджувалася і розроблялася В.Сухомлинським. Розроблена ним педагогічна система не тільки збагатила педагогічну науку новаторськими ідеями і положеннями, а й внесла вклад у

теорію і в практику національно-патріотичного виховання.

Мета: розвивати у дітей такі якості як доброта, щирість, чесність, відповідальність, співпереживання, милосердя, любов, великодушність; сформувати у дітей вміння за допомогою різних видів моделювання стимулювати мислення, творчу уяву, вміння активізувати та оцінювати вчинки героїв казок В.Сухомлинського;

Завдання:

➤ Вивчити та проаналізувати психолого-педагогічну літературу та педагогічні твори В.Сухомлинського з питань мовленнєвого розвитку дошкільників;

➤ Розробити систему методичних прийомів та форм роботи щодо використання художніх творів В.Сухомлинського в мовленнєвому розвитку дошкільників;

➤ Вчити переносити казкові ситуації в життєдіяльність та поглиблювати систему знань дітей про твори В. Сухомлинського.

➤ Виготовити дидактичні посібники для використання в практичній роботі.

➤ Перевірити та обґрунтувати ефективність застосування системи розроблених методів і прийомів з мовленнєвого розвитку в освітній роботі з дітьми.

Очікувані результати.

Діти:

❖ мають розвинуті комунікативні навички, вміють працювати в макро - та мікрогрупах;

❖ вміють застосовувати набуті навички та знання на практиці, переносити казкові ситуації в життєдіяльність;

❖ ставляться відповідально до виконання колективних доручень;

❖ планують свою діяльність з однолітками в співпраці та співтворчості, активно беруть участь у різних роботах з казкою, як народною, так і авторською.

«Казка – активна естетична творчість, що охоплює всі сфери духовного життя дитини – її розум, почуття, уяву, волю».

В.О.Сухомлинський

У зв'язку із технологічними, психологічними та соціальними змінами у нашому суспільстві, виникла потреба виявлення розвитку мовленнєвого творчого потенціалу у дітей, тому що такі діти, з одного боку, зможуть зрозуміти і досягнути всі інноваційні процеси з розвитку передових технологій у різних сферах життя, стати винахідниками, а з другого боку зможуть діяти нестандартно в різних життєвих ситуаціях, будуть покладатися на самих себе, приймати рішення з врахуванням загальнолюдських моральних цінностей, тому дуже важливо разом з розвитком мовленнєвого розвитку творчості у дітей дошкільного віку, закласти в них і основи людяності.

Проблема розвитку мовлення дошкільників не є новою. Вона

досліджувалася класиками наукової думки і сучасними науковцями в різних аспектах: психологічному (Л.С.Виготський, С.Л. Рубінштейн та ін.); педагогічному (Е.П. Короткова, О.С.Ушакова та ін.); лінгводидактичному (А.М.Богуш, Н.В.Гавриш, та ін.). Досліджено такі аспекти розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку: навчання розповідання за дидактичними картинками (Н.В.Гавриш, Л.І.Глухенька, Н.Ф.Виноградова, Е.М.Струніна та ін.), іграшками (А.М.Бородич, Е.П.Короткова та ін.), навчання описових розповідей (В.В.Гербова, С.В.Ласунова та ін.), переказування дітьми художніх творів (О.М.Лещенко, Н.В.Малиновська, Н.П.Орланова та ін.), навчання творчих розповідей (Л.І.Березовська, Н.В.Водолага, Н.В.Гавриш, С.В.Ласунова та ін.), розвиток зв'язного мовлення за текстом казок (С.Л.Алієва, Н.Н.Насруллаєва, Ю.А.Руденко, Л.І.Фесенко та ін.).

За твердженням науковців, зокрема А. Богуш, індивідуальність дитини яскраво відбивається у її мовленні. Складно переоцінити у становленні особистості, її успішному функціонуванні в різних сферах життєдіяльності, роль мови і мовлення. Отже, мовлення дитини є провідним засобом її самовираження і саморозвитку.

Художньо-мовленнєва діяльність є природною для дітей дошкільного віку, адже дає можливість самовиразитися, самореалізуватися, проявити креативність. Вона відбувається в організованих формах або просто за ініціативи дітей, поза спеціальними заняттями і спрямована на розвиток мовного чуття, мовленнєвих здібностей дошкільників.

Основа для формування мовленнєвого розвитку у дітей дошкільного віку є морально-етичні казки В.Сухомлинського, бо кожна його казка особлива к своєю ідеєю, так і сюжетом та персонажами.

Величезний виховний і дидактичний потенціал казки відомий усім. На жаль, його не завжди вдається реалізувати. Нерідко робота над казкою виявляється поверховою, обмежується репродуктивними запитаннями до дітей щодо її змісту, які не сприяють осягненню глибинного смислу казки, її головної ідеї. Потрібні бесіди, побудовані на запитаннях відкритого характеру, що спонукають дітей до розміркувань, прояву творчості.

Хочу представити вам систему роботи, яка спрямована на розвиток творчого мовленнєвого розвитку у дітей засобами моделювання на основі морально-етичних казок В.Сухомлинського.

Я вибрала технологію моделювання казок, так як вона є дуже цікавою для дітей. Модель може виступати і як зображення структури сприйманого тексту, і як орієнтир для самостійного складання розповіді, казки, оповідання, як засіб оцінювання ситуації, стосунків між персонажами казок, розуміння настрою, емоційного стану та почуттів героїв.

У дитини виробляється здатність продукувати різні мисленнєві операції, узагальнювати, замінюючи декілька понять одним. Тому використання цієї технології сприяє розвитку у дітей пізнавальної активності, творчого мислення, уваги, уяви, пам'яті, сприймання, тобто всіх психічних процесів та в цілому інтелекту дитини.

Одним із провідних засобів мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку є розвивальне середовище. У групі розвивальне середовище організоване так, що діти невимушено і вільно отримують уявлення про оточуючий світ, природу. Під час спілкування з однолітками, діти відчують радість, задоволення.

Систематичні заняття, цікаві екскурсії, спостереження, організація годин дозвілля, ігри, праця, яскраві свята стають змістом розвитку зв'язної мови у дітей.

Щоб навчити дітей свідомо користуватися мовою як засобом спілкування, даю можливість дитині самій будувати речення, не змушуючи повторювати слова автора.

У своїй роботі використовую інтерактивні методи навчання: мікрофон, ланцюжок, коло ідей тощо, де проявляється спільна діяльність у режимі рівноправного спілкування.

Щоб розвивати мовлення дитини, замало просто пропонувати їй мовний матеріал. Я ставлю перед нею нові пізнавальні завдання, використовую різні засоби мовлення, розробляю посібники на основі казок та оповідань В.Сухомлинського.

Щоб активізувати дитину до розповідання, до переказування, викликати у неї позитивні емоції, розвинути уяву, волю, почуття я розробила картинки-підказки, ілюстрації-підказки за творами В.Сухомлинського з урахуванням психологічних та вікових особливостей дітей. Красиві ілюстрації викликають у дитини бажання дати відповіді на запитання, розповісти про дію, яка відбувається в казці чи оповіданні. Результатом використання таких картинок – підказок є оптимальна активізація дітей.

Для залучення дітей молодшої групи відповідати на запитання 2-3 реченнями по змісту літературних творів В.Сухомлинського мною були зібрані іграшки, привабливі кольором і незвичайною формою та виразом обличчя героїв. Вони спонукають малят зануритись в мовленнєву ігрову діяльність, добре запам'ятати твір, інсценувати сюжет, переказати його.

Я створюю умови для переживання успіху кожною дитиною. Цьому сприяє робота з кросвордами, ребусами, головоломками, вікторинами (в групі старшого дошкільного віку). Для їх розв'язання проводжу попередню роботу за змістом знайомих творів В.Сухомлинського, а потім використовую їх на заняттях, в повсякденній діяльності.

Створення казок – один із найцікавіших видів творчості для дошкільнят. В.О.Сухомлинський вважав казку – активною естетичною творчістю, що охоплює всі сфери духовного життя дитини – її розум, почуття, уяву, волю та радів: «Якщо ви бажаєте, щоб діти творили, створювали художні образи, перенесіть з вогнища своєї творчості хоча б одну іскру в свідомість дитини».

Розвитку дитячої мовленнєвої творчості сприяють подорожі в природу. Діти складають казки, оповідання про жука, сонечко, травичку.

Важливу роль у формуванні особистості дитини, зокрема з розвитку її

мовлення, належить сім'ї. «Батьківська педагогіка» В.Сухомлинського – це орієнтир для мене в роботі з родинами вихованців. У групі, в якій я працюю, панує атмосфера розкутості, довіри, спонукає дітей до відкритості в спілкуванні. Батьки групи – активні учасники у виготовленні дидактичних посібників, в організації свят і розваг. Це дає можливість батькам разом з дітьми складати казки, оповідання, глибше зрозуміти твори В.Сухомлинського. Тата і мами користуються рекомендаціями по використанню картинок-підказок, вікторин, кросвордів, які я розробила.

Працюючи з дітьми по розвитку зв'язної мови, я спостерігала, що не всі діти можуть правильно будувати речення, висловлювати свою думку, розповісти та переказати казку в силу різних причин психологічного характеру; тому, щоб активізувати дитину до розповідання, переказування, викликати у неї позитивні емоції, розвинути уяву, волю, почуття, я розробила відповідні сюжетні ілюстрації-підказки.

Картинки-підказки та ілюстрації-підказки до казок і оповідань - дуже цінний матеріал для розвитку уяви та мови дитини-дошкільника, відносно бідної на образи через малий досвід дитини. Вони збагачують її уяву, сприяють її розвитку, допомагають усвідомлювати зміст літературного твору і, таким чином, допомагають розвивати монологічне та діалогічне мовлення; стимулюють дітей до розповідання за їх змістом, збагачують словник.

Ілюстрації-підказки та картинки-підказки розроблені з урахуванням вікових груп, виконані в кольорі та спонукають до розповідання, до переказування казки, оповідання. Красива ілюстрація та картинка викликає у дитини бажання дати відповідь на запитання, розповісти про дію, яка відбувається в казці та оповіданні. Під час роботи з ілюстрацією та картинкою я вводжу сюрпризний момент, момент раптовості, неочікуваний момент - поява того чи іншого героя. Навіть надто сором'язлива, закомплексована дитина, дитина, яка не бажає відповідати в силу різних причин, з появою героя назве його і його дію. А коли дитину щось зацікавило, вразило - вона забуває про свої вади в мові, сором'язливість, починає говорити, розповідати. За словами В. Сухомлинського «лише той, у кому постійно горить вогонь пізнання, може запалити інших цим життєдайним вогнем».

Важливими компонентами технології навчання і виховання казкою є: читання казок та створення малюнків (ілюстрацій) за їх змістом; казка і театр: використання різних видів театру для обігрування казки; гра-драматизація за сюжетом казки; створення казки своїми руками (виготовлення іграшок, книжок на заняттях з художньої праці).

Завдяки цьому в дитини формуються почуття ввічливості, любові, хоробрості, доброти, вірності, виховується краса душі.

Казки В.О. Сухомлинського використовую в роботі з дітьми як на заняттях з розвитку мовлення, логіко-математичного розвитку, ознайомлення з соціумом, природним довкіллям, художньо-продуктивної діяльності так і під час повсякденної діяльності.

Казки – один з найбільш популярних серед дітей жанрів народної творчості. У них – міцна соціальна основа, життєствердний оптимізм. Герої казок, яким властиві високі моральні якості, завжди ведуть боротьбу з темними силами, що символізують соціальне зло й несправедливість. Образи позитивних казкових персонажів давно стали для дітей втіленням кращих рис людини. Дитина уважно стежить за розвитком казкового сюжету, відверто реагує на вчинки героїв, проникається своєрідністю їхніх стосунків, думок і почуттів, віддає свої симпатії позитивним, засуджує негативних.

Казка з поганим кінцем також є засобом навчання й виховання. Вона показує дитині, як себе відповідно поводити, чого робити не можна, як уникнути невдалого вибору, щоб зменшити негативні наслідки вчинків. Казка допомагає неухильно слідувати правилам, аналізувати, як діяти і в яких випадках.

Казковий світ Василя Сухомлинського це невичерпне джерело:

- розвитку соціально – емоційної сфери дітей;
- розвитку особистих якостей, які зумовлюють моральну поведінку, формування якостей, які необхідні для спілкування, оволодіння вміннями встановлювати контакти при спілкуванні;
- створення атмосфери радості, «як джерела оптимістичної впевненості дитини в своїх силах», без чого «неможливе розкриття природних схильностей, здібностей, обдарувань».
- навчання дітей емоційно–естетично сприймати навколишній світ, сприяння розвитку дитячої уяви та фантазії;
- пробудження вміння бачити, захоплюватись і цінувати прекрасне у всьому: природі, творах мистецтва;
- утвердження духовних, національних почуттів, адже «розум людини, що формується, вбирає в себе ідеологію і психіку народу, його переконання, традиції, інтелектуальну, моральну, естетичну культуру»;
- заохочення дітей до складання казок, віршів, оповідань;

В.О. Сухомлинський вважав, що казка – благородне і нічим не заміниме джерело виховання любові до Вітчизни. Казка виховує любов до рідної землі вже тому, що вона творіння народу. Така є ж висока оцінка у вихованні дітей дається ним і народній пісні, культурі, традиціям.

«Без казки – живої та яскравої, яка володіє свідомістю і почуттями дитини, неможливо уявити дитяче мислення і дитячу мову. Дуже важливо, щоб діти не лише слухали казку, а й самі її творили. Через казку, через неповторну дитячу творчість – вірна дорога до серця дитини».

Працюючи над роботою, я ставила собі за мету розвивати у дітей такі якості як доброта, щирість, чесність, відповідальність, співпереживання, милосердя, любов, великодушність; сформувані у дітей вміння за допомогою різних видів моделювання стимулювати мислення, творчу уяву, вміння активізувати та оцінювати вчинки героїв казок В.Сухомлинського; вміти переносити казкові ситуації в життєдіяльність.

У роботі я використовувала такі форми роботи як діагностика дітей,

малювання бажань, співбесіди, експрес –анкети для батьків.

Ставила собі за мету поглибити систему знань дітей про твори В. Сухомлинського.

Надавала дітям можливість практично застосувати набуті ними раніше знання. Це були і розповіді-роздуми, і мовленнєві етюди і такі психотехнології як гімнастика почуттів, енергетичні вправи. Діти з задоволенням оцінювали вчинки героїв за допомогою кружечків червоного та зеленого кольору. Також я проводила такі форми роботи як піраміда запитань, прийоми із методики ТРВЗ, ігри-драматизації.

Звичайно, що ж творча робота була найбільше до вподоби дітям. Тут кожен мав змогу реалізувати свої задуми і отримати позитивні емоції. Я підготувала з дітьми виставку з різними видами моделювання до казок В. Сухомлинського. Діти з задоволенням малювали, ліпили, конструювали різних персонажів, придумували інші сюжети. Вводили нових героїв в уже знайомі казки.

В.О.Сухомлинський відмічав: *«Казка для маленьких дітей — не просто розповідь про фантастичні події, це — цілий світ, в якому дитина живе, бореться, протиставляє злу свою добру волю»*. На його думку казка — активне естетичне мистецтво, яке захоплює усі сфери духовного життя дитини: розум, почуття, уяву, волю. Казковий жанр розвиває мислення кожної дитини, сприяє створенню інтелектуальної атмосфери в дитячому колективі. Вона оволодіває почуттями дітей, тому що через казку діти пізнають світ не тільки розумом, але й серцем. *«Діти розуміють ідею лише тоді, коли вона втілена у яскравих образах»*.

Я використовую творчі методи роботи з текстами казок (перенесення героїв знайомих казок у нові обставини, зміна ситуацій, створення нових сюжетів казок). Для реалізації розробленої системи роботи з казками, зробила добірку творів В.О.Сухомлинського. Тексти підібраних казок проаналізувала, виділила їх моральну цінність та виховну мету.

До того, що вже було сказано, добавлю, що для мовленнєвого розвитку дітей широко використовую ТРВЗ (теорія розв'язання винахідницьких завдань), ТРВЗ допомагає мені впроваджувати в життя педагогічну спадщину українського педагога саме в плані розвитку розуму і винахідливості.

В. О. Сухомлинський про роль казки у вихованні та навчанні дітей

Книжка приходить до дитини разом із казкою. Народжена фольклором, насичена містким педагогічним змістом, вона несе в собі позитивний приклад етичного ідеалу. Жоден з жанрів літератури не користується у дітей такою популярністю, як казка.

Багато видатних педагогів, психологів, письменників підкреслювали виховне і розвивальне значення казки (С. Русова, І. Франко, К. Ушинський, Л. Толстой, В. Сухомлинський та ін.).

Різні аспекти роботи з казкою висвітлені у працях сучасних дослідників, педагогів-практиків (А. Богуш, Н. Вітковська, Т. Гризоглазова,

Д. Джола, Н. Лисенко, Ю. Мандрик, О. Савченко, О. Чебикін, А. Щербо та ін.), психологів (О. Запорожець, Н. Карпинська, Т. Рубцова, Н. Молдавська та ін.).

Саме казка, яку чує дитина у відповідному природному оточенні, жива, народжена з уст учителя, ставала оптимальною формою збудження паростків дитячого інтелекту. Педагог наголошував: «Найголовніше – це те, щоб у казці була глибока думка». Василь Олександрович неодноразово наголошував, що через казку легше донести до дитини думку, здивувати, викликати бажання виразити себе, свої почуття й думки словом. Казка – це думка, втілена в художнє слово. Вона запалює вогник дитячої творчості. Під її впливом дитина починає бачити навколо себе незвичайні взаємозв'язки між предметами і явищами, досягаючи єдності образів. Водночас дитина переживає хвилюючу радість, яка породжує бажання поділитися своєю думкою з товаришами. У колективі виникають найтонші духовні стосунки між дітьми, коли своїм емоційним, напруженим життям живе думка кожної дитини.

Аналіз педагогічної спадщини Василя Олександровича дозволив виділити основні форми роботи з казкою у Павлівській школі, які на думку педагога, найбільш ефективно сприяли вихованню і навчанню молодших школярів:

- *Слухання казок;*
- *Читання казок;*
- *Бесіди про казки;*
- *Виготовлення і добір ілюстрацій до казок;*
- *Інсценізація казок (театралізація);*
- *Творення казок*

Такий підхід є дійовим засобом впливу казки на розумовий розвиток, моральні, естетичні почуття і дітей з особливими потребами.

Для того, щоб казка стала таким універсальним і ефективним засобом, вона має бути відповідно виконаною. Читання казки вимагає від педагога володіння культурою мови, артистизму, фантазії.

“Казка – це активна естетична творчість, що охоплює всі сфери духовного життя дитини – її розум, почуття, уяву, волю. Вона починається уже в розповіданні, вищий етап її – інсценізація” – писав В. Сухомлинський. Творчість викликана казкою, досягає свого апогею саме в *інсценізації*.

Творення казки – заключний етап роботи, хоча, звичайно, на кожному етапі є елемент творчості: під час добору і виготовлення ілюстрацій, а особливо – у ході інсценізації, коли дитина входить у предметний світ казкових образів.

Досвідчений учитель-практик і тонкий психолог, В. Сухомлинський бачив у кожній дитині особистість, тонку душу поета, домагався того, щоб у ній заграла поетична струна, відкрилося джерельце творчості.

Участь дитини у створенні казки великою мірою сприяє збагаченню її словникового запасу, розвитку творчого мислення. В. Сухомлинський

вважав, що створення казок дітьми, особливо «важкими» – це один із засобів пробудження у них пізнавального інтересу, розвитку їхнього мовлення. Василь Олександрович був переконаний, що читання, розповідання, інсценізація, творення казки – могутній засіб виховання розуму і добрих людських почуттів.

Висновки. Отже, я впевнена, що казка має посісти своє місце в освітньому процесі, використовуватися на заняттях з різних розділів програми. Впровадження технології моделювання казки в освітній процес сприяє розвитку пізнавальної активності дошкільників, творчого мислення, уваги, уяви, пам'яті та стимулює розвиток мовленнєвих здібностей.

У процесі роботи, я помітила, що слухаючи казку, дитина проявляє особливу внутрішню активність, стаючи як би співучасником описуваних подій. Казка є універсальним розвиваюче - освітнім засобом, виводячи дитину за межі безпосередньо сприйманого, занурюючи його в можливі світи з широким спектром моделей людської поведінки і орієнтуючись в них, забезпечуючи багате, розмаїтне мовленнєве середовище. Я переконалася, що використання казки мною в освітньому процесі дає можливість провести корекційну роботу з мовлення дитини; дитина долає власні страхи, надмірну тривожність.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) /Науковий керівник: А.М.Богущ. – Вихователь-методист дошкільного закладу.-Київ, 2012. – Спецвипуск. – С. 4-10.
2. Дитина – диво світу. Трнопіль, 2007. –116 с.
3. Квітка сонця: Притчі, казки, оповідання/ В.О.Сухомлинський; Пер.Д.С.Чередниченка. – Х.: ВД «Школа», 2009. – 240 с.
4. Сухомлинський В.О. Вогнегривий коник: Казки. Притчі.Оповідання / Упоряд. О.В.Сухомлинська. – Київ, 2008. – 200 с.
5. Сухомлинський В.О. Не можна жити і дня без турбот за людину/ В.О.Сухомлинський. Серце віддаю дітям // Вибрані твори у 5-ти т. – Т.3 – К.: Рад.шк., 1977.

Хоролець Н.М.,

вихователь дитячого садка

Дошкільний навчальний заклад № 43 «Світлячок»

м. Чернігів, Чернігівська область

ІНТЕГРОВАНЕ ЗАНЯТТЯ З ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ «ПОДОРОЖ РІЗНИМИ ПОРАМИ РОКУ ЗА ФАРБАМИ ДЛЯ ВЕСЕЛКИ» (СТАРША ГРУПА)

Мета:

- розвивати спостережливість, кругозір, мовлення, пам'ять, уяву, логі

чне мислення, почуття прекрасного поруч з нами, вміння робити висновки, збагачувати словниковий запас дітей, творчі здібності дітей. Продовжувати вчити розуміти значення природи для життя людей, необхідність природоохоронної діяльності, вчити дітей раціонально та економно використовувати різноманітні ресурси і знати про їхню вторинну переробку, продовжувати знайомити дітей з ознаками пір року, формувати правила екологічно доцільної поведінки в природі, ознайомити з проблемою забруднення навколишнього середовища, вчити передбачати негативні наслідки втручання в природу, формувати екологічну свідомість дітей. Ознайомити з професією та діяльністю екологів

- виховувати любов, дбайливе й бережливе ставлення до рослин, тварин, птахів, бажання про них турбуватись, та охороняти живий світ природи.

Матеріали: осередки різних пір року (весна, літо, осінь, зима), лист бабусі Зими з загадкою, Червона крига України, картинки рослин та тварин, занесених до Червоної книги України, картинки з екологічними заборонами, картки прахів зимуючих та відлітаючих , відео- про екологію та діяльність екологів, пляшечка для творчої діяльності, кольорова манка .

Попередня робота: повторення назв тварин, рослин Червоної книги, вірші про природу, оздоблення осередків різних пір року.

Хід заняття

1) Привітання та психогімнастика

- Посміхніться , любі діти, та гостям нашим шліть привіти:
- Добрий день вам люди добрі, раді вас вітати, щастя й добра бажати, не на день, не на рік, а на цілий довгий вік!
- А нам час заняття розпочати і сумлінно працювати, щоб почути у кінці, що усі ви молодці!
- А щоб гарно працювати, потрібно який настрій мати? Тоді в коло дружби всі ставайте гарний настрій один одному передайте!

2) Сюрпризний момент

- Я отримала дивний сумний лист-послухайте: «Того, хто отримає цей лист, дуже прошу здійснити мою мрію»
- І тут ще є малюнок з загадкою, потрібно розшифрувати , щоб дізнатись хто його прислав.

Загадка: «Бабуся сніжно біла

По землі ходила,

Все білим килимом укрила.

Інших кольорів вона не знає,

Тому все в біле одягає.»

-Хто ця бабуся?(Б.Зима)-показати картинку б.Зими і поруч зображення веселки)

-Ачому вона не знає інших кольорів?

-А це що?(Веселка)

-А чи буває веселка взимку?

-А коли вона з'являється?

-То здогадались про що мріє б.Зима?(вона хоче побачити веселку!)

-Отже, нам потрібно відшукати кольорові фарби.

-Взимку ми можемо їх відшукати? -Чому?

-А коли ми можемо побачити яскраві фарби навкруги?

3)Подорож різними порами року

- Пропоную здійснити подорож різними порами року ,можливо, ми назбираємо там кольорові фарби для веселки і порадуємо б.Зиму.

- Вирушаємо в подорож!(йдемо по колу)

- В коло станемо й підемо,

може в ліс ми попадемо,

може там десь під листком фарбу ми знайдемо,

ніжки піднімаємо,травичку переступаємо

I ПОРА РОКУ-ВЕСНА

-В яку пору року ми потрапили?

-А доведіть,чому ви так гадаєте?

-Ой, може нарвемо букет з підсніжників?

-Чи можна їх зривати?-Чому?

Показ Червоної книги України

Д/г «Рослини та тварини Червоної книги» (Потрібно відшукати на галявині картинки) .

-Малята, а потрібно оберігати тільки тих,хто занесені до Червної книги?

-Молодці, за те що ви все зрозуміли,ось і ваша перша знахідка-червона фарба!

-Малята,щоб природі не завдавати шкоди існують різні правила поведінки в природі, їх ще називають заборонами.

-А ви їх знаєте?(пояснення дітей)

Любий друже! Я благаю -

Природу вмій любити,

Не смій ніколи і нізащо

Їй шкоду спричинити!

Даремно квіточку не рви,

Пташині спокій дай,

Усе, що є навколо тебе,

Люби й оберігай!

-За ці знання, ви отримуєте від Весни-зелену фарбу. -Можемо далі вирушати.

II пора року «Літо»

-Куди це ми потрапили?

-Доведіть це!

-Ой, а ось хтось відпочивав на березі річки і залишив сміття.

-Можна його залишати?

-Так, це дуже шкодить природі.Ось наприклад, метал лежить 80р. в землі і не руйнується, скло-500 років, пластик-700 років, а пенопласт взагалі не руйнується.

-Зберемо все в пакет до смітника.

-А чи знаєте ви,що сміття потрібно сортувати?

-Навіщо,як гадаєте?

Д/г «Посортуй сміття»

-Молодці,ви зробили корисну справу очистили берег річки від сміття і воно не попаде в воду.

-Тепер можемо і погратись.

Д/г «Для чого потрібна вода?»

-Отже,воду потрібно берегти, не забруднювати,від цього залежить наше життя,здоров'я.

-Ви отримуєте від річки блакитну фарбу.

-Ой , а це що? Вогонь горить-не чіпайте, це небезпечно-залишимо, підемо далі?

-А чому?-Що потрібно зробити?(діти засипають макет вогню)

-Молодці,за добру справу літній ліс дарує вам оранжеву фарбу

III пора року «Осінь»

-Підемо далі.-В яку пору року потрапили?

-Що відбувається восени?

-Ви знаєте, одного разу я бачила,як хтось полив листя сухе на дворі

-Подумайте,чи можна так чинити?

-Насправді ,цього не можна робити,бо листя накопичує бруд,пил і при згоранні виділяється шкідливий дим,котрий потрапляє в повітря.І цим ми дихаємо.

-А що ще таким чином забруднює повітря?

-Як ви гадаєте,це завдає природі шкоди?

-А людям?

-Отже,з забрудненням природного довкілля потрібно боротись.

-А борються і захищають нашу природу люди-екологи.

-А ми з вами можемо бути маленькими екологами і дбати про наше довкілля?

-Я пропоную переглянути відео-фільм і дізнатись більше про екологів і їх роботу

Перегляд на ІКТ «Про екологію»

-Чи важлива робота екологів?Чому?

-За те,що ви це розумієте,осінній ліс дарує вам жовту фарбу.

-А що ж саме забруднює наше довкілля?А що його очищує?

Д/г «Що забруднює-а що очищує природу»

-За ваші знання отримуєте синю фарбу.

-Йдемо далі.-Куди потрапили?

IV пора року «Зима»

-Чому так гадаєте?

-а ви любите Зиму?-А за що?

-Як ви гадаєте, а хто взимку не такий щасливий і радісний, як люди?

Д/г «Оберіть зимуючих пташок»

-А ви дбаєте про пташок?

Пухнастим килимом зима

Усе подвір'я вкрила.

Пташки, сумуючи, сидять,

Померзли, зголодніли.

Відніс я сала, хлібних крихт

Пташкам у годівничку.

Тепер з вікна дивлюсь на них.

Смачного вам, синички

-Молодці, за ваше добре серце і розуміння пташки вам дарують фіолетову фарбу.

-Ось і всі кольорові фарби ви зібрали!

-А я пропоную самим створити веселку і подарувати її бабусі Зимі. Засиплемо в пляшечку фарби за зразком і вийде веселка в пляшечці.(Діти засипають кольорову манку).

-Подаруємо веселку б.Зимі! Нехай здійсниться її мрія!

4) Підсумок:-Вам сподобалась наша подорож?

- То як ми будемо природу берегти?
- Люби цей світ, моя дитино,
- Свій рідний край, ліси, поля.
- Турбуйсь про нього кожну днину,
- Бо рідна це твоя земля.
- Не нищ нічого і ніколи –
- Людина ж бо тобі ім'я!
- Допоможи малій пташині,
- Її ти вчасно погодуй.
- Під силу це малій дитині,
- Але нічого не марнуй.
- Бо світ чарівний, наче казка,
- Ти теж частиночка його.
- Тож бережи цей світ, будь ласка,
- Прийми до серденька свого.
- Дякую вам малята за цікаву подорож!

Халатова В.М.,

вихователь дитячого садка

Дошкільний навчальний заклад (ясла – садок)

комбінованого типу №4 «Вогник»

м. Нетішин, Хмельницька область

ДОСЛІДНИЦЬКА ЛАБОРАТОРІЯ «МАЛЕНЬКІ ДОСЛІДНИКИ»

Дитина – ніжний паросток, який стане
могутнім деревом, дитинство й вимагає
до себе особливої уваги.

В.О.Сухомлинський

Світ дитинства має свою мову, свої уявлення, свій спосіб вираження побаченого. Створюючи власний світ, дитина формує свій образ, свою особистість, індивідуальність і неповторність. Тому останнім часом зростає активна роль педагогів в пошуку шляхів вдосконалення середовища, як умови формування особистості. Створивши образ середовища, дитина починає зіставляти його з дійсністю, шукати або перетворювати у відповідності зі своїми уявленнями. Створення предметно-розвивального середовища – велике мистецтво, що включає в себе розумну і красиву організацію простору і його елементів. Одне з головних завдань вихователя дитячого садочка – допомогти дитині навчитися зберігати свій життєвий простір, тому що дитина і світ повинні бути разом - в гармонійному поєднанні.

Особливу увагу у роботі з дітьми я приділяю формуванню екологічного світорозуміння та екологічної вихованості у дошкільників. Перед нами поставлені важливі завдання: навчити дітей уважно й зацікавлено спостерігати за природним оточенням – дивитись і бачити, слухати і чути, пропускати отримані враження через своє серце й робити необхідні висновки; розвивати в дошкільнят пізнавальні вміння та навички, розумову активність, позитивне й дбайливе ставлення до об'єктів природи, формувати екологічну культуру.

Для реалізації поставлених завдань було створено предметно-розвивальне середовище екологічного розвитку дошкільнят. Так, у груповій кімнаті облаштувала дослідницьку лабораторію «Маленькі дослідники», де діти навчаються спостерігати, аналізувати свої спостереження у природі, робити висновки про закономірності та взаємозв'язки. Діти мають можливість знайомитись з властивостями паперу, хутра, пластиліну, повітря, води, магніту.

Привертає до себе увагу в дослідницькій лабораторії «Сигнальна смужка», яка дає дітям змогу визначитись «хто» або «що» потребує їх допомоги.

Умовні позначки «Сигнальної смужки» підкажуть дітям чим ми зможемо допомогти мешканцям куточка природи.

Допомагає дітям пізнавати навколишнє середовище інноваційна

технологія сендплей (ігри з піском).

Ігри з піском—одна з форм природної діяльності дитини. Вони стабілізують емоційний стан дитини, розвивають тактильну чутливість і дрібну моторику, навчають дитину прислухатися до власних відчуттів, аналізувати результати дослідів.

Ці ігри сприяють розвитку мовлення, уваги, пам'яті та є відмінним засобом для профілактики і корекції зору дітей.

Тому у нашій лабораторії наявна ємкість з піском і водою, різні атрибути (лійка, палички, трубочки, набори для гри з піском), а також колекція маленьких фігурок, природний матеріал.

Дітям найбільше подобається дослідницька діяльність – це важливий шлях до пізнання. Цінність дослідів полягає в тому, що для власної діяльності діти не отримують готових знань від педагога, а досліджуючи, дитина отримує знання самостійно, у певній логічній послідовності, в результаті практичних дій та спостережень. Елементарні дослідження поглиблюють знання дітей про явища природи.

Отже, в результаті організованої пошуково–дослідницької діяльності з малюками, я можу визначити, що:

- у дітей поступово виявляється пізнавальний інтерес до експериментування;
- розвиваються всі аналізатори, чуттєвий досвід, мислення;
- з'являється вміння самостійно знаходити альтернативні шляхи пошуку інформації та визначення властивостей матеріалів;

Маленькі дослідники

- поширюються знання про взаємозалежність явищ живої та неживої природи;
- формується духовний світ, екологічна вихованість.

Одна з найнеобхідніших умов наочного і дієвого ознайомлення дітей дошкільного віку з природою – куточок живої природи. Дитячі спостереження під час екскурсій чи заняття у кімнаті мають короткочасний характер. Протягом усього дня діти розглядають тварин і рослин у куточку живої природи. При ознайомленні з живими об'єктами у дошкільнят розвивається спостережливість, інтерес до природи.

Під час догляду за мешканцями куточка природи у дітей формуються трудові навички, любов до праці, турбота та бережливе ставлення до живого, відповідальність за доручену справу.

Виростаючи серед природи, дитина вчиться бачити гармонійність, красу, багатство барв кожної пори року, відтворювати свої враження в розповідях, малюнках, ліпленні. Куточок самостійної художньої діяльності дає змогу дітям відтворювати набуті знання.

Отже, довкілля для дитини є важливою умовою ефективної підготовки до майбутнього самостійного життя. І правильно організоване навколишнє середовище має спонукати дитину до здійснення моральних вчинків, бережного та ціннісного ставлення до природи.

КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ «НА ГОСТИНУ ДО ЗВІРЯТ» (ранній вік)

Мета: розвивати активне мовлення дітей, пам'ять, сенсорні здібності, дрібну моторику рук, тактильну чутливість.

Виховувати любов до природи, доброзичливе ставлення до тварин, бажання дбати про них.

Поглибити знання дітей про тварин, які живуть у лісі, їх зовнішній вигляд, особливості. Вчити правильно називати тварин.

Стимулювати дитячу допитливість та зацікавленість у пізнанні природи.

Розпізнавати і називати рослини. Вправляти дітей називати основні кольори: червоний, зелений, жовтий, синій.

Закріпити поняття великий, маленький.

Спонукаати дітей до експериментування. Разом з вихователем проводити елементарні досліди.

Матеріали: декорація зимового лісу, зірка, іграшки заєць, білка, кошик з гостинцями, мозаїка, сніжинка, набір склянок для досліду, матеріал для штучного снігу, ємність з водою, скельце.

Хід заняття

Вихователька. Щоб хороший настрій мати

Треба всім його бажати.

Доброго ранку! Доброго ранку!

Вихователька. З неба зіронька упала

І про щось нам сповіщала.

В лісі звірі всі голодні,

Ще не снідали сьогодні.

Вихователька. Діти, скажіть, яка зараз пора року? (Зима). Так, зима. І звірятам нема чого їсти. Віднесемо їм гостинці?

Тож, давайте сядемо за стіл та приготуємо гостинці.

Дидактична гра «Гостинці для звірят»

Хід гри

Дітям пропоную розглянути зображення овочів та фруктів з отворами.

Завдання: закрити втулками отвори так, щоб вони підходили по кольору.

Вихователька. Ось гостинці готові і ми можемо відправитись в подорож. Подорож наша буде незвичайна, тож будьте уважні. У ліс ми потрапимо по ось цих «чарівних слідах».

(Звертаю увагу на доріжку з слідами різного розміру).

Вихователька. Чиї це сліди? (Це сліди людини). Які вони? (Великі і маленькі).

Щоб потрапити до лісу потрібно ступати слід у слід. Я буду йти по великих слідах, а ви по маленьких.

Вихователька. Ось ми у лісі. Я бачу тут також сліди. Як ви гадаєте

чий це сліди? (Роздуми дітей). А погляньте, чий це видно вушка? (Зайчика). Давайте з ним привітаємося. Діти, заєць весь тремтить від холоду. Давайте з ним потанцюємо і він зігріється.

Фізкультхвилинка «На галявці зайці танцювали».

Діано, пригости зайчика.

Вихователька. А ми подорожуємо далі. Погляньте, малята, мені здається, що за цією ялинкою також хтось живе. Хто це? (Білка). Доторкніться до її хутра? Яке воно на дотик?

Дидактична гра «Яке хутро?».

Хід гри

Запропонувати дитині доторкнутись до іграшкової тварини та сказати яке у неї хутро.

Вихователька. Погляньте, діти ось сніжинка на хутрі у білки. Чомусь вона одна? У лісі зовсім мало снігу. Білка зовсім засумувала. Чи зможемо ми їй допомогти? Тоді запрошую вас до лабораторії. Сьогодні ми з вами зробимо кольоровий сніг.

Дослід «Кольоровий сніг»

Хід досліду

У ємності з кольоровою водою покласти вату. Що відбувається? (Кольорова вода зафарбовує вату).

Вихователька. Через декілька хвилин кольоровий сніг буде ось таким. (Показую завчасно приготовлений сніг).

Артеме, пригости білку і ми підемо далі.

Вихователька. Діти, подивіться, під цією ялинкою велика кучугура снігу. Хто ж може тут жити?

Сашо, розкажи нам, хто тут живе?

«Ведмідь спить у барлозі,
Щоб не замерзнуть на морозі».

Вихователька. Максиме, залиш ведмедику гостинець.

А коли настане весна ведмідь прокинеться і буде ласувати медом та пригощати своїх друзів.

А як ви гадаєте з ким дружить ведмідь?

Дидактична гра-дослід «Чарівне дзеркало».

Хід гри

Прозору ємність, з блакитною водою, ставимо поверх картини з зображенням диких тварин. Пропоную дітям, за допомогою скельця, яке опускаємо у воду побачити зображення тварини та назвати їх.

Ось так закінчилася наша подорож. Нам час повертатися до дитячого садка. Назад ми також підемо по доріжці із слідами.

Вихователька. Куди ми із вами ходили?

Кого ми у лісі зустріли?

Чим ми звірят пригощали?

Хто вам найбільше сподобався?

Чаушева К.І.,

вчитель-логопед

Антонівського ясел-садка № 4

комбінованого типу з логопедичними групами

Херсонської міської ради

м. Херсон, Херсонська область

КОНСПЕКТ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНОГО ЗАНЯТТЯ З РОЗВИТКУ ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ КОРЕКТУРНИХ ТАБЛИЦЬ ТА КІНЕЗІОЛОГІЧНИХ ВПРАВ ДЛЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ

Тема: «Транспорт»

Мета:

Корекційно-навчальна:

Навчити узагальнювати та класифікувати уявлення про різні види транспорту (*наземний, водний, повітряний*). Вчити дітей утворювати іменники із зменшувально-пестливими суфіксами (*машинка, літачок, вантажівочка тощо*), утворювати іменники множини, добирати до слів предметів слова дії. Вчити дітей відповідати повними, граматично-правильно оформленими реченнями.

Корекційно-розвивальна:

Розвивати повноту уваги, зорове сприйняття та пам'ять, наочно-образне мислення, фонематичне сприйняття, дрібну і загальну моторику, координацію рухів за допомогою кінезіологічних вправ; фізіологічне дихання, модуляцію голосу.

Корекційно-виховна:

Формування навичок співпраці, взаєморозуміння, самостійності, активності, ініціативи при виконанні всіх запропонованих завдань.

Словник: машина, автобус, тролейбус, трамвай, літак, поїзд, кабіна, кузов, колесо, перевозити, їздити, зупинятися, сигналізувати, вантажний.

Попередня робота: спостереження за різними видами транспорту, розглядання ілюстрованих матеріалів; читання творів художньої літератури за лексичною темою «Транспорт».

Обладнання: коректурні таблиці на тему: «Транспорт» на кожному дитині; фішки різні за кольором та формою, кришки, камінці Марбелса, рукавиці «Лівоша» і «Правоша», килим-літак у вигляді коректурних таблиць, магнітна дошка, конверти з завданнями, заохочувальні подарунки для дітей (*кінезіологічні вправи за лексичною темою «Транспорт»*), олівці та зошити по кількості дітей, музичний супровід.

Методи і прийоми: Наочні (*коректурні таблиці з зображеннями різних видів транспорту*), словесні (*бесіда, питання, загадки*), практичні

(кінезіологічні вправи для загальної та дрібної моторики), самостійна робота дітей.

Хід заняття

I Організаційний момент

Вчитель-логопед: Доброго ранку усім присутнім!

Діти, треба дружно привітатись!

Добрий ранок!

Дружно, голосно сказати

Добрий ранок!

Вправо, вліво поверніться

Одне одному всміхніться

Ще раз дружно привітались:

Добрий ранок!

Подивіться, як багато гостей до нас завітало. Давайте, представимося (модуляція голосу) дівчата – високо, а хлопчики – низько.

Психогімнастика (музичний супровід)

Малята, зараз я запрошую вас сісти на килимку. Заплющіть, будь ласка свої оченята і уявіть, що килимок чарівний і вміє літати. Килимок-літак піднімається все вище і вище, аж до самих хмар. Розплюште очі. Привітайтеся з сонечком, посміхніться йому, простягніть руки вперед. Повертаємося на Землю, прилетіли! Погляньте одне на одного, зосередьтесь.

II. Основна частина

Вчитель-логопед:

- Що ми робили? (Літали). На чому? (На килимі-літаку) Який це транспорт? (повітряний, чарівний, казковий). Давайте, роздивимося, що зображено на килимі-літаку (літак, вертоліт, вітрильник, вантажівка, автомобіль, самоскид, потяг, тощо)

- Як можна назвати одним словом усе, що зображено на цих картинках? (Відповіді дітей). - Правильно, транспорт.

- А хочете вирушити у подорож до казкового міста (Так). У мене для вас є сюрприз – **КВИТОК-ЗАПРОШЕННЯ**. Нас запросили казкові герої у гості, а які, ми з вами дізнаємося пізніше. А зараз всі підвелися і прибрали подушки.

ГРА «Відправлення у подорож»

Для того, щоб відправитися у подорож вам потрібно вгадати на слух транспорт визначити, якому транспорту відповідає характерний шум, знайти на килимі відгадку і на ньому вирушити у подорож.

(Ім'я дитини), ти заплющ оченята

І послухай за мить.

Що за транспорт так гудить!

(Дитина стає на старт і шукає відгадку).

(По черзі включаю дітям запис характерних шумів і сигналів, вироблених різними видами транспорту - скрип гальм автомобіля, гудок

поїзда, гудок корабля, гул літака, стукіт коліс вагона, звук працюючого автомобільного мотора. Після прослуховування фрагмента запису діти повинні визначити, якому транспорту відповідає характерний шум).

Дитина, яка знайшла відгадку промовляє повним реченням (*Я поїду на машині. *Я полечу на літаку. *Я попливу на кораблі.)

Молодці, виконали завдання, а тепер я нагадаю вам правила перебування в транспорті:

Уважно слухайте, іншим не заважайте,

Коли вас запитують, тоді відповідайте.

У транспорт свій скоріш сідайте,

Вільні місця ви всі займайте

У далекі далі вирушайте!

- Готові?(Так, готові!)

- Відмінно! Тоді ми відправляється у дорогу!

Ось ми всі і потрапили до казкового міста - Лівоправія, а живуть тут наші найулюбленіші герої Лівоша та Правоша. (Давайте привітаємося з ними і пригадаємо де права рука, а де ліва.) Вони приготували для вас цілу вантажівку різних завдань і хочуть перевірити чи дійсно ви розумні діти? Готові до працювати?(так)

Завдання №1 «Поміркуй!» (Що « Їде-летить-пливе»)

- Ми з вами потрапили у казкове місто на транспорті, але кожен на своєму. Є різні види транспорту - одні літають у небі, інші - їздять по дорогах, треті - плавають по морях і океанам. - Тож які є види транспорту? (Наземний, повітряний, водний). Зараз ми з вами пограємо в гру «Їде, пливе, летить». Накрийте червоними кружечками водний транспорт. Накрийте жовтими трикутничками - повітряний транспорт. Накрийте зеленими квадратами наземний транспорт. (Використовуємо коректурні таблиці і фішки різні за кольором та формою)

III. Фізкультхвилинка

(з використанням кінезіологічних вправ)

Довго слухали малята,

Час настав відпочивати.

Для розминки зробим всі

Гарну вправу «Ножиці»,

Якщо будем йти рухливо,

Піднімаючи коліна,

І руками їх торкатись

Мозок буде наповнятись.

Обніми себе поважно,

Вправу цю роби уважно,

Вправа ця «Наполеон»,

Задає нам гарний тон.

Щоб зв'язок півкульок мати,

Треба ручками махати.

Вдих глибокий – 1,2,3,

Знов заняття почали!

Завдання №2 «Один - багато» (використовувати камінчики Марбелс)

А зараз, подивись, як я зроблю. У мене одна машина, а багато - машин, а що у тебе?

Діти називають по черзі предметні картинки, які зображені на коректурних таблицях, наприклад, літак. «Що це? - Літак. - Так, це літак. Один літак. А багато... літаків». *(У мене один автомобіль, а багато... автомобілів, автобусів, трамваїв, тролейбусів, поїздів, пароплавів...)*

Завдання №3 «Назви лагідно» (використовувати камінчики Марбелс)

А тепер, що можна сказати про ці картинки лагідно.

Автомобіль – автомобільчик;

Машина – машинка;

Автобус – автобусик;

Тролейбуст - тролуйбусик;

Вантажівка – вантажівочка;

Корабель – кораблик;

Велосипед – велосипедик;

IV. Кінізіологічні вправи (для дрібної моторики)

Щоб могли ми працювати,

Мозок треба розім'яти.

Будемо з Правошою та Лівошою грати

І наш мозок тренувати!

(Кінізіологічні вправи - «Тролейбус, колеса, човен»; «Кулачок-ребродолонь») музичний супровід

Завдання №4 Герої приготували для вас завдання у зошитах і хочуть перевірити, як ви вмієте працювати обома руками одночасно. Вам треба поставити пальчики правої та лівої руки на першу стрілочку біля транспорту. Рухайтесь до транспорту, проводячи пальчиками *(ручкою або олівцем)* по доріжках *(виконують кінізіологічні вправи у зошиті, під музичний супровід)*.

Завдання №5 «Четвертий зайвий»

Правоша та Лівоша дуже люблять грати в гру "Четвертий зайвий", а ви хочете в неї пограти? *(Так)*

Подивіться уважно на коректурні таблиці, знайдіть зайву картинку, назвіть її та поясніть чому. *(Накрити зайвий транспорт кришкою)*.

1. Машина, тролейбус, корабель, автобус.
2. Літак, вантажівка, вертоліт, килим-літак.
3. Килим-літак, трактор, карета, летаючі черевики.
4. Корабель, човен, яхта, велосипед.

V. Підсумок заняття

- Які ви молодці! Так порадували мене та героїв своїми правильними відповідями!

- За це Правоша та Лівоша вам всім вручають подарунки, (конверти, а в них кінезіологічні вправи за лексичною темою «Транспорт»), а також маршрути, щоб повернутися у дитячий садок.

- Давайте, подякуємо наших героям і попросимося з ними, помахайте їм рукою і скажіть: «до побачення!»

- Діти у вас на конвертах, є маршрут за яким ви знайдете свій транспорт і на ньому ви вирушите до садочку.

Довго слухали малята

Час настав нам вирушати.

Хтось у садочок полетить,

Хтось поїде, хтось помчить!

Ти у садок наш поспішай тільки транспорт обирай!

(ВСІ РАЗОМ: Один, два, три транспорт знайди!)

(Діти виконують завдання МАРШРУТ)

- Ось діти ми з вами і повернулися до дитячого садочку!

- Вам сподобалася наша подорож? (Так)

- Підійдіть, будь ласка, до мене.

Давайте, пригадаємо, які завдання ми з вами виконували. (Відповіді дітей)

А тепер, будь ласка, скажіть, що ми робили, куди подорожували, що вам сподобалося найбільше? Чудово! Діти, які ви всі молодці! Виконали сьогодні правильно багато завдань! Я за вас дуже рада.

Черемісінова А.В.,

вихователь-методист

Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад

(ясла-садок) №210 комбінованого типу» КМР

м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

ФІЗКУЛЬТУРНА РОЗВАГА «МИ МАЙБУТНІ ЗАХИСНИКИ УКРАЇНИ»

(для дітей старшого віку)

Мета: Удосконалювати техніку передачі естафети, формувати вміння змагальної діяльності. Розвивати уміння взаємодіяти в команді. Удосконалювати рухові навички. Розвивати швидко-силові і рухові якості.

Формувати почуття поваги до людей військових професій, до Української армії. Виховувати в дітях бажання бути схожими на наших солдат і офіцерів, бажання служити в Українській армії. Сприяти зміцненню фізичного і психічного здоров'я дітей. Виховувати почуття колективізму, патріотизму.

Завдання по освітнім лініям:

Освітня лінія «Особистість дитини»:

- продовжувати формувати правильну поставу; вміння усвідомлено виконувати рухи;
- домагатися правильного і чіткого виконання вправ;
- розвивати фізичні якості: швидкість, спритність, гнучкість, витривалість, силу, координацію рухів;
- прищеплювати інтерес до фізичних вправ і бажання займатися фізкультурою.

Освітня лінія «Дитина в соціумі»: закріплювати знання про те, хто такі захисники Вітчизни, про Українську армію – надійну захисницю нашої Батьківщини, про пологи військ, про службу в армії; виховувати повагу до людей військових професій.

Освітня лінія «Дитина у світі культури»:

- розвивати емоційне сприйняття музики;
- удосконалювати вміння дітей рухатися відповідно до характеру музики.

Освітня лінія «Мовлення дитини»: Збагачувати і активізувати словниковий запас словами військової тематики.

Попередня робота: Бесіди з дітьми на тему «День захисника Вітчизни». Розгляд ілюстрацій з даної теми. Розповіді про сучасну українську армію. Відвідування музею бойової слави. Читання віршів українських поетів «Запорізькі козаки». Ознайомлення з прислів'ями та заучування їх.

Матеріал і обладнання: 2 конверти, 2 дуги, гумова тасьма, 2 «тунеля», 2 великих і 2 маленьких обруча, мішечки з піском, 10 кеглів, 2 аптечки з медикаментами (бинт, вата, пластир), 2 маскувальні тканини, музична добірка: марші, музика для розминки, естафет та ігор.

Хід розваги

Під марш діти заходять до зали.

Інструктор: Сьогодні ми зібрались

Щоб відсвяткувати
Свято честі та відваги,
Мужності та слави.
Свято всіх захисників
Нашої Держави!

– Увага! На честь святкування «Дня захисника Вітчизни» запрошуюю команди розвідників і прикордонників.

Команда розвідників ваш девіз!

Розвідники: На розвідників рівняйсь!

Сміливості і мужності навчайсь.
Вітчизну люби, всіх захисти!

Команда прикордонників ваш девіз!

Прикордонники: На кордонах, на заставах, на далеких рубежах,

Наша мужність і відвага захищають завжди вас.

Інструктор: Святкують свій день моряки, танкісти, льотчики, артилеристи! І наші хлопчики, коли вони виростуть обов'язково стануть сильними і відважними захисниками, воїнами, що стоять на сторожі миру та спокою своєї країни, славної України. Привітаємо їх.

1 дівчинка: Сьогодні раді ми вітати

Всіх хлопчиків із їхнім святом.

Бажаєм швидко підростати

І на сторожі миру стати.

2 дівчинка: Ми бажаємо вам, хлопці,

Друзі наші щирі.

Щасливими бути

І жити у мирі.

3 дівчинка: Щоб зростали і мужніли

Ви кожну годину

Щоб батьки пишались вами

Кожної хвилини.

Інструктор: Щоб стати захисником своєї Батьківщини, справжнім солдатом, треба тренуватися з дитинства.

У цей святковий день запрошую вас взяти участь в турнірі майбутніх воїнів, де ви зможете проявити свою вправність, кмітливість, силу і витримку. Оцінювати ваші змагання буде журі. За перемогу в іграх та естафетах вам будуть присуджуватися бали, а по завершенні змагань журі їх підрахує і команда-переможець отримає нагороду.

Починаємо! Як відомо, ранок будь-якого воїна починається з шиккування. Перевіримо, чия команда швидше пошикується.

Гра-змагання «Чия команда швидше шикуються?»

Команди шикуються у дві колони напроти інструктора. На команду «Кроком руш!» діти ходять колонами одне за одним або в своїй колоні перешиковуються у пари і ходять парами. На команду «Усі розійшлись!» вони розбігаються залом. На команду інструктора «Стій!» усі зупиняються і заплющують очі.

Інструктор (змінюючи місце): «Раз, два, три, швидко шикуйтеся у колони біля мене!» Виграє ланка (колона), яка швидше збереться

Інструктор: Кожного дня воїни тренуються і змагаються у рукопашному бою в «Школі молодого бійця». І зараз ми теж потренуємося. Слухай мою команду! Направо! На тренування, руш! (перешиккування трійками)

Розминка «Рукопашний бій»

1. «Удар правою рукою, удар лівою» В. п. – вузька стійка, руки зігнуті біля тулуба, пальці стиснуті в кулак, кулаки розвернуті вгору. 1 – різко праву руку вперед, кулак розвернути вниз, сказати «Ха!», 2 – в. п. 3-4 – те саме лівою рукою. Повторити 4-5 разів.

2. «Нападай!» В. п. – вузька стійка, руки в сторони, пальці стиснуті в

кулак.

1- Праву ногу виставити трохи вперед, плеснути перед грудьми, сказати «Ха!», руки не згинати, 2 – в. п. 3-4 – те саме лівою ногою. Повторити 4-5 разів.

3. «Удар вправо, вліво» В. п. – ноги нарізно, руки стиснуті в кулаки біля поясу.

1 – поворот вправо, ліва рука різко вперед, кулак розвернути вниз, сказати «Ха!», 2 – в. п. 3-4 те саме вліво. Повторити 4-5 разів.

4. «Розбий цеглу» В. п. – ноги широка стійка, руки на поясі, пальці стиснуті в кулак. 1 – нахилити тулуб вперед, різкий рух правою рукою вниз, сказати «Ха!», 2 – в. п. 3-4 – те саме лівою рукою. Повторити 4-5 разів.

5. «Удар ногою» В. п. – вузька стійка, руки на поясі. 1 – різко підняти праву ногу в сторону, сказати «Ха!», 2 – в. п. 3-4 – те саме лівою ногою. Повторити 4-5 разів.

6. «Удар в стрибках» В. п. – права нога попереду, ліва позаду, права рука витягнута вперед, ліва зігнута – біля тулуба. 1 – стрибком змінити положення ніг і рук, сказати «Ха!», 2 – в. п. сказати «Ха!» Виконати 20 стрибків.

Інструктор: Життя солдата легким не назвеш. Вони повинні вміти виконати будь-яке завдання свого командира. І ось перше завдання.

1 естафета «Достав донесення»

Діти по черзі з конвертом в руках повинні: підлізти під дугою, перестрибнути через гумову тасьму, оббігти куб, повернутися до своєї команди і передати конверт наступному гравцю. Останній гравець вручає «донесення» інструктору.

Інструктор: Щоб отримати перемогу всю інформацію треба перевіряти. Для цього і потрібні розвідники.

2 естафета «Безшумні розвідники»

Учасники команд повинні пролізти по тунелю, не зачепивши дзвіночки, які прикріплені на його початку і в кінці. Назад бігом повернутися до своєї команди. Виграє команда, яка першою закінчила естафету.

Інструктор: Важливо для солдата бути відважним, мужнім та сміливим.

Конкурс «Хто знає більше прислів'їв про мужність, відвагу, сміливість?»

- За справедливість стій сміливо!
- Відвага – половина перемоги.
- Хоч ростом малуватий, та мужністю багатий.
- Мала пташка, а не боїться.
- Не думай про страх, так його і не буде.
- Багато знати, мало говорити – правило сміливця.
- Для відважного і палиця зброя.
- Хоробрість без розуму недорого коштує.

Інструктор: А щі є таке прислів'я: «Не той стрілок, хто стріляє, а той,

хто в ціль попадає». Подивимося, які ви стрілки!

3 гра-змагання «Снайпери»

Перед кожною командою на підлозі лежить обруч і стоїть кошик з мішечками. На відстані 1,5-2 метрів - кошики. За сигналом діти встають в обруч, беруть мішечок і кидають його в кошик. Виграє команда, яка більше попала в ціль.

Інструктор: Щоб перемагати в бою, потрібно, щоб загін був дружним, вмів злагоджено долати перешкоди. Зараз ми подивимося, як дружно ви зможете виконати наступне завдання.

4 естафета «Мінне поле»

Перед командами стоять 3-4 кеглі на відстані 1,5 - 2 метрів один від одного. Діти шикуються «паровозиком», перший - провідний, інші - ведені. За сигналом діти, тримаючись один за одного, змієюю обходять кеглі. Повертаються назад по прямій. Перемагає команда, яка не збила кеглі.

Інструктор: Під час навчань кожен солдат стискається з небезпекою і може отримати травму. Щоб надати першу медичну допомогу у командира завжди повинна бути аптечка. Допоможемо йому зібрати аптечку.

5 естафета «Зберемо аптечку»

На відстані від дітей лежить обруч, в якому знаходяться предмети для надання медичної допомоги людині (бинт, вата, пластир і т. д.) та якісь зайві предмети. Біля обруча стоїть порожня аптечка. За сигналом діти, по черзі біжать до аптечки, беруть потрібний предмет, кладуть його в аптечку, останній гравець закриває аптечку і з нею повертається до своєї команди і віддає командирю. Перемагає команда, яка швидко і правильно виконала завдання.

Інструктор: Щоб з гордістю нести військове звання, кожному солдату потрібно багато знань.

Мозковий штурм «Продовж речення»

«Танком управляє...» (Танкіст)

«З гармати стріляє...» (Артилеріст)

«За штурвалом літака сидить...» (Пілот)

«У розвідку ходить...» (Розвідник)

«Кордон охороняє...» (Прикордонник)

«На підводному човні несе службу...» (Підводник)

«З парашутом стрибає...» (Десантник)

«На кораблях служать...» (Моряки)

Інструктор: Солдати повинні бути вправними, швидкими, спритними. Подивимося, як вони впораються з наступним завданням.

Гра-змагання «Маскування»

На підлозі розкладається 2 маскувальні тканини, розміром 3х3м. Команди збираються навколо своєї тканини. Завдання: поки грає музика, діти бігають навколо своєї тканини, по команді «Тривога! Повітря!» треба забратися під маскувальну тканину і сховатися під нею.

Ускладнення: Діти рухаються навколо обох маскувальних тканин, за

сигналом кожна команда ховається під своєю тканиною. Перемагає команда, яка швидко сховається під своєю маскувальною тканиною.

Інструктор: Перед вами річка, вона і широка, і глибока. Вам треба переправитися на інший берег. «Паромом» будуть обручі, який ви «бачите» на іншому «березі».

6 естафета «Переправа»

За сигналом перші учасники «перепливають» (перебігають) на інший «берег». Стають в обруч і піднімають його на рівень пояса, потім бігом повертаються до команди. Добігши, другі учасники беруться за обруч, і вже разом вони переправляються на інший берег. Перепливши перші учасники залишаються на іншому березі, а другі з обручем на поясі біжать за третіми і т. д. Виграє команда, всі гравці якої швидше переправляться на інший берег.

Інструктор: Наші учасники команд успішно справилися з усіма завданнями, показали себе справжніми захисниками Батьківщини. Для підведення підсумків змагань слово надається журі. (*Слово журі. Нагородження*).

Інструктор: Зі святом державним вас я вітаю!

Відваги й насаги вам я бажаю!

Досягнень високих і здійснення мрій

Побільше життєвих і світлих надій!

Хлопчик: За нашу рідну Україну,

Що зберегли за всі віки –

Низький уклін і тричі "СЛАВА!"

Українські захисники!

Діти: Слава! Слава! Слава!

Інструктор: Направо! В групу кроком, руш!

Чигрин Г.І.,

вихователь,

ДНЗ № 10 «Росинка»

м. Чорноморськ, Одеська область

РОЗРОБКА ЗАНЯТТЯ НА ТЕМУ «ПОДОРОЖ РІДНИМ КРАЄМ»

Програмовий зміст: ознайомити дітей з містом знаходження України на глобусі, на мапі світу, з самою мапою України; систематизувати уявлення про природні зони нашої держави (Одещина, північ, схід, захід, південь, гори Карпати, Кримські гори, Азовське і Чорне моря, Дніпро, Дністер); покращувати вміння дітей встановлювати причинно-наслідкові зв'язки в природі; складати невеличкі описи, розповіді; відповідати на запитання поширеними. Складними реченнями; сприяти розвитку мислення, зокрема логічного; дати уявлення про взаємозв'язок людини та природи, про те, що в природі все взаємопов'язане; формувати у дошкільників природо доцільну

поведінку та екологічну свідомість, елементарне уявлення про об'єкти природного довкілля; виховувати ціннісне ставлення до природи, вміння дотримуватись правил природокористування; закріпити вміння будувати розповідь та відповідати на запитання із використанням складнопідрядних речень, дотримуватися логічної послідовності; прагнути завершувати кожну думку; продовжувати вправляти в узгодженні іменників із прикметниками у роді, числі та відмінку; вживати сполучники: тому що, через те що, бо; виховувати любов до Батьківщині, бережливе ставлення до природи; розвивати спостережливість, уяву, пам'ять, мислення, творчість.

Словникова робота: сміття, природні зони, мапа, Червона книга, заборонні знаки, середовища мешкання живих істот, зона мішаних лісів, лісостепова, степова зона.

Матеріал: глобус, світова карта, карта України, екран, проектор, відеофільм «Україна з висоти пташиного польоту», назви міст на листах А – 4, картина «Чорноморськ. Великі сходи», картини до серії «Одещина: поля виноградників, садів, овочеві поля, пшеничне поле», мапа «Природні зони України», мапа «Водні ресурси України», Червона книга України, фізкульт хвилинка «Лісова мандрівка», картини середовищ для живих мешканців: поле, луг, вода, повітря, земля, ліс, степ, малюнки мешканців землі (по 4 шт. на дитину), пазли «Мапа України», розмальовка «Юний еколог», кольорові олівці, вірші, заборонні знаки на аркушах А-4, емблеми-бейджики «Юний еколог», велика емблема (А-4) «Юний еколог».

Попередня робота: перегляд мультфільмів: «Крик планети Земля», «Свинка Пеппа «Переробка», « Твій друг Боббі « Переробка сміття», Фіксики «Папір», розгляд мап: всесвітня мапа, глобус, мапа України, мапа «Водні ресурси України», мапа «Природні зони України»; ігри: «Збери пазл України», «Природні зони», «Подорож Україною», екологічні вірші.

Хід заняття

Вступна частина.

Діти заходять до групової кімнати.

Діти, привітаймося.

Гра - привітання «Доброго ранку»:

Доброго ранку, сонечко ясне,
Доброго ранку, земле прекрасна,
Доброго ранку, дерева багряні,
Доброго ранку, квіти духмяні,
Доброго ранку, птахи галасливі,
Доброго ранку, люди щасливі.

Основна частина.

Вихователь. Сьогодні, друзі, зустрілись ми знову,

Про Україну дорогу ми поведемо розмову.

Про теплий, рідний, любий дім,

Про те, як затишно у нім.

Чи знаєте ви, що таке Україна?

Діти. Україна - це край. Де ми народились і живемо.

Україна – це край, де жили наші предки.

Ми всі маємо любити нашу рідну Україну.

Ми маємо бути патріотами своєї батьківщини.

Якщо ми живемо на Україні, то ми називаємось українцями.

Вихователь. Я запрошую вас у подорож Україною. (діти сідають) .

Подивіться уважно на екран, яка наша Україна неосяжна і прекрасна!

Перегляд відео «Україна з висоти пташиного польоту».(2 хв.)

Вихователь. Діти, це що? (показує на глобус)

Діти. Це глобус. Макет нашої планети Земля.

Вихователь. А це що? (на мапу)

Діти. Це мапа нашої планети .

Вихователь. Хто покаже на глобусі і на мапі нашу Україну?

Двоє дітей показують (« Це наша Україна»)

Вихователь. А це що за мапа?

Діти. Це велика мапа всієї України.

Вихователь. Подивіться, діти, скільки великих міст в Україні. Кожне велике місто об'єднує цілу область. І всі ці області на мапі України різнокольорові. А давайте зараз ми складемо потяг з назв міст нашої батьківщини і відправимось у подорож нашою Україною.

Діти виходять на килим і складають «потяг» з назв великих міст України.

Гра «Потяг»

Вихователь. Якщо Україна - це велика Батьківщина, то як можна назвати маленьку Батьківщину?

Діти. Маленька Батьківщина – це місто, де ти народився і живеш.

Вихователь. Так от ми повернулись до нашого рідного міста. Як воно називається? (Чорноморськ). Хто покаже на цій мапі, в якому регіоні знаходиться наше місто Чорноморськ?

ДІТИ. (виходять до карти) Місто Чорноморськ знаходиться в Одеській області на півдні України.

Вихователь. Чому наше місто називається Чорноморськ? (тому що воно розташоване на березі Чорного моря)

Як ви думаєте, чи загрожує що-небудь нашому Чорному морю?

(загрожує нафта, пластик, різне сміття)

Розгляд картини « Великі сходи Чорноморська».

Вихователь. Впізнали ви , яке місто на цьому малюнку? (так, це наш Чорноморськ)

Де розташовано цей куточок нашого міста? (Це великі сходи в Чорноморському парку на березі моря).

А в якій області розташовано Чорноморськ? (Чорноморськ входить в Одеську область)

А зараз подивіться на ці картинки. Чим славиться наша Одеська область?

Діти. Одеська область славиться родючими садами;

- Наш край славиться виноградниками;
- Одеська область славиться пшеничними полями;
- Тут вирощують кукурудзу, гречку, жито, соняшник;
- В Одеській області вирощують багато овочів.

Вихователь. За рахунок чого вирощують гарні урожаї? (багато поливних полів, бо літо у нас засушливе, мало опадів.)

Розгляд мапи природних зон України.

Вихователь. Діти, подивіться на цю мапу природних зон України. Хто їх назве? (мішані ліси, лісостепова зона, степова зона, гори, ріки, моря, озера, лимани).

Покажіть на мапі, де знаходиться зона мішаних лісів?

Дитина. (показує на мапі) Зона мішаних лісів в Україні знаходиться на півночі, ось тут.

Вихователь. Чому вона так називається? (тому що там ростуть різні дерева)

Які дерева ростуть у мішаних лісах? (ялини, сосни, берези, дуби, буки)

Діти, чи загрожує нашим лісам щось?

Діти. Ліси вирубують, і їх стає менше;

- Якщо в лісі не загасити багаття, почнеться пожежа, все згорить;
- Брудне повітря також загрожує лісам.

Вихователь. Давайте помандруємо в ліс.

Фізкульт хвилинка « Лісова мандрівка»:

Ми сьогодні рано встали (підводяться, потягуються)

Мандрували, крокували (енергійний крок на місці).

І прийшли в зелений ліс (малята стають прямо)

Як тут гарно - подивись! (розводять руки в сторони, повертають голову праворуч-ліворуч)

Ми понюхаємо квіти (присідають, імітують нюхання квітки)

Зберемо грибочки, дітки,

А пташок малих пернатих (махи рук)

Ми не станемо лякати!(повороти голови праворуч-ліворуч)

Підемо уздовж стежинки(крок навшпінках),

Ягід нарвемо, ожини (« зривають ягоди)

Знаємо і я, і ти – (показують на себе і хто поруч)

Ліс потрібно берегти! (ритмічне плескання в долоні).

Вихователь. Хто покаже лісостепову зону в Україні? (дитина показує)

Чому вона так називається? (в цій зоні є і ліси, і степи)

Хто покаже степову зону? (степова зона знаходиться на сході і півдні України (дитина показує)

Покажіть на мапі наші гори, як вони називаються? (У нас є гори Карпати на заході України, Є гори в Криму (діти показують на мапі).

Розгляд мапи «Водні ресурси України»

Вихователь. Але в Україні є не тільки ліси, степи та гори, в нас також є ріки, озера, лимани, моря. Ось ця мапа водних ресурсів України. Хто покаже найбільшу річку? (це Дніпро, він починається на півночі і тече на південь через всю Україну)

А які ще великі ріки ви можете назвати? (Це річка Дністер, Південний Буг, це Сіверський Донець).

Якщо ви подивитесь уважно на цю мапу, то побачите, скільки малих річок тече Україною та вливається у великі річки.

На цій мапі можна побачити ще і моря. Хто покаже та назве їх? (На півдні знаходиться Чорне море, Азовське море – на сході (показують)).

ДІТИ ХОРОМ:

Природа нам, - як рідний дім. Вона усім, як мати.

Щоб лад завжди був в домі тім, про це нам треба дбати.

Й віддячить за добро тобі земля теплом родинним.

Люби і бережи її, будь гідним її сином!

Діти сідають на місця.

Гра «Де хто мешкає» (картинки на столах)

Вихователь. Хто мені назве ті середовища, де мешкають живі істоти? (у воді, у полі, в повітрі, на лузі, в землі, в лісі) У вас на столах картинки живих істот. Розселив їх в ті середовища, де вони мешкають в природі, дивіться на екран.

Показ на екрані різних середовищ, діти підіймають картинки живих істот цих середовищ.

ВІРШ. (діти по черзі, чи разом):

Наш дивний світ такий, як казка.

Он в небі хмаронька пливе.

То ж бережи його будь ласка,

Все в ньому гарне і живе.

Он квітка полум'ям палає,

Яскраве сонечко блищить.

Чарівна пташечка співає.

Все в дивосвіт прийшло, щоб жити!

Вихователь Діти, чи є в нас такі живі істоти, які в скрутному стані, які можуть зникнути? (Є). Що треба зробити, щоб їх зберегти? (Їх заносять у Червону книгу) Чи завжди люди шанують і бережуть природу? (ні). А чому?

Діти. Люди вирубують ліси; забруднюють повітря, воду; люди не сортують сміття й викидають його будь де; люди стали руйнувати природу.

Вихователь. Як була створена Червона книга? (Всі вчені зібрались і дослідили, яких рослин і тварин стало мало, та створили Червону книгу, в яку записали, які з рослин і тварин потрібно охороняти.)

Як ви думаєте, чому ця книга називається Червоною? (червоний колір – заборонний, означає: Не можна! Не можна нищити! Убивати! Задавати шкоди цим істотам). У Червоній книзі написано, як берегти звірів, птахів,

рослин, щоб вони не зникли зовсім.

Гра «Чого не потрібно робити в природі»

Вихователь показує дітям знаки, діти говорять, чого не можна робити у природі.

- Не руйнуй пташині гнізда;
- Не руйнуй мурашників;
- Не забирай з лісу тварин додому;
- Не ображай лісових комах;
- Не зривай польових квітів;
- Не лови метеликів і бабок;
- Не галасуй в лісі;
- Не псуй неїстівні гриби;
- Не виривай рослини з коренем;
- Не ображай змій.

ВІРШ. (хором)

Любий друже! Я благаю – природу вмій любити,
Не смій ніколи і нізащо їй шкоду спричинити!.
Даремно квіточку не рви, пташині спокій дай,
Усе, що є навколо тебе, люби й оберігай!

Гра «Склади мапу України»(пазл)

Вихователь. Ми сьогодні розглядали багато мап. Хочу запропонувати вам скласти мапу України. Пазли у вас на столах.

Гра « Україна яка?» : діти підбирають прикметники (Україна багата, щедра, неозора, велика, могутня, квітуча, дружня, незалежна, щаслива, бо ми щасливі)

Пальцева гімнастика:

Я тримаю у руці кольорові олівці (кулачки стискають)

Хочу я намалювати Кримські гори і Карпати (загинають пальчики по черзі)

Степ і пагорби дніпрові, і озера, і діброви.

Чорне море і Дунай – все це наша Україна(складають 2 долоньки)

Наш чудовий рідний край (виставляють кулачки).

Діти розмальовують за столами емблему еколога.

Вихователь. Скажіть, як називається професія людини, яка захищає природу? (еколог). Хто такий еколог? (Це людина, яка любить природу, розуміє природу, оберігає природу) Хто з вас хоче бути екологом? Я хочу вам подарувати емблему-значок « Юний еколог» (діти виходять на килим). Але спочатку ви скажете мені. Як пояснити значення цієї емблеми?(показ)

Діти. Світ прекрасний навколо тебе – сонце ясне і синє небо,

Птахи і звірі, гори і ріки – нехай він буде таким навіки!

Нехай людина добро приносить – бо світ навколо любові просить.

Діти отримують емблеми «Юний еколог»

Заняття закінчено.

Шендрик С.В.,
вихователь дитячого садка
Дошкільний навчальний заклад №2
смт Каланчак, Херсонська область

ЗАНЯТТЯ З ЛОГІКО – МАТЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НА ТЕМУ: «ПОДОРОЖ В МАТЕМАТИЧНІ ДЖУНГЛІ»

Завдання: формувати у дітей інтерес до математики. Створювати ігрові умови для розвитку уваги, пам'яті, кмітливості. Розвивати логічне мислення, пам'ять. Виховувати самостійність, вміння працювати разом, планувати свою діяльність, творчо виконувати завдання.

Матеріал: іграшки-звірі, дидактичні ігри: «Знайди сусідів», «З купинки на купинку», «Відкрий замок», «Знайди колір своєму дню».

ХІД ЗАНЯТТЯ:

Діти, подивіться, які гості до нас завітали. Привітайтеся.

Вліво, вправо оберніться,

Один одному всміхніться.

З доброю, лагідною усмішкою

Можна розпочати наше заняття.

Сьогодні у нас незвичайне заняття. Ми вирушаємо у цікаву мандрівку в математичні джунглі і зустрінемося з її мешканцями. Живуть тут числа і цифри, геометричні фігури і наші незмінні супутники дні тижня.

На минулих заняттях ми з вами вивчили багато тем, і щоразу нам допомагали казкові герої. Сьогодні разом з мешканцями джунглів ми закріпимо вивчений матеріал.

Шлях до джунглів лежить через зупинки, непрохідні стежинки, галявинки.

1. Галявинка «обчислень»
2. Галявинка «геометрична»
3. Галявинка «відпочинь»
4. Галявинка «розумників»

В дорозі можуть трапитися деякі труднощі, можливо підстерігатиме небезпека. Але нашими помічниками будуть уважність, кмітливість, взаємодопомога. То ви готові до того, чи не злякались? (Готові, не злякались).

Молодці! Вирушаємо в дорогу. А щоб було веселіше, давайте візьмемо з собою в дорогу гру «Відповідай швидко і правильно»

Цукор солодкий, а сіль ...

Слон великий, а мишка ...

Дерево високе, а куіщ ...

Міст широкий, а лінійка ...

Ніж короткий, а шабля ...

Зрештою ми дісталися до першої зупинки яка називається (діти читають) Вихователь.

Живуть тут цифри і числа та мешкають добре знайомі нам звірі. Вони такі пухнасті і приязні. Давайте назвемо їх.

Діти називають: лев Сімба, мавповча Чі-чі, папуга Гриша, ведмідь Балу, удав Каа.

Вихователь:

* Скільки звірів у нас?

* На якому місці стоїть? (відповіді дітей)

Ці звірі як і ми люблять гратися в піжмурки. Давайте з ними і пограємося.

Ви заплющете очі, а хтось із звірів заховається.

Проводиться гра «Піжмурки»

Ці звірята ніколи не бачили весни і її запаших квіточок. А чому слоненятко не бачило весну? Відповіді дітей (тому що в джунглях завжди літо.)

Діти, назвіть які весняні квіточки ви знаєте? (відповіді дітей).

Діти, зробіть гарну клумбу. Візьміть по одрій квіточці. На кожній квіточці цифра. Я пропоную погратися в гру «назвіть сусідів» Я буду називати квіточку і цифру на ній, а сусіди цієї квітки повинні відгукнутися.

Вихователь:

Ось ми і потрапили на другу галявину, яка називається (діти читають «геометрич- на). На цій галявині на нас чекає інтелектуальне кафе. Для того ,щоб потрапити в нього нам потрібно оплатити вхід.

Сьогодні ця плата інтелектуальна. Кожен з вас повинен проявити знання про форму, колір, величину під час дидактичної гри «Відкрий замок»

Кожний із вас отримує набір замків (більший, менший, найменший) однакового кольору і набір відповідних геометричних форм однакового кольору ,але різних за формою і розміром. Слухайте уважно!

Завдання : потрібно правильно співвідносити за кольором і розміром геометричну форму на замок. Тож не забувайте орієнтуватися на колір замка і отвору на ньому. Умова: виграс той, хто спритно і правильно справиться з поставленим завданням.

Молодці, ви вважаєте що справилися з завданням ? (так)

Оце і є плата за вхід. Ви отримали квиток. Підійдіть до столу замовлень. Щоб ви хотіли отримати в меню?

Відповіді дітей :(геометричний салат , фірмове тістечко , трьохшарове желе.) Діти_ виконують завдання з різних геометричних фігур.

Вихователь:

Які геометричні фігури використали в своїх блюдах?

А тепер пропоную вам хвилинку самообслуговування (математичні цікавинки та таємниці, де кожен із вас повинен проявити математичні знання.

5. Які бувають кути ? (гострі, прямі, тупі)

6. Яка фігура має найменше кутів ? (трикутник)

А найбільше кутів? (многокутник)

7. Які бувають лінії ? (криві, прямі, ламані)

Що за лінія , що має початок , а не має кінця ? (промінь)

8. Які фігури не мають ні кутів, ні сторін ? (коло, овал)

Добре ми сьогодні попрацювали, відпочивали , але підійшов час залишати кафе. Вихователь :

Нарешті галявина «відпочинь» Тож давайте відпочивати. Я буду показувати вам цифру, а ви виконувати дії відповідно цифр.

Скільки раз ногою тупнем (4)

Скільки раз руками хлопнем (5)

Ми присядем скільки раз (60 і нахилимось а цей час (7)

Ми підплигнем рівно стільки (8)

Ай да рахунок ! Гра і тільки.

Подуєм на плече,

І на друге будем дути,

Бо сонечко пече, а вітерця не чути.

Подуєм на животик

Мов трубочка стане ротик

Тепер подуєм на хмаринки

Піднімем вітер, і який

Насунулися чорні хмари

Пішов дрібненький дощик (кап, кап)

Ми сховалися під кущик.

Скоро сонце виглянуло. Ми знову рядком пішли по джунглям. Подорожуємо далі.

Ось ми і дісталися останньої зупинки “Розумників» Якщо це джунглі, то хто ці розумники? (розумні звірі)

Давайте поміркуємо, в чому проявляється їхній розум? (вони добувають собі їжу, добре полюють)

Вірно, вони хорошо орієнтуються в частинах доби. Тож давайте покажемо звірятам свої знання. Згодні?

Діти, отже ми з вами частинка того, серед чого живимо. Ми вже навчилися орієнтуватися в часі і просторі. По чому можна визначити, яка частина доби? (по комахам, по рослинах, по сонцю)

Сонце сховалось? (вечір)

Сонце зійшло? (ранок)

Сонце стало серед неба? (день)

А тепер давайте наділимо людськими і казковими якостями кожен частинку доби.

Ким тепер стане ранок ? (ранок стане маленьким лісовичком)

Ким стане день?: (хлопцем красенем у золотій короні)

А вечір? (турботливим дідусем)

А ким стане ніч? (красунею чарівницею і старенькою бабусею)

Вихователь. А зараз використовуючи коротенькі образи-етюди розкажіть про: маленького лісовичка, дня-красеня, дідуся вечора, красуню чарівницю.

(діти описують кожну частину доби.)

Вихователь: пропоную погратися в гру «Добери колір своєму дню»

Завдання : доберіть колір, щоб можна пошити вбрання вашому дневі, й поясніть ,чому ви обрали саме цей колір.

(діти виконують завдання)

Молодці, гарно ви справилися з цим завданням.

Підсумок.

Мандрували, в джунглях побували

Хоч цікаво було там ,

Та пора додому нам.

На якій галявині вам найбільше сподобалось?

На яку галявину ви хотіли повернутися?

На якій галявині було найважче?

Пропоную вам домашнє завдання : вдома кожен складе і зашифрує маршрут, по якому ми здійснимо наступну подорож.

Шерман О.В.,

вчитель-логопед дитячого садка

Херсонський ясла-садок №37

компенсуючого типу Херсонської міської ради

м. Херсон, Херсонська область

КОНСПЕКТ ФРОНТАЛЬНОГО ЛОГОПЕДИЧНОГО ЗАНЯТТЯ З ГРАМОТИ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОЇ ГРУПИ. БУКВА Ш

Мета. Навчальна: Активізувати словник дітей з теми: «Наша їжа». Закріпити навички чіткої вимови звука Ш, закріпити артикуляцію, характеристику та позначення звука. Ознайомити з буквою Ш, її написанням, закріпити її зоровий образ, вчити читати склади та слова з буквою Ш, удосконалювати вміння виконувати звуко-буквеній аналіз слів, продовжувати вчити складати речення із запропонованим словом та зображувати графічно, виконувати вправу на профілактику дисграфії.

Виховна: Виховувати звукову культуру, інтерес до занять, вміння слухати один одного, організованість.

Корекційна: Коригувати повноту уваги, звуковимову, слухову увагу, фонематичний слух і сприйняття, дрібну та загальну моторики, наочно-образне мислення.

Матеріал: фартух повара, коробка, шоколадка, дзеркала, маркер для дошки, плакат з буквами Ш ш, макарони, тарілки, фартушки зі словами, зошит із завданням (д/в «Полагодь букву»), звуко – буквеній аналіз слів,

схеми речень, наліпки для дітей. **Словник:** паркан, шеф.

Хід заняття

1. Організаційний момент.

- Діти, добрий день. Сьогодні я буду не просто логопедом, а шеф-кухарем. Шеф-кухар - це головна людина на кухні. А ви – мої кухарі. Відгадайте, який продукт у моїй коробці.

Обгортку блискучу має,

З'їсти його кожен бажає.

Цю смачну солодку плитку,

Поділити краще діткам. (Шоколад)

(достаю справжню шоколадку).

2. Основна частина.

* Актуалізація набутих знань.

- Який перший звук у слові шоколад? (Перший звук Ш). Ми вивчили цей звук на минулому занятті, сьогодні його згадаємо.

- Подивіться у дзеркало і промовте звук Ш. При вимові звука Ш губи трохи витягнуті вперед, зуби злегка розкриті, широкий кінчик язика нагадує чашечку, горличко не вібує.

- Скажіть, звук Ш – голосний чи приголосний? (Звук Ш приголосний). Звук Ш – твердий чи м'який? (Звук Ш – твердий, він не має пари). Звук Ш – глухий чи дзвінкий? (Звук Ш - глухий). Якою фішкою ми позначаємо звук Ш. (Звук Ш позначаємо однією лінією).

- Приберіть дзеркала на край стола.

* Знайомство з буквою Ш.

- Діти, на письмі звук Ш позначається буквою Ш (ша). При читанні промовляємо Ш.

- Нагадайте, чим відрізняється буква від звука? (Букви ми бачимо і пишемо, а звуки – чуємо і промовляємо).

- Ось вона. Це велика буква Ш, а це маленька.

- Подивіться, на що схожа буква Ш? (Буква Ш схожа на)

* Конструювання букви Ш з паличок.

- Я, як шеф-кухар, пропонує викласти букву Ш з макаронів. Починайте.

- З яких елементів складається буква Ш? (Буква Ш складається з чотирьох паличок).

- Послухайте вірш про букву Ш.

Буква Ш така гарненька,

Мов паркан стоїть рівненько.

- Давайте разом повторимо вірш.

- Молодці, складайте букви у тарілочки, ви швидко навчилися викладати букву з продуктів і вам легше буде її написати у зошиті.

* Читання слів з буквою Ш.

Кухарі вміють не лише готувати, а й читати.

- Давайте разом прочитаємо склади з буквою Ш на дошці.

- Ми навчилися читати склади, спробуємо і слова. Прочитайте слова на ваших робочих фартушках. (У кожної дитини фартушки зі словами: шок, шум, шут, каша, Маша, Саша).

*** Фізхвилинка.**

- Час перепочити і зробити розминку. (Біля своїх місць).

Всі ми звикли до порядку, (Марш на місці)

Дружно робимо зарядку. (Руки догори/руки вниз)

І на радість ми усім (Імітація боксування кулаками)

Проганяєм сон і лінь.

Один і два, три і чотири — (Стрибки навколо себе)

Набираємося сили. (Долоні в кулак, показали «м'язи»)

Нахилились, обернулись (Рухи за текстом)

До товариша всміхнулись.

- Сідаймо на місця, продовжуємо працювати.

*** Д/вправа «Полагодь букву».**

- Діти, потрібна ваша допомога! На кухні мили брудні тарілки, на яких була написана буква Ш. Частина букви змилися, допоможіть їх відновити. Адже не можна подавати гостям смішні тарілки. Беріть олівці і починайте працювати.

*** Правила написання букви Ш у зошитах.**

- Подивіться на дошку, велику букву Ш пишемо у двох клітинках. Починаємо писати скраю зверху донизу, посередині другу лінію зверху донизу і з іншого краю зверху донизу, з'єднують три палички зліва направо. Так само пишеться маленька буква, тільки в одній клітинці.

*** Пальчикова гімнастика «Готуємо руку».**

- Перед тим, як працювати, треба пальчики розім'яти.

1,2,3,4 (Пальці по черзі з'єднуються з великим)

В наших пальцях багато сили (з'єднуємо долоні в кулак, роз'єднуємо)

Гарно будемо писати. (рухи вказівним пальцем по колу)

Шеф-кухарю допомагати.

*** Написання букви Ш у повітрі.**

- Потренуймося писати букву Ш в повітрі.

*** Написання букв Ш, ш у зошитах.**

- Відкриваємо зошити і починаємо писати.

*** Звуко - буквенний аналіз слова «каша» .**

- Діти, сьогодні на сніданок я готувала корисний і смачний продукт, його їдять з молоком, з підливою та варять із круп. Здогадалися, що це? (Це каша). Спробуємо зробити звуко – буквенний аналіз цього слова. Ви працюєте у зошитах, а я – на дошці.

- Який перший звук у слові каша? (Перший звук К). Який він? Голосний чи приголосний? Твердий чи м'який? Якою фішкою позначаємо?

- Який другий звук? Третій? Четвертий?

- Скільки всього звуків? Скільки голосних?

- А якщо у слові два голосних звука, то скільки складів? (Два склади).

Нагадайте правило всі разом. «Скільки в слові голосних, стільки і складів».

- Позначимо склади двома дужками.
- Визначимо наголошений склад, це той, який звучить сильніше.

Послухайте: каааша.

- А зараз позначимо звуки буквами. Коли ми чуємо звук Ш, то пишемо букву Ш і т.п.

- Скільки всього букв? (Всього 4 букви) - Скільки всього звуків? (Всього 4 звука).

- Їх однаково? (Так).

Закривайте зошити, нас чекає наступне завдання.

*** Складання схем речень зі словом «каша».**

- Діти, ми написали слово «каша». Спробуймо придумати речення з ним.

- Згадайте, з чого складається речення? (Речення складаються зі слів).

- Мені, як шефу, сподобалось речення «Гречана каша дуже ароматна».

- Даня, скільки всього слів в реченні. Яке перше слово (викладають).

Пам'ятайте, перше слово пишеться з великої букви яке друге, яке третє. Що ми ставимо в кінці речення? (Ставимо крапку).

- У кожного слова є своє місце в реченні, і якщо його змінити, ми не зрозуміємо, про що хотіли сказати.

- Молодці, ви вправні кухарі.

3. Заключна частина.

- Мені приємно було працювати у такій дружній команді. Усі отримують звання шеф-кухарів, коли скажете, яку букву сьогодні вивчили.

- Пригадайте вірш про букву Ш.

- Які ще завдання сьогодні виконували? (Клею дітям наліпки шефів).

- Заняття закінчено, проходите до вихователя, а шоколад з мого кошика – гостинець вам до чаю.

Яремчук Т.О.,

вихователь закладу дошкільної освіти

ДНЗ-ЦРД № 7

м. Бердичів, Житомирська область, Україна

РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ РУК, ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ

«Неінтелектуальні переваги зробили людину володарем над усім живим, але те, що одні ми володіємо руками — цим органом усіх органів».

Джордано Бруно

Рівень розвитку дрібної моторики – один із показників готовності дитини до шкільного навчання, адже рівень розвитку мовлення прямо залежить від ступеня сформованості тонких рухів пальців рук. Зазвичай, якщо рухи пальців розвинені відповідно до віку, то й мовленнєвий

розвиток перебуває у межах вікової норми. Якщо ж розвиток рухів пальців відстає, то, звісно, затримується і розвиток моторної сторони мовлення, хоча загальна моторика при цьому може відповідати нормі. На жаль, не всі батьки знають про таку взаємозалежність, а тому часто не здатні вчасно допомогти дитині уникнути проблем у мовленнєвому розвитку.

Як результати досліджень учених, так і практичний досвід педагогів свідчать, що останнім часом у дітей помітно знизився рівень розвитку тонких рухів пальців рук і, крім того, зросла кількість дітей із затримкою мовленнєвого та психічного розвитку. Фахівці встановили, що у більшості дітей із такими відхиленням пальчики малорухливі, їхні рухи неточні, неузгоджені, нескоординовані. Таким дітям складно переключитися з виконання одного руху на другий.

На особливу роль дрібної і загальної моторики в мовленнєвому та інтелектуальному розвитку дітей вказував відомий вчений В. О. Сухомлинський. Він наголошував, що витoki здібностей і обдарувань дітей знаходяться на кінчиках їхніх пальців; від пальців, образно кажучи, йдуть найтонші струмочки, які живлять джерело творчої думки; що більше майстерності в дитячій руці, то дитина розумніша. Знані вчені галузі спеціальної освіти Л. З. Арутюнян, М. М. Кольцова, І. Ю. Левченко, В. І. Лубовський, О. М. Мастюкова, М. С. Певзнер звертають увагу на необхідність і педагогічну доцільність роботи з розвитку дрібної моторики в дітей у комплексі корекційно-розвивальних заходів.

Таким чином, розвиток рухового апарату, зокрема, дрібної моторики пальців рук, є чинником, що стимулює розвиток мовлення. Питання про взаємозв'язок розвитку мовлення і дрібної моторики рук були представлені у теорії та практиці логопедії, спеціальної педагогіки, нейрофізіології, психології, що знайшли своє відображення у роботах відомих корекціоністів: Л. С. Виготського, В. І. Лубовського, Р. Є. Левіної, Є. Ф. Соботович та сучасних українських науковців: Ю. В. Рібцун, В. М. Синьова, В. В. Тищенко, М. К. Шеремет, які довели, що у дітей із загальним недорозвиненням мовлення на становлення мовленнєвої функції в значному ступені впливає розвиток дрібної моторики рук.

Слід пам'ятати, що мовленнєві ділянки у корі великих півкуль головного мозку формуються під впливом збільшення імпульсів, які інтенсивно йдуть від пальців рук. Дрібна моторика безпосередньо пов'язана із мовленням і позначається не лише на його розвитку, а й спроможна запобігти та уникнути можливі мовленнєві порушення. До того ж це безпосередньо впливає на здатність дитини вчитися. [3, с. 76]

Рука пізнає, а мозок фіксує відчуття й сприйняття, поєднуючи їх зоровими, слуховими та нюховими в складні образи й уявлення. Дрібна моторика рук взаємодіє з такими вищими властивостями свідомості, як увага, мислення, оптико-просторове сприйняття (координація), уява, спостережливість, зорова і рухова пам'ять, мова. [4, с. 672]

Про вплив мануальних (ручних) дій на розвиток мозку було відомо ще

XI ст. до н.е. в Китаї. Регулярні вправи на розвиток моторики, пальчикова гімнастика поліпшують розвиток пізнавальних процесів, діяльність серцево-судинної і травної систем, розумові здібності дитини, зменшують емоційне напруження, розвивають координацію рухів, силу й спритність рук, підтримують життєвий тонус. Вони здатні поліпшити вимову багатьох звуків, а отже — розвивати мовлення дитини.

У дошкільному віці робота з розвитком дрібної моторики та координації рухів руки має стати важливою частиною розвитку дитячої мови, формування навичок самообслуговування й підготовки до письма. Від того, наскільки вправно навчиться дитина керувати своїми пальчиками, залежить його подальший розвиток. Поряд із розвитком дрібної моторики розвиваються пам'ять, увага та, звісно, словниковий запас.

Виходячи з цього, мета роботи полягає у розвитку дрібної моторики та координації рухів рук у дітей дошкільного віку через різні види діяльності.

Для цього важливо вирішити такі завдання:

- поліпшити координацію і точність рухів рук та очей, гнучкість рук, ритмічність;
- покращити дрібну моторику пальців, кистей рук;
- поліпшити загальну рухову активність;
- сприяти нормалізації мовної функції;
- розвивати уяву, логічне мислення, довільну увагу, зорове і слухове сприйняття, творчу активність;
- створювати емоційно-комфортну обстановку в спілкуванні з однолітками й дорослими.

Утім, щоб сформувати у дітей певну систему знань, слід використовувати певні принципи:

Принцип доступності й індивідуальності

Кожній дитині властиві свої якості, у кожної власний індивідуальний рівень розвитку, свій первинний сенсорний досвід. Вважаю своїм головним завданням — знати особливості кожної дитини, шукати методи індивідуальної роботи з кожним із них. Використовуваний для дидактичних ігор матеріал, має бути зрозумілий і доступний кожній дитині.

Принцип послідовності та систематичності

Особливе значення для розвитку дрібної моторики має послідовність і систематичність. Наявність системи надає сенсорному вихованню організованості, послідовності від простого до складного. До того ж на етапі раннього дитинства засвоєння знань на рівні формування умінь не варто забувати про систематичність.

Принцип наочності

Враховуючи психологію, вікові особливості дітей раннього віку, наочність відіграє велику роль у поєднанні зі словами. При цьому утворюється зв'язок між предметами й явищами дійсності та словами, що означають їх. Правильно дібрані дидактичні посібники мають великий емоційний заряд. Увесь наочний матеріал і дидактичні посібники мають бути

привабливими за зовнішнім виглядом: картини яскраві, барвисті; іграшки цілі, не зламані й т.д. Адже все це дає дітям радість, викликає бажання гратися ними, сприяють накопиченню сенсорних стосунків.

Принцип зв'язку з життєвим досвідом

Від умілої реакції цього принципу залежить конкретний результат, успіх і якість навчання дитини. Істотним чинником в методиці проведення дидактичних ігор є зв'язок навчання в дидактичній грі із закріпленням знань і умінь у повсякденному житті: на прогулянках, під час самостійної діяльності, під час гри і так далі. Під час одягання й роздягання закріплюємо вміння застібати і розстібати гудзики, зав'язувати і розв'язувати шнурки.

Для розвитку дрібної моторики рук, координації рухів я використовувала різні методи і прийоми роботи:

Пальчиковий ігротренінг

Масаж кистей рук

Пальчикова гімнастика, фізкультхвилинки

Пальчикові ігри з віршами та скоромовами

Пальчиковий театр

Театр тіней

Елементи ТРВЗ

Ліплення з пластиліну й солоного тіста з використанням природного матеріалу (насіння, крупи, черепашки тощо) нетрадиційні техніки малювання: пензлем, пальцем, зубною щіткою, свічкою і т.д.

Конструювання: з паперу в техніці оригамі, робота з конструктором Lego.

Різні види аплікацій

Розвиток графічної моторики

Малювання за трафаретами

Штрихування

Дорисовка (за принципом симетрії)

Лабіринти

Графічні диктанти

Дидактичні ігри

Шнурівка М. Монтесорі

Ігри з дрібними предметами

Пазли, мозаїка

Для досягнення бажаного результату доцільно використовувати такі форми роботи:

спільна діяльність вихователя із дітьми;

індивідуальна робота з дітьми;

вільна самостійна діяльність самих дітей.

Одним із основних методів роботи були пальчикові ігри. У спільній та індивідуальній роботі тренуються пальчики дітей. Робиться це у формі масажу (поглажування кистей рук від кінчиків пальців до зап'ястка) і вправ (згинання й розгинання кожного пальця окремо). Масаж є одним із видів

пасивної гімнастики. Він чинить загальнозміцнювальну дію на м'язову систему, підвищуючи тонус, еластичність і скорочувальну здатність м'язів. [1, с.124 -131]

Ефективність і інтерес до тієї чи іншої діяльності підвищувався, якщо вправи пальчикової гімнастики супроводжувалися читанням віршів, потішок. Слухаючи, діти одночасно «інсценують» зміст прослуховуваного матеріалу за допомогою пальчикових рухів і зображень персонажів, їхніх дій та ін.

Під час спільної і самостійної діяльності я використовую пальчиковий театр. Він дає дитині унікальну можливість бути одночасно сценаристом, режисером-постановником і актором. Театралізована вистава сприяє розвитку не лише творчого потенціалу, але й мови, оскільки в них активно задіяні пальці. Іншим позитивним моментом пальчикового театру є те, що дитина в ігровій формі навчається просторовим поняттям, а також поняттю числа.

Ліплення також має велике значення для зміцнення кистей рук і розвитку моторики рук. Воно потрібне для розвитку в дітей сенсорних і просторових відчуттів, сприйняття. У своїй роботі для ліплення я використовую пластилін, солоне тісто. Також практикую складання візерунків із насіння, черепашок. Це кропітке, цікаве заняття, що розвиває увагу, вдосконалює сенсомоторику — узгодженість у роботі ока і руки, координацію рухів, їх точність.

Виготовлення виробів із паперу також є одним із засобів розвитку уяви, конструктивного мислення. Одним з видів роботи з папером є рвані вироби. Розривання паперу на дуже дрібні шматочки — хороша вправа для розвитку сили пальців і навичок управління дрібними рухами. Також разом із дітками робимо вироби з паперу — оригамі, квілінг.

Використовую також різну нетрадиційну техніку малювання: тампонування, друк від руки та ін. За допомогою кисті, свічки, зубної щітки. В процесі малювання у дітей розвиваються не лише загальні уявлення, творчість, поглиблюється емоційне відношення до дійсності, але і формуються елементарні графічні уміння.

Особливу увагу приділяю розфарбовуванню малюнків (альбоми для розфарбовування або заготовки). Розфарбовування припускає кілька видів штрихування, які забезпечують поступовість у розвитку й зміцненні дрібної мускулатури кисті руки, у відпрацюванні координації руху. Для розвитку точності та впевненості руху руки я пропонувала ігри, в яких дітям необхідно було проводити паралельні лінії в певному напрямку.

У старшій групі проводила роботу із розвитку дрібної моторики (як підготовки дітей до письма), вправи із розвитку графічних навичок у зошитах. Діти із задоволенням створюють малюнки по крапках. Ці вправи спрямовані на навчання дитини виконувати плавні лінії, без відриву руки.

Велику зацікавленість викликає конструювання (на базі конструктора ЛЕГО). Діти складають численні й різноманітні споруди. Працюючи з дрібними деталями конструктора, розвивається дрібна мускулатура пальців

рук, уява, творча активність. Діти також дуже любляють складати пазли, нанизувати бісер.

Ще один із прийомів, який я використала у своїй роботі — це ігри з дрібними предметами (гудзики, горох, квасоля, каштани тощо).

«Що в дитини в руках — те у розумі» — це коротке і змістовне формулювання важливої ролі вправ на розвиток дрібної моторики рук.

Насправді практичних ігор, з якими можна позайматися з дітьми, щоб розвинути моторику рук, безліч, зокрема: [2, с. 12]

Запускати пальцями дрібні дзиги.

Розминати пальцями пластилін.

Катати по черзі кожним пальцем камінчики, дрібні намистинки, кульки.

Стискати і розтискати кулачки, при цьому можна грати, як ніби кулачок — бутончик квітки (вранці він прокинувся і відкрився, а ввечері заснув — закрився, сховався).

Робити м'які кулачки, які легко розтиснути й в які дорослий може просунути свої пальці. І міцні, міцні — які не розіжмеш.

Двома пальцями руки (вказівним і середнім) «ходити» по столу, спочатку повільно, як ніби хтось крадеться, а потім швидко, як ніби біжить. Вправа проводиться спочатку правою, а потім лівою рукою.

Показати окремо тільки один палець — вказівний, потім два (вказівний і середній), далі три, чотири, п'ять.

Показати окремо тільки один палець — великий.

Барабанити пальцями обох рук по столу.

Махати в повітрі тільки пальцями.

Кистями рук робити «ліхтарики».

Плескати долонями тихо і голосно, в різному темпі.

Збирати всі пальці в щіпку (пальчики зібралися разом, розбіглися).

Нанизувати великі гудзики, намистинки, кульки на нитку.

Намотувати тонкий кольоровий дріт на котушку, на власний палець (обручка, спіраль).

Зав'язувати вузли на товстій мотузці, на шнурі.

Застібати гудзики, гачки, блискавки, замочки, закручувати кришки, заводити механічні іграшки ключиками.

Закручувати шурупи, гайки.

Ігри з конструктором, мозаїкою, кубиками.

Складати мотрійок.

Гра-вкладанка.

Малювання в повітрі пальчиком.

Ігри з піском, водою.

М'яти руками поролонові кульки, губку.

Шити, в'язати на спицях.

Малювати, розфарбовувати, штрихувати.

Різати ножицями.

Малювання різними матеріалами (ручкою, олівцем, крейдою, аквареллю, гуашшю, вугіллям і т.д.).

Указівним пальцем однієї руки стукати по долоні другої руки.

Одним стиснутим кулачком стукати по другому кулачку.

«Бігати по столу», пересуваючи вказівний і середній пальці.

Поставивши один кулачок над другим, робити обома колові оберти.

Потрусити обома долонями – спочатку сильніше, потім слабше.

Робимо хвилеподібні рухи руками перед грудьми – з одного боку в другий.

Ребром однієї долоні бити по розгорнутій другій долоні.

Терти одним кулачком по другому (пальцями).

Робити плавні синхронні рухи обома руками згори донизу.

Почергово стукати по столу чотирма пальцями руки (крім великого).

Довільно імітувати пальцями обох рук гру на музичному інструменті.

Виставивши вперед вказівний палець (хобот), переступати чотирма пальцями по полу.

Притиснувши пальці один до одного, вертикально тримати долоню (або обидві) внутрішнім боком перед очима.

Двома пальцями обох рук (вказівним або середнім) «барабанити» в повітрі або на столі.

Зігнути вказівним пальцем однієї руки стукати на столі або підлозі.

Досягти успіху в роботі можливо за тісної взаємодії педагогів та батьків!

Тож батькам рекомендую:

Залучати дитину до різних домашніх справ: ліпити пельмені, розкачувати тісто, мити посуд, чистити відварені овочі, прати свої речі і т.д. Така посильна допомога не тільки добре розвиває пальчики, але й виховує самостійність, відповідальність та повагу до себе.

Давати дитині можливість одягатися самостійно, застібати і розстібати гудзики, липучки й блискавки, зав'язувати та розв'язувати шнурки. Не турбуйтеся, якщо спочатку це буде займати багато часу.

Займатися пальчиковими іграми і пальчиковою гімнастикою, збирати мозаїку, грати зі шнурівками й конструктором.

Робити вироби: ліпити, вирізати і клеїти, нанизувати намисто, конструювати з гнучкого дроту.

Розігрувати коротенькі сценки, інсценівки.

У ході цих ігор у дитини активізується дрібна моторика рук і психічні процеси.

Наприклад:

“Коники”

По гладенькому столі

(“Коник” чотирма пальцями (крім великого) стукати по столу.

Пальчики стукочуть.

(Стукати голосніше)

То не пальчики, ні-ні –
Коники цокочуть
(Стукати ритмічно, цокаючи язиком).

Цок-цок-цок, цок-цок-цок,

За місток

(“Місток” – поставити руки (“паличкою” одна на одну)

За млинок

(“Млинок” – крутити кулачками один над одним)

Цок-цок-цок, цок-цок-цок, (“Коник”).

В чисте поле, за лісок (“Дерево”)

Цок-цок-цок, цок-цок-цок, (“Коник”)

Потім знову в дитсадок.

(“Дах” над головою).

“Квіточки”.

На галявині зростають

Квіточки маленькі

(“Квіточка” – долоні разом, пальці розставити, крім мізинців та великих — вони торкаються один одного)

Є рожеві, є червоні,

Жовті та біленькі.

Корінцями із землі (“Коріння” – як “дерево”, але руки опустити донизу).

П’ють вони водичку,

А нап’ються – підростуть,

(“Квітка”, при підростуть,

(“Квітка”, при цьому стати навшпиньки)

Рекомендую батькам такі ігри:

ЗНАЙДИ СЮРПРИЗ

Мета: розвиток дрібної моторики рук, координації рухів; навчання терпіння.

Матеріал: фантики (10–15 шт.), дрібні предмети (значки, гудзики й т.ін.), повітряна кукурудза, горіх.

Хід гри

Ведучий загортає значок у чотири-п’ять фантиків. Дитина має розгорнути всі фантики, обережно скласти їх і отримати приз. Дитині пропонують два-три «сюрпризи».

ПРИЩІПКИ В КОШИКУ

Мета: розвиток дрібної моторики трьох основних пальців руки (великого, вказівного й середнього).

Матеріал: кошик із дерев’яними білизняними прищіпками. (Краї кошика не мають бути затовстими. Кошик можна замінити пласкою фігуркою із товстого картону.)

Хід гри

Дитина ставить на стіл кошик із прищіпками. Ведучий бере прищіпку

трьома пальцями, чіпляє її на край кошика й пропонує дитині повторити те, що він зробив.

Після того як дитина це засвоїть, їй пропонують причепити всі прищіпки до краю кошика.

Можна ускладнити гру: чіпляти прищіпки на швидкість; чіпляти однією рукою, а відчіплювати другою.

Багаторазові повторення рухів стискання й розтискання із зусиллям слугують відмінним тренуванням кінчиків пальців рук.

КОЛЬОРОВІ КРАПЛІ

Мета: розвиток дрібної моторики; уточнення рухів пальців рук; розвиток концентрації уваги, координації.

Матеріал: на таці лежить судок для заморозки води в холодильнику. Зверху він розділений трьома перекриттями червоного, синього і жовтого кольорів. Поряд із тацею стоять три пухирці з різнобарвною водою. Вода підфарбована харчовими фарбами жовтого, червоного і синього кольорів (можна використовувати газовану воду). У кожному пухирці — піпетка з ковпачком із товстої гуми, поруч маленька губка.

Хід гри

Ведучий показує, як за допомогою піпетки по краплі перенести воду з різних пухирців до відповідних відсіків судка. Дитина повторює його дії, і поступово відсіки наповнюються водою відповідно до їхніх кольорів. Потім за допомогою цих самих піпеток вода знову переноситься до пухирців.

Дитина не тільки розвиває пальці рук, працюючи з піпеткою, але й тренується в диференціюванні й розподіленні кольорів, у порівнянні й розрізненні різних кольорів.

МАЛЕНЬКИЙ АПТЕКАР

Мета: розвиток дрібної моторики, уточнення рухів пальців рук, координації.

Матеріал: на маленькій таці — пінцет, чашка з намистинками та ємність із відсіками для них. Намистинок у чашці міститься рівно стільки, скільки є відсіків у ємності. Кожний відсік має бути пофарбований під кольори відповідних намистин. Спочатку можна використовувати більше намистинок.

Хід гри

Ведучий розповідає про роботу аптекарів, про те, як вони виготовляють різні ліки. Потім показує, як можна за допомогою пінцета перекладати намистини, і пропонує дітям власноруч заповнити відсіки намистинами. Коли ємність виявиться заповненою, намистини за допомогою пінцета перекладають назад.

Гру можна ускладнити, змінюючи розміри намистин і ємності відсіків. Однак варто врахувати, що гра досить складна й потребує від дитини крайньої концентрації уваги та внутрішнього контролю. Якщо в дитини намистина падає на тацю, вона завжди сама зможе виправити помилку.

Гра потребує великої точності в рухах. За кожен вдаль дію варто

заохочувати дитину, хвалити її.

НАМИСТО

Мета: розвиток дрібної моторики, координації; розрізнення предметів за формою і кольором; концентрація уваги.

Матеріал: нитки, гудзики різного розміру й різного кольору.

Хід гри

Ведучий пропонує дитині зробити намисто. Можна запропонувати зробити намисто за зразком, а гудзики підібрати за формою й кольором.

ЗАШНУРУЙ ЧЕРЕВИК

Мета: засвоєння навички вдягання; розвиток дрібної моторики, координації рухів, орієнтування в просторі.

Матеріал: пара кросівок і шнурки.

Хід гри

Ведучий показує, як по-різному можна зашнурувати кросівки, і просить дитину зашнурувати так само другу кросівку.

Необхідно спочатку зашнурувати кросівки разом із дитиною. У міру ускладнення завдання можна демонструвати готові зразки.

ТИР

Мета: розвиток координації та швидкості рухів великих і дрібних м'язових груп; формування навичок різноманітного метання м'яча.

Матеріал: м'ячі, мішень (кільце або коробка), різні іграшки-мішені.

Хід гри

На відстані, до якої дитина може докинути м'яч, слід поставити коробку або підвішати кільце. Дитина кілька разів намагається потрапити в ціль.

Модифікований варіант: розставити іграшки-мішені, які треба збити. За збиту іграшку або м'яч, що потрапив у коробку, ведучий видає фант (жетон). Виграє той, у кого виявиться більше фантів.

ЗАПУСТИ РАКЕТУ НА МІСЯЦЬ

Мета: навчання прийомів гри в м'яч; розвиток уміння орієнтуватися в просторі, координації рухів рук, м'язів плечового поясу.

Матеріал: стілець, м'яч.

Хід гри

Ведучий пропонує запустити «ракету» на Місяць. Бере м'яч і кидає його догори. Дитина сидячи повторює рухи дорослого (п'ять-шість разів). Потім рухи можна повторити стоячи. Коли м'яч падає, дитина підходить до нього, бере його й за команду «Ракета полетіла» кидає знову. Ведучому необхідно підбадьорювати дитину, стежити за її правильною поставою.

Більш складний варіант: кидок із підскоком і відриванням обох ніг від підлоги.

М'ЯЧИК ПОКОТИВСЯ

Мета: розвиток координації рухів (у тому числі кистей і пальців рук), уміння орієнтуватися в просторі; навчання різних прийомів гри в м'яч.

Матеріал: м'ячики.

Хід гри

Ведучий роздає м'ячі, потім, котячи свій м'яч, говорить: «М'яч покотився». Іде за м'ячем і бере його до рук. Діти повторюють рухи дорослого: котять свої м'ячі та піднімають їх.

Потім ведучий котить м'яч у протилежний бік. Діти повторюють і ці рухи. Після того як діти навчилися цих рухів, можна катати м'яч прямо зі словами «М'ячик покотився раз», «М'ячик покотився два» — і так, поки м'яч не досягне кінця кімнати.

Той, хто обігнав інших і зробив усі рухи правильно — отримує приз. Ведучому потрібно контролювати правильність постави, ходу дітей, змикання губ і носовий подих.

ПІЙМАЙ М'ЯЧИК

Мета: розвиток координації рухів пальців і кистей рук, збільшення амплітуди рухів у цих суглобах; розвиток швидкості реакції.

Матеріал: дошка, поставлена на стілець, м'ячик.

Хід гри

Ведучий або інший учасник гри котить із гірки м'яч. А інший ловить його внизу. Після цього гравці міняються місцями. Батькам обов'язково потрібно ділитися своїми спостереженнями з педагогами, хвалити свою дитину, підтримувати її — й у нас все вийде! [5, с. 128]

Отже, цілеспрямована, систематична і планомірна робота по розвитку дрібної моторики рук дошкільників сприяє формуванню інтелектуальних здібностей, позитивно впливає на мовні зони кори головного мозку. У подальшому я ставлю завдання на практиці дослідити рівень розвитку дрібної моторики рук дошкільників та в корекційній роботі з дітьми застосовувати різноманітні методи та засоби, достатньо поширені і найбільш дієві, що спрямовані саме на розвиток дрібної моторики рук, подолання відставання у формуванні точних рухів рук.

Література

1. Биковець Л. Л. Вплив рухів пальців рук на розумовий та мовленнєвий розвиток дитини дошкільного віку / Л. Л. Биковець // Таврійський вісник освіти. – 2012. – №2. – С. 124 – 131
2. «В країні пальчикових ігор». Дошкільне виховання № 1 – 2001 р. С. 12.
3. Лепеха Л. П. «Логопедичні ігри в корекційній роботі з дітьми із загальним недорозвиненням мовлення / Л. П. Лепеха, М. Б. Городиська. – Львів-Дрогобич: Посвіт, 2014. – 76 с.
4. Логопедія. Підручник. Третє видання, перероблене та доповнене. / [М. К. Шеремет, В. В. Тарасун, С. Ю. Конопляста та ін.]; за ред. М. К. Шеремет. – К. : Слово, 2014. – 672 с.
5. Тищенко В. Як навчити дитину правильно розмовляти від народження до п'яти років: Поради батькам / В. Тищенко, Ю. Рібцун – К. : Літера ЛТД, 2008. – 128 с.

Шерстюк О.В.,

вихователь спеціальної групи
Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад
(ясла-садок) №210 комбінованого типу» КМР
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

Яворська О.А.

вихователь спеціальної групи
Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад
(ясла-садок) №210 комбінованого типу» КМР
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ПІЗНАВАЛЬНИЙ ПРОЄКТ «КАЗКА З ГУДЗИКІВ»

Актуальність. Гудзики є багатограним і цікавим матеріалом, який захоплює дітей, спонукає до активної участі у продуктивній діяльності, а гра з ними позитивно впливає на їхній емоційний стан, це створює додаткові можливості для корекції тактильної чутливості, «мануального інтелекту» дитини. Поєднання їх з казками дає більший спектр для дій педагога будувати освітню діяльність з дітьми з особливими освітніми потребами, адже саме у дошкільні роки життя дитини казка є неодмінною складовою її світу і чудовим інструментом психотерапії.

Метод гудзикотерапії та казкотерапії надає необмежені можливості для організації інтегрованої діяльності дітей з особливими освітніми потребами. Вправляючись з гудзиками, в дитини розвивається координація рухів, посидючість, довільність психічних процесів, аудіальний, візуальний та кінестетичний канали сприйняття, а якщо це ще супроводжується цікавою казковою історією, яка якнайкраще допоможе скоригувати поведінку дитини, пояснити їй основні закони світу, прищепити правильні цінності та розкрити творчий потенціал.

Реєстраційна картка до проєкту

Направленість проєкту: Розвиток сенсорної та мовленнєвої активності дошкільників через гудзико та казкотерапію.

Учасники проєкту: вихованці групи №8 ЗПР «Веселка» (старший вік) КЗ «ДНЗ (ясла-садок) №210 КТ» КМР, педагоги, батьки.

Характеристика проєкту:

- за метою проєктної діяльності – творчий;
- за кількістю учасників – груповий;
- за тривалістю – довготривалий.

Опис проєкту

Проєкт спрямований на розв'язання зазначеної проблеми, тому що під час читання психотерапевтичних казок та ігор з гудзиками:

- діти усвідомлюють власні можливості та цінність власного життя;

- вихованці пізнають світ через власні емоції та переживання;
- у дітей розвиваються пізнавальні процеси тактильно-кінестетичної чутливості та сенсорики;
- у дошкільників стабілізується емоційний стан, міжособистісні взаємини;
- розвивається та активізується мовлення, творча уява, фантазія, естетичні смаки.

Отже, психолого-педагогічний пізнавальний проєкт «КАЗКА З ГУДЗИКІВ» сприяє тому, що діти за допомогою гудзиків та психотерапевтичних казок розвивають сенсорну та мовленнєву активність. Вони, слухаючи авторські казки та за допомогою нетрадиційних матеріалів (гудзиків), активізують всі психічні процеси: сенсорно-перцептивні, мовленнєві, психомоторні, емоційно-вольові, пізнавальні та інші.

Нашим завданням було – залучити дітей, а разом з ними і батьків до читання авторських психотерапевтичних казок практичного психолога Бредіхіної О.А.[1] та ігор з гудзиками.

Мета проєкту

- розвивати пізнавальний інтерес;
- сприяти соціальній адаптації та збагачувати позитивний емоційний досвід;
- формувати позитивну модель поведінки в реальному житті та позитивні риси характеру;
- сприяти формуванню позитивних міжособистісних відносин та прагнення до успіху, віри в свої сили;
- розширювати та поглиблювати знання дітей про гудзик, його зовнішній вигляд, призначення;
- формувати вміння оцінювати речі, відтворювати їх красу у продуктах зображувальної діяльності;
- формувати правила безпечного поводження з гудзиками;
- виховувати естетичний смак.

Завдання проєкту

- встановити партнерські відносини між вихователем та вихованцями, які допоможуть створити довірливі відносини між учасниками освітнього процесу;
- створити методичну скарбничку «Для дбайливих дорослих», до якої входять авторські психотерапевтичні казки;
- залучити батьків до педагогічного процесу як активних суб'єктів;
- облаштувати із батьками «Гудзикової скриньки»;
- створити музей Гудзика за участі батьків та дітей;
- розміщення матеріалів про історію гудзика, правила безпечного користування.

Заходи по реалізації проєкту

Заходи та завдання	Учасники	Термін
Робота з джерелами інформації Добір та опрацювання інформації. Розширення знань щодо теми проєкту.	Вихователі	липень серпень
Розробка плану, мети, завдань проєкту Поєднання завдань гудзикотерапії та казкотерапії.	Вихователь-методист Вихователі	вересень
Батьківські збори Анкетування батьків «Значення казкотерапії в житті дітей». Консультація «Гудзикотерапія вдома» Ознайомлення батьків з методом казкотерапії, як інструментом розвитку особистості дитини та її здібностей. Ознайомлення батьків із методом гудзикотерапії Облаштування із батьками «Гудзикової скриньки»	Вихователі батьки	жовтень I тиждень
Слухання казки «Пухнастик у дитячому садку» Мета: сприяти позитивному налаштуванню на відвідування дитячого садка, адаптація дитини до дитячого садка. Міні-заняття «Історія гудзика» БЖД Розповідь «Правила гри з гудзиками» Дид.гра «Доповни картинку із гудзиків «Зайчик Пухнастик».	Вихователі діти	жовтень II тиждень
Слухання казки «Рибка Буль-буль» Мета: сприяти ускладненій адаптації дитини до умов дитячого садка. Розглядання альбому «Чарівні перетворення гудзика». Вивчення віршу для самомасажу з гудзиками. Дид. гра «Розкажи по гудзик». Викладання по контуру із гудзиків «Рибка Буль-буль»	Вихователі діти	жовтень III тиждень
Слухання казки «Сон колобка» Мета: сприяти звиканню до сну дітей в дитячому садку. Міні-заняття «Веселі гудзики» (додаток 1) Вивчення пальчикової гімнастики про гудзик. Дид. вправа «Знайди однакові гудзики». Дид. гра «Застібання-розстібання гудзиків». Мозаїка із гудзиків «Колобок».	Вихователі діти	жовтень IV тиждень

Очікуванні результати

Якісні:

- розвиток прагнення дітей до пізнання світу власних емоцій та переживань через казки;
- формування у дітей відчуття усвідомлення власних можливостей

та внутрішнє відчуття сили та гармонії;

- розширення та збагачення знання дітей про гудзики, їх призначення та варіанти використання,
- формування вміння оцінювати речі, відтворювати їх красу у продуктах зображувальної діяльності, формування безпечного поведіння з гудзиками;
- підвищення інтересу дітей до гудзико та казкотерапії.

Кількісні:

- проведено 4 занять з казкотерапії;
- проведено 3 занять з гудзикотерапії;
- зібрано та систематизовано тематику психотерапевтичних казок, підібрано раціональну систему коригувально-розвивальних вправ з гудзиками відповідно до віку дітей.
- виготовлено лепбук «Гудзик-мудрик»

Література

1. Бредіхіна О.А. Казкотерапія у роботі з дітьми дошкільного віку. Авторські психотерапевтичні казки.// Методичний посібник.- 2015.- с.57

ЗАНЯТТЯ

ТЕМА: Подорож веселих гудзиків

МЕТА: розширювати знання дітей про гудзики, їх використання; формувати поняття про сенсорні еталони: колір, форма, розмір, кількість; вправляти у викладанні простих предметів із гудзиків за його контурними зображеннями та вказівкою дорослого; сприяти зниженню психологічного напруження, подолання пасивності, замкнутості, підвищення впевненості у собі та власних силах; розвивати спостережливість, увагу, зв'язне мовлення, логічне мислення; виховувати бережливе ставлення до предметів навколишнього світу, доброзичливе та турботливе ставлення до людей.

МАТЕРІАЛИ: гудзики, картки, картина, іграшка сорока, мишка, скринька, акваріум, сачок.

ХІД ЗАНЯТТЯ

I Вступна частина

1. Привітання

- Добрий ранок, усім – усім - I дорослим, і малим

Всіх присутніх ми вітаємо, заняття розпочинаємо.

2. Мотивація

- Діти, сьогодні вранці, ідучи до дитячого садка, я зустріла бабусю, вона чомусь була сумна. Я з нею привіталася і запитала, що в неї сталося.

Бабуся мені розповіла, що сьогодні вранці вона збиралася на базар, одягла свою улюблену кофтинку і помітила, що у неї немає одного гудзику, вона згадала, що в неї є скринька в якій зберігаються гудзики, коли бабуся її відкрила то помітила, що скринька порожня. Де ж гудзики? Куди ж вони поділися? Я заспокоїла бабусю і розповіла, що йду до дитсадка і пообіцяла, що ми їй допоможемо.

Тож давайте допоможемо бабусі знайти гудзики.

II Основна частина

1. Дидактична гра «Чарівна стежинка»

- Що ж вирушаємо на допомогу (звучить музика)
- Діти, погляньте, кого ми зустріли?
- Так, це Сорока-білобока, вона хоче вам загадати загадку, послушайте будь ласка: Кругленький, маленький, одяг застібає, плаття прикрашає.

Що це? (гудзик).

- Так, правильно це гудзик.
- Діти погляньте на намисто сороки з чого воно зроблене? (з гудзиків)
- Які вони? (маленькі, червоні, жовті, круглі)

СОРОКА:

- Бачите, які вони маленькі. А знаєте, яка пригода сталася з моєю знайомою сорокою.

Сорока – роззява. Скре-ке-ке – заволала. Гудзик гарний відшукала.

В дзьоб взяла його, стрибнула! Й випадково ... проковтнула.

- Діти, то скажіть, чи можна брати гудзики до рота? (НІ).

- Так, діти, не можна, бо це дуже небезпечно для вашого здоров'я. Давайте повторимо: гудзики до рота брати не можна.

СОРОКА: Я дарую вам своє намисто і бажаю успіхів. (До побачення)

- Діти, погляньте, а ось на доріжці лежить чарівна торбинка. Ой, а хто сміється в торбинці? (аудиозапис).

- Пі - пі-пі. Не чіпайте, це моя торбинка. В неї я назбирала зерняток.
- Мишко, а хто ж сміється в твоїй торбинці?
- Це гудзики, що я знайшла. А сміються вони тому, що їх лоскочуть мої зернятка.

- Це ж бабусині гудзики, ось куди вони поділися, а ми їх шукаємо. Дякуємо тобі Мишко.

2. Самомасаж гудзиками

- Давайте пограємо з гудзиками :

Візьмемо в руки: раз, два. Скажем чарівні слова:

Ви нас гудзики гартуйте, від усіх хвороб лікуйте! Ми масаж розпочинаємо, гудзики в руках качаємо, показали, заховали. Ще в долоньках покачали.

Намалюєм на долоньці ось таке кругленьке сонце, є у нього промінці, покажіть їх. Молодці! От масажу і кінець, хто робив, той молодець!

- З гудзиками пограли, кладемо їх до скриньки, і вирушаємо далі.

3. Дидактична гра «Якого кольору гудзик»

Діти, щось шепочеться в скриньці? Це ж гудзики. Послухаймо їхню розмову:

- Я найгарніший, найяскравіший. Моїм кольором я можу розфарбувати: лимон, банан, маленьке каченятко, сонечко. Якого кольору цей гудзик? (гудзик жовтого кольору)

- Послухаймо розмову іншого гудзика: а я можу розфарбувати смачні

та соковиті вишні, помідори, редиску, ягоди... я теж красивий і важливий.

- Якого кольору цей гудзик? (гудзик червоного кольору)

- А я своїм кольором розфарбую хмарки, струмочок, море, квіти волошки.

- Якого кольору цей гудзик? (гудзик синього кольору)

- Та ні, найважливіший і найкрасивіший - я - адже я розфарбую травичку, листя дерев улітку, огірок, жабенятко, ялинку.

- Якого кольору цей гудзик? (гудзик зеленого кольору)

- Так, діти, кожен гудзик був правий, вихваляючи себе, адже всі кольори важливі. Усе навколо нас має забарвлення яскравого кольору.

4. Дидактична гра «Реставруємо картинку»

- Діти, погляньте нам на шляху до бабусі зустрілися картинки, але що з ними?

- Погляньте, на них є місця з дірочками, як ми можемо їх залатати? Адже у нас не має ниток, голки та тканини.

- Ой, наші гудзики, щось знову шепочуться, вони хочуть нам допомогти, давайте підберемо гудзики і виправимо картинки.

5. Фізхвилинка

По доріжці по стежинці діти йшли. У своїй малій корзинці бабусі гудзики несли. Поставили кошик на землю, вгору руки підняли, трохи ними помахали, трішки ними потрясли. Кошик в руки взяли і до бабусі пішли.

6. Дидактична гра «Риболовля»

- Діти, погляньте, перед нами акваріум з рибками-гудзиками, зараз ми перетворимося на рибалок і будемо ловити рибку сачком.

- Яку ти впіймав рибку? (Цей гудзик має круглу форму, червоний колір, виготовлений з пластику, він мокрий та твердий).

- Діти, а чому одні рибки плавають на дні, а інші на поверхні?

(Ті рибки, які виготовлені з пластику та металу важчі ніж ті, що виготовлені з дерева, тому вони тонуть, а з дерева - плавають зверху).

- А в тебе яка рибка-гудзичок?

- Діти, давайте порахуємо скільки ми впіймали рибок?

- Ви молодці, давайте ми випустимо рибок -гудзиків назад у акваріум хай там плавають.

7. Дидактична вправа «Сімейні історії»

- Діти, щось ми втомилися, давайте присядемо на галявинці і відпочинемо. Я хочу вам дещо розповісти, гудзики зберігають таємниці, розповідають один одному і нам чудові історії нашої сім'ї. Я хочу поділитися з вами своєю історією.

У цій чарівній скринці є гудзичок моєї донечки, він був пришитий на її сукні, яку вона одягала, коли ходила до дитячого садка. Цей гудзик пам'ятає як моя донька гралася з друзями іграшками, він пам'ятає дитячий сміх, радість, здивування. Цей гудзичок приносить мені радість і щастя (діти розказують про свої гудзики).

III. Заключна частина

- Ось ми прийшли до бабусі.
- Доброго дня вам, бабусю, ми знайшли ваші гудзики. Ось вони в чарівній скринці.
- Доброго дня вам діти, я вам дуже вдячна, за це я хочу пригостити вас гудзиковим печивом.
- Дякуємо бабуся. До побачення.

Ярошенко Л.І.,
вихователь-методист
Височанський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок)
комбінованого типу Височанської селищної ради
Харківська область

ГРА-КВЕСТ В СЕРЕДНІЙ ГРУПІ «ОСІННІ ПРИГОДИ» (розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування)

Програмовий зміст:

Зв'язне мовлення: закріплювати уявлення про осінь, її прикмети; формувати вміння відповідати на запитання. Розвивати мовленнєву та пізнавальну активність.

Звукова культура: розвивати вміння правильно вдихати і видихати повітря.

Словник: розширювати, уточнювати та активізувати словник іменниками, прикметниками, дієсловами та синонімами з теми «Осінь», спонукати до вживання складних слів та слів-узагальнень.

Грамматика: формувати вміння правильно утворювати слова зі зменшувально-пестливими суфіксами, складати речення з опорою на мнемо доріжки; розвивати дрібну моторику рук.

Виховувати любов до природи, організованість, вміння активно співпрацювати один з одним і вихователем.

Матеріал: мобільний телефон, листочки-завдання, мнемосмужки «Осінь», гарбуз, коробка з листочками, кошики (1 великий, 2 маленькі), Дидактична гра «Знайдіть дитинчат звірят» (парні пазли), Дидактична гра «Хто де живе», олівці, відеозапис «Ходить Гарбуз по городу», ялинка маленька, іграшкові звірі (заєць, білка, ведмідь, лисиця).

Хід гри:

Вихователь: Встаньте, дітки, всі рівненько,

Посміхніться всі гарненько.

Посміхніться всі до мене,

І до гостей, і до себе.

Привітайтеся: Добрий день!

Хай гарно розпочнеться новий день!

Вихователь: Ой! Діти, підійдіть до мене всі швиденько. Мені на

Вайбер прийшло якесь дивне повідомлення. Якась картинка (осінній листочок). Не розумію, від кого це повідомлення. Зараз прочитаю.

Читає повідомлення

«Пропоную вашій групі «Сонечко» пограти в цікаву гру-квест. Ви будете отримувати завдання і їх виконувати. Коли виконаєте всі завдання, на вас чекає приємний сюрприз. А допоможуть вам мої підказки».

Вихователь: Діти, ви любите грати в ігри? Хочете пограти?

Вихователь: Ой, знову повідомлення! Якась загадка. Послухайте, діти.

Жовте листячко летить,
Під ногами шелестить,
Сонце вже не припікає.
Коли, діти, це буває?

(Восени)

Вихователь: Знову повідомлення. *«Шукайте осінній листок-підказку на столі у вихователя».*

Діти знаходять коробку на якій лежить листочок.

Вихователь: Діти, що це? (Коробка). Цікаво, що в ній. Відкриємо? (Так). Ой, які гарні листочки (з паперу на ниточках). Яке ж наше завдання? Що треба з ними робити? Подивимось на листочок-підказку.

Читає: «Треба визначити з якого дерева листочок і розповісти про нього: який він».

Вихователь: Діти, беріть по одному листочку. Подивіться на свій листочок і розкажіть який він.

Словесна гра «Скажи який»

(Наприклад. Це березовий листочок. Він маленький, жовтенький, гладенький, красивий і т.д.).

Вихователь: Молодці, діти. Давайте пограємо з листочками. Візьміть їх за ниточки і уявіть себе вітерцем, легеньким таким. Дмухніть легенько на свої листочки. Тепер вітер подув сильніше, ще сильніше. (Діти дмухають з різною силою).

Вихователь: Діти, скажіть як називається явище, коли падає листя? (Листопад). Що роблять листочки восени, коли опадають? Скажіть одним словом. (Жовтіють, червоніють, кружляють, летять, шелестять).

Вихователь: Знову повідомлення! *«Шукайте листочок-підказку під ялинкою».*

Вихователь: Діти, дивіться, хто це? (Лісові звірята). Якісь вони сумні, невеселі. А ось і листочок-підказка. Давайте дізнаємось, яке у нас наступне завдання.

Читає «Маленькі звірята пішли гуляти і десь розгубилися. Їх матері дуже турбуються. Допоможіть мамам звірят знайти своїх дитинчат».

Діти виконують завдання за столами.

Дидактична гра «Знайдіть дитинчат звірят» (парні пазли)

Вихователь: Всіх знайшли дитинчат? Давайте перевіримо. Хто у кого

знайшовся? (Відповіді дітей: у зайчихи – зайченята; у вовчихи – вовченята, у лисиці – лисенята; у ведмедиці – ведмежата і т.д.)

Вихователь: Молодці, діти. Давайте згадаємо, хто де живе і проведемо звірят додому. У вас на столах є картинки-доріжки. Треба олівцем «провести» звірят додому.

Дидактична гра «Хто де живе»

Вихователь: Всіх провели звірят? Подивіться де живе ваша тваринка? (Відповіді дітей: лисенята живуть у норі; зайчата живуть під кущем; ведмежата живуть у барлозі і т.д.).

Вихователь: Діти, знову повідомлення! «Шукайте листок-підказку там, де знаходиться посуд для вашого обіду».

(Діти йдуть до кімнати-мийки).

Вихователь: Давайте подивимось, що там за дверима?

(Діти відкривають двері, перед ними лежить великий круглий гарбуз, на ньому листок із завданням)

Вихователь: Ой, що це? (Гарбуз). Ось і листочок із завданням. Зараз прочитаю.

Читає «На городі у господаря Гарбуза загубились усі родичі-гарбузові. Гарбуз просить вашої допомоги, щоб їх знайти».

Дидактична гра «У саду, на городі»

- Діти, а ви пам'ятаєте, що росте на городі? (Так). А в саду? (Так).

- Давайте пограємо в цікаву гру. В мене є такий великий кошик. Подивіться, що в ньому? (яблука, капуста, ...). Треба розділити окремо, що де росте. Треба розділитися на дві підгрупи. Візьміть по кошику. Одна підгрупа збирає все, що росте на городі, друга – у саду.

Робота в групах. Діти складають в окремі кошики овочі та фрукти.

Вихователь: Молодці діти, як одним словом можна назвати, що росте на городі? (Овочі). А в саду? (фрукти).

Молодці, діти справились з завданням. А де ж родичі-гарбузові? (В кошику з овочами). Допомогли Гарбузу, давайте разом з ним відпочинемо.

Музична гра-драматизація «Ходить Гарбуз по городу»
(Відеозапис)

Вихователь: Діти, знову повідомлення! Читає повідомлення «Шукайте листочок-підказку в куточку природи». Давайте подивимось, де листочок. Читає «Хочу знати які ви розумні, уважні та кмітливі. Що ви знаєте про осінні прикмети. Треба правильно відповісти на запитання».

Вихователь: Діти, спробуємо? Давайте згадаємо все, що ми знаємо.

Словесна гра «Так чи ні»

- Зараз настали деньочки осінні? (Так)
- Листя дерев не зелене, а синє? (Ні)
- Птахи в теплі краї відлітають? (Так)
- Голки ялинові вниз опадають? (Ні)
- Довшими стали вже ніченьки-ночі? (Так)

- Різні комахи вже спатоньки хочуть? (Так)
- Ми в босоніжках йдемо гуляти? (Ні)
- Шапочки й куртки вдягають малята? (Так)
- Щедрою осінь вважають порою? (Так)
- І мальовничою, і золотою? (Так)

Вихователь: Діти, молодці, справились із завданням.

Вихователь: Діти, знову повідомлення! Читає повідомлення «Шукайте листочок-підказку на книжковій полиці. Давайте подивимось, де листочок.

Діти знаходять листочок, який лежить коробці з грою.

Читає «В цій коробці є підказки-малюнки. Складіть речення за цими малюнками».

Мнемосмужки «Осінь»

Вихователь: давайте подивимось, що в коробці. Я думаю, що ми і з цим завданням справимось, а я вам допоможу.

- Діти, візьміть по одному малюнку, розгляньте його і складіть речення.

Вихователь: Діти, знову повідомлення! Читає повідомлення «Шукайте листочок-підказку в кімнаті, де ви спите».

Вихователь: в якій кімнаті ми спимо? (В спальній кімнаті). Давайте підемо подивимось, що там.

Діти відкривають двері, на порозі лежить листочок.

Вихователь читає «Діти, вас чекає сюрприз!»

Вихователь: Ну, нарешті! А де ж він? (Виходить Осінь).

Осінь. Добрий день діти! Ви впізнали мене? Я весь час спостерігала за вами. Бачу, що ви добрі, розумні, гарні дітки. Як добре ви виконали всі завдання. Це я вам посилала всі ці повідомлення на листочках. Хочу подарувати вам ось цей листочок. На ньому немає ніякого завдання. Я дарую вам листочок і хочу сказати комплімент – добре, приємне слово всім вам – «молодці». Ви цей листочок передавайте по колу і подаруйте один одному комплімент.

Вихователь: Дякуємо тобі, Осінь! Оленко, ось тобі листочок, бо ти гарно складала речення.

Діти передають листочок по колу і говорять комплімент.

Вправа «Комплімент»

Осінь. Діти, дякую вам за ваші старання. Ви справились з усіма завданнями і маєте добрі знання про осінні явища.

А мені пора прощатись,

А щоб легше розлучатись,

Ви у кошик зазирніть

Та по яблучку візьміть.

Про мене ви не забувайте,

а через рік знову чекайте.

До побачення!

Вихователь: Ось і закінчилась наша гра. Хто нам підготував всі завдання? Які завдання вам найбільше сподобались? Чому? Гадаю вам надовго запам'ятаються наші осінні пригоди. Дякую за старання.

Аксьонова Л. М.,
вихователь дитячого садка
Дошкільний навчальний заклад
комбінованого типу №5 «Золота рибка»
м. Первомайськ, Миколаївської області

З КНИГОЮ ПОДРУЖИШСЯ – РОЗУМУ НАБЕРЕШСЯ (заняття-відкриття міні-музею книги у старшій групі)

Мета: продовжувати формувати уявлення про справжній музей, його функції і правила поведінки в ньому; залучити до музейної культури; збагачувати активний словник дітей термінами: міні-музей, екскурсивод, експонат, експозиція, виставка, екскурсія, відвідувач; розширити знання про історію виникнення книги; продовжувати ознайомлення з фольклорними (прислів'я, приказки, загадки) й авторськими творами різних жанрів (казка, вірш, оповідання) як української, так і світової літератур; вчити добирати прикметники до слова «книга»; ознайомити з портретами авторів української і зарубіжної літератури для дітей, вчити називати країну-батьківщину поетів і письменників; розвивати пізнавальну активність, зв'язне пояснювальне мовлення; виховувати інтерес до книги; залучати до участі у влаштуванні виставки дитячих книг; формувати шанобливе ставлення до книги; виховувати любов і бережливе ставлення до неї, інтерес до читання.

Матеріали: полицки з книгами, чарівні предмети на тацях, мішечки історій з предметами, книга прислів'їв, приказок і загадок, таблички- моделі для команд хлопців і дівчат, басейн з книжками, вудочка, книга-скринька із закладками, презентація з відповідними ілюстраціями за конспектом, проектор, ноутбук, екран.

Хід заняття

Вихователь. Світить сонце у віконце,

Світить – усміхається.

До нас гості завітали –

Давайте привітаємось.

Діти. Доброго ранку вам, люди привітні,

Хай вам всміхнеться небо блакитне,

Хай вас зігріє сонце ласкаве,

Хай разом із нами вам буде цікаво!

Вихователь. Сьогодні, малята, ми станемо читачами і відвідуємо міні-музей книги. І ми не просто розглянемо експозицію музею, а й підготуємо музейні експонати до наступних екскурсій, тому що вже завтра ви – діти станете екскурсоводами цього музею. Згодні? Але

для того, щоб потрапити до міні- музею книги нам потрібно знайти ключ. До речі, а чому це міні-музей? *(відповіді дітей)*. Музей відкриється тільки тоді, якщо його відвідувачі пригадають правила поведінки в музеї.

Розповіді дітей про **правила поведінки в музеї**.

Вихователь. Перевіримо, діти, знайшли ми потрібний ключ чи ні (*на екрані з'являється ключ, відмикає двері музею, музей відкривається*).

Вихователь. Ось ви вже у музеї . Діти, наш музей книги незвичайний, тому що тут експонати-книги можна торкатися руками, розглядати ілюстрації, гортати сторінки, а ще можна обмінюватися враженнями, грати в ігри і складати цікаві історії. Але потім обов'язково потрібно повертати книжки на місце, ставити їх красиво і акуратно на полицки. Ось і зараз ми візьмемо з полицки книжечку і зіграємо в гру«Скажи комплімент книзі». Почну я: «Книжечка, ти загадкова!»

Відповіді дітей: цікава, розумна, мудра, добра, віршована, ілюстрована, навчальна, чарівна, казкова, яскрава, гарна, різнокольорова, барвиста, пізнавальна, розвиваюча.

Вихователь. Молодці, а тепер акуратно поставте книгу на місце. Чому це потрібно зробити? *(відповіді дітей)*

Вихователь. Малята, а ви знаєте, з якого матеріалу виготовляють сучасні книги? *(відповіді дітей)* А ви хочете дізнатися, на чому і чим писали книги раніше?

Розповідь вихователя про історію виникнення книги (*на екрані – глиняні дощечки, кам'яні плити, папірус, береста, папір, загострені кістяні палички і пір'їни птахів*).

Звучить музика.

Вихователь. Це казка кличе нас на гостини, малята, бо наступна полицка нашого музею – казкова. Я знаю, діти, що ви дуже любите казки, тож пропоную зіграти в **літературний пінг-понг «Назви пару»**. Я називаю одного героя з казки, а ви – іншого. Тільки одна умова: персонажі повинні жити в одній казці (Карлсон – Малюк, Котигорошко – Змій, Білосніжка – мачуха, Русалонька – принц, Червона Шапочка – бабуся, Кай – Снігова королева, Мальвіна – Буратіно).

Вихователь. А тепер - **гра « Додай потрібне слівце»**. Я називаю першу частину імені героя казки, а ви, малята, - другу (Крихітка-Хаврошечка, Коза-Дерева, Змій-Горинич, Баба-Яга, Муха-Цокотуха, Вінні-Пух, Карабас-Барабас, Івасик-Телесик, Царівна-Жаба).

Вихователь. Розумнички, ви – справжні знавці казок! Продовжуємо екскурсію по музею. **Гра «Розклади правильно чарівні предмети»**. А в цей частині експозиції знаходяться предмети з казок. На жаль, вони переплуталися, ваше завдання: розкласти експонати у певній послідовності за змістом казки, навести лад. Я пропоную об'єднатися у 2 команди: хлопчики і дівчатка. Згодні? Вам потрібно виконати завдання, обговорити спільне рішення, обрати спікера, який обгрунтує відповідь команди. Займіть, будь ласка, свої місця за столами. Увага, час пішов.

Орієнтовні розповіді спікерів команд.

1. У нас предмети з казки братів Грімм «Пані Метелиця». І розставили ми їх так: починок, хліб, яблуко, пір'їна, золота монета. На початку казки падчерка впустила у колодязь починок, який хотіла вимити від крові. Потім вона йшла стежкою і зустріла піч з хлібом, а далі – яблуню з яблуками. Після цього дівчинка потрапила до будинку пані Метелиці, де так збивала перину, що летіли пір'я, а на землі йшов сніг. А потім пані Метелиця подякувала дівчинці за гарну роботу і подарувала падчерці багато золотих монет.

2. Наша казка називається «Іван Царевич і сірий вовк». Це російська народна казка. Чарівні предмети ми розставили так: золоте яблуко, пір'їна жар-птиці, сірий вовк, золотогривий кінь, жива і мертва вода. Казка починається з того, що у царя Василя росли у саду золоті яблука. Але хтось унадився їх рвати. Іван Царевич вартував і схопив жар-птицю за хвіст, але вона вирвалась, тільки в руці одна пір'їна залишилась. Потім Іван Царевич зустрів сірого вовка, який допоміг йому здобути золотогривого коня. А в кінці казки сірий вовк оживляє Івана Царевича живою і мертвою водою.

Вихователь. Молодці, і дівчатка, і хлопчики добре впорались із завданням. Спікери, віднесіть чарівні предмети до експозиції. Розглянемо далі виставку експонатів і ближче познайомимося з поетами і письменниками різних країн. **Гра «Впізнай і назви».** Малята, допоможіть мені впізнати автора на портреті і назвати, з якої він країни. А потім навпаки – ви побачите прапори, а вам потрібно назвати авторів з цих країн. (на екрані портрети і прапори: брати Грімм – Німеччина, Леся Українка, Василь Сухомлинський – Україна, Ганс Крістіан Андерсен – Данія – Тарас Шевченко, Іван Франко, Росія – Корній Чуковський, Лев Толстой, Франція – Шарль Перо). Дякую вам, малята, ось і ця поличка музею готова для перегляду відвідувачами.

Вихователь. А тепер переходимо до наступної частини експозиції. **Гра «Мішечки історій».** Тут на поличці розташовані незвичайні експонати – мішечки історій. Вам потрібно знову об'єднатися у 2 команди. Скажіть, діти, вам сподобалось працювати у такому складі: хлопчики і дівчатка? Так і продовжимо. Ваше завдання: потрібно розв'язати мішечки, розглянути предмети, які там знаходяться, і з'ясувати, який жанр художніх творів заховався у мішечку. Знов оберіть спікера, який презентує відповідь команди. Займіть, будь ласка, свої місця за столами. Увага, час пішов.

Орієнтовні розповіді спікерів команд.

1. Ми думаємо, що це мішечок віршів, тому що тут знаходяться портрети українських поетів Тараса Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка, книги первомайських поетес Л.Лисогурської «Дітвор», А.Григоренко «Осінній сум». А також на це вказує прапор України, гілочка квітучої вишні і кущ калини.

2. На нашу думку, це мішечок оповідань, тому що тут знаходяться портрет видатного українського вчителя і дитячого письменника Василя Сухомлинського, його книга «Вогник у вікні». Він у своїх оповіданнях вчив

дітей бути добрими і щирими – на це вказує сердечко. А ще в мішечку знаходяться соняшник, рибка і сонечко, тому що Сухомлинський дуже любив рідний край, неповторну українську природу, вчив дітей берегти і турбуватися про неї.

Вихователь. Молодці, діти, всі команди вірно виконали завдання. Спікери, поставте експонати-мішечки на полицку музею. **Гра «Розшифруй і назви».** А на цій полицці музею поки що порожньо, тому що тут повинен стояти збірник прислів'їв, приказок і загадок про книгу. Ваше завдання: скласти цей збірник зі сторінок, але спочатку ці сторінки потрібно розшифрувати (на екрані – малюнки-шифри).

Орієнтовний перелік прислів'їв, приказок і загадок про книгу.

Книга – твій друг, без неї, як без рук. Розум без книги, що птах без крил. День без книги, що обід без хліба. З книгою подружишся – розуму наберешся. Хто багато читає, той багато знає. Хоч і мовчить, та всіх навчить. Бачить-не бачить, чути-не чує, мовчки говорить, дуже мудрує. Книга – ключ до знань.

Вихователь. Дякую, малята, ось яким цікавим експонатом поповнилась наша музейна експозиція. Поставте і цю книгу на полицку. **Літературний басейн «Ловись, книжка, велика і маленька!»** А далі знаходиться незвичайна полицка – басейн. Тут плавають різні види книжок. Вам потрібно зловити книгу і пояснити, яка це книжка. (*відповіді дітей: «Це книжка-малятко або крихітка, тому що вона маленького розміру»; саморобка, словник, абетка, енциклопедія, розкладушка, аудіо книга, мальованка, велетень*).

Вихователь. Діти, поставте всі книги-експонати на полицку, розумнички! Це була остання полицка нашої експозиції. Але не сумуйте, наша виставка книг буде знов і знов поповнюватися, тому що ви дуже любите і шануєте книгу. Пам'ятайте і надалі, що книга – ваш надійний друг і порадник у житті, і з доброю книгою – добре і жити.

Вихователь. Ну що ж, малята, ви стали справжніми екскурсоводами міні-музею книги. він готов приймати відвідувачів, тому ласкаво просимо до міні-музею книги! А на згадку про нашу зустріч книга-чарівна скринька приготувала вам сюрпризи-закладки для книг.

Література

1. Дошкільне виховання, 2012 №11.
2. Дошкільне виховання, 2013 №3.
3. Дошкільне виховання, 2018 №2.
4. Інтернетресурс.

вихователь,
Херсонський ясла-садок №28 Херсонської міської ради
м. Херсон, Херсонська область

ПОДОРОЖ З РОБОКАРАМИ

Конспект заняття за освітньою лінією «Дитина в соціумі» з використанням освітньої технології «едьютейнмент»

Мета: в ігровій формі закріпити уявлення дітей про різні види транспорту – наземний, повітряний, водний, їх призначення та особливості пересування; збагачувати словник дітей словами, на позначення різних видів транспорту; закріпити узагальнююче слово «транспорт»; удосконалювати навички наслідування звуків транспорту; розвивати кмітливість, уяву, увагу, спостережливість; виховувати дружелюбність, повагу до працівників транспорту, інтерес до занять.

Обладнання: телевізор, іграшки робокарів, планшет-гра з теми «Транспорт», силуети водіїв транспорту, стенд-макет міста із сортувальними предметами.

Хід заняття

Вихователь: Доброго ранку, діти! Сьогодні чудовий день і нас чекають цікаві пригоди. Скажіть, ви любите подорожувати? Тож давайте заплющимо очі та прислухаємося, в яке місце ми з вами потрапимо. (Діти заплющують очі, звучить музика із мультфільму «Робокар Полі»).

Вихователь: Здогадалися? Ми потрапили до міста Брум. Тут живуть відважні герої робокари. Сьогодні тут відбувається щось незвичайне. Ой, а хто це тут? (дістає іграшку). Це – Полі, ви його впізнали? Він не знає, куди поділися його друзі. Ми йому сьогодні спробуємо допомогти і вирушимо в подорож разом з ним. Кожен із вас погодиться, що будь-яка подорож буде цікавішою, якщо здійснити її на чомусь такому, що їздить, літає або пливе. Чи знаєте ви, яким словом ми називаємо те, на чому можемо подорожувати? Правильно, діти, – це транспорт.

Отже, розпочнемо подорож, але на чому ми вирушимо вам треба спочатку відгадати. Послухайте загадку:

Вирушає від перону,
Дружний, ладний стрій вагонів.

Всілись люди по місцях,
Чути стукіт: «Чух-чух-пах!».

Залізницею він їде...

Що це? Певно, знають діти! (потяг)

Правильно, діти, ми відправимося на потязі. А хто мені розповість про цей транспорт? До якого виду транспорту він відноситься?

Вихователь пропонує малятам створити свій «чарівний потяг».

Рухлива гра «Потяг»

Діти стають за вихователем, кожен малюк кладе руки на пояс того, хто стоїть попереду. Перший у колоні – «машиніст». Він виконує колові рухи руками, зігнутими перед грудьми, і веде «потяг» у довільному напрямку по кімнаті. Решта гравців згадано рухаються за «машиністом». Упродовж гри, діти вимовляють відповідні звуконаслідування: «Чух-чух-пах», «Ту-ту-у». (Діти сідають на свої місця)

На яку зупинку нас потяг привіз? Діти, погляньте, хто нас тут чекає. Впізнали? Це ж Рой – відважний пожежник та друг Полі.

Що ж тут сталося? Весь транспорт зупинив свій рух. Якесь сила зачарувала і техніка не знає, в якому напрямку йому рухатися. Допоможемо?

Зупинка 1. Дидактична гра «Віднови транспорт»

- Який транспорт рухається по дорозі? Це – наземний транспорт.

- Який транспорт рухається по воді? Це – водний транспорт.

- Який транспорт рухається у повітрі? Це – повітряний транспорт.

Молодці, діти ви справилися з цим завданням. Тепер ми можемо вирушати далі, а чим, послухайте уважно наступну загадку:

Мчить завжди у день погожий,
Він на птаха дуже схожий,
Бо і хвіст, і крила має,
А зерна він не дзьобає. (літак)

А хто мені скаже, зручно подорожувати літаком? Хто розповість, який літак? До якого виду транспорту він належить? Тож давайте сядемо в літак і полетимо.

Фізкультхвилинка «Літак»

Руки в сторони став так-
І з'явився наш літак
Мах крилом туди-сюди
Та гляди не підведи
Полетіли вище, вище,
А тепер все нижче, нижче.
Наш літак був у польоті
Стали льотчиками ми!
Ну, а сядем всі на місце-
Знову станемо дітьми.

Приземляємось на аеродромі. Нас зустрічає Ембер – машина швидкої допомоги. Розумна, добра і чуйна. Що ж сталося? Кожен водій забув, яким транспортом вони керують. Давайте, допоможемо їм пригадати.

Зупинка 2. Дидактична гра «Хто, яким транспортом керує»
(картинки-силуети водіїв та іграшковий транспорт)

Завдання: до кожного транспорту дібрати водія. Потяг – машиніст, літак – пілот, трактор – фермер, корабель – капітан, поліцейське авто – поліцейський, таксі – таксист. Молодці. Ви справились з цим завданням.

А, ось і Хейлі – ратувальний гелікоптер. Що ж сталося? Давайте поглянемо.

Зупинка 3. Дидактична гра «Полагодь місто»

(стоїть стенд, на якому несправний світлофор із кольорових кришок, герої міста без колес, кольорові гаражі без автомобілів та будиночки без вікон, які у вигляді геометричних фігур).

Завдання: відновити світлофор, відремонтувати колеса машинам, посортувати машинки за кольором, та віднайти кожній геометричній фігурі місце-віконечко у будинку.

Вихователь: Ну, що ж, дітки! Яка чудова подорож у нас вийшла! Ми знайшли всіх героїв і допомогли місту Брум. Сподобалось вам подорожувати? Ви героям сподобались теж, і вони вдячні вам за те, що ви допомогли їм врятувати місто. А за це, Полі запрошує вас переглянути мультфільм про пригоди Робокарів.

Бабченко С.П.,

вихователь дитячого садка
Заклад дошкільної освіти №5
м. Жашків, Черкаська область

«ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ СОНЕЧКА» (ЗАНЯТТЯ ДЛЯ СЕРЕДНЬОЇ ГРУПИ ПО ОЗНАЙОМЛЕННЮ З ПРИРОДНИМ ДОВКІЛЛЯМ+ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА+МАЛЮВАННЯ)

Мета: ознайомити дітей з найбільшою зіркою – Сонцем; розширити знання малят про важливість Сонця для живої природи; вчити дітей вивчати напам'ять вірш за допомогою кольорової схеми-підказки (прийом мнемотехніки); закріпити вміння дітей малювати портрет Сонечка за допомогою трафарету та зубної щітки способом розбризкування; розвивати пам'ять, уяву, мислення, дрібну моторику рук. Виховувати інтерес до великої гарячої зірки – Сонце.

Матеріал: загадка про Сонця, фото Сонця, ілюстрація про Сонце, вірш про Сонце, кольорова схема-підказка до вивчення напам'ять цього вірша, зразок вихователя фото Сонця і шаблон, за допомогою якого воно намальоване.

Хід заняття:

Вихователь стоїть біля дошки на якій закріплене магнітом фото Сонця і перевернуте.

Вихователь:

-Малята, я вам скажу таку новину: «Сьогодні День народження нашого з вами великого друга. А якого саме відгадайте загадку?

Котилася по небу тарілочка,

Світилася яскраво,

Засіяло все навколо,

Стало тепло всім й чудово»

- Що це за тарілочка,подумайте?

- Правильно відгадали – це Сонце. Сьогодні в нього День народження. А ми, ледве про цю подію не забули. Малята, у вас теж є День народження. Що ви найбільше любите отримувати в цей день?

- Ну, звичайно ж, подарунки!

- Я думаю, що Сонечко теж любить отримувати подарунки в свій День народження! Тож давайте подаруємо йому подарунки, щоб воно на нас не ображалось.

- А подарунки наші незвичні. Перший подарунок Сонечку від нас усіх – це буде наша розповідь про нього. Я розпочну, а ви продовжите і закінчимо разом.

Вихователь перевертає фото Сонця.

Вихователь:

- Ось портрет Сонця. Ви,мабуть здивуєтесь, чому воно таке? Але не дивуйтесь – це фотографія Сонця з космосу. Сонце – це величезна гаряча зірка. Вона знаходиться дуже далеко-далеко від Землі. Саме тому ми на фото бачимо лише велику оранжеву кулю. Запам'ятайте це, малята!

Вихователь поряд з фото Сонця закріплює ілюстрацію про вплив зірки на життя живої природи.

Вихователь:

- Малята, погляньте на цю ілюстрацію і скажіть хто її основний персонаж?(відповіді дітей)

- Звичайно, це Сонечко - наш вірний і теплий друг.

- Діти, а яка частина доби зображена на ілюстрації – ранок, день, вечір чи ніч? (відповіді дітей)

- Правильно думаєте, це ранок. Бо погляньте на наше Сонечко воно свіже, виспане, яскраве, посміхається і посилає на Землю свої теплі промінці.

- Як ви думаєте, що воно сказало дівчинці?

- Правильно малята, воно сказало «Доброго ранку! Прокидайся! У тебе багато справ!»

- А що сонячний промінчик сказав зайчику?

- Правильно малята, він сказав: «Доброго ранку, зайчику! Вже ранок, видно, мерщій тікай з пеньочка, шукай собі їжу на сніданок!»

- А що півник проспівав Сонечку? А пташечка?

- Правильно малята. Півник закукурикав: «Доброго ранку, сонечко! Я вже проснувся, розбудив усіх своєю дзвінкою пісенькою, і тебе зустрічаю на тину». А пташечка процвірінчала: «Цінь-цвірінь! А я пісню радою все у лісі і тебе нею зустрічаю.»

- Малята, а чому бджілки зраділи сонячним промінчиком? (відповіді дітей)

- Ось і закінчилася наша з вами розповідь про Сонечко. Це перший йому подарунок.

Вихователь:

- А ось і другий наш подарунок Сонечку! Ви ж не забули, що в нього День народження?! Давайте вивчимо напам'ять вірш про сонечко за допомогою чарівної схеми-підказки і голосно розкажимо йому.

- Ось послухайте спочатку весь вірш:

Світить сонце в вишині,
Тобі світить і мені.
Землю нашу зігріває,
Сади цвітом наливає.
Світить ясно у віконце
Золотава зірка – Сонце.

- Послухайте перший рядок вірша. А тепер подивіться на схему першого рядочка (прикріплює на дошці).

- Перший кольоровий малюнок лампочка у схемі замінює нам слово «світить», бо лампочка світить. Далі йде малюнок Сонечка, бо «світить сонце». Далі йде стрілочка, направлена догори: світить де? «В вишині», Де небо, де хмари. А тепер, дивлячись на схему повторюємо перший рядок вірша. (Наступні 5 рядків вивчаємо таким же способом).

- Потім повторюємо весь вірш по схемі, вихователь указкою показує на елементи схеми, просуваючись вперед, діти і вихователь вголос повторюють всі рядки вірша, потім ще раз діти з вихователем повторюють весь вірш по схемі. А потім по бажанню дітей хтось самостійно повторює вірш напам'ять по схемі, показуючи указкою. І так всі бажуючі.

- Це наш другий подарунок Сонечку. Я думаю, що воно обов'язково почуло наш вірш і він йому сподобався.

- А ось і третій подарунок для Сонечка! Давайте ми його намалюємо за допомогою трафарету і зубної щітки та гуашевої фарби способом розбризкування. Це буде портрет Сонця.

- Ось послухайте й подивіться як це треба зробити: беремо білий аркуш паперу на нього накладаємо трафарет, вирізаний у формі сонця, потім беремо зубну щітку вмочаємо її в жовту гуаш і розбризкуємо зверху над трафаретом, гарно відхиляючи ворсу щітки пальчиками, і відпускаючи потім її. Так робимо по всьому трафарету де є вирізане Сонечко. А тепер зробіть це самі. (Робота дітей, індивідуальний підхід вихователя).

- Ось і третій наш подарунок Сонцю – це його фото. Я думаю, що Сонечко дуже зрадіє, побачивши свої фото.

Вихователь:

- Ось і все. Наші сьогоднішні подарунки Сонечку закінчилися. Але про наше Сонце, ми з вами, малята, не будемо забувати ніколи: ми завжди будемо радувати його своєю слухняністю, добротою, своїми знаннями і вміннями. А воно буде посилати нам на Землю своє тепло і світло, що дуже необхідно всім нам і всій живій природі.

Беленчук В.К.,

вихователь дитячого садка

Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) №3 «Берегиня»

м. Гола Пристань, Херсонська область

ІНТЕГРОВАНЕ ЗАНЯТТЯ З ПОШУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ+ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНИЙ РОЗВИТОК (СТАРША ГРУПА) «ПОДОРОЖ У КРАЇНУ ПІСКІВ»

Мета: поглиблювати знання про пісок, як один із шарів земної кори, його властивості, та способи його використання; розширювати уявлення про мешканців пустелі (плазунів, тварин, птахів); стимулювати інтерес до проведення нескладних дослідів, роблячи елементарні висновки; удосконалювати вміння вимірювати сипучі речовини (пісок) за допомогою умовної мірки; закріплювати кількісну та порядкову лічбу в межах 10; спонукати дітей відповідати на запитання повними реченнями, використовуючи прикметники, порівняння; розвивати спостережливість, увагу, мислення; виховувати допитливість. Обачність під час ігор з піском, бережливе ставлення до природних ресурсів.

Обладнання: лист, презентація «Пустеля», таця з піском, лупа, трубочки для коктейлю, пластикові контейнери, стаканчики, фішки, серветки, відеречка з піском.

Хід заняття

Діти заходять до групи, вітаються. Вихователь читає лист від дослідників:

«Зарошуємо вас у чарівну країну, а яку саме, ви повинні здогадатися подивившись відеоролик. До зустрічі у чудовій країні!»

Відеоролик «Пустеля»

Вихователь: ну що, діти, здогадалися що це за країна? (відповіді дітей). Так, це пустеля-країна пісків. А ви б хотіли потрапити до цієї країни?. Дослідники ще написали, що ця країна дуже далеко від нас, а щоб швидше добратися, потрібно летіти на літаку. А там нас зустріне «спеціальний» транспорт. Ви готові?

Звучить звук літака, на екрані – слайди пустелі.

Вихователь: ну от, ми в пустелі, а подивіться, хто нас зустрів? (на екрані – верблюди). Діти, дослідники нас повідомили, що нас зустріне спеціальний транспорт, а транспорту ніякого нема, а тільки хто це? (відповіді дітей). Діти, а як ви думаєте, чому це ці тварини є спеціальним транспортом? (припущення дітей). Отже це і є наш транспорт, адже доріг у пустелі нема, машини не проїдуть, а верблюди перевозять вантаж і туристів, і називаються вони – караван.

Слайд «Караван верблюдів»

Вихователь: ну що ж, беремо верблюдів і в подорож! Діти, а подивіться, на верблюдах намальовані цифри, вони повинні іти один за одним по-порядку, давайте їх полічимо і поставимо по-порядку.

Д/г «Полічи і скажи»

Д/г «Постав по-порядку»

Д/г «Пряма і зворотна лічба»

Вихователь: так, з цим впоралися, але дивіться на дверях висить оголошення: «Перш ніж зайти у пустелю, потрібно виконати такий ритуал, промовити такі слова»:

Здрастуй наш пісочок

Жовтенький дружочок

Ми долоньки прикладаємо

Тебе дозволу питаємо.

Двері ширше відкривай

І тихенько привітай.

Вихователь: піщана країна пропустила нас, відправляємося.

Слайд «Пустеля»

Вихователь: діти, а чому тут так тихо? Невже тут ніхто не живе? Давайте пошукаємо мешканців піску.

Діти занурюють руки у тацю з піском і шукають жителів: ящірка, змія, черепаха, павук, скорпіон, жук. Але крім плазунів у пустелі живе багато тварин і птахів.

Слайд із зображенням мешканців: антилопа, верблюд, ховрах, страус, орел, гриф.

Вихователь: діти, а як ви думаєте, як вони тут живуть без води? (припущення дітей).

Слайд «Оазис»

Вихователь: може, хто знає, що таке оазис? Розповідь вихователя: оазис, це місце в пустелі де є вода і рослини і куди приходять усі тварини, щоб напитися води і відпочити у тіньку, а ще там відпочивають каравани верблюдів.

Ну що, відправляємося далі, а далі у нас навкруги один пісок.

Слайд «Піски»

Вихователь: діти, а де у нас можна знайти пісок? (відповіді дітей). Піску у нас сила-силенна на берегах морів, річок, озер. Пісок, це один із шарів земної кори. Він є корисною копалиною яку широко використовують люди. Діти, а ви хочете дізнатися, що таке пісок? Давайте сядемо на килимок-пісок (діти сідають на килимок перед ними стоять тарілочка з піском і лупа). Що у тарілочках? Торкніться пальчиками, долонькою, порухайте, що ви відчуваєте (відповіді дітей). Діти, біля вас лежить ще один предмет, що це? Так, це лупа. Для чого люди використовують лупу?

Діти: лупу використовують щоб збільшити предмет.

Вихователь: нумо погляньте на пісок через лупу, розгляньте піщинки і скажіть, якої вони форми, якого розміру, кольору. Усі вони однакові чи ні?

Висновок: піщинки різні і неоднакові за розміром, формою і кольором. Пісок – це зовсім дрібненькі камінчики які утворюються від тертя і ударів каміння одне об одне.

А тепер, знову зверніть увагу на пісок у ваших тарілочках. Пропоную провести з ним ще кілька дослідів, щоб дізнатися про властивості піску. Спочатку подивіться, що я робитиму, а відтак повторюйте мої дії (діти повторюють дії за вихователем). У склянці з водою змочуємо пальчики і збризуємо пісок, наче дрібненький дощик. Чи змінився пісок? Як він змінився? (пісок став темний і мокрим там де попала вода). Тепер я візьму склянку з водою і виллю її в ту саму тацю (діти виконують так само). Торкніться піску долонькою, що ви відчуваєте? (відповіді дітей). А тепер витріть долоньку серветкою і скажіть чи можна з піску ліпити? (так). А з якого піску ліпити краще: із вологого чи сухого? Що можна зліпити з мокрого піску? (відповіді).

Висновок: вологий пісок тримає форму, сухий – ні.

Вихователь: а зараз ми з вами проведемо ще один дослід – спробуємо утворити вітер. Для цього кожен візьміть трубочку і подуйте собі на руку (демонструє дію). Що ви відчули? (відповіді дітей). А тепер тихенько і обережно подуємо через трубочку на вологий пісок. Що ви помітили? Щось змінилося? (відповіді). Так само подуємо на сухий пісок. Що відбулося? Що можна сказати про дію повітря на сухий і мокрий пісок?(відповіді дітей).

Висновок: сухий пісок сипучий, тож під дією вітру він розсипається. Ось чому у пустелі виникають піщані бурі. Дуже небезпечно знаходитися в пустелі під час піщаної бурі. Знищуючи зелені насадження, винищуючи річки, забруднюючи атмосферу, люди сприяють виникненню піщаних вітрів які є небезпечними для її самої. Ось чому потрібно бережливо ставитися до природи. Діти, а як ми повинні поводитися з природою щоб не утворювалися

піщані бурі? (відповіді дітей).

Слайд «Піщана буря»

Вихователь: діти, а давайте пригадаємо, для чого потрібний пісок людині?(відповіді дітей). Пісок використовують під час будівництва будинків, доріг (слайди), у сільському господарстві, під час виготовлення скла і скляних виробів. А деякі тварини і птахи будують нірки в піску, відкладають яйця де з'являється на світ їхнє потомство.

Вихователь: ну що ж, нам час повертатися назад у дитсадок. Щоб повернутися додому нам треба виконати магичні дії. Ми станемо в коло і скажемо: «Один, два, три, пустеля, нас додому поверни!»

Вихователь: ось ми і повернулися в садочок. Діти, подивіться, на столах у нас лежить пісок. Пам'ятаєте скільки піску було у пустелі? (багато), можна було виміряти там пісок?(відповіді). Звичайно що ні, адже нема такої ваги і посуду, а хочете дізнатися скільки у нас піску? Ось ми зараз його виміряємо за допомогою умовної мірки. Діти в групах за столами вимірюють кількість піску. Отже, можна виміряти пісок? За допомогою чого ми вимірювали?

Підсумок заняття.

Бояренко М.О.,

вчитель-логопед

Заклад дошкільної освіти «Оленка»

м. Бровари, Київська область

КОНСПЕКТ ЛОГОПЕДИЧНОГО ЗАНЯТТЯ З РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ НА ТЕМУ: «ВИШИВАНІ ОБЕРЕГИ»

Мета: ознайомити дітей з вишиванками та звичаями, що їх супроводжують. Збагачувати словник, розвивати зв'язне та граматично правильне мовлення під час складання описових розповідей.

Розвивати пізнавальну активність дітей, комунікативні здібності, фонематичний слух, мовне дихання, психічні процеси, дрібну та загальну моторику, стимулювати рухову активність дітей. Виховувати та прищеплювати шанобливе ставлення до рідного краю, формувати уявлення про національну культуру, вчити пишатися своєю Батьківщиною, викликати почуття гордості за свій народ, викликати позитивний емоційний відгук на розгляд тематичного ілюстрованого матеріалу, бажання пишатися народними традиціями, виховувати естетичні і моральні почуття. Покращувати інтонаційну виразність мовлення, підтримувати інтерес до художнього слова. Вчити естетично відгукуватися на красу та милозвучність рідної мови.

Виявити та доповнити уявлення дітей про рідний край, український народ, його творчу спадщину, культуру та моральні цінності. Поповнювати активний словник різними частинами мови, вчити дітей формулювати чіткі

відповіді на запитання, удосконалювати розповідне мовлення, вправляти у творенні споріднених слів, будувати поширені речення з однорідними членами.

Корекційна робота: збільшувати обсяг уваги, розвивати вміння розподіляти увагу. Формувати цілісність сприйняття образу предмета. Активізувати творчу діяльність. Розвивати критичність мислення (об'єктивна оцінка інших і себе).

Обладнання та матеріали: презентація «Вишивані обереги»; відео: «Вишиванка – код життя», «Пісня про рушник» А. Малишка, «Вишиванка» (українська народна пісня); музичні композиції: «Вишивала дівчина вишиванку», «Пісня про рушник»; дидактичні ігри: «Яка ниточка вишивала», «Рушник вишиваємо – пальчики розвиваємо», «Що зайве?», «Склади вишиванку»; вишита сорочка, рушники, геоборди (резинки).

Хід заняття

I. Організаційний момент

-Дітидавайтепривітаємось

Пальчикова вправа «Вітаннячко» (слайд № 1)

Доброго ранку, сонце привітне!

Доброго ранку, небо блакитне!

Доброго ранку, у небі пташки!

Доброго ранку, маленькі дубки!

Я вас вітаю, люблю, пізнаю,

Бо ми живемо в одному краю.

Пальці прями, долоні разом.

Одноіменні пальці

Торкаються один одного

На наголошені склади.

II. Основна частина.

У кожної нації, в кожного народу є свої символи - обереги. Символи нашого українського народу є рушник та вишиванка. Про вишиті обереги складено багато пісень та легенд (слайд № 2)

У народі говорили (слайд № 3):

- «Хата без рушників – як родина без дітей»;
- «Як мати рідненька, той сорочка біленька»;
- «В сорочці народився (так казали про людину, яка пережила лихо чи хворобу).

Про рушник та вишиванку складені пісні:

- «Пісня про рушник» А. Малишка (слайд № 4 , відео);
- «Вишиванка» українська народна пісня (слайд №5, відео).

Відео «Вишиванка – код життя» (слайд №7)

Вправа «Рушник вишиваємо – пальчики розвиваємо» (слайд №8)

Мета: створення елементів візерунків на геобордах за зразком.

– Молодці, діти, гарні зробили візерунки на геобордах.

– Вишиті – обереги які дарували нам наші прабабусі, щоб наше

життя було щасливим, потрібно шанувати та берегти.

А ви хотіли б мати свій оберіг у будинку чи вдома?

Фізкульхвилинка (слайд №9)

Відео «Вишиванка – код життя» (слайд №10)

Дидактична гра «Яка ниточка вишивала?» (слайд №11)

Мета: формувати уявлення дітей про особливості національного одягу українського народу, зокрема, вишитої сорочки; дати знання про те, як вона створювалась, що потрібно для того щоб вишити сорочку, які кольори та візерунки використовували для її створення; закріпити знання про кольори та їх відтінки; розвивати логічне мислення, увагу, кольоросприйняття. Виховувати шанобливе ставлення до традицій українського народу.

Хід гри: дітям пропонується розглянути предметні картки із зображенням вишитої сорочки, описати кожну сорочку: який візерунок та, які кольори ниток використані для її створення.

Дидактична гра «Склади вишиванку» (слайд №12)

Дидактична гра «Що зайве?» (слайд №13)

Творча гра «Склади віршик» (слайд №14)

Діти добирають потрібні слова-рими і складають тематичні віршовані рядки.

Одягну український віночок —

Затанцюю веселий ... (*таночок*).

Гарні хлопці стоять біля ганку,

А на них сорочки — ... (*вишиванки*).

Я танцюю гопак залюбки,

Адже в мене зручні ... (*чобітки*).

Вишиванку везу на гостинець:

Пам'ятайте, що я — ... (*українець*).

III. Підведення підсумків заняття.

- Що нового ви дізналися, що запам'ятали? Які нові слова вивчили? Ваші обереги чудові, а при бажанні ще стануть кращими, коли ви підроснете і навчитесь вишивати.

Будеянська Г.В.,

вчитель-логопед

Одеський навчально-виховний комплекс № 310

"Дошкільний навчальний заклад (ясла - садок)

комбінованого типу - спеціальна загальноосвітня школа I ступеня"

Одеської міської ради Одеської області

ЗАНЯТТЯ КОМПЛЕКСНЕ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ РІЗНОВІКОВОЇ ГРУПИ НА ТЕМУ: «ТЕРЕМОК»

МЕТА: Закріпити знання цифр від 1 до 10, вивчити розрізняти та

описувати геометричні фігури, склад числа, сусіди чисел. Закріпити уміння викладати геометричні фігури за зразком, активізувати мову. Вчити назви дерев хвойні(туя ,ялинка, сосна) та листяні (береза, клен, каштан). Вчити дітей складати описові розповіді. Виховувати інтерес до навчання.Удосконалювати вміння визначати наступне та попереднє число відносно заданого («сусідів числа»). Закріплювати у дітей навички кількісної та порядкової лічби в прямому та зворотному напрямку

МАТЕРІАЛ: ЧАРІВНИЙ МІШЕЧОК, чарівний килим з гудзиків горіхи ,каштан, жолуді, шишки.

ДЕМОНСТРАЦІЙНИЙ: іграшки мишка, жабка, зайчик, лисичка,ведмедик, набори іграшок диких, домашніх тварин ,музичний інструмент ксилофон, геоометричні фігури на дошці, цифр від 1 до 10, хвойні(туя ,ялинка, сосна) та листяні (береза, клен, каштан).

РОЗДАТКОВИЙ: цифри від 1 до 10,лічильні палички,смужки довга та коротка .

ПОПЕРЕДНЯ РОБОТА: Вивчення програмного матеріалу протягом року.

ХІД ЗАНЯТТЯ

Вихователь: Сьогодні до нас прийшли гості ,давайте ,діти,привітаємося

ДІТИ ХОРОМ і показують рухи:

Доброго ранку, сонце привітне (руку праву ввєрх,)

Доброго ранку , небо блакитне потім ліву руку)

Доброго ранку, пташкам ,що у небі,(взмахи руками)

Доброго ранку, тобі і мені (обидві руки один до одного витягуємо)

Доброго ранку, гостям .,що до нас прийшли.

Вихователь : Добре ,діти

Я вас запрошую на прогулянку до казкового лісу. Моя знайома мишка, казала, що буде чекати на лісній галявині ,біля казкової хатинки.

Ось відгадайте загадку

У полі з'явився будинок.

Оселилися в будинку:

Мишка по імені Шкряботушка,

І жабка Скрекотушка,

Зайчик і Лисиця .

А ще кошлатий Ведмедик

Пізніше оселився тут.

Як цей будиночок-то звати?

Цей будиночок — ... (Теремок)

В мандрівку з собою беремо сміливих, дружніх та розумних. А є такі серед вас ? Це ми зараз провіримо.

Я поставлю вам запитання,а ви відповідайте на них :

Що буває в небі після дощу?(веселка)

Скільки сонечок на небі?(одне)

Яка зараз пора року?(весна)
Які весняні місяці ви знаєте?(березень, квітень, травень)
Який сьогодні день тижня?
Назвіть всі дні тижня по порядку?
А який був вчора?
А який буде завтра?.

Які частини доби ви знаєте? Назвіть.
Молодці!Всі справилися з завданням і відправляємося до казкового лісу. Нам потрібен транспорт. А який вид транспорт ви знаєте? (Відповіді дітей)

ГІМНАСТИКА ДЛЯ ОЧЕЙ:

Очі щільно ми закрили –
Один,два,три, чотири
Потім шире розкриваєм,
Вдалині щось розглядаєм
І поки ми розглядали
До шести порахували.
Щоб очі наші відпочили,
Робим це разів чотири.

Ось ми і приїхали
Стоїть в полі теремок, теремок.
Він не низок, не висок, не висок,
Як по полю ,полю мишка бігала,
Теремок побачила. (Виставляємо мишку-іграшку).

ДІТИ СІДАЮТЬ НА КИЛИМ:

До теремка веде доріжка давайте викладемо килим з гудзиків .
Діти на підлозі розглядають чарівний килим з гудзиків.

Вихователь: проводить гру орієнтування на просторі (роздає картинки із зображення будинка)
Вихователь: ставить запитання де дерево, що зліва знаходиться, що справа знаходиться.

Побігла мишка лісною доріжкою, а біля неї ростуть дерева хвойн (туя,ялинка,сосна) та листяні (береза, клен, каштан). Вихователь показує дітям горіхи ,каштан, жолуді, шишки.

Дидактична гра "Скажи навпаки"

Мета: Формувати вміння правильно розуміти лексичне значення слів. Закріплювати вміння добирати слова-антоніми. Розвивати спостережливість, увагу, пам'ять.

Діти підбирають протилежне за значенням, слова:

Іменники

день — ніч

сонце — місяць

темрява — світло

зима — літо

радість — горе

сміх — сльози

Прикметники

високий — низький

тонкий — товстий

великий — маленький

широкий — вузький

м'який — твердий

білий — чорний

солодкий — кислий

Прислівники

холодно — тепло

темно — світло

добре — погано

радісно — сумно

твердо — м'яко

мокро — сухо

Забігла мишка в теремок і стала там жити поживати.

Жабка скаче по болоті

Діти сідають за столи

В теремке вона жити хоче(жабка іграшка до теремка)

Завдання: ГРА: Порахуй удари паличкою і покажи цифру

Вихователь ударяє ксілофон ,а діти рахують звуки і показують цифру.

ПАЛЬЧИКОВА ГІМНАСТИКА: «ЇЖАЧОК»

Ось маленький їжачок,

в нього безліч голочок,

Я до їжачка торкнувся-

У клубочок він згорнувся

Для молодших дітей

ГРА : «Живі числа».

Вихователь : потрібно, діти, розставити числа за порядком

4	2	5	1	3
---	---	---	---	---

Запитання вихователь , а який зараз день неділі давайте згадаємо фізкультхвилинку:

В понеділок я купався,(імітуємо рухи)

У вівторок малював,

В середу довго умивався,

А в четвер футбол грав,

В п'ятницю я бігав стрибав,

А в суботу та в неділю всі дні я відпочивав.

Гра «Склад числа»

У старших дітей є картки на якому, треба поставити пропущені числа.

У молодших дітей картки з колом, треба порахувати скільки кіл таке число підняти

Підходимо і смайлики вихователь видає вихователь дітям

і виконуємо зорову гімнастику.

Вихователь виймає зайчика іграшкового

Як по полю , по полю

Зайчик біжить,
Біля дверей зупинився і кричить
Ой біда ,біда не знаю адреси?

Зайку впустили мишка та жабка до себе в теремок

Вихователь іграшкову лисичку дістає

Тихо тихо всі сидіть

Хто сь до нас іде сюди

Лисиця каже: Що за диво теремок теремок

Він не низок, не висок

Ви впустіть мене в теремок

Будемо з вами ми друзі.

Пустили Лисичку в теремок. Вона знає багато ігор. Давайте з нею ми пограємо. Лисичка запрошує всіх дітей до лісу

Гра «Хто у лісі живе»

Вихователь пропонує дітям набори іграшок диких, домашніх тварин , вони повинні вибрати тих тварин ,які живуть у лісі, у людей.

Гра «Хто як голос подає?»

Завдання:сказати тих домашніх тварин, які гавкають, мукають, хрюкають крикають ,шиплять

Вихователь визиває одну дитину на вушко ,називає її тварину.

Дитина звуконаслідує названу тварину, а діти відгадують.

ЧАРІВНИЙ МІШЕЧОК

Для молодших: Хто у корови? (у корови - теля).

У киці ?(кошеня)

У собачки (щеня)

У курочки (ципля) Імітувати голос тварини.

Весною з'являються малята.

Включаємо спів птахів .Подивіться які птахи в цьому лісі. Знайомих птахів назвіть.

За столи сідають Побудуй годівничку для птахів

Мета: закріпити уміння викладати геометричні фігури за допомогою лічильних паличок, активізувати мову.

Хід. Дорослий показує, як можна побудувати будинок . Під час виконання завдання дитина відповідає на питання: лічильні палички ,які геометричні фігури вийшли «Що ти покладеш внизу? (Квадрат). Якого він кольори? Що покладеш зверху? (Трикутник). Хто тут житиме? (Птахи)». Скільки теремку тварин? (чотири мишка, лягушка, зайчик, лисичка)

Вихователь запитує з чого будинки будують (з каміння)

Дидактична гра: «Збери камінчики»

(Робота з морськими камінчиками)

Завдання: розвиток тактильного сприйняття, дрібної моторики.

1. Виклади з камінчиків доріжку, порахуй камінчики.

Завдання для дітей:

1. Розглянь камінчики (по 2-4 штуки)

2. Візьми камінчики в обидві руки. Стисни їх в долоньках.

3. Відповідай: які вони на дотик? (Гладкі або шорсткі,
Які за вагою? (Важкі або легкі, якого кольору, форми (овальні,
довгасті, чи мають камінці запах?)

4. Поклади один камінчик на стіл. Переклади камінчик з однієї
долоньки в іншу (10 разів).

5. Постучи камінчики одна об одну. Який звук вони видають (гучний,
сильний, чіткий).

6. Потри камінчики одна об одну, послухай звук, постукай
камінчиками об стіл (тихо, сильно). Зверни увагу на силу звуку, пов'язану зі
структурою каменю (камінь твердий, жорсткий, важкий, що не розбивається)
- тому звук завжди сильний.

Вихователь дістає іграшкового ведмідя

А лісом ведмідь іде

Раптом побачив теремок – як зареве

Не може попасти в теремок

*У нього болото на шляху Через болото дві дороги .Якого вони
кольору? довга голуба ,а яка вузька червона?*

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

– Ви сьогодні були старанні, уважні, тому і впорались з усіма
завданнями.

– Які завдання були вам цікаві? Які складні?

– З якими завданнями ви впорались швидко?

– Оцініть свою роботу на занятті. Якщо у вас добрий настрій, вам
було цікаво, у вас все виходило – підніміть руки вгору. Якщо у вас щось не
виходило – опустіть руки вниз.

Бушанова Т.А.,

завідувач

Сумський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок)

№10 «Малючок»

м. Суми, Сумської області

Волошина С.В.,

вихователь-методист

Сумський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок)

№10 «Малючок»

м. Суми, Сумської області

ВИКОРИСТАННЯ МЕТАФОРИЧНИХ АСОЦІАТИВНИХ ЗОБРАЖЕНЬ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті показано роль асоціативних зображень в унаочненні
навчальної інформації. Схарактеризовано особливості застосування
асоціативних зображень у процесі підгрупової, індивідуальної роботи з
дітьми. Наведено приклади застосування асоціативних зображень з

дошкільниками. Подано приклади використання метафоричних карт на практиці.

Ключові слова: асоціативні зображення; наочність; метафоричні асоціативні карти; діти дошкільного віку; технологія.

Постановка проблеми. Метафоричні асоціативні зображення або метафоричні асоціативні карти (МАК) є одним з інструментаріїв проєктивного методу, що активно застосовується ученими-практиками сучасної психології. МАК використовують як діагностичний інструментарій для визначення різноманітних емоційних станів, схильностей, здатностей. Самі асоціативні зображення мають величезний дидактичний потенціал (за умови, що відображають зміст навчального матеріалу), сприяють кращому його сприйманню, осмисленню, запам'ятовуванню тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наочність завжди була у полі зору дослідників. Її сутність, правила використання, вплив на процес і результат навчання і виховання вивчали свого часу П. Каптерев, Я. Коменський, І. Підласий, К. Ушинський. Ролі дидактичного принципу наочності та можливості його застосування присвячені також наукові публікації Н. Єлагіної, А. Мокіної, П. Рашковського. Володимир Пропп, вчений, філолог-фольклорист, основоположник сучасної теорії тексту розробив «Морфологію казки», яка стала проривом як у фольклористиці так і в морфології.

Мета статті. Розкрити сутність асоціативних зображень, способів їх створення та представлення; виокремити функції асоціативних зображень; схарактеризувати особливості застосування асоціативних зображень в роботі з дошкільниками спираючись на технологію В.Проппа «Морфологія казки».

Виклад основного змісту статті. Метафоричні асоціативні карти (скорочено МАК) — це набір зображень завбільшки з гральну карту або листівку, що зображають людей, їх взаємодії, життєві ситуації, пейзажі, тварин, предмети побуту, абстрактні зображення. МАК – це гра, в яку можна безпечно і з повним задоволенням грати зі своїми та чужими дітьми, батьками, партнерами, колегами, друзями, знайомими. Гра, в якій не буде тих, хто програв, всі виграють. Гра, яка допомагає вибудовувати стосунки, допомагає краще дізнатися і зрозуміти себе і тих, хто в ній бере участь.

Метафоричні асоціативні карти дають можливість: встановити контакт малюка з педагогом; здійснити діалог «внутрішнє – зовнішнє»; моделювати реальність у ігровій формі. За допомогою карток дітям легше розповісти про враження, емоційні переживання, виразити думки. Діти придумують та яскраво промальовують характерні риси героїв і шляхи вирішення проблем.

Метафоричні асоціативні карти дозволяють:

1. Створити атмосферу безпеки і довіри.
2. Зменшити внутрішнє напруження і опір.
3. Показати картину взаємин людини з будь-якими ідеями і образами
4. Моделюють процеси минулого і майбутнього.

Особливості застосування метафоричних асоціативних карт при

роботі з дітьми.

В роботі з дітьми кардинально інших способів застосування і вправ з метафоричними картами не існує. Особливості виникають лише у зв'язку з віковими особливостями (тобто рівнем свідомості, рефлексії, здатністю до вербалізації). Починаючи з 3-х років карти можуть використовуватися в терапії, розвитку і навчанні. Репертуар їх застосування для дітей досить вузький - створення історій, малювання, класифікація.

Про важливість формування перших асоціацій, що становлять фундамент пам'яті, на якому вона будується, зазначав відомий педагог К. Ушинський. На його переконання, вихователь повинен потурбуватися про те, щоб взагалі на початку навчання і вивчення кожного предмета були закладені найміцніші й найміцнішим способом усвідомлені асоціації. На цій необхідності ґрунтується велике значення наочного навчання взагалі й наочності в початковому навчанні кожного предмета.

Володимир Якович Пропп займався вивченням народних казок. Він розподілив казку на набір, який складається із 28 функцій, які можна показати в формі карт. За допомогою таких карт дитина легко засвоює зміст казки, що сприятиме в подальшому створення власної казки.

Ознайомлення з картами Проппа.

Карти, що використовуються на початку роботи, в молодшому і середньому дошкільному віці повинні бути виконані в сюжетній манері і барвисто. Надалі, користуються картами з досить схематичним зображенням кожної функції, зміст якої був би зрозумілий дітям, або кожне зображення треба обмовляти.

Види роботи з картами:

- Відтворення знайомої казки, диференціація: співвіднесення з певною функцією.
- Спільний пошук і знаходження зазначених функцій в нових казках (протягом одного заняття використовується 3-5 карт).
- Самостійний пошук функцій дітьми на матеріалі знайомих, потім нових казок.
- Цілісне освоєння казкових функцій (використовується весь комплект карт).
- Складання казок (спочатку колективно і використовуючи обмежений набір карт, поступово додаючи по 3-4 карти).
- Робота з індивідуальним набором карт (спочатку дітям можна пропонувати готову назву казки, обумовити місце дії, кількість персонажів).

Як визначиться та чи інша функція і яким символом, зовсім не важливо, головне, щоб дитина розуміла, наприклад, "заборона" позначається перекреслений круг, це необхідно просто запам'ятати. Або знак "дарувальник, чарівний дар" - можна позначити чарівною паличкою, а можна, як коробочка з подарунком, це, як вирішить вихователь.

Етапи реалізації технології "Карти Проппа"

Етапи	Зміст дій	Результат для учасника
1. Вхідження у казку	Учасник вибирає (або ж витягує) карти Проппа та складає казку.	Проектування власного життєвого досвіду та переживань на казковий твір.
2. Драматизація	Учасник створює ляльки та робить постановку-демонстрацію власної казки.	Відчуття завоешеності ситуації - дійства.
3. Рефлексія драматизації	Учасник порівнює відчуття та враження, що виникли при написанні казки та при її постановці. Фіксує зміни основних ідей та акцентів.	Вихід у "метапозицію": зміна ролі - з героя казки на роль стороннього спостерігача.
4. Пошук "ключів"	Учасник знаходить та фіксує значущі символи та метафори власної казки.	Схематизація провідної ідеї казки.
5. Деметафоризація	Учасник фіксує потік асоціацій на кожен "ключ".	Перехід із казкової реальності у повсякденну.
6. Кристалізація повідомлення казки	Учасник об'єднує асоціації за сенсом, поступово звужуючи контекст розуміння кожної метафори	Формування загального розуміння власної життєвої ситуації. Рефлексія життєвої ситуації (зміст проблеми, спосіб вирішення, ресурси, результат.

Приклади використання

1. Жили-були. Створюємо казковий простір. (Кожна казка починається зі слів «давним-давно», «жили-були», «в тридесятому царстві»).

2. Особливі обставини («напали злодії», «зникло сонце з неба», «перестали йти дощі і настала засуха»...).

3. Заборона («не відчиняй віконця», «не виходь з двору», «не пий води»...).

4. Порушення заборони (персонажі казок в віконце виглядають, і з двору виходять, і з калюжі воду п'ють; при цьому в казці з'являється новий персонаж — шкідник).

5. Герой залишає домівку (при цьому може іти з дому з хорошими намірами, через прохання батьків знайти сестру , або його виганяють, батько відвозить в ліс дочку, перетворившись в козлика іншого персонажа після того, як порушив заборону).

6. Поява товариша-помічника (сірий вовк, кіт у чоботях...).

7. Спосіб досягнення мети (політ на килимі-літаку, використання молота).

8. Врог починає діяти (змій украв царівну, ворожіння, отруйне яблуко...).

9. Отримання перемоги(скасування злих чар, фізичне знищення — Змія, Кошія Бессмертного, перемога у змаганнях).

10. Преслідування (героїв можуть переслідувати гуси-лебеді, Змій Горинич, Баба-яга...).

11. Герой рятується від переслідувань (ховається в пічку,

перетворюється у когось засобами чаклунства...).

12. Цар випробовує героя.

13. Герой, звісно, витримує всі випробування.

14. Отримання чарівного предмета.

15. Герой вступає в битву з ворогом.

16. Ворог переможений.

17. Герой щось забирає у знищеного ворога (каблучку, образок...)

18. Герою дають складне завдання (знайти каблучку на дні моря, побудувати дім за одну ніч, знайти якесь диво...).

19. Герой виконує завдання.

20. Героя наділяють новими силами (занурюють в киплячу воду, або молоко, яке робить героя ще кращим...).

21. Герой повертається додому.

22. Героя не впізнають дома (через зміни, що відбулися з зовнішністю).

23. З'являється лже-герой (той, хто видає себе за героя, або присвоює собі заслуги героя).

24. Викриття лже-героя (це може бути в результаті випробувань, або свідоських показань).

25. Впізнання героя. (лже-героя розпізнають, виганяють, а справжнього урочисто зустрічають).

26. Щасливий кінець (урочистості, весілля, пів царства у подарунок).

27. Мораль (які висновки можна зробити з даної історії).

Висновки. Отже, використання карт Проппа активізує зв'язне мовлення, збагачує словник, стимулює розвиток психічних процесів, розвиває творчу уяву, сприйняття, фантазію, підвищує інтерес дітей до оточуючої дійсності, створює умови для легкої соціалізації дитини.

Схематичні карти для дітей старшого дошкільного віку

Література

1. Єлагіна Н.І. Роль принципу наочності навчання у розвитку творчої особистості (друга половина XIX – початок XX століття) [Електронний ресурс] / Н.І. Єлагіна // Електронний збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. – 2012. – Вип. 2(8). – Режим доступу : http://www.zoippo.zp.ua/pages/el_gurnal/pages/vip8.html

2. Каптерев П.Ф. Дидактические очерки / П.Ф. Каптерев // Педагогіка : Хрестоматія / уклад. А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко – 2-ге вид., стер. – К. : Знання-Прес, 2006. – С. 217-224.

3. Ковальчук О. Застосування проєктивного методу МАК у

дослідженні психологічного благополуччя та соціальної відповідальності особистості [Електронний ресурс] / О. Ковальчук, О. Канциренко // Вісник національної академії Державної прикордонної служби України. – 2016. – Вип. 2. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapdn_2016_2_6. – (Серія «Психологічні науки»)

4. М.Фабрічева Метафоричні асоціативні карти, як можливість читати несвідоме.- 100 с.

5. Лемешко Т. 50 техник с МАК на все случаи жизни.- Украина, 2017. – 61 с.

6. Г. Кац, Е. Мухаматулина Метафорические карты. Руководство для психолога // Г. Кац, Е. Мухаматулина. – М.: Генезис, 2013. – 160 с.

7. Пропп В.Я. Морфология волшебной сказки. – М.: Лабиринт, 2 001. – 144.-ISBN:5-87604-140-8.

Висоцька О.Ю.,

вихователь,

*Красноградський НВК №3 дошкільний підрозділ,
м. Красноград, Харківська область*

ПРИГОДИ ХЛОПЧИКА – ДОШКІЛЬНИКА «ПРИГОДИ МИШКА...»

Авторські розповіді про пригоди хлопчика – дошкільника «Пригоди Мишка...». Розповіді написані за мотивами дитячої книги про пори року Софі Кушарьєр. Ідея книг Софі Кушарьєр в тому що діти мають можливість дослідити вплив пори року та погоди на одне й те ж дерево. «Пригоди Мишка...» також складаються з 4 розповідей, один і той же герой досліджував способи збереження здоров'я. Ідея оповідань цікава тим, що Мишко хлопчик -дошкільник з власного досвіду розповідає про цікавинки які дізнався. Дітям легше сприймати героя – однолітка.

І.«Пригоди Мишка восени»

Уже згасло літо і перший багрянець торкнувся листочків. Ранками стало прохолодно. Хоч світить сонечко та хочеться стати у затишок і закутатися потепліше...Одного осіннього ранку мама ніжним дотиком та ласкавим голосом будила Михасика до садочка:

- Прокидайся, Сонько! Запізнився!-хлопчику так не хотілось вставати - важко розплющити очі, вилазити з-під теплої пухкої ковдри в прохолодну кімнату.

-Михасе! - гукнув тато - Йди до нас. Ми з Тимком ще не робили зарядки*. На тебе чекаємо. Зарядка допоможе тобі прокинутись.-Михайлик швидко зіскочив з ліжка та приєднався до тата і улюбленого собаки Тимка.

**зарядка- комплекс фізичних вправ (нахилів, присідань, стрибків, рухів головою, руками та ногами) націлених на зміцнення здоров'я людини. Виконується кожного ранку.*

- Сніданок готовий!- запросила мама тата, Михайлика, навіть хвостатого Тимка.

- Мамо, а що ми будемо сьогодні снідати? - запитав хлопчик.

- Я приготувала твою улюблену яєшню, бутерброд з маслом і корисний чай з шипшини*, який допоможе тобі бути бадьорим.

**чай з шипшини: 1ч.л. подрібнених плодів шипшини залити 1 склянкою окропу. Дати постояти 15 хв, процідити через ситечко. Приємного чаювання!*

- Мамо, а як це “корисний”? - все допитувався Мишко.

- Корисний - це багатий на вітаміни*, що необхідні для твого розвитку та веселого настрою.

- Тепер я знаю чому в мене такий гарний настрій, і чому я почуваю себе чудово. – відповів хлопчик.

**вітаміни - корисні речовини, що містяться у продуктах. Ми їх побачити не можемо, але при постійному вживанні вони допомагають людині бути здоровою. . Якщо їх достатньо - ми не хворіємо, відчуваємо себе добре.*

Підстрибуючи та насвистуючи улюблену пісеньку Мишко швидко йшов у дитячий садок. Йому кортіло розповісти друзям у садку про що він сьогодні дізнався.

II.«Пригоди Мишка взимку»

Вечір... Густі , сірі хмари вмить потемнішали і важкими брилами нависли над землею. Тихо-тихо починають спускатися легенькі сніжинки. Спочатку небагато, а потім більше і більше пурхає їх у морозяному повітрі, безшумно сніжок стелиться на дахи будинків, чорну землю, кудлаті гілки ялин. І ось вже пухнаста ковдра застилила все навкруги.

Зранку прокинувшись, Мишко швидко підвівся і припав до вікна. Від побаченого дива у хлопчика захопило дух: «Ще вчора земля, будівлі, садки були сірими, одноманітними, а сьогодні кожна суха травинка, кожна стеблинка прибрана в біле мереживо, сріблястий бісер!»- подумав Михась.

Хлопчиків нестримно захотілося вийти на вулицю та насолодитися красою, яку він побачив з вікна. Швидко поснідав, тепленько одягнувся, взяв санчата та разом з Тимком вийшов на вулицю. Петрик й Маринка вже давно чекали Мишка. Нарешті друзі зустрілися! Діти помандрували на гірку кататися на санчатах, ліпити сніговиків, грати в сніжки. Їм було весело, відлуння дитячого сміху розносилося навкруги.

- Мишко, йди до хати! - гукнула мама

Хоча Михайликові не хотілося переривати веселої гри, він покликав Тимка, взяв санчата та повернувся додому.

Мама, глянувши на червоні щоки, мокрий від снігу одяг, але щасливі блакитні очі сина, всеж насварила Мишка:

- Хлопче, ти знаєш, що необхідно активну прогулянку' чергувати з відпочинком у теплому домі?! Перевдягайся.

'Активна прогулянка - відпочинок на свіжому повітрі, з використанням рухливих ігор (гра в сніжки, катання на ковзанах, санчатах; ігри з бігом), обов'язково проводиться кожного дня але з чергуванням з пасивним відпочинком (читання книг, малювання).

Ввечері краще вибрати пасивний відпочинок.

- Мамо, а чому взимку не можна гуляти цілий день, але ж все навкруги біле-біле можна пограти в різні веселі ігри?

- Тому що взимку холодно, якщо дуже довго гуляти можна замерзнути та захворіти. - задовольнила допитливість хлопчини мама...

Михайлик тихенько грався, раптом відчув як неприємно закололо в горлі:

- Мамо - ледве чутно погукав матусю хлопчина. - В мене горло болить і я тепер не зможу піти в садочок та розповісти цікавинки, які ти мені розповіла?!

- Синку, скажи мені: ти на прогулянці дихав ротом?

- Так! - кивнув хлопчик.

- Ти знаєш, що дуже небезпечно дихати ротом взимку? Дихати потрібно носом. - насварила мама Мишка. - Ось я тобі приготую липового чаю, і тобі стане легше.

'Липовий чай: І чайну ложку подрібленого цвіту липи, залити склянкою окропу, накрити кришкою, дати настоятися. Цукор, мед за смаком.

Зранку Михасик був здоровим, його нічого не турбувало. Хлопчик веселий та щасливий пішов до садочка, він із захопленням розповідав своїм друзям про те, як правильно дихати та чому не можна довго гуляти.

III.«Пригоди Мишка навесні»

Пригріває весняне сонечко. Біжать струмочки. Вже розтанув останній сніг... Метушаться за вікном клопітливі ластівки. Тепло. Весна...

Цього дня Мишко прокинувся рано, через відчинену квартиру його збудив спів пташок. Хлопчина зрадів почувши весняні оркестри, які нагадували, що весна у розпалі.

Михасик прийшов до дитячого садка. На подвір'ї вихователька радісно зустрічала своїх діток, яких потім запросила на зарядку. Але Мишко відмовився. У нього був досить гарний настрій і зовсім не хотілося ні снідати, ні робити зарядку, хлопчику якнайшвидше хотілося пограти з друзями.

Нарешті після занять, діти разом з вихователькою пішли на прогулянку. Їм було весело. Михайлик разом з друзями грали в ігри, пускали човники, просто гуляли парком.

- Діти! Йдемо до групи! - гукнула Леся Петрівна - Вже час обідати.

Маленькі «дзвоники» повернувшись до групи, помили руки, обличчя. Раптом з Мишком щось трапилося: погіршився настрій, пропали сили, розболілась голова, все стало не мило.

- Ти знаєш чому в тебе не має сил? - запитала вихователька.

- Чому? - сумно озвався Михасик.

- Ти снідав?

- Ні.

- Ти зарядку робив? - продовжила вона.

- Ні. - сказав хлопчик.

- А ти відпочивав сьогодні?

-Ні!-опустив голову Михайлик.

-Ти сьогодні пропустив важливі речі, які необхідні тобі для гарного самопочуття.

-А що ж робити? Невже я захворію?

- Тобі стало зле лише як ти один день полінувався, а уяви що буде з твоїм організмом, якщо постійно порушувати режим дня*?! Зараз ми йдемо обідати, якщо ти добре пообідаєш, потім поспиш, тобі стане краще.

**Режим дня-дії що ми виконуємо кожного дня, у чітко визначений час, у певній послідовності (снідаємо вранці, вечеряємо ввечері)*

Михайлик смачно пообідав, запив страви своїм улюбленим узваром* з яблук і міцно заснув.

**Узвар: 100 грамів сушених яблук чи груш залити 1 л окропу, накрити кришкою, дати постояти 20 хв. Додати цукор за смаком. Дуже смачно та корисно.*

Хлопчик проспав увесь сон*,а коли прокинувся, то настрої не покращився і вихователька зрозуміла, що у дитини авітаміноз*.

**Сон-особливий стан людського організму, під час якого людина відпочиває. Сон дуже важливий та необхідний людині для гармонійного та сталого розвитку організму. Діти доволі активні тому їм необхідно спати вдень. Також у ві сні людина росте.*

**Авітаміноз-нестача вітамінів в організмі людини.. Зазвичай буває взимку та весною.*

Вона запросила лікаря, яка миттєво запропонувала відкрити біленьку пляшечку, дістала маленьку, як горошинку, та жовту наче сонечко вітамінку, дала її Мишкові.

**Увага! Вітаміни, будь-які ліки не можна вживати без нагляду лікаря.*

Хлопчина з цікавістю взяв горошинку та з'їв. Пройшов деякий час, до Мишка повернувся гарний настрої та апетит.

Михайлик, з іскрою в очах, вдома розповів матусі про те, що з ним трапилося.

Відтоді ніколи не пропускає зарядки, сніданків, обідів, вечерь та завжди спить удень. Він тепер відчуває себе здоровим і має веселий вигляд.

IV«Пригоди Мишка влітку»

Скажіть, ви не знаєте, чом це небо таке голубе, а хмарки в ньому пливуть такі біленькі? Чому так раненько прокидається сонечко? Чому в нічному небі так мерехтять яскраво зірочки? Чому? Прийшло літо...

Починався чудовий літній день, коли Мишко разом з мамою та татом збиралися до бабусі й дідуся в село.

Хлопчина надзвичайно чекав цієї події. Влітку у селі дуже цікаво: вони разом з дідусем ходять на річку купатися, ловити рибу, засмагати, а бабусі Мишко допомагав випасати гусеняток та ціпляток, разом з такими ж хлопчиками грає в різні веселі ігри, розваги.

Дорога до села була довгою але цікавою адже Мишко з родиною

подорожували потягом. Через великі вікна потяга було видно різнобарвні краєвиди, які змінювалися немов картинки кінофільму. Хлопчина із захопленням вдивлявся в знайомі місця і не помітив як швидко під'їхав до своєї зупинки. "Нарешті ми приїхали!"- вигукнув Михасик.

Бабуся й дідусь радісно зустріли родину на пероні.

На ступного дня Мишко з дідусем та Тимком зібралися на риболовлю. Вони встали раненько, приготували все не обхідне для риболовлі.

-Онучку, йдіть снідати. Я приготувала смачнючий та корисний сніданок з молододї картоплї та салату зі свїжих овочїв*.

**свїжї овочї та фрукти мїстять багато корисних вїтамїнів, що необхіднї для розвитку дитячого органїзму.*

Поснїдавши Мишко вийшов на двїр і дуже здивувався побачивши дїдуся босонїж на вологїй травї.

-Дїдусю, чому ти не взутий?

-А ти також роззувайся, онучку, тому що ранкова роса цїлюще впливає* на органїзм людини.

** Якщо сестиматично ходити босонїж по росї то органїзм людини загартовується, змїцнюється та стає бїльш захищеним вїд хвороб.*

-Подивись, який веселий Тимко, бо він бїгає завжди босонїж.- сказав дїдусь.

Хлопчик зняв черевики та ступнувши на землю вїдчув лагїдну прохлоду.

Прийшовши до рїчки вони простелили рушнички на бїлому та теплому березї. Дїдусь пїшов рибалити, а хлопчик одягнувши панамку залишився засмагати.*

**засмагати- вїдпочивати на сонечку. Ультрафїолетовї промїнчики вїдлїяють вїтамїн Д, який корисний для мїцностї і росту кїсток людини.*

Влїтку щоб не зашкодити своєму органїзму необхідно дотримуватися правил: Не гуляти на вилицї без панамки. Пити достатньо рїдини:морсу, соку, чаю, води.Корисно засмагати тїльки до 10год ранку та пїсля 17год вечора.

При надмїрному перебуваннї на сонцї виникає тепловий удар-перегрївання, що дуже шкїдливо для нашого органїзму.

Наловивши рибки дїдусь та онук повернулися до дому. Бабуся зустріла їх пирїжками з малиною та прохолодним квасом.*

**квас-чорний хлїб-150г, родзинки-50г, цукор-3 ст.л, вода-3л поставити у тепле мїсце на 2 днї.*

Так проходили лїтнї днї весело та цїкаво. Але канїкули швидко минули і Михасик засмаглий та змїцнїлий повернувся до мїста. Про всї свої пригоди у селї він розповїв дїткам у садочку.

Мишко звичайний мїський хлопчик який протягом року дїзнавався про багато корисних, для змїцнення органїзму, речей і сумлїнно їх дотримувася. Восени Мишко пїшов до першого класу. Ми надїємося,що він і надалї буде дотримуватися здорового способу життя.

**здоровий спосїб життя – дотримання певних правил протягом*

життя (комплекс фізичних вправ, харчування збагачене вітамінами, дотримання режиму дня, загартовування, міцний сон).

Віннічек Л.І.,

вихователь дитячого садка

Дошкільний навчальний заклад № 42

м. Житомир, Житомирська область

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ДИДАКТИЧНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Проблема формування у дітей дошкільного віку активно-пізнавального ставлення до навколишньої дійсності залишається однією з актуальних на сучасному етапі розвитку дошкільної освіти. Світ, що динамічно змінюється, потужне інформаційне сьогодення потребує від дитини вміння орієнтуватись в розмаїтті предметів і явищ, здатність довільно регулювати власну пізнавальну діяльність. В цьому аспекті особливої актуальності набуває проблема розвитку дітей з особливими освітніми потребами, здатності до сприймання предметів та явищ оточуючого, їх осмислення, усвідомлення зв'язків між ними. Це спонукає педагога до пошуку ефективних способів розвитку пізнавальної активності дітей з особливими освітніми потребами.

Основа пізнавальної активності дитини – сенсорний розвиток - це розвиток її відчуттів і сприймань, формування уявлень про зовнішні властивості предметів: форму, колір, розмір, величину, розташування у просторі. Готовність дитини до шкільного навчання в значній мірі залежить від її сенсорного розвитку. Дослідження показали, що значна частина труднощів, що виникають перед дітьми з особливими освітніми потребами в ході навчального процесу, пов'язана з недостатньою точністю та гнучкістю сприймання. Але справа не тільки в тім, що низький рівень сенсорного розвитку різко знижує можливість успішного навчання дитини. Не менш важливо мати на увазі значення високого рівня такого розвитку для діяльності в цілому, особливо для творчої діяльності.

Актуальність даної теми полягає в тому, що сенсорний розвиток, з одного боку, є фундаментом загального розумового розвитку дитини, а з другого боку, має самостійне значення, оскільки повноцінне сприймання необхідне для успішного навчання дитини у дитячому садку, у школі та багатьох видів діяльності. Зі сприймання оточуючих предметів починається пізнання. Всі інші форми пізнання – пам'ять, мислення, уява – будуються на основі образів сприймання і є результатом їх переробки. Тому розумовий розвиток неможливий без опори на повноцінне сприйняття. Проблема вивчення своєчасного розвитку пізнавальних процесів є актуальною, оскільки дошкільний вік є унікальним і те, що недобрано спочатку,

надолужити надалі виявиться важко або зовсім неможливо.

Обґрунтування актуальності та перспективності досвіду: сенсорно-пізнавальний розвиток дитини – це розвиток її відчуттів і сприймань, формування уявлень про зовнішні властивості предметів; форму, колір, розмір, положення в просторі тощо. Для кожного віку визначені завдання сенсорного виховання, які відповідають рівню розвитку сприймання і водночас сприяють переходу до вищих. Розвиток сенсорно-пізнавальної активності здійснюється, як правило у дидактичних іграх та вправах; експериментально-пошуковій діяльності, під час яких діти закріплюють геометричні фігури, аналізують форму, колір, властивості предметів тощо.

Мета досвіду. Розкрити ефективність використання сучасних дидактичних засобів з сенсорно-пізнавального розвитку дітей з особливими освітніми проблемами, довести необхідність максимального врахування психофізичних особливостей розвитку дитини в процесі створення оточуючого предметно-розвивального середовища.

Результативність впровадження досвіду. Продуктивним видом діяльності в нашій роботі, спрямований на пошук шляхів оптимізації сенсорно-пізнавального розвитку дітей з особливими освітніми потребами, відводилась стрижнева роль. В ході навчальної роботи ми пересвідчилися в тому, що наші вихованці здатні до творчого відображення оточуючого їх світу. Ми припускаємо, що сенсорно-пізнавальний розвиток дітей більш успішно відбуватиметься при взаємодії дорослого з дітьми з використанням сучасних дидактичних засобів в їх спільній продуктивній діяльності. За підсумками проведеної роботи рівень знань дітей з сенсорно-пізнавального розвитку підвищився на 7,6%. Результатами освітньої роботи є – оволодіння дітьми назвами сенсорних еталонів, вміння групувати предмети за формою: круг, прямокутник, трикутник, квадрат; діти співвідносять деталі (частини і ціле), їхнє розташування в просторі, визначають якості предметів в практичній діяльності: у дидактичних іграх в експериментально-пошуковій діяльності, в ігровій діяльності, в художньо-естетичній. А головне, при ознайомленні з властивостями предметів та явищами навколишньої дійсності, діти вміло використовують набуті знання в практичній, художньо-естетичній, ігровій діяльності.

Пізнавальна активність сформована в період дошкільного дитинства є потужною силою, яка рухає пізнавальний розвиток особистості. У практиці роботи дошкільних закладів у теперішній час викликає певну стурбованість сучасна ситуація розвитку дитини, зокрема, надмірна інтелектуалізація освітнього процесу, спрямованість на засвоєння дітьми готових знань, умінь і навичок. Тому з усією гостротою постає проблема оптимізації пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами, перетворення життя маленької дитини на щоденну радість відкриття таємниць навколишнього світу. Це спонукає до пошуку ефективних та нетрадиційних способів розвитку пізнавальної активності дошкільнят, а також запобігання інтелектуальній пасивності дітей. Зокрема, сучасний Державний стандарт

дошкільної освіти України визначає як складову змісту Базового компонента дошкільної освіти освітню лінію «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», акцентуючи увагу на необхідність формування у дітей планувати свою пізнавальну діяльність, знаходити нове у знайомому та знайоме у новому, радіти від своїх відкриттів та умінь, експериментувати з новим матеріалом та визначає змістовні складові: сенсорні еталони, пізнавальна активність, сенсорно-пізнавальна компетенція [1,с7]. Результатами освітньої роботи є – оволодіння дітьми назвами сенсорних еталонів, вміння класифікувати предмети за їх якісними та кількісними ознаками; орієнтуватись в часових та просторових відношеннях; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між різними явищами природнього та соціального довкілля. А головне, при ознайомленні з властивостями предметів та явищами навколишньої дійсності вміло використовувати набуті знання для практичної діяльності.

Виходячи з актуальності означеної проблеми, я визначила тему роботи: «Використання сучасних дидактичних засобів для розвитку пізнавальної активності дітей з особливими освітніми потребами» та розробила систему роботи з дітьми з даної теми.

Мета: визначити ефективні форми і методи з розвитку пізнавальної активності дітей з особливими освітніми потребами, метою застосування яких є: засвоєння сенсорних еталонів та виховання сенсорної культури; розвиток пізнавальної активності та всіх аналізаторів під час експериментування, дослідження, маніпулювання, спостереження; використання набутих знань та умінь в повсякденному житті та в продуктивній діяльності; розвиток тактильної чутливості і вміння оперувати дрібними предметами.

А також, розробити й апробувати систему роботи з використання сучасних дидактичних засобів для розвитку пізнавальної активності дітей з особливими освітніми потребами; створити оптимальні умови для розвитку пізнавальної активності дітей; формування активної позиції батьків з розвитку пізнавальної активності дітей і підготовки дітей до школи.

Основні завдання:

- навчати дітей виявляти різницю між якостями предметів (форма, розмір, вага, колір, текстура);
- вправляти в умінні групувати предмети за їх якісним, кількісним складом, використанням і призначенням;
- розвивати відчуття смаку, вміння отримувати насолоду від спілкування з оточуючим природним та соціальним довкіллям;
- формувати пізнавальну та мовленнєву активність;
- концентрувати увагу на новому, незвичному;
- самостійно контролювати помилки та перевіряти правильність виконання;
- тренувати дрібну моторику обох рук;
- розвивати вміння співвідносити площинне зображення і його контур з об'ємними геометричними фігурами;

- формувати навички самообслуговування;
- здійснювати експериментування, дослідження на основі простих пошукових дій;
- адаптуватись до умов соціального та природнього оточення.

Я працюю в дошкільному навчальному закладі № 42, в групі дітей з особливими освітніми потребами. Через уповільненість нервово-психічних процесів, вони повільно засвоюють сенсорні еталони, тривалий час перебувають під впливом попередніх вражень. На мою думку, вони приходять на заняття у дещо загальмованому стані і неготові до сприймання нового матеріалу. Недостатній розвиток пальцевої моторики рук у дітей даної категорії виявляється як у порушеннях виконання дій з предметами (неможливість викласти візерунок з предметами за зразком, підібрати відповідний предмет за формою, кольором, розміром та розташувати його в просторі; нанизати на нитку намистинки, чередуючи їх за сенсорними ознаками; самостійно застібнути гудзики, зашнурувати взуття; порушення при виконанні завдання на написання вертикальних паличок у зошиті), так і при виконанні різноманітних пальчикових проб (почергове зіставлення пальців; тест «кулак-ребро-долоня»; ігри на «роялі» тощо). Тому розвиток дрібної моторики та тактильних відчуттів є важливим завданням для розвитку пізнавальної активності. Адже тренування рухів пальців рук дітей покращує не тільки рухові можливості дитини, а й розвиток психічних, сенсорно-пізнавальних і мовленнєвих навичок. Щоб сприяти розвитку дрібної моторики та тактильних відчуттів і тим самим розвивати мовлення, мислення, пізнавальну активність, використовую різні форми роботи: самомасаж кистей і пальців рук волоськими горіхами, каштанами, шишками, шестигранними олівцями, ігри в «сухому басейні», наповненому гудзиками різної величини або кольоровими кришечками (перебирання заданих предметів, вгадування предмета із заплющеними очима, тактильно), ігри з пальчиками з мовленнєвим супроводом; лялькові театри: пальчиковий театр, театр тіней; графічні вправи: штрихування, домальовування малюнка, графічний диктант, з'єднання по крапках, продовження ряду; ігри з дрібними предметами (палички для лічби, дрібні іграшки, намистинки, камінчики, гудзики, скріпки, прищіпки, насіння (сортування); ігри з розвиваючими посібниками, виготовлені з покидькового матеріалу (з пластмасових пляшок, кришечок); ігри з розвиваючими килимками (розстібання і застібання гудзиків, гачечків, замочок-блискавок, шнурування, зав'язування бантиків); предметна діяльність: пластилін, глина, солоне тісто (розминання пальцями).

З метою виконання завдань сенсорно-пізнавального розвитку в групі обладнано зону сенсорно-пізнавального розвитку та створено належне просторово-розвивальне середовище міні-музей. Психологічні дослідження (Пироженко Т.А, Когарян А.С, Панок В.Г.) дозволили побачити, що в дітей, які займаються в музейно-освітньому просторі, певним чином модифікується розумова діяльність, такі діти більш вільно оперують образами [5,с.62-71]. Історія та різноманітність гудзиків настільки захопила вихователів, дітей і батьків, що було вирішено створити проект міні-музею «У світі гудзиків».

Важливою особливістю нашого міні-музею - це залучити дітей у діяльність та спілкування. Дитина має можливість брати вироби в руки, розглядати їх, обстежувати тактильно, а також переставляти на інше місце, створювати власну експозицію, збагатити свій словниковий запас, висловити свої думки, припущення, тобто, дитина не лише пасивний спостерігач, а тут вона – співавтор. Діяльність у міні-музеї збагачує досвід дітей новими враженнями, сприяє розвитку пізнавального інтересу, формуванню світогляду, розвиває творчу фантазію. Це все створює умови для занурення дитини у спеціально організоване предметно-розвивальне середовище, яке спрямоване на те, щоб максимально активізувати дитину, дати їй можливість відреагувати на ситуацію, ставити перед нею і допомагати виконувати навчально-розвивальні завдання. Результати, отримані в ході реалізації проекту, не тільки сприяли формуванню та накопиченню сенсорного досвіду дітей через розвиток тактильного, зорового сприймання, але і свідчать про вирішення й ряду інших завдань: яскравішим і цікавішим стало життя в групі; покращилися партнерські стосунки педагогів із дітьми; руками педагогів і батьків збагачене розвивальне середовище в групі; зміцнилася співпраця педагогів і батьків.

Використання **сучасних дидактичних засобів** – це ігри та вправи, які розвивають не тільки дрібну моторику, тактильні відчуття та сенсорні еталони, вони сприяють підвищенню навчальної мотивації, знижують стомлюваність дітей на заняттях, сприяють корекції мовлення, стимулюють розвиток психічних процесів у дітей з особливими освітніми потребами. Організація навчання з використанням сучасних дидактичних засобів в чіткій послідовності дозволяє формувати уявлення та ставлення до світу предметів, природи, почуттів, емоцій. Включаючись у пізнавальну активність, діти переживають радість відкриттів, подив від нового, оволодівають способами дій. Тому, що активна пізнавальна діяльність дітей сприяє розвитку довільних психічних процесів і поведінки, діти поступово вчаться концентрувати увагу на предметі вивчення, свідомо виконувати завдання вихователя на сприймання, запам'ятовування інформації, вчаться контролювати і оцінювати будь яку свою діяльність.

Ігри з гудзиками розвивають особистість дитини, сприяють її адаптації в соціумі, активізують всі психічні процеси: сенсорно-перцептивні, психомоторні, емоційно-вольові, пізнавальні та інші. Сукупність форм і методів роботи з гудзиками спрямовані на забезпечення освітніх та корекційно розвивальних завдань, які можна об'єднати в один термін - гудзикотерапія. Використання гудзикотерапії на практиці дає комплексний, навчальний, терапевтичний та виховний ефект. Велика різноманітність гудзиків дає нам можливість використовувати їх для корекційних і розвивальних ігор по ознайомленню та закріпленню таких понять як колір, форма, розмір, величина. Вправляючись з гудзиками, у дитини розвивається координація рухів, посидючість, довільність психічних процесів, аудіальний, візуальний та кінетичний канали сприйняття, оскільки вправи виконуються в режимі: почув,

побачив. А також не можна недооцінювати релаксаційний вплив на організм дитини різних маніпуляцій з гудзиками, бажання дитини торкатися гудзиків, перебирати їх. Тому впевнена: роботу з гудзиками треба органічно вплітати в освітньо-виховний процес, тому що вона сприяє розвитку творчого потенціалу дітей, дає можливість ефективно організувати роботу. Для таких занять я взяла різноманітні гудзики, розробила серію дидактичних ігор і ігрових вправ з ними. Мета цих ігор розвивати увагу, уяву, сенсорне сприйняття, посидючість, зорову-моторну координацію, дрібну моторику пальців рук. Роботу свою спрямовувала, використовуючи принцип дидактики і послідовності: від простого до складного.

Ігри з пластиковими кришечками. Сьогодні для занять з дошкільниками виробники пропонують багато різноманітних ігор. Ігри, зроблені своїми руками, дуже зацікавлюють дітей, активізують їх до дій з ними. Дидактичні ігри з пластиковими кришечками сприяють сенсорному розвитку дитини, розвитку мислення, уваги, пам'яті, сприймання, дрібної моторики. Граючи дитина вчиться співставляти, порівнювати, встановлювати прості закономірності, приймати самостійні рішення. Дитина розуміє, що форма, величина, колір – постійні ознаки предметів, які потрібно враховувати при виконанні різноманітних дій. У дитини з'являється інтерес до знань, розвивається посидючість, виховується самостійність. Наприклад, це такі ігри: «Добери пелюстки до квітки», «Дари осені», «Добери колеса до машини», «Смужка», «Потяг», «Збери намисто».

Ігри-шнурівки – дуже популярні та корисні розвивальні ігри, що є незамінним і одним із найефективніших способів розвитку дрібної моторики. Вони сприяють не лише опануванню навичок шнурування, але й розвитку просторового орієнтування, окоміру, концентрації уваги, мислення, пам'яті, фантазії, вироблення працьовитості й посидючості. Ігри-шнурівки мають різну складність і бувають різних видів. Найчастіше використовую, поперше, шнурівки сюжетні. Дитині пропоную «незавершену» картину (зображення їжачка, кошика, ялинки, будиночка), до якої необхідно пришнурувати деталі, яких бракує: гриби, фрукти, новорічні іграшки, квіти, віконця тощо. Другий різновид – картка з малюнками, між якими є отвори й потрібно «прошнурувати доріжку» від одного малюнка до іншого. Третій вид – черевички, чобітки – цілі площинні предмети з отворами, до яких додаються мотузочки та інструкції для художніх переплетень на іграшці-основі. Такі ігри використовую в самостійній, ігровій діяльності дітей для розвитку просторових уявлень (вперед, назад, вліво, вправо).

Викладання фігурок із паличок. Це дуже цікаве завдання для розвитку дрібної моторики, закріплення знань про геометричні фігури. Використовую на заняттях з математики, в корекційній роботі з дітьми для закріплення кольорів, геометричних фігур, величини предметів («довгий-короткий»). Воно полягає у викладанні різних фігур предметів, будиночків, машин, людей, тварин тощо за допомогою рахункових паличок. З паличок можна викласти на площині, все що завгодно, тому дане завдання чудово розвиває вміння дитини співвідносити величину, форму предметів, а також

розвиває уяву, пам'ять дитини. При викладанні фігурок із паличок розвиваю і інші навички дітей: рахувати палички, з яких складається зображення; якщо рахункові палички різного кольору, то можна рахувати палички одного кольору; рахувати геометричні фігури, з яких складається предмет. Поступово переходжу від простих зображень до складніших. Пропоную дитині спробувати самій придумати і скласти фігуру. Можна викласти й цифри або букви, таке завдання допоможе дитині швидше їх запам'ятати. А ще подолати специфічне утруднення, яке виникає у багатьох дітей при навчанні письма.

Ігри з прищіпками. Розвиток особистості дитини відбувається через гру, близьку і зрозумілу їй. Ігри з різнокольоровими прищіпками дуже цікаві і різноманітні. Вихованці групи із затримкою психічного розвитку виявляють особливу цікавість до ігор з прищіпками, вони привертають їхню увагу яскравістю і оригінальністю. Якщо прищепити прищіпки до різнокольорових кругів, то вийдуть різні квіти (в залежності від кольору): ромашки, волошки, соняшники. Прикріпивши до зеленого трикутника зелені прищіпки, отримуємо ялинку. А можна створити красивих, ошатних метеликів, бабок, використовуючи овал. Фантазувати можна нескінченно. Такі ігри використовую в художньо-естетичній, сенсорно-пізнавальній, мовленнєво-комунікативній діяльності. Таким чином закріплюємо знання про колір, форму, вміння співвідносити сенсорні еталони. Працюючи з дітьми з особливими освітніми потребами, я власноруч створила **багатофункціональні розвиваючі килимки**, тому що дуже люблю робити все своїми руками, створювати щось незвичне, яскраве, доступне для дітей. Килимки виготовленні з використанням різнофактурних, різних за кольором матеріалів. Завдяки яскравим кольорам своїх деталей, вони допомагають тренувати зір дитини, стимулюють розвиток дотику. Посібники допомагають дітям розвивати дрібну моторику, формувати життєво необхідні навички й уміння застібання, зав'язування, шнуркування – у складових елементах килимків використовуються певні функціональні застібки (петля навісна, петля розрізна, різні гудзики, кнопки, липучки, замки-блискавки, пряжки, шнурки, стрічки). Різноманітні деталі килимків, а також гудзики різних розмірів і кольорів допомагають закріплювати поняття «великий-малий», «більше-менше», просторове орієнтування, засвоювати поняття «вправо», «вліво». Завдяки таким дидактичним засобам дитина отримує можливість самостійної, вільної творчої гри.

Використання **сучасних дидактичних засобів** в навчально-виховній роботі з дітьми дає змогу вирішувати завдання освітніх ліній Базового компонента щодо формування сенсорно-пізнавальної активності дітей з особливими освітніми потребами в різних видах діяльності.

В мовленнєво-комунікативній діяльності за допомогою дидактичних ігор та вправ активізувала словник дітей поняттями, що означають назви дій, якостей, властивостей предметів; розвивала мовлення на основі узагальнення предметів за різними ознаками; діти активно включались до переказу казки з додаванням певних елементів у її зміст, таким чином у дітей розвивались

мовленнєво-комунікативні здібності дітей.

В *сенсорно-пізнавальній* діяльності, завдяки сучасним дидактичним засобам, діти порівнювали предмети за певними ознаками (на основі практичних дій); порівнювали групи предметів за кількістю; закріплювали вміння лічити предмети на дотик (із закритими очима); розташовували предмети по порядку збільшення і зменшення; порівнювали в процесі практичної діяльності предмети за довжиною; розрізняли геометричні фігури за їхніми властивостями; закріплювали назви геометричних фігур, знаходячи їх у предметах довкілля, обстежували форму на дотик; розташовували предмети у просторі (праворуч, ліворуч, вперед, назад).

В *експериментально-дослідницькій* діяльності: в дослідах з водою, магнітом, закріплювали властивості і якості предметів та спонукала дітей до вміння робити висновки.

В *художньо-естетичній* діяльності розвивала вміння у дітей передавати форму, відносну величину предметів, а також забарвлення, спираючись на знання кольорів, розвивала художній смак у виготовленні нескладних поробок з гудзиків та закріплювала основні властивості предметів; формувала вміння використовувати нові матеріали (гудзики) для конструювання знайомих об'єктів та радіти успіху.

В *ігровій* діяльності розвивала вміння у дітей вибирати тему гри, виконувати дії, добирати предмети та атрибути за формою, величиною, розміром, відповідно до визначеної ролі, вміння реалізувати в іграх правила культури поведінки; вміння класифікувати предмети за певними ознаками, спираючись на зорову пам'ять.

В *руховій* активності розвивала увагу, спостережливість, пам'ять, вміння орієнтуватись у просторі; дрібну моторику пальців рук при виконанні вправ з предметами (гудзиками).

Висновок. На мою думку, впровадження системи роботи з використання сучасних дидактичних засобів для розвитку пізнавальної активності дошкільників з особливими освітніми потребами сприяло розвитку тактильних відчуттів, уваги, пам'яті, наочно-образного мислення, творчих здібностей, уяви, кмітливості, вміння робити висновки; зняттю тривожності, закріпленню позитивних емоцій; збагаченню активного і пасивного словника, розвитку мовлення; розширенню уявлень про навколишній світ, вихованню таких якостей як посидючість, бажання доводити розпочату справу до кінця.

Результатами використання сучасних дидактичних посібників для розвитку пізнавальної активності є – оволодіння дітьми назвами сенсорних еталонів: колір, форма, величина; визначають форму предметів за допомогою геометричної фігури як еталону; називають властивості і якості предметів (гладенький, м'який, металевий, пластмасовий, дерев'яний); порівнюють предмети за кольором, формою: круг, трикутник, квадрат, прямокутник; співвідносять деталі (частини і ціле), їхнє розташування в практичній діяльності: у дидактичних іграх, в художньо-естетичній діяльності; складають орнаменти, малюнки з використанням геометричних фігур, різних

за величиною, формою, кольором. А головне, при ознайомленні з властивостями предметів та явищами навколишньої дійсності, використовують набуті знання в художньо-естетичній діяльності. Ця робота не тільки сприяла підвищенню пізнавальної активності дітей, але також навчала активно проявляти інтерес до предметів навколишнього світу, встановлювати зв'язки між властивостями предметів та їх використанням.

Надалі планую використовувати сучасні дидактичні засоби для вміння дітей орієнтуватися у просторі, на аркуші паперу (ліворуч, праворуч, всередині, під, над, зверху, знизу); оволодівати прийомами порівняння, узагальнення, зіставлення, класифікації.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти України, журнал «Вихователь-методист дошкільного закладу», Київ, 2012 – 7 с.
2. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля», /О.І. Білан/, Тернопіль, «Мандрівець», 2017.
3. Програма розвитку дитини дошкільного віку із затримкою психічного розвитку від 3до7 «Віконечко», Тернопіль, «Мандрівець» / Т.В. Сак, 2015.
4. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: навч. посіб. Т.І. Поніманська, Київ, Академвидив, 2008. –184 с.
5. Деникеева Ф., Галієва Ф. «Розвиток дрібної моторики та сенсорики з допомогою гудзиків», журнал «Дошкільне виховання», 2013 № 3, С. 69-72.
6. Мусевич В. С. Феномени сенсорного розвитку дітей: підручник для студ. вузів, Київ: Видавничий центр «Академія», 2014. – 210 с.
7. Козлова С. А. Дошкільна педагогіка: посіб. Для студ.вузів, Х., 2013. –198 с.
8. Даниленко Н. «Розвиток пізнавальної активності старшого дошкільного віку», Управління школою, 2005. – № 22-23,15. –16 с.
9. Кононенко О. «Музейне освітнє середовище як джерело духовного розвитку дошкільників», журнал «Вихователь-методист дошкільного закладу», 2012. – № 3.
10. Гавриш Н. Інтегровані заняття, Київ: Шкільний світ, 2007.
11. «Гудзикотерапія як перспективний напрям навчально-виховного процесу в ДНЗ», журнал «Дошкільний навчальний заклад» № 11, 2012.
12. «Гудзик незамінний: і для навчання, і для розваги», журнал «Методична скарбничка вихователя» №4, 2007.

Войтко А.В.

вихователь дитячого садка

ДНЗ-ЦРД №7

м. Бердичів, Житомирська область

КОНСПЕКТ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАНЯТТЯ З ПРІОРИТЕТОМ ОСВІТНЬОЇ ЛІНІЇ «ДИТИНА У ПРИРОДНОМУ ДОВКІЛЛІ»

Дошкільний вік характеризується підвищеною допитливістю в різних сферах, але особливий інтерес діти проявляють до природи. Тому екологічне виховання в дитячому садку займає важливе місце в розвитку пізнання навколишнього світу, виробленні гуманного ставлення до всього живого і формуванні усвідомленої поведінки у природному довкіллі.

Тема: Чого не вистачає весні?

Мета: Вчити дітей помічати сезонні зміни в природі, розуміти їх причини та наслідки. Формувати основи екологічно-доцільно поведінки, вчити розуміти бережливого ставлення до довкілля. Збагачувати знання малюків про перші весняні квіти рідного краю (дикорослі та культурні). Удосконалювати координацію рухів, покращувати моторні навички засобами виконання рухових, ігрових вправ. Вправляти у вмінні малювати на определеній площині, використовуючи нетрадиційні техніки малювання, на піску (пальчиком, кулачком, долонькою). Розвивати мовлення, фонематичний слух. Викликати почуття радості від споглядання краси весняної природи.

Матеріал: Ілюстрації, твір «Примхи березня». Предметні картинки із зображення первоцвітів. Фарби, папір, поролон, штампи з овочем, ватман, магнітофонний запис, масажні м'ячики

Хід:

Привітання журавля,

Хто пробуджує поля

Небеса та ручаї

Та заквітчані гаї.

Здогадались, хто вона?

Так, це дівчина... (весна)

- Що навесні відбувається з природою? (все оживає, прокидається, радіє)

- Кожен тішиться весною, і співає свою пісеньку.

- Сьогодні ми з вами прислухаємося до весняної пісеньки природи.

- Ось послухайте, будь-ласка, чия це звучить пісня?

(Магнітофонний запис «Дзюрчання струмка»)

Густий туман на землю ліг

Чорніє, тане білий сніг,

Біжить струмок, бринить струмок,

Щоб змить останній білий сніг.

- Які весняні струмочки? (чисті, стрімкі, весняні, повноводні)

- Що робить струмок? (біжить, тече, дзвенить, дзюрчить, шумить, бринить)

- Давайте відтворимо звуки струмка.

Дидактична вправа «Як дзвенить струмочок» (дзюр-дзюр, хлюп-хлюп, кап-кап, цінь-цінь)

Дидактична гра «Де подзвонили?» (з метою орієнтування у просторі)

- Розкажіть, які ще зміни відбуваються крім того, що тане сніг і біжать струмочки повсюди (потеплішало, сонечко пригріває, бубнявлють бруньки на деревах)

Доброго ранку, сонце привітне!

Доброго ранку, небо блакитне!

Доброго ранку в небі пташки,

Доброго ранку маленький дубки!

Доброго ранку добрі люди!

Я вас вітаю, люблю, пізнаю!

Бо живемо ми в ріднім краю!

- Яке зараз сонечко?

Дидактична вправа «Добери ознаку» (з метою утворення прикметників до іменника)

Сонечко – весняне, ласкаве, тепле, привітне, променисте, приємне.

- Як світить сонце?

- Сонце вище чи нижче від землі?

(Вихователь показує малюнок «Березень»)

Читання оповідання «Примхи березня»

Під променями сонця блищить сніг. Темніють косогори, Летять пернаті. В березні ми зустрічаємо шумні ватаги граків, радіємо першим трелі жайворонка, слухаємо пісні шпаків. Та ще лютує зима, злиться. Погода часто змінюється: то відлига, то мороз, то завірюха, то дощ. Уранці морозець, вдень дзвенять і тануть бурульки. Увечері йде дощ.

Логоритмічна вправа із масажними м'ячиками

Дощик, дощик, крапає дрібненький

Крап-крап-крап

Поки він іще маленький,

Крап-крап-крап

Сильний дощик припустився,

Крап-крап-крап

Все довкола намочив,

Крап-крап-крап.

- Які звуки допомагають уявити нам краплі води?

- Як ми можемо сказати, передати пісеньку дощу? (кап-кап-кап)

І радіє кожен з нас,

Бо прийшов чудовий час.

- Діти, а що відбувається навесні з річками. (тане крига, йде льодохід)

- Правильно. Сніг поступово розтає, струмочки течуть до річок.

Під дією води та сонця, в кризі утворюється тріщина, вона розколюється і рушає з місця. Крижинки несуться за течією річки, поступово розтаючи. Ріки звільняються від льодових покров, виходять із берегів, розливаються – відбувається повінь.

(Показ ілюстрації)

Всі виходьте погуляти,

Ясне сонечко зійшло

Все у лузі розцвіло.

- Малята, коли сонечко навесні зігріває землю, і все прокидається після довгого зимового сну, що з'являється на деревах? (бруньки)

- А що дають бруньки? (литочки, цвіт)

Вправа на піску «Квіти – пелюсточки, дерева – литочки»

Мета: Знаття емоційної напруги, розвиток тактильно-кінетичної чутливості дітей.

(за допомогою долонь, пальців, та кулачків діти створюють зображення квітів на вологому піску)

- Який був пісок?

- Що ви відчули?

- Який був у вас настрій?

Мімічна вправа «Передай настрої»

- Йде дощ – похмурий

- Сонечко світить – веселий

- Грім гримить – зляканий

- Перша квіточка – здивований

Фіз. хвилинка «Квіточка»

Розквітла в полі квіточка

(стають у коло)

Синенька і ясна,

(піднімають руки і показують над головою «квіточку»)

Шумить – співає річечка:

«Весна, весна, весна!»

(діти беруться за руки і пересуваються боковим галопом)

Цілує ясне сонечко

У лісі гілочки,

(спиняються і знову здіймають руки вгору, піднімаються навшпиньки)

А вітер під віконечко:

«Виходьте, діточки!

(Похитують тулубом і піднятими руками й дмухають, зображуючи «вітер»)

Ідть до поля чистого,

Там жайворон співа,

(Легкий біг по колу один за одним із змахуванням рук)

Від сонця променистого

Травиця ожива...»

(Присідають і гладять руками біля підлоги)

Шумить-співає річечка:

«Весна! Весна! Весна»

(малята знову беруться за руки і пересуваються боковим галопом)

Радіє в полі квіточка,

Синенька та ясна.

(Стають, взявшись руками в боки, виконують нахили тулуба в сторони, посміхаючись)

- Діти, весну називаються порою цвітіння, зараз у парках і лісах, розцвіли перші весняні квіточки.

- Ви знаєте, які це квіти?

Дидактична гра «Назви весняну квіточку»

Мета: закріплення назв весняних квітів: фіалки, барвінок, підсніжок, тюльпан, пролісок, нарцис.

В найкращих барвах у красі,

Сюди прилиньте квіти всі.

- Хто ж подарував нам перші квіти, спів пташок, дзюрчання струмочка, чисте небо? (весна)

- Якими словами ми можемо назвати весну? (чарівниця, казкарка, художник)

- Скільки фарб подарувала дітям весна?

- Давайте разом зробимо подарунок весні. Що ми можемо подарувати? (усмішку, теплі слова, малюнок).

- Я пропоную вам подарувати весні плащ, уквітчаний вашими малюнками.

(діти обирають собі який методом нетрадиційного малювання використають при роботі: зібраний поролон, штампи з овочів)

Бережіть природу

Не ламай, не ламай

Вербі і калини

Бережи, бережи

Кущики малини

Не ламай, не ламай

На дереві гілки

Не вбивай, не вбивай

Стрибунка і білки

Не зривай, не зривай

Квітку, бо зів'яне

І трави не топчи,

Бо її не стане.

Посади, посади

Дерева і квіти

Щоб завжди нам

Тільки і радіти

Бережи, бережи

Рідною природу,

Щоб гордилися усі

Від роду й до роду.

Габліані М.В.,

керівник гуртка англійської мови дитячого садка
*Заклад дошкільної освіти(ясла-садок)
комбінованого типу №7 "Сонечко"
м. Канів, Черкаська область*

ВИКОРИСТАННЯ QR-КОДІВ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Все більшої популярності в сучасному навчальному процесі набувають нові технології в тому числі використання QR-кодів. Вони дають можливість сканувати телефоном будь-яку інформацію, а головне велику за обсягом. Не будь-який телефон чи комп'ютер має достатньої пам'яті для збереження, тому такий процес є актуальним для всіх учасників навчального процесу(вихователів, батьків та навіть вихованців, це просто та легко в використанні).

Вивчення англійської мови – клопіткий і в той час забавний процес для малечі. Сучасні методи і прийоми ідуть поряд із новітніми підходами до цього процесу. Пісні, відео, презентації, ігри - руханки, фізкультхвилинки, дидактичні ігри все це є незамінним під час вивчення англійської мови. Але, педагог, який в пошуку чогось нового, завжди знайде для себе, а головне для дітей, щось нове та цікаве.

Матеріали для занять в основному дуже об'ємні, тобто великі за розміром, а головна особливість QR-коду зашифрувати в собі великий обсяг інформації, яку можна використати в будь-який зручний час не завантажуючи на карту пам'яті. Практика показує, що діти обожають пісні – руханки для вивчення англійської мови. Їх є велика кількість, зрозуміло, що для занять використовуються різноманітні відео та МПЗ пісні, але для збереження інформації та, як варіант повторення дома, зручне використання QR-кодів. Інформацію з нього швидко, зручно та просто зчитати за допомогою програми «Сканер», яка є в сучасному телефоні.

Дуже зручно матеріали до занять чи розваг зберігати в наступному форматі, який поданий нижче. Дані коди дають можливість по групувати відповідно темі всі матеріали та довго не витратити час, щоб їх знайти. Організовуючи цікаві подорожі з малечою, педагог разом з дітьми можуть знаходити ці коди, а потім вгадують пісню, яка там зашифрована та разом з дорослим її виконують, цей процес дуже подобається дітям. Ці коди також можна повісити на стінах в садочку для батьків з корисною інформацією чи розмішувати у групах.

Отже, використання QR-кодів дозволить урізноманітнити навчальний процес. Головна задача педагога зробити процес навчання доступним, легким та зрозумілим для всіх учасників. Тому можна використовувати інтернет-ресурси з користю, а за допомогою QR-кодів просто граючись вивчати та закріплювати матеріал. Бажаю успіху!

Мета заняття-подорожі: Продовжувати вчити дітей орієнтуватися в узгодженні дій з словами тексту пісні- руханки. Закріпити знання з вивчених лексичних тем: «Рухи», «Рахунок», «Кольори», «Емоції»(використовуючи QR-коди). Розвивати сприймання іншомовного мовлення та вміння влучно реагувати на нього. Виховувати звукову культуру та бажання інтерпретувати під час руханок.

«Пригоди з Міні Маус»

Привітання за картинками (вибери свій настрій, на стіні картинки з малюнками, дитина обирає , як хоче привітатися з педагогом).

Вітаюся до дітей та запитую, як справи.

Ведуча: Hello!

Ведуча : Hello, how are you?

Пісня «Hello hello how are you»

Забігає Міні та вітається з усіма.

Міні: Hello my friends.

Міні: WHAT IS YOUR NAME?(запитує всіх дітей по черзі і потім ведучу)

Міні : Вперед подорожувати....

Ведуча: LETS GO!

Пісня-руханка «Walking»

Міні:Діти подивіться куди ми прийшли. Це мої маленькі друзі, давайте з ними пограємось.

Ведуча: Я знаю, як ми пограємося Міні. Діти давайте назвемо тварин англійською мовою(ведуча по черзі бере тварину та запитує:

Ведуча: What is this.....This is.....

Ведуча: : GREAT JOB

Міні прислухається (чути голос кошенят, з'являються меленькі діти-кошенята з мамою)

Танець котиків.

Ведуча: Діти давайте подякуємо кошеняткам за чудовий танок.(THANK YOU).

Ведуча: Кошенятка залишайтеся з нами, а ми спробуємо вас порахувати.

Ведуча: Lets sing!!! Нумо заспіваймо.

Пісня «1-2-3-4-5-6-7».

Ведуча : GREAT JOB! (Міні хвалить дітей.)

GOOD BYE!!! (кошенята ідуть).

Міні: Діти, поки ми танцювали і співали моя квіточка розгубила кольори і дуже засмутилася (показує квітку і каже, що сумна(I AM SAD!).

Ведуча: Я знаю, як їй допомогти, наші дітки знають кольори і все зможуть виправити:

Ведуча: WHAT COLOUR IS IT?.(Діти називають кольори , а Міні викладає пелюстки квітки на фліпчарті).

Міні: Нарешті наша квіточка щаслива показує квітку і каже, що щаслива (I AM HAPPY).

Ведуча: Наші діти теж щасливі і дарують всім присутнім чудову пісню.

Пісня- руханка «IF YOURS HAPPY»

GOOD BYE!!!

Гаєвська Р.В.,

вихователь-методист, вихователь

Заклад дошкільної освіти №180

м. Львів

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ АДАПТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Адаптація дітей до садка завжди була й лишається найскладнішим періодом як для дитини та її родини, так і для педагогів

дошкільного закладу. Врахування специфіки адаптаційного періоду допоможе не лише знайти правильний підхід до малюка, а й закласти передумови для його успішної соціалізації в новому колективі. Адже характер пережитих у ранньому віці емоційних станів впливає на успіхи й невдачі не тільки в перші роки школи, але й упродовж усього життя людини.

І вихователь повинен разом з батьками, практичним психологом зробити все для того, щоб перехід від домашніх умов до умов дошкільного закладу був найменш вразливим.

Етапи роботи вихователя з дітьми в адаптаційний період

Робота в закладі дошкільної освіти в адаптаційний період проходить в декілька етапів:

- підготовчий етап (батьківські збори, анкетування, консультування);
- етап спостережень (заповнення листків адаптації, діагностика);
- етап аналізу і висновків (аналіз адаптаційних листків і індивідуальних карток розвитку, співпраця з практичним психологом).

Розглянемо детальніше етапи роботи, що спонукають до безболісного адаптування дітей до дитячого садка.

Підготовчий етап

Батькам бажано заздалегідь познайомитися з вихователями дитини. Напередодні формування групи, традиційно проводяться батьківські збори: детальне знайомство з умовами дитячого садка, з організацією життя малюків у дитячому садку. При прийомі дитини у групу раннього віку (3 р.ж.) - попереднє знайомство з дітьми, відвідування групи батьками разом з дітьми протягом трьох днів.

Етап спостережень включає:

- поетапний прийом дітей в групу, постійне збільшення часу перебування дітей в групі, знаходження мами в групі при необхідності, спостереження за поведінкою дітей, консультування батьків;
- розробку індивідуального режиму дня дитини, поступове входження її в життя дитячого садка;
- оформлення „Листків адаптації”, оцінку рівня нервово-психічного розвитку дітей. Активними тут є такі форми роботи: індивідуальні консультації, проведення спільних прогулянок новоприйнятих дітей з дітьми групи.

Етап аналізу і висновків

Має на меті:

- обробку результатів і аналіз адаптаційних карт розвитку. Виявлення дітей з важкими ступенями адаптації та індивідуальна робота практичного психолога та вихователя з ними.

Рекомендаційна пам'ятка батькам, дитина яких вперше відвідує дитячий садок

1. Не залишайте дитину одну в перші дні відвідування садка, побудьте з нею певний час на прогулянці, до обіду, при потребі - залишіться на час вкладання дитини до сну.

2. Дайте дитині в дитячий садок улюблену іграшку.
3. Створіть спокійний, безконфліктний клімат для дитини у сім'ї. Бережіть нервову систему дитини.
4. Повідомте педагога про індивідуальні особливості вашого малюка (як любить засипати, що любить їсти, які продукти харчування провокують алергію і таке інше).
5. Проконтролюйте: аби початок відвідування дитячого садка не прийшовся на епікризні терміни: 2 роки 3 місяці, 2 роки 6 місяців, 2 роки 9 місяців, 3 роки.
6. Відвідувати дитячий садок дитині треба лише здоровою.
7. Тренуйте систему адаптаційних механізмів у дитини з раннього віку, привчайте її до ситуації, в якій треба змінювати форми поведінки.
8. Навчайте дитину вдома всіх необхідних навичок самообслуговування.
9. Допоможіть дитині виробити звичку дотримуватися такого режиму дня, як в дитячому садку.

Рекомендації вихователю для ефективної взаємодії з дитиною раннього віку, яка вперше буде відвідувати дошкільний навчальний заклад

1. Спробуйте планово і поступово заповнювати групу (прийом 2-3 малюків у тиждень).
2. Кожного дня утримуйте контроль за станом здоров'я, емоційним станом, апетитом, сном дитини.
3. При відвідуванні батьками дошкільного закладу, виходьте їм на зустріч.
4. Запропонуйте батькам оглянути групу, ігрову кімнату, зверніть увагу на іграшки, посібники, які є в групі, покажіть шафи, куди діти вішають свій одяг.
5. Обов'язково познайомте батьків з режимом дня в дитячому садку.
6. Виясніть найяскравіші особливості і звички дитини: як називають її вдома, чим дитина більше всього любить займатися, особливості її поведінки.
7. Уточніть наступні правила при спілкуванні з батьками:
 - дитячий садок – це відкрита система, батьки – учасники освітнього процесу, тому в будь-який час батьки можуть прийти в групу і знаходитися в ній скільки їм це необхідно;
 - батьки в подальшому можуть приводити та забирати дитину в зручний для них час;
 - вихователь повинен прислухатися до прохань батьків, що стосуються харчування, сну, одягу дитини;
 - всі загартовуючі процедури проводяться тільки за погодженням з батьками.

Як показує практика, ефективним є обов'язкове відвідування практичного психолога, перед вступом дитини в ЗДО. Він проведе вступну, роз'яснювальну бесіду з батьками. Під час цієї бесіди заповнюють

„Психолого-педагогічні параметри, що визначають готовність дитини до вступу в садок”.

Приблизні складові картки можуть виглядати так:

Психолого-педагогічні параметри визначення готовності дитини до вступу в заклад дошкільної освіти

Поведінка	
Настрій:	
а). Бадьорий, урівноважений;	
б). Дратівливий, нестійкий;	
в). Пригнічений	
Засипання:	
а). Швидко (до 10 хвилин);	
б). Повільне;	
в). Спокійне;	
г). Неспокійне;	
д). З додатковими діями;	
е). Без додаткових дій	
Тривалість сну:	
а). Відповідає віку;	
б). Не відповідає віку	
Апетит:	
а). Добрий;	
б). Вибірковий;	
в). Нестійкий;	
г). Поганий	
Ставлення до висаджування на горщик:	
а). Позитивне;	
б). Негативне	
Навички охайності:	
а). Проситься на горщик;	
б). Не проситься, але буває суха;	
в). Не проситься, ходить мокра	
Негативні навички (смокче соску, палець, розкачується і т.д.)	
а). Ні;	
б). Є (які?)	
Особистість (виявлення пізнавальних потреб)	
В повсякденному житті:	
а). Проявляє пізнавальні потреби;	
б). Проявляє недостатньо;	
в). Не проявляє	
Цікавиться іграшками, предметами вдома та в нових обставинах:	
а). Так;	
б). Ні;	
в). Іноді	
Проявляє інтерес до дій дорослих:	
а). Так;	

б). Ні;	
в). Іноді	
Любить займатися, уважна, активна, посидюча	
а). Так;	
б). Ні;	
в). Не завжди	
При навчанні:	
а). Проявляє інтерес, активність;	
б). Проявляє недостатньо;	
в). Не проявляє	
Ініціативність у грі. Проявляє ініціативу за всіма вказаними параметрами:	
а). Вміє сама по собі знайти діло:	
1). Так; 2). Ні;	
б). Є фаза підготовки гри самостійно;	
в). З допомогою дорослого проявляє елементи уяви:	
1). Так; 2). Ні	
Ініціативність у взаємовідносинах з дорослими:	
а). Вступає в контакт з власної ініціативи;	
б). Сама не вступає до контакту;	
Ініціативність у взаємовідносинах з дітьми:	
а). Вступає в контакт з власної ініціативи;	
б). Сама не вступає до контакту;	
Результативність діяльності:	
а). Доводить почату справу до кінця;	
б). Не завжди;	
в). Не доводить	
Самостійність в грі:	
а). Вміє грати самостійно у відсутності дорослого;	
б). Не завжди;	
в). Не грає самостійно	
Соціальні зв'язки з дорослими та дітьми:	
а). Легко іде на контакт з дорослими;	
б). Вибірково;	
в). Важко;	
г). Легко іде на контакт з дітьми;	
д). Вибірково;	
е). Важко.	
Наявність досвіду спільної діяльності з дорослими:	
а). Є;	
б). Недостатньо;	
в). Ні	
Впевненість у собі:	
а). Є;	
б). Не завжди;	
в). Ні	
Адекватний до оцінки своєї діяльності дорослими:	
а). Є;	
б). Не завжди;	
в). Ні	

дитини, просимо батьків відповісти на запитання опитувальника.

Анкета для батьків щодо прогнозування ступеня адаптації дитини

до умов ЗДО

Прізвище, ім'я дитини _____

Дата народження _____

Вік _____

1. Який настрій переважає в дитини останнім часом удома?
 - Бадьорий, урівноважений — 3 бали;
 - нестійкий — 2 бали;
 - пригнічений — 1 бал.
2. Як малюк засинає?
 - Швидко, спокійно (до 10 хвилин) — 3 бали;
 - довго не засинає — 2 бали;
 - неспокійно — 1 бал.
3. Чи використовуєте ви додатковий вплив, щоб приспати дитину (заколювання, читання казок, масаж, колискові тощо)?
 - Так — 1 бал;
 - ні — 3 бали.
4. Яка тривалість денного сну дитини?
 - 2 години — 3 бали;
 - 1 година — 1 бал.
5. Який апетит у вашої дитини?
 - Гарний — 4 бали;
 - вибірковий — 3 бали;
 - нестійкий — 2 бали;
 - поганий — 1 бал.
6. Як ставиться ваша дитина до висаджування її на горщик?
 - Позитивно — 3 бали;
 - негативно — 1 бал.
7. Чи проситься ваша дитина на горщик?
 - Так — 3 бали;
 - ні — 2 бали;
 - іноді — 1 бал.
8. Чи є у вашої дитини «погані» звички?
 - Смокче соску або палець, розгойдується (вказати інше) — 1 бал;
 - немає — 3 бали.
9. Чи цікавиться дитина іграшками, побутовими предметами?
 - Так — 3 бали;
 - іноді — 2 бали;
 - ні — 1 бал.
10. Чи проявляє дитина інтерес до дій дорослих?
 - Так — 3 бали;

- іноді — 2 бали;
 - ні — 1 бал.
11. Як ваша дитина грається?
- Уміє гратися самостійно — 3 бали;
 - не завжди — 2 бали;
 - не грається наодинці — 1 бал.
12. Які стосунки в дитини з дорослими?
- Легко йде на контакт — 3 бали;
 - вибірково — 2 бали;
 - важко — 1 бал.
13. Які стосунки у вашого малюка з дітьми?
- Легко йде на контакт — 3 бали;
 - вибірково — 2 бали;
 - важко — 1 бал.
14. Як ставиться до занять: уважна, посидюча, активна?
- Так — 3 бали;
 - не завжди — 2 бали;
 - ні — 1 бал.
15. Чи впевнена дитина у собі?
- Так — 3 бали;
 - не завжди — 2 бали;
 - ні — 1 бал.
16. Чи є в дитини досвід розлуки з близькими?
- Переносить розлуку легко — 3 бали;
 - важко — 1 бал.
17. Чи є в дитини прихильність до кого-небудь із дорослих?
- Так — 1 бал;
 - ні — 3 бали.

Дякуємо за щирі відповіді! Сподіваємося на подальшу співпрацю!

Підраховавши кількість позитивних відповідей, можна зробити **прогноз адаптації малюка до умов ЗДО:**

- дитина готова до вступу в ЗДО — **55—40 балів**,
- умовно готова — **39—24 бали**;
- неготова — **23—76 балів**.

Прогноз ступеня адаптації малюка відслідковує поруч з вихователем практичний психолог. Але полегшити процес адаптації, на мою думку, допомагають **адаптаційні заняття**, які є необхідною формою роботи вихователя з дітьми в закладі дошкільної освіти. Пропоную **авторські розробки проведення адаптаційних занять** з дітьми раннього дошкільного віку.

Тема: «**Давайте познайомимось**»

Мета: спрямувати роботу на формування у дітей первинних уявлень про себе як особистість («Я сам»). Вчити називати своє ім'я, вік, розуміти, що поруч з тобою є вихователь, інші діти та батьки.

Створити належні умови для дитячої повноцінної соціалізації, формувати відчуття приналежності дитини до певного дитячого угруповання. Викликати у дітей радість від перебування в групі, бажання погратися з іншими дітьми.

Хід:

В групу заходить новенька дитина, тримається за мамину руку, не відпускаючи її. Вихователь пропонує дитині піти погратись. У випадку згоди, вихователь бере дитину за руку і підводить до діток. (Мамі дозволяється бути в групі так довго, як вона того забажає). Якщо дитина не погоджується, нехай залишається біля мами.

З іншими дітьми проводиться заняття-гра «Зустрінемо новачка»

Матеріал: предметно-ігрове середовище групи, нова лялька-«лялька як персона»

Варіант 1:

Вихователь: - Ой, діточки, до нас ще хтось іде. Хто це? Нова ляля. Лялю звати Оленка.

Ляля Оленка така ще маленька
І в неї весела рідня.
А очі в Оленки такі голубенькі!
В садочок ляля ходить щодня.

Розглянути ляльку: в що одягнена, її зовнішній вигляд, порівняти зі знайомою лялькою, що в ігровому осередку. Приблизні запитання:

- Яка симпатична і акуратна нова лялька! А якого кольору її платтячко?
- Подивіться, які стрічки Оленка заплела в косички..
- А чим відрізняються Марічка і Оленка?
- Ляля хоче познайомитись зі всіма дітками, що сьогодні прийшли до нас в садочок. Олю, дай ручку лялі. Скажи, як тебе звати (і так по колу). Давайте запросимо нову ляльку сісти. Прошу, лялю, стілець, сідай ось тут. Будеш з нашими дітками грати.

(Самостійні ігри дітей).

Варіант 2:

У вихователя в руках – дзеркало. Вона пускає «сонячні зайчики», звертає увагу дітей.

- Діти, хто це стрибає в нас по стіні?
- Сонячний зайчик. Давайте з ним познайомимось. Хто ти, гостю невідомий?
- Сонячний зайчик.
- Він хоче знати, як нас усіх звати. Я, зайчику. Руслана Володимирівна. Праворуч від мене стоїть Оля. Скажи, Олечко, голосно, як ти називаєшся. (діти по черзі знайомляться, називаючи своє ім'я)
- Ось і познайомились. А тепер давайте пограємо із Сонячним зайчиком. (Якщо вийде, впустити сонячного зайчика дітям на долоньки, на

носик...і т.п.) Під веселу музику потанцюємо разом із Сонячним зайчиком (музикотерапія). Попрощаємось. Ще обов'язково Сонячний зайчик прийде до нас у гості.

Варіант 3:

Заняття починається в роздягальні. Вихователь – до дітей:

- Діти, ви вже виростили, стали великими, тому прийшли в дитячий садок. Доки діти маленькі, вони живуть вдома, з мамою, татом, а коли виростають – ходять у дитячий садочок, як тато і мама – на роботу. І Улянка прийшла в садок, (вивішує фото дитини у куточку ранкових зустрічей «Хто до нас прийшов») і Олежик, Катруся теж своє фото повішає ось тут, вона вже давно ходить у садочок. А сьогодні Марічка вперше до нас прийшла. Ось її картинка, повішаємо її поруч з вашими фотографіями. Марічка щодня буде до нас приходити і тут вивішуватиме своє фото. Дивись, Марічко, тут діти наші роздягаються. І Наталя, і Андрійко, - всі мають свою шафу. Твоя шафа теж тут є, ось вона. На дверцях намальована мишка. Запам'ятай, Марічко, це твоя шафа. Давай глянемо, чи там твої речі? (Відкриває, у шафі лежить лялька.)

- Ой, дивіться, тут ляля Оленка(метод «лялька як персона»). Вона хоче подивитися, як ми живемо у садочку. Візьми, Марічко, лялю за руку і підемо подивимось, де діти граються. Відкривай, Олежику, двері.

Діти заходять в ігрову кімнату, розглядають іграшки, показують, де їдять борщик. Оглядають туалетну кімнату, спальню... знову повертаються на килимок. Вихователь пропонує пограти з лялькою Оленкою та іншими іграшками. Якщо дитина не відпускає маминої руки, екскурсію по груповій проводять разом з мамою.

Варіант 4:

В гості до діток приходять ведмедик (іграшку тримає і озвучує помічник вихователя). Він ніколи не був у дитячому садку і хоче щось запитати.

Ведмедик: - Дітки, дітки. Де були ви?

Вихователь: - В дитсадочок свій ходили.

Там багато є діток

Подружив нас дитсадок!

Ведмедик: - Чим ви бавились, малята?

Вихователь: - Є в нас рибки, і звірята,

І зелений вертоліт,

Що ляльок бере в політ.

Ведмедик: - Що ви, дітки, там робили?

Вихователь: - Ми таночки там водили,

З'їли кашку і кисіль,

Набиралися ми сил.

Ведмедик: - Дітки, дітки, де були ви?

Вихователь: - В дитсадочок свій ходили,

Там наслухались казок,

Любим свій ми дитсадок.

Ведмедик: - І мені подобається ваш садочок. Але я ще не все бачив. Покажете мені свою групу? (Експерсія-огляд групової кімнати.)

На прогулянку теж можна взяти ведмедика.

- Ось, ведмедику, наш майданчик. Тут ми граємось. Цей будиночок – наш павільйон. А чи знаєш, ведмедику, на чому ти стоїш?

- Це – лавка. Тут сідають діти. Але на неї ніколи не стають ногами, бо можна забруднити, і тоді няні доведеться лаву мити. А ми любимо нашу няню і поважаємо її працю. Тому, Коля, іди і посади ведмедика. Не можна ставати ногами на лавку!

- А що це, дітки? Наша пісочниця. Тут пісок. Якщо він мокрий, з нього можна робити пасочки, будувати хатки.

Ведмедик: - Я запам'ятаю. А можна я на гірку вилізу?

Вихователь: - Ну іди, піднімайся по східцях, міцно тримайся за поручні, щоб не впасти. А тоді спускайся, сидячи, щоб не впасти теж. Тільки так можна з'їжджати. Коли спустився ведмедик, тоді можна і Андрійкові, не треба пхатись, по черзі, бо можна теж впасти.

- Що ж, ведмедику, сідай на лаву і подивись, чи чемно діти спускаються з гірки і дружно бавляться.

Література

1. Бойчук О. В., Фесюкова Л. Б. Дитячий садок сьогодні та завтра. – Х.: Ранок, 2007. – 80 с.
2. Кононко О. Л. Соціально-емоційний розвиток особистості. – К.: Освіта, 1998. – 255 с.
3. Науменко Т. О. У дитячий садок прийшли новенькі. – Запоріжжя:ЛПС, 2002. – 70 с.
4. Нурєєва О. С, Шейнфельд З.І. Таємниці адаптації. – Х.: Основа, 2007. – 160 с.
5. Стреж Л. Діагностика адаптації дітей до умов дошкільного закладу // Психолог дошкілля. – 2011. – № 9 – С. 4-9.

Главацька Л.Я.,

вихователь дитячого садка

*Дошкільний навчальний заклад №4
м. Нетішин, Хмельницька область*

ЗАНЯТТЯ - СЮРПРИЗ «ЧАРІВНЕ ЯЄЧКО»

Мета: розвивати аналітичне сприймання, просторове уявлення, короткочасну пам'ять; вчити відтворювати взаємне розташування предметів з опорою на цифри і літери; формувати кмітливість, розвивати допитливість, інтелект.

Матеріал: цифри великі і маленькі, олівці прості, скринька з пазлами,

пірамідки, малюнок феєрверку, конверти з геометричними фігурами, малюнки з інопланетянами та їх планетами, картки з літерами і цифрами, тарілочка з кружечками (6 шт.) та деревцями; тарілочка з силуетами Місяця, Сонця, зірочок, хмаринок.

Хід заняття

Вихователь. Діти, подивіться, щось у нашій групі відбувалося незвичайне, мабуть тут побували гості. Вони залишили ось це. (Демонструє іграшкове яєчко). А в ньому є картки з цифрами, які треба послідовно з'єднати. З'єднавши цифри, ви отримаєте малюнок і дізнаєтеся хто ж тут побував.

(Діти з'єднують цифри від 1 до 10 і в них отримуються зірочки).

Вихователь. Отже в групі побували гості з неба - яскраві зірочки. Вони вам принесли чарівну скриньку, яка відчиниться тоді, коли ми виконаємо всі завдання. Отож нас чекає сюрприз!

Але спочатку, щоб добре ми впоралися з усіма завданнями, зробимо тренувальні вправи.

1. **Вправа з цифрами.** (Вихователь показує 4 цифри, 2-3 сек. Діти дивляться на них, потім цифри прибирає, а діти відтворюють цифровий ряд по пам'яті.)

2. **«Феєрверк».** На небі можна часто спостерігати незвичайні явища, схожі на наші феєрверки та салюти. От і зірочки залишили нам малюнок такого феєрверку і хочуть, щоб ви порахували скільки в ньому квадратів, трикутників, кружечків і зірочок. Я буду називати фігуру, ви швиденько рахуєте і піднімаєте цифру, яка відповідає кількості цих фігур у феєрверку.

Вихователь. Тренувальні вправи ми закінчили, підготували мозок свій до праці.

Завдання. Гра «Складемо картинку».

Зірочки, діти, дуже хотіли, щоб ви із Місяця, Сонечка, хмаринок, зірочок виклали незвичайну картину. Для цього вони залишили картки, на яких з лівої сторони є три літери (А, О, У), а внизу цифри від 1 до 8. Слухайте уважно і ви зрозумієте, де саме треба покласти предметне зображення.

1. Сонечко покладіть напроти літери А, над цифрою, яка знаходиться між 1 і 3.

2. Місяць покладіть напроти літери О, над цифрою, яка більше за цифру 7 на один.

3. Зірочку покладіть, напроти літери У, над цифрою, яка позначає кількість сонечок на небі.

4. Хмаринку покладіть напроти літери О, над цифрою, яка позначає кількість пальців на одній руці.

5. Ще одну зірочку покладіть напроти літери А, над цифрою, яка менша за цифру 7 на один.

6. Другу хмаринку покладіть напроти літери У, над цифрою, яка

позначає кількість кольорів у світлофора.

7. І останню зірочку покладіть навпроти літери У, над цифрою, яка менша за цифру 8 на один.

Ось і отримали чудову картину. А давайте разом з вами придумаємо їй назву («Зоряне небо», « Сонечко і Місяць», «Всесвіт»)

Завдання. Гра « Шифр».

У інопланетян немає цифр, вони ними не користуються, проте дуже люблять рахувати. Так ось у них всі цифри позначаються картинками. Ось сьогодні зірочки нам залишили космічні приклади. А щоб розв'язати їх ми будемо користуватися спеціальним шифром: сонечко= 1, зірочка= 2, місяць= 3.

(Далі вихователь виставляє космічні приклади, а діти повинні викласти із цифр приклад. Знайти відповідь, користуючись шифром.

Наприклад, Сонечко + зірочка = 1=2=3)

Завдання. Гра « Подорож планети »

Вихователь. Діти, а у сонечка є сім'я? Що ж це за сім'я? Скільки всього планет у сім'ї Сонечка? Чим відрізняються планети від зірок? Так, планети весь час рухаються, а зірки ні. Ось і ми з вами зараз на екранах побачимо одну з планет у різних місцях. (Діти отримують аркуші паперу поділені на 9 квадратів).

Вихователь. Зараз, ми зможемо спостерігати нашу планету у 4 квадраті зоряного неба. Ось планета перемістилася праворуч на два вкадрати. Потім вгору на 1 квадрат, потім ще 1- ліворуч, а тепер вниз на 2 квадрати. В якому квадраті зоряного неба опинилася планета? (у 8).

Завдання. Гра « Склади ракету чи місяцехід»

Вихователь: Діти, на чому вперше людина полетіла в Космос? А як називають автоматичні апарати, які досліджують Місяць?

Ті діти у яких конверт під № 1 з геометричних фігур викладатимуть ракету, а у кого конверт під № 2- місяцехід.

(Після викладання можна запитати з яких саме геометричних фігур вони виклали предмети, якого вони кольору, скільки геометричних фігур використано.)

Завдання. Гра « Посадимо дерево».

Вихователь. Ось послухайте маленьку історію.

Одного разу зібралися інопланетяни і вирішили засадити свої планети деревами. На самій найбільшій планеті вони посадили 6 дерев, на трохи меншій- 5 дерев, а скільки дерев вони посадили на інших планетах? У вас є шість різних кружечків. Викладіть їх від найбільшого до найменшого. Потім на найбільших покладіть 6 дерев, на трохи меншій-5, а далі подумайте і викладіть самі.

Завдання. Гра « Знайди планету».

Завдання. Діти, подивіться, які цікаві і гарні малюнки принесли зірочки. На них намальовані інопланетяни та їхні планети. Але не зрозуміло хто ж саме з якої планети? Зараз за допомогою олівця ви визначите з якої

планети прилетів кожен з інопланетян.

Вихователь: Ось ми і виконали всі завдання, які принесли зірочки. Давайте відкриємо чарівну скриньку і подивимося, що в ній. А в ній ми побачимо пазли, якщо їх з'єднати разом, то можна побачити того, хто для нас це приготував. (Робота дітей з пазлами).

- Так хто ж це? Так, це- Гном астроном. Подякуємо йому за ігри.
- Підсумок заняття

Гога Ю.Є.,
вихователь,
*Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад
(ясла-садок) №241 комбінованого типу»
м. Кривий Ріг*

ЕКОНОМІЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ

Педагогічний процес сучасного закладу дошкільної освіти характеризується наявністю педагогічних інновацій, спрямованих на оновлення змісту освіти, підвищення ефективності методів навчання та виховання, а головне – на змінення розуміння ролі особистості в сучасному освітньому просторі.

У Базовому компоненті дошкільної освіти чітко визначено, що дошкільна освіта як перша самоцінна ланка має гнучко реагувати на сучасні соціокультурні запити, збагачувати знання дитини необхідною якісною інформацією, допомагати їй реалізувати свій природний потенціал, зорієнтувати на загальнолюдські й національні цінності.

В умовах сьогодення економічна освіта є складовою соціального розвитку та загальної культури людини. Дослідження теоретиків дошкільної педагогіки (Н. Грама, Г. Григоренко, Р. Жадан, Ю. Лелюк, А. Сазонова, А. Смоленцева, Г. Шатова та ін.) свідчать про те, що дітям-дошкільникам доступне розуміння окремих економічних понять.

Тож цілеспрямована та системна робота із залучення дітей до економічного простору - є фундаментом для становлення майбутнього громадянина - людини, щиро зацікавленої в економічному розквіті нашої держави. Адже кожен повинен бути відповідальним за збереження природи, громадських ресурсів – тобто поводитися як справжній ГОСПОДАР.

Економіка і дошкільник лише на перший погляд здаються далекими один від одного. Аналіз дитячих ігор, питань, розмов свідчать про інтерес дітей до проблем, пов'язаних з економікою. Причинами цього вважається проникнення економіки, насамперед, у життя сім'ї, де дитина і знайомиться з економічними проблемами, які частіше за все обговорюють члени родини. Знайомлячись з такими поняттями, як «гроші», «реклама», «банкомат», беручи разом з батьками участь у купівлі-продажу,

малюки опановують економічну інформацію на життєвому рівні.

Впроваджуючи комплексну споживчу освіту в нашому закладі дошкільної освіти, ми

формуємо у нового покоління дітей економічне мислення та навички економії. Адже людина, яка вміє користуватися споживчими правами, раціональніше витратить сімейний бюджет і заощаджуватиме побутові ресурси. Ощадливість, яку ми намагаємося привити нашим дітям повинна стати не лише моральною якістю ставлення до оточення, а й мотивом поведінки до свідомого збереження довкілля.

Задовольняючи свої матеріальні і духовні потреби, людина перетворює світ за допомогою праці. Тому ми намагаємося переконати наших вихованців в тому, що праця є життєвою необхідністю, джерелом добробуту людей і прибутком кожної сім'ї та створюємо умови для привчання малюків до елементарних трудових дій, ручної і господарської праці. Навіть найпростіший результат трудових зусиль дитини сприяє її самоусвідомленню, вселяє їй впевненість у собі, прагнення випробувати себе у нових видах діяльності.

Практичне опрацювання питань економічного розвитку дітей в умовах закладу дошкільної освіти узагальнено в роботі «Економічне виховання як засіб соціалізації дошкільників».

Мета проведеної роботи:

- ✓ створення системи економічної соціалізації дошкільників шляхом формування здатності дітей орієнтуватися у реаліях життя та досягати успіху;

- ✓ заохочування вихователів до творчого вдосконалення методів педагогічного впливу та пошуку активних форм партнерської взаємодії з дітьми та їх батьками;

- ✓ залучення батьків до активної участі в освітньому процесі.

Для реалізації завдань соціально-економічного розвитку потрібно певне методичне забезпечення. Серед інноваційних методів, які активно використовуємо в своїй роботі з економічного виховання, є **соціо-ігрова технологія**.

Найбільш раціональний спосіб організації життя дошкільників – це організація діяльності дітей в малих групах. Пропонуючи дітям завдання економічного змісту (скласти бюджет сім'ї; скласти меню, список необхідних покупок; придумати рекламу продукту, тощо), вихователем організується діяльність дитячих компаній, які виникають за принципом спонтанного, або спеціального об'єднання дітей в групи. Така організації дитячого співтовариства забезпечує, як внутрішню, так і зовнішню свободу в групі: в дітей з'являється можливість вибирати спільну справу і способи її реалізації, домовлятися один з одним, самостійно встановлювати правила спільної діяльності.

Технологія «рефлексивне коло» застосовується як спосіб організації ситуацій активного спілкування дітей. Під час окремого виду діяльності, яке

ми назвали «**Коло спілкування**», дітям пропонуються певні теми для обговорення («Як ти допомагаєш вдома?», «Що в дитсадку ти можеш робити сам?», «Звідки беруться гроші?», «Що значить бути економним?», «Ким би ти хотів стати у майбутньому?», «Що таке благодійність?» та інші). Такий вид діяльності дозволяє ефективно сформувати та розвинути у дитини саморегуляцію поведінки, самостійність висловлювання, ініціативність.

Під час організації економічного виховання дошкільників перевагу надаємо **інтегрованому навчанню**. Інтегровані заняття, які відповідають тематиці лексичних тижнів календарного плану освітньої роботи та включають завдання з формування економічного досвіду дошкільників, дозволяють: всебічно розглянути певний об'єкт; показати взаємозв'язок явищ; формувати у дитини розумові операції аналізу, порівняння, узагальнення тощо. Це важливо для розвитку світоглядних, людинознавчих, екологічних, комунікативних умінь. Під час організації діяльності дітей передбачається інтеграція всіх видів діяльності, що відповідає сучасним вимогам.

Обов'язково навчання відбувається в ігровій формі. В роботі з дітьми широко використовуємо і таку активну форму соціалізації дошкільників, як **екскурсії**: реальні, віртуальні, онлайн-екскурсії.

Педагогічний потенціал освітніх екскурсій величезний: вони розширюють уявлення дітей про різноманітність навколишнього світу, професійну діяльність дорослих, її соціальне значення, дають можливість поєднати навчання з життям, з практикою. Застосовуємо різні форми екскурсій:

- екскурсійні подорожі економічного спрямування: «Товари та послуги», «Екскурсія в банк», «Де живуть гроші?», «Екскурсія в ательє», «Екскурсія в продовольчий магазин», «Екскурсія на АЗС»;
- екскурсія-квест «Хто працює в нашому садочку»;
- віртуальні екскурсії: на хлібопекарню, до шахти, «Чудеса Кривого Рогу»;
- міні он-лайн екскурсій «Професії наших батьків», відеотеку, яких створено за допомогою батьків вихованців.

До кожної екскурсії розроблено опорну блок схему - графічне зображення всіх етапів (*підготовчий – хід екскурсії - рефлексія*) екскурсійної роботи вихователя з дітьми в рамках певної теми. Головне завдання блок-схеми охопити всі вибрані об'єкти та методичні прийоми, у тій послідовності, яку передбачає логіка всебічного розкриття теми.

Екскурсійна робота дає значний поштовх для подальшої рефлексивної діяльності дітей: розширюється зміст сюжетно-рольових та творчих ігор, виникає нова тематика художньо-продуктивної діяльності. Діти набувають практичних навичок (вміння здійснювати покупки, користування банкоматом, опанування правил культури поведінки в громадських місцях), усвідомлюють сутність та відмінність понять «товари» та «послуги», отримують знання щодо професійної діяльності дорослих, її соціальну спрямованість, значення для людей.

Відкрити дітям світ сучасної економіки можуть перш за все дорослі – батьки і вихователі. Їх завдання – не тільки дати малюкам певний обсяг економічних знань, а й навчити свідомо користуватися ними в різних життєвих ситуаціях. Крім того дорослі повинні стати для дітей взірцем для наслідування.

Тому пошук найбільш ефективних форм та методів взаємодії з батьками вихованців - ще один з напрямків роботи нашого дошкільного закладу. Його метою є посилення ролі батьків у вихованні власної дитини та залучення до активної співпраці з питань виховання в дітей моральних якостей, економічної поведінки та споживчої культури.

Результатом такої взаємодії з батьками стали:

- інформативно-консультативна робота щодо економічного виховання дітей в дитсадку та вдома;
- створення клубу «Дбайливі батьки», мета якого підвищити споживчу культуру та еколого-економічна просвіта батьків;

- залучення батьків до участі у добродійних акціях;
- активна участь батьків у створенні предметно-розвивального простору закладу дошкільної освіти.

Ефективним сучасним способом організації партнерських взаємовідносин з батьками вихованців став для нас **Нетворкінг** - спілкування за допомогою Інтернет соцмереж, який використовуємо для:

- проведення опитувань батьків, організації обговорення певних економічних питань («Чи потрібні економічні знання дошкільникам?», «Чи має ваша дитина обов'язки вдома?», «Ділимося способами економити вдома», конкурс для матусь «Рецепт сніданку моєї сім'ї: швидко і корисно» та інші);
- інформування батьків про події в житті дітей;
- залучення батьків до участі у творчих конкурсах, виставках, екскурсіях, святах.

В закладі дошкільної освіти створено економічну ігрову зону - ігрові зони, що сприяють зануренню дітей в світ економіки. Зібрана картотека розвивально-дидактичних, сюжетно-рольових та ситуативних ігор, які допомагають зробити економіку зрозумілою для дошкільників, забезпечують органічне практичне входження дітей в економічні відносини.

Силами вихователів та батьків створено ігрову базу для різноманітних розвивально-дидактичних та змістовних сюжетно-рольових ігор («Супермаркет», «Швидка допомога», «Шахта», «Служба МЧС», «Банк», «Редакція», «Салон краси», «Магазин електроприладів «АБВ-техніка»», «Пожежна частина», «Ательє мод», «Ферма»).

На певних етапах формування економічного досвіду дошкільників використовується арсенал певних видів ігор:

Урізноманітнити діяльність дітей допомагають практичні посібники:

- **«Економічна енциклопедія»** - посібник містить прості і доступні для дитини пояснення економічних термінів і понять, сприяє збагаченню словникового запасу і уявлень про економічне життя людей, сім'ї, суспільства.
- **Збірка «Розфарбовки»** - посібник, спрямований на розвиток образно-творчих здібностей малюків і водночас розширює їх економічний досвід.
- **Збірка економічних казок «Літературна майстерня»** є

основою для обговорення різноманітних економічних ситуацій, організації ігор-драматизацій.

• **Лепбуки:** «Економним я росту», «Товари та послуги», «Хліб всьому голова», «Буду я природі другом», «Кривий Ріг – моє місто», «Ательє», «Шахта», «Україна – моя Батьківщина», «Ферма», «Гроші», «Бережливі та ощадливі».

Створені умови для активної ігрової діяльності дітей забезпечують формування їх первинного економічного досвіду та розвиток вольових якостей, які стануть підґрунтям для подальшого самостійного його збагачення.

Завдання економічного виховання дошкільників реалізуються в поєднанні з розвитком їх духовно-моральних якостей згідно тематичному плану, який має шість блоків.

Тематика блоку «Я - господар свого життя» спрямована на розвиток цікавості дитини до самопізнання; навчання дошкільників правилам поведінки, які організують їх у повсякденних справах. Це і правила дотримання здорового способу життя, і правила безпеки.

Я- господар свого життя
Я - господар своєї сім'ї
У дитячому садочку я- господар, ти - господар, дружно в ньому ми однією сім'єю ростемо
Я - господар свого міста
Я - господар своєї країни
Земля - мій дім, Я - господар в ній

Блок «Я – господар своєї сім'ї» дає дітям знання про потреби родини, навчає правильному ставленню до грошей, способам їх отримання та розумного використання, ознайомлює з поняттям «сімейний бюджет» та правилами економії, які допомагають збільшувати достаток сім'ї; обов'язково звертається увага на формування турботливого ставлення до рідних людей.

Блок «Я- господар, ти – господар у дитсадку»: спрямовує зусилля дітей на налагодження міжособистісних відносин у дитячому колективі. Значна увага приділяється розвитку самостійності дітей в виконання трудових доручень, вихованню бережливого ставлення до іграшок, книжок, продуктів харчування, засвоєнню правил економії в дитсадку.

Блок «Я – господар свого міста» дає дітям знання про корисні копалини, професії та підприємства міста; формує ціннісне ставлення до речей, як результату людської праці, бажання підтримувати чистоту й порядок в місті; формує вміння орієнтуватися у світі товарів та послуг за допомогою реклами; ознайомлює з фінансовою установою – банком; дає елементарні знання про бізнес.

Блок «Я – господар своєї країни» знайомить дітей з особливостями різних професій; діти усвідомлюють, що людина працює на користь собі та іншим.

Блок «Земля – мій дім і Я – господар в ній» ознайомлює дошкільників з культурою природо-споживання та енергозбереженням.

Раціональне, послідовне та цілісне планування пізнавального матеріалу забезпечується шляхом вибудовування структурно-логічних схем освітньо-ігрової діяльності під час опанування певних економічних понять.

Наведемо приклад структурно-логічної схеми до теми «Сімейна економіка».

Показники сформованості соціально-економічної компетентності дитини старшого дошкільного віку

Має уявлення про:

- першочергові потреби людини;
- те, для чого потрібні гроші;
- необхідність дорослим працювати та заробляти гроші;
- сімейний бюджет, як спільний дохід всіх членів сім'ї;
- те, що за будь-який товар потрібно платити гроші;
- те, що людина працює на благо собі та іншим;
- різні професії та функціональні обов'язки їх представників;
- банк та його функції.

Розуміє, що:

- те, що предметний світ навколо є результатом праці багатьох людей;
- людина має працювати, аби заробляти гроші й забезпечувати себе та родину всім необхідним;
- економність та бережливість допомагають зберегти зароблені гроші;
- людина не може мати все, чого бажає;
- коли робиш вибір на користь однієї речі, від іншої потрібно відмовитися;
- економним та бережливим потрібно бути не лише вдома, а й у дошкільному закладі;
- встановлених правил необхідно дотримуватися.

Діє:

- виявляє першочергові потреби сім'ї;
- зіставляє потреби та можливості сім'ї;

- вміє раціонально використовувати залишки продуктів харчування;
- намагається економно використовувати електроенергію, воду;
- вміє здійснювати покупку, класифікує товари;
- визначає засоби праці;
- описує результат праці людей різних професій.

Аналізуючи результати проведеної роботи, ми констатуємо позитивні зміни у засвоєнні дітьми навичок культури поведінки, правил бережливого ставлення до речей, елементарних споживчих навичок. Діти розуміють, що бережливим та економним потрібно бути не лише вдома, а й в дошкільному закладі. Значно покращилися уявлення дітей про професії дорослих. Діти мають уявлення про необхідність працювати та заробляти гроші, розуміють їх призначення. Виявляється покращення соціально-комунікативних навичок дошкільників.

Соціо-ігровий підхід спрямовує педагогічний процес на виховання дошкільнят як активних діячів, які стають учасниками спільної з дорослими діяльності. Завдяки соціо-ігровому спілкуванню вихованці реалізують себе як особистість, виявляють лідерські якості, долають страх і невпевненість. В дітей розвивається пізнавальний інтерес, творчі здібності. Формування первинного економічного досвіду відбувається через систему загальнолюдських цінностей та особистісних якостей, необхідних для спілкування з людьми і успішної економічної діяльності в майбутньому. Діти проявляють ціннісне ставлення до навколишнього предметного світу, природи, збільшується рівень їх загальної культури.

Практичний матеріал нашого досвіду може бути корисним педагогам – практикам закладів дошкільної освіти, які працюють в групах дітей дошкільного віку. Запропоновані форми роботи допоможуть активувати дитячу цікавість, навчити малюків розуміти «економічну» мову, ініціювати їх інтерес до явищ та ситуацій економічного характеру.

Зміст цього матеріалу допоможе організувати роботу щодо успішної соціалізації дошкільників у трьох напрямках: педагоги – діти – батьки. А комплексна реалізація перспективного планування дозволить збагатити звичні види дитячої діяльності економічним змістом та розвинути у дошкільників задатки повноцінної особистості.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти / наук. Кер.: А.М. Богуш. – К., 2012. – 430 с.
2. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкільля» / О.І. Белан; за заг. ред. О.В. Низьковської. – Т. «Мандрівець», 2017. – 256 с.
3. Григоренко Г.І. Дошкільник у світі економіки/Г.І. Григоренко, Р.П. Жадан. – Х. Вид-во «Ранок», 2017. – 160с.
4. Фесюкова Л.Б. Соціально-економічне виховання дошкільнят. –

Х.: Веста: Вид-во «Ранок», 2008. – 104 с.

5. Маленькі таємниці великої економіки: матеріали до формування первинного економічного досвіду в дітей дошкільного віку (Освітній проект) / уклад. О.Є. Прокудіна, Н.М. Сечина, Ж.О. Славнікова. - Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2012. – 88 с.

6. Григоренко Г.І., Жадан Р.П. Як виховувати ощадливість: компоненти занять із дітьми старшого дошкільного віку. - Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2010. – 72 с.

7. Баластрік Г. Я економний, я заощадливий: програма економічного розвитку // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2017. – №3. – С. 45-50

8. Бех І.Д. Виховання особистості : у 2-х кн. / І.Д. Бех. – Кн.1: Особистісно-орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: наук. Вид. – К.: Либідь, 2003.

Гончарук Л.В.,

вихователь дитячого садка

Заклад дошкільної освіти «Оленка»

м. Бровари, Київська область

КОНСПЕКТ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ВІКУ З ЕЛЕМЕНТАМИ МНЕМОТЕХНІКИ «ПОДОРОЖ В КРАЇНУ ЗНАНЬ»

Мета:

- узагальнювати уявлення дітей про пори року, їх послідовність; удосконалювати вміння робити схематичні зображення, вправляти дітей у складанні описових розповідей про явища природи з використанням прийомів мнемотехніки: мнемоколажу, мнемотаблиці, мнемодоріжок;

- закріпити вміння робити звуковий аналіз слів, ділити слова на склади, визначати місце наголосу в слові;

- закріпити навички порядкової лічби, удосконалювати вміння розв'язувати приклади на додавання за допомогою мнемокартинок, використовуючи елементи народної математики (лічба на пальцях);

- розвивати мовленнєву компетентність, мислення, пам'ять, увагу, творчу уяву;

- виховувати старанність, вміння працювати за інструкцією.

Попередня робота: Спостереження на прогулянці за явищами природи в різні пори року, ознайомлення з мнемотаблицями, мнемокартинками, складання розповідей за схемами (мнемотаблицею, мнемодоріжкою);

ознайомлення з елементами народної математики; навчання прийомам створення колажу.

Матеріал: Мнемодоріжка «Осінні листочки», папір А4 (для створення колажу), «Цифрообрази», дидактична гра «Чарівна квітка»

Хід заняття:

Вихователь: - Сьогодні до нас в гості завітала королева Знань.(показ на інтерактивній дошці ілюстрації із зображенням королеви знань зі скринькою) Вона прийшла зі скринькою, куди діти складають приказки, прислів'я, загадки, прикмети пір року. Чи хочете ви покласти туди свої знання.

Діти: (так)

Вихователь: - Давайте пригадаємо, яка зараз пора року? (весна)

З приходом весни до нас прийшло сонечко, подивіться, щось з ним не так? чого не вистачає?

Діти: (нема промінців)

Це сталося тому, що зима не хоче віддавати свої права, відібрала в нього промінці. Допоможемо сонечку?!

Діти: так

Вихователь: - Давайте створимо колаж, я буду називати зимові слова, а ви будете малювати, наклеювати на великий аркуш (ватман голубого кольору)

Вихователь називає, діти малюють.

(Сніжинка, рукавичка, годівничка, новорічна ялинка, снігова баба, ведмідь, зайчик, сани, сердечко)

(Діти, якщо не можуть намалювати знаходять картинку, або фото з певною назвою слова та наклеюють)

Вихователь: - Давайте запам'ятаємо що ми намалювали, та розповімо все, що ми знаємо про зиму.

Вихователь: - Молодці, ви допомогли сонечку, ось подивіться на наше сонечко, в нього з'явилися промінчики, давайте візьмемося за руки та погріємося коло сонечка.

(Сонечко з'являється на інтерактивній дошці, проводиться психогімнастика)

Психогімнастика: *(звучить легенька музика)*

«Я і сонечко»

Вихователь: - Діти, підніміть руки вгору, підведіться навшпиньки, потягніться до сонечка, насолоджуйтесь теплом його промінчиків. Сонечко дарує кожному з вас по промінчику. Схопіть пальчиками промінчик, а тепер відпустіть, підставте долоньки промінчикам. Відчуваєте, як вони наповнюються теплом. А тепер прикладіть долоньки до грудей. Хай тепло перейде до ваших сердечок. Погріймо й обличчя на сонечку. Давайте усмінемося йому, подаруємо тепло своїх посмішок.

Вихователь: - Зима відступила і нарешті прийшла весна, вона подарувала нам чарівну квітку, але весняний вітерець подув, пелюсточки порозліталися, лишилися лише серединка, давайте порахуємо скільки в на пелюсток, складемо квіточку відповідно цифр.

(Дидактична гра «Склади квіточку» проводиться порядкова лічба пелюсток, потім діти описують весняні явища за допомогою мнемо картинок)

Вихователь: - Весна приготувала завдання .

Зараз ми пограємо в гру «Розшифруй картинку»

(Діти розв'язують задачі за допомогою мнемо карток; додаток 1)

Вихователь: - Наступна пора року весела, ніжна, тепла запрошує вас зробити веселу фізкультхвилинку.

(проводиться фізкультхвилинка)

Вихователь: - Ви здогадалися, що ця пора року має назву - літо. Що ми з вами робимо влітку?

Презентація мнемокартинок на інтерактивній дошці. «Літо» (діти описують літо додаток 3)

Вихователь: - Літо пролетіло швидко і наступна пора року «Осінь» принесла в листочки, але вони не прості, на них зображені мнеможоріжки за допомогою яких ми розкажемо про основні осінні явища.

(Діти описують осінь додаток 2)

Діти ви молодці, цієї осені ви всі підете в школу, тож королева знань приготувала вам завдання.

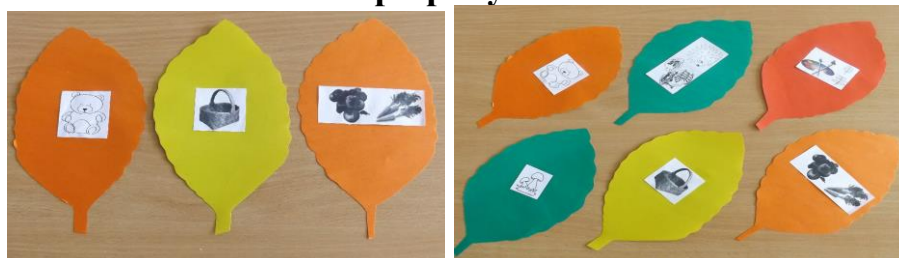
(діти виконують звуковий аналіз слів)

Вихователь: - Ви старались тому королева знань приготувала Вам подарунки.

Гра «Весняна квітка»

Опис пори року «Осінь»

Літо

Гурічева Г.І.,

вихователь

Дошкільний навчальний заклад
комбінованого типу (ясела-садок) № 89 «Віночок»
м. Черкаси, Черкаська область

КОМПЛЕКСНЕ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ II-Ї МОЛОДШОЇ ГРУПИ «ЛІСОВА ГОСТИНА»

Програмовий зміст: уточнити та поглиблювати знання дітей про тварин (*зайчик, білочка, ведмедик*) та птахів (*ворона, горобці*), їхні особливості та поведінку; закріплювати вміння дітей розрізняти і співвідносити основні кольори: червоний, жовтий, зелений, синій; поняття: «один», «багато», «великий», «маленький»; активізувати словник дітей іменниками, назвами тварин (*зайчик, білочка, ведмедик*), та назвами овочів (*морква, капуста, буряк, цибуля*); вправляти у ходьбі по вузькій доріжці, стрибках у довжину з місця, переступанні через перешкоду; розвивати мовлення, мислення, дрібну моторику рук, окомір та творчу уяву, фантазію, спостережливість за допомогою елементів ТРВЗ; виховувати у дітей інтерес і турботливе ставлення до тварин, бажання піклуватися про них.

Обладнання:

демонстраційне: макети дерев, сніжинка, іграшки (*зайчик білочка, ведмедик*), овочі (*картопля, морква, цибуля, капуста*), кошики, килимок;

роздаткове: круги основних кольорів (*червоний, жовтий, синій, зелений*), грибочки, шишки, горішки.

Діти, настав новий день, а щоб він, для нас з вами не прийшов даремно, ми маємо дізнатися щось нове. Станьте в коло, відчуйте тепло своїх долоньок, вправо-вліво поверніться, один до одного посміхніться. Думаю, що тепер у вас гарний настрій, і всі готові до цікавого заняття.

Ой, подивиться, що мені в долоньки впало? (*Відповідь дітей*).

Так, це сніжинка.

Вже зима давно настала,

А сніжку чомусь так мало.

Давайте зробимо всі так,

Щоб почався снігопад.

Хочете?

Ось у мене є серветки. А які вони? (*Біленькі*)

Зараз ми їх будемо рвати, і угору підкидати. Ось так!!!

Тихо падає сніжок

На дерева, на лужок.

На доріжки, на будинки,

На дерева, на ялинки

А який сніжок? (*Біленький, холодний, пухнастий*)

Так. Пухнастий, біленький, холодний і свіженький.

Ой, як весело усім – і звірятам, і малятам.

Діти, погляньте, яка сніжинка опустилася мені на плече.

Мені здається, що ця сніжинка якась непроста, незвичайна. На цій сніжинці запрошення в гості. Ось послушайте: «Дорогі діти! Запрошуємо вас до нас у гості. Лісові мешканці».

Як ви думаєте, хто запросив нас у гості? Хто живе у лісі? *(Відповідь дітей)*.

➤ А от хто саме нас запросив, ви дізнаєтесь, якщо відгадаєте загадки:

*Він вухатий ваш дружок
В нього сірий кожушок,
Куций хвостик, довгі вуха,
Швидкий побігайчик. Хто це такий?*

(Зайчик)

*Сама мала, шубка руда
З гілки на гілку стрибає,
Шишки, грибочки збирає.*

(Білка)

*Влітку ходить, бродить лісом,
Все лама важка нога.
Взимку він накрившись хмизом,
У барлозі спить ляга.*

(Ведмідь)

Ну то що, підемо до звіряток у гості? *(Відповідь дітей)*.

Діти, а коли ідуть у гості, то беруть гостинці чи подарунки. Що можна дарувати друзям? *(Відповідь дітей)*.

Тож давайте готувати гостинці і складати в кошик.

Що ми можемо взяти для зайчика, що він любить їсти? Так, моркву, капусту, бурячки. Ось у мене є різні овочі, виберіть те, що любить зайчик *(діти вибирають із таці і кладуть до кошика)*.

Які овочі залишилися на таці? *(Картопля, цибуля)*

Скільки в кошику капусти? *(Одна)*

Скільки в кошику моркви? *(Багато)*

Якого кольору капуста? *(Зеленого)*

Якого кольору морква? *(Жовтогарячого)*

А що любить білочка? *(Горішки, гриби, шишки)*. Добре, покладемо для білочки грибочки.

Ну а що любить ведмедик? *(Ягідки, мед)*

Ягідок у нас немає, то візьмемо ось цю діжечку з медом.

Ну ось нарешті, подарунки підготували, то можемо вирушати в дорогу.

Дорога буде нелегка, але я думаю ми впораємося.

Ставайте один за одним і уважно рухайтесь за мною. Нам потрібно пройти по вузькій стежині *(дошка шириною 20 см)*.

Фізкультхвилинка: *Ми підемо до лісу, де світяться пеньки,*

*Де ходять хитрі лиси і шастають вовки,
Де велетні ялини повалені лежать
І спати вже збирається маленьке ведмежа.
Де білочка на гілочці була і не була –
Пів хвостика видніється з дубового дупла.*

Вихователь: Нарешті ми прийшли до лісу.

Що ви тут бачите? (*Ялинки, дерева*)

Скільки ялинок ви бачите? (*Багато*)

Які вони? (*Зелені, маленькі, великі*)

Скільки великих ялинок? (*Одна*)

Скільки маленьких ялинок? (*Багато*)

Погляньте, хто це тут сховався під ялинкою? Так, це ж зайчик.

Давайте привітаємося: — «Добрий день, Зайчику! Ти нас запрошував у гості ось ми і прийшли».

Дітки, давайте його пригостимо. Я дам Зайчику капустинку, а ви кожен візьміть по морквинці.

Скільки у кошику капусти? (*Одна*)

Скільки морквинок? (*Багато*)

Бери, Зайчику, пригощайся. Тепер Зайчик не буде голодний і зможе почастувати своїх друзів.

Вихователь: До побачення, Зайчику! Вирушаємо далі в подорож.

А хто це там за ялинкою сховався? Так, Білочка. Та вона чомусь сумна та ще й плаче. А-а, я здогадалась, вона назбирала шишок і горішків та ненароком розсипала їх.

Скільки шишок під ялинкою? (*Багато*) Чи однакові шишки і горішки за розміром? (*Ні. Шишки – великі, а горішки – маленькі.*)

Давайте допоможемо Білочці зібрати їх. Шишки великі – в який за розміром кошик ми маємо їх скласти, а маленькі горішки в який? (*Робота дітей*).

Молодці, Білочка дякує вам. Діти, а що ми готували в подарунок Білочці? Так, грибочки, і щоб вона їх не розгубила, як шишки і горішки. давайте їх нанижемо на шнурочки. (*Нанизування дітьми грибів*).

Білочка запитує у діток: - Куди ви далі направляєтеся?

Діти: - До Ведмедика у гості.

Білочка: - То тоді поспішайте, бо він збирається лягати спати на зиму.

Діти підходять до ялинки під якою розміщується ведмежий барліг.

Вихователь: Діти, а й справді, погляньте Ведмедик зібрався спати. Давайте розкажемо про нього? Я буду ставити запитання, а ви відповідайте:

Який Ведмедик?

Де живе?

Що любить їсти?

Що є у нього на голові?

Як він голос подає?

Вихователь: Ведмедик засинає і діжечка з медом йому не потрібна, а от щоб йому було тепло взимку спати, давайте подаруємо йому ковдру, ось таку різнокольорову. А щоб вона стала ще гарнішою, прикрасимо її ось такими фігурками.

Як вони називаються? (*Круги*)

Якого круг кольору? (*Синього*)

На синій квадрат я покладу синій круг.

Беріть і ви кожен по кругу і покладіть на квадрат відповідного кольору.

(*Робота дітей*).

Вихователь: Тепер тихесенько Ведмедика накриємо, нехай спить собі аж до весни, а ви йдіть сюди до мене, тільки тихесенько, щоб не розбудити Ведмедика. Скажіть мені, будь ласка, куди ми ходили?

Кого бачили?

Чим пригощали лісових звірів?

Що вам сподобалось?

Для чого ведмедю ковдру дарували?

Декусар І.Є.,

вихователь дитячого садка

Панчівський дошкільний навчальний заклад

с. Панчеве Новомиргородського району

Кіровоградська область

ПРОЕКТ «ВПРОВАДЖЕННЯ ІДЕЙ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО В ОСВІТНЬО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ»

Тема: Чарівна казка природи за творами Василя Сухомлинського.

Мета:

- **Соціально-моральний розвиток**

Вчити дотримуватись правил природокористування, помічати зміни у стані та поведінці тварин, усвідомлювати, що право на життя мають усі тварини природного довкілля; виховувати потребу у збереженні та охороні рослин і тварин.

- **Емоційно-ціннісний розвиток**

Розвивати вміння дітей радіти спілкуванню з природою, реагувати на поведінку та зовнішній вигляд тварин, прихильно ставитись до тих, хто доглядає за рослинами і тваринами та негативно ставитись до руйнівників; виховувати почуття бажання робити добро.

- **Пізнавальний розвиток**

Логіко-математичні завдання:

розвивати мислення, увагу, пам'ять дітей, вправляти у орієнтуванні в просторі, кількісній лічбі предметів у межах 10, порівнювати ціле і частини.

Загально-пізнавальні завдання:

розвивати пізнавальні здібності дітей, здатність аналізувати, робити узагальнення, висувати припущення; систематизувати уявлення про послідовність змін у природі восени, поглибити знання про свійських та диких тварин.

- **Мовленнєвий розвиток**

Розвивати вміння передавати словами свої враження від різних природних явищ, вчити складати казки про рослини і тварин за творами Василя Сухомлинського, добирати синоніми, антоніми, омоніми, граматично правильно поєднувати слова у своєму мовленні, вживати різні типи речень, знаходити однодумців для реалізації своїх задумів, використовувати у мовленні різні засоби: словесні, мімічні, пантономічні.

- **Художньо-естетичний розвиток**

Розвивати у дітей виразне літературне мовлення, творчу уяву, вчити емоційно і виразно передавати зміст невеликих прозових текстів, брати участь в іграх-драматизаціях за творами В. О. Сухомлинського.

Залучати дітей до малювання, вирізання, клеєння створюючи зі своїм однолітками спільну композицію осіннього лісу. Розвивати творчу уяву, почуття кольору, форми, композиції. Під час театралізованої діяльності розвивати вміння дітей входити в образ, спонукати перебувати в ньому до кінця дійства. Виховувати зацікавлення та відповідальне ставлення дітей до підготовки, проведення та оцінки театралізованої діяльності, виконання учасниками своїх ролей.

- **Креативний розвиток**

Розвивати у дітей самостійність, допитливість, сміливість. Збагачувати практичний і теоретичний досвід дитини, підтримувати намагання робити по-своєму, відходити від заданого шаблону, зразка, стандарту.

- **Фізичний розвиток**

Розвивати рухові якості дітей швидкість, спритність загальну витривалість, гнучкість і силу, потребу у щоденній руховій діяльності; поліпшувати орієнтацію в просторі, відчуття рівноваги, вміння утримувати рівну поставу.

Виховувати самостійність у рухливих іграх, взаємодопомогу, коректне ставлення до своїх ровесників.

Характеристика за:

- формою проведення – заняття;
- основною діяльністю – творчий;
- тривалістю – короткотривалий (5 днів);
- характером контактів – у межах групи;
- кількістю учасників – груповий.

Види діяльності	Зміст роботи
1-й день Мотиваційний етап	
Освітня діяльність	Завдання: створити мотивацію, яка б активізувала дітей до пізнання нового про диких тварин, як вони готуються до зими; виявити рівень знань, наявних у дітей на початку проекту. Сформулювати завдання і форми діяльності, спрямовані на реалізацію цього проекту; сприяти розвитку дитячої активності під час обговорення проблемних ситуацій і вибору завдань.
Заняття фізкультура	
Година оповідача	Читання оповідання В.О. Сухомлинського «Дід Осінник». Тема: Мешканці лісу Мета: розширити знання дітей про диких тварин, учити встановлювати причино-наслідкові зв'язки у природі. Розвивати допитливість, бажання дізнатися нове; виховувати дбайливе, турботливе ставлення до тварин. Матеріал: малюнки із зображенням диких тварин, картинки із зображенням тварин, їх дитинчат, їжі. План: 1. Вправа «Ознайомлення з тваринами» 2. Вправа «Впізнай за описом» 3. Вправа «Чим схожі, чим відрізняються» 4. Загадка про їжака (будова, спосіб життя) 5. Фізкультхвилинка 6. Практичне завдання «Дорослі та малюки» 7. Підсумок
Спостереження	За білками. Де живуть, чим харчуються
Ігрова діяльність	Дид. ігри «Де чия мама», «Чия домівка» Рух. ігри «Зайці та вовк», «Хто це спить під дубком» С. р. гра «Лісництво»
Інд. робота	Закріпити поняття «мешканці лісу»
Робота з батьками	Педагогічні читання «Бережіть природу» за творами Василя Сухомлинського
2-й день Інформаційний етап	
Освітня діяльність з пріоритетом логіко-математичних і мовленнєвих завдань	Тема: Осінні турботи диких тварин Мета: поглибити знання дітей про диких тварин; зовнішній вигляд, місце проживання, спосіб харчування, пристосування до оточення, підготовка до зимівлі. Продовжувати навчати обігрувати рольові дії, передавати образи мімікою, жестом. Вправляти у правильному називанні диких тварин із зменшувально-пестливими суфіксами. Вправляти дітей у орієнтуванні в просторі та закріпити лічбу в межах 10. Розвивати акторські здібності, рухову активність дітей, уяву, мислення, увагу, уміння встановлювати взаємозв'язки у природі. Під час досліду виховувати турботливе ставлення до тварин,

	емоцій. Матеріал: шапочки-наголівники диких тварин, матеріал до дидактичної гри «Хто де живе», загадки, шкарлупки каштана, яблука, сливи, серветки. План: 1. Мозковий штурм 2. Розповідь про їжачка 3. Інценізація за казкою В.О. Сухомлинського «Їжак» 4. Фізкультхвилинка 5. Дид. гра «Хто де живе» 6. Пошуково-дослідницька діяльність 7. Дид. гра «Назви пестливо» 8. Підсумок
У світі музики	
Спостереження	За етапом погоди (чому відбуваються зміни в житті тварин)
Ігрова діяльність	Дид. ігри «Хто чим живиться», «Назви пестливо», «Де чия домівка» Рух. ігри «Діти та вовк», «У ведмедя у бору» Будівельно-конструкційна гра «Будуємо будинок для їжачка»
Самостійна художня діяльність	Тема: Колючі їжачки Мета: навчити дітей виготовляти поробки із природного та покидькового матеріалу
Експериментально-пошукова діяльність	«Для чого яблучка і сливки їжачку»
Індивідуальна робота	Вивчення вірша В. Босяк «Їжачок» (ейдетика)
Робота з батьками	Анкетування батьків
3-й день	
Репродуктивний етап	
Освітня діяльність	Тема: Пригоди в лісі Мета: формувати у дітей вміння складати творчі розповіді за сюжетною ігровою обстановкою на тему і за планом вихователя, утворювати споріднені слова. Активізувати словник дітей словами-назвами диких тварин та їх дитинчат. Продовжувати навчати дітей викладати слова за звуковою системою. Спонукаючи дітей визначати не лише свої досягнення, а й досягнення товаришів. Розвивати словесно-логічне мислення, уяву, дрібну моторику рук. Формувати вміння самостійно обирати спосіб ліплення зайчика. Розвивати уяву, увагу, зосередженість, самостійність. Виховувати старанність, охайність, любов до тварин. Матеріал: іграшки та декорації для ігрової обстановки «Пригода в лісі», ілюстрації із зображенням диких тварин, іграшка-зайчик, пластилін, дощечки, серветки, простий олівець, картки із схематичним зображенням. План: 1. Бесіда

	<p>2. Читання оповідання Василя Сухомлинського «Дивний мисливець»</p> <p>3. Складання казки дітьми «Пригода в лісі»</p> <p>4. Дидактична гра «Хто у кого»</p> <p>5. Фізкультхвилинка</p> <p>6. Ігрові завдання до оповідання В.О. Сухомлинського «Дивний мисливець»</p> <p>7. Підготовка руки до письма «Хто ховався у крапках»</p> <p>8. Підсумок</p>
Ігрова діяльність	<p>Дидактичні ігри «Впізнай за описом», «Хто у кого»</p> <p>Рухливі ігри «Хто я» (імітація рухів тварин), «Хто це спить під дубком» за творами Василя Сухомлинського</p>
Година оповідача	<p>Читання оповідання В.О. Сухомлинського «Зайчик і місяць»</p>
Пошуково-дослідницька діяльність	<p>«Якого зайця краще видно, сірого чи білого?»</p>
Трудова діяльність	<p>Підготовка до створення панно «Ліс наш дім»</p>
Індивідуальна робота	<p>Розучування прислів'я про звірів</p>
Робота з батьками	<p>Виготовлення атрибутів до казкових героїв за творами Василя Сухомлинського</p>
<p>4-й день</p> <p>Узагальнюючий етап</p>	
Ігрове заняття	<p>Тема: Що? Де? Коли?</p> <p>Мета: вправляти дітей у вживанні присвійних прикметників, називати тварин та їх дитинчат із зменшувально-пестливими суфіксами, вживанні кличної форми іменників. Закріплювати уміння зв'язно та послідовно описувати тварин. Формувати вміння добирати слова-рими. Розвивати уважність, вміння слухати та розуміти завдання, працювати в команді. Виховувати дружні стосунки.</p> <p>Матеріал: картинки із зображенням диких тварин, фішки.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мозковий штурм 2. Дид. гра «Добери пару» (зменшувальні слова) 2 команди 3. Дид. вправи «Вгадай, хто я» 4. Дид. гра «Додай слівце» (слова-рими) 5. Вірш «Житло тварин» 6. Фізкультхвилинка 7. Дид. гра «Поклич до себе» 8. Дид. гра «Кого багато»
Заняття фізкультура	
Ігрова діяльність	<p>Дид. гра «Хто перший», «Додумай слово»</p> <p>Гра-драматизація «Зайчик і місяць» за оповіданням В.О. Сухомлинського</p> <p>Рухливі ігри «Дождени», «Жабки»</p>

Перегляд діафільму	«Дикі тварини»
Індивідуальна робота	Розвиток уяви і вміння перетворюватись у героя казки.
Робота з батьками	Підготовка до проведення розваги «Чарівна казка природи» за творами Василя Сухомлинського
5-й день Творчо та рефлексійно-оцінювальний етап	
Освітня діяльність	<p>Тема: Ліс – житло тварин</p> <p>Мета: закріплювати знання про осінні зміни у житті тварин восени. Ознайомити дітей з новим прийомом аплікації-наклеювання дрібно нарізаних ниток, передаючи ефект «пухнастого хутра». Закріпити вміння обводити трафарет вирізати його. Викликати бажання створювати панно «Ліс – житло тварин». Формувати вміння зосереджуватися, проявляти творчу фантазію, уяву, доводити розпочату справу до кінця. Виховувати вміння спільно планувати свою роботу.</p> <p>Матеріал: кольоровий папір, трафарети, простий олівець, фломастери, ножиці, дощечки, ілюстрація ліс</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Створення лісу, малювання дерев 2. Вирізання трафаретів 3. Різання ниток 4. Самостійна діяльність дітей 5. Милування та оцінювання своєї роботи
У світі музики	
Ігрова діяльність	Дид. гра «Поведінка тварин восени», «Щедра білочка», «З якої це казки» за творами В.О. Сухомлинського
Розвага	<p>«Чарівна казка природи» за творами Василя Сухомлинського</p> <p>Мета: розвивати у дітей виразне літературне мовлення, творчу уяву, вчити емоційно і виразно передавати зміст невеликих прозових текстів, брати участь в іграх - драматизаціях за творами В.О. Сухомлинського. Під час театралізованої діяльності розвивати вміння дітей входити в образ, спонукати перебувати в ньому до кінця дійства. Виховувати зацікавлення та відповідальне ставлення дітей до підготовки, проведення та оцінки театралізованої діяльності, виконання учасниками своїх ролей.</p> <p>Матеріал: атрибути казкових героїв, іграшки та декорації для ігрової обстановки.</p>

Демчук Л.В.,
вихователь дошкільної групи
Кричківський НВК Богородчанського району
Івано-Франківська область

Бойченко В.В.,
вихователь дошкільної групи,
Кричківський НВК Богородчанського району
Івано-Франківська область

ІНТЕГРОВАНЕ ЗАНЯТТЯ З ОЗНАЙОМЛЕННЯ З СОЦІУМОМ ТА МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ

Мета:

- розповісти дітям про цикл Різдвяних свят, ознайомити з народними традиціями; запропонувати дітям прийняти участь у виконанні колядок, щедрівок, танцях;
- створювати у дітей святковий настрій;
- розвивати фонематичний слух, дрібну моторику, поповнювати словниковий запас дітей;
- виховувати любов і повагу до спадщини українського народу – фольклорних свят, традицій, обрядів;
- виховувати доброзичливе ставлення один до одного та вміння отримувати радість від спільних заходів.

Вихователь. Діти, вам подобається зима? Чим саме? Які зимові розваги приваблюють вас? (лижі, санчата, сніжки, ковзани)

Вихователь. Вам уже відомо, що на зиму припадають ще й дуже гарні свята, шановані у нас на Україні. Пригадаймо їх.(Святого Миколая, Новий рік Різдво, Старий Новий рік(Василя) Водохреща, Стрітєння) Сьогодні ми разом з вашими батьками пригадаємо традиції їх святкування.

Вихователь: Пропоную всім разом відгадати загадки:

- Мороз тріщить і снігу намело, радіють всі, адже прийшло (Різдво).
- На нього всі чекають: дорослі і маленькі, на службу гарно вбрані разом ідуть до (церкви).
- Красою заворожені і хлопчики, й дівчатка, перед іконами горять як зірочки (лампадки).
- Розправивши свої пухнасті гілки, милуються святковії (ялиночки).
- Всі славлять Господа в молитві навіки, із вдячністю запалюють (свічки).
- «Христос родився!» - весело співають, а потім один одного (вітають).
- І так в цей час святково і красиво, і серце солодко щемить,екаючи на (диво).
- Від зірки сяйво благодатне пролилось, у Фефлеємі народився (Ісус Христос).

Після свята Миколая Різдво красне завітає.

Славна зимонька іде і Різдво до нас веде.
Сьогодні кожен славить і віта народження Спасителя Христа.
Мороз тріщить, і віхола мете,
А на порозі в нас - Різдво святе.
Зійшла зоря різдвяна, ясно сяє зоря провісниця на темнім небокраї.
Вже на дворі Святвечір різдвяний, зимовий, дивний, чарівний
В цю радісну для всіх, годину в яслах з'явилася дитина.
Марія сина Ісуса народила - серця і душі людські просвітлила,
Увесь довкола білий світ змінився в цю мить щасливу,
Як Господь родився!
Нова радість стала, яка не бувала
Над вертепом звізда ясна на весь світ засіяла.
Та зоря різдвяна сяє - дивна, срібно-золота,
Усім людям сповіщає про народження Христа.

Вихователь. Давним - давно в гарне місто Вифлеєм прийшли добрі люди Йосип і Марія. Великий шлях пройшли вони, втомилися, змучилися і захотіли відпочити. Але в будинках ні у кого не виявилось місця для ночівлі. Тоді пішли вони далі і дійшли до високої гори, в якій була печера.

В цю печеру пастухи заганяли корів і овець від негоди. У ній було тепло, стояли вівці, корови і на соломі було м'яко лежати. Ось там-то і народився Ісус Христос, той самий, чудова Дитина, про яку всі говорять і яку всі полюбили.

(*Виходять Господар і Господиня.*)

Господар: Прийшло Різдво щасливе знову.

Чи все готове? Ось ікона, на покуті стоїть дідух, панує в домі Святий Дух.

Господиня: До Святвечора цього року кутя моя вдалась нівроку - Така крута, смачна, як треба: з родзинками, горіхом, медом!

Господар: Он світить зіронька до нас - уже за стіл сідати час!

Свічки різдвяні запалімо, вечерю із куті почнімо.

Вихователь. Перший Святий вечір, на який треба приготувати 12 пісних страв. Це тому, що в Ісуса було 12 учнів-апостолів. Головна страва - кутя. Її варять із пшениці, бо пшениця допомогла врятувати Христа. Ще на різдвяному столі мають обов'язково бути узвар, страви з бобів і квасолі, гороху, картоплі... Варять ще й вареники із капустою, печуть коржі з маком. Ставлять ще й страви з грибів. І як зійде перша зоря, вся родина сідає за стіл.

Усі в святковому одязі, найстарший у сім'ї запалює свічку, читає молитву.

(Господар, перехрестившись та вклонившись іконі, запалює свічки, що стоять на столі у склянках, наповнених зерном)

Вихователь. Коли Мати Божа втікала від Ірода, побачила хлопця Василя, який сів пшеницю. «Сьогодні сієш, а завтра будеш жати», - сказала юнакові. Наступного дня Ірод питає Василя: «Чи не бачив матері з дитям?». «Бачив, - відповів, - коли сів, а тепер ось жну;...». Від сіяння до жнив багато

часу, значить їх не впіймати, - вирішив Ірод і повернувся. Відтоді пшениця має головне право на столі.

У Святий вечір ходять колядувати. Колядників ласкаво запрошують господарі. Запросимо й ми, послухаємо, чи вивчили ви колядки.

Господиня. А хто там стукає до хати?

(До зали заходять діти-колядники.)

Колядники (хором). Благословіть колядувати!

Господар: Колядувати саме час, тож просимо до хати вас!

Вийди, зірньоко на небо, освіти нам путь-дорогу!

Ми йдемо колядувати, щоб віддати шану Богу.

А ще дайте нам куті, що стоїть на покуті,

Із горіхом та медком, із гарячим пирогом.

Я - маленький хлопчик, сів собі на стовпчик.

В сопілочку граю, діток забавляю.

А ви, люди, чуйте, Коляду готуйте.

Яблучка, горішки - це мої потішки.

Христос народився - я веселюся,

Що дасте у руки - я поклонюся.

Ви самі знайте - по червінцю дайте,

Горішків хоч жменьку добавить в кишеньку.

Коляду для вас співаю, дай вам боже урожаю,

Щедрих нив, садів квітучих, зірку в небі на Святвечір

Для дорослих і малечі.

Коляда моя лунає, увесь світ з Різдом вітає.

Я маленька дівонька, як у полі квітонька,

На сопілці граю, пісеньку співаю —

Всіх вас розважаю. Будьте здорові!

Я маленька панночка, як в гаю фіалочка,

Раненько встаю, оченята протираю,

І зі святом вас вітаю!

Добрий вечір тобі, пане господарю!

Винеси ти нам ковбасок пару.

Ой походи коло пічки, пошукай нам перепічки.

Винеси сала, не скупися, щоб ячмінь твій уродився,

Щоб нажали сто кіп жита, щоб сім'я була вся сита!

Щоб скотинка водилася, щоб пшениця родилася,

Щоб у хаті всього мали — колядників пригощали!

Колядка

Маленький Ісусик не спить, не дримає,
Своїми ручками весь світ обіймає
І вашу хатину, і вашу родину,
І всю Україну. Христос ся Ррождає!

А за сими словами у дзвіночки дзвоним,
У дзвіночки дзвоним та всім клоним. (*Кланяються*).

Господиня: Дякуємо, вам, любі! Ось ваші гостинці!

Вихователь. Через тиждень після Коляди, Різдва, настає Новий рік за старим стилем. 13 січня відзначають Щедрий вечір, від якого пішла назва інших обрядових пісень-щедрівок. Щедрувальники також співають господарям величальних пісень, бажаючи їм щастя, здоров'я та добробуту.

Господарі добрі, зустрічайте, щедрівникам двері відчиняйте.

Щедрувальники прийшли, нову звістку принесли.

(*виходять інші діти*)

Пускайте до хати – будемо танцювати.

Ми ішли на вогник до цієї хати,

Не хотіли добрих людей на шляху минати.

Чи дозволите щедрувати,

З Новим роком вас вітати?

Пане господарю, чи спите, чи чуєте, чи дома ночуєте?

Чи скажете щедрувати, свій дім звеселяти?

Господар: Щедрувати саме час, тож просимо до хати вас!

Щедрівочка щедрувала, під віконце підбігала.

Чи ти, тітко, наварила, чи ти, тітко, напекла?

Неси мені до вікна, і вареник, і пиріг, неси швидше на поріг!

Щедрую, щедрую, у вас цукерки чую.

А ви, дядьку, вставайте та мені одну дайте.

Щедрий вечір, а я йду. Сидить зайчик на льоду.

А я його став питати, куди іти щедрувати.

А він мені показав, ще й вушками помахав.

Иди, іди туди, де добрі люди,

Де хороша господиня, де хороший господар

Дають дітям щедрий дар. Добрий вечір!

Вихователь. Я хочу сьогодні розповісти вам про одну щедрівку, яку називають найвідомішою різдвяною піснею. Це українська щедрівка «Щедрик», яку створив український композитор Леонтович у далекому 1916 році. А рівно 100 років тому її почув свят. Ми маємо чим пишатися!. Давайте послухаємо її.

Щедрівка

Вихователь. Свято Йордану - Водохреще - то третій останній празник, який припадає на 19 січня, а перед ним - святкове надвечір'я. Християнський Йордан - це пам'ятка хрещення Ісуса Христа в річці Йордані. В народному календарі - це закінчення свята Коляди. Надвечір'я - це майже точне повторення Святого вечора, а ще називають «голодною кутею», бо страви всі мають бути пісні. В цей день люди святять воду і зберігають її цілий рік, бо вона має цілющі властивості, лікує від хвороб. Священики ходять зі свяченою водою від хати до хати. Нею кроплять і господу, і подвір'я, і всі прибудови, щоб вигнати з них злих духів.

Вихователь.

Свято Водохреще

Хоч сніжок не сипле і мороз не креше,

І без криги річка - як одна Йордань,

Урочистим кроком Святе Водохреще

Все ж до нас приходить у січневу рань.

Третій празник гостем в кожному домі-хаті –

І немає нашої радості кінця.

Ой, радуйся, земле, свято Водосвяття

Звеселяє наші душі і серця.

За звичаєм мудрим нашого народу,

Щоб стояли міцно у борні зі злом,

Поспішаєм брати чудодійну воду

Ту, що освятили золотим хрестом.

Вихователь. Любі діти, скажіть, будь ласка, без яких речей ми не уявляємо собі Різдвяних свят? (ялинка, хліб, дідух, кутя, свічка, свячена вода). У нас існує багато прикмет, пов'язаних з цими атрибутами свята. Ось деякі з них:

- Ялинка та хліб – щоб жити у злагоді всім.
- Солома – щоб усі були здорові, її кладемо по кутках, дідух – на покутті.
- Стіл – не слуга, а господар, на нього кладемо хліб і кутю, без хліба нема життя.
- Ось вам кутя, щоб рідня була до пуття, нікого не цуралась, додому верталась.
- Який хліб удався – такий рік буде. Хліб виріс, не потріскався – буде у нас всіх здоров'я і злагода
- Свічку запалюємо в знак пам'яті про наших предків.
- Свяtimo нашу оселю водохрещеною водою, щоб усі були здорові та багаті.

Вихователь. Діти, ви допомагаєте батькам готуватися до Різдва? Молодці. Зараз ми пограємо в гру «Хто швидше?» У ній братимуть участь одна дівчинка та один хлопчик. Потрібно якомога швидше зібрати квасолю і тарілки у чашку. Хто хоче спробувати свої сили? (діти

збирають, визначаємо переможця). Дякуємо учасникам. Молодці.

Вихователь. А я пропоную ще одну гру –рухливу. У кожного з вас буде картинка, на якій зображений якийсь атрибут одного із зимових свят . Під музику всі ви будете рухатися, танцювати. Коли музика зупиняється, я називаю зимове свято. Діти, у яких картина з цього свята , піднімають руки в гору і підстрибують, а всі інші присідають.

Вихователь. Отак із колядками, з рідною мовою повертаємось ми до золотих традицій українського Різдва. І нехай сьогодні на Різдвяному святі пролунають традиційні й знайомі усім нашим бабусям та дідусям колядки, звернуті до Великого Володаря.

Зима ступає тихим кроком, кружляє в вальсі білий сніг,
З Різдром Христовим, з Новим роком вітаєм щиро вас усіх.

З Новим роком вас вітаєм! Зичим свят веселих вам,
Щастя, радості, бажаєм господі, дому і всім вам.

Щоб кутя була. з медом і з маком, Коляда з пирогами, з теплом.
Добрих справ вам – здоров'я – із гаком,
З Новим роком, з Христовим Різдром!

Щоб у хаті – повна чаша, щоб цвіла родина ваша,
Хай в житті все буде гарно, щоб не сумували марно.
Щоб зима була зі снігом, день би починався сміхом,
Щоб достаток був у хаті, щоб ви всі були багаті!

Із Різдром Христовим ми щиро вітаєм!
Щастя й здоров'я ми усім бажаєм!
Нехай віра в серці кожного засяє,
Матір Божа з неба усіх привітає!
Батьки і діти колядують за святковим столом

Денисюк М.С.,
вихователь дитячого садка
Заклад дошкільної освіти № 6
м. Красилів, Хмельницька область

ЗАНЯТТЯ ГУТКОВОЇ РОБОТИ З ВИКОРИСТАННЯМ НЕТРАДИЦІЙНИХ МЕТОДІВ МАЛЮВАННЯ З ДІТЬМИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема: Осінній ліс.

Мета: закріпити знання дітей про осінні зміни в природі, розвивати вміння правильно добирати фарби для виконання роботи, вчити малювати

аквареллю по вологій основі за допомогою поролонової губки, малювати дерева, використовуючи всю поверхню аркуша паперу, вправляти в малюванні товстих та тонких ліній, "набивати" за допомогою ушних паличок листочки різних кольорів, розвивати відчуття кольору, форми, ритму, творчу уяву, асоціативну пам'ять, наочне мислення, сприяти розвитку самостійності, охайності, збагачувати індивідуальний художньо-естетичний досвід кожної дитини, виховувати естетичне прийняття рідної природи, дбайливе ставлення до дерев.

Матеріал: малюнок осіннього лісу, акварельні фарби, акварельний папір, поролонові губки, вушні палички, вологі серветки, стаканчики з водою.

Хід заняття

1. Психогімнастика «Привітання».

Доброго ранку – сонце привітне!
Доброго ранку – небо блакитне!
Доброго ранку – в небі пташки!
Доброго ранку – зелені дубки!
Доброго ранку – люди привітні!
Я всім бажаю щоб посмішки квітли!

2. Відгадування загадки.

«Хто вона, ота красуня
В золотім намисті,
Що без пензля і без фарб
Скрізь малює листя? (осінь)»

3. Бесіда про осінь.

- А осінь зараз пізня чи рання? Чому? З чого це видно?
- Яка буває погода восени?
- А як звуть синочків-місяців осені?
- Що восени досягає в садах, на городах?
- Як лісові звірі, птахи готуються до зими?
- А знаєте чому осінь золота?

4. Читання легенди про осінь.

За народними перелазами, Осінь – перша найстарша дочка Сонця. Вона останньою залишила батьківський дім і стала на Землі четвертою порою року. Посилаючи Осінь на землю, Сонце сказало їй «Забирай усе моє багатство. Я віддаю усе своє золото. Будь щедрою і люди любитимуть тебе.» І осінь, як ви бачите, виконала наказ Сонця і кожного року дарує нам щедрі дарунки полів і садів, чарує нас своїм осіннім золотом. - Давайте подумаємо, де живе осінь і де для неї найбільше є роботи?

Так, живе вона на лісовій галявині.

-А хотіли б ви туди потрапити?

І я хочу, але до лісу так далеко, тому ми самі туди не потрапимо. Та я знаю одну історію, яка нам допоможе.

5. Читання вірша «Осінь пензлика взяла, малювати почала».

Осінь пензлика взяла,
малювати почала,
в білоторої берізки золотила довгі кіски.
Став багряним колір чуба
в мудрого дідуся-дуба.
Дві сестрички, дві осички
стали жовті, мов лисички.
А довкруг, довкруг травиця
тихо-тихо золотиться.
Ось палахкотять калина,
горобина і шипшина.
Не вгаває щедра осінь,
а малює неба просинь.
Ще — тоненькі павутинки,
сірий дощик і хмаринки...
Пензлик біга без упину —
гарна в осені картина.

6. Розгляд ілюстрації «Осінній ліс».

7. Мотивація.

Сьогодні ми також будемо чарівниками. Створимо картину осіннього лісу фарбами за допомогою поролонових губок, ушних паличок і побуваємо у гостях у осені.

8. Пояснення вихователя та практична робота дітей.

- змочить папір вологою губкою.
- виконайте ‘’тонування‘’, використовуючи поролон, змочений у розчиненій акварелі. Верхня частина аркуша синьою, а нижня зеленою.

9. Фізкультхвилинка «Скік та скок».

- коли папір трохи підсохне, ушними паличками намалюйте дерева та гілочки. - навколо гілогочок ‘’набийте‘’ паличками листочки різних кольорів

10. Підмок заняття та виставка дитячих робіт.

Довгаль О.Г.,
вихователь,
заклад дошкільної освіти № 7 «Казка»
Скадовської міської ради
Херсонська область

ІНТЕГРОВАНЕ ЗАНЯТТЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ІННОВАЦІЙНОЇ МЕТОДИКИ – ПАЛИЧОК К'ЮЇЗЕНЕРА «НА ДОПОМОГУ ТРЬОМ ПОРОСЯТАМ»

Мета: Продовжувати вчити дітей порівнювати дітей групи предметів, користуючись слова:

порівну, більше, менше; закріплювати вміння порівнювати предмети

за довжиною і шириною;

вчити рахувати в межах 3; закріплювати знання кольорів; формувати вміння дітей орієнтуватися в просторі, використовуючи палички К"юїзенера ; розвивати уважність, кмітливість; виховувати інтерес до заняття.

Діти отримують листа.

Вихователь (читає лист): Дітки допоможіть! Прямо зараз відправляйтесь в подорож. Цікаво, кому це потрібна наша допомога? Як ви думаєте?

На чому ми можемо відправитись в подорож?

Якщо на машині, що ми будемо робити (їхати) ?

А якщо на літаку ? (летіти)

А якщо на кораблі? (пливти)

Але ми не знаємо кому потрібна наша допомога, нам потрібно відправитись туди. не знаємо - куди. І транспорт потрібен якийсь чарівний.

Вихователь: Я знаю заклинання, можливо воно нам допоможе. Закрийте оченята, а я його промовлю.

- Чари-бари,карам пари .(діти допомагають промовляти і з"являється "килимоч-літачок")

(Діти "сідають" на килимок і "відправляються" в подорож).

А щоб нам не страшно було летіти і швидше пройшов час, давайте про щось поговоримо.

Бесіда з дітьми:

Вихователь: Давайте згадаємо яка зараз пора року? (осінь)

Який зараз місяць ? (листопад)

Чому він так називається ? (опадає листя)

Зараз початок осені чи кінець ? (кінець)

Яка пора року настає після осені?(зима).

Який був перший місяць? (вересень)

Чому жовтень так називається ?(жовтіє листя).

Ой. погляньте, птахи летять. Куди вони летять ? (в теплі краї).

Чи всі птахи відлітають? (ні)

Які птахи відлітають ? (діти називають)

Які залишаються ? (відповіді дітей)

Вихователь: Дітки. а як тварини до зими готуються? (запасують їжу, готують "хатинки")

Як називається "хатинка" білочки? (дупло)

Де вона знаходиться - вгорі чи внизу ? (вгорі)

А "хатинка" ведмедя? (барліг)

А зайчика? (нірка)

Ой здається ми вже приземляємось. Трішки ми засиділись. Давайте розінемось.

Погляньте, куди це ми потрапили? (стоїть ялинка, на ній сидить білочка)

Чи можемо ми сказати, що це ліс ? (ні, чому)

Чому? (в лісі багато дерев).

Білочко, чи не знаєш ти, хто нас кликав на допомогу?

Білочка: Знаю, але скажу, коли ви мені допоможете. Назбирайте мені, будь ласка, горішки в кошики (діти складають горішки, відповідно до цифри).

Білочка: Дякую вам, дітки. Перейдіть через озеро і дізнаєтесь, кому потрібна ваша допомога.

(Діти переходять через перешкоди на "озеро").

Вихователь: Погляньте, хто це нас зустрічає? Зайчиха на пеньочку.

Зайчиха: Допоможіть мені зібрати моїх неслухняних зайченят, я скажу хто покликав вас на допомогу.

Найбільшого зайчика посадіть позаду пенька, найменшого перед пеньочком, середнього біля пенька(діти виконують завдання).

Зайчиха: Допомога ваша потрібна героям казки.Ось книга з казками "увійдіть" до неї і ви про все дізнаєтесь.

Діти "заходять" у "книгу".

(На килимі купа соломи, гілочок, недобудований будиночок з ЛЕГО, троє поросят).

Вихователь: я здогадалась в яку казку ми потрапили, а ви ? (Троє поросят). Якщо будинок побудований з соломи, який це будинок (солом"яний), а якщо з гілочок (дерев"яний), а якщо з цегли (цегляний).

Поросятка просять дітей збудувати їм і їх друзям будиночок.

Вихователь: Я пропоную збудувати будиночки з кольорових паличок К"юїзенера. (Діти будують будиночки за словесною вказівкою вихователя).

Поросята дякують за допомогу.

Дорошенко Н.Т.,

музичний керівник закладу дошкільної освіти
Красноградський навчально-виховний комплекс
(заклад загальної середньої освіти I-III ступенів
- заклад дошкільної освіти) №3
м.Красноград , Харківська область

ТЕАТРАЛІЗОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДОШКІЛЬНЯТ. АВТОРСЬКА КАЗКА «КОЗА - ВЕРЕДА»

Дійові особи:

Ведуча – дорослий або дитина

Дід

Баба

Продавець

Коза

Ведмідь

Заєць

Лисиця

Оформлення зали: середина – будинок біля нього лавка, стіл; праворуч – напис Ярмарок, ліворуч – ліс: ялинки, дерева.

Ведуча. Казку хочу вам, малята,

Про вередливу Козу розказати.

Буде казочка нова,

Слухай її дітвора.

У маленькому селі

Жили Дід, Баба старі.

Вони вік свій проживали,

Ні дітей, а, ні тварин не мали.

І відправились до ринку,

Щоб купити там тваринку.

Під музику Дід з Бабою йдуть по колу на Ярмарок.

Зупиняються та домовляються.

Ярмарок наповнюється дітьми: хто з хустками, хто з бубликами, хто з овочами. Серед них є і продавець з Козою

Баба. Як сподобається нам

Хоч якась тваринка,

Дід. Купимо її без слів.

Баба. Хоч би курку...

Дід. Чи ослів...

Баба. Може гуску...

Дід. Чи козу.

Я додому повезу.

Баба вказує на Козу.

Баба. Глянь, Дідусь, яка ж Коза -

Дід. І красива й молода.

Продавець (до Діда й Баби)

Хочете козу купити,

Можете і не платити.

Так віддам її для вас,

Вередлива вона в нас.

(звертається до Кози)

Ну, що підеш до стареньких?

Коза. Будуть пестить, як маленьку?

От, тоді лише піду,

Вмію грати на дуду.

А інакше - вам біда...

Ведуча. Каже Коза-вереда.

Дід з Бабою обіймають Козу.

Обняли Козу Дід й Баба,

А вона цьому так рада.

Коза. Буду у вас проживати:
Їсти та відпочивати.

(вередливо)

Працювати не люблю.

Дід і Баба. Та й не треба....

Коза. То я йду.

Коза, Дід, Баба під музичний супровід ідуть до хати.

Коза прилягає на лавочці, а Дід та Баба йдуть у хату.

Ведуча. Зранку Дід збудив Козу

Дід підходить до кози

Дід. Тебе пасти поведу.

Коза. Дід, не виспалася я,

Болить в мене голова.

Їсти ти сюди неси:

Масла, сиру, ковбаси,

Хліба, печива смачного....

Що? Нема?!!!

То йду я здому.

(Дід здивовано)

Дід. Козо, що ти, їж травицю,

Прохолодну пий водицю.

Коза. Хочете, щоб схудла я

І ногами не пішла?

Ведуча. Дід збентежений присів,

(Дід присідає)

Бо забракло навіть слів,

Щоб у відповідь сказати..

Дід. Як Козу прогодувати?

Ведуча. А вона вже в хату йде

Коза виглядаючи з хатинки.

Коза. Буду тут, а більш ніде.

Ведуча. І командує Коза,

Вередує вереда.

Лиш смачненьке поїдає,

Діда й Бабу об'їдає.

Не працює ані трішки,

Що не так - враз ставить ріжки.

Проминув так тиждень, два -

Коза скоса погляда.

Коза ходить по залу наставляючи ріжки.

Їй вже все не до вподоби

Що ж робити цій неробі?

Підійшов Дід до Кози:

Дід стає біля Кози.

Дід. Козо, якщо хочеш, йди.
Коза. *(погрозово)* Будете ви ще тужити....
Кого будете любити?
(замріяно) Гуляти я давно хотіла...
Ведуча. І до лісу поспішила.
Коза під музичний супровід біжить по колу до лісу.
Із-за дерева з'являється Ведмідь.
В лісі Ведмідь походжав:
Гриби, ягоди збирав.
Ведмідь *(звертається до Кози)*
Добрий день, тобі Коза.
Ти красива, молода.
Що у лісі робиш ти?
Коза. Хочу друга тут знайти!
Ведмідь. А що вмієш ти робити?
Коза. Якщо разом будемо жити
Працювати не люблю,
Лише граю на дуду,
І весь час я вередую
Ведмідь. В друзі тебе не візьму я.
Із неробой не дружу –
(йде на Козу) Йди, інакше роздеру.
Ведуча. Ой, злякалася Коза.
Враз побігла вереда.
А на зустріч сірий Зайчик
Йшов з городу побігайчик.
Зайчик *(звертається до Кози)*
Добрий день, тобі Коза.
Ти красива, молода.
Що у лісі робиш ти?
Коза. Хочу друга тут знайти!
Зайчик. А що вмієш ти робити?
Коза. Якщо разом будемо жити
Працювати не люблю,
Лише граю на дуду,
І весь час я вередую
Зайчик. В друзі тебе, не візьму я.
Із неробой не дружу –
(йде на Козу) Йди, інакше укушу.
Ведуча. Ой, злякалася Коза.
Враз побігла вереда.
А на зустріч їй Лисичка
Це руда, хитра сестричка.
Лисиця *(звертається до Кози)*

Добрий день, тобі Коза.

Ти красива, молода.

Що у лісі робиш ти?

Коза. Хочу друга тут знайти!

Лисиця. А що вмієш ти робити?

Коза. Якщо разом будемо жити

Працювати не люблю,

Лише граю на дуду,

І весь час я вередую

Лисиця. В друзі тебе, не візьму я.

Із неробой не дружу –

(йде на Козу) Всі прикраси відберу.

Ведуча. Ой, злякалася Коза.

Дременула вереда.

(Коза біжить по колу до будинку. З будинку виходить Дід та Баба.)

З лісу бігла до села,

Де старих хатка була.

Вже підбігла до воріт,

На порозі хати – Дід,

Баба вийшла теж із хати.

(Коза обіймає Діда та Бабу)

Коза стала обіймати,

І такі слова казати:

Коза. Ви ріднесенські мої,

Любі, милі, дорогі.

Прошу Вас, пустіть до хати,

Не буду вже вередувати.

З лісу вигнали мене,

Ледь жива я : «Ме-ме-ме!»

Баба. Тебе, Козо, пробачаємо

І до себе забираємо.

Дід. Будемо ми разом жити,

Працювати і радіти.

(Обіймаються.)

Коза. Вередувати вже не буду,

Роботящою я буду.

(Дід несе глечик, Баба - макітру, Коза – тарілку зі сметаною)

Ведуча. Закінчилась казка наша

Запашна на столі каша.

Молоко, сир та сметана -

Все дала Коза слухняна.

(Дід з Бабою обіймають Козу.)

Чорна С.В.,

вихователь – методист

*Херсонський ясла – садок № 11
комбінованого типу з логопедичними
групами Херсонської міської ради
м. Херсон, Херсонська область*

«НУ-МО, СПРОБУЙ ВІДГАДАТИ, ЧИМ ЛИСТОЧОК МОЖЕ СТАТИ» ФІЗКУЛЬТУРНЕ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОЇ ГРУПИ, З ВИКОРИСТАННЯМ ПАПЕРУ ЗА МЕТОДИКОЮ О.П. АКСЬОНОВОЇ

Програмовий зміст. Викликати у дітей інтерес до виконання фізичних вправ з нетрадиційним предметом - аркушем паперу; доставити дітям радість від виконання цікавих фізичних вправ; формувати уявлення дітей про можливість конструювання з паперу різних предметів, які можна використати в ігровій руховій діяльності; розвивати творчу, пізнавальну активність в процесі вирішення проблемних ситуацій; розвивати координацію рухів, здатність підтримувати динамічну і статичну рівновагу, орієнтуватися в просторі.

Обладнання. Різнокольорові аркуші паперу формату А-4 по кількості дітей і один на вихователя, 4 конуса, дві бутафорські ялинки з різнокольоровими отворами, два кошика, канат.

Хід заняття

I. Вступна частина

Діти заходять до спортивної зали, де хаотично розкладені різнокольорові аркуші паперу.

Вихователь. Дітки, сьогодні вранці, коли я зайшла до зали, то побачила ось такі чудові різнокольорові листочки (аркуші) паперу. Я здивувалась, хто ж це тут бешкетував? І почала їх збирати. Та ось на одному з листочків знайшла такий підпис.

Я – веселий вітерок

в подарунок шлю листок.

Як цікаво з ним пограти,

Але спробуй відгадати,

Чим листочок може стати?

Вихователь. Тож і я подумала, а цікаво, як ми зможемо використати цей листочок паперу? Ви готові допомогти мені, та показати, чим листочок може стати?

Тож візьміть собі листочок, який вам сподобався та відправимось в подорож вирішувати завдання чарівного листочка. (Діти вибирають собі листочок та шикуються у колону)

Один за одним кроком руш! Діти крокують, тримаючи аркуш, як теку з паперами.

Світе сонечко на дворі, а чи можна захиститися листочками від

сонця? Діти висловлюють свої припущення. (Ходьба навшпиньках, руки в сторони, аркуш паперу на голові, йдуть тримаючи рівновагу)

Вихователь звертає увагу, що має бути правильна осанка, щоб листочок не падав: голова піднята, спина пряма, плечі розправлені.

□ Подув вітерець, підіймає листочки, зриває їх з голови, крутить по повітрю! (Кожна дитина підкидає свій листочок вгору і намагається його упіймати, не допускаючи падіння на підлогу).

□ А ось починається дощ. Що можна зробити з листочків? Діти висловлюють свої припущення.

Щоб не мокнути під дощем,

Дах з собою ми берем. (Ходьба на п'ятках, прямі руки над головою тримають листочок-дах)

□ Після дощу утворилися глибокі та широкі калюжі. Тож давайте їх перестрибувати. Діти перестрибують на двох ногах листочки-калюжі.

□ Вийшло сонце і швидко висушило калюжі. Ми вирішили подивитися, що ж нас оточує. Для цього нам знадобиться підзорна труба.

- Знайдіть предмети зеленого кольору. Покажіть прямокутні, круглі предмети (діти знаходять предмети в підзорну трубу, скручену з листочка паперу).

Вихователь. А зараз давайте перевіримо, чи запам'ятали ви свої листочки і пограємо в рухливу гру на уважність

«Знайди свою домівку»

Діти кладуть свої листочки на підлогу, під музику підскоками стрибають по колу. На один удар бубна – стають на свій листочок на одне коліно; на два удари – стають на одну ногу, піджавши другу, тримаючи рівновагу «Чапля»; на три удари – присідають, обхвативши коліна руками.

Варіанти ускладнення вправи: зменшити площу опори, склавши листочок навпіл;

- Вихователь звертає увагу, що листочки зім'ялися, що ж тепер їм робити? Діти пропонують зробити кульки.

Вихователь. Діти, а на що схожі ці кульки? (На м'ячики, на сніжний ком, на колобок). Тож давайте покажемо які вправи можна зробити з цими паперовими м'ячиками.

- По колу один за одним кроком руш! (Перешиккування в три колони)

II. Основна частина

ЗРВ з паперовими колобками

1. У ручках тісто покатаєм - ось і вийшов колобок.

В.п.: ноги разом, «колобок» у двох руках витягнутих вперед. Кругові оберти кистями рук, з нахилом голови ліворуч, праворуч. (6 раз)

2. Тепер треба випекти наших колобків. Кладемо їх в піч.

В.п.: ноги на ширині плечей, «колобок» у двох руках вгорі. Нахили тулуба вперед, «колобок» показати. (6 раз)

3. Покажемо усім які колобки у нас вийшли.

В.п.: сидючи на підлозі, в простягнутих прямих ногах «колобок», спираючись на лікті. Підняти «колобок» вгору, повернутися у вихідне положення. (5 раз)

4. А тепер треба колобка остудити, але на віконце ми його класти не будемо, ми ж не знаємо, чим це може закінчитися.

В.п.: ноги разом, руки в сторони, «колобок» в одній руці. Передача «колобка» з руки в руку за спиною і перед собою.

5. Охолонув колобок та і покотився по доріжці.

В.п.: сидючи, ноги витягнуті вперед, «колобок» біля ступней. Катаємо по підлозі «колобок» вправо, вліво.

6. Набридло колобку котитися і вирішив він пострибати по пагорбам.

В.п.: ноги разом, «колобок» в опущених вниз руках. Стрибки. 1 - ноги нарізно, «колобок» вгору, 2 - В.п.

7. Спекотно стало нашому колобку, давайте на нього подмухаємо.

Вправа на відновлення дихання.

Вихователь. Відпочив колобок та й покотився назустріч пригодам. А ось які пригоди сталися з ним, кожен з вас пофантазує, вигідає сам і розповість своїм друзям. Перешикування в одну колону.

Основні рухи

Вихователь. Діти, скажіть, будь-ласка, які у нас є частини тіла, і як ми можемо переносити листочок без допомоги рук, на цих частинах тіла? (Діти згадують, які частини тіла є у людини, висувають різні версії, кожна з яких перевіряється усіма дітьми.) Діти, згадайте, яка зараз пора року? А яке свято ми святкували нещодавно? Подумайте, на що схожі наші кульки? (На новорічні кульки).

Діти стоять один за одним:

1. Оббігають конуси, тримаючи кульки підборіддям.

2. Переносять кульки на животі, як «павучки» спираючись на кисті рук і ніг, ногами вперед.

3. Стрибають на двох ногах, затиснувши кульку між ніг наче «коники-стрибунець».

4. Прикрашають ялинку. (В отвір потрібного кольору в ялинці вкладають різнокольорову кульку, яка падає у кошик).

Вихователь. Підкажіть, будь – ласка, коли багато снігу, в які ігри ви любите грати? (В сніжки). Наші кульки можна використати, як «сніжки»? Ну, що ж, а тепер прийшла пора, нам пограти дівчата!

Рухлива гра «Перекинь сніжку»

Діти діляться на команди методом «вовк, заєць». Натягується канат, огорнутий сріблястим дощиком. За командою діти перекидають сніжки за межі своєї площини. Виграє та команда, у кого менше сніжок залишилось.

Або р\гра «Сніжки»

Одна команда йде на одну сторону зали, а друга на іншу. Перша команда відвертається, а друга несе сніжки із словами.

Ми йдемо, йдемо, йдемо,

Сніжки білі несемо.

- Дійшовши до першої команди залишають біля їх ніг «сніжки».

Зараз сніжки піднімайте,

Та скоріш у нас кидайте! Раз, два, три! Почали!!!

Діти розвертаються, підбирають сніжки та кидають їх в дітей.

III. Заключна частина

Вихователь: Раз, два! Раз, два! І закінчилася гра. Прийшов час і відпочити. Увага, а зараз я буду голочкою, а ви моєю ниточкою. Куди голка, туди й нитка...

- Вправа на відновлення дихання. Діти йдуть один за одним змійкою, за вихователем.

Ось ми і пограли з подарунком веселого вітерця. Давайте пригадаємо, чим листочок може стати? (Діти згадують). Тепер ви знаєте як можна пограти з листочком паперу. Цікаво було грати з листочком? Давайте подякуємо листочку і на згадку про нас залишимо йому сонечко з паперових кульок. (Викладають сонечко)

СЕКЦІЯ 2.

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ В РАМКАХ РОБОТИ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Самчук Т.С.,

вихователь

ДНЗ №7 «Оленка»

м. Нетішин, Хмельницька область

ВИКОРИСТАННЯ БЛОКІВ ДЬЕНЕША В РОБОТІ З ДОШКІЛЬНИКАМИ

Актуальність. Ефективний розвитком математичних здібностей дітей дошкільного віку – одне з актуальних проблем сучасності. Дошкільнята з розвиненим інтелектом швидше запам'ятовують матеріал, більш впевнені в своїх силах, легше адаптуються в новій обстановці, краще підготовлені до школи.

Основна форма мислення дошкільника – наочно-образне, яке дозволяє виділяти найістотніше в предметах, а також бачити співвідношення їх частин. Дитина повинна навчитися користуватися різними планами, схемами, робити умовиводи відповідно до законів логіки. групувати і класифікувати предмети за кількома властивостями.

Найбільш ефективним посібником є логічні блоки, розроблені угорським психологом і математиком Золтан Дьенеша для підготовки мислення у дітей до засвоєння математики. Ігри легко конструюються за умови дотримання основних логічних правил, послідовності.

Постановка проблеми

Існує методика введення дітей в світ логіко-математичних уявлень з допомогою спеціальної серії навчаючих логіко-математичних ігор.

Зміст логіко-математичного розвитку дошкільників подано у всіх сферах життєдіяльності Базового компонента дошкільної освіти. А з формування логіко-математичної компетентності дітей визначено коло запитань, а саме:

1. Роль вихователя у логіко-математичному розвитку дітей полягає у створенні умов, за яких можливо надавати допомогу дитині розкрити свій потенціал, навчити її самостійно пізнавати світ, бо основним чинником розвитку дитини є її власна діяльність.

2. Важливим є не результат пізнавальної діяльності дитини, а процес її здійснення.

3. Принципова особливість Базового компонента стосовно математичного змісту полягає у тому, що традиційний математичний аспект знань поєднаний з логічним. Тому, щоб забезпечити логіко-математичну компетентність дітей, необхідно формувати і розвивати у них уміння здійснювати і математичні, і логічні операції [4]

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Досвід З. Дьенеша знайшов відображення в статті Пагута Т. І., к.пед.н., доцент (Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, м. Рівне) «Розвиток логіко –математичних компетентностей старших дошкільників засобами ігрових методик».

У статті досліджено проблему формування логіко-математичних компетентностей у старших дошкільників. Визначено вплив засобів ігрових методик на формування логіко-математичних компетентностей у старших дошкільників. У своїх дослідженнях помітили, що розвиток логіко-математичних компетентностей у старших дошкільників буде значно швидше здійснюватися при умові використання різноманітних ігрових технологій: ігри з дидактичними блоками З. Дьенеша. [2]

Мета статті

Уміння правильно вловлювати причинно-наслідкові зв'язки, знаходити параметри, що зв'язують різні на перший погляд події та предмети, навик мислити системно – це найважливіші умови успіху у професійній та особистісній сфері, а це означає, що розвиток логічного математичного мислення – запорука майбутньої життєвої успішності наших дітей.

Виклад основного матеріалу

Використання блоків Дьенеша у вивченні основних властивостей геометричних фігур за їх ознаками і за існуючими в безлічі геометричним відносинам (співвідношенням). У процесі різноманітних дій з логічними блоками (розбиття, викладання за певними правилами, перестроювання та ін.) опанувати різними розумовими вміннями, з точки зору загального інтелектуального розвитку, а саме: поступово розвивати розумові операції:

від оперування однією властивістю предметів до оперування двома, трьома і чотирма властивостями, порівнювати, класифікувати і узагальнювати предмети за кожною з цих властивостей. Потім опанувати вмінням аналізувати, порівнювати, класифікувати і узагальнювати предмети відразу за двома властивостями, дещо пізніше – за трьома і чотирма. вміння аналізу, абстрагування, порівняння, класифікації, узагальнення, кодування (декодування), а також логічні операції «не», «і», «або». З допомогою спеціально розроблених ігор і вправ з блоками розвинути елементарні навички алгометричної культури мислення, здатність виробляти дії в думці. За допомогою логічних блоків діти тренують увагу, пам'ять, сприйняття.

I. Загальна характеристика методики роботи з блоками З. Дьенеша.

У дошкільній дидактиці застосовуються різноманітні розвиваючі матеріали. Найбільш ефективними є логічні блоки Дьенеша. Логічні блоки придумав угорський математик і психолог Золтан Дьенеша. Останнє десятиліття цей матеріал завойовує все більше визнання у педагогів нашої країни. Досвід педагогів показав ефективність використання логічних блоків як ігрового матеріалу в роботі з дітьми дошкільного і початкового шкільного віку. Логічні блоки являють собою еталони форм – геометричні фігури (коло, квадрат, рівносторонній трикутник, прямокутник) і є прекрасним засобом ознайомлення маленьких дітей з формою предметів і геометричними фігурами, а також ігри з блоками доступно, на наочній основі знайомлять дітей з кольором, розміром і товщиною об'єктів. Подібні ігри сприяють прискоренню процесу розвитку у дошкільнят найпростіших логічних структур мислення і математичних уявлень.

II. Практична робота з дошкільнятами з використанням блоків З.Дьенеша.

Для роботи з дітьми розробила перспективне та календарне планування для дітей раннього, молодшого, середнього дошкільного віку. Виготовила методично-практичний посібник «Використання блоків Дьенеша в роботі з дошкільниками». Виготовила практичний матеріал, підбрала ігри по плану.

III. Робота з батьками по використанню блоків З. Дьенеша.

Активним учасником процесу виховання дитини є також сім'я. Методика З. Дьенеша пропонує незкінченну різноманітність ігор які можна брати з готових посібників, а можна придумувати разом з дитиною, тоді гра стане захоплюючою для всієї родини, улюблене хобі різних поколінь. Методика допоможе розвинути і вдосконалити інтелектуальні здібності, зробить розумові операції гнучкими і нестандартними, що важливо для будь якого віку.

IV. Склад комплекту блоків З.Дьенеша:

Блоки Дьенеша являють собою набір з 48 геометричних фігур:

а) чотирьох форм (кола, трикутника, квадрата, прямокутника);

б) трьох кольорів (червоні, сині і жовті фігури);

в) двох розмірів (великі і маленькі фігури);

г) двох видів товщини (товсті і тонкі фігури).

Є два види логічного дидактичного матеріалу:

Об'ємні (логічні блоки), виготовлені з дерева, пластика.

Площинні (логічні постаті), виготовлені з пластика, дерева, картонні.

Також додається розвиваючий матеріал для занять з логічними блоками відповідно віку дітей.

Поряд з логічними блоками в роботі застосовуються картки з умовно позначеними властивостями блоків (колір, форма, розмір, товщина). Всього 11 карток і 11 карток із запереченням властивостей.

У набір також може входити комплект логічних кубиків, на гранях яких зображені символи властивостей блоків Дьенеша (товщина, величина, форма, колір) і символи заперечення цих же властивостей. Логічні кубики використовують в комплекті з блоками Дьенеша і картками-символами. [4]

Висновок

Думка, що математичне мислення зовсім не обов'язкове в житті, що воно може стати в нагоді дітям тільки на уроках математики, дуже помилково! Для розвитку математичного мислення якнайкраще підходять блоки Дьенеша. Їх використання у спільній діяльності педагога і дошкільників має велике значення для всебічного розвитку дітей.

Література

1. Математика до школи. Посібник для вихователів дитячих садків та батьків. - Ч.1: Смоленцева А.А., Пустовойт О.В.; Дитинство-Прес, 2002.
2. Пагута Т. І., к.пед.н., доцент (Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, м. Рівне) с.105-106
3. Мамон В. Г. Розвиток логіко-математичної компетентності дошкільників за допомогою паличок Кьюїзенера та блоків Дьенеша
4. В. Г. Мамон, І. А. Яблонська. А. Л. Половець // Дошкільний навчальний заклад. –2009. – № 3. – С. 21-271.
5. Базовий компонент дошкільної освіти України: Науковий керівник: А. М. Богуш.
6. Логічні блоки Дьенеша. Розвиваюча гра для дітей віком від 3 до 7 років. ООО «Корвет» Росія, Санкт-Петербург.

Страхонюк О.П.,
Вихователь-методист дитячого садка
Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 9 «Пролісок»
м. Нетішин, Хмельницька область

СОЛЕТЕРАПІЯ ЯК НЕТРАДИЦІЙНИЙ МЕТОД ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

«Здоров'я людини – найбільша цінність» - так говорить народна мудрість. Щоб людина мала змогу піклуватися про своє здоров'я, про розвиток, вона повинна свідомо ставитися до життя як найважливішого дарунку природи [2, с.77].

Зберегти та зміцнити здоров'я дітей дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти можна шляхом комплексного розв'язання педагогічних, медичних та соціально-психологічних завдань з урахуванням індивідуальних особливостей дитини в різні вікові періоди [13,с.13].

Впроваджуючи різні здоров'язберігаючі технології для зміцнення і профілактики здоров'я, ми зупинилися на *солетерапії*. *Солетерапія* – один з видів здоров'язбережувальних технологій - оздоровлення сіллю, немедикаментозний спосіб лікування.

Тому, ми розробили цілу систему роботи з використання солетерапії в нашому закладі дошкільної освіти.

Проект «Застосування солетерапії в оздоровленні дітей дошкільного віку»

Мета: використання сольової терапії для збереження і зміцнення здоров'я дітей дошкільного віку.

Завдання для вихованців: зміцнювати м'язовий тонус руки за допомогою механічного впливу кристалів морської солі; зниження рівня захворюваності, підвищення індексу здоров'я вихованців; забезпечити фізичне, соціально – моральне, духовне, інтелектуальне благополуччя дошкільнят; розвивати увагу, уяву, посидючість; збагачувати знання і уявлення про навколишній світ.

Завдання для педагогів: створити умови по використанню солетерапії для збереження і зміцнення здоров'я вихованців відповідно до їх вікових особливостей; розробити та впровадити план заходів у освітньо - виховний процес, спрямований на створення умов для збереження і зміцнення здоров'я вихованців; створити нові форми і методи використання солетерапії в роботі з вихованцями; проводити оздоровлення в цікавих різноманітних ігрових формах.

Завдання для батьків: організувати консультативну допомогу батькам з питань збереження психофізичного здоров'я вихованців через використання морської солі в домашніх умовах.

Етапи роботи

Етапи	Зміст роботи
Аналітичний (травень - серпень 2018.)	<ul style="list-style-type: none"> • вивчення рівня захворюваності та індексу здоров'я дітей; • анкетування батьків з питань збереження і зміцнення здоров'я дітей; • створення матеріальної бази (придбання морської солі, контейнерів для її використання і т.д.)
Пошуково-дослідницький (вересень 2018р.)	<ul style="list-style-type: none"> • розробка документації для успішної реалізації плану заходів; • створення умов для успішної реалізації плану заходів; • початок реалізації плану заходів, спрямованого на створення умов збереження здоров'я дітей.
Практичний (жовтень-квітень 2018-2019рр.)	<ul style="list-style-type: none"> • реалізація плану заходів; • контроль за реалізацією плану заходів; • корекція плану заходів.
Підсумково-діагностичний (травень 2019р.)	<ul style="list-style-type: none"> • узагальнення результатів роботи (у формі презентації); • аналіз досягнення мети і вирішення завдань, зазначених в роботі по використанню сольової терапії в ЗДО

Форми та види застосування солетерапії під час оздоровлення дітей в умовах ЗДО: полоскання рота розчином морської солі; полоскання рота сольовим розчином; використання соляних мішечків; використання кристалів морської солі в кінезорефлексотерапії, або на коригуючі доріжках; ходьба по килимку, змоченому у розчині морської солі; ванночки з розчину морської солі для ніг (*під час оздоровчого періоду*); ігри та вправи, заняття з різних розділів програми на соляних майданчиках (*індивідуальна миска з сіллю, таця або спеціальний столик з сіллю, органайзер з сіллю для занять з більшою кількістю дітей*); фізкультурно - оздоровчі вправи на органайзерах з сіллю.

Особливу увагу в закладі дошкільної освіти ми приділили облаштуванню оздоровчих осередків з сіллю. *На першому етапі* були створені всі необхідні умови для використання морської солі: придбана морська соль, контейнери для її зберігання.

Велику увагу приділили оснащенню кабінетів психолога, вчителя-логопеда. До кабінету психолога придбаний столик «Соляна фантазія», сенсорний куточок, яким з великим успіхом користуються для психологічного розвантаження вихованців. У кабінеті *пізнавально-мовного розвитку* обладнаний ландшафтний стіл для проведення дослідницької та експериментальної роботи з морською сіллю: колби, пробірки, мікроскоп, спиртівка, фарби, лупи, контейнери з морською сіллю і ін. Кабінет оснащений колекцією різновидів солі (*морська, кухонна, йодована*), картинами і ілюстративним матеріалом з морською сіллю. З метою використання морської солі на заняттях з *фізичного розвитку* батьками і

педагогами виготовлені мішечки з морською сіллю. На заняттях з *музичного розвитку* використовуються шумові інструменти - брязкальця з морською сіллю, виготовлені батьками і педагогами, контейнери з морською сіллю.

В ході роботи успішно вирішена задача по збагаченню знань і уявлень вихованців про користь морської солі. На цьому етапі роботи були проведені з дітьми бесіди про користь солі, загартовування, пізнавально-дослідницьку діяльність з вивчення властивості морської солі і ін.

Протягом всіх етапів роботи на рівні педагогів і старшої медсестри проводився моніторинг здоров'я. Вивчалися *наступні показники*: відсоток вихованців, що хворіли на ГРВІ та ГРЗ, хворобами органів дихання; індекс здоров'я (%); відсоток дітей, які часто хворіють (%); відсоток вихованців, які не хворіли за рік (%); відсоток дітей, що стоять на обліку у фахівців (%); відсоток розподілу дітей по групах здоров'я (%).

На *першому етапі моніторингу* були вивчені медичні карти, результати медичних оглядів фахівців, були розроблені і проведені анкетування батьків, педагогів та дітей. Вивчені дані допомогли сформулювати висновок: не всі дорослі, особливо батьки, знали про нові здоров'язберігаючі технології. Особливо не було повного уявлення у дорослих про солетерапію.

Другий етап був спрямований на активне застосування морської солі в освітньому процесі та в домашніх умовах. Велике значення надавалося загартовувальним заходам, застосування морської солі в освітньому процесі, яким в обов'язковому порядку передували бесіди, консультації, майстер-класи з батьками для пояснення їм необхідності процедур з морською сіллю.

Для педагогів були проведені: *круглий стіл* «Морська сіль. Користь і шкода»; *майстер - клас* «Нетрадиційна техніка малювання. Малювання морською сіллю», «Чарівна сіль. Дитяче експериментування як спосіб розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку»; *консультація* по використанню вправ з морською сіллю. Аналіз анкет педагогів показав, що в ході реалізації технології «солетерапія» підвищився показник компетентності педагогів в оволодінні методами і прийомами солетерапії.

В ході роботи була надана консультативна допомога батькам з питань збереження психофізичного здоров'я вихованців через використання морської солі в домашніх умовах. Для батьків проведені: *майстер-класи* «Розум на кінчиках пальців», «Розвиваємо мову, граючи»; *міні-лекція* «Морська сіль - користь і шкода, *консультації* : «Значення солі для здоров'я людини», «Лікувальні процедури з морською сіллю в домашніх умовах», «Рецепти використання натуральних морських солей для дітей». В групах випустили газету для батьків «Пролісок» (*інформація про солетерапію*). Активізований зворотний зв'язок через «Батьківську пошту». На основі цього, підвищилася компетентність батьків по використанню морської солі в домашніх умовах.

На *третьому етапі (травень 2019 року)* з метою вивчення змін в стані здоров'я вихованців була зібрана інформація за результатами

обстеження дітей, складені списки дітей по співвідношенню до певних груп здоров'я, узагальнені дані моніторингу стану здоров'я і фізичного розвитку, проведені повторні анкетування.

Види та методика сольового загартовування дітей дошкільного віку

Сольове загартовування показаний всім дітям дошкільного віку.

Як показує практика, ефективним засобом загартовування в дошкільному дитинстві є *ходіння босоніж по сольових доріжках* (змочених 5%-вим йодно - сольовим розчином або 10%-вим розчином з морської солі) в складі кінезорефлексотерапії – так звані «стежини здоров'я», що є профілактикою плоскостопості у дітей. Для «сольових доріжок» потрібні: велика таця; великі кристали морської солі; вологе та сухе полотно. Позитивний ефект сольових доріжок полягає в тому, що сіль подразнює стопу дитини, багату нервовими закінченнями. Ходьба триває 2 хв., спільно з коригуючими вправами.

Процедура проходить наступним чином: дитина встає ногами на першу серветку, змочену сольовим розчином. Потім переходить на другу вологу, стирає сіль з підшви ніг, і проходить на суху, витираючи ступні насухо. Важливим моментом при проведенні загартовування на сольових доріжках є те, що стопи повинні бути попередньо розігріті, тобто проводиться нехитрий масаж стоп - стопа легко розминається і розігрівається від природних вправ. Тому діти, спочатку проходять по «чудо» - килимках (*корекційних доріжках*), які були виготовлені з різного непридатного і природного матеріалів: фломастерів, пробок від пляшок, гудзиків, гальок, шишок. Викладаємо масажні килимки та ребристу дошку, ящики з різними фракціями, серед яких і морська сіль. Між ними кладемо змочену в солону воду пелюшку. Коли діти ходять стежинкою, стопа розминається і сіль краще проникає через шкіру. Ходьбу по «вологих доріжках» ми чергуємо з ходьбою по великих кристалах морської солі, що сприяє профілактиці плоскостопості та розвитку тактильних відчуттів. Такі вправи дуже подобаються дітям і проводяться зазвичай як гімнастика після денного сну.

А в літній період намагаємося *занурювати ніжки дітей в таз з солоною водою*, температура якої становить +22 –24°C.

Сольовий майданчик (органайзер). Для занять з підгрупою дітей ми пошили із щільної тканини органайзер розміром 2х2м., який встелений 10-сантиметровим шаром кам'яної солі. Краї органайзера обшиті. По краях вставлена мотузка, при її затягуванні органайзер перетворюється на зав'язаний мішок. Діти ходять по солі босоніж, роблять зарядку, малюють. Після роботи на соляному органайзері діти проходять по змоченій в прісній воді пелюшці, витираючи ноги від солі. Потім мотузка органайзера затягується, що призводить до його зачинення та переноситься у відведене місце.

Мішечки з сіллю. Ми провели поглиблений медичний огляд дітей і побачили, що серед дітей немає практично здорових. Найбільше скарг було

на поганий зір, викривлення хребта, що переростає потім в сколіоз. Дієвий спосіб попередження цих захворювань підказала нам методика Олександри Дубогай (док. пед.наук, професора НПП ім. Драгоманова). Саме від неї ми дізналися про соляні мішечки. Цього року дітям пошили мішечки з щільної тканини розміром 20x15 см, насипали в них йодовану сіль, приблизно 100-150 грамів. *Завдання:* вдосконалення навичок правильної постави; розвиток і вдосконалення рухових навичок дітей; вдосконалення захисних сил організму. *Наприклад,* ходьба із мішечком на голові, зі збереженням правильної постави 1-2 кола; ходьба з мішечком на голові, переступаючи через перешкоди (*мотузку, гімнастичну лавку*), зупинки для перевірки правильної постави перед дзеркалом або партнером 1-2 кола; ходьба з мішечком на голові з одночасним виконанням різних рухів: напівприсядки, високе піднімання стегна (*чергування 4-8 кроків*) - 1-2 хв. Ці вправи дозволяють навчитися правильно тримати тіло.

Як результат, зміцнюються м'язи, які утримують хребет, не псується зір. Застосування солі запобігає хронічним хворобам дихальних шляхів, застудам і недугам щитовидної залози, покращує зір, стає рівною постава, подразнюючи всі рецептори шкіри та слизові оболонки носа й рота. Мішечки з морською сіллю сприяють не лише формуванню правильної постави, зміцненню м'язів спини та шиї, а водночас морська сіль оздоровлює органи дихання та є профілактикою йододефіциту. Морська сіль дуже велика і злегка масажує голову. У ній містяться корисні речовини та мінерали, які сприятливо діють на організм. Використовуються кожен ранок по 5-10 хвилин.

Таці (ящички) з морською сіллю. Для індивідуальних занять ми використовуємо пластмасові таці менших розмірів. На них висипаємо сіль, з якою діти маніпулюють: пересипають, здавлюють, малюють по солі. *Глибокі мисочки з сіллю*, для пошуку «скарбів». Діти занурюють руки в сіль, виконують довільні рухи, або за вказівкою вихователя.

У загальну роботу по здоров'язбереженню в ЗДО введено в повсякденне використання **соляних ламп**, які благотворно впливають на здоров'я, зміцнюють імунітет і підвищують життєвий тонус, опірність організму до різних захворювань, сприяють спокійному сну у дітей, знімають втому, зміцнюють організм.

Після кожного прийому їжі діти **полощуть рот водою з морською сіллю** (*чайну ложку розводимо у склянці води*), починаючи з 3-х років. Навіть якщо дитина не вміє ще полоскати ротик, вона набирає води і сіль всмоктується. Це добре впливає на ясна, підвищує захисні сили організму.

Таким чином, в результаті використання морської солі в роботі вихователів, практичного психолога, інструктора з фізичної культури, вчителя - логопеда, музичного керівника в закладі дошкільної освіти, батьками в домашніх умовах, ми отримали картину стану здоров'я вихованців в позитивній динаміці.

Отже, використання здоров'язбережувальної технології -

«солетерапія» сприяє: отриманню дітям великого емоційного задоволення; удосконаленню координації рухів; профілактиці плоскостопості; зміцненні імунітету; розвитку тактильних відчуттів; лікувальному впливу на шкіру; забезпеченню математичного, мовленнєвого, морально-етичного, пізнавального, креативного розвитку.

Література

1. Андрущенко Т. Методи формування здоров'язберезувальної компетентності у дітей дошкільного віку / Т. Андрущенко // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. Випуск 47, 2013.
2. Андрущенко Т. В. Формування здоров'язберезувальної компетентності у дітей старшого дошкільного віку: метод. посібн. / Т.В. Андрущенко. – Тернопіль: Мандрівець, 2016.
3. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богущ, та ін. – К.: Видавництво, 2012.
4. Богініч О. Л. Фізичне виховання, основи здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку: навч.-метод. посібник / О. Л. Богініч, Н. В. Левінець, Л. В. Лохвицька, Л. А. Сварковська. – К.: Генеза, 2013.
5. Дубчак Н.В. «Здорова людина – це найкоштовніший витвір природи»// Дитячий садок. – 2006. – №.17.

Сороченко О.М.,

вихователь дитячого садка

Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) №9 «Пролісок»

м. Нетішин, Хмельницька область

ФОРМУВАННЯ ПЕРВИННИХ РАДІОЕКОЛОГІЧНИХ УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

В останні десять років екологічний стан регіонів України різко загострився: нестаток чистої питної води, забруднення повітряного і водного середовища, скорочення площ лісів, радіаційне забруднення північних районів країни тощо.

Сучасна наука повернулася до розуміння того, що організм і середовище є цілісною системою, а відтак катастрофічне погіршення стану природного середовища тягне за собою погіршення стану здоров'я та зменшення тривалості життя людей, зниження демографічного рівня [5, с.8].

Радіоекологія - це наука, яка вивчає особливості існування організмів і їх спільнот, їх взаємовідносин між собою і з навколишнім середовищем в умовах постійного впливу іонізуючого випромінювання [3, с.4].

Формування усвідомленого ставлення дошкільнят до природи - це важливий напрямок в *радіоекологічному* вихованні, що відбивається у всій еколого - педагогічній роботі з дітьми, є її кінцевим продуктом і показником.

Радіоекологічне виховання - це нова галузь знань, мало вивчена екологами, але ще в меншій мірі педагогами і психологами. Саме тому постає необхідність розробки змісту, форм і методів роботи з дітьми дошкільного віку в даному напрямку.

Досвід роботи з радіоекологічного виховання показує, що поняття «радіація» і все, що з нею пов'язано, є дуже складним для розуміння дітьми. Тому, ознайомлення дітей з основами радіоекології і поняттям «радіація» найкраще починати в старшому дошкільному віці.

Дітям необхідно мати не тільки конкретні знання про радіацію, про її наслідки, а й сформувані усвідомлено-правильне ставлення до навколишньої природи, яка їх оточує. Дошкільнята повинні знати про шкоду, яку може заподіяти радіація живим організмам, в тому числі людині; мати уявлення про основні правила господарювання, догляду за житлом, про дотримання особистої гігієни; бути знайомими з правилами поведінки в природі в умовах радіаційного фактора, що забезпечить безпечну життєдіяльність дитини.

Також діти дошкільного віку повинні знати про екологічні проблеми в країні і рідному місті; про радіацію та її основні джерела; мати початкові уявлення про радіонукліди і місця їх скупчення; про вплив радіації на організм людини і на природу в цілому; про основні способи захисту від радіації.

Тож, на мою думку, реалізація даної проблеми виявиться ефективнішою, якщо буде узгоджена з системою освітньої роботи з дітьми дошкільного віку, різними напрямками діяльності, організаційно педагогічними, медичними, і психологічними заходами.

Усвідомивши важливість вищевикладеного, мною була створена система роботи з *формування радіоекологічних уявлень у дітей старшого дошкільного віку*.

Основними завданнями роботи є:

- формування первинних уявлень про радіацію;
- засвоєння конкретних знань і практичних навичок з радіаційної безпеки;
- прилучення до життєвих цінностей, спрямованим на збереження і зміцнення власного здоров'я;
- прищеплення гігієнічних навичок і умінь в умовах проживання на забруднених територіях.

Зміст знань з радіаційної безпеки дітей старшого дошкільного віку (5-6 років) включає наступні напрями роботи:

- розширення понять і знань дитини про саму себе як живу істоту (*будова і функціонування органів і систем, роль чуттєвої сфери*);
- формування у дітей основних цінностей здорового способу життя, профілактика шкідливих звичок і їх вплив на здоров'я людини;
- виховання культури поведінки в природних співтовариствах, що зазнали радіаційного забруднення (*не гуляти на курній дорозі, не збирати ягоди і гриби в низьких заболочених місцях, не розводити багаття і т.д.*);

- знайомство з основними радіоекологічними поняттями, що знаходяться в межах дитячої досяжності («радіація», «радіонуклід», «радіаційний фон», «дозиметр», «доза опромінення» і ін.).

Оптимальними формами роботи з радіоекологічного виховання дошкільнят є ігри (ігрова діяльність), ігрові навчальні заняття, екологічні казки і індивідуальні бесіди (мовленнєва діяльність), малювання (образотворча діяльність).

Робота з радіоекологічного виховання дітей старшого дошкільного віку складається з 4 розділів: радіаційна безпека; здоровий спосіб життя; особиста гігієна; психічне здоров'я.

Радіаційна безпека. Дітям необхідно пояснити, що при атомних вибухах відбувається утворення речовин, небезпечних для всього живого: людини, тварин, рослин, клітин живих організмів. Роз'яснити основні способи порятунку себе і навколишнього середовища від радіації і радіонуклідів. Дати уявлення про дозиметр та інші засоби індивідуального захисту. Навчити найпростішим прийомам самозахисту від радіації. Вчити дітей відчувати своє самопочуття, а при найменшому нездужанні і дискомфорті звертатися до дорослих і однолітків за допомогою. Формувати навички надання першої допомоги в екстремальній ситуації (носова кровотеча, сонячний удар). Показати вплив навколишнього середовища на здоров'я дитини. Пояснити негативний вплив побутових приладів на здоров'я людини: чому слід уникати тривалого перегляду телепередач, надмірне захоплення комп'ютерними іграми, розмовами по мобільному телефону тощо.

Здоровий спосіб життя. Розширити уявлення дитини про саму себе: мій організм, моє здоров'я, мої почуття (зір, слух, смак, нюх, дотик). Показати основні складові здоров'я: чистота ґрунту, води, повітря, продуктів харчування; особиста гігієна; постійний контроль за власним здоров'ям, обстеження в медичних центрах. Дати уявлення про те, що корисно для здоров'я, а що небезпечно, про заходи попередження деяких захворювань. Ознайомити з роллю вітамінів і значенням раціонального харчування, з доступними способами зміцнення здоров'я. Показати важливість режиму дня, рухової активності, загартовування для фізичного і психічного здоров'я людини. Пояснити негативний вплив шкідливих звичок на організм людини. Показати важливість виконання життєво необхідних гігієнічних норм і правил.

Особиста гігієна. Формування гігієнічних звичок і навичок культурної поведінки в умовах проживання на забруднених територіях: часте умивання, ретельний догляд за власним одягом і взуттям, постійне дотримання чистоти тіла, миття рук перед їжею, обробка продуктів харчування перед їжею, полоскання рота і чищення зубів, користування носовою хусткою. Навчити дитину виконувати дані процедури самостійно, без допомоги дорослих. Прищеплювати почуття задоволення від чистоти і порядку у власному зовнішньому вигляді, вдома, в групі, на ділянці дитячого

садка.

Психічне здоров'я. Пояснити взаємозв'язок фізичного і психічного здоров'я дітей. Формувати вміння виключати почуття тривоги і різноманітні негативні переживання дитини, досягати психологічного комфорту. Зменшити психологічні і фізіологічні навантаження, підтримувати звичний уклад дитячого життя. тривале перебування дітей у великому колективі. Створювати умови для релаксації і усамітнення. Проводити профілактику афективних станів, необґрунтованих страхів і дитячих неврозів. Підтримувати звичний уклад дитячого життя.

Робота з дітьми здійснювалася з опорою на *всі види діяльності*: *мовленнєва діяльність* представлена індивідуальними бесідами і розробленими екологічними казками, *образотворча* - малюванням, *ігрова* - системою дидактичних ігор радіоекологічного змісту і ігровими навчальними заняттями.

На ігрових навчальних заняттях ознайомлювала дітей з різними видами випромінювань, існуючими в навколишньому світі, і радіацією як одним з видів цих випромінювань. У дітей намагалася сформувані уявлення про те, що радіація може бути не тільки небезпечною для людини, але і приносити користь, закладати основи радіаційної безпеки.

З метою початкового знайомства з поняттями «радіонукліди», «радіація», з причиною її появи, впливом на живі організми і з основними способами захисту від радіоактивного випромінювання дітям була запропонована серія екологічних казок: «Про Королеву Радіацію і атомну піч», «Про слуг королеви Радіації-радіонукліди», «Про те, як знайти, де ховається Королева Радіація зі своїми слугами» і ін. Надалі на основі запропонованих казок з дітьми розігрували різні інсценівки, ігри-драматизації.

Для посилення емоційного ставлення дітей до подій в казці, пропонувала їм намалювати Королеву Радіацію, як вони її уявляють.

На перший план в роботі з дітьми виходить гра, як провідний вид діяльності дошкільника. Серед різноманіття ігор для дошкільнят особливе місце я приділила дидактичним іграм.

Педагогічний потенціал дидактичної гри як засобу радіоекологічного виховання дошкільнят це:

- забезпечення можливостей для засвоєння радіоекологічних уявлень, пробудження інтересу і розвитку ціннісного ставлення до природи, формування мотивів радіоекологічно - доцільної діяльності і відповідних практичних умінь, які обумовлюють становлення у дошкільників радіоекологічної вихованості;

- націленість на оволодіння дітьми навичками культури поведінки і діяльності в навколишньому природному середовищу, на впровадження їх у повсякденну практику взаємодії з природою;

- залучення дошкільнят в процес активного пізнання, надання можливостей для прояву самостійності, ініціативності, співпраці,

відповідальності і здатності приймати радіоекологічно правильні рішення;

- формування готовності і здатності постійно відкривати і досліджувати навколишнє природне середовище, забезпечення реального вкладу в підтримку її екологічно сприятливого стану;

- розвиток здатності аналізувати взаємодію однолітків і дорослих з природою, контролювати й оцінювати результати власної діяльності;

- забезпечення прямих контактів дошкільнят з природним середовищем, їх емоційно насиченого спілкування з природою [2, с.15].

Розроблена система дидактичних ігор радіоекологічного змісту, класифікована за наступними напрямками:

- ігри, спрямовані на знайомство дітей з поняттям «радіація» («Помічники Королеви Радіації», «Придумай казку про Королеву Радіацію і її слуг», «Знайди слово, яке пов'язане з радіацією», «Радіонукліди» та ін.);

- ігри, спрямовані на застосування знань про радіаційну безпеку в повсякденному житті («Вірю – не вірю», «Як це пов'язано з радіацією?», «Небезпека навколо нас», «Чарівна паличка», «Впізнай овочі», «Продукти, що виводять радіацію» та ін.);

- ігри, спрямовані на засвоєння правил поведінки в місцях радіаційного ризику («Замри – відмри», «Стій, радіація - небезпечно!», «Радіаційна карусель», «Займи свій будиночок» та ін.);

- ігри, спрямовані на залучення дітей до ЗСЖ і усвідомленого ставлення до власного здоров'я («Струмочок здоров'я», «Розрізні картинки», «Кошик чистоти», «Иди геть, Королева Радіація» та ін.).

В іграх використовувалися загадки, елементи очікування і несподіванки (*сюрпризи*), використання різних персонажів, змагання, розіграші та інші ігрові дії з метою емоційного сприйняття і доступного засвоєння дошкільнятами початкових радіоекологічних знань.

Всі ігри я класифікувала за двома ознаками:

I - за типом дидактичних ігор: предметно-дидактичні, сюжетно-дидактичні, словесно-дидактичні, наочно-дидактичні, рухливо-дидактичні;

II - за змістом: про правила здорового способу життя, про основні поняття радіоекології, про правила поведінки в ситуації радіаційного ризику.

Використання дидактичних ігор дозволило мені сформувати початкові елементарні уявлення дітей про радіацію, радіонукліди, радіаційну безпеку, а ігрові вправи, забезпечити емоційне благополуччя дошкільнят, зняття страхів і стану тривожності з приводу радіації та її наслідків у дітей.

В результаті проведеної роботи можна зробити наступні висновки.

В процесі ігрового навчання діти ознайомилися з основами радіоекології та радіаційної безпеки; засвоїли такі досить складні поняття, як «радіація», «радіаційний фон», «опромінення», «радіонуклід», «радіаційна безпека», «забруднена територія», «дозиметр», «здоров'я», «живий організм», «здорова людина», «здоровий спосіб життя», «рухова активність», «раціональне харчування», «загартовування», «оздоровлення» та інші.

Використання ігрових навчальних занять, дидактичних і рухливих

ігор, ігрових вправ і екологічних казок в ході радіоекологічного виховання допомогли дітям дошкільного віку:

- виробити почуття обережності при проживанні в умовах радіоактивного забруднення;
- розширити знання про корисне застосування радіації;
- сформувати вміння і навички, які допоможуть уникнути небезпечного впливу випромінювань в повсякденному житті, в тому числі, і в несприятливих радіоекологічних умовах.

Література

1. Гра як засіб ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з основами радіоекології / І.А. Комарова, С. В. Спирін // Актуальні проблеми та тенденції сучасної дошкільної освіти: збірник наукових праць / Белгородський державний педагогічний університет. – Мн.: БДПУ, 2007.
2. Комарова, І.А. Граючи - пізнаємо основи радіаційної безпеки / І. А. Комарова, С. В. Спирін. - Мінськ: Видавничий центр БДУ, 2011.
3. Комарова, І.А. Радіоекологія для дошкільнят: основи радіаційної безпеки та здорового способу життя / І.А. Комарова. – Мозир: Білий Вітер, 2007.
4. Терляєв, А.М. Основи радіоекології. Експериментальна програма «Виховання і навчання в дошкільному закладі з радіаційної безпеки, гігієни та екології» / А.М. Терляєв, А.А. Крюкова, А.М. Давидок та ін. – Видано за підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Республіці Білорусь. – Мн., 2000.
5. Основи радіоекології і безпечної життєдіяльності: методичний посібник / під ред. Т.Н. Ковальової, Г.А.Соколик, С.В. Овсяннікова. – Мінськ, 2005.

Товстюк Т. М.,
інструктор з фізичної культури
ДНЗ №7 «Оленка»
м. Нетішин, Хмельницька область

ПРОГРАМА РОБОТИ ГУРТКА З ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ В ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ «ТЕАТР У РУСЬ»

Одне із основних завдань, визначених Законом України «Про дошкільну освіту» – збереження та зміцнення фізичного, психічного і духовного здоров'я дитини.

Проблеми фізичного розвитку дошкільнят, зміцнення та збереження їхнього здоров'я ніколи не втрачають своєї актуальності. Особливо це стосується умов сьогодення, оскільки в умовах активного впровадження комп'ютерних технологій різко знизилась рухова активність дітей, як

наслідок підвищився відсоток дітей з ослабленим здоров'ям. Саме тому, відповідно до Законів України «Про дошкільну освіту», «Про фізичну культуру і спорт», Базового компоненту дошкільної освіти, Програми розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля», парціальної програми з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку «Про себе треба знати, про себе треба дбати» фізичне виховання дошкільнят є обов'язковою складовою повноцінного розвитку дітей й спрямоване насамперед на охорону та зміцнення їх психічного та фізичного здоров'я, підвищення захисних сил організму, виховання стійкого інтересу до рухової активності, звички до здорового способу життя, формування життєво-необхідних рухових умінь, навичок та фізичних якостей [1].

Сучасні умови життя та професійної діяльності являють високі вимоги до стану здоров'я, психічної стійкості, фізичного розвитку особистості. Ефективність професійної творчої діяльності повністю обумовлена здоров'ям людини. Тому ідеї цінності здоров'я як основи всіх подальших успіхів у розвитку людської особистості, самопізнання і самовдосконалення повинні сьогодні домінувати і бути головним у роботі з дітьми дошкільного віку. Збереження і зміцнення здоров'я дітей – одне з головних стратегічних завдань країни. Воно регламентується і забезпечується різними нормативно-правовими документами.

Відомо, що рівень здоров'я людини залежить від багатьох факторів: спадкових, соціально-економічних, екологічних, діяльності системи охорони здоров'я. Але, за даними Всесвітньої Організації Охорони Здоров'я (ВООЗ) він лише на 10-15% пов'язаний з останнім фактором, на 15-20% обумовлений генетичними чинниками, на 25% його визначають екологічні умови і на 50-55% -умови і спосіб життя людини. Таким чином, очевидно, що першочергова роль у збереженні і формуванні здоров'я все ж належить самій людині, її способу життя, її цінностям, установкам, ступеня гармонізації її внутрішнього світу і відносин з оточенням.

У зв'язку з цим, проблема збереження здоров'я дошкільнят і виховання культури здорового способу життя у дітей представляє особливий інтерес для педагогів.

Реалізація найважливіших положень пов'язаних з охороною і зміцненням здоров'я дітей, активізувала пошук нових технологій фізкультурно-оздоровчої роботи, оцінки стану здоров'я та фізичного розвитку дітей.

Постановка проблеми.

Всім відомо, що саме старший дошкільний вік є найбільш оптимальним для усвідомленого пізнання навколишнього світу, для розвитку як інтелектуальних здібностей, так і практичних умінь і навичок. Однак варто зауважити, що формування у дошкільників знань, умінь і навичок повинно інтегруватися в доступні та цікаві їм види діяльності. Такою діяльністю є фізкультурне заняття поєднане з театралізованою діяльністю, адже театралізовані ігри користуються у дітей незмінною популярністю та

суттєво впливають на всебічний розвиток дитини.

Добір цікавих і доступних фізичних вправ, використання імітаційних та ігрових завдань сприяє розвитку інтересу у дитини до рухів, які вона вивчає. Дошкільнята із задоволенням стрибають, як «зайчики»; виконують ходьбу чітким кроком, як «фізкультурники на параді»; йдуть по колоді, як «туристи по містку через струмочок».

Правильно організована рухова діяльність в поєднанні з театралізованою впливає на формування фізичних та творчих здібностей дитини. Саме така діяльність здійснює безпосередньо практичний зв'язок дитини з навколишнім світом і цей зв'язок лежить в основі розвитку її фізичних та психічних процесів.

Мета

Сприяти усвідомленню дитиною необхідності займатися фізичними вправами для зміцнення здоров'я і загартування організму, підвищувати рівень компетентності дошкільника, необхідного для його особистої безпеки, захист власного здоров'я та нормальної життєдіяльності, комфортного відчуття серед навколишнього середовища.

Завдання

Виховувати позитивне ставлення до занять гуртка, до спільних дій з однолітками, прагнення бути здоровими та веселими, впевненість у своїх силах, бажання брати участь у різних видах ігор, сміливість, патріотизм, уважність, допитливість, дбайливе ставлення до природи, доброту та повагу до людей, вміння оцінювати самостійно власні дії, як успішні чи не успішні.

Розвивати інтерес дітей до занять спортивного гуртка, фізкультури та спорту, здоров'язберезувальних технологій; правильний фізичний розвиток, функціональну діяльність органів, вольові, фізичні та творчі якості, координацію рухів, спритність, витривалість, гнучкість, пластичність, граційність, красу рухів, уяву, фантазію, почуття ритму, театральні здібності;

Навчати руховим навичкам та умінням, вправам оздоровчої спрямованості, а саме вправам ритмічної гімнастики, аеробіки та її різновидів: степ-аеробіки, фітбол-аеробіки, стретчингу, хатхи-йога. Вправляти дітей у видах масажу, дихальній гімнастиці, сприяти профілактиці плоскостопості, загартуванню дитячого організму. Заохочувати до пальчикових вправ, ігор-релаксацій, театралізованих ігор, хороводних та народних ігор, ігор-змагань.

Виклад основного матеріалу

В основу програми покладені принципи:

- особистісної орієнтації;
- гуманізму;
- системності;
- індивідуалізації.

Можна визначити три рівні вирішення завдань цілеспрямованого залучення дітей до цінностей здорового способу життя:

- Інформаційний (когнітивний), який визначає сформованість

знань в сфері культури здоров'я та фізичної культури, яка проявляється у відповідних судженнях і розмірковуваннях.

- Особистісний, який свідчить про сформованість емоційно-позитивного ставлення дошкільника до змісту занять (емоційно-мотиваційний рівень ціннісного ставлення). Його показники – інтерес, потреба, позитивні емоції під час виконання завдань.

- Діяльнісний, який характеризує активне включення дошкільника в діяльність по організації здорового способу життя.

Важливим показником сформованості ціннісного ставлення є реальна поведінка дитини у вигляді певних форм діяльності, почуттів, переживань, позитивних реакцій. Всі три рівні проявляються в єдності на кожному занятті і створюють простір для реалізації можливостей дітей, збагачене розвивальне середовище.

Театралізовані гурткові заняття фізичними вправами дають можливість застосувати вправи різної спрямованості, які дозволяють різнобічно впливати на організм і одночасно вирішувати оздоровчі, виховні та навчальні завдання, розвивати уяву, фантазію, винахідливість і пізнавальну активність, лідерство, почуття взаємодопомоги і працелюбність, формувати навички здорового способу життя.

Засобами фізичної культури вирішуються завдання передачі образу героя казки – це допомагає дітям виразити свої емоції і переживання, сприяє їх емоційно-моральному вихованню. Інформація, яку повідомляє інструктор з фізкультури, оформлюється у вигляді казки, що дає можливість паралельно знайомити дітей із змістом нової казки і пригадати вже знайому.

В процесі формування ціннісного ставлення дітей до здорового способу життя рекомендую використовувати комплекси як традиційних, так і специфічних засобів фізичної культури. До традиційних відносяться вправи, які складають базовий зміст програми з фізичного виховання для дітей старшого дошкільного віку. Це гімнастичні, акробатичні та легкоатлетичні вправи, які ефективно вирішують завдання всебічного розвитку дитини, підвищення рівня фізичної підготовки. Активно використовуються також елементи спортивної діяльності: теніс, футбол, катання на самокаті, ручний м'яч. В зміст занять доцільно включати і ритмічні вправи.

Традиційні засоби фізичної культури удосконалюють фізичні якості, формують рухові вміння і навички, зміцнюють здоров'я, але вони не дозволяють в повній мірі сформувати ціннісне ставлення до здорового способу життя. Тому, враховуючи анатомо-фізіологічні і психологічні особливості дітей старшого дошкільного віку, застосовую ігри та ігрові вправи: ігрова ритмічна гімнастика, ігрова аеробіка та її різновиди: степ-аеробіка, фітбол-аеробіка, стретчинг, хатка-йога, ігровий самомасаж, ігрова дихальна гімнастика, ігрові пальчикові вправи, ігри-релаксації, ігри-хороводи та народні ігри.

На відміну від занять, які проводяться у традиційній формі, всі засоби фізичного виховання, які я використовую на заняттях гуртка, підпорядковані

певному сюжету. Використання імітації та наслідування, образних порівнянь, відповідає психологічним особливостям дошкільників, полегшує процес запам'ятовування, засвоєння вправ, підвищує емоційний фон заняття, сприяє розвитку психічних процесів, творчості, пізнавальної активності.

Отже, основою методики проведення запропонованого мною заняття гуртка є театралізована діяльність. Всі вправи, поєднані одним сюжетом, швидко змінюють одна одну. Дитина із задоволенням наслідує дії тварин, птахів, казковим героям, явищам природи та докільця. Вправи на дихання також організуються у формі сюжетної гри (імітація задування полум'я свічки, зігрівання змерзлих на морозі рук і т.д.)

Відомо, що у зв'язку із своїми фізіологічними особливостями діти швидко втомлюються і не можуть довго концентрувати увагу на рухах. В них ще недостатньо розвинене абстрактне мислення, тому рекомендую використовувати вправи з різними предметами і атрибутами та різним темпом виконання.

Після закріплення теми пропоную проводити зустріч із казковим персонажем, в процесі якої використати засвоєні на заняттях рухи, вправи, естафети, ігри та танці. Підготовка до зустрічі із персонажем стимулює дітей ретельно перевірити свої вміння і знання, сприяє формуванню таких базових якостей особистості як наполегливість, працелюбність, цілеспрямованість.[2]

По закінченні заняття гуртка дітям дається домашнє завдання – заповнити щоденник здоров'я. Щоденники здоров'я діти заповнюють вдома разом з батьками. Подібні завдання допомагають привернути увагу батьків до здоров'я дитини, зацікавити її успіхами (або проблемами).

За основу побудови театралізованого заняття гуртка я взяла традиційну структуру заняття з фізичної культури, але її зміст має певні специфічні відмінності та особливості.

Підготовча частина. Заняття розпочинається з проблемної ситуації – звернення казкового героя, лист, смс. Далі з дітьми з'ясовуємо суть проблеми, обговорюємо способи її вирішення. Така методика зорієнтовує дошкільників на творче виконання завдання і дозволяє розвивати у них інтелектуальні здібності, рефлексивне мислення.

Завдання підготовчої частини: мотивація дітей до діяльності, організація групи, мобілізація уваги, орієнтування на сюжет заняття, помірний розігрів організму, перехід його на інший рівень функціонування. Середня тривалість цієї частини 5-7 хвилин.

Засоби: шиккування, різні види бігу, ходьби, стрибки, танцювальні кроки, ритмічні вправи, вправи на розвиток уваги і координацію рухів поєднані сюжетом заняття.

Основна частина. На неї припадає змістове навантаження всього заняття, тому в ній передбачене виконання фізичних вправ, відповідно темі та сюжету заняття. Це етюди, ігри, спрямовані на корекцію емоційної та пізнавальної сфери дитини, на засвоєння та закріплення знань і практичних дій по організації здорового способу життя, а також ігри і вправи оздоровчої

спрямованості.

Засоби: елементи казкотерапії, психогімнастика, ритмічна гімнастика, аеробіка та її різновиди: степ-аеробіка, фітбол-аеробіка, стретчинг, хатхи-йога.[4]

Основна частина заняття гуртка займає 80% часу всього заняття та закінчується рухливою грою, яка відповідає сюжету заняття.

Заключна частина. Діти обмінюються враженнями, висловлюють свою думку про що нового дізналися, отримують домашнє завдання. Спільно з інструктором формулюють поради по зміцненню здоров'я казкового героя.

Мета даної частини: створення у кожної дитини почуття приналежності до групи і закріплення позитивних емоцій від спільних занять спортом. Передбачається проведення спільної гри-забави.

Засоби: ігри малої рухливості, вправи на дихання, релаксацію, психорегуляцію і розвиток дрібної моторики.

Невід'ємною частиною таких занять є музичний супровід тематично пов'язаний із сюжетом та темою заняття у поєднанні із звуками природи. Такий супровід створює відчуття гармонії із оточуючим світом, допомагає розслабитися, зняти стрес, відчутти єдність людини і природи.

Важливим результатом занять гуртка є розширення світогляду дошкільнят у питаннях збереження здоров'я та організації здорового способу життя, підвищення рівня психофізичних здібностей і загального рівня здоров'я.

Висновок

На мою думку, початкове формування основ та культури здоров'я потрібно розпочинати саме через: оптимізацію рухового режиму, створення передумов для формування мотивації свідомого ставлення до свого здоров'я і здоров'я оточуючих, створення для дошкільників ситуації успіху, позитивного емоційного настрою під час проведення різних форм організації рухової активності у повсякденному житті, підвищення емоційності занять з фізичної культури, забезпеченні під час їх проведення оптимальних фізичних навантажень тощо.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (нова редакція) Наук. Керівник: А.М. Богуш – К.: 2012 р.
2. «Грайлик», програма з організації театралізованої діяльності в дошкільному навчальному закладі (Березіна О.М., Гніровська О.З., Линник Т.А.)
3. Калуська Л. Здоров'я дитини в садочку та родині / Л. Калуська – Харків: Ранок, 2005. – 190 с.
4. Нетрадиційні методи оздоровлення дітей дошкільного віку: навчальний посібник / Г.І. Григоренко, Н.Ф. Денисенко, Ю.О. Коваленко, Н. В. Маковецька. – Запоріжжя: ЗНУ, 2006. – 116 с.
5. Оздоровча робота в дошкільному навчальному закладі:

навчальний посібник / Г. І. Григоренко, Н.Ф. Денисенко, Ю. О. Коваленко, Н. В. Маковецька. – Запоріжжя : ЗНУ, 2006. – 99 с.

Хоруженко Т.А.,
вихователь-методист
*Антонівський ясла-садок № 4 комбінованого типу
з логопедичними групами Херсонської міської ради
м. Херсон, Херсонська область*

**ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАМОТИ ДЛЯ
ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ЗАКЛАДІ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
(з досвіду роботи Антонівського ясел-садка № 4 комбінованого типу з
логопедичними групами Херсонської міської ради)**

Становлення України як демократичної держави, входження її в єдиний європейський простір зумовлюють прогресивні зміни у стратегії розвитку національної системи дошкільної освіти. В умовах глобалізаційних змін на часі модернізація змісту дошкільної освіти, гуманізація її цілей та принципів, переорієнтація на розвиток особистості дитини як основний ресурс, що визначає поступальний рух суспільства. Сьогодні є всі підстави говорити про формування інформаційної культури, яка поступово стає невід'ємною складовою загальної культури людини будь-якої професії, сукупністю інформаційного світогляду і системи знань і вмінь, які забезпечують цілеспрямовану самостійну діяльність по оптимальному забезпеченню індивідуальних інформаційних потреб людини з використанням інформаційних технологій.

Тільки за умови швидкого отримання якісної інформації людина зможе постійно бути в курсі усіх новинок, своєчасно, відповідально приймати рішення, підтримувати свій культурний і професійний рівень. Адже в умовах постійного оновлення технологій неможливо навчитися всьому один раз на все життя, кожному необхідно навчатися безперервно, а до цього треба готувати дітей з дитинства. Саме тому на перший план виходять технології, що допомагають отримувати знання, виховувати критичне ставлення до інформації. Серед них чільне місце посідають інформаційні технології, але для їх опанування необхідне розвинене мислення [6].

Необхідність застосування комп'ютерної техніки в освітньому процесі регламентовано нормативно-правовою базою. Так, у Державній національній програмі «Освіта України XXI століття» у розділі «Дошкільне виховання» визначено основні положення: «забезпечення розвитку освіти на основі нових прогресивних концепцій, запровадження в навчально-виховний процес сучасних педагогічних технологій та науково-методичних досягнень; ...

підготовка нової генерації педагогічних кадрів, підвищення їх професійного та загальнокультурного рівня». Ці положення адресовані насамперед практичним працівникам і спонукають їх переорієнтувати власну роботу за новими підходами [8].

Крім того, у «Національній доктрині розвитку освіти», у статті IX наголошено, що «пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, які забезпечують: подальше удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві» [9].

Необхідність застосування ІКТ в дошкільній освіті регламентовано законом України «Про дошкільну освіту», де наголошується на необхідності модернізації першої ланки освіти – вдосконалення її змісту, гуманізація цілей та принципів, осучаснення навчально-виховних технологій, приведення їх у відповідність із вимогами інформаційного суспільства [6]. Вітчизняні та зарубіжні дослідники у своїх працях зазначають, що впровадження засобів інформаційно-комунікаційних технологій у закладах дошкільної освіти є одним з важливих факторів підвищення якості дошкільної освіти.

У реаліях сьогодення життя маленької дитини стало залежним від інформаційно-комунікаційних технологій, ще в утробі дитина слідує за діями матері (ІР-телефонія, використання техніки), діти з раннього віку вже вільно, разом з батьками володіють комп'ютерною технікою, грають та розвиваються, використовуючи планшети та ноутбуки. Комп'ютер, як педагогічний інструмент може служити і фундаментальним технічним засобом навчання і відігравати роль незамінного помічника у вихованні та розвитку дитини. Кожен віковий період дитина дошкільного віку стикається з інформаційним Всесвітом, бо комп'ютери зайняли вагоме місце в багатьох галузях сучасного життя. Постійне вдосконалення, різноманіття системи дошкільної освіти, підвищення вимог до якості освітньої роботи вихователів, психолого-педагогічні дослідження підтвердили необхідність і доцільність поглиблення змісту знань, умінь і навичок дітей дошкільного віку. Вченими доведено, що одним із сучасних засобів інтелектуального розвитку дітей є комп'ютер [4, с.40].

Комп'ютеризація дошкільної освіти є невід'ємною складовою інформатизації суспільства. У варіативній складовій новій редакції Базового компоненту дошкільної освіти введено освітню лінію «Комп'ютерна грамота», яка ґрунтується на засадах:

1) компетентнісного підходу до розвитку особистості, збалансованості набутих знань, умінь, навичок, сформованих бажань, інтересів, намірів та особистісних якостей і вольової поведінки дитини;

2) надання пріоритету соціально-моральному розвитку особистості, формування у дітей умінь узгоджувати особисті інтереси з колективними;

3) формування у дітей цілісної, реалістичної картини світу, основ світогляду [1, с. 12].

Цим передбачається формування інформатичної компетенції дошкільника, яка включає: обізнаність з комп'ютером, способами керування комп'ютером за допомогою клавіатури, маніпулятора «миш», здатність розуміти і використовувати спеціальну термінологію (клавіатура, екран, програма, диск, клавіша, комп'ютерні ігри тощо) та елементарні прийоми роботи з комп'ютером у процесі виконання ігрових та навчально-розвивальних програм, створених для дітей дошкільного віку; вміння дотримуватись правил безпечної поведінки під час роботи з комп'ютером. освітню лінію «Комп'ютерна грамота»,

Поняття «інформатична компетенція» дитини дошкільного віку розглядається вченими крізь призму шкільної системи освіти (предмету «Інформатика») та підготовки до професійної діяльності. Інформатична компетентність передбачає здатність людини орієнтуватися в інформаційному просторі, оперувати інформаційними даними на основі використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій відповідно до потреб ринку праці для ефективного виконання професійних обов'язків [3, с.63].

Для підтримки стійкого рівня працездатності і збереження здоров'я дітей велике значення мають умови, у яких проходять заняття за комп'ютером.

З 2016 року в Антонівському ясла-садку № 4 комбінованого типу з логопедичними групами Херсонської міської ради функціонує комп'ютерно-ігровий комплекс «Фіксіклуб, який складається з комп'ютерної зали та кімнати для релаксації. Комп'ютерна кімната обладнана в приміщенні, яке має природне освітлення, стіни, стеля, підлога та обладнання відповідають санітарно-гігієнічним вимогам. Площа комп'ютерної зали визначається з розрахунку 6 м² на одне робоче місце. Таких робочих місць у нашому «Фіксіклубі» – 5. Робоче місце – це зручний стіл, стілець, комп'ютер. Стіл одномісний, складається з двох частин. На одній частині столу розміщується монітор, на іншій – клавіатура. Також, комп'ютери дітей обладнані навушниками та мікрофонами. У комп'ютерній кімнаті обладнано робоче місце керівника гуртка з «Комп'ютерної грамоти» - персональний комп'ютер, принтер, мікрофон, акустичні колонки.

Крім комп'ютерної зали, у ясла-садку оформлена кімната релаксації, яка використовується для передкомп'ютерної підготовки й післякомп'ютерної релаксації, для відпочинку дітей та педагога, фізкультурного та емоційного розвантаження. В цій залі діти виконують гімнастику для втомлених очей. Релаксаційний простір може також використовуватись для ігор і занять відповідно до розпорядку дня. Приміщення обладнане дитячими меблями та килимовим покриттям. Затишок створюють кімнатні рослини, акваріум з рибками. Для організації освітньої роботи підібрані різноманітні розвиваючі іграшки, дидактичні ігри, роздатковий матеріал на кожну дитину, магнітофон для проведення фізкультурних хвилинок і релаксації.

Враховуючи те, що комп'ютер є досить потужним засобом в організації розвитку дітей, необхідно пам'ятати, що його використання в освітньому процесі у закладі дошкільної освіти вимагає дотримання вимог щодо організації як самих занять, так і всього режиму в цілому. Розклад занять у ясла-садку розроблений таким чином, що заняття з комп'ютерної грамоти для дітей старшого дошкільного віку входять до переліку основних занять, проводяться двічі на тиждень у першій половині дня тривалістю безпосередньої роботи за комп'ютером - для дітей шостого року життя - 7-10 хвилин, сьомого року - 10-12 хвилин із врахуванням гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності (*Наказ МОН № 446 від 20.04.15 року*)

Заняття проводить керівник гуртка з комп'ютерної грамоти з підгрупами дітей, що забезпечує можливість персональної роботи дошкільників з комп'ютером та здійснення індивідуального і диференційованого підходів до кожного вихованця. Заняття з дітьми будуються на ігрових методах і прийомах. Це дозволяє дітям у цікавій, доступній формі отримати знання, вирішити поставлені педагогами завдання. Вони організовуються у вигляді бесіди з дітьми. Спочатку йдуть заняття загального спрямування та практичної роботи на комп'ютері. У ході роботи з дошкільниками використовується добірка навчальних та розвивальних комп'ютерних програм, яка встановлюється на всі комп'ютери. Діти працюють лише з цими програмами, інше програмне забезпечення не використовується.

Для більш ефективного і міцного оволодіння дітьми знаннями, керівником гуртка та вихователем-методистом розроблена програма з комп'ютерної грамотності «Комп'ютерний дослідник», яка побудована на основі поступового занурення дітей в навчальні теми, що забезпечує вирішення основних груп завдань та сприяє розвитку розумових процесів. Програма схвалена педагогічною радою Антонівського ясел-садка № 4 комбінованого типу з логопедичними групами Херсонської міської ради.

Заняття з комп'ютерної грамоти складаються з 3-х частин: підготовчої, основної та заключної.

У підготовчій частині заняття відбувається введення дитини в сюжет заняття. В цій частині проводяться розвиваючі ігри, бесіди, конкурси, змагання, які мають на меті підготовку дитини до роботи з комп'ютером, допомагають їй впоратися з поставленим завданням, проводяться гімнастика для очей та пальчикова гімнастика, а також гімнастика для підготовки зорового, моторного апарата до роботи з комп'ютером. Ця частина заняття проводиться в залі релаксації. Після такої бесіди з дітьми, педагог пропонує дітям відпочити, щоб підготуватися до роботи з комп'ютером, проводить з ними фізкультурну хвилинку. Тривалість цієї частини заняття 10 – 15 хвилин.

Основна частина заняття включає вивчення та закріплення нової теми, самостійну роботу дітей з комп'ютером, індивідуальну роботу педагога з дітьми. Ця частина заняття може бути продовженням підготовчої частини, її

доповненням або заохоченням. В цій частині заняття педагог намагається сформувати необхідні дитині навички в роботі з комп'ютером, зокрема з мишею, клавіатурою, меню. Тривалість - 10 – 15 хвилин.

Заключна частина заняття, необхідна для зняття зорової напруги. Проводиться вона в залі релаксації. Саме в цій частині заняття педагог проводить з дітьми гімнастику для очей, комплекс вправ для профілактики зорової втоми, фізкультурні хвилинки, відпочинок під музику.

В заключній частині підводиться підсумок заняття, де педагог ще раз закріплює з дітьми новий матеріал, назви, які необхідно запам'ятати, з'ясувати що їм сподобалось, а що давалось важче. Тривалість цієї частини до 5 хвилин (2-3 хв. – гімнастика, 2 – підсумок).

Формування у дітей навичок роботи з комп'ютером – процес складний та тривалий, адже можуть виникати проблеми, пов'язані із засвоєнням неправильних дій, із недоліками у роботі з клавіатурою, мишею, програмами тощо, які потім буде важко скорегувати. З цією метою доцільно привертати увагу до правильно виконаних дій, заохочувати бажання повторити їх, радіти успіхам. Доцільно надавати дітям право на вибір, самостійну поведінку та творчу ініціативу, підтримувати їхнє прагнення експериментувати. Важливо, щоб педагог, який організовує роботу дошкільнят на комп'ютері, ставився до нього як до пізнавального, навчального інструмента, а не іграшки. При цьому варто зазначити, що комп'ютерні ігри повинні доповнювати звичні ігри, збагачувати педагогічний процес новими методиками, спонукати дошкільнят до творчості. У ході спілкування з комп'ютером потрібно виховувати інтелектуальні, вольові та емоційні якості особистості дитини, культивувати звичку до свідомої та сумлінної праці, уміння долати труднощі, переживати радість пізнання та досягнення успіху [7].

Література

1. Базовий компонент дошкільньої освіти (нова редакція). // Дошкільнє виховання. – № 7, 201.2 – С. 4–19.
2. Головань М.С. Інформатична компетентність: сутність, структура та становлення. Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах: науково-методичний журнал. / М. С. Головань. – № 4. – 2007. – С. 62–69.
3. Лаврентьєва Г.П. Комп'ютерно-ігровий комплекс. / Г.П. Лаврентьєва // Дошкільнє виховання. – № 1. – 2003. – С. 10–12.
4. Закон України «Про дошкільну освіту» - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14> (дата звернення: 05.05.2020).
5. Лаврентьєва Г. П., Іванова С. М. Застосування інформаційних технологій та їх вплив на результати навчально-виховного процесу в дошкільних закладах. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/ejournals/ITZN/em1/content/06lgpppe.html> (дата звернення: 5.05.2020)

6. Методичні рекомендації щодо організації навчання комп'ютерної грамоти дітей в дошкільному навчальному закладі – Режим доступу: http://doshkosvita.blogspot.com/2013/11/blog-post_26.html (дата звернення: 05.05.2020)

7. Про Державну національну програму "Освіта" ("Україна XXI століття") – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF> (дата звернення: 06.05.2020)

8. Про Національну доктрину розвитку освіти – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002> (дата звернення: 06.05.2020)

Андрієвська Л.М.,
вихователь-методист
Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок)
комбінованого типу №11
м. Прилуки, Чернігівська область

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Дошкільна освіта є одним з пріоритетних напрямів державної політики у галузі освіти.

Основні завдання дошкільної освіти – це створення належних умов для отримання дітьми дошкільної освіти, забезпечення дієвості особистісно-орієнтованої системи та реалізації принципів демократизації, гуманізації та індивідуалізації інтегративності педагогічного процесу в закладі дошкільної освіти.

Перед сучасним дошкільним закладом постає об'єктивне питання: які основні підходи до освітньої роботи сьогодні найбільш оптимальні і реальні?

Сьогодні освіта дошкільників – це доброзичлива, творча взаємодія вихователя і дитини. Це діалог двох рівних партнерів з відсутністю страху, з розкутістю, радістю спілкування. Діалог між дітьми і педагогами – домінуюча форма спілкування. Установка на добре сприйняття дитини – це велика сила. Поведінка педагога, який визнає рівність у спілкуванні, визнає право дитини на свої думки і погляди, відмовляється від домінування і насильства, співпрацює з нею на засадах партнерства – є пріоритетом сьогодення.

Гарантом успіху в сучасному дошкільному закладі є об'єднання усіх фахівців закладу освіти: вихователя-методиста, практичного психолога, медичної сестри, вихователів, інструкторів з фізкультури, керівників музичних, батьків громадськості.

Педагогічний процес будується згідно з освітніми, розвивальними завданнями на принципах індивідуалізації, поступовості, повторювальності.

Сьогодні освітня галузь відійшла від старих стереотипів освітньої

роботи з дітьми, вибудувавши систему інноваційного підходу до виявлення та вдосконалення інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей дитини.

Все це – задля створення життєво-компетентної особистості, яка в майбутньому буде самодостатньою, само реалізованою на подальшому етапі свого зростання.

Система педагогічної діяльності виявляється в технології навчання. А оскільки педагогічна діяльність вимагає постійного вдосконалення виникають технології навчання способу взаємодії.

Важливим виховним засобом педагогічної діяльності є оточення дитини, місце її проживання та особистий приклад дорослих.

Всі головні цінності і смисли педагогічної діяльності, а також нові технології навчання покликані засяяти серце.

Педагог у закладі дошкільної освіти – організовує освітній процес, створює середовище, яке сприятиме навчанню дитини, є тим ключиком, у якому розкривається особистість дитини, реалізується творчий потенціал вихованця.

Ефективність і результативність педагогічної діяльності залежить від розуміння педагогом дитини, бо що тісніша взаємодія то ефективніший результат.

Поведінка, погляди на життя, риси характеру охоплюються зірким оком дитини, наче в дзеркалі, відображаючись в ній».

Дитинство – найкращий період у житті кожної людини. Це період від якого залежить майбутня доля дитини. Адже її душа – це аркуш, який можна заповнити будь-яким змістом. І те, що буде записано на «аркуші» дитячої душі», багато в чому залежить від праці педагога.

Головні цінності і смисли педагогічної діяльності в кожній країні свої. Пов'язані вони з умовами розвитку історії суспільного виховання.

А ще основна задача сьогодення – зробити наших дітей щасливими.[4,с.196.]

В.О.Сухомлинський у своїх працях писав: «Коли б мене запитали: у чому справжня мудрість вихователя - батька, матері, педагога - я б відповів : в умінні дати дитині щастя. Щастя дитинства – це й спокійне вогнище, яке дає тепло і їжу; але вогонь цей може перетворитися в катастрофічну пожежу. Усе залежить від того, як ви керуєте цим вогнем, дорогі батьки. У мудрості бути кочегаром біля цього вогнища по суті вся мудрість виховання».[4, с.255]

«Велика мудрість людського буття і людського виховання полягає в тому, щоб уміло і тонко побудувати цей світ.»

Орієнтована на гуманістичні цінності українська система дошкільної освіти обрала дитиноцентризм за основу своєї методологічної платформи.

Такий підхід акцентує увагу на особистості дошкільника, пріоритетності його інтересів, бажань і потреб.

Тому реалізація завдань дошкільної освіти на сучасному етапі потребує інноваційних підходів до організації освітнього процесу в закладі освіти формування нового стилю педагогічного мислення вихователів.

Процес становлення і розвитку особистості кожної дитини відбувається неповторно, має свій темп і траєкторію руху, кожна дитина в свій час опановує необхідний рівень життєвої компетентності, що базується на знаннях і вміннях, ціннісних орієнтаціях та сформованих якостях. Важливим у цьому контексті є оптимальне поєднання різних форм навчання та способів організації дітей дошкільного віку, щоб дитина могла задовольнити пізнавальні потреби, розвинути базові особистісні якості, досягти дошкільної зрілості.

Турбота про дитину, її розвиток, здоров'я – ось головний напрям нашої роботи.

Як один з варіантів сучасного підходу до роботи з дітьми – є інтегративний підхід. В сучасному закладі освіти такий підхід є найбільш сприятливим для розвитку мислення, розкриття особистісного потенціалу дитини, збереження фізичного, психічного й духовного здоров'я.

Завдяки чергуванню різних видів діяльності, різноплановості завдань і способів організації взаємодії учасників освітнього процесу забезпечується позитивний емоційний фон сприйняття дітьми нової інформації, знижується стомлюваність дітей, не відбувається перенапруження фізичних і розумових сил.

Одним з провідних принципів організації освітньої діяльності дітей є забезпечення їхньої активної позиції у процесі пізнання, тобто створення ситуації, коли діти вчаться самостійно. Тому всі дорослі, причетні до виховання повинні забезпечити дієвий, «живий» освітній процес, в якому домінуватимуть умови збагачення дітьми пізнавального досвіду через пізнання та міжособистісну взаємодію з ровесниками та дорослими.

Реалізуючи гуманістичний підхід до освіти педагоги і батьки під час навчання дітей повинні надати їм можливість самостійного пізнання. За умови незначної підтримки з боку дорослих дитина поступово вчиться самостійно освоїти горизонти свого знання. Такий підхід забезпечує в майбутньому орієнтування людини на освіту впродовж всього життя.

Освітня діяльність у ЗДО – це багатогранний, змістовний процес творчості, відкриттів, натхнення, процес взаємодії спілкування педагога з дітьми.

Педагоги здійснюють щоденне педагогічне керівництво діяльністю дітей, зважаючи на зміст освіти і спираючись на сприймання дітей, їхні вікові, індивідуальні особливості. Основним для діяльності педагога є план. Планування допомагає педагогу насичувати день різними видами дитячої діяльності, змістовно та логічно об'єднуючи пізнавальний матеріал з різних розділів програми та послідовно викладаючи його.

Сучасний стан дошкільної освіти забезпечує зміни в організації освітнього процесу.

Тепер дітям дедалі частіше надається можливість вибору способів самовизначення в різних видах діяльності.

Щоб цього досягти всьому колективу сучасного освітнього закладу

потрібно створити:

- відповідне сучасне розвивальне середовище;
- підібрати сучасні технології;
- налагодити взаємодії з батьками, громадськістю.

Розвиток сучасного закладу дошкільної освіти великою мірою залежить від ефективності управлінської діяльності.

Адміністрацією закладу постійно впроваджуються в практику роботи нові, дієві моделі управління, які досить швидше дають можливість аналізувати роботу педагогів, проаналізувати перспективи розвитку закладу, реалізувати провідні питання, проекти досягати більш високих результатів.

Особлива увага відводиться методичній роботі

Змістовні аспекти організації методичної роботи ЗДО:

- планування роботи;
- вирішення реальних педагогічних проблем;
- педагогічна підтримка;
- стимулювання діяльності;
- використання переваг командної роботи;
- індивідуалізація управлінських рішень.

Час і досвід дозволили мені вивчити можливості кожного в колективі, тому впевнено скажу, що більшості притаманний потяг до творчого пошуку нових, цікавих і дійових форм роботи. Сьогодні в інструментарії вихователя-методиста є багато форм та методів роботи з педагогами, батьками, що забезпечують інноваційний, інтегративний процес та методичну інтеграцію роботи, результативність яких підтверджується практикою.

Так пріоритетними завданнями роботи нашого дошкільного навчального закладу в цьому навчальному році є такі :

1. Робота над науково-методичної темою “Формування національної свідомості та патріотизму особистості в навчально-виховному процесі”, забезпечивши формування якісного рівня патріотичного виховання.

2. Впровадження в освітній процес здоров’язберезувальних та природовідповідних інноваційних технологій.

3. Розширення використання сучасної української літератури для удосконалення дитячого мовлення.

4. Удосконалення мистецької освіти дошкільників через інтеграцію художньо-естетичних видів діяльності.

Для більш ширшого формування патріотичного світогляду педагогів, формування їх ідеологічної компетентності, актуалізації знань, професійного зростання відповідно теми, був організований педагогічний практикум «Джерела відродження патріотизму». Педагоги розширили арсенал методичних прийомів щодо результативного патріотичного виховання дітей дошкільного віку

Для більш повного розкриття теми було проведено консультування педагогів: “Музейна педагогіка як засіб національно-патріотичного”,

“Ознайомлення з рідним містом як засіб патріотичного виховання дітей передшкільного віку”.

Проведена просвітницько-консультативна робота з родинами на тему: “Плакаємо патріотів”, семінар-тренінг «Родина-осередок формування особистості. Методи національно-патріотичного виховання в сім’ї», педагогічний тренінг «Плакаємо в малечі основи патріотизму», що допомагає розширити світогляд батьків про дієві, сучасні методи патріотичного виховання дітей.

При проведенні освітньої роботи з дошкільниками колектив закладу постійно дотримується принципу доступності в патріотичному вихованні, тобто забезпечує виважений добір інформації для розкриття дітям об’єктивної картини світу, закономірностей розвитку українського суспільства, культури рідного народу, надання елементарних наукових знань, забезпечуючи при цьому також дотримання принципів наступності та перспективності у взаємодії двох ланок системи освіти – дошкільної й початкової в умовах реалізації концепції «Нова українська школа».

На реалізацію другого завдання—«Впровадження в освітній процес здоров’язбережувальних та природовідповідних інноваційних технологій», - розпочали пошук нових ефективних технологій, що дали б змогу осучаснити освітній процес та разом з тим зміцнити здоров’я дошкільників. Розгляд даного питання запланували на педагогічній раді – «Педагогіка просто неба». Для активізації знань педагогів щодо організації рухової діяльності дітей, для сприяння формування професійної компетентності педагогів в плані використання здоров’язбережувальних методик був проведений семінар-квест «Рух –це здоров’я». Консультавання педагогів з даного питання: «Здоров’яутворювальні технології в освітньому процесі», «Розмальовані доріжки кличуть нас пограти трішки», «Дні здоров’я у закладі освіти», для батьків: «Вирушаємо в похід», «Досліджуємо світ разом» (майстер-клас), «Сучасні оздоровчі технології. Здорові поради» (батьківський всебуч).

Питанню «Використання сучасної української літератури для удосконалення дитячого мовлення» була приділена досить значна увага в цьому навчальному році. Дане питання обговорене на педагогічній раді «У світі сучасної книжки». Проведене вивчення стану роботи з проблеми: «Стан роботи з розділу «Дитина у світі культури: літературна скринька». Під час проблемного столу «Використання сучасної української літератури для дітей у закладах освіти» були обговоренні основні аспекти роботи з книжкою, її більш широкого використання в освітньому процесі, популяризації серед батьківської громадськості. Вихователям надані методичні рекомендації щодо проведення занять з художньої літератури відповідно сучасних вимог. Проведений семінар-практикум «Розвиток мовлення: розв’язуємо актуальні проблеми», метою якого було ознайомлення педагогів із сучасними підходами в сучасній методиці розвитку мовлення, новітніми підходами до роботи із художніми літературними творами, активізація творчого потенціалу педагогів, підвищення інтересу до педагогічного пошуку.

Консультації педагогів було проведено з таких тем: «Формування у дітей почуття гумору засобами жартівливих творів». «Читаймо разом – популяризація книжки в закладі дошкільної освіти». Для батьків проведені консультації «Сучасні книжки для дітей», «Збагачуємо словниковий запас малят». Для батьків, педагогів, дітей проведений тематичний тиждень «Тижнева подорож Книголандією»

Удосконалення мистецької освіти дошкільників здійснювалось через інтеграцію художньо-естетичної діяльності з використанням досвіду роботи профільної групи художньо-естетичного спрямування “Казка”. Дана проблема розв’язувалась в інтеграції з питанням освіти для сталого розвитку. Засобами театралізації дошкільників оволодівали мистецтвом збереження довкілля і демонстрували свої надбання в театралізованому дійстві «Еко-подіум».

Цілісний розвиток особистості дитини-дошкільника забезпечується через узгоджену роботу всіх учасників педагогічного процесу

Для підвищення авторитету вихователів, а отже й закладу освіти в цілому особливе значення має продумана, неформальна робота з батьками. Оцінювати її треба не кількістю інформаційного матеріалу, стендів, а постійним спілкуванням.

Батьки і громадськість – забезпечують інтеграцію родинного і суспільного виховання через такі форми взаємодії : консультавання, тестування, практикуми, круглі столи, квести, конференції, тематичні зустрічі, спільні свята, розваги.

Спільна зацікавлена робота дає безумовний результат. Батьки вірять, що педагоги допоможуть малютам входження в соціум. А якщо цю віру підкріплювати щодня мудрого педагога, цікавою порадою, завданням, диспутом, коли у батьків є можливість обмінятися досвідом, а далі – взяти участь у вікторині чи змаганні разом з дітьми - про інертність та байдужість до справ дитячих не доведеться згадувати.

Мудрий педагог, спираючись на власний педагогічний досвід може через дитину позитивно вплинути на батьків, на їхні погляди у вихованні.

Майстерність досягати балансу прав, обов’язків і відповідальності у трикутнику «дитина-педагог-батьки», де батьки – повноправні учасники освітнього процесу – є потребою часу.

Література

1. Адаменко Л. «Взаємодія дошкільників та дорослих: комплексна корекційно-розвивальна робота.», К.: Редакція загальнопедагогічних газет, 2013. – 128 с. (Бібліотека «Шкільного світу».

2. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук.кер.проекту В.О.Огнев’юк; наук.ред. Г.В.Беленька; авт.кол.: Г.В.Беленька, О.Л.Богініч, В.М.Вертугіна та ін. – Київ. ун-т ім..Б.Грінченка, 2016. – 352 с.

3. Примірне положення про методичний кабінет закладу дошкільної

освіти. (затверджено наказом Міністерства освіти і науки від 16.04.2018р. № 372)

4. Сухомлинський В.О. «Батьківська педагогіка». – К.; «Радянська школа», 1978. – 263 с.

5. Швайка Л.А. «Методична робота в ДНЗ», «Основа», 2008. – 287 с.

6. «Щодо організації закладів освіти, що забезпечують здобуття дошкільниками освіти у 2019-2020 н.р.» (Інструктивно – методичні рекомендації. Додаток до листа МОН України від 02.07.2019 № 1/9-419)

Архипенко І.Л.,

вихователь

Дошкільний навчальний заклад

ясла-садок №32 «Буратін»,

м. Первомайськ, Миколаївська область

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА – НЕВІД’ЄМНА СКЛАДОВА У РОБОТІ З БАТЬКАМИ

Для кращого виховання дітей дошкільного віку, треба починати виховувати їх батьків. Дорослі дуже мало часу приділяють своїм дітям.

«Педагогіка партнерства» - на сучасному етапі розвитку, один із факторів ефективної взаємодії учасників освітнього процесу.

Педагогіка партнерства – чітко визначена система взаємовідносин всіх учасників освітнього процесу (дошкільнята, батьки, вихователь), яка:

- організовується на принципах добровільності й спільних інтересів;
- ґрунтується на повазі й рівноправності всіх учасників,

дотримуючись

визначених норм (права та обов’язки) та враховуючи ціннісні орієнтири кожної із сторін;

– передбачає активне включення всіх учасників у реалізацію спільних завдань та готовність брати на себе відповідальність за їх результати.

Таким чином, психологічну основу педагогіки партнерства складають суб’єкт-суб’єктні стосунки – співпраця двох суб’єктів. Цей тип взаємин є для освітнього процесу оптимальним, бо, з одного боку, він зберігає за педагогом функцію управління, а з другого, – дає батькам можливість діяти спільно з дітьми та приймати участь в організації освітнього процесу.

Основні вимоги та правила організації партнерства садочка і сім’ї:

- соціально-педагогічне партнерство педагогів і батьків, які об’єднали свої зусилля для досягнення спільної мети – формування морально-духовної, життєво компетентної особистості, яка успішно самореалізується у соціумі як ГРОМАДЯНИН, СІМ’ЯНИН, ПРОФЕСІОНАЛ;

- єдність дій педагогів і батьків як основних суб’єктів освітнього

процесу;

- зміцнення й розвиток контактів між педагогами і батьками щодо вивчення психології дитини та її поведінки;
- постійний діалог як форма відносин між педагогами і батьками, основою якої є свідоме прийняття шкільних вимог і правил батьками, а також поважливе ставлення педагогів до думок і пропозицій батьків;
- гуманізація міжособистісних відносин, попередження конфліктних ситуацій та оптимізація взаємин між основними суб'єктами навчально-виховного процесу - педагогами і батьками, в основі яких – толерантність, розуміння, співучасть, відкритість, добровільність, здатність до взаємодії;
- постійне, різнобічне і глибоке вивчення сім'ї;
- системна організація навчання батьків, підвищення рівня їхніх психолого-педагогічних знань і компетентності, урізноманітнення форм і методів педагогічної просвіти.

Співпраця дошкільного навчального закладу з родинами у вихованні дітей – справа непроста і виключно індивідуальна. Тому необхідно вивчити запити і пропозиції батьків, рахуватись з ними, у межах розумного і своїх можливостей та задовільнити їх. З цією метою, працюючи в тісному контакті з батьками, для покращення інтересів, знань, подання потрібної інформації, мною було використано метод анкетування, який допоміг більше пізнати дітей, батьків, відпрацювати єдиний підхід педагога і батьків до виховання й розвитку дитини, допоміг вносити корективи в роботу, поповнити її зміст і форми, знайти нові нетрадиційні форми взаємодії з батьками вихованців.

Найпоширенішою моєю формою роботи з родинами – є спільні квести, практикуми, різні цікаві ігри в колі спілкування, спогади про новорічні свята та обряди, сімейні свята. Такі спільні штурмові заходи, дозволяють зблизитися з батьками, пояснити та надати якусь необхідну інформацію. Батьки з задоволенням приймають участь, дізнаються, щось нове або пригадують забуте старе.

У своїй роботі з батьками використовую також консультації та бесіди під час яких батьки можуть ділитися, зі мною як педагогом, своїми хвилюваннями, роздумами.

Співробітництво з родинами вихованців сприяло тому, що батьки беруть активну участь у створенні умов для успішного розгортання освітнього процесу. Виготовлення спільного Лепбуку, різних видів театру, наголовників для розваг, дидактичного лото, родинні дерева, для покращення знань про свою Батьківщину, за допомогою батьків був створений стаціонарний патріотичний куточок.

Залучаю батьків до підготовки святкових ранків, до прийняття участі у спортивних та музичних розвагах, що проводяться з метою формування родинно - побутової культури та поширення найкращого досвіду виховання.

Батьки наших вихованців допомагають в організації виставки «Сімейні таланти», «Космічний вернісаж», «Зимові дива», «Підводний світ», «Весняний дивограй», «Осінь – фарбами чаклувала» де разом з дітьми

малюють, творять диво-картинки, аплікації.

Отже, обираючи «Педагогіку партнерства» - я змогла зібрати колектив групи в одне ціле, батьки як і діти з радістю та цікавістю йдуть до нашої групи. Завдяки педагогічній технології, батьки намагаються більше часу проводити із дітьми як в садочку так і в повсякденному житті.

«Педагогіка партнерства» повернула дорослих у дитинство.

ПАТРІОТИЧНИЙ КВЕСТ «ВІНОЧОК–ВИТИ – ЖИТТЯ ЖИТИ»

Мета: формувати національну свідомість дошкільнят ; поглибити знання дошкільнят про нашу державу – Україну; закріпити знання дітей та дорослих про українську символіку, предмети побуту, державні та народні символи, українські звичаї та традиції; вправляти дітей у класифікуванні та групуванні предметів; розвивати вміння дітей доводити справу до кінця, виховувати бажання добиватися успіху, дружні відносини у командній роботі та патріотів рідної держави, повагу до символів рідної Батьківщини.

Матеріали: фліпчарти, ложки, стрічки, картки, лото , предмети національного побуту, мікрофони, скриньки.

Учасники: діти, батьки, педагоги.

Ведучий: - Доброго дня, шановні колеги. Рада вас вітати у нашому садочку. Сьогодні ви переглянете, форму роботи під назвою квест-технологія, з участю дітей та батьків середньої «Б» групи «КАЗКА». Тематика квесту - народознавство. Будь ласка, вітайте.

(діти та батьки заходять до музичної зали).

Ведучий:

Що то, діти, за країна –

Небо синього блакить,

На ланах у серпні жито

Стиглим золотом блищить?

У якій іще країні

Так земля родить охоче?

Наче пісня солов'їна –

Мова ніжна і співоча?

Незалежна і єдина –

Наша ненька Україна (всі разом)

(Наталія Козленко)

(звучить Тіна Кароль «Україна це ти», заходить жінка – Україна у синьо- жовтому вбранні та у віночку).

Україна: - Доброго дня , дітки та дорослі. Я – Україна. Вільна та незалежна.

Ведучий: - Доброго дня . Чому ти завітала до нас у гості?

Україна: - Я мандрувала своїми просторами і раптом здійнявся сильний вітер, стрічки з мого віночка розлетілися. Залишилася лише одна стрічка – коричнева. Самій мені важко їх відшукати, допоможіть мені, будь ласка.

Ведучий: - Пропоную вам відшукати стрічки від віночка.

Ведучий: - Україно, залишай віночок, нехай він нас почекає тут.

Ведучий: - Тож вирушаємо на пошуки стрічечок. Україно, а ти нам допоможеш? Я піду з однією командою, а ти з іншою.

Ведучий: - Хочу розповісти вам правила пошуку. Ви ділитесь на дві команди: 4 дітей, 2 дорослих. Обираєте конверти, відповідно до кольору ваших краваток, у яких маршрутні листи та виконуєте завдання. За кожне правильно виконане завдання команди отримують стрічки та повертають їх на віночок.

(команди обирають конверти).

Ведучий: - Ось ваші маршрутні листи, я піду з однією командою, а ти Україно – з іншою.

Маршрут I команди:

- 1 зупинка - «Патріотична»,
- 2 зупинка - «Фольклорна»,
- 3 зупинка - «Минуле-сучасне»,
- 4 зупинка - «Предмети вжитку»,
- 5 зупинка- « Патріотичне інтерв`ю»,
- 6 зупинка - «Ложку швидко передай – страву Українську називай»,
- 7 зупинка - «Народні символи України».

Маршрут II команди:

- 1 зупинка - «Патріотична»,
- 2 зупинка - «Фольклорна»,
- 3 зупинка - «Минуле-сучасне»,
- 4 зупинка - «Предмети вжитку»,
- 5 зупинка - « Патріотичне інтерв`ю»,
- 6 зупинка - «Ложку швидко передай – страву Українську називай»,
- 7 зупинка - «Народні символи України».

(команди розходяться по своїм напрямкам, усі завдання для двох команд - однакові).

Ведучий: - I станція «Патріотична». На цій станції на нас чекає вікторина. Тому слухайте уважно запитання.

(запитання для дітей та батьків)

- Назвіть державні символи України? (герб, прапор, гімн).
- Як називають людей , які живуть в Україні? (українці).
- Державна мова України? (Українська).
- У якому місті ми живемо ? (Первомайську).
- У якому році Україна стала незалежною державою?.(24.08.1991).
- У якому році прийнято діючу Конституцію України? (28.06.1996).

Ведучий: - Ви звичайно молодці, відповіли на всі запитання. Але це, ще не всі завдання. Погляньте уважно на набір карток та знайдіть, з поміж них, лише державні символи України.

(діти займають місця, біля карток і відшукують гімн, герб, тризуб).(найменування карток: прапор України, герб, гімн, прапор США, прапор Китаю, прапор Італії, прапор Канади, прапор Турції).

Ведучий: - Виконавши це завдання, ви відшукали стрічку жовтого кольору.

Ведучий: - II станція «**Фольклорна**»

(діти спільно з дорослими розповідають прислів'я та приказки про Батьківщину).

- Батьківщина – мати, умій за неї постояти.
- Наша слава – Українська держава.
- Без верби і калини нема України.
- Людина без Батьківщини – пташка без крил.
- Україна – мати, за неї треба головою стояти.
- За морем тепліше, та в дома миліше.

Ведучий: - Ви відшукали ще одну стрічку – синього кольору.

Ведучий: - Наступна станція «**Минуле-сучасне**» (дидактична гра).

(діти обирають картинку предмета побуту минулого, та знаходять до нього предмет побуту сучасності).

- піч – газова плита,
- рогач – прихватка,
- глечик – кувшин,
- криниця – кран,
- віник – пилосос,
- тин – сучасний паркан,
- підвода – машина,
- скриня – комод.

Ведучий: - Молодці, не розгубились і відшукали стрічку жовтогарячого кольору.

Ведучий: - Ось бачите, ви потрохи збираєте стрічки для віночка.

Ведучий: - Наступна станція «**Предмети вжитку українців**» (лото).

Ведучий: - Виконавши завдання ви знайшли фіолетову стрічку.

Ведучий: - Любі мої дітки, ви сьогодні з справжні зірки. А справжні зірки дають інтерв'ю тож наступна станція «**Патріотичне інтерв'ю**»

(учасники квесту передають по колу мікрофон і пояснюють, чому вони люблять Україну).

(Допустимі варіанти відповідей)

- Я люблю Україну тому, що я тут народився.
- Я люблю Україну за її співочу мову.
- Я люблю Україну за красу рідної природи.
- Я люблю Україну за щедрість родючої землі.
- Я люблю Україну за вільність та незалежність.
- Я люблю Україну за демократичність.

Ведучий: - Ось ви відшукали малинову стрічку.

Ведучий: - Наступна станція «**Ложку швидко передай – страву українську називай**»

(дорослі та малята по колу передають ложку та називають українські страви).

Назви українських страв: галушки, пампушки с часником, сало, домашня ковбаса, вареники, холодець, борщ, капуста, пиріг з яблуком, узвар.)

Ведучий: - Ви молодці, відшукали ще одну стрічку – рожеву.

Ведучий: - Остання станція «**Народні символи України**».

Діти та дорослі називають народні символи України: рушник, віночок, калина, сопілка, свищик, лялька-мотанка, вишиванка.

Ведучий: - Ось ваша остання стрічка білого кольору.

(команди повертаються до зали)

Ведучий: - Ну, ось ви зібрали всі стрічки, що загубилися з віночка.

Україна: - Пропоную прикріпити стрічки, які ви відшукали до віночка.

(ведучий та Україна разом чіпляють кольорові стрічки по дві сторони від коричневої).

Батьки: - Коричнева, яку принесла нам Україна - це символ землі.

Діти: - Жовті – символ сонця.

Батьки: - Зелені – краса та молодість;

Діти: - Синя – небо і вода, що надають силу та здоров'я.

Батьки: - Жовтогаряча – символ хліба.

Діти: - Фіолетова – мудрість;

Батьки: - Малинова – душевність і щирість.

Діти: - Рожева - достаток.

Батьки: - Біла – символ пам'яті про наших предків.

Україна: - Дякую, що ви знайшли стрічки з мого віночка, кожна з них – оберіг та лікар, а вінок – символ українського життя.

Ачкасова В.М.,

вихователь

*Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад
(ясла-садок) № 7 комбінованого типу Харківської міської ради»*

м. Харків, Харківська область

Кривоніс М.Л.,

вихователь

*Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад
(ясла-садок) № 7 комбінованого типу Харківської міської ради»*

м. Харків, Харківська область

**СЕМІНАР ДЛЯ ВИХОВАТЕЛІВ
«ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТНЬОЇ ЛІНІЇ
«ДИТИНА В СЕНСОРНО – ПІЗНАВАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ» ПІД ЧАС
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ДІТЬМИ РАННЬОГО ВІКУ»**

Базовим компонентом дошкільної України (2012 р.) вперше виділено

окрему освітню лінію «Сенсорно – пізнавальний розвиток дитини дошкільного віку». Наказом МОН України від 20.04.2015 № 446 «Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності» встановлена кількість занять з сенсорного розвитку з дітьми 3-го року життя – 2 рази на тиждень. Все це говорить про необхідність вдосконалення роботи щодо сенсорного розвитку дітей раннього віку на новому якісному рівні.

Мета семінару: підвищення фахової компетентності вихователів, які працюють з дітьми раннього віку, щодо реалізації змісту освітньої лінії «Дитина в сенсорно – пізнавальному просторі».

Завдання семінару: визначити ключові поняття сенсорного розвитку дітей раннього віку, особливості їх розвитку, зміст роботи з сенсорного виховання з дітьми раннього віку; вправляти педагогів у визначенні методів та прийомів щодо формування у дітей раннього віку основ сенсорно – пізнавальної компетенції; розвивати вміння педагогів працювати у групі, толерантно відстоювати власну точку зору.

Обладнання та матеріали: на аркуші А3 намилювані (або наклеєні) 5 кольорових сходинок, кольорові стікери на клейкій основі, ручки, фломастери, папір; мультимедійне обладнання; бейджики з папером 3-х кольорів (для поділу на команди); аркуші А4 та А3; магнітна дошка, магніти; ножиці, кольоровий папір на самоклеяній основі.

Хід семінару

1. Організаційний блок.

Керівник повідомляє тему семінару, нагадує правила поведінки на семінарі:

1. Кожна думка має право на існування.
2. Обговорюємо сказане, а не людину.
3. Ми всі – партнери.

Далі керівник пропонує всім присутнім заповнити анкету вступного діагностування (Додаток 1) та обрати бейджик того кольору, який подобається.

Психологічна гра «Кольорові сходинки» (проводить практичний психолог).

Мета: визначити сподівання й очікування учасників щодо семінару.

Час виконання: 5 хвилин.

Опис вправи: учасники обирають по одному стікеру та пишуть на ній свої сподівання, по черзі озвучують їх та наклеюють на нижній сходинці.

2 блок. Теоретичний.

Керівник знайомить присутніх з доповіддю на тему «Особливості сенсорного розвитку дітей раннього віку» (Додаток 2). Доповідь супроводжується показом відповідних слайдів – ілюстрацій тез доповіді.

Співдоповідь «Формування знань про сенсорні еталони у дітей раннього віку» (Додаток 3). Доповідь супроводжується показом відповідних слайдів – ілюстрацій тез доповіді.

Далі проводиться коучинг «Чи готові вихователі, які працюють з дітьми раннього віку, до реалізації змісту освітньої лінії «Дитина в сенсорно – пізнавальному просторі?»»

3 блок. Практичний.

Проводиться перегляд форми роботи з дітьми (безпосередній перегляд або відеофільм). Педагоги діляться відповідно кольорам бейджика на 3 команди (команд може бути 2 і більше, в залежності від кількості педагогів).

Вправа «Мозковий штурм».

Мета: актуалізувати знання педагогів щодо методологічних основ сенсорного виховання дітей раннього віку.

Час проведення: 15 хвилин.

Опис вправи: кожна команда отримує завдання розкрити наступні блоки роботи з сенсорного виховання дітей раннього віку:

- 1 команда – значення сенсорного виховання дітей раннього віку;
- 2 команда - зміст сенсорного виховання дітей раннього віку;
- 3 команда - особливості сенсорного виховання дітей раннього віку;

Педагоги по групам обговорюють та записують відповіді на аркуші А3. Потім по черзі по одному представнику від команди презентують свої відповіді, інші групи приймають участь у обговоренні. Керівник семінару підводить підсумки.

Вправа «Незвичайний глосарій».

Мета: актуалізувати знання педагогів щодо знань термінів та тлумачення.

Час проведення: 10 хвилин.

Опис вправи: керівник семінару нагадує, що неможливо обговорювати будь який напрям педагогіки не володіючи при цьому термінами та їх тлумаченням. Кожна команда отримує однаковий набір розрізаних карточок. На одних написані терміни, на інших їх тлумачення. Завдання: з'єднати по парам терміни та їх тлумачення (Додаток 4). Потім групи по черзі називають варіанти пар. Інші команди погоджуються або ні.

Вправа «Виступ на батьківських зборах».

Мета вправи: надати можливість вихователям спільно підготувати виступ для батьків; спонукати їх до прояву творчості, креативності.

Час проведення: 10 хвилин.

Опис вправи. Керівник семінару зазначає, що сенсорне виховання неможливе без активної участі батьків. Саме від вміння зацікавити їх до цієї роботи, від вміння вихователя донести до них значущість сенсорного виховання дітей саме раннього віку залежить рівень їх активності.

Завдання: приготувати коротку презентацію на 2 – 3 хвилини значення сенсорного виховання для батьків з використанням саморобної наочності.

Вправа «Кольорова казка».

Мета вправи: надати можливість вихователям проявити свій творчий

потенціал, креативність.

Час проведення: 10 хвилин.

Опис вправи. Керівник семінару зазначає, що розвиток творчості дитини залежить від рівня творчості педагога. Кожна команда отримує набір із 7 слів (Додаток 5).

Завдання: скласти коротеньку казкову історію для дітей бажано сенсорного напрямку, використовуючи вказані слова у будь якому порядку.

4. Рефлексійно – практичний блок.

Вправа «Мікрофон по колу».

Мета: сприяти обміну досвідом між присутніми педагогами щодо реалізації змісту освітньої лінії «Дитина в сенсорно – пізнавальному просторі».

Опис вправи: педагоги по колу передають мікрофон і розповідають про свої педагогічні родзинки з даної теми

Психологічна гра «Кольорові сходинки» (проводить практичний психолог).

Мета: визначити виконання сподівань й очікування учасників щодо семінару.

Час виконання: 5 хвилин.

Опис вправи: учасники підходять до сходинок та переклеюють стікери на ту сходинку, наскільки далеко просунулось виконання їх сподівань.

Керівник семінару та практичний психолог разом з учасниками підводять підсумки семінару, проводить вихідне анкетування (Додаток 6)

Додаток 1.

Вхідне діагностування

Шановний колего!

Надайте, будь ласка, відповіді на надані нижче запитання заповнюючи всі графи. Деякі питання потребують розширеної відповіді, інші питання (тестові) вже мають декілька варіантів – Вам необхідно підкреслити ту, яка відповідає Вашим власним уявленням.

1. № ЗДО _____.

2. Освіта: вища базова вища середньо – спеціальна інше __

3. Кваліфікаційна категорія: - Відповідає займаній посаді

- Спеціаліст - Спеціаліст другої категорії

- Спеціаліст першої категорії - Спеціаліст вищої категорії

3. Ваш педагогічний стаж: до 3-х років 5 – 10 років

10 – 15 років 15 – 20 років понад 20 років

4. Як ви розумієте поняття «Сенсорне виховання»? _____:

5. Як ви розумієте поняття «Сенсорні еталони»? _____

6. На яке б питання ви б хотіли отримати відповідь сьогодні (можливо поза представленої теми): _____

Дякуємо за співробітництво!

Додаток 2.

Доповідь на тему: «Особливості сенсорного розвитку дітей раннього віку».

На другому році життя, якщо створені всі необхідні умови, у дитини спостерігається інтенсивний розвиток сенсорних здібностей, які визначають рівень сприйняття.

До двох років сприйняття стає більш точним та усвідомленим у зв'язку з оволодінням такими функціями, як зрівняння, зіставлення. Рівень сенсорного розвитку такий, що у дитини формується вміння правильно виділяти властивості предметів та впізнавати предмети за комплексом властивостей.

Характерною рисою сенсорного розвитку, особливо в період від півтора до двох років є предметність сприйняття. Так, дитина орієнтується у формі предметів, коли у якості зразка виступають предметні слова – назви. Наприклад, предмети круглої форми – це і м'ячик, і куля, і колесо. Характерним є виділення властивостей знайомих конкретних предметів, а не ряди основних сенсорних еталонів.

Спеціально створені умови – в процесі проведення занять та в повсякденному житті – дозволяють забезпечити накопичення різноманітних зорових, слухових, дотикових вражень, формувати елементарні уявлення про основні різновиди величини (великий – маленький), форми (круг, квадрат, трикутник, овал, прямокутник), кольори (червоний, оранжевий, жовтий, зелений, синій, чорний, білий). У результаті стає можливим формувати вміння виділяти різноманітні властивості предметів, орієнтуючись на колір, форму, величину, звуки, фактуру тощо. А швидку включення сенсорних систем є однією з ключових здібностей людини, основ її потенційного розвитку.

Діти, у нормі, з народження розрізняють всі кольори спектру та, навіть, деякі відтінки, проте враховувати кольорову характеристику предметів під час дії дій з ними їм складніше: колір не можливо визначити на дотик, він доступний лише візуальному спостереженню.

Для дітей третього року життя – при створенні необхідних для цього умов – характерний пришвидшений темп сенсорного розвитку. В даний віковий період сенсорне виховання є, з однієї сторони, як і раніше, основним напрямом розвитку, а з іншої сторони, всі інші напрями розвитку базуються на сенсорні основі.

Потреба у пізнанні, в той чи іншій ступені сформована у дитини третього року життя, в основному спрямована на обстеження величини, форми, фактури предметів, співвіднесення частин.

У дитини на третьому року життя з'являється намагання більш чітко наслідувати зразку, наданому дорослим. Тепер малюк при отриманні дидактичного матеріалу з задоволенням розглядає його, слухає пояснення дорослого, розуміє, що від нього хочуть, лише потім починає діяти, дотримуючись інструкції дорослого.

Більш досконалою стає координація рухів руки під контролем

зорового аналізатору, що дозволяє виконувати такі завдання, як гра з мозаїкою, будівельними наборами, малювання пензликом та олівцем.

На третьому році життя завдання сенсорного розвитку істотно ускладнюється, що пов'язано з загальним психофізичним розвитком, передусім з початком формуванням нових видів діяльності (ігрової, елементарної продуктивної діяльності тощо) У зв'язку з цим необхідно створити умови для інтенсивного накопичення різноманітних уявлень про колір, форму, величину, фактуру, віддаленості предметів та явищ як в процесі спеціально організованих ігор – занять. Так і в повсякденному житті. При цьому важливо, щоб уявлення про сенсорні властивості та якості предметів були не лише різноманітними, але й систематизованими.

Після 3-х років основне місце в сенсорному вихованні займає ознайомлення дітей із загальноприйнятими сенсорними еталонами та засобами їх споживання. Враховуючи різкий стрибок у розвитку мовлення, необхідно врахувати потяг дітей до відтворення – за зразком дорослого – слів – назв форм, кольору та самотійному їх вживанні.

В результаті систематичної роботи з сенсорного виховання дітей раннього віку у них формуються вміння та навички, які свідчать про відповідний рівень розвитку сприйняття.

Додаток 3.

Співдоповідь на тему «Формування знань про сенсорні еталони у дітей раннього віку»

Сенсорний розвиток – це розвиток у дитини процесів сприйняття та уявлень про предмети та явища оточуючого світу. Дитина народжується на світ з готовими органами відчуттів; у неї є очі, вуха, її шкіра має чутливість, яка дає можливість відчувати предмети тощо. Це лише задатки для сприйняття оточуючого світу. Щоб сенсорний розвиток відбувався повноцінно, необхідно цілеспрямоване сенсорне виховання. Дитину необхідно навчити вмінню розглядувати, слухати, обстежувати на дотик, тобто сформувати у неї перцептивні дії. Проте побачити предмет, обстежити його дотиком недостатньо, необхідно визначити співвідношення виявлених властивостей та якостей даного предмета до властивостей та якостей інших предметів. Для цього дитині потрібні мірки, з якими можна порівняти те, що вона сприймає у цю мить. Загальноприйнятими мірками – «еталонами», які склалися історично, порівнюють, зіставляють результати сприйняття. Це системи геометричних форм, шкала величин, міри ваги, звуковисотний ряд, спектр кольорів тощо - всі ці еталони мають бути засвоєні дитиною.

Сенсорне виховання виступає основою пізнання світу, першою сходинкою якого є чуттєвий досвід. Успішність розумового, фізичного, естетичного виховання у значній мірі залежить від рівня сенсорного розвитку дітей, тобто від того наскільки досконало дитина чує, бачить, відчуває оточуюче. Чим менше дитина, більше значення в її житті має чуттєвий досвід.

У ранньому віці ще немає можливості та необхідності знайомити

дітей із загальноприйнятими сенсорними еталонами, повідомляти їм систематичні знання про властивості предметів. Проте виховна робота з дітьми раннього віку повинна готувати основу для наступного засвоєння еталонів: будуватися таким чином, щоб діти могли в подальшому розвитку легко засвоїти загальноприйняті ідентифікацію та групування властивостей.

Сенсорний розвиток є невід'ємною частиною естетичного розвитку. Якщо людина здатна розрізняти відтінки кольорового спектру, різноманітністю смаків, ароматів, звуків, вона у повній мірі сприймає красу оточуючого світу та насолоджується нею. Якщо ж досвід сенсорного розвитку людини невеликий – це негативно вплине на розвиток уяви.

Значення сенсорного розвитку дитини для її майбутнього життя висуває перед педагогами необхідність використання найбільш ефективних прийомів та методів сенсорного виховання. Головний напрям сенсорного виховання має бути спрямованим на формування у дитини сенсорної культури.

Сенсорна культура дитини – результат засвоєння нею сенсорної культури, створеної людством.

Саме тому такого великого значення і набуває вагомість формування у дітей уявлення про сенсорні еталони – загальноприйняті зразки зовнішніх властивостей предметів.

У закладі дошкільної освіти дитина вчиться малювати, ліпити, конструювати, знайомиться з явищами природи, починає освоювати основи математики та грамоти. Оволодіння знаннями та вміннями в усіх цих напрямках потребує постійної уваги до зовнішніх та внутрішніх властивостей предметів. Так, для того щоб отримати в малюнку схожість із зображуваним предметом, дитина має достатньо точно відмітити особливості його форми, кольору, матеріалу.

Засвоєння сенсорних еталонів – довгий та складний процес, який не обмежується рамками дошкільного дитинства, який має свою основу. Засвоїти сенсорний еталон – це зовсім не означає навчитися правильно називати ту чи іншу властивість об'єкту. Необхідно мати чітке уявлення про різновид кожної властивості та, головне, вміти користуватися такими уявленнями для аналізу та виокремлення властивостей різноманітних предметів у різних ситуаціях. Інакше кажучи, засвоєння сенсорних еталонів – це адекватне використання їх у якості одиниць вимірювання при оцінці властивостей об'єктів.

У процесі дій з предметами дитина вчиться розрізняти їх форму. Малюка необхідно навчити таким діям, при яких він міг би зрозуміти, що від вміння визначити форму залежить результат його діяльності. Тому перші ігри та вправи повинні бути засновані на практичних діях, які потребують опори на форму предметів, тому що дитина може ще не виділяти форму візуально та не знати її назви.

У подальшому дитина виокремлює форму візуально. Спочатку робить це недостатньо точно, перевіряючи за допомогою іншого способу –

примірювання. Лише на основі довготривалого використання спроб та примірювання у найрізноманітніших ситуації та на самих різних об'єктах у дитини може виникнути повноцінне зорове сприйняття форми, вміння виокремлювати її з предмету та співвідносити з формою інших предметів.

Найбільш успішно сенсорні здібності розвиваються в продуктивній діяльності, зокрема в конструюванні. Тут сенсорні процеси здійснюються не ізольовано від діяльності, а в ній самій, яка розкриває великі можливості для сенсорного виховання в широкому його розумінні. Конструюючи, дитина вчиться розрізняти не лише зовнішні якості предмету, зразку (форму, величину), у неї розвиваються пізнавальні та практичні дії. У конструюванні дитина, окрім зорового сприйняття якостей предмету, реально. Практично розбирає зразок на деталі, а потім збирає їх модель (так в дії здійснюється аналіз та синтез).

Можна визначити кілька обов'язкових етапів (за Л.А. Венгером) при знайомстві дитини з різними властивостями предметів:

1 етап. Накопичення сенсомоторного досвіду (накопичення відчуттів на основі операцій із предметом).

2 етап. Формування уявлень про різні властивості предметів.

3 етап. Ознайомлення з загальноприйнятою системою сенсорних еталонів та засобами їх використання.

4 етап. Розвиток аналітичного сприйняття (тобто сприйняття предмету як поєднання елементів, із яких він складається, зв'язків між цими елементами).

Розвиток сенсорного сприйняття у ранньому віці впливає на мислення, розвиток мовлення; подальше естетичне сприйняття оточуючого світу, уяву, та як наслідок – творчі здібності дитини. Адже лише тільки тонко відчуваючи, помічаючи найменші відтінки кольорів або звуків дитина здатна по-справжньому насолодитися красою музичного чи художнього твору, а в подальшому і створити його самостійно!

Додаток 4.

Вправа «Незвичайний глосарій»

1. Сенсорне виховання.	А - чуттєвий образ явища чи предмета, який у даний час не сприймається органами чуттів, але сприйнятий раніше в тій чи іншій формі. На підставі таких уявлень людина може описувати властивості предмета чи явища, якого в даний момент немає.
2. Перцептивні дії.	Б - здатність організму регулювати рівень чуттєвості в залежності від сили подразника (сильний чи слабкий).
3. Сенсорний розвиток.	В - цілеспрямований, спеціально організований педагогічний процес, спрямований на формування в дітей уявлень про сенсорні еталони, їх властивостях та просторових відношень.
4. Сенсорні еталони.	Г - зразки якостей предметів, створені людством у процесі суспільно-історичного розвитку.

5. Сенсорне уявлення.	Д - розвиток у дитини процесів сприйняття та уявлень про предмети та явища оточуючого світа, уявлень про зовнішні властивості предметів: їх форми, кольорі, величині, положенні в просторі, а також запасі, смаку та інше.
6. Сенсорна адаптація.	Є - структурні одиниці процесу сприймання у людини, які забезпечують свідоме перетворення сенсорної інформації, що забезпечує побудову образу, адекватного предметному світу.

Ключ: 1 – В; 2 – Є; 3 – Д; 4 – Г; 5 – А; 6 – Б.

Додаток 5.

Вправа «Кольорова казка»

1 команда: червоний, круглий, великий, твердий, довгий, кислий, веселий.

2 команда: жовтий, квадратний, маленький, пухнастий, короткий, солодкий, сумний.

3 команда: синій, овальний, теплий, м'який, широкий, солоний, радісний.

Додаток 6.

Вихідне діагностування

Шановний колего!

Надайте, будь ласка, відповіді на надані нижче запитання заповнюючи всі графи. Деякі питання потребують розширеної відповіді, інші питання (тестові) вже мають декілька варіантів – Вам необхідно підкреслити ту, яка відповідає Вашим власним уявленням.

1. № ЗДО _____.
2. Чи виповнилися Ваші очікування від сьогоднішнього заходу:
Так Ні Не повністю Перевершили
3. Який блок ви вважаєте найбільш ефективним:
 - організаційний;
 - теоретичний;
 - практичний;
 - рефлексійно – практичний.
4. Оцініть Вашу особисту участь у роботі кожного блоку семінару (розставте біля кожного блоку бали від 1 до 4 не повторюючись):
 - теоретичний;
 - практичний;
 - рефлексійно – практичний.
5. Що таке сенсорні еталони _____
6. На яке питання ви б хотіли отримати питання на наступних засіданнях РМО _____

Дякуємо за співробітництво!

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти України: Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук.; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. – К.: Видавництво, 2012. – 26 с.
2. Дичківська І.М., Поніманська Т.І. М.Монтессорі: теорія і технологія. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2009.
3. Сенсорные способности малыша. Игры на развитие цвета, формы, величины у детей раннего возраста. Книга для воспитателей детского сада и родителей/ Э.Г.Пилюгина, – М., Просвещение, АО «Учебная литература», 1996.
4. Сенсорний розвиток: з досвіду роботи. 3-4 роки / упоряд. М.Л. Кривоніс, О.Л. Дроботій, В.М. Ачкасова. – Х.: вид-во «Ранок», 2012. – 240 с.

Богославець А.В.,

вихователь дитячого садка

Дошкільний навчальний заклад № 38

м. Харків, Харківська область

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛГІЙ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Постановка проблеми. Організація фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми дошкільного віку враховує можливості працездатності організму, інтереси й потреби, що виникають, форми наочно-дієвого, наочно-образного й логічного мислення, своєрідності переважаючого виду діяльності, в зв'язку з розвитком якої відбуваються найголовніші зміни в психіці дитини й готується перехід дитини до нового вищого ступеня його розвитку. Відповідно до цього необхідно розробляти зміст усіх форм організації фізкультурно-оздоровчої роботи та оптимальні педагогічні умови його реалізації

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування здорового способу життя досить ретельно висвітлюється в педагогічних, соціальних, психологічних та методичних наукових працях (М. Миколайський, М. Мицкан, Л. Сущенко, Д. Венедиктов, А. Чернух та інші). У цих та інших наукових працях знайшла своє відображення проблематика підготовки педагогів до формування здорового способу життя молодого покоління. Однак, незважаючи на вагомий пласт наукової літератури, в останні роки науковці до цієї теми практично не зверталися, а тому проблему формування

культури здорового способу життя в освітніх навчальних закладах не можна вважати дослідженою.

Метою статті є розкрити теоретичні аспекти створення педагогічних умов для впровадження здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховний процес дошкільного навчального закладу.

Виклад основного матеріалу. Перша умова ефективного впровадження здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховний процес дошкільного навчального закладу – підвищення професійної компетентності педагогів у галузі фізичного виховання дітей дошкільного віку [5].

Щоб підвищити рівень здоров'я дітей, ефективність організації фізкультурно-оздоровчої роботи в закладі, створити атмосферу для бажання дітей самостійно застосовувати на практиці отримані знання, педагог повинен володіти певним «багажем» знань. Професійна компетентність педагогів дошкільних навчальних закладів розглядається як інтегральна характеристика, що включає когнітивний (професійні знання), діяльнісний (професійні вміння та досвід) і професійно-особистісний компоненти [2].

Компетентність педагога включає в себе також технологічну культуру, підвищення якої в даний час є загально визнаною й актуальним завданням. На жаль, педагогічна наука не задовольняє збільшеним вимогам практики. Причину слід шукати в тому, що організація навчально-виховного процесу та його зміст не встигають зазнавати адекватні зміни в умовах швидкого розвитку.

Якщо говорити про професійну компетентність педагога, то в зміст цього поняття вкладають особисті можливості вихователя, що дозволяють йому самостійно й досить ефективно вирішувати педагогічні завдання, що формуються ним самим або адміністрацією освітньої установи. Необхідним для вирішення тих чи інших педагогічних завдань передбачає знання педагогічної теорії, вміння і готовність застосовувати її положення на практиці.

Таким чином, під педагогічною компетентністю педагога можна розуміти єдність його теоретичної й практичної готовності до здійснення педагогічної діяльності; міру відповідності знань, умінь і досвіду педагога рівнем складності виконуваних завдань і вирішуваних проблем [1].

Свого роду, це здібності, які припускають наявність знань як умінь володіти особистісними характеристиками і якостями, які допомагають у будь-який момент знайти і відібрати потрібні знання в створених людством величезних сховищах інформації.

Структура професійної компетентності педагога розуміється через педагогічні вміння, які він набуває, а вміння розкриваються через сукупність послідовно розгортаються дій (частина яких може бути автоматизованою до навичок), заснованих на теоретичних знаннях і спрямованих на вирішення педагогічних завдань. І для надання допомоги дитині дошкільного віку в процесі самореалізації в соціумі педагогу необхідно самому вміти орієнтуватися в соціумі, як у звичайних, так і в мінливих умовах.

Розвиток професійної компетентності вихователя передбачає такої організації методичної роботи в дитячому садочку, яка б використовувала як традиційні форми роботи: робота методичного кабінету закладу, методичні об'єднання педагогів та керівників, методичні центри, факультети підвищення кваліфікації педагогів та інші, так і сучасні, відповідні даному часу. До останніх відносяться форми методичної роботи, розглянуті з позиції трьох управлінських рівнів: стратегічний (науково-методична рада), тактичний (предметно-педагогічні цикли, методичні секції, творчі майстерні та науково-дослідні колективи) та інформаційно-аналітичний (експертна комісія). Для організації окремих форм роботи з педагогами (лекції, науково-практичні конференції, професійні конкурси тощо). Бажано залучати фахівців із середніх і вищих педагогічних навчальних закладів. Традиційні та сучасні форми роботи методичної служби можуть здійснюватися в різних видах [4].

Компетентність вихователя включає також особисте прагнення до самоосвіти, саморозвитку та самореалізації в соціумі та створення педагогічних умов для соціального розвитку та самореалізації дитини, виконання своїх професійних функцій. У той же час важливо відзначити, що методична служба закладу повинна вести цілеспрямовану роботу з педагогами щодо вдосконалення і розвитку їх професійної компетентності.

Друга умова – формування інтересу у батьків до фізкультурно-оздоровчої роботи та використання здоров'язберігаючих технологій в закладі освіти.

Реалізація цієї умови базується на тому, що жодна, навіть найкраща програма щодо впровадження здоров'язберігаючих технологій не зможе дати повноцінних результатів, якщо вона не реалізується спільно з родиною, якщо в дошкільному закладі не створено дитячо-доросле суспільство (дітей-батьків-педагогів), для якого характерно сприяння один одному, облік можливостей та інтересів кожного, його прав та обов'язків. Отже, дану проблему дошкільника можна вирішити тільки за підтримки, бажання та спільної праці з сім'єю. Виховання, зокрема фізичне, дітей в закладі щільно пов'язане з цілями й прагненнями батьків і залежать від них. Оскільки ж більша частина життя дитини проходить в сім'ї, розвиток дитини щільно пов'язаний зі способом життя сім'ї, та батьки повинні піклуватися про фізичний розвиток дитини, займаючись регулярно фізкультурою, долучаючись до здорового способу життя.

Фахівці дошкільного закладу повинні дати необхідні педагогічні та практичні знання – вправи й рухливі ігри, що сприяють розвитку у дитини рухових навичок, а так само озброїти батьків методами навчання цим вправам, щоб в домашніх умовах батьки могли закріпити набуті навички.

Освіта батьків, підвищення їх грамотності в питаннях фізичного виховання, зміцнення здоров'я дітей за допомогою здоров'язберігаючих технологій може здійснюватися в різноманітних формах [3].

Дошкільні заклади різноманітні, працюють за різними програмами

й методиками, тому різноманітні форми та методи взаємодії дошкільних установ з сім'ями – як уже утвердилися в цій області, так і новаторські, нетрадиційні.

З цією метою добре використовувати: інформацію в батьківських куточках, в папках пересувках, у бібліотеці дошкільного закладу; різноманітні консультації, усні журнали та дискусії за участю практичного психолога, медиків, фахівців з фізкультури, а також батьків з досвідом сімейного виховання; семінари-практикуми, ділові ігри та тренінги з прослуховуванням магнітофонних записів бесід з дітьми; «Дні відкритих дверей» для батьків з переглядом та проведенням різноманітних занять у фізкультурній залі, на стадіоні, в басейні загартовуючих заходів; спільні фізкультурні дозвілля, свята. розваги; анкетування та тестування батьків з питання виховання здорової дитини.

Третя умова – реалізація індивідуально-диференційованого підходу в роботі з дітьми. Планування навчально-виховної роботи передбачає гармонійну організацію виховання з урахуванням вікових, індивідуальних фізичних і психічних особливостей дітей, а також використання відповідних їхньому розвитку форм, методів організації виховання і навчання на основі сучасних даних психологічної та педагогічної науки [6].

Для того щоб впливати на оздоровлення та фізичний розвиток дитини, необхідно вивчити всі особливості (фізіологічні, інтелектуальні) основних показників розвитку і оцінити рівень цього розвитку відповідно до програмних вимог і діагностичними установками. З цією метою, зазвичай, на початку та в кінці навчального року рекомендується проводити психолого-педагогічну діагностику, що забезпечує науковий підхід до організації роботи з дітьми, дозволяє точно враховувати їх потреби в усіх напрямках розвитку, систематизувати всю роботу закладу і більш об'єктивно оцінювати результати педагогічної діяльності.

Вона допомагає встановити правильний режим, намітити план подальших занять з дітьми, надати поради батькам щодо використання тих чи інших форм роботи з дитиною відповідно до її рівню розвитку в даний час.

Навчання дітей буде успішним лише за умови, якщо методи й пропонується дитині дидактична задача будуть ґрунтуватися на вже досягнутому раніше рівні розвитку. Тому однією з обов'язкових умов правильного виховання є добре організований повсякденний контроль за станом здоров'я, розвитком дітей та їх поведінкою.

Поряд з щоденним наглядом за поведінкою дитини необхідно контролювати хід фізичного і психічного розвитку. Своєчасність їх формування, як правило, виключає труднощі подальшого навчання.

Для правильного планування змісту й методів необхідно знати працездатність, індивідуальні особливості, рівні розвитку, здібності кожної дитини [5].

Діагностику фізичного розвитку дітей доцільно проводити

інструктору з фізкультури.

На початку навчального року обов'язково слід проводити діагностику новоприбулих дітей. Проміжна діагностика має проводитися в січні місяці тільки для тих дітей, які показали низький або нижче середнього рівні засвоєння програми. Протягом року у ході спілкування й занять з дітьми може проводитися експрес-діагностика, яка дозволяє відслідковувати динаміку розвитку в окремих дітей. Причому, вже маючи попередні дані про рівні розвитку дітей, педагог може здійснювати диференційований підхід: в індивідуальних планах розвитку дітей педагог оперативно планувати роботу з корекції та розвитку (від низького рівня або окремих низьких показників до нормованого і вище) дитини на основі відповідних вправ, ігор, рекомендованих програмою, а для дітей з більш високим рівнем розвитку педагог намічає ускладнення завдань з урахуванням завдань [7].

Висновки та перспективи подальшого дослідження... Таким чином, послідовна реалізація сформульованих педагогічних умов і принципів організації фізкультурно-оздоровчої роботи в дошкільному навчальному закладі надає можливість досягнення гармонійного духовного і фізичного розвитку особистості кожної дитини.

Отже, основними принципами впровадження технологій здоров'язбереження у навчальному закладі полягають у їх комплексному використанні з урахуванням структури навчального процесу, умов навчально-виховного процесу, безперервності проведення здоров'язберігаючих заходів протягом року, максимальному залученні до збереження здоров'я батьків дітей, в здійсненні особистісно-орієнтованого підходу до кожної дитини з урахуванням його особливостей, застосування простих і доступних здоров'язберігаючих методик [6].

Література

1. Байер О. М. Використання казкотерапії в поєднанні з фітбол-гімнастикою як здоров'язбережувальна технологія (на матеріалі роботи експериментальних майданчиків) / О.М. Байер, К.Л. Крутій // Дошкільна освіта. – Запоріжжя : ЛПС ЛТД. – 2008. – №1. – С. 54–64.
2. Венедиктов Д. Д. Глобальные проблемы здравоохранения и пути их решения / Д. Д. Венедиктов, А. И. Чернух и др. // Вопр. философии. – 1979. – № 7. – С. 102–113.
3. Котырло В. К. Детский сад и семья / В. К. Котырло, С. А. Ладывир. – Київ, 1984. – 78 с.
4. Красноперова Н. А. Педагогическое обеспечение формирования здорового образа жизни / Н.А. Красноперова // Научно-теоретический журнал. – 2005. – №6. – С. 32 – 38.
5. Петьков В.А. Проектирование здоровьесберегающей деятельности образовательного учреждения / В. А. Петьков, О. Н. Кобцева // Культура и физическое здоровье. – 2009. – №6. – С. 67–70.
6. Романова С.П. Организационно-педагогическое сопровождение

здоровьесберегающої діяльності учителя фізической культури : автореф. дисс. на соис. науч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 / С.П. Романова // — Кемерово [б. и.], 2010. — 22 с.

7. Щербак В. Г. Управління персоналом підприємства: Наук. вид. / В. Г. Щербак. — Харків : ХНЕУ, 2005. — 220 с.

Варава О. І.,
вихователь-методист
Заклад дошкільної освіти
(ясла-садок) комбінованого типу «Зірочка»,
м. Обухів, Київська область

ВИКОРИСТАННЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ СПАДЩИНИ В.СУХОМЛИНСЬКОГО В СТАНОВЛЕННІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ДИТИНИ

«Виховання – це не сума заходів і прийомів,
а мудре спілкування дорослого з живою душею дитини»
В Сухомлинський

Кожна виховна система базується на цінностях, які визначають напрям виховного процесу: на інтереси суспільства, держави чи на особистість (індивідуально-особистісний розвиток); на взаємини між учасниками процесу (авторитарні чи гуманістичні); на зміст виховного процесу (знаннєвий чи розвивальний). Справжнім творцем культури й життя народу є духовна й високоморальна особистість. І тому виховання духовності, формування ціннісних орієнтацій у підростаючого покоління все більш стає пріоритетним напрямком виховної діяльності багатьох сімей та педагогів.

За концепцією дошкільного виховання та Базового компонента дошкільної освіти, сучасний заклад дошкільної освіти має стати «інститутом соціалізації», призначення якого – забезпечити фізичну, психологічну й соціальну компетентність дитини, можливість адаптації до унормованого існування серед людей, сформувати ціннісне ставлення до світу, навчити особистісного існування, озброїти елементарною наукою і мистецтвом життя.

Одне з найважливіших і водночас найскладніших завдань вихователя полягає у тому, щоб представити маленьку людину самій собі, допомогти розвитку у ній внутрішнього бачення «себебачення». Повага до особистості вихованця незалежно від його віку, визнання складності його внутрішнього світу і необхідності відповідального ставлення до долі дитини — переконлива характеристика гуманістичної спрямованості педагогічної системи Василя Сухомлинського. Сучасна актуалізація спадщини В.Сухомлинського пояснюється об'єктивним зростанням інтересу у суспільства до етичних проблем й потребою нового обґрунтування

моральних цінностей та ідеалів людини третього тисячоліття.

Співробітництво дітей і дорослих, довіра дітям, виховання без покарань, творча праця і моральна свобода, можливість вибору вчинку, лінії поведінки, способу життя, прийняття відповідальності за свій вибір та інше - важливі гуманістичні принципи, на яких побудована педагогічна система В.О.Сухомлинського. Виховання Людини видатний учений визначає як найуниверсальнішу, найскладнішу і найбагороднішу працю, де органічно поєднується інтимне й громадянське, творячи гармонійну якість – людське щастя.

Визначним чинником, що зумовлює високу педагогічну культуру та ефективність системи Сухомлинського є поради, з якими він неодноразово звертався до педагогів та учнів. Звернення до серця і розуму дитини, а не намагання повчати, вказувати їй, розпоряджатися нею, є найкращим психологічно довершеним інструментом, котрий завжди спрацьовує, викликає відгук дитячої душі, бажання стати кращим. Таким чином відбувається не лише вплив учителя на вихованця, а й поєднання їхніх прагнень, зусиль у спільну дію, виникає об'єднуючий мотив, який забезпечує гуманні стосунки вихователя і дитини, їх педагогічну взаємодію.

В одному з таких звернень читаємо: «Умій відчувати поряд із собою людину, умій розуміти її душу, бачити в її очах складний духовний світ — радість, горе, біду, нещастя. Думай і відчувай, як твої вчинки можуть відбитися на душевному стані іншої людини».

Обґрунтовуючи практичну необхідність гуманних взаємин між вихователем та дитиною, між самими дітьми і взагалі всіма учасниками виховного процесу, педагог переконливо показав, що найцінніше у дитини — її індивідуальність, неповторність внутрішнього світу, своєрідність здібностей, потенційних можливостей.

У ранньому віці закладаються основні напрями розвитку дитини як особистості, вимальовуються головні контури становлення її моральності. Звідси глибока впевненість

В Сухомлинського у винятковій ролі, яку відіграють мати й батько в долі дитини. Чи стане вона Людиною гідною, щасливою і чи принесе своїм життям щастя іншим людям, залежить від того, які зерна посіють батьки в душі дитини, чи зігріють вони її серце теплом любові, правди і справедливості. «Прекрасні діти виростають у тих сім'ях, де мати і батько посправжньому люблять одне одного і разом з тим люблять і поважають людей. Я відразу бачу дитину, в якій батьки глибоко, сердечно, красиво, віддано люблять одне одного. У такої дитини - мир і спокій у душі, стійке моральне здоров'я, широсердна віра в добро, віра в красу людську».

Формування системи цінностей у підростаючого покоління полягає в тому «щоб утвердити в людській душі багате, яскраве, незабутнє дитинство, закарбувати в ньому образи рідної природи, які хвилювали б усе життя. У кожної людини повинен бути куточок, який став незабутнім спогадом про найдорожче – без нього немає людини, немає її морально-емоційного й

естетичного коріння, немає вітерця, який живить непогасне полум'я любові до Вітчизни» (В.Сухомлинський).

Основна увага педагогів повинна надаватись моральному вихованню особистості дитини з пріоритетом загально - людських цінностей, де провідна роль належить сім'ї. Недопустиме лише формальне засвоєння моральних правил. Істинно моральній поведінці може навчити лише саме життя, тобто конкретний життєвий досвід дитини

В. О. Сухомлинський говорить про психологічні умови розвитку відповідальності, насамперед про емоційні переживання. Ласка, радість духовного спілкування з рідними, сердечність, близькість із матір'ю і батьком є джерелом повинності: «Свідомість обов'язку і вихованість дитини виявляються в тому, як вона бере до серця найтонші відтінки почуттів своїх рідних, як вона реагує на їхнє духовне життя».

Гуманістична система ставить в «епіцентр виховання» особистість дитини як найвищу цінність життя. Як справжній гуманіст Василь Олександрович розумів і постійно відстоював значущість гармонійності в розвитку особистості. Визначального значення надає спрямованості навчально-виховної роботи на формування у дітей високих моральних якостей. Центральний стрижень, без якого немислима гармонійна, всесторонньо розвинена особа, на переконання педагога, - це людяність в людині. Саме до цього стрижня прив'язує він все, що отримується дитиною в житті. «Пізнання світу починається для малих дітей з пізнання людини». Ці слова актуальні саме тепер, коли педагогічна наука і практика рішуче стали на шлях гуманізації освіти. Все це знаходить своє відображення у Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні, який наголошує: «Головна мета національної дошкільної освіти – створити сприятливі умови для особистісного становлення і творчої самореалізації кожної дитини, формування її життєвої компетентності, розвитку в неї ціннісного ставлення до світу Природи, Культури, Людей, Самої себе».

Успіх навчально-виховної роботи з дітьми багато в чому залежить від соціокультурного, просторово-предметного розвивального середовища, під яким ми розуміємо потенційні можливості позитивного впливу розмаїття факторів, засобів, норм і методів у їх взаємодії на формування особистості дитини. Дитина не може нічого навчитися, якщо їй не цікаво, складно і нудно. Тому в закладі дошкільної освіти «Зірочка» створено умови, в яких діти можуть і хочуть пізнавати світ різнобічно і весело. Виховний процес засновано на гуманістичних, патріотичних, духовних ідеях відомого педагога В.Сухомлинського.

В аспекті дослідження ціннісних орієнтацій людини В. Сухомлинський звертається до духовних джерел народної педагогіки. Його система гуманно-особистісного підходу мудро осмислена та геніально апробована власним досвідом співжиття проаналізована й узагальнена на сторінках педагогічних творів. Невід'ємна складова взаємодії педагогів з дітьми – опрацювання літературних творів, щоб комплексно формувати

моральні цінності дошкільника. Будь-який його твір, незважаючи на складність, глибинність порушених у ньому проблем, читається легко, як художньо довершена проза чи навіть поезія. Педагогічні ідеї та літературна спадщина В Сухомлинського це найцінніший скарб, який має допомагати дорослим виховувати, а дітям рости.

Рекомендовані твори В. Сухомлинського у становленні загальнолюдських цінностей (за книгою В. Сухомлинського «Я розповім вам казку»)

Моральні цінності	Назва твору	Сторінка
Сім'я – одиниця суспільна, соціальна, психологічна та педагогічна. Являє собою малу групу, утворену на основі взаємної поваги, любові та бажання піклуватися. Має низку параметрів, які її характеризують: склад (повна, неповна, бездітна, багатодітна); відносини (повага, розуміння, підтримка, ігнорування). Єдність і міцність сім'ї забезпечується власною підтримкою, взаєморозумінням, емоційною прихильністю. Нормою існування дорослої людини є приналежність до сім'ї.	Сиві волосинки»	119
	Чому мама так хвалить	180
	Моя мама найгарніша –	182
	Бабуся відпочиває	190
	Три пиріжки	241
	Святковий обід	244
	Намисто з чотирма променями Мамин кавун	344
Щастя – це спосіб прийняття дійсності, який визначається ставленням людини до того, що відбувається з нею і навкруги. Це відчуття повноти і задоволеності життям. Щасливою може бути лише людина, яка хоче бути такою і докладає до цього зусиль.	Тетяна усміхається	86
	Казка про Гуску	169
	Материнські очі	172
	Яблука в осінньому саду	189
	Що таке щастя	192
	Братик народився	194
	Щастя і праця	444
	Які ж ви щасливі	38
	Найщасливіший листочок	69
	Для чого людина живе на світі	526
Найщасливіша людина	526	
Здоров'я – це не просто відсутність хвороби. Це такий стан, при якому людина відчуває повноту життєвих сил, внутрішню енергію, коли вона хоче і може зробити багато чого корисного	Прийшли провідати хвору	122
	Татусеві очі	180
	Хлопчик і хвора мама	195
	Як Сергійко навчився жаліти	257
	Дівчинка та Синичка	296
Дружба – особливі стосунки між людьми, які виникають на основі спорідненості їх поглядів, спільної діяльності чи інтересів. Характеризуються теплотою, емпатією, прагненням підтримати і допомогти. Дружба надає можливість людині відчувати власну затребуваність, важливість для інших. Дружба перевіряється часом та життєвими ситуаціями (випробуваннями).	Глуха дівчинка	300
	Як Зайчик грівся проти Місяця Зайчик і горобина	67
	Мед у кишені	90
	Від верби до тополі	231
	Хлопчик із хворим серцем	237
	По гриби	283
	Квітка дружби	284
	Як Білочка врятувала Ящірку	286
	Як Білочка Дятла врятувала	289
	293	
	294	

	Як Джміль нагодував Бджолу Суниці для Наталі	310
Співпереживання – співчутливе ставлення до інших (людей, тварин, природи), готовність їм допомогти. Співпереживання – уподібнення емоційного стану суб'єкта до стану іншого суб'єкта. Можуть існувати в індивідуальній свідомості суб'єкта та характеризують відповідний рівень міжособистісних відносин. В основі співпереживання лежить емоційна ідентифікація, коли індивід ставить себе на місце іншого.	Гаряча квітка Сонце і Сонечко Хлопчик і Синичка Ялиночка для горобчиків Чому хвилювався В'юн Хуртовина Яблунька оживає Дідусь та Андрійко Радість у дитячих очах Байдужість	64 65 86 88 95 99 100 113 117 139
Краса природи – унікальність і неповторність флори і фауни, милування (спостереження), якими викликають почуття естетичного задоволення. Багатство Світу живої і неживої природи, прикрашає життя людини. Природа створює (забезпечує) умови для існування людства. Почуття та розуміння краси природи є фактором становлення екологічної свідомості. Людині слід прагнути до гармонійної взаємодії з природою. Слід пам'ятати, що ВЗАЄМОдія не може бути ОДНОсторонньою.	Краса, Натхнення, Радість і Таємниця Краплина роси Скільки ж ранків я проспав Райдуга в бурульці Як дзвенять сніжинки Джміль та Лілова Китиця Шматочок моря Скоро зайде сонце Уранці на пасіці Біля ставка Пурпурова квітка Адже сонечко єдине Відлітають лебеді Конвалія в саду А що там за лісом Усе в лісі співає	25 26 28 29 29 32 32 34 35 36 36 39 41 46 438 59
Любов – це високий ступінь емоційного, позитивного ставлення, що виділяє його об'єкт серед інших і переміщує його в центр життєвих потреб та інтересів суб'єкта: любов до Батьківщини, до матері, до дітей. Почуття любові є глибоко інтимним та супроводжується ситуативно виникаючими і змінними емоціями ніжності, захоплення, ревності, що переживаються в залежності від індивідуально-психологічних рис. (Сучасний тлумачний психологічний словник)	Нехай будуть і соловей, і Жук Покинуте кошеня Як Їжачиха приголубила своїх дітей Любов і жорстокість Лист батькові Найласкавіші руки Хай я буду ваша, бабусю	141 117 121 123 182 186 198
Сміливість – риса характеру, яка дозволяє людині здійснювати вчинки у високому розумінні цього слова. Сміливість ототожнюється із хоробрістю, відвагою, гідністю, здатністю говорити правду. Сміливі люди почуваються більш впевненими у собі та незалежними (вільними) від упереджень та загальної суспільної думки.	Мужне Гусеня, Яструб і Пуголовок Як Миколка став хоробрим Літня гроза Як урятувалася Ластівка Боязкий Ляоня Петрик. Собака й кошеня Як Ніна гусака злякалася	9 109 162 200 258 302 341

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти України /наук.кер. А.М. Богуш; кол.авт. : Богуш А.М., Беленька Г.В, Богініч О.Л., (та ін.). – К., 2012. – 26 с.
2. «Педагогічні виміри В.Сухомлинського в сучасному освітньому просторі». Монографія.-К.: Видавничий дім «Слово», 2008
3. Сухомлинський В. О. Вибрані твори.Т.1- К.:Рад.шк.,1976
4. Компас у світі ціннісних орієнтацій дошкільника: навч. посібник / Т.О. Піроженко, С.О. Ладивір, Л.І. Соловійова та ін.-К., Видавничий дім «Слово», 2016.
5. Я розповім вам казку...Філософія для дітей /Василь Сухомлинський; уклад. Сухомлинська О.В. – Х.: ВД «ШКОЛА», 2016. – 576.

Волік Н.М.

аспірантка кафедри соціальної роботи,
соціальної педагогіки та дошкільної освіти
*Мелітопольський державний педагогічний університет
ім. Богдана Хмельницького
м. Мелітополь, Україна*

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. Сьогодні у сфері дошкільної освіти впроваджується значна кількість інновацій різного характеру, спрямованості і значимості, втілюються новинки в організацію, зміст, методику, технологію навчання. Адже дошкільна освіта – це основа, фундамент всієї освіти.

Законом України “Про дошкільну освіту” затверджені державні гарантії у здобутті дошкільної освіти усіх дітей, в тому числі дітей з особливими освітніми потребами.

У статті 33 Закону України “Про дошкільну освіту” зазначено, що держава забезпечує соціальний захист, підтримку дітей дошкільного віку, особливо дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей з особливими освітніми потребами, а також дітей із малозабезпечених та багатодітних сімей [1].

Актуальність обраної теми зумовлено тим, що усім дітям дошкільного віку законодавчо гарантовано право на відвідування державних і комунальних дошкільних навчальних закладів. На ділі ж, отримання якісної дошкільної освіти стикається з низкою труднощів.

Як надалі йтиметься у дослідженні, ми виявили наступну тенденцію: групи компенсуючого типу дуже часто бувають різновіковими. Через те, що суспільною практикою дошкільного виховання було обрано шлях організації освітнього процесу серед одноліток, проблематика різновікових груп розроблена недостатньо. Сучасний український науковець Куліш Р.В. у своїй

статті наголошує, що різновікова дошкільна група має значний розвивальний потенціал, однак організація педагогічного процесу в такій групі вимагає від педагога високої професійної зрілості [3].

Але як саме організувати навчально-виховний процес у групі для дітей із вадами мовлення – питання, яке потребує подальшої розробки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемою організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти займається низка сучасних дослідників (І.І. Любченко, А.К. Микуліна, О.М. Добощ, Т.М. Степанова та інші). Аналіз наукових досліджень свідчить про підвищення за останні роки зацікавленості науковців до питань впровадження інклюзії у дошкільну ланку освіти, що дає підґрунтя до успішного навчання дітей із різноманітними вадами у школі (Кобильченко В.В., Крижановська Т.В.). Найбільший інтерес науковці виявляють до дітей із вадами мовлення. Адже формування мовленнєвої компетентності – одне із пріоритетних завдань всебічного гармонійного розвитку дитини у закладі дошкільної освіти (ЗДО), зокрема у спеціальному компенсуючого або комбінованого типу, де є групи для дітей із порушеннями мовлення. Над цим питанням працюють такі сучасні вчені: Г. А. Каше, С. В. Коноваленко, Ю. В. Рібцун, Т. Б. Філічева, Г. В. Чіркїна, Е. А. Данїлавїчюте, Є. Ф. Соботович, В. В. Тищенко, Л. І. Трофименко та ін.

Мета дослідження. Метою дослідження є окреслити проблеми, які існують в організації дошкільної освіти, у тому числі дітей з особливими освітніми потребами. Як окремий випадок, розглянути організацію освітнього процесу в закладі дошкільної освіти із групами для дітей з вадами мовлення. А також заходи, які здійснює держава в напрямку реалізації завдань інклюзивної освіти, шляхи вирішення вказаних проблем.

Виклад основного матеріалу. Усіх дітей із вадами мовлення умовно можна поділити на дві групи:

1) Діти, у яких розлади мовлення є основною (первинною) проблемою, а на фоні цієї проблеми існують у тій чи іншій мірі психічні (психологічні) розлади;

2) Діти із порушеннями психічного розвитку, у яких вади мовлення – це вторинна проблема, обумовлена першою. Ступінь цих вад також може бути різним.

Згідно цього, можна зробити логічний висновок, що такі діти повинні відвідувати групи відповідно до ступеню тяжкості порушень мовлення. Але вказана диференціація найчастіше вступає у протиріччя із віковими показниками, а отже й кількісною комплектацією дошкільного навчального закладу спеціальними групами. Тобто, якщо у закладі комбінованого типу, наприклад, тільки дві групи для дітей з порушеннями мовлення, то кожна з них виявляється або різновіковою (сформована за діагнозом), або у групі знаходяться діти із різними діагнозами, але одного віку.

Тож, робота педагога у такій групі ускладнена наявністю проблеми вимушеної інтеграції тих чи інших компонентів освітнього процесу,

зважаючи на вік та вади кожної дитини. А отже, вона вимагає цілісного індивідуального підходу та адаптування освітньої програми до вимог розвитку конкретного малюка.

Саме тому, згідно чинного законодавства, чисельність дітей у спеціальних групах не повинна перевищувати 12 осіб у логопедичній та 10 осіб у групах з іншими порушеннями у розвитку [14].

Так склалось, що в роки розбудови молодої української держави (початок – середина 1990-х років), потреба у дитячих садках значно зменшилась, ніж за радянських часів. Тому велика частина дитсадків була закрита. Деякі з них були викуплені приватними особами та підприємствами, частина зайнята іншими державними організаціями, інші віддані під житло; є й такі, що були зовсім залишені без нагляду і до сьогодні вже не придатні до експлуатації.

Так, наприклад, за даними Управління освіти Дніпровської міської ради, на теперішній час існує 19 будівель дошкільних навчальних закладів на території м. Дніпро, що не функціонують або використовуються не за призначенням. За неофіційними даними ця цифра сягає 24.

Проте, останнім часом намітилась певна позитивна тенденція.

Наприклад, інформаційний лист Управління освіти Дніпровської міської ради засвідчує, що принаймні з 2007 року влада почала приймати заходи щодо збільшення кількості груп та дошкільних навчальних закладів. Згідно того ж документу, у період з 2007 по 2015 рік кількість ЗДО у м. Дніпро збільшилась із 153 до 175 ; з 2015 по 2018 рік по області реконструйовано або відремонтовано 51 дитсадок. В 2018 р у Дніпропетровській області відкрито 2 нових ЗДО.

В переліку досягнень, що окреслені в Перспективному плані розвитку міста Дніпро на 2019-2021 роки зазначено, що за 2014-2018 роки відкрито 3 додаткові групи на 60 місць (відповідно до нормативної наповнюваності) у функціонуючих закладах дошкільної освіти (ДНЗ №№ 201, 372, 391). Створено 7 навчально-виховних комплексів із дошкільним відділенням (НВК №№ 27, 37, 42, 48, 71, 87, 120) для 80 вихованців. Реконструйовано приміщення дитячого садка НВК № 103 (відкрито 2 групи для 40 дітей). Запроваджено інклюзивне навчання у 10 закладах дошкільної освіти міста (ДНЗ №№ 43, 107, 112, 164, 209, 323, 337, 340, 350, 375); для забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами віком від 2 до 18 років на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти у місті Дніпрі з 03.09.2018 розпочато роботу КУ “Інклюзивно-ресурсний центр №1” [10, с. 5].

Також, за інформацією Державної служби статистики, на кінець 2018 року є наступні (найсвіжіші з оприлюднених) дані по Україні [2] (табл.. 1-3):

Таблиця 1

Заклади дошкільної освіти, які мають групи спеціального призначення

	Кількість закладів, які мають групи спеціального призначення, од		Кількість груп спеціального призначення, од		Кількість місць у групах спеціального призначення, од		Кількість дітей у групах спеціального призначення, осіб	
	усього	з них для дітей у віці 3 роки і старше	усього	з них для дітей у віці 3 роки і старше	усього	з них для дітей у віці 3 роки і старше	усього	з них у віці 3 роки і старше
Україна	1548	1548	4137	4022	61439	59076	62717	61153
Вінницька	22	22	61	57	776	731	1214	1162
Волинська	18	18	44	43	546	536	602	594
Дніпропетровська	196	196	665	650	9711	9441	10104	9885
Донецька	136	136	331	324	4092	3970	4952	4874
Житомирська	72	72	181	180	2973	2957	2998	2994
Закарпатська	9	9	19	19	259	259	297	297
Запорізька	72	72	210	203	2146	2086	3091	3013
Івано-Франківська	22	22	36	36	524	524	477	474
Київська	125	125	245	243	4090	4020	4094	4060
Кіровоградська	50	50	118	115	1918	1875	2267	2218
Луганська	33	33	55	55	827	827	750	750
Львівська	76	76	157	151	1994	1883	2179	2074
Миколаївська	74	74	174	172	2310	2239	2375	2349
Одеська	44	44	134	128	2289	2179	2485	2397
Полтавська	30	30	88	83	1460	1397	1339	1230
Рівненська	24	24	63	59	1089	1008	877	848
Сумська	72	72	144	139	1924	1858	1968	1898
Тернопільська	17	17	41	40	514	463	693	649
Харківська	91	91	235	228	4070	3983	3775	3697
Херсонська	64	64	176	169	2759	2661	2555	2486
Хмельницька	81	81	165	164	2423	2417	2624	2609
Черкаська	47	47	115	111	2093	1977	1789	1723
Чернівецька	23	23	56	53	895	859	1283	1259
Чернігівська	49	49	98	97	1539	1524	1396	1376
м.Київ	101	101	526	503	8218	7402	6533	6237

Таблиця 2

Кількість дітей у групах спеціального призначення закладів дошкільної освіти за нозологіями

	Кількість дітей у групах спеціального призначення, усього	З них у групах для дітей з порушенням (осіб)					затримкою психічного розвитку
		слуху	мови	зору	інтелекту	опорно-рухового апарату	
Україна	62717	441	38930	7913	1149	7863	6421
Вінницька	1214	–	385	468	–	361	–
Волинська	602	33	321	109	19	105	15
Дніпропетровська	10104	27	4145	910	264	1871	2887
Донецька	4952	–	2869	617	239	724	503
Житомирська	2998	24	2048	146	25	299	456
Закарпатська	297	14	113	52	10	108	–
Запорізька	3091	–	1564	450	21	715	341
Івано-Франківська	477	–	366	64	6	19	22
Київська	4094	–	3643	127	10	257	57
Кіровоградська	2267	3	1489	364	30	334	47
Луганська	750	–	642	59	–	–	49
Львівська	2179	19	1265	173	28	413	281
Миколаївська	2375	–	1729	214	32	13	387
Одеська	2485	42	2067	189	–	122	65
Полтавська	1339	13	443	391	21	225	246
Рівненська	877	–	567	227	58	5	20
Сумська	1968	38	1314	205	40	239	132
Тернопільська	693	13	232	301	20	62	65
Харківська	3775	72	2717	372	52	415	147
Херсонська	2555	8	1889	169	60	267	162
Хмельницька	2624	48	2018	311	57	185	5
Черкаська	1789	–	1363	234	12	142	38
Чернівецька	1283	–	1160	24	38	26	35
Чернігівська	1396	9	943	237	20	44	143
м.Київ	6533	78	3638	1500	87	912	318

Згідно з інформаційно-статистичним бюлетенем МОН [9, с. 6], за результатами роботи закладів освіти в 2017/2018 навчальному році, протягом 2017 року вдалося скоротити чергу більш ніж на 31,5 тисячі місць. Але й досі майже 47 тисяч дітей не мають можливості влаштуватися в дитсадок. На сьогодні в Україні на 100 місць у ЗДО претендує приблизно 113 дітей. На офіційному сайті МОН зазначено: “Попри велику кількість та різноманітність типів закладів, проблема доступності дошкільної освіти в країні є актуальною”. Наприклад, у густонаселених регіонах залишається проблема з нестачею місць. Для того, щоб з боку управлінців та адміністрацій не було зловживань щодо зарахування дітей до закладів, в Україні запровадили електронну чергу. Вона є відкритим і прозорим сервісом для запису у дошкільні навчальні заклади у конкретній місцевості. У такий спосіб діти мають рівні можливості незалежно від статків або соціального статусу їхніх батьків.

Таблиця 3

Заклади дошкільної освіти, які мають інклюзивні групи

	Кількість закладів, які мають інклюзивні групи, од		Кількість інклюзивних груп, од		Кількість місць в інклюзивних групах, од		Кількість дітей в інклюзивних групах, осіб	
	усього	з них для дітей у віці 3 роки і старше	усього	з них для дітей у віці 3 роки і старше	усього	з них для дітей у віці 3 роки і старше	усього	з них у віці 3 роки і старше
Україна	929	916	1284	1246	23475	22875	27465	26636
Вінницька	45	45	52	52	1131	1131	1165	1165
Волинська	17	17	25	23	408	378	525	490
Дніпропетровська	34	34	35	35	601	601	707	707
Донецька	25	25	31	31	465	465	527	523
Житомирська	56	54	76	74	1301	1275	1605	1579
Закарпатська	33	33	40	40	777	777	771	771
Запорізька	49	49	67	67	1255	1255	1270	1267
Івано-Франківська	43	43	57	54	1077	1034	1407	1292
Київська	102	102	136	136	2838	2838	3115	3105
Кіровоградська	9	9	11	11	232	232	223	220
Луганська	18	18	22	21	352	337	348	337
Львівська	72	71	144	141	2433	2388	3792	3723
Миколаївська	38	37	40	39	746	722	804	768
Одеська	36	35	44	42	611	593	467	446
Полтавська	47	46	58	53	1062	991	1346	1231
Рівненська	33	33	40	38	775	735	875	837
Сумська	15	15	16	15	328	310	298	285
Тернопільська	6	6	9	8	149	134	178	160
Харківська	46	44	65	62	1172	1127	1101	1049
Херсонська	20	18	20	18	369	335	378	346
Хмельницька	36	35	73	72	1463	1448	1777	1760
Черкаська	25	25	27	27	539	517	533	519
Чернівецька	49	49	69	67	1307	1264	1802	1741
Чернігівська	23	22	34	32	560	536	778	749
м.Київ	52	51	93	88	1524	1452	1673	1566

Виходячи з вищезазначеного, наголошуємо, що сучасні заклади все ж не справляються із “напливом” дітей, які потребують влаштування у ЗДО. Ця тенденція поширюється і на спецгрупи. Тому в останні роки спостерігається перевищення рекомендованої кількості наповнюваності таких груп на 20-40%.

Такий стан речей не може не відбиватись на якості освітнього процесу, у тому числі і у групах, що розглядаються. Велика частка зусиль з організації навчання та виховання в цьому випадку покладається на інших спеціалістів закладу, які працюють у таких групах, та реалізується у тому числі завдяки помічнику вихователя спеціалізованої групи закладу.

Іншим чинником, що також впливає на успішність освітніх заходів, є низький рівень психолого-педагогічних знань батьків. Це впливає на їхню здатність підтримати та зрозуміти вимоги та рекомендації

педагога та інших спеціалістів, і, врешті-решт, підтримати та зрозуміти свою дитину.

Тож, у свої права тут вступає знайоме кожному педагогу поняття “робота з батьками”. На жаль, батьки саме таких дітей, рідше всього дослухаються до порад педагога. Це, перш за все, викликано небажанням визнати серйозність тих чи інших проблем у дитини; по-друге – небажанням самим виконувати рекомендації спеціалістів, нездатність організувати свій час таким чином, щоб була можливість приділити увагу своїй дитині.

З метою розширення переліку форм роботи з батьками, на сайті Інституту інноваційних технологій і змісту освіти у рубриці “Дошкільна освіта” деякий час активно працювала сторінка для батьків “Форум сім’ї – телефон довіри з питань дошкільної освіти” з розділом “Електронна пошта для батьків” (<http://iitzo.gov.ua/forum-simji/>). За допомогою цього ресурсу, батьки мали змогу обговорити актуальні питання дошкільної освіти, обмінятися досвідом розвитку і виховання дітей дошкільного віку, задати запитання та отримати обґрунтовані відповіді і науково-методичні консультації фахівців з питань розвитку дітей дошкільного віку. Наступним кроком до діалогу з батьками та громадськістю в цілому, стала наступна подія. Міністерством освіти і науки України, за сприяння Національного Демократичного Інституту та ВІ “Активна Громада” від Інституту “Республіка” у шести містах України (Києві, Дніпрі, Харкові, Одесі, Львові та Тернополі) із залученням учасників з інших областей України були ініційовані публічні консультації “Якісна і доступна дошкільна освіта”, що тривали протягом листопада-грудня 2019 року. В цілому участь у консультаціях (офлайн та онлайн) взяли близько 3 тис. осіб. При цьому зазначаємо, що МОН вперше у форматі активного діалогу із вихователями та керівниками ЗДО, освітніми управліннями, засновниками комунальних та приватних ЗДО, представниками громадських організацій та батьківської спільноти напрацьовували спільні рішення з питань критеріїв якості дошкільної освіти, організації освітнього процесу в ЗДО, побудови ефективної мережі закладів освіти, запровадження альтернативних форм здобуття дошкільної освіти та побудови ефективної організаційної діяльності тощо.

Наступна, дуже делікатна проблема, з якою стикаються дошкільні заклади, причому незалежно від виду (загальний, компенсуючий або комбінований) – це проблема фінансування.

Наша країна переживає не найкращі часи свого розвитку. Тому заклади освіти потерпають від нестачі фінансування з боку держави. Найчастіше, бюджетні “недоліки” доводиться виправляти батьківській громаді. Але зараз почастишали випадки, коли батьки не виявляють бажання співпрацювати у цьому напрямку з адміністрацією закладу. Мотивується така бездіяльність, насамперед, правами батьків з боку законодавства, у чому вони (батьки), без сумніву, мають рацію. Інша причина – нестабільне фінансове становище самих батьків, загальне зниження матеріального

становища громадян нашої держави. Тому виникає проблема недостатнього забезпечення матеріально-технічної бази для проведення повноцінного освітнього процесу.

Ця проблема найбільш значуща у групах компенсуючого типу, бо кількість дітлахів, що їх відвідує в 2-3 рази менша ніж у групах загального розвитку. А, отже, і батьків, спроможних фінансово підтримати – відповідно менше. В супереч цьому, дидактичного та розвивального матеріалу, необхідного для роботи у таких групах повинно бути більше та він має бути різноманітнішим.

Позитивним важелем у бік держави з цього питання виступає забезпечення дошкільників, які відвідують компенсуючі групи, безкоштовним харчуванням [7].

Окреслимо іще одну важливу проблему в організації дошкільного життя.

Згідно реформи освіти, що проводилась в Україні наприкінці 1980-х років [8], діти яким виповнилося на той момент 6 років, пішли у так званий “нульовий” клас загальноосвітньої школи. Натомість, вони не відвідували підготовчу до школи групу у дитсадку. Це було викликано прагненням влади більш вдало організувати адаптацію дитини-дошкільника до шкільного життя. Чи то через невдалий результат такого експерименту, чи то через розпад держави під назвою Радянський Союз, ці нововведення дуже скоро були відмінені. Але повертати підготовчу до школи групу ніхто не збирається і досі. Тому навантаження на “старшу” дошкільну групу значно зросло. Її відвідують і ті діти, яким на 1 вересня виповниться шість років і ті, яким виповниться сім. Адже законодавчо немає строгої норми приймати дітей до школи з шести років, тим більш, що психологи радять більшості дітей іти до школи з семи. Це пояснюється тим, що саме 7 років – граничний вік для дитини; вік, коли у психічних процесах відбувається так звана «криза семи років». Дитина переходить на іншу ланку у своєму психічному розвитку, більш спрямовану на навчальну діяльність. Досвід багатьох батьків свідчить про правильність такого підходу. У великій мірі, це цілком логічно стосується дітей із затримкою у розвитку. Тому є такі з цих дітей, які й у сім років залишаються у дитсадку. Наявність таких дітей теж треба враховувати при складанні навчального-виховного плану занять.

Повернення до структури груп підготовчої до школи групи, усунула б іще один нюанс. Справа в тому, що все частіше до дитячого закладу влаштовуються діти, які мають певні дефекти у мовленні, але для направлення до логопедичної групи, не у всіх вони є достатніми. Як показує практика, при успішній організації освітнього процесу, більшість вихованців цілком долають такі дефекти до початку сьомого року життя. А це означає, що у школу мали б вступати діти вже без особливостей у мовленні, що у свою чергу, полегшило б їх адаптацію до шкільного життя. Маємо зазначити, що концепція так званої Нової Української Школи (НУШ), частково долає вказані труднощі, але повністю не усуває їх. Більш того, на нашу думку,

впровадження НУШ вирішило одні питання, але поставило інші, через що існують деякі протиріччя в наступності дитячого садка та школи.

Аналізуючи заходи, що Україна проводить у рамках інклюзивної освіти, можна відверто заявити, що більша їх частина припадає на організацію саме шкільного навчання. Дошкілля ж потерпає від недостатньо серйозного ставлення держави до освіти дітей віком до семи років, хоча загальновідомим є той факт, що дошкільний вік є сенситивним для формування основних засад становлення особистості.

Якщо підсумувати усі наведені проблемні питання, то можна зробити висновок – державі і надалі необхідно ще більше приділяти увагу розвитку освітньої галузі, особливо ж організації освітнього процесу дошкільників, у тому числі із особливими освітніми потребами, серед яких і діти-логопати.

Проте, не можна не відзначити позитивних зсувів у цій області. Наказом від 20.05.2016 р. № 544 “Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 04 листопада 2010 року № 1055” була введена посада асистента вихователя дошкільного навчального закладу з розрахунку одна штатна одиниця на одну групу [5]. Але довгий час не було відповідного професійного найменування роботи (посади) у Класифікаторі професій та не визначено механізм реалізації інклюзивного навчання в Типових нормативах № 1055. З 01.10.2015 р. у Класифікаторі професій [4] нарешті з’явилася посада “асистент вихователя дошкільного навчального закладу”(код 3340 “Інші фахівці в галузі освіти”). Тим часом доводиться констатувати, що на сьогоднішній нормотворці не визначилися з посадовим окладом для асистента вихователя ДНЗ. Хоча асистент вихователя інклюзивної групи закладу дошкільної освіти теж повинен проходити атестацію на предмет відповідності його займаній посаді, але залежність встановлення йому тарифного розряду від наявності в нього кваліфікаційної категорії схемою тарифних розрядів – додатком 9 до Наказу МОНУ № 557 від 26.09.2005 р. не передбачена. Тарифний розряд йому встановлюється за результатами атестації. Може бути присвоєний 10, 11 або 12 тарифний розряд. Згідно пункту 2 Наказу МОНУ № 557 право встановлювати працівникам закладів та установ освіти конкретні розміри посадових окладів відповідно до затверджених цим наказом схем тарифних розрядів надано керівникам навчальних закладів та установ освіти у межах затвердженого фонду заробітної плати [8].

Слід зазначити, що нині в освітньому процесі у групах для дітей з вадами мовлення використовуються наступні програми, затверджені МОН України:

1. Програма розвитку для дітей із затримкою психічного розвитку “Віконечко” (за ред. Л.І. Прохоренко);
2. Програма розвитку дітей “Корекційна робота з розвитку мовлення дітей п’ятого року життя із фонетико - фонематичним недорозвитком мовлення” (автор Ю. Рібцун);
3. Програма розвитку дітей “Корекційне навчання з розвитку

мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення” (автор Л. Трофименко).

Перелік наведених програм, в тій чи іншій мірі, повсякчасно використовується у роботі закладів компенсуючого та комбінованого типу, але не є вичерпним.

Висновки. Таким чином, шляхами для подолання труднощів, пов’язаних із впровадженням якісної дошкільної освіти у нашій державі є:

1. Розширення мережі дитячих садків шляхом будівництва та введення в експлуатацію нових будівель дошкільних навчальних закладів; відтворення та повернення до експлуатації за призначенням вже існуючих будівель;

2. Підвищення психолого-педагогічних знань батьків з питань навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами (у тому числі, із вадами мовлення);

3. Збільшення об’ємів фінансування дошкільної ланки освіти, контроль за цільовим розподілом цих коштів;

4. Повернення до структури дошкільного навчального закладу підготовчої до школи групи;

5. Владнання проблем із встановленням ставки асистента вихователя в інклюзивній групі.

Тож, складання повноцінного пазлу із зазначених елементів освітнього простору – завдання не з легких. Цим на місцях займається вихователь спеціалізованої групи вкупі із іншими спеціалістами, у супроводі вихователя-методиста дошкільного закладу. Та незаперечливим фактом є те, що дошкільним навчальним закладам компенсуючого типу необхідна безперервна підтримка з боку держави. Успіх у складанні цього “кубіка Рубіка” в сучасних умовах – це успіх усього педагогічного колективу у вихованні та навчанні повноцінної особистості, враховуючи особливості розвитку дитини. А успіх педагога – це успіх дитини, успіх сім’ї, суспільства, та як кінцевий результат, успішна та розквітаюча країна.

Література

1. Закон України “Про дошкільну освіту” від 11.07.2001р. №2628-III (Ред. від 18.03.2020 р). – Режим доступу до джерела інформації: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>;

2. Дошкільна освіта в Україні [Еxcel-таблиці]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>;

3. Куліш Р. В. Використання педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського в організації навчання і виховання дітей у різновіковій групі дошкільного навчального закладу / Р. В. Куліш // Педагогічний дискурс. - 2011. - Вип. 10. - С. 276-281. – Режим доступу до джерела інформації: http://nbuv.gov.ua/UJRN/peddysk_2011_10_69;

4. Класифікатор професій. – Режим доступу до джерела інформації: <https://www.rabota.kharkov.ua/professions/proflist?profcode=3340>;

5. Наказ МОНУ від 20.05.2016 р. № 544 “Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 04 листопада 2010 року № 1055” <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0821-16>;

6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 20 лютого 2002 року №128 “Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах”. – Режим доступу до джерела інформації: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0229-02>;

7. Наказ МОНУ “Про затвердження Порядку встановлення плати для батьків за перебування дітей у державних і комунальних дошкільних та інтернатних навчальних закладах” від 21.11.2002р. №667. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0953-02>;

8. Наказ МОНУ “Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ” № 557 від 26.09.2005 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1130-05>

9. Об основных направлениях реформы общеобразовательной школы // Библиотека нормативно-правовых актов СССР. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.libussr.ru>.

10. Освіта в Україні: базові індикатори. Інформаційно-статистичний бюлетень результатів діяльності галузі освіти у 2017/2018 н. р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://iea.gov.ua/byuleteni/>;

11. Перспективний план розвитку міста Дніпро на 2019-2021 роки. [Електронний ресурс] – Режим доступу до джерела інформації: https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/2019remove_DNIPRO_REGION.pdf;

12. Програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку від 3 до 7 років “Віконечко” / за ред. Л.І. Прохоренко. – 2018.– 236 с.

13. Рібцун, Ю. В. Корекційна робота з розвитку мовлення дітей п'ятого року життя із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення : програмно-методичний комплекс / Ю. В. Рібцун. – К., 2012. – 258 с.

14. Спільний наказ Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я України від 06.02.2015 № 104/52 “Про затвердження Порядку комплектування інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах”. – Режим доступу до джерела інформації: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0224-15>

Мороз Н.А.,

вихователь-методист

Дошкільний навчальний заклад № 29

м. Луцьк, Волинська область

Галицька Є.А.,

вихователь дитячого садка

Дошкільний навчальний заклад № 29

м. Луцьк, Волинська область

**«ОЗДОРОВЧО-ФІЗКУЛЬТУРНИЙ ПАРК. ЗДОРОВ'Я/TIME»:
ВІТАГЕННИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ДОШКІЛЬНИКІВ**

Здоров'я – основне джерело щастя, радості батьків, педагогів, суспільства в цілому. Сучасна наука розглядає здоров'я як складний феномен глобального значення, що становить собою цілісність чотирьох сфер: фізичної, психічної, соціальної та духовної. Життя доводить, що проблему збереження здоров'я можна назвати, без перебільшення, найважливішою проблемою для розвитку освіти в Україні на майбутнє [2, с. 5].

Саме заклад дошкільної освіти є першою ланкою системи безперервної освіти у становленні та розвитку особистості. Відповідно до Законів України «Про дошкільну освіту», «Про фізичну культуру і спорт», «Про охорону дитинства», Національної доктрини розвитку освіти визначено, що пріоритетним напрямком діяльності ЗДО є формування в дітей ціннісного ставлення до власного здоров'я, прищеплення корисних звичок та формування навичок здорового способу життя.

У Базовому компоненті дошкільної освіти освітньою лінією «Особистість дитини» обумовлено, що на кінець дошкільного періоду у дітей повинна сформуватись здоров'язбережувальна компетенція. Це можливо лише за умов забезпечення неперервності та комплексності освітнього впливу на особистість дитини [1, с. 6-7].

Здоров'язбережувальний педагогічний процес у загальному розумінні - це процес виховання і навчання дітей дошкільного віку у режимі здоров'язбереження і здоров'язбагачення, спрямований на забезпечення фізичного, психічного, соціального і духовного благополуччя.

Здоров'язбережувальні технології в дошкільній освіті – це технології, спрямовані на вирішення завдання збереження, підтримки і збагачення здоров'я суб'єктів педагогічного процесу в ЗДО: дітей, педагогів і батьків вихованців. Метою здоров'язбережувальних технологій стосовно дошкільників є забезпечення максимально високого рівня їхнього здоров'я та виховання валеологічної культури як сукупності усвідомленого відношення дітей до здоров'я і життя людини, знань про здоров'я і вмінь оберігати, підтримувати, зміцнювати його, валеологічної компетентності; стосовно

дорослих – сприяння становленню культури здоров'я, в тому числі культури професійного здоров'я вихователів та валеологічній просвіті батьків вихованців [3, с. 23-26].

Враховуючи специфіку нашого закладу дошкільної освіти компенсуючого типу, у якому виховуються діти з ранніми проявами тубінінфекцій та згасаючими формами туберкульозу була розроблена та апробована здоров'яформувальна педагогічна технологія «Оздоровчо-фізкультурний парк: Здоров'я/Time», яка передбачає сукупність педагогічних, психологічних, медичних впливів, спрямованих на захист і забезпечення здоров'я дошкільнят.

Здоров'яформувальна педагогічна технологія «Оздоровчо-фізкультурний парк: Здоров'я/Time» - це технологія, яка являє собою цілісну систему оздоровчо-виховних, корекційно-розвивальних, профілактичних заходів впливу на дошкільників, спрямованих на їх оздоровлення у ході розвитку, виховання і навчання та здійснюється у процесі взаємодії дитини, батьків, педагогів і медичних працівників.

Панораму здоров'яформувальної педагогічної технології «Оздоровчо-фізкультурний парк: Здоров'я/Time» умовно виокремили за трьома взаємопов'язаними, об'єднаними ключовими позиціями секторами: профілактично-оздоровчий, фізкультурно-спортивний, педагогічна взаємодія з батьками.

Перший сектор – профілактично-оздоровчий - заходи впливу на дітей, спрямовані на збереження, підтримання і зміцнення здоров'я та охорону життя, організація профілактичних заходів. Алгоритм діяльності щодо досягнення мети репрезентовано:

- лікувально-профілактичними заходами (оздоровлення дошкільників за допомогою фізіо-, фіто-, фармако-, психотерапевтичних міроприємств відповідно до розробленого комплексного плану оздоровлення, з використанням технології організації моніторингу їх здоров'я);

- забезпеченням психологічної безпеки особистості (психологічно комфортна організація режимних моментів, оптимальний руховий режим, правильний розподіл фізичних та інтелектуальних навантажень, використання прийомів релаксації в режимі дня, урахування індивідуальних особливостей та інтересів; технології психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей в освітньому процесі);

- гігієно-профілактичними заходами (збереження здоров'я дошкільників через раціональну організацію освітньої діяльності; гігієнічних вимог до максимального навантаження на дітей в організованих формах навчання, створення умов для оздоровчих режимів);

- екологозберігаючими заходами (розвиток здоров'я при формуванні екологічно доцільних відношень дітей з оточуючим середовищем, валеологізація освітнього простору);

- освітніми заходами (навчання та організація діяльності дошкільників по збереженню здоров'я через актуалізацію їх особистісного

росту; створення умов для самореалізації; розвитку рефлексивних здібностей);

- забезпечення безпеки життєдіяльності (навчання дітей методам збереження здоров'я, життя в надзвичайних ситуаціях, обумовлених природними, технологічними й побутовими факторами);

- професіональними заходами (виховання здорової особистості з пріоритетом на розвиток духовного життя дітей дошкільного віку).

Змістове наповнення сектору:

1. Профілактично-лікувальні технології, у склад яких входять сезонні профілактичні технології – часникова терапія, фізіо-, фіто-, арома-, вітамінотерапії; профілактичні технології – масаж, гімнастика, загартування організму за допомогою природних чинників; раціональне харчування; оздоровчий біг; хвилинки-здоровинки.

2. Оздоровчі технології терапевтичного спрямування – арт-, казко-, сміхо-, звуко-, музико-, кольоро-, ігротерапії, пісочна терапія, танцювально-рухова терапія, аутотренінг та релаксація.

3. Інноваційні оздоровчі технології – елементи художньої гімнастики, пальчикова гімнастика, дихальна та звукова гімнастики, імунна гімнастика, психогімнастика, фітболгімнастика, стретчинг, психофізична, антистресова гімнастики, йога, міогімнастика.

Другий сектор – фізкультурно-спортивний - заходи впливу на дітей, спрямовані на досягнення високої якості роботи з фізичної культури, що має на меті оптимізацію рухового режиму, своєчасне формування у дошкільнят життєвоважливих рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей.

Алгоритм діяльності щодо досягнення мети репрезентується через технології розвитку фізичних якостей, рухової активності, виховання звички до щоденної фізичної активності; знання про власний організм, про охорону здоров'я; залучення вихованців до рухової культури, що охоплює заняття з фізичної культури, малі форми активного відпочинку; розвиток у дітей інтересу до різних видів спорту, становлення у них спрямованості до самовдосконалення, розвиток упевненості в своїх силах, виховання вольових якостей.

Форми роботи: колективні, щоденні заняття з фізичної культури, ранкова гімнастика, гімнастика пробудження, фізкультурні паузи, фізкультурні хвилинки, рухливі ігри, фізичні вправи, походи за межі закладу, фізкультурне дозвілля: фізкультурно-спортивні свята, розваги, тижні здоров'я, самостійна рухова діяльність, індивідуальна робота з фізичного виховання, спортивні ігри та вправи.

Третій сектор – педагогічна взаємодія з батьками – заходи впливу на батьків вихованців, які практично реалізуємо за принципом активної взаємодії колективу закладу дошкільної освіти та сім'ї заради збереження пріоритетів зміцнення здоров'я дітей, їхнього розвитку. Формами роботи є: консультативна, навчальна, наочно-інформативна, практична.

Метою здоров'яформувальної педагогічної технології «Оздоровчо-

фізкультурний парк: Здоров'я/Time» є створення сприятливих умов для повноцінного проживання дітьми дошкільного дитинства, для їх оздоровчо-фізкультурного розвитку з використанням інноваційних, здоров'язбережувальних технологій, що допоможуть стати фізично і психічно здоровими, творчо активними, радісними, енергійними.

Впровадження даної технології педагогічним колективом ЗДО №29 допомагає розв'язати низку завдань, а саме:

- інтелектуальний і особистісний розвиток дітей з врахуванням вікових індивідуальних особливостей;

- забезпечення збереження, зміцнення здоров'я вихованців, підвищення функціональних і адаптивних можливостей організму, стійкості до захворювань, негативних впливів навколишнього середовища специфічними та неспецифічними методами, формування ціннісного відношення до здорового способу життя;

- формування життєво необхідних рухових умінь і навичок дошкільників у відповідності з їх індивідуальними психофізіологічними особливостями, розвиток фізичних якостей, моральних засад особистості, корекція психомоторних порушень;

- просвітницько-розвивальна робота з батьками вихованців з формування звички вести здоровий спосіб життя та підвищення їхньої ролі у профілактичній роботі з оздоровлення своїх дітей.

Успішне вирішення поставлених завдань можливе за умови цілеспрямованого використання відомих фізкультурно-оздоровчих методик та інноваційних технологій, адаптованих віковим особливостям дошкільників, комплексного застосування оздоровчо-фізкультурних заходів впливу на дітей.

Усю роботу з формування у вихованців знань про здоровий спосіб життя і навиків правил поведінки зі збереження та зміцнення здоров'я будуємо на основі провідної діяльності дітей дошкільного віку – ігровій – та реалізуємо послідовно протягом усього періоду дитинства через усі види діяльності, охоплюючи всі сторони їх життєдіяльності у закладі дошкільної освіти. Не просто здійснюємо цілеспрямоване використання відомих фізкультурно-оздоровчих методик та інноваційних технологій, а створюємо єдиний процес взаємодії вихователя і дітей, де гармонійно переплітаються різні освітні галузі.

Безпосередню освітньо-оздоровчу діяльність з дошкільниками ведемо за допомогою занять оздоровчо-фізкультурної спрямованості, які допомагають вихованню у них інтересу до рухів, цільових установок на здоров'я і здоровий спосіб життя.

Пріоритет у виховній та освітній діяльності надаємо інтеграції освітніх ліній та здійснюємо у режимі дня не лише у процесі специфічних фізкультурних та спортивних ігор, вправ, занять, але і при організації усіх видів дитячої діяльності, використовуючи технології збереження, стимулювання здоров'я дітей; технології навчання здорового способу життя;

корекційні технології через фізкультурні хвилинки, дидактичні ігри з елементами рухів, рухливі ігри тощо. При цьому в кожній освітній галузі в різних видах дитячої діяльності є можливість акцентувати увагу вихованців на правилах збереження здоров'я.

Наприклад, у ході дослідницької діяльності чи спостереженні, у процесі проектування чи читанні художньої літератури розглядаємо питання культури здоров'я, основ здорового способу життя, правил здоров'язбережувальної поведінки.

В першу половину дня більшу частину часу відводимо виховній освітній діяльності, тому освітній процес будемо таким чином, щоб уможливити проведення оздоровчо-фізкультурних впливів на дитину. Практично побут у ЗДО організуємо так, щоб діти мали змогу вправлятися у навиках гігієни і самообслуговуванні, правилах догляду за своїм тілом. Розпорядок дня у групах дає можливість дошкільнятам отримувати необхідні знання найбільш небезпечних факторів ризику для здоров'я і життя; знання про те, як улаштована людина, про користь загартування організму, знання про свій фізичний розвиток, рівні фізичної підготовленості, сформувати звичку щоденних фізкультурних вправ. Години призначені для денної прогулянки використовуємо для профілактичних заходів у групових приміщеннях: наскрізне провітрювання, кварцування.

Часовий відрізок обід-сон відводимо для організації лікувально-оздоровчих і загартовуючих процедур: якісно повноцінний обід, полоскання рота і горла настоєм трав кімнатної температури. Після денного сну з дошкільниками проводимо фізіотерапевтичні процедури та під музичний супровід дихальну гімнастику, кінезіологічну гімнастику, самомасаж, точковий масаж, оздоровчий біг (у полегшеному одязі), босоходіння по масажних килимках у поєднанні з повітряними ваннами.

Як показує практика, жодна найкраща оздоровчо-фізкультурна діяльність не зможе дати позитивних результатів, якщо вона не здійснюється у тріаді «діти-батьки-педагоги». Якщо батьки та люди з найближчого оточення, а саме вони є наставниками, ідеологами у житті кожної дитини, не зорієнтовані на здоровий спосіб життя, це стає на заваді її повноцінного розвитку, програмує ставлення до власного здоров'я. Тому особливу увагу приділяємо просвітницькій роботі, зокрема, озброюємо батьків знаннями спеціальної педагогіки і психології, розширюємо знання щодо організації здорових умов життя в родині, способів фізичного розвитку, навчаємо батьків конкретним прийомам допомоги дітям з оздоровлення без ліків.

Ефективність упровадження здоров'яформувальної педагогічної технології «Оздоровчо-фізкультурний парк: Здоров'я/Time» прослідковується в зростаючому рівні компетентності педагогів у питаннях здоров'язбереження, а також в активізації оздоровчої діяльності закладу. В кінцевому результаті це позитивно вплинуло на розвиток фізичних якостей дітей; посприяло підвищенню рівня їх фізичної підготовленості; позначилось на стані здоров'я, що проявилось у зниженні рівня загальної захворюваності;

вплинуло на їх психофізичне здоров'я, розвиток і саморозвиток.

В цілому, отримані дітьми знання сприяли зростанню у них рівня сформованості здоров'язбережувальної компетентності.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція)/наук. кер. А.М. Богуш; авт. кол.: А.М. Богуш, Г.В. Беленька, О.Л. Богініч та ін.// Спецвип. журн. «Вихователь-методист дошкільного закладу». – К., 2012. 30с.
2. Богініч О.Л. Фізичне виховання, основи здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку: навч. метод. посібник- 2-ге вид. – Київ: Генеза, 2014. –128 с.
3. Смольникова Г. Здоров'язбережувальні та здоров'я-формувальні технології. Методичні рекомендації //Дошкільне виховання – 2013. – № 7 – 23 – 26 с.

Гніровська О.З.,

вихователь-методист дитячого садка
Дошкільний навчальний заклад № 10
м. Луцьк, Волинська область

ДЕНЬ БАТЬКІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ВЕКТОР ПОШУКУ

«Реформування освіти, зміна підходів до взаємодії з батьками вихованців передбачає і зміну поглядів на організацію роботи з родинами в закладі дошкільної освіти, оскільки вони також є активними учасниками освітнього процесу» – переконаний колектив закладу дошкільної освіти № 10 міста Луцька Волинської області. Тому з великим задоволенням прагнемо поділитися творчими ідеями та напрацюваннями педагогів закладу «Волиняночка» щодо проведення Дня батьківського самоврядування.

Впровадження нетрадиційних форм і методів роботи з родинами сприяє організації інноваційної просвітницької роботи, професійній самореалізації, обміну кращим досвідом в роботі колективу.

Використання нетрадиційної форми роботи – дня батьківського самоврядування – передбачає активну участь родин в освітньому процесі. В основі педагогіки партнерства, яка заявлена у Концепції Нової української школи, передбачено взаємодію, спілкування та співпрацю між педагогом, дитиною і батьками. Відповідальні батьки особливо зацікавлені й охоче діляться з вихователями та іншими працівниками своїми думками, ідеями щодо організації процесів харчування, оздоровлення, фізичного виховання, творчості.

Сьогодні важливо, щоб традиційні методи роботи з родинами стали наповненими сучасним змістом, новими пріоритетами. Батьки виступають

справжніми партнерами і однодумцями. За таких умов можна легко досягти успіху та бажаного результату. Тому означена форма роботи стала для колективу актуальною.

Третій рік у закладі дошкільної освіти в рамках Дня відчинених дверей проводиться і День батьківського самоврядування. Уже можемо говорити про його переваги, які дають можливість повноцінної взаємодії батьків, педагогів, дітей.

Участь батьків представлена різноманітними способами організації спільної діяльності з вихованцями та педагогами, яка здійснювалась на основі соціальної перцепції за допомогою спілкування, використання ІКТ, проведення майстер-класів, інтелектуальних ігор, батьківських майстерень, тощо. Було продемонстровано ефективність самоврядування, власні захоплення, хобі, традиції сімейного виховання. Педагоги налагодили емоційні та психологічні контакти із сім'ями, з'ясували їх загальну та педагогічну культури, виробили єдині вимоги до дітей, обговорили певні моменти неординарної поведінки дошкільників.

Сім'я та заклад дошкільної освіти – два важливі інститути соціалізації дитини. Про це наголошує Базовий компонент дошкільної освіти: «Дошкільний заклад виступає своєрідним посередником між вузьким родинним колом, з якого виходить малюк, і незнайомим світом, до життя якого він має прилучитися» [1]. Тому ми маємо зрозуміти, що виховні функції ЗДО та сім'ї є різними, але для всебічного розвитку дитини необхідна їх взаємодія. Якщо заклад сприяє інтеграції дитини в соціумі, то сім'я повинна забезпечити індивідуалізацію розвитку дитини.

Великий тлумачний словник сучасної української мови трактує «самоврядування» як форму управління, за якої суспільство, певна організація, господарська чи адміністративна одиниця тощо має право самостійно вирішувати питання внутрішнього керівництва.

Проаналізувавши визначення у наукових джерелах (А. Макаренко, В. Сухомлинський) можемо у контексті нашої роботи виокремити фактори, які впливають на участь у самоврядуванні:

- розвиток організаторських здібностей;
- формування почуття відповідальності та ініціативи;
- забезпечення активності усіх учасників освітнього процесу.

Метою проведення Дня батьківського самоврядування є визначення спільних позицій закладу дошкільної освіти та родини, які спрямовані на ціннісні орієнтири у вихованні й розвитку.

Завдання Дня батьківського самоврядування:

- забезпечити партнерську взаємодію, змодельовати та дослідити психолого-педагогічні умови виховних впливів обох сторін;
- проаналізувати та визначити ефективні фактори співпраці.

З цією метою розробили алгоритм проведення Дня батьківського самоврядування, який складається з трьох етапів:

- 1) підготовчий або організаційний;

- 2) практичний;
- 3) рефлексивний.

На підготовчому етапі провели діагностику (анкетування, співбесіди) з метою виявлення найбільш зацікавлених питанням здоров'язбереження членів сімей, а також дотичних до медицини за професіями. Напередодні провели День відчинених дверей, у рамках якого батьки мали можливість спостерігати за роботою медичних працівників закладу, харчоблоку, вихователів, помічників вихователя. Батьки визначилися з тими професіями, які їх зацікавили, у яких вони хотіли себе випробувати.

Учасники мали унікальну можливість побувати у ролі вихователів, керівників гуртків, керівників музичних, сестри медичної, помічників вихователя і подивитися на життя дитячого садка «зсередини». Отримавши консультації, обговоривши плани співпраці, організаційні моменти батьки приступили до практичної діяльності. Підсумком роботи стала зустріч за «круглим столом» (рефлексивний етап), на якій учасники мали можливість поділитися враженнями, позитивними та проблемними питаннями.

Важливою була не лише думка батьків, а й враження самих вихованців від незвичайного для них дня, коли мама чи тато виступали в ролі вихователів, керівників музичних, хореографа, сестри медичної і т.д.

Отже, завдяки Дню самоврядування змінився характер взаємин батьків, педагогів, дітей та інших категорій працівників. Набагато зрозумілішою стала суть і важливість кожного учасника в освітньому процесі, усвідомленим рівень відповідальності за спільну справу, життя та здоров'я дитини. Саме така форма роботи дає можливість створити проблемно-дискусійне поле, яке звільнене від однозначності думок, інтерпретації інноваційного досвіду, що представляється.

Колектив закладу дошкільної освіти № 10 багато робить для того, щоб спілкування з батьками було насиченим і цікавим. З одного боку, педагоги зберігають все краще і перевірене часом, а з іншого – шукають і прагнуть запроваджувати нові, ефективні форми взаємодії з родинами вихованців. Спільний успіх визначається інтуїцією, ініціативою, терпінням педагогів і батьків, умінням неухильно слідувати обраної мети. Своєрідним підсумком Дня батьківського самоврядування традиційно є випуск «сімейних газет».

Сімейні газети

Мета: сприяти згуртуванню колективу батьків і педагогів, залучати до просвітницької діяльності, поширювати та пропагувати кращий досвід сімейного виховання на шпальтах газети.

Цікавим доповненням Дня батьківського самоврядування є випуск «Сімейної газети». У створенні газети можуть брати участь окремі родини вихованців, адміністрація ЗДО, педагоги, фахівці, діти.

Спеціальні випуски газет призначаються для всіх учасників освітнього процесу. Вони розкривають традиції суспільного і сімейного виховання, методичні рекомендації з питань дошкільної освіти. Можуть бути тематичними або містити поради з різних напрямків діяльності. Також

можуть бути гумористичного, розважального, інтелектуального, педагогічного, медичного, психологічного, народознавчого та іншого спрямування.

Сімейні газети можуть мати різну форму відображення:

- у вигляді плакату, банера тощо;
- у вигляді різних предметів, макетів (квітки, сонечка);
- плоскі та об'ємні тощо.

Вони можуть декоруватися малюнками, світлинами, аплікацією з обов'язковими підписами. Рекомендовано, щоб вони містили достовірну, науково-пізнавальну, корисну інформацію.

Вимоги до тексту:

- тематична газета має містити назву та прізвища, імена, по батькові редакторів (хто підготував випуск);
- текст має містити заголовок, виділений жирним шрифтом, величина якого не менша, ніж 20 кеглів;
- текст має містити коротку, змістовну та корисну інформацію, поради;
- текст може бути віршований та прозовий;
- шрифт має бути читабельним, величиною не меншою, ніж 16 кеглів.

Газети розміщуються у зручному для ознайомлення місці, на рівні очей людини.

Періодичність випуску газет визначається адміністрацією, педагогічним колективом, запитам та потребами батьків й закладу.

«Батьки – артисти, діти й педагоги – глядачі»

Мета: сприяти зближенню в дитячій свідомості образів педагога та членів сім'ї за рахунок набуття найближчими людьми спільних рис, певного уподібнення, проведення батьками музично-хореографічних занять, спектаклів, дійств.

Більшість сучасних родин активно намагається залучити своїх дітей до світу мистецтва. У керівників музичних закладу дошкільної освіти в арсеналі заходів, до яких залучені батьки, визначено найбільш ефективною та результативною формою мистецького самоврядування «Батьки – артисти, діти й педагоги – глядачі». Саме дана форма роботи демонструє дітям яскравий приклад розкриття творчих здібностей батьків перед іншими вихованцями та педагогами.

Таким чином, створення мистецького настрою позитивної взаємодії дорослих та дітей через спілкування з музикою, театром і танцем сприяє популяризації музично-хореографічного виховання в родинних дошкільнят, розвитку таких важливих для дітей творчих здібностей як: вокальні, музично-ритмічні, хореографічні, акторські та інші.

Значного поширення набувають творчі форми роботи з батьками, в яких беруть участь діти, інші педагоги і співробітники закладу. Часто батькам цікаво не тільки спостерігати за дитиною під час її взаємодії з

дорослими не в домашніх умовах, а й самим виступити в новій ролі (театралізованій виставі, музичній казці, концерті, фестивалі творчості тощо).

Батьківські майстер-класи

Мета: сприяти розповсюдженню та передачі кращого досвіду фахівцем, згуртуванню колективу, створенню умов для збереження позитивного мікроклімату у ньому; розширювати уявлення про різні види творчості; залучати учасників до створення власними руками різноманітних поробок; розвивати інноваційне мислення.

Майстер-клас – це особлива форма навчального заняття, що заснована на «практичних» діях, у ній міститься творче розв’язання певних педагогічних, творчих завдань.

Високий клас майстерності продемонстрували батьки під час виготовлення ляльки-травниці, глиняного оберега – підкови, цікавих дидактичних іграшок з овочів та фруктів.

Діти з нетерпінням чекають все нових і нових виробів: розвиваючих, розважальних, навчальних і виховних.

У пошуках нових ідей для дитячих поробок іноді варто звернутися до самих звичайних і простих речей, що оточують нас. Вироби з підручних матеріалів можуть стати не менш красивими, зручними і захоплюючими, ніж фабричні.

Що можна запропонувати дітям для такої роботи? Недорого, цікаво, естетично виглядатимуть вироби з клубочків, прищіпок, одноразових тарілок і стаканів, кухлів, ложок, виделок, мочалок, котушок ниток, коробок, поліетиленових пакетів, ватних і повітряних кульок, старих компакт-дисків тощо. Головне – помітити незвичайну фактуру, розгледіти красу і незвичайні властивості матеріалу та навчити цьому дітей.

Для успішного проведення майстер-класу батьки мали реальну можливість просто й послідовно, з користю для справи представити свої досягнення батьківській громаді, педагогам, дітям, адміністрації.

Фактор «взаємо» тут особливо важливий. Адже пряме відтворення, механічне повторення професійних досягнень сьогодні практично безперспективне, воно не дасть належного ефекту. Особистісний фактор у професійній діяльності батьків сьогодні, як ніколи раніше, вимагає врахування уваги. Отже, майстер-клас є унікальною за своїм типом формою нарощування професіоналізму особистості в тій чи іншій конкретній сфері «педагогічного відтворення».

Презентація напрацьованого професійного досвіду для його обміну та взаємообміну в ході проведення майстер-класу пред’являє досить істотні вимоги і до сторони, яка демонструє свій досвід, і до сторони сприймаючої й оцінюючої. Представлення досвіду на майстер-класі буде одностороннім і неповним, якщо не оглянути результати педагогічного досвіду в широко зорієнтованому контексті, не спробувати дати розгорнуту панораму різноманітних думок і його оцінок. Тут важливі і думка дітей, і погляд батьків, і колег. Така розмаїтість створить саме те проблемно-дискусійне

поле, яке створить досить бажану атмосферу відкритості думок, багатопрофільності оцінок, багаторакурсності в розгляді й інтерпретації інноваційного досвіду, що представляється.

Висновок: День батьківського самоврядування виступає унікальною формою для нарощування професіоналізму особистості в тій чи іншій конкретній сфері «педагогічного відтворення».

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти : Науковий керівник: А.М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук.; Авт. кол-в: Богуш А.М., Беленька Г.В., Богініч О.Л., Гавриш Н.В., Долинна О.П., Ільченко Т.С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М.А., Низковська О.В., Панасюк Т.В., Піроженко Т.О., Поніманська Т.І., Сідельнікова О.Д., Шевчук А.С., Якименко Л.Ю. – К. : Видавництво, 2012. – 26 с.
2. Сухарева Л. С. Піклуємось разом з батьками. Робота з батьками дошкільників / Л. С. Сухарева. – Х. : Вид. група „Основа”: „Тріада”, 2008. – 128с. (Серія: „ДНЗ. Вихователю”.)
3. Ковтун О. Єдиний освітній простір для педагогів, батьків та їхніх дітей / О. Ковтун // Практика управління дошкільним закладом. – 2014. – № 4 – С. 7-15.
4. Ладивір С. Родинні джерела духовності / С. Ладивір // Дошкільне виховання. – 2012. – №5 – С. 6-9.
5. Овдій Л. На порозі школи: співпраця з батьками / Л. Овдій, Т. Д’яченко, Л. Коган // Вихователь методист дошкільного закладу. – 2014. – № 5. – С. 49-52.

Голенко І.В.,

вихователь

Дошкільний навчальний заклад №4

м. Старокостянтинів,

Хмельницька область

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ ТА ГОТОВНІСТЬ ПЕДАГОГА ДО ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ

Актуальність проблеми. Масштабні зміни у освіті нашої держави продиктовані тенденціями розвитку суспільства. Реформування та модернізація дошкільної освіти потребують від педагога широкого спектру теоретичної обізнаності зі змістом програмного забезпечення та інноваційних технологій його реалізації. Оновлений зміст дошкільної освіти, програми та навчально-методичне забезпечення, що його реалізують, спонукають до оновлення способів взаємодії дошкільних навчальних закладів із зовнішнім освітнім середовищем.

Мета статті - визначення спрямованості змін в інноваційному розвитку закладів дошкільної освіти. Розглянути вплив інноваційних процесів в дошкільній освіті на розвиток професійної готовності педагогів до впровадження інновацій у дошкільній освіті, проаналізувати вивчення ставлення педагогів до змін у системі та у своїй роботі. Окреслити роль керівників та вихователів-методистів щодо аналізу і роботи з різними категоріями педагогічних працівників.

Причинами нововведень, тобто інновацій, у дошкільній ланці освіти є:

- необхідність вести активний пошук шляхів розв'язання проблем, наявних у дошкільній освіті;
- бажання не зупинятися на досягнутому,
- прагнення педагогічних колективів підвищити якість освітніх послуг, урізноманітнити їх, задовільняючи запити окремих груп батьків,
- конкуренція між дитячими садками тощо.

Освітні інновації реалізуються під час здійснення інноваційного процесу. Інноваційна діяльність передбачає цілеспрямований процес застосування інновацій та експериментальну перевірку результативності й можливостей використання інновацій в інших ДНЗ. При цьому результатом інноваційної діяльності дошкільного навчального закладу є або інноваційний продукт (результат науково-дослідницької розробки), або інноваційна продукція – нові конкурентоздатні освітні послуги.

Багато з минулого досвіду не відповідає потребам сучасного дошкільного закладу. Тож для успішного розвитку освітньої галузі потрібні нові ідеї, нові технології навчання й виховання, керівництва закладом.

Основні напрями інноваційної діяльності ДНЗ:

- апробація вітчизняних і світових освітніх інновацій;
- апробація інновацій, розроблених у ході експериментальної роботи регіонального рівня;
- розробка й експериментальна перевірка продуктивності застосування освітніх і педагогічних інновацій.
- застосування освітніх і педагогічних інновацій.

Пріоритетними завданнями педагогічних колективів дошкільних навчальних закладів, які здійснюють інноваційну діяльність, є:

- вивчення освітніх інновацій, визнаних ефективними вітчизняною та світовою педагогічною наукою, а також ефективність їх упровадження в інших дошкільних навчальних закладах;
- моніторинг ефективності впровадження інновацій, розроблених педагогічними колективами дошкільних навчальних закладів;
- створення бази даних щодо впровадження педагогічних інновацій у дошкільних навчальних закладах;
- розробка методичних рекомендацій щодо організації роботи дошкільних навчальних закладів, які здійснюють інноваційну діяльність.

Успішне здійснення інноваційної діяльності обумовлене готовністю

вихователів до неї, інноваційним потенціалом закладу загалом, розвитком інноваційного менеджменту дошкільного навчального закладу.

Дослідженням доведено, що дошкільні навчальні заклади мають труднощі у розв'язанні питань ресурсного забезпечення інновацій, у розробці бізнес-плану розвитку закладу (будучи формально юридичними особами, не мають економічної самостійності).. Статус успішного в очах батьків отримують ті дошкільні заклади, які вчать дошкільників писати і читати, а школи отримують «готових» до навчання дітей, проте без мотивації до учіння, і показують практично задовільну успішність у початкових класах [1].

Громадськості важко зрозуміти, що головне в оцінці ефективності дошкільної освіти – не обсяг набутих дитиною знань, а поєднання їх з особистісними якостями та вміннями користуватися ними в повсякденному житті. Показниками ж ефективної інноваційної діяльності вважаємо не функціонування, а розвиток дошкільного закладу, в якому педагогічні кадри можуть розвивати свої професійні та особисті якості, керівник забезпечувати успішну діяльність усіх учасників педагогічного процесу, колектив працювати в творчому пошуковому режимі тощо.

На передньому плані в дошкільній освіті виступають інноваційні освітні, а не виховні технології.

Навчання на курсах підвищення кваліфікації один раз на 5 років не забезпечує необхідної динаміки росту професіоналізму. Підвищення кваліфікації на «робочому місці», у власному дитячому садку дозволяє не тільки врахувати особливості і проблеми даного навчального закладу, а й створити умови для об'єднання колективу у вирішенні загальних задач інноваційними методами.

Стосовно нашого малокомплектного дошкільного навчального закладу №4 «Вишенька» м.Старокостянтинів в обох різновікових групах вихователями впроваджуються в практику роботи інноваційні технології: елементи методики М.Єфименка «Театр фізичного розвитку і оздоровлення дошкільників (гімнастика пробудження). Так класична гімнастика Е.Вільчковського чергується із інноваційною методикою М. Єфименка.

Працюючи над реалізацією освітньої лінії «Мовлення дитини» мною, як вихователем даного дошкільного навчального закладу вивчена і впроваджується інноваційна технологія раннього навчання М.Зайцева у повсякденному житті під час навчально-виховного процесу. З допомогою цієї методики діти краще опановують граматично правильне мовлення, успішніше розвиваються і швидше навчаються читати.

У Положенні про атестацію педагогічних працівників зазначено, що кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії» присвоюється працівникам які володіють інноваційними освітніми методиками й технологіями, активно їх використовують та поширюють у професійному середовищі; володіють широким спектром стратегій навчання; вміють продукувати оригінальні, інноваційні ідеї. Отже, як особистість і

професіонал, педагог дошкільного навчального закладу має бути відкритим інноваціям, жити свідомим життям [12].

Реалізація на практиці гуманістичної парадигми освіти, і дошкільної зокрема, вимагає від сучасних керівників високого рівня психолого-педагогічної компетентності, методичної грамотності.

Формуванню готовності вихователів до інноваційної діяльності сприяє ефективний менеджмент у ДНЗ, що створює ситуацію загального сприяння інноватики, попереджує та успішно долає консерватизм та опір інноваційним змінам.

Педагог в інноваційному педагогічному режимі є дослідником власної особистості та діяльності тих, кого він навчає і виховує. Структура готовності до інноваційної педагогічної діяльності за І.М. Дичківською розглядається як сукупність мотиваційного, когнітивного, креативного, рефлексивного компонентів, які взаємообумовлені та пов'язані між собою [7, с.14]

Мотиваційний компонент готовності до інноваційної педагогічної діяльності виражає усвідомлене ставлення педагога до інноваційних технологій та їх ролі у розв'язанні актуальних проблем педагогічної освіти. Адже від мотиваційної готовності до інноваційної діяльності, залежить характер участі педагога, в інноваційних процесах, досягнуті результати у навчанні і вихованні дітей. Позитивну мотивацію педагога до інноваційної діяльності засвідчує задоволення таких його особистісних і професійних потреб, як створення і застосування нового, підвищення педагогічної майстерності, подолання професійних труднощів.

Мотиваційний компонент забезпечує передумови для реалізації інших структурних компонентів готовності вихователя до інноваційної діяльності.

Когнітивний компонент готовності до інноваційної педагогічної діяльності об'єднує сукупність знань педагога про суть і специфіку інноваційних педагогічних технологій, їх види та ознаки, а також комплекс умінь і навичок із застосування інноваційних педагогічних технологій у структурі власної професійної діяльності.

Креативний компонент готовності до інноваційної педагогічної діяльності реалізується в оригінальному розв'язанні педагогічних завдань, в імпровізації, експромті.

Рефлексивний компонент готовності до інноваційної педагогічної характеризує пізнання і аналіз педагогом явищ власної свідомості та діяльності діяльності.

Сучасні дослідники визначають такі види готовності до інноваційної педагогічної діяльності: ситуативну, творчу і авторську.

Ситуативна готовність передбачає уміння оперативно і доцільно розв'язувати нестандартні завдання, що виникають у виховному процесі з ініціативи не педагога, а інших його учасників(дітей, батьків, колег, керівництва).у цих ситуаціях педагог є суб'єктом інновації.

Творча інноваційна готовність є основою педагогічного процесу,

заснованого на передових ідеях і новітніх технологіях. Необхідною умовою формування творчої готовності до інновацій є професійно-гуманістичний розвиток педагога. З цією метою доцільно використовувати методи активного соціально-психологічного навчання, тренінг емпатійних та рефлексивних якостей.

Готовність до авторських інновацій, які є виключно індивідуальними, потребує педагогічного мислення, спрямованого на знаходження, продукування і розробку нових педагогічних технологій. Необхідною умовою є залучення педагогів до науково-дослідницької роботи, а також робота над розвитком гуманістичної спрямованості педагогів, зокрема педагогів зі значним стажем роботи.

Невідворотність змін у системі дошкільної освіти очевидна, що вимагає від вихователя переорієнтації, занурення у інноваційні процеси. У цей час зростає значущість і роль керівників та вихователів-методистів. Острах оновлення педагогічного процесу усувається шляхом проведення тренінгів, що навчають вмінню долати природну недовіру до всього нового. Для такого підходу важлива діагностика утруднень різних категорій вихователів: досвідчених і молодих спеціалістів, тих, які навчаються і тих, які працюють з подвійним навантаженням. Результативним є організація колективного пошуку інноваційних чи оновлених методів, прийомів; включення вихователів до прийняття колективних рішень. Цьому передують навчання керівників управлінню інноваційними процесами. Доцільно створити умови стимулювання тих, хто втілює, експериментує, шукає, помиляється, ввести такі критерії й показники оцінки результатів роботи педагогічних працівників, що спонукають до активності, творчості, пошуку, експериментування, дають право на помилку.

Висновки. Отже, при організації освітнього процесу в дошкільних навчальних закладах кожен педагог має усвідомити, що для підвищення якості дошкільної освіти необхідно урізноманітнювати форми цілеспрямованого навчально-виховного впливу шляхом застосовування в освітній роботі педагогічних інновацій, сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Підвищуючи рівень допитливості, навичку роботи з законодавчими документами, педагогічними словниками, енциклопедіями, ми здатні будемо вплинути на своєчасне становлення і повноцінний розвиток життєвокомпетентної творчої особистості, готової до самовдосконалення, саморозвитку та самоосвіти. Приведення освітнього процесу у відповідність з викликами суспільства процес не миттєвий і не з легких. Він потребує від кожного педагога високого рівня соціально-педагогічної компетентності, самокритичного погляду, аналізу ситуації та передбачення позитивних результатів у роботі з дітьми.

Реальний стан кожного окремого дошкільного навчального закладу потребує глибокого аналізу і систематичної роботи з різними категоріями педагогічних працівників. Тільки так можна реалізувати цілісний підхід до розвитку дошкільника за умови вивіщення професійного рівня вихователя. У

системі післядипломної педагогічної освіти вбачаємо актуальним визначення педагогічних орієнтирів, формування позитивного мислення кожного педагога і спрямування його на творчу ініціативу. Народна мудрість стверджує, що час — найоб'єктивніший суддя. Перші захоплення і критичність суджень щодо використання інноваційних технологій в дошкільній освіті звільнили місце всебічному аналізу. Лише вивчення, аналіз, апробація, ретельне обміркування, наукове обґрунтування дадуть певні знання, на основі чого можна робити вибір щодо використання тих чи інших інновацій в дошкільних закладах.

Більшість із оригінальних і нестандартних інновацій, зокрема Народна мудрість стверджує, що час — найоб'єктивніший суддя. Перші захоплення і критичність суджень щодо використання інноваційних технологій в дошкільній освіті звільнили місце всебічному аналізу. Лише вивчення, аналіз, апробація, ретельне обміркування, наукове обґрунтування дадуть певні знання, на основі чого можна робити вибір щодо використання тих чи інших інновацій в дошкільних закладах.

Більшість із оригінальних і нестандартних інновацій, зокрема ретровведень, ще чекають на реалізацію в майбутньому. І цілком можливо, що актуальними вони будуть протягом ХХІ століття.

Література

1. Оцінювання і відбір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект: Наук.-метод. посібник / За ред. Л. І. Даниленко. – К.: Логос, 2001. – 185 с.
2. Словник іншомовних слів / За ред. О. С. Мельничука. – К.: Гол. ред. УРЕ АН УРСР, 1975. – 775 с.
3. Інноваційні пошуки в сучасній освіті / За ред. Л. І. Даниленко, В. Ф. Паламарчук; упор. Г. М. Перевознікова. – К.: Логос, 2004. – 220 с.
4. Попова О. В. Становлення і розвиток інноваційних педагогічних ідей в Україні в ХХ ст. – Харків: ОВС, 2001. – 256 с.
7. Інноваційні педагогічні технології: Словник-довідник / Автор-упор. І. М. Дичківська. – Рівне: РДГУ, 2003. – 43 с.
5. Бурова А. Педагогічні інновації в дошкільній освіті // Дошкільне виховання. – 1999. – № 7. – С. 5-6.
6. Рудік О.А., В.С. Березюк Інноваційні технології в ДНЗ – Х.:Вид.група «Основа», 2017. – Серія «ДНЗ.Керівнику». – 224с
7. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології [Текст] / І. М. Дичківська / Підручник. 2-е вид. допов. «Академвидав». 2012. – 352 с.
8. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс] // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> //
9. Калуська Л.В, Отрошенко М.В Інновації в дошкільній освіті. Програми, технології, проекти, ідеї, досвід: Посібник на допомогу дошкільним працівникам. - Мандрівець, 2010 – 376 с.
10. Словник психолого-педагогічних термінів і понять. – Тернопіль:

Астон, 2001. – С.49.

11. Настільна книга керівника дошкільного навчального закладу. Частина 2. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – С.79.

12. Типове положення про атестацію педагогічних працівників. Наказ МОН від 06.10.2010 № 930 [Електронний ресурс] // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1255-10> – Назва з екрана

СЕКЦІЯ 3. ВИХОВНІ АСПЕКТИ У РОБОТІ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Пудло О.В.,
вихователь дитячого садка
*Дошкільний навчальний заклад № 3 «Світлячок»
м. Енергодар, Запорізька область*

ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЧНИХ ПОЧУТТІВ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІКТ» (В РОЗРІЗІ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ)

«Кожен повинен знати свій народ, а в народі пізнати себе.
Якщо ти українець, то будь ним».
Г. Сковорода

Упродовж століть вітчизняна педагогіка, незважаючи на несприятливі умови, накопичила цінний досвід патріотичного виховання. Наш час вимагає відродження і розвитку української національної системи освіти і виховання.

Дошкільникам потрібно опанувати не тільки систему знань, а насамперед цілісну національну культуру, духовність. Стратегія розбудови дошкільного виховання на сучасному етапі спрямована на виконання положень Закону України «Про дошкільну освіту», концептуальних засад Базового компонента дошкільної освіти, комплексної програми «Дитина в дошкільні роки», завдань Концепції дошкільного виховання в Україні - основу яких становить забезпечення належного розвитку та національної вихованості дошкільників.

У «Концепції національного виховання» зазначено, що «головною метою національного виховання на сучасному етапі є передача молодому поколінню соціального досвіду, багатства духовної культури народу, своєрідності на основі формування особистісних рис громадянина України, що передбачають національну самосвідомість, розвинену духовність, моральну, художньо-естетичну, правову, трудову, фізичну, екологічну культуру, розвиток індивідуальних здібностей і таланту».

Закон України «Про дошкільну освіту», стаття 59, наголошує про необхідність формування у дошкільників «...виховання поваги до національних, історичних, культурних цінностей українського народу..., дбайливого ставлення до історико-культурного надбання та навколишнього

природного середовища, любов до своєї країни ...»

Вихователі та батьки усвідомлюють, що у процесі виховання кожної дитини мають застосовуватися численні вітчизняні пізнавально-виховні традиції. Насамперед, дошкільники мають засвоювати у процесі навчання і виховання такі цінності, як багатющий потенціал фольклору, класичну культуру рідного народу, а також різні джерела народних мистецтв. Залучення дітей до джерел народного мистецтва сприяє всебічному розвитку національного типу особистості, створює сприятливий духовний ґрунт для опанування нею вершинних здобутків культури. Отже, сьогодні актуальною проблемою стає формування національного типу особистості, що передбачає залучення дітей до культури та народного мистецтва нашої країни.

Для вирішення даної актуальної проблеми ефективними формами роботи з дітьми є створення міні-музеїв українознавства, майстерень народних ремесел, лозоплетіння, писанкарства тощо. **Міні-музеї в дошкільному закладі** — це особливий розвивальний простір, створений з метою залучення дитини до світу мистецтва, розширення її культурного й національного світогляду, формування життєвої компетентності. У листі від 03.02.2014 № 1/9-83 Міністерство освіти і науки України висловило підтримку популярному напрямку навчально-виховної діяльності — музейній педагогіці. Як зазначено у документі, успішний досвід багатьох навчальних закладів України свідчить про те, що засоби музейної педагогіки містять великий потенціал для особистісного розвитку дітей дошкільного віку. У Міністерстві переконані, що створення міні-музеїв у дитячих садках забезпечить умови, необхідні для безпосереднього залучення дітей до світу мистецтва.

Заняття в гуртку з використанням міні-музеїв, залученням дітей старшого віку до українських ремесел, виховуванням прагнення зберегти і примножити творчу спадщину народу та використання сучасних інформаційних технологій вигідно відрізняються від традиційних форм освітньо-виховного процесу атмосферою самодіяльності і творчості, наочністю результатів виконуваної діяльності, можливістю реалізовувати творчі потреби, загальною захопленістю і доброзичливістю. Закладаючи паростки культури з раннього дитинства, формуємо ціннісне, особистісне, емоційно забарвлене ставлення до культурної спадщини своєї країни, виховуємо майбутнього громадянина-патріота, а музейні експонати мають унікальну здатність впливати на інтелектуальні, вольові та емоційні сторони особистості дитини водночас.

Отже, **актуальність даної проблеми** полягає в:

- забезпеченні життєвої компетенції дитини - випускника, до змісту якої входить поняття «бути громадянином своєї країни, патріотом свого народу»;
- виховуванні почуття патріотизму через музейні експонати, свідоме ставлення до надбань вітчизняної культури; розвитку мислення, творчих здібностей та певних практичних навичок;

- розробці та впровадженні інформативно-комунікаційних технологій при ознайомленні з видами мистецтв під час гурткової роботи;
- розвитку творчої активності старших дітей під час ознайомленням з українським народним мистецтвом;
- обґрунтуванні шляхів практичного втілення нової дидактичної моделі навчального процесу в гурткові «Маленькі майстри» для виконання варіативної частини Базового компоненту освітньої лінії «Дитина у світі культури».

Структура заняття в гуртку «Маленькі майстри» для дітей старшого дошкільного віку

1. Підготовчий етап. Організаційно-мотиваційний.

До заняття в гуртку йшла попередня робота в групі. Вихователі проводили низку тематичних занять та бесід за орієнтовною тематикою відповідно який вид музею вони відвідували напередодні, наприклад: «І на тім рушничкові...», (музей вишивки) «При гончарному крузі» (музей гончарства) тощо.

Прийшовши на гурток діти відвідують (повторно) міні-музей. Далі мистецтвознавча розповідь від імені ляльки Берегині про певний вид українського народного декоративно-ужиткового мистецтва, про народні ремесла і демонстрацією зразків різноманітних виробів. Діти мають можливість доторкнутися до експонатів. Далі, в залежності від плану, створюється проблемна ситуація, мотивація, йде занурення дитини в сюжет заняття.

2. Основний етап. Пізнавально-перетворювальна діяльність.

1. Зустріч із народними умільцями, розповіді майстрів про ремесла, використання презентацій;

2. Практична робота дітей по виготовленню виробів, навчання їх рукоділлю;

3. Підбір розвивальних дидактичних ігор, розглядається їх доцільність та інтерактивний характер;

4. Цікавий прийом на закріплення знань про народні ремесла, як створення ігрової ситуації (або проведення розваг), наприклад, «Ярмаркування» (діти «купають» різні вироби народних ремесел і намагаються якомога більше про них розповісти).

3. Заключний етап. Контрольно-оцінний.

Велике виховне значення має підведення підсумків роботи, аналіз та оцінка її. Але слід пам'ятати, що лише одне зауваження не по суті, позбавляє дітей радості, може викликати небажання продовжити роботу, тому оцінка повинна носити об'єктивний, обґрунтований характер. Найбільш придатна форма оцінки - це організований перегляд виконаних робіт. Такий перегляд було вирішено проводити після фотозйомки та створення альбому своїх робіт. Діти висловлюють думку про свою роботу і роботу товаришів.

Конспект інтегрованого заняття в гуртку «Маленькі майстри» з дітьми старшого дошкільного віку

Тема: Український державний герб

Мета: продовжувати знайомити дітей з державними символами України: Державним гербом – тризубом, через один із видів українського мистецтва – витинанки. Познайомити дітей в музеї із різновидами витинанок і технологією витинання, створюючи декоративну листівку Український герб. Вправляти у витинанні тризуба по контуру, закріплювати навички вплітання стрічок в картонну основу. Виховувати у дітей почуття патріотизму, гордість за свою Батьківщину, за свій народ, за свою мову та його історію, почуття причетності до української культури, вмінням дорожити своїм минулим, як надбанням. Викликати повагу та любов до захисників України, бажання їм допомагати.

Обладнання: основа для прикрашення з розрізами, жовто-блакитні стрічки для плетіння, заготовка для герба з намальованим контуром, клей, пензлик для клею, ножиці, серветка.

Попередня робота:

- Бесіди з дітьми про державні символи України;
- Знайомство з українською усною творчістю (вивчення віршів, прислів'їв, пісень);
- Перегляд презентації «Державні символи України»;
- Знайомство з техніками плетіння та вигинання;
- Відвідування міні – музею з декоративно – прикладного мистецтва «Витинанки в Україні».

Хід заняття:

I. Комунікативна діяльність

Діти входять в студію, вітаються.

Вихователь загадує дітям загадку:

На землі великій є одна країна:

Гарна, неповторна, красна, як калина.

І живуть тут люди добрі, працьовиті

І скажу, до речі, ще й талановиті.

Землю засівають і пісні співають,

На бандурі грають і вірші складають

Про ліси і гори, і про синє море,

Про людей і квіти, то скажіть же, діти,

Що це за країна? —

Діти: Наша Україна!

Вихователь: Так – це наша Україна, наша Батьківщина, а якими словами можна охарактеризувати нашу Україну?

Діти: Велика, багата, чудова, прекрасна ...

II. Пізнавальна діяльність

Презентація

1 слайд: Україна – моя країна

Вихователь: Кожна країна має державні символи, за якими впізнають її в усьому світі. Які державні символи ви знаєте?

Діти: Прапор, гімн, герб.

2 слайд: Державні символи України

Вихователь: Так, такі символи є і в Україні. Подивіться, ось вони перед вами.
Як називається наш герб?

Діти: Тризуб

3 слайд: Український державний герб

Вихователь: Діти, ви бачите золотий Тризуб на синьому полі. Він має давню історію. Тризуб був державним знаком ще в Київських князів, це символ єднання та могутності. Державний гербу країни є символом нашої влади. Як ви думаєте, чому саме Тризуб вважають гербом України?

Відповіді та міркування дітей

Вихователь: Три зубця в гербі відображають триєдність життя: це – батько – мати – дитина, які символізують свою сім'ю, силу, мудрість та любов. У кожного з нас є маленька Батьківщина: це сім'я, це будинок, в якому ми живемо, наша вулиця, садок, наше місто, село, де живе бабуся.

Наш герб – тризуб,
Це воля, слава й сила;
Наш герб – тризуб,
Недоля нас косила,
Та ми зросли, ми є,
Ми завжди будем,
Добро і пісню
Несемо ми людям.
Н. Поклад

III. Перетворювальна діяльність

Вихователь: Дітки, важкі часи зараз переживає наша Батьківщина, але так хочеться, щоб в Україні настав мир, спокій та втіха, тому сьогодні я, кожному з вас, пропоную зробити Державний герб для солдат – захисників нашої України. Хай він слугує їм оберегом і згадкою про нас. Ви згодні зі мною? Тоді давайте відвідаємо музей і подивимося, які витинанки були в Україні.

4 слайд: Види витинанок

Вихователь: Дітки, давайте пригадаємо, що таке витинанка і які види витинанок ви знаєте? (Відповіді дітей)

Витинанка — художній твір народного декоративно-прикладного мистецтва у вигляді вирізаної з одно- або багатоколірних аркушів паперу орнаментованої чи сюжетної композиції.

За технологічними та художніми особливостями витинанки поділяють на:

- ажурні (зображення міститься у прорізах);
- силуетні (зображення виступає контуром);
- складні (аплікаційні — з кількох аркушів паперу, а тому завжди поліхромні).

Вихователь пропонує дітям розглянути експонати різних видів витинанок. (Діти розглядають, а вихователь пропонує сісти за столи).

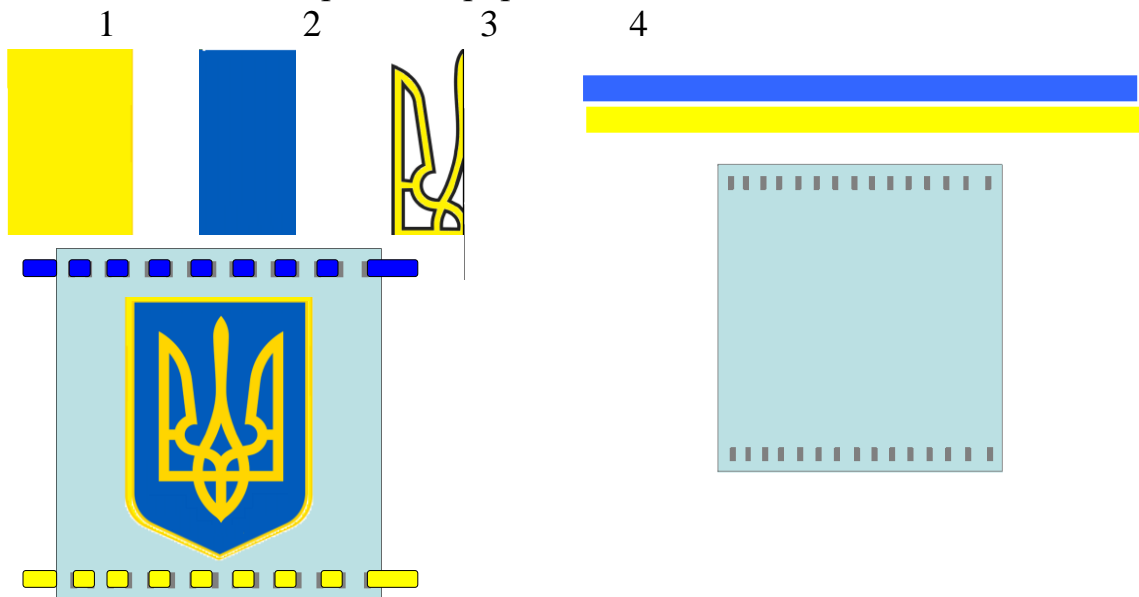
Вихователь: Дітки, розгляньте зразок листівки яку ми будемо робити. Давайте визначимо послідовність виконання роботи за технологіями витинання, плетіння.

5 слайд: Послідовність виконання роботи

1 – вирізати основу для тризуба жовтого кольору, наклеїти на листівку
2 - вирізати основу для тризуба синього кольору, наклеїти на жовту основу

3 – витинати тризуб по контуру, наклеїти на синю основу

4 – вплести стрічки в прорізи на листівки

5 – прикрасити інший бік листівки за бажанням.

Пальчикова гімнастика «Добрий день, Україно моя!»

Струмок серед гаю, як стрічечка.

На квітці метелик, мов свічечка.

Хвилюють, малюють, квітують поля –

Добрідень тобі, Україно моя!

П. Тичина

Самостійна робота дітей

Для розвитку творчості у дошкільників вихователь пропонує використати додаткові матеріали (діркопробивачі декоративні для прикрашення зворотного боку листівки, різнокольорові стрічки)

IV. Оцінно – контрольна діяльність

Вихователь пропонує дітям зробити виставку

- Діти, подивіться які чудові у нас вийшла виставка. Вам подобається?

А чим саме?

- Ви запам'ятали, що символізує Український тризуб?

- Кому ми домовлялись їх подарувати?

Діти складають листівки в посилку для захисників АТО

Рудківська Н.Ф.,
вчитель-логопед,
Киселівський ясла-садок, Херсонська область,
Білозерський район

ВИДИ І ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ПОРУШЕНЬ ЗВУКОВИМОВИ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Практикум для батьків

Мета: Привернути увагу батьків до необхідності сприяння своєчасному становленню та корекції дитячого мовлення. Залучити батьків до корекційно-виховного процесу, переконавши, що їхня дитина потребує спеціальної допомоги, додаткової уваги, особливого підходу. Ознайомлювати з творчими підходами до навчання і виховання, навчати прийомів корекційної роботи з дитиною в домашніх умовах, викликати бажання співпрацювати для досягнення спільної мети.

План

1. Організація батьків
2. Вступна бесіда
3. Знайомство
4. Вправа «Дерево очікувань»
5. Лекція «Види порушень» (з показом презентації)
6. Майстер – клас «Артикуляційні вправи – корисні та цікаві»
7. Причини порушень (робота в підгрупах)
8. Розв'язування проблемних ситуацій (робота в підгрупах)
9. Повідомлення «Як відповідати на дитячі запитання»
10. Підсумок. Тест «Чи достатньо уваги ви приділяєте розвитку мовлення дитини?»

ХІД ЗАХОДУ

I. Організація батьків

Логопед запрошує батьків, роздає їм різнокольорові «квітки-бейджики», на яких батьки записують своє ім'я.

II. Вступна бесіда

Кількість дітей з порушенням мови з кожним роком збільшується. Оскільки діти більше часу проводять з батьками, ми зібралися, щоб обговорити проблеми виникнення звукопорушень,

Кожен з вас одержав квіточку, тож згідно з кольором своєї квітки займіть, будь ласка, місце за столиком.

III. Знайомство

Напишіть свої імена на «квітках-бейджиках» для нашої співпраці.

IV. Вправа «Дерево очікувань»

Дуже, часто ми чуємо, що діти — це квіти життя. Саме заради дітей, для їх розвитку ми тут зібралися. Пропоную вам записати очікування, з якими ви прийшли на сьогоднішню зустріч, (свої очікування батьки

записують і прикріплюють на «Дерево очікувань».)

V. Лекція «Види порушень»

Розрізняють три види неправильної звуковимови:

1) пропуск звуків, коли дитина не вимовляє звук (наприклад, «ампа» замість «лампа»);

2) заміна звуків (звук може замінювати іншим звуком: «вампа» замість «лампа», г — на д, с — на т, л — на в тощо);

3) спотворення звуків («льямпа»), міжзубна вимова свистячих тощо.

Для позначення дефекту свистячих використовують термін сигматизм свистячих, а для шиплячих — сигматизм шиплячих.

Види сигматизму свистячих

1) міжзубний — язик просунуто між верхніми та нижніми зубами, замість свисту чуємо шёпе-лявий звук;

2) призубний — язик упирається в краї верхніх та нижніх різців і замість свисту чуємо тупий звук: с, ц — т, з — д.

3) губно-зубний' — язик лежить на дні рота, не бере участі в артикуляції, нижню губу підведено під краї верхніх різців, чуємо звуки замість с — ф, з — в, ц — ф;

4) боковий — кінчик язика упирається в ріжучі краї нижніх різців, а бокові краї язика не змикаються з верхніми корінними зубами, повітряний струмінь проходить не посередині язика, а з боків, замість свисту чуємо хлопо-вий звук: с, ц — хль, з — тль;

5) носовий — механізм дефектної артикуляції: язик вигинається у глибину рота, спинка різко вигорблена й змикається з твердим чи м'яким піднебінням. Повітряний струмінь проходить через носову порожнину, чуємо гнусавий звук: с, ц — нх, з — нг;

6) шиплячий — кінчик язика відходить від нижніх зубів, а спинка язика припіднята й утворює вузьку щілину з твердим піднебінням, чуємо замість свисту м'яке шипіння: с, ц — ш', з — ж'. Відсутність у вимові шиплячих або їх спотворення називають сигматизмом шиплячих, заміну звуків на інші називають парасигматизмом шиплячих.

Специфічними тільки для шиплячих є свистячий сигматизм (парасигматизм) — фонетико-фонематичний дефект, за якого спостерігаємо повну заміну шиплячих на свистячі (ж — з, ч — ц, ш — с, щ — ц).

Для диференціації порушень вимови звуків використовують терміни:

- р, р' — ротацизм;
- л, л' — ламбдацизм;
- к, к' — капацизм;
- г, г' — гамацизм;
- х, х' — хітизм;
- й — ротацизм.

VI. Майстер –клас «Артикуляційні вправи – корисні та цікаві»

Ознайомлення з прийомами виконання артикуляційної гімнастики (учасники тренінгу виконують вправи).

VII. Причини порушень. Робота в підгрупах

Логопед. Які, на вашу думку, існують причини виникнення порушень у мовленні дітей?

Завдання для обговорення:

- 1 підгрупа. Які дії батьків призводять до порушень мовлення у дітей, на вашу думку?
- 2 підгрупа. Які дії персоналу призводять до порушень мовлення у дітей, на вашу думку?
- 3 підгрупа. Які існують об'єктивні причини, не залежні ні від батьків, ні від персоналу?

— А тепер передайте аркуш із вашими варіантами сусідам і доповніть (тричі по колу), поки не вернеться аркуш до вас.

Обговорення з коментарями

VIII. Розв'язуванні проблемних ситуацій.

Робота в підгрупах

Логопед пропонує кожній підгрупі опис ситуації із її подальшим обговоренням.

Ситуація 1

Сергійкові три роки. Забираючи хлопчика з дитячого садочка, мама каже: «Нам потрібно зайти до магазину. Що тобі купити: кетю, шоколадне коко чи брум?»

— Чи правильні мамини дії? Чому? (Це гальмує розвиток.)

Ситуація 2

Мама забрала Оленку з садочка, дорогою додому мамі зателефонувала подруга. На всі спроби дитини привернути до себе увагу відповіла: «Не Заважай. Ти що не бачиш, я розмовляю по телефону».

— Чи правильні мамини дії? Чому?

— Який вихід із ситуації? Не спілкуватися з подругою?

Ситуація 3

Мама готує борщ, а Марійка складає пазли.

— Доню, подай мені, будь ласка, бурячок. Якого він кольору? Якої він форми: круглий чи квадратний? А що ще потрібно покласти у борщик? Яку візьмемо ми каструлю: велику чи малу? нас багато чи мало?

— Чи правильно чинить мама? Чому?

Висновок

Постійне наше спілкування з дітьми — це і є мовленнєвий розвиток дитини. Різні ситуації вимагають від нас великого терпіння, витримки, часу — всього, чого так не вистачає.

Але виховання і розвиток можна порівняти із внеском у банк, що внесеш сьогодні, те й отримаєш з відсотками через декілька років.

IX. Повідомлення «Як відповідати на дитячі запитання»

Значний вплив на розвиток мовлення дитини має саме спілкування дитини. Всім відомо, що дітей трьох років і більше називають чомучками, оскільки вони ставлять безліч запитань. Від того, як ви будете відповідати на

запитання, залежить розвиток дитини. Не тільки мовленнєвий, а й узагалі.

З огляду на це існують такі правила (надруковану пам'ятку роздають кожному з присутніх батьків).

Для того щоб ви не припускали таких помилок, я підготувала вам пам'ятку.

Правила для батьків

1) Ніколи не говоріть дитині:

«Я тобі потім розповім».

Малюкові цікаво почути відповідь саме зараз, тому що його щонебудь здивувало або загнало в глухий кут. Можливо, годину потому він і не згадає, про що запитував. Тому не лінуйтеся, не розповідайте дитині, як ви сильно заняті й що «завтра ви обов'язково, про це поговорите». У результаті ви тільки знеохотите її пізнавати щонебудь нове.

2) Подивіться на світ очима дитини.

Вона ще не знає, що таке фізика, хімія й багато інших наук. І знань про навколишній світ у неї поки зовсім небагато. Тому пояснювати все доведеться «на пальцях». На живих прикладах. Чим простіше пояснення, тим краще. Однак не перестарайтеся, спрощуючи свої відповіді. Деякі процеси або явища не можна пояснювати занадто примітивно.

3) Не соромтеся звертатися до енциклопедії, довідників і Інтернету.

Більшість батьків намагаються виглядати в очах дитини занадто розумними. Але ж усього знати не може ніхто. Малюк виросте, і сам це зрозуміє. Немає нічого жахливого в тому, що тато не може відповісти на запитання. «Пошукаймо відповіді в енциклопедії», — запропонує тато малюкові. Упродовж вечора вони із задоволенням читатимуть який-небудь розділ, а потім ще й проведуть дослід: як же це насправді працює. Ваш батьківський авторитет зовсім не постраждає. А дитина навчиться самостійно знаходити відповіді на запитання.

4) Звертайтеся до фахівців.

Скажімо, у дитини виникло запитання з хімії. А ви в цьому предметі ніколи не були добре обізнані. Зате ваша бабуся все життя працювала хіміком. Або ваш знайомий очолює хімічну лабораторію. Дуже добре! «Зателефонуймо бабусі й запитаймо в неї, адже вона такий фахівець!» — говорите ви. Запитання можна адресувати телевізійним майстрам, лікарям, продавцям, загалом, професіоналам у своїй справі.

5) Не читайте «лекції».

Тобто не пояснюйте все занадто складно і зарозуміло. Коротке, яскраве пояснення надовго запам'ятається малюкові й змусить його замислитися.

6) Намагайтеся супроводжувати пояснення експериментами або ілюстрацією.

Наші діти значно краще розуміють пояснення, якщо їм нарисувати, «як це працює». Дитячий мозок краще сприймає зорові образи, адже на слух інформація засвоюється складніше. Тому навіть якщо ви не дуже добре

малюєте, намагайтеся зобразити у вигляді простої схеми те, що розповідаєте.

7) Не відповідайте односкладово.

Діти — натури творчі. Для того щоб намалювати в голові картинку, декілька слів не достатньо. Крім того, дитина відразу відчує, що вам з нею нецікаво і ви не маєте наміру з нею спілкуватися.

8) Не принижуйте дитину.

Не слід запевняти: «Ти ще маленький, тобі це складно зрозуміти» або «Як же ти можеш цього не знати?» Якщо, малюк почуватиметься ніяково, ставлячи вам запитання, то вже незабаром він цього не робитиме. Маленькій людині цілком дозволено чогось не знати або не вміти, у цьому немає нічого смішного або жахливого.

9) Відповідайте серйозно, але з гумором.

«Тату, а чому?» — «Так по качану!» — буває, що доводиться чути такі діалоги. Наші малюки дуже чутливі й вразливі. І реагувати навіть на найсмішніші або безглузді запитання потрібно дуже серйозно. А от відповісти з гумором, так, щоб малюкові стало смішно або весело, — це будь ласка!

10) Говоріть мовою дитини.

Як це? Просто і зрозуміло, супроводжуючи свою розповідь яскравими простими прикладами.

Дитячі запитання виникають щодня, щогодини і навіть щосекунди. Іноді зовсім не зрозуміло, що ж відповідати. І як це тільки нашій дитині спало на думку! А відповідати потрібно, причому негайно, інакше малюк утратить інтерес. Відповідайте на запитання дитини, як можете. А потім обов'язково візьміть енциклопедію і розкажіть вашому малюкові ще більше про його запитання.

Х. Підсумок

Мабуть, вас цікавить, наскільки ви приділяєте увагу розвитку мовлення дитини.

Пропонуємо відповісти на питання тесту. Виберіть відповіді та підрахуйте кількість ваших відповідей.

Тест «Чи достатньо уваги ви приділяєте розвитку мовлення дитини»

1. Чи маєте ви достатньо вільного часу для розмови з дитиною? (Так, не завжди, ні)

2. Чи втручаєтеся у дитячу розповідь, щоб виправити мовну помилку? (Так, не завжди, ні)

3. Чи обговорюєте з дитиною почуте, побачене (казки, телепередачі і т. ін)? (Так, не завжди, ні)

4. Чи слідкуєте ви за правильністю вашого мовлення? (Так, не завжди, ні)

5. Чи використовуєте мовні ігри, завдання, вправи? (Так, не завжди, ні)

6. Чи вживаєте у власному мовленні прислів'я, загадки, забавлянки,

пісні, заклички? (Так, не завжди, ні)

7. Чи завжди даєте відповіді на запитання дитини? (Так, не завжди, ні)

8. Чи завжди пояснюєте дитині незрозумілі слова? (Так, не завжди, ні)

9. Як часто влаштовуєте «подорожі в природу» з метою спілкування з дитиною? (Так, не завжди, ні)

10. Чи слідкуєте ви за новими дитячими виданнями? (Так, не завжди, ні)

Відповідь «так» оцінюється у 2 бали, «не завжди» — в 1 бал, «ні» — 0,5 бали.

- Від 15 до 20 балів. Ви чудово розумієте, що мовленнєвий розвиток дитини — один з основних чинників становлення особистості. Тому ви приділяєте цьому виду діяльності достатньо часу. Ви на правильному шляху. Так тримати! Приділяючи час і увагу дитині зараз, ви закладаєте «міцний фундамент» для її майбутнього.

- Від 8 до 74 балів. Ви розумієте, що розвиток мовлення — один з найважливіших аспектів розвитку дитини. Але за браком знань або часу ви приділяєте дитині недостатньо уваги.

Для кращого результату звертайтеся по інформацію до спеціалістів (логопеда, вихователя, вчителя, психолога), фахових видань або Інтернету. Знайдіть час для спілкування з дитиною, адже це невичерпне джерело розвитку дитини, скарбниця всіх знань.

- Менше ніж 8 балів. Це дуже тривожний результат. Ви зовсім не приділяєте уваги розвитку мовлення вашої дитини. Пам'ятайте: красива мова вашої дитини — ключ до успіху в майбутньому. Не кожна дитина здатна навчитися самостійно правильно говорити. А їй так хочеться бути не гіршою за одноліток.

Потурбуйтеся про це сьогодні, поки у вашої дитини не сформувався комплекс неповноцінності:

- використовуйте кожну вільну хвилину для розмови з дитиною;
- постійно стежте за правильністю мовлення дитини;
- вірші, скоромовки, чистомовки стануть надійними помічниками у вихованні правильного й виразного мовлення вашої дитини.

Пам'ятайте, що ваше мовлення є взірцем для наслідування. Тому воно має бути правильним.

Правильне мовлення ваших дітей — запорука успішного навчання в школі. Хай вам щастить, розумні й талановиті батьки!

Васільсва Л.П.,
вихователь дитячого садка
Дошкільний навчальний заклад
(центр розвитку дитини) «Золотий ключик»
м. Нетішин, Хмельницька область

ВИКОРИСТАННЯ ЛОГІЧНИХ БЛОКІВ ДЬЕНЕША ДЛЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНИКІВ

Розвиток інтелектуальних здібностей дітей дошкільного віку - одне з *актуальних* проблем сучасності. Дошкільнята з розвиненим інтелектом швидше запам'ятовують матеріал, більш впевнені в своїх силах, легше адаптуються в новій обстановці, краще підготовлені до школи.

Інтелект - специфічна форма організації індивідуального (розумового) досвіду дошкільника, що забезпечує можливість продуктивного сприйняття, розуміння і пояснення того, що відбувається [2, с.12].

У дошкільній педагогіці існує безліч різноманітних методичних матеріалів: методик, технологій, які забезпечують інтелектуальний розвиток дітей. Найбільш ефективним посібником є логічні блоки Дьенеша.

Блоки Дьенеша – універсальна розвиваюча гра. Блоки відносяться до типу іграшок, з якими грати можна не один рік шляхом ускладнення завдань від простого до складного. Використання логічних блоків в іграх з дошкільнятами дозволяє моделювати важливі поняття не тільки математики, але й інформатики: алгоритми, кодування інформації, логічні операції; будувати висловлювання зі сполучниками «і», «або», часткою «не» і «ні» [1, с. 23]. Подібні ігри сприяють прискоренню процесу розвитку у дошкільників найпростіших логічних структур мислення і математичних уявлень. За допомогою цих ігор діти успішно опановують надалі основами математики та інформатики. **Методика Дьенеша допомагає дітям в ігровій формі освоїти різні математичні поняття**, а також розвинути важливі для дитини психологічні процеси. Дидактичний матеріал ґрунтується на методі заміщення предмета символами і знаками (*методі моделювання*).

Отже, усвідомивши важливість і актуальність вищевикладеного я визначила **тему** мого педагогічного дослідження «Використання логічних блоків Дьенеша для інтелектуального розвитку дошкільників»

Мета: підтримувати інтерес до розвивальних ігор. Розвивати інтелектуальні здібності дітей через розвивальну гру «Логічні блоки Дьенеша».

Виходячи із мети необхідно вирішити ряд **завдань:**

Розвивальні:

- розвивати пізнавальні процеси, розумові операції, логічне мислення (*формується уявлення про множини, операції з множинами, а саме: порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, заперечення, обмеження*);

- розвивати вміння виявляти властивості в об'єктах, називати їх, узагальнювати об'єкти за їх властивостями, пояснювати схожість і відмінність об'єктів, обґрунтовувати свої міркування;
- розвивати вміння самостійно складати алгоритм найпростіших дій (*лінійний алгоритм*);
- розвивати просторові уявлення (*орієнтування на аркуші паперу*), уявлення про безліч, операції над множинами (*порівняння, розбиття, класифікація, абстрагування, кодування і декодування інформації*);
- розвивати творчі здібності, уяву, фантазію, здатність до моделювання і конструювання;
- розвивати знання, вміння, навички, необхідні для самостійного вирішення навчальних і практичних завдань;
- розвивати психічні функції, пов'язані з мовленнєвою діяльністю.

Виховні:

- виховувати самостійність, ініціативу, креативність і наполегливість в досягненні мети, подоланні труднощів;
- виховувати дружелюбність, взаємодопомогу,
- формувати уявлення про математичні поняття - алгоритм, кодування інформації;

Освітні:

- знайомити з формою, кольором, розміром, товщиною об'єктів;
- формувати у дітей вміння систематизувати і класифікувати блоки по одній ознаці (*колір, розмір, форма, товщина*), за двома ознаками (*колір і форма, форма і розмір, розмір і колір, товщина і колір і т.д.*), за трьома ознаками (*форма, колір, розмір; форма, колір, товщина*), за чотирма ознаками (*форма, колір, розмір, товщина*);
- формувати уявлення про математичні поняття (*алгоритм, кодування*), засвоїти елементарні навички алгоритмічної культури мислення.

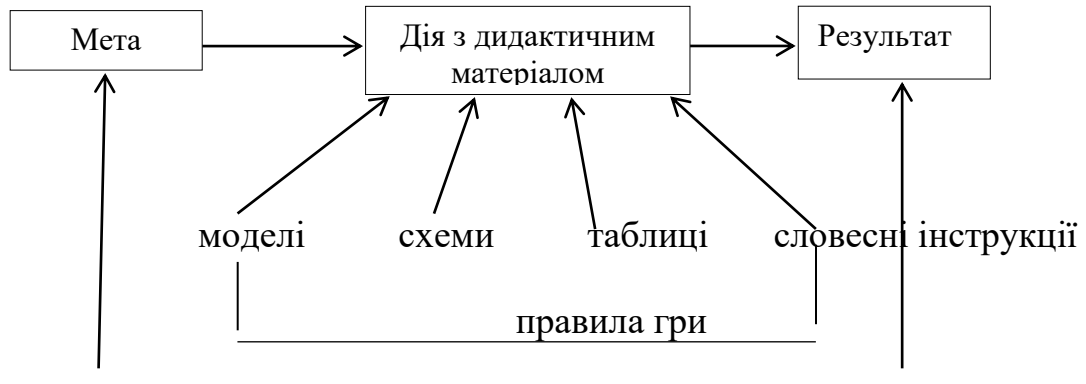
Для вирішення поставлених завдань, і результативної роботи слід дотримуватися таких **принципів**: *принцип інтеграції* освітніх областей відповідно до вікових можливостей та особливостей вихованців та специфікою освітніх областей; *принцип наочності* спрямований на використання методів і прийомів, що забезпечують успішне виконання ігрової ситуації; *принцип систематичності і послідовності* передбачає взаємозв'язок знань умінь і навичок; *принцип індивідуально - особистісної орієнтації* - педагог, спираючись на індивідуальні особливості дітей, організовує ігрову діяльність; *принцип успішності* полягає в тому, що дитина вибирає завдання, які вона може успішно виконати; *принцип психологічної комфортності* - невимушена, доброзичлива атмосфера, позитивний емоційний фон.

Форми організації роботи з логічними блоками: комплексні та інтегровані заняття, що забезпечують наочність, системність і доступність, зміну видів діяльності; ігрова діяльність (*дидактичні ігри, настільно-друковані, рухливі, сюжетно-рольові ігри*); поза занять, в предметно -

розвивальному середовищі (*образотворча діяльність, аплікація, режимні моменти, предметні орієнтири*).

Методи і прийоми роботи: ігровий прийом; демонстрація блоків, карток - символів властивостей; показ з промовляння дій; усна інструкція.

Структура дидактичної гри з використанням «Блоків Дьенеша»

Навчання дітей іграм з блоками Дьенеша проходить поетапно і будується за принципом - від простого до складного.

1 етап роботи «Знайомство». Перед тим, як безпосередньо перейти до ігор з блоками Дьенеша, на першому етапі намагаюся дати дітям можливість познайомитися з блоками: самостійно дістати їх з коробки і розглянути, пограти на свій розсуд, без завдань, повчань з мого боку, як вихователя. Залежно від віку дітей використовую спочатку блоки, різні за формою і кольором, але однакові за розміром та товщиною (*12 штук*), потім різні за формою, кольором й розміром, але однакові за товщиною (*24 штуки*), і наприкінці - повний комплект блоків (*48 штук*). У процесі маніпуляцій з блоками діти встановлюють, що вони мають різну форму, колір, розмір, товщину

2 етап роботи «Обстеження». На цьому етапі діти проводять обстеження блоків. За допомогою сприйняття вони пізнають зовнішні властивості предметів в їх сукупності (*колір, форму, величину*). Діти обводять пальчиком контури предметів, групують їх за кольором, розміром, формою і т. д., вправляються в перетворенні фігур, перекладаючи блоки за власним бажанням. Такі способи обстеження предметів мають важливе значення для формування операцій порівняння, узагальнення.

Для знайомства дітей старшого дошкільного віку з блоками Дьенеша етапи «Знайомство», «Обстеження» можна об'єднати.

3 етап роботи «Ігровий». А коли знайомство і обстеження відбулося, пропоную дітям одну з ігор. Звичайно, при виборі ігор враховую інтелектуальні можливості дітей. Велике значення грає дидактичний матеріал. Грати і розкладати блоки цікавіше для когось або чогось. Наприклад, пригостити звірів, розселити мешканців, посадити город і т. д. Хочу відзначити, що комплекс ігор представлений в невеликій брошурі, що входить до комплекту з блоками.

4 етап роботи «Порівняння». Діти починають встановлювати

подібності та відмінності між фігурами. Сприйняття дитини набуває більш цілеспрямований і організований характер. Важливо, щоб дитина розуміла сенс питань «Чим схожі фігури?» і «Чим відрізняються фігури?» Наприклад, перед дітьми викладаю блоки тільки круглої форми, але різного розміру, кольору і товщини. Тож, поступово діти починають користуватися сенсорними еталонами і їх узагальнюючими поняттями, такими як форма, колір, розмір, товщина.

5 етап роботи «Пошуковий» (за формою). На наступному етапі в гру включаються елементи пошуку. Діти вчаться знаходити блоки за словесною інструкцією по одній, двом, трьом і всім чотирьом наявним ознакам. Наприклад, знайти і показати будь-який квадрат.

Усі логіко – математичні ігри потрібно розглядати як певну систему з поступовим ускладненням завдань. Серед 48 блоків різної форми діти знаходять тільки квадратні блоки. Таких блоків 12. Так діти здійснюють пошук фігури по одній заданій властивості, наприклад, за формою. Далі знаходять фігуру за двома ознаками, наприклад - синій квадрат. Дитина повинна подумки відсікти все непотрібне (*абстрагуватися від несуттєвих ознак*) і вести пошук тільки серед фігур квадратної форми, синього кольору. Діти знаходять чотири фігури за двома заданими властивостями (*кольору та формі*). Після цього знаходять блок за трьома заданими властивостями, наприклад - синій великий квадрат. Поле пошуку дитини звужується до 2 фігур, а задані властивості збільшуються до трьох (*колір, форма, розмір*).

І нарешті, з двох фігур вибирається одна фігура всім чотирьом заданих властивостям (*кольору, формою, розміром, товщині*). В іграх такого типу у дітей формується найважливіша розумова операція - абстрагування. Крім того, дитина приходить до висновку, що, чим більше заданих властивостей покладено в основу пошуку, тим меншу кількість фігур можна знайти, і навпаки. В іграх такого типу у дітей формується найважливіша розумова операція – абстрагування (*метод «відволікання», що дає змогу переходити від конкретних предметів (елементів) до загальних понять і законів розвитку.*)

6 етап «Знайомство з символами». Знайомство дитини з символами властивостей важлива сходинка в освоєнні всієї знакової культури, грамоти математичних символів, програмування і т.д. Тож, пропонуються ігри та вправи, де властивості блоків зображені схематично, на картках. Це дозволяє розвивати здатність до моделювання і заміщення властивостей, вміння кодувати і декодувати інформацію. Ці здібності та вміння розвиваються в процесі виконання різноманітних предметно-ігрових дій.

Заняття з такими картками допомагають розвивати у дитини вміння розшифровувати інформацію про наявність або відсутність певних властивостей у предметів по їх символічним позначенням.

Картки-властивості допомагають дітям перейти від наочно-образного мислення до наочно-схематичного, а картки з запереченням властивостей – місток до словесно-логічного мислення.

7 етап роботи «Змагальний». Навчившись за допомогою карток вести пошук фігури, діти із задоволенням загадують один одному фігуру, яку потрібно знайти, придумують свою кодову схему. У гру з блоками включається елемент змагання. Виграє той, хто жодного разу не помилиться як при кодуванні, так і при пошуку закодованої фігури.

Подібні ігри дозволяють моделювати таке поняття, як кодування і декодування інформації, важливе не тільки в математиці, але й в інформатиці.

8 етап «Заперечення». Значний розвивальний ефект мають ігри із запереченням. Тому, на наступному етапі ігри з блоками значно ускладнюються за рахунок введення значка заперечення «не», який у малюнковому коді виражається перекресленням хрест - навхрест відповідного кодування малюнка «не квадрат», «не червоний», «не великий» і т. д. Такі ігри формують у дітей поняття про заперечення

Ігри з блоками Дьенеша сприяють розвитку мовлення: діти вчаться міркувати, вступають в діалог зі своїми однолітками, будують свої висловлювання, використовуючи в реченнях сполучники «і», «або», «не», та інші. Вони охоче вступають в мовленнєвий контакт з дорослими, збагачується словниковий запас, пробуджується жвавий інтерес до навчання.

Суворе дотримання одного етапу до іншого необов'язково. Залежно від того, з якого віку починається робота з блоками, а також від рівня розвитку дітей, можна об'єднати або виключити деякі етапи.

Отже, система роботи з розвитку логічного мислення дошкільнят з використанням логічних блоків Дьенеша сприяє більш успішному формуванню у дітей основних прийомів логічного мислення, розвиває творчі здібності, уяву, фантазію і зв'язне мовлення.

Логічні блоки допомагають дитині опанувати розумовими операціями і діями, важливими як в плані математичної підготовки, так і з точки зору загального інтелектуального розвитку. До таких дій відносяться: виявлення властивостей, їх абстрагування, порівняння, класифікація, узагальнення, кодування і декодування, а також логічні операції «не», «і», «або».

Використовуючи блоки, слід закладати в свідомості малюків початок елементарної алгоритмічної культури мислення, розвивати у них здатність діяти в умі.

Література

1. Мамон В. Г. Розвиток логіко-математичної компетентності дошкільників за допомогою блоків Дьенеша /В. Г. Мамон, І. А. Яблонська. А. Л. Половець // Дошкільний навчальний заклад . – 2009. – № 3. – С . 21-27.
2. Маценко Т. М. Інтелектуальний розвиток дітей дошкільного віку. – Харків: Основа, 2011. – 350 с.
3. Розвиваючі ігри, допомога Д'енеша // На допомогу методичній службі (інструктивно-методичні матеріали на допомогу методистам, які опікуються дошкільною освітою) / Укл. Л. Б. Міщенко. – Суми: Ніко, 2013. – 112 с.

4. Логіко-математичні ігри як засіб формування мислення старших дошкільників/Навчально-методичний посібник. – м. Сквиря: «Джерело», 2011. – 70 с.

Громакова Л.М.,
вихователь дитячого садка
Дошкільний навчальний заклад № 5
м. Херсон, Херсонська область

СТВОРЕННЯ СУЧАСНОГО РОЗВИВАЛЬНОГО ПРОСТОРУ ЗАСОБАМИ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Заклад дошкільної освіти сьогодні є ідеальним полем для розгортання особистісно орієнтованих технологій, оскільки, на відміну від школи, не орієнтований на жорстко фіксований результат, отже, за суттю, покликаний бути розвивальним та охоронним із погляду фізичного, психічного, соціального і духовного здоров'я дитини.

Розвивальне середовище – це сукупність умов, які забезпечують різнобічний розвиток дітей; це система матеріальних об'єктів їхньої діяльності. Створення в дошкільному закладі повноцінного розвивального середовища та забезпечення відповідної позиції вихователя в організації діяльності дітей – провідний засіб реалізації завдань сучасного реформування освіти. Адже правильно організоване розвивальне середовище сприяє соціалізації дитини, впливає на всі аспекти її розвитку.

Однією з основних умов створення в закладах дошкільної освіти розвивального довкілля для дітей дошкільного віку є опора на особистісно орієнтовану модель взаємодії між педагогом і дітьми. Це означає, що пріоритетною метою виховання є формування гармонійної та всебічно розвиненої особистості. Завдання педагога полягає у забезпеченні інтересів дитини у задоволенні її природних нахилів і потреб. Дорослий у своїй педагогічній діяльності керується положенням: «Не поруч, не над, а разом».

Однією з перших звернула увагу на проблему розвивального середовища М.Монтессорі, яка найважливішою передумовою розкриття дитиною внутрішнього потенціалу вважала вільну самостійну діяльність у створеному педагогом просторово-предметному середовищі. Тому, на її думку, завдання педагога полягає насамперед у наданні дитині засобів саморозвитку й ознайомленні її з правилами користування ними. Збагачене середовище передбачає єдність соціальних і природних засобів забезпечення повноцінної життєдіяльності дитини. Сюди відносять архітектурно-ландшафтні та природничо-екологічні об'єкти; художні студії; ігрові та спортивні майданчики; конструктори; тематичні набори іграшок, посібників; аудіовізуальні та інформаційні засоби виховання і навчання [4, с. 115].

Розвивальне середовище – комплекс психолого-педагогічних,

матеріально-технічних, санітарно-гігієнічних, естетичних умов, що забезпечують організацію життя дітей у дошкільному закладі [2, с. 56].

Обов'язковою умовою забезпечення ефективного розвитку дитини є створення розвивального середовища в єдності всіх його складників, а саме: природного; предметно-ігрового; соціального; власного «Я» дитини, тобто організоване відповідно до програми розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» [1, с. 86].

Природне розвивальне середовище сприяє виникненню у дошкільника інтересу та елементарних уявлень про об'єкти, явища природи, розкриває причинно-наслідкові зв'язки та взаємозалежність природного довкілля і людини як його частини, формує природодоцільну поведінку малюків.

Для створення оптимального розвивального простору необхідно підібрати різне обладнання (ігрове, навчальне, спортивне тощо), продумати його оптимальне розміщення та визначити кількість. Важливо пам'ятати, що розвивальний простір створюють не для зручності педагога, а для того, щоб дитина могла вільно, відповідно до своїх смаків і настрою, обирати той чи інший осередок. Не треба піклуватися лише про кількісне наповнення групової кімнати ігровими атрибутами і при цьому забувати про те, що їх достатня кількість не завжди забезпечує повноцінний розвиток дітей.

Як відомо, незаповнене і безбарвне предметно-ігрове середовище чинить на дітей негативний вплив, гальмує розвиток особистості. Перенасичене предметне середовище так само погано впливає на психіку малят. І тільки періодично поновлюване, варіативне, оптимально організоване предметно-ігрове середовище має розвивальний вплив, спонукає дитину до активної пізнавальної діяльності, позитивно впливає на її емоційну сферу, мобілізує процеси мислення.

Особливо ефективним є модульне предметно-ігрове середовище. Прикладами предметів-модулів можуть слугувати легкі куби різного розміру, виготовлені за типом вкладишів, і середні за розміром модулі – «меблі-іграшки». Дитина може перетворювати модулі на корабель, будиночок, казкову печеру тощо. Середовище повинно пробуджувати у дітей активність, надавати їм можливості для різноманітних видів діяльності. Разом із тим, навколишнє середовище повинно при необхідності гасити надзвичайну активність, надавати можливість відпочити. Тому розвивальне середовище передбачає наявність місця для релаксації. Це може бути і «куточок усамітнення», і затишна кімната з м'якими меблями та іншими елементами, які сприяють відпочинку. Емоційний комфорт підтримується і за рахунок організації виставок дитячих робіт (малюнки, аплікація тощо) всіх дітей, незалежно від рівня виконання [3, с. 173].

Створити таке предметно-ігрове середовище можливо за умови дотримання таких вимог:

- предметно-ігрове середовище має бути адекватне вікові дітей та відповідати їхнім функціональним можливостям із незначним перевищенням ступеня складності;

- предметно-ігрове середовище має бути динамічним, варіативним, різноманітним. Хоча воно організовується дорослими, але повністю підвладне дитині, не обмежує її діяльності, забезпечує повну свободу;

- ігровий простір повинен сприяти орієнтовно-пізнавальній діяльності, що забезпечує набуття нових знань, формування розумових дій, розвиток провідних психічних процесів дитини;

- не можна забувати про значення форм і кольору – саме вони надають виразності об'єктам та подіям і завдяки зіставленню допомагають дитині отримати достовірні знання про довкілля. Всі ігрові предмети мають бути якісними, бо що досконаліша форма, то повніше реалізується її призначення;

- необхідно включати у предметно-ігрове середовище національні, етнокультурні особливості, аби дитина творчо прилучалася до духовних цінностей народу, вчилася любові до рідної землі.

Для кожного вікового періоду предметно-ігрове середовище особливе.

Облаштування розвивального середовища для дітей раннього віку в дошкільному закладі має починатися з роздягальні. Щоб зробити її затишною і привабливою, шафи, в яких зберігаються речі малюків, можна пофарбувати в різні кольори, а зверху на них розмістити великі яскраві іграшки, які привертатимуть увагу малюків. На стінах роздягальні можна повісити ілюстрації або картини із зображенням пів року чи панно на теми дитячих казок. Групову кімнату також рекомендується прикрасити. Усі значущі для дітей фрагменти інтер'єру мають розмішуватися на рівні зросту малят, щоб вони могли їх краще роздивитися і їм було легше діставати все, що може знадобитися для виконання тих чи інших дій.

У дітей середнього дошкільного віку росте потреба в русі, тому в групі слід виділити місце для спортивного куточка. Можна створити в кімнаті доріжку руху, де за допомогою модулів, картинок та знаків буде визначено, які рухи повинні виконувати діти (ходьба, повзання, лазіння, подолання перешкод тощо).

Середній вік – розквіт сюжетно-рольової гри. Діти цього віку вже можуть використовувати предмети-замінники, символи, які дозволяють вийти за рамки реальної предметної дії та відтворити загальний задум у скороченій ігровій формі (наприклад, ляльку годувати не з чашки, а з кубика, уявляючи його чашкою). Ця особливість відіграє важливу роль в інтелектуальному розвитку дитини, отже, бажано замість реальних предметів якомога більше пропонувати предметів-замінників. Враховуючи, що в середньому дошкільному віці інтерес проявляється до мови, ігрове середовище необхідно наповнити дидактичними іграми. Різнманітнішим, ніж у молодшому віці, стає матеріал для будівельних та конструктивних ігор, виникає потреба у місці для експериментування.

У старших вікових групах необхідно застосовувати різні матеріали, які сприяють оволодінню читанням, математикою: друковані літери, слова, таблиці, книжки з великим шрифтом, посібники з цифрами, настільно-друковані ігри з цифрами та літерами, ребуси, головоломки. Так само

використовують матеріали, що стимулюють розвиток пізнавальної активності дітей – дитячі енциклопедії, ілюстровані видання про тваринний та рослинний світ, дитячі журнали, альбоми. Обов'язково виділяється місце для дидактичних ігор математичного змісту, причому таких, де б діти могли виявляти самостійність у виборі матеріалу. Не забуваймо і про предмети для дослідно-пошукової діяльності – магніти, збільшувальне скло, пружини, ваги, мензурки, великий вибір природних матеріалів [5, с. 252].

Отже, будь-яке середовище має забезпечувати розвиток творчих компонентів мислення дітей, надавати їм можливість вільно маніпулювати об'єктами, конструювати різні моделі бачення світу, виконувати творчі завдання. В цьому ракурсі повернемося до поняття «універсальна ігрова зона». Йдеться про місце з дуже високим ступенем трансформації та різноманітним предметним наповненням. У межах цієї зони можуть розгортатися тематичні підзони: ігрова, спортивна, екологічна [7, с. 76].

Важливим компонентом розвивального простору, сприятливого для виникнення та розвитку самостійної дитячої діяльності, слід вважати і соціальне оточення, наявне коло спілкування з дітьми та дорослими. Центральною фігурою освітнього процесу є дитина – мовленнєва особистість. У роботі з дошкільниками триває пошук і забезпечення природовідповідних компонентів середовища, які б допомагали повноцінному становленню мовленнєвої особистості. Основою розвивального середовища для становлення такої особистості є забезпечення доброзичливої атмосфери, де б дитині надавалося право на мовленнєву активність, довіру, помилку та доброзичливе ставлення. Першим і найважливішим компонентом успішного процесу є насичення мовленнєвого середовища, у якому постійно чи тимчасово перебуває малюк, зразками рідної мови. Дитина може розвиватися як представник людства і як його рівноправний член лише під впливом мовлення людей, які її оточують. Довірливі стосунки, особисті контакти з дорослими мають позитивний вплив на зміст і рівень позитивної діяльності дошкільників, оскільки так поступово закладаються базові якості особистості (самостійність, відповідальність, креативність, самовладання, справедливість, розсудливість, людяність тощо), необхідні для самовиявлення та самореалізації дитини у її вільному бутті.

Працівникам дошкільного навчального закладу необхідно також уникати конфліктів, бути спокійними, уважними. Своєю поведінкою та діями вони мають позитивно впливати на розвиток психічних процесів у дітей. Загальна тональність мовлення педагогічних працівників має бути домірною, зауваження – спокійними, доцільними та коректними.

Навчання, виховання, розвиток дитини повинні відбуватися в атмосфері захищеності, психологічного комфорту. Це означає, що оточення дитини має бути безпечним як щодо гігієни, умов життєдіяльності загалом, так і в морально-психологічному аспекті. Передусім навколишнє середовище повинно відповідати структурі когнітивної (пізнавальної) сфери дитини, передбачати можливості вільного розвитку ігрової та інших видів її

діяльності.

В організації розвивального середовища у сфері життєдіяльності особливе місце посідає формування у дитини позитивної самооцінки, усвідомлення самозначущості серед людей – однолітків і дорослих.

Створюючи розвивальний простір у дошкільному закладі, слід дотримуватися певних принципів, зокрема таких, як: безпечність, урахування закономірностей розвитку дітей, раціональність, динамічність, активність, комфортність кожної дитини, позитивне емоційне навантаження [6, с. 5].

Розвивальний простір групового приміщення передбачає створення спеціальних осередків. У групових приміщеннях закладу дошкільної освіти можна створити такі осередки:

- природознавчий;
- дитячого експериментування;
- ігрової діяльності;
- образотворчої діяльності;
- музичний;
- художнього слова;
- народознавства;
- розвивального навчання;
- спортивний;
- трудової діяльності;
- відпочинку та усамітнення;
- самопізнання;
- співпраці з батьками.

Територія дошкільного закладу також є складовою розвивального простору. Пропонується виділити на території такі тематичні зони: екологічну (сад, город), де б діти могли займатися різними видами сільськогосподарської праці; архітектурно-ландшафтну; спортивно-ігрову; ігрову для моторних, дидактичних, конструктивних, сюжетно-рольових ігор тощо.

Отже, довкілля дитини є важливою умовою ефективної підготовки її до майбутнього самостійного життя. Навколишнє середовище має бути організоване так, аби спонукати дитину до виконання активних дій відповідно до її життєвого ритму, фізичних та психічних можливостей.

Література

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / наук. кер. О. Л. Кононко. – К.: Світич, 2008. – 430 с.
2. Корепанова М. В. Теория и практика становления и развития образа Я дошкольника: монографія / М. В. Корепанова. – Волгоград: Перемена, 2001. – 149 с.
3. Крутій К. Освітній простір дошкільного навчального закладу. Ч. 1: Концепції, проектування технології створення / К. Крутій. – Запоріжжя: ЛПС, 2009. – 320 с.

4. Монтессори М. Дом ребенка: метод научной педагогики / М. Монтессори. – М.: Задруга, 1913. – 339 с.
5. Педагогика: большая современная энциклопедия / сост. Е. С. Рапацевич. – М.: Современное слово, 2005. – 720 с.
6. Сорина А. К. Проектирование образовательной среды дошкольного образовательного учреждения: автореф. дис. ... канд. пед. наук:13.00.01 / А. К. Сорина. – СПб., 2005. – 16 с.
7. Ясвин В. А. Образовательная среда: от моделирования к проектированию / В. А. Ясвин. – М.: Смысл, 2001. – 366 с.

СЕКЦІЯ 4. ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ РОБОТИ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Полтораус Л.В.,
практичний психолог
Дошкільний навчальний заклад № 40
м. Мелітополь, Запорізька область

СЦЕНАРІЙ ТРЕНІНГОВОГО ЗАНЯТТЯ ТУРБУЄМОСЯ ПРО СЕБЕ: ЕКОЛОГІЧНІСТЬ В РОБОТІ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Мета: надати інформацію про методи профілактики та боротьби зі стресом та емоційним вигоранням педагогів ЗДО; психологічна профілактика негативних особистісних утворень, які заважають підвищенню адекватності самосвідомості й знижують рівень соціальної і психологічної компетентності; зниження рівня ситуативної і особистісної тривожності; сприяння формуванню адекватної самооцінки; формування позитивної світоглядної позиції особистості; сприяння формуванню практичних навичок опанування себе в різних ситуаціях, оволодіння елементами арт-терапії, прийомами релаксації.

Ключові поняття: екологічність, емоційне, професійне вигорання, антидот від вигорання, ресурс.

Тривалість: 1 година 50 хвилин.

Структура тренінгового заняття

№	Види роботи	Тривалість	Ресурсне забезпечення
1.	Привітання.	5 хв	Бейджики, маркери
2.	Вступ	5 хв	Презентація
3.	Очікування	5 хв	Плакат очікувань, стікери
4.	Правила	5 хв	Презентація
5.	Знайомство Вправа: «Яка Я?»	10 хв	Асоціативні карти «Вона»

6.	Теоретичний блок	15 хв	Презентація
7.	Вправа: «Паперовий чоловічок»	10 хв	Папір А4
8.	Вправа: «Мозаїка ресурсів»	30 хв	Картон, клей, клаптики тканини, ножиці, стрічки, гудзики, намисто, природні матеріали.
9.	Вправа: «Боді - перкусія»	10 хв	Відео, музика
10.	Зворотній зв'язок	5 хв	Плакат очікувань, стікери.
11.	Підсумки, прощання.	10 хв	Іграшка «Чоловічок настрою»

Зміст тренінгу

1. Привітання (10 хв)

2. Вступ (5хв) «Скажіть мені, і я забуду. Покажіть, і я запам'ятаю.

Дайте можливість обговорити, і я зрозумію. Дайте можливість навчити іншого, і я досягну досконалості».

Цими словами Конфуція ми будемо керуватися під час роботи. Сьогодні мова піде про професійне вигорання педагогів, шляхи його подолання та де знайти ресурси для відновлення сил.

3. Очікування (5хв) На підготовлених стікерах, учасники пишуть свої очікування від тренінгового заняття. Після озвучування, кожний прикріплює стікер до дошки очікувань у вигляді «Гори».

4. Правила роботи у групі

Правила, які будуть необхідні для кращого і ефективного проведення тренінгового заняття. Тренер пропонує типові правила:

- **Правило «Тут і зараз»:** головним є те, що відбувається зараз, які почуття кожний з учасників відчуває у даний момент, бо тільки через актуальне переживання і через груповий досвід можна пізнати себе. Основним є те, що відбувається зараз, думки і почуття, щоб вони стали надбанням групового досвіду.

- Цінувати час;
- Говорити по черзі;
- Говорити коротко і по темі;
- Говорити від свого імені;
- Правило піднятої руки.
- Правило вільної ноги. Можна виходити з тренінгу, не питаючи дозволу, тихо, не заважаючи далі проводити тренінг;
- Правило толерантності та поваги до учасників тренінгу
- Бути позитивним та добровільно активним, тобто висловлювати позитивні думки, ідеї та дії. Для виконання завдання пропонувати лише свою кандидатуру.

- Правило конфіденційності. Інформація про приватне життя присутніх не має обговорюватись надалі.

5. Знайомство Вправа: «Яка Я?» (10 хв)

Всі учасники тренінгу по черзі достають з колоди картку та асоціюють себе з зображенням на картинці, розповідають про себе.

- Що було незвичним при виконанні вправи?
- Що нового Ви змогли дізнатись?
- Чи складно було відкривати себе для оточуючих? Якщо складно, тоді чому?

Обговорення:

ОСНОВНА ЧАСТИНА

6. Теоретичний блок (15 хв) Додаток № 1

7. Вправа: «Паперовий чоловічок» (10 хв)

Деякі люди вважають, що потрібно регулярно ляяти і критикувати себе і інших, щоб стимулювати до дій.

Щоб було зрозуміло, до чого призводить така «самокритика», я пропоную зробити одну просту вправу.

Вона, як правило, допомагає відчувати і усвідомити наступне:

- Ми лаємо себе та інших не тому що це корисно і допомагає, а тому що це легко і звично;
- Підтримувати буває складніше, ніж ляяти

Отже, вправа «Паперовий чоловічок»

Інструкція: Візьміть чистий аркуш паперу формату А4 і руками, без ножиць і інших підручних засобів, обірвемо лист так, щоб вийшов чоловічок.

Потім зосередьтеся на тому, що вам не подобається у вашому творінні і почніть його «ляяти»: «Кривий якийсь!», «Косий», «Непривабливий», «Треба бути краще», «Ноги короткі» і т.д.

Після кожної лайки завертайте край паперу, починаючи зверху, і гарненько «запросуйте» його нігтем. Наприклад: вилаялися - завернули, вилаялися – завернули.

Коли лайки будуть вичерпані, зупиніться і подивіться, що у вас вийде в результаті. Цікаво, до якого стану Ви чоловічка докрутили.

Якщо пофантазувати, то як думаєте, на які **дії** тепер здатний такий скручений чоловічок?

Мабуть, що на самі безглузді, тривожні і неефективні або взагалі **ні на які**.

Але це ще не все. Тепер починайте хвалити чоловічка, як Ви себе хвалите, говоріть йому слова підтримки на кожен відворот паперу. Похвалили - відвернули, похвалили – відвернули...

В процесі роботи слідкуйте за:

1. Що вам легше було робити: ляяти або підтримувати? Коли Ви були більш спритні і різноманітні в словах і виразах?
2. Чи вистачило у Вас хороших слів, щоб розгорнути чоловічка повністю?
3. Яким в результаті вийшов чоловічок? Чим відрізняється від початкового стану (до скручування)?
4. На які дії тепер здатний Ваш чоловічок?

Чоловічок став гафрированим, зі «шрами»

Цікаво, які висновки Ви зробили після вправи?

Обговорення

8. Вправа: «Мозаїка ресурсів» (30 хв)

Методика призначена для індивідуальної і групової роботи.

Матеріали: картон (А3), намисто, бісер, маленькі мушлі, гудзики, мережева, тасьма, гайки, шурупи, міленькі палички, фольга, соломинки для коктейлів, пергамент, монети, різні матеріали для декору та природні матеріали, клаптики тканини, голки, простий олівець, ножиці, ластик, клей ПВА.

1-й етап: Підготовчий

Інструкція. Перед вами аркуш картону. Намалюйте на ньому образ, який символізує Вас, і виріжте його як основу всієї роботи. Потім знайдіть клаптики тканини, які будуть наповнювати цей образ.

2-й етап: Наповнення

Інструкція. Поміркуйте, чим би ви ще наповнили і прикрасили свій образ. Підберіть необхідні матеріали для декору роботи.

Обговорення.

По закінченню роботи учасники презентують свої образи, пояснюючи мозаїку їх наповнення почуттями, думками, діями, смислами.

9. Вправа «Боді перкусія» (10хв) - самовираження, відчуття музики через власне тіло

Обговорення

10. Зворотній зв'язок (5 хв)

Чи справдились ваші очікування?

11. Підсумки (10хв)

Відчуття (обговорення по колу), побажання.

Додаток 1

Теоретичний блок

СТРЕС НА РОБОТІ І ЙОГО НАСЛІДКИ

Останнім часом наголошується підвищений інтерес до стресів, пов'язаних з трудовою діяльністю. Робочі або професійні стреси можуть порушити дієздатність колективу, приводячи до втрати кадрових ресурсів. Руйнуюча дія психологічного стресу наголошується навіть в прогресивних і добре керованих організаціях, оскільки розвиток стрес-реакцій має складну обумовленість: від структурно-організаційних особливостей, організаційної культури, характеру самої праці до особових особливостей співробітників, а також характеру їх міжособових взаємодій. Стрес негативно позначається як на конкретних людях – їх соматичному і психічному стані, так і на внутрішньому організаційному середовищі, стреси на роботі впливають на продуктивність працівників, стабільність, мікроклімат в колективі.

В наші дні проблеми управління стресами на роботі стають найбільш актуальними, тому що швидко змінюються соціально-економічні і політичні ситуації, збільшуються нервово-психічні і інформаційні навантаження.

Виділяють різні види стресів, що виникають в трудовій діяльності: робочий стрес; професійний стрес; організаційний стрес. Ці поняття близькі, але не синонімічні. Доцільно використовувати те або інше з них залежно від того, які саме чинники виходять на передній план.

Причини розвитку професійного стресу підрозділяються на безпосередні і головні. Безпосередньою причиною можна вважати подію, прямим наслідком якої виявляється розвиток психічної напруженості і стресу, наприклад складність або небезпека робочого завдання, виникнення проблемної ситуації, пов'язаної із загрозою для здоров'я і життя, дефіцит часу, конфлікт з керівництвом та інше. Головною причиною виникнення стресу виступають індивідуальні особливості суб'єкта праці. Також виділяється група додаткових чинників життя і діяльності людини, які привертають до виникнення професійного стресу і посилюють його прояви.

Існують різні визначення вигорання. Відповідно до моделі К. Маслач і Джексона, воно розглядається як відповідь - реакція на тривалі професійні стреси міжособових комунікацій, що включає три компоненти: **емоційне виснаження, деперсоналізацію і редукацію персональних досягнень**

Синдром вигорання розглядається як «професійне вигорання», що дозволяє вивчати даний феномен в аспекті професійної діяльності. Вважається, що такий синдром найбільш характерний для представників соціальних або комунікативних професій – системи «людина-людина».

К. Маслач **виділила чинники**, від яких залежить розвиток синдрому вигорання:

- індивідуальна межа, стеля можливостей нашого «емоційного Я» протистояти виснаженню;
- внутрішній психологічний досвід, що включає відчуття, установки, мотиви, очікування;
- негативний індивідуальний досвід, в якому сконцентровані проблеми, дістрес, дискомфорт, дисфункції або їх негативні наслідки.

Які симптоми допомагають визначити вигорання, що починається, у працівників? В даний час таких дослідниками виділено понад 100. Симптомами, що сигналізують про розвиток вигорання, можуть бути:

- зниження мотивації до роботи;
- різко зростаюча незадоволеність роботою;
- втрата концентрації і збільшення помилок;
- зростаюча недбалість у взаємодії з клієнтами;
- ігнорування вимог до безпеки і процедур;
- ослаблення стандартів виконання роботи;
- зниження очікувань;
- порушення крайніх термінів робіт і збільшення невиконаних зобов'язань;
- пошук виправдань замість рішень;
- конфлікти на робочому місці;
- хронічна втома;

- дратівливість, нервозність, неспокій;
- дистанціювання від клієнтів і колег;
- збільшення абсентеїзму.

Одними з найсерйозніших чинників ризику розвитку синдрому професійного вигорання є невміння, небажання або нездатність педагогів швидко й чітко розмежовувати своє професійне та людське Я.

Вигорання зазвичай виявляється наслідком професійних стресів, але його розвиток може не обмежуватися тільки професійною сферою, а виявлятися в різних ситуаціях буття людини, представляючи його так звані екзистенціальні наслідки. Вигорання – це відносно стійкий стан, проте за наявності відповідної підтримки з ним можна боротися. Синдром вигорання включає ряд симптомів, проте всі вони ні у кого не виявляються одночасно, існують індивідуальні варіації, тому що вигорання – це реакція індивідуальна.

Психологічні особливості синдрому «професійного вигорання» у педагогів

Про наявність великої кількості стресорів в педагогічній діяльності говорять вже давно як зарубіжні, так і вітчизняні учені. Професія педагога насичена багатьма чинниками, зухвалими стреси, серед яких такі, як **соціальна оцінка, невизначеність, повсякденна рутинна** і тому подібне. Прояви стресу в роботі вихователя різноманітні і численні. Істотним стресогенним чинником є психологічні і фізичні перевантаження педагогів, які ваблять виникнення так званого синдрому «професійного вигорання», – виснаження моральних і фізичних сил, що неминуче відбивається як на ефективності професійної діяльності, психологічному самопочутті, так і на відносинах в сім'ї.

Професія педагога – одна з тих, де синдром «професійного вигорання» є найбільш поширеним. Тому дуже важливим є вивчення особливостей його виникнення, розвитку і ходу саме в педагогічній діяльності.

Учбове навантаження вихователя складає приблизно 30 годин на тиждень, окрім цього, 10 годин відводиться додатково на інші види педагогічної діяльності. Такі перевантаження можуть привести до виснаження моральних і фізичних сил, а згодом і до «професійного вигорання».

Синдром «професійного вигорання» є стресовою реакцією, яка виникає в результаті довготривалих професійних стресів середньої інтенсивності. Відповідно до визначення стресового процесу по Г. Сел'є, «професійне вигорання» можна вважати третьою стадією, для якої характерний стійкий і неконтрольований рівень збудження. Педагоги працюють в достатньо неспокійній, емоційно напруженій атмосфері, яка вимагає постійної уваги і контролю за взаємодією в системі «вихователю-дошкільник-батьки». За таких умов стрес викликається безліччю причин, які безперервно накопичуються в різних сферах життєдіяльності. Коли вимоги

постійно переважають над ресурсами, у людини порушується стан рівноваги. Безперервне порушення рівноваги неминуче приводить до «професійного вигорання»

Сфери особистості, які страждають через професійне вигорання

Зазвичай, у педагога який «вигорів» виникають проблеми відразу у декількох сферах, як правило, одна з них є ведучою і запускає ланцюгову реакцію.

1. Сфера самооцінки.

Людині здається, що вона не справляється зі своїми обов'язками. Це головна проблема людей з розвинутим інтелектом, здатних бачити не тільки вузьку ділянку роботи, а й механізм дії всього закладу в цілому або ж становище у своїй професійній галузі. Якщо це накладається на звичку вимагати від себе регулярних трудових подвигів, то виснаження неминуче.

В цьому випадку захистом від вигорання може послужити не тільки дотримання одного із законів Мерфі («Ти – не супермен»), а й інші висловлювання, які з гумором нагадують нам, що не потрібно вимагати від себе занадто багато.

2. Сфера емоцій.

Людина починає відчувати роздратування через людей та їхні проблеми, які вона повинна вирішувати в силу своїх професійних обов'язків. Тобто її стан можна описати як внутрішню істерику: «Та що Ви всі від мене хочете? Я не можу вам нічим допомогти! Залиште мене у спокої!»

В цьому випадку захистом від вигорання - є тренінги, заняття, хобі.

3. Сфера психіки.

Навіть якщо людині не доводиться постійно «працювати емоціями», у неї може похитнутися психіка – просто через те, що вона перевантажена і працює у режимі, який їй не властивий. Причина вигорання – у індивідуальній будові психіки, яку повністю переробити неможливо.

В такому випадку захисними є технічні способи. Простіше – «підлаштувати» умови праці під себе, де це можливо, і уникнути того, що приводить тебе до стресового стану.

4. Сфера інтелекту.

Це справжня пастка для тих, хто займає посаду, яка не дозволяє реалізувати у повній мірі свої інтелектуальні здібності. Західні вчені підрахували, що більше трьох років такого режиму шкодять здоров'ю.

Захистом у даному випадку можуть бути постійні нові інтелектуальні завдання, які ставить перед собою професіонал такого складу: кар'єрний ріст, навчання тощо. Або ж можливість реалізувати свій потенціал у сфері хобі.

Методи гармонізації психофізичного стану педагога.

Людина є цілісною біоенергоінформаційною системою, тому вплив на будь-яку з цих складових позначається і на інших. Умовно всі **методи гармонізації психофізичного стану людини** можна об'єднати в 3 групи:

Фізіологічний рівень регуляції психофізичного стану (вплив на фізичне тіло):

- достатньо тривалий і якісний сон;
- збалансоване, насичене вітамінами і мінералами харчування;
- достатнє фізичне навантаження, заняття спортом, ранкова гімнастика;
- танці;
- фітотерапія, гомеопатія;
- масаж;
- терапія кольором;
- ароматерапія;
- терапія мінералами;
- водні процедури.

Емоційно-вольова регуляція психофізичного стану (вплив на емоційний стан):

- гумор;
- музика;
- спілкування з сім'єю, друзями;
- заняття улюбленою справою, хобі;
- спілкування з природою;
- спілкування з тваринами;
- медитації, візуалізації;
- аутотренінги.

Ціннісно-смысловий рівень регуляції психофізичного стану (вплив на думки, зміна світогляду)

Образа, злість, невдоволення, критика себе та інших – все це найшкідливіші для нашого організму емоції. Наш мозок викидає гормони стресу на будь-які подразники, що загрожують нашому спокою. При цьому йому зовсім байдуже, реальні вони чи вигадані. Тому і на надуману проблему організм відреагує, як на справжню. Отже, важливо навчитись контролювати свої думки і емоції. Відомий дослідник стресу Сел'є зазначав, *що має значення не те, що з вами відбувається, а те, як Ви це сприймаєте.*

Ресурсність — визначальна риса професіонала

Ресурсна фігура — особистість, яка забезпечує підтримку, спокій, можливість діалогу, врівноважений стан. У її присутності людина відчуває безпеку, Поруч із ресурсною фігурою немає невротичного напруження, не потрібно уникати незручних пауз або реалізовувати чужі очікування..

12 кроків, щоб відновити ресурси

- Дотримуйтеся режиму сну;
- Заведіть щоденник й завдяки йому аналізуйте свої думки та почуття;
- Створюйте комфортне для себе оточення;
- Звертайтеся по фахову допомогу;
- Завжди знаходьте час, щоб відпочити;

- Пізнавайте та опонувайте нове;
- Налаштуйтеся на позитив;
- Балуйте себе приємними дрібницями;
- Займайтеся тим, що надихає;
- Навчіться розслаблятися;
- Усміхайтеся частіше;
- Рухайтеся більше.

Савчук І.К.,
практичний психолог ЗДО
Березанський заклад дошкільної освіти «Сонечко»
смт. Березанка, Миколаївська область

ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО НАВЧАННЯ У ШКОЛІ

Психологічна готовність дітей до шкільного навчання – найактуальніша проблема вікової та педагогічної психології. Готовність дитини до навчання є підсумком психологічного розвитку в дошкільному віці. Підготовка до шкільного навчання має бути систематичною, планомірною та цілеспрямованою.

Важливою особливістю психічного розвитку старшого дошкільника є, по-перше, загострена чутливість до морально-психологічних норм і правил поведінки і, по-друге, готовність дитини до оволодіння цілями та способами систематичного навчання. Прихід до школи є перехідним моментом у житті дитини. Він ніби розділяє дитинство з його імпульсивністю, безпосередністю, некерованістю бажань, із перевагою «хочу» і школу – з її необхідністю підпорядкування дисципліні, вимогам «треба», плануванню і розпорядку навчального процесу. Щоб стрибок у нове життя був безболісним, а вимоги шкільного життя не викликали негативних емоцій, необхідно до цього готувати дітей ще у дошкільний період.

Часто батьки вважають основними показниками готовності до школи знайомство дитини з літерами, вміння читати, рахувати, знання віршів і пісень. Однак, дослідження свідчать, що це мало впливає на успішність навчання. Відсутність цих умінь не потребує спеціальної індивідуальної роботи з дитиною, оскільки їх формування передбачається програмою та методикою навчання.

Найважливішим чинником психічного розвитку дитини дошкільного віку є формування психологічної готовності до шкільного навчання як обов'язкової передумови успішного початку навчання. Становлення психологічної готовності до школи свідчить про завершення періоду дошкільного дитинства.

Психологічна готовність – це такий рівень психічного розвитку, (Л. Божович, К.Гуревич, Ю. Гільбух, Л.Вегнер, М.Удовенко) який створює умови для успішного опанування навчальною діяльністю [1, с. 28] .

Зміст психологічної готовності – певна система вимог, які стоять перед дитиною під час освітнього процесу. Ці вимоги полягають у необхідності відповідального ставлення до школи, довільного керування своєю поведінкою, виконання розумової роботи, що забезпечує свідоме засвоєння знань, установлення з дорослими й однолітками взаємин, обумовлених спільною діяльністю. Дуже важливо, щоб дитина могла впоратися із зазначеними вимогами.

До кінця дошкільного віку дитина вже являє собою у відомому змісті особистість. Вона добре усвідомлює свою статеву приналежність, орієнтується в сімейно-родинних відносинах і вміє будувати відносини з дорослими й однолітками: має навички самовладання, уміє підпорядковувати свою поведінку обставинам. У такої дитини вже розвинута рефлексія. Як найважливіше досягнення в розвитку особистості дитини виступає перевага почуття «Я повинний» над мотивом «Я хочу».

Випускник закладу дошкільної освіти. Який він?

Яким хочуть бачити випускника закладу дошкільної освіти батьки:

- Здоровим;
- Вихованим;
- Веселим;
- Добрим;
- Розумним;
- Кмітливим.

Про якого першокласника мріє вчитель?

- Звукова культура мовлення – чиста, правильна мова;
- Вміння читати, писати, рахувати;
- Активний словниковий запас;
- Загальна обізнаність;
- Елементарні навички самообслуговування;
- Вміє орієнтуватися у просторі, на аркуші паперу.

Компоненти психологічної готовності:

- Фізіологічна готовність;
- Інтелектуальна готовність;
- Мотиваційна готовність;
- Емоційно-вольова готовність;
- Соціальна готовність.

Фізіологічна готовність

Фізіологічна готовність означає достатній рівень дозрівання організму дитини, стан її здоров'я. Що ж включає в себе фізіологічна готовність?

- Розвиток дрібної моторики;
- Розвиток зорово-рухової координації рухів;
- Загальний фізичний розвиток.

Інтелектуальна готовність

Інтелектуальна (пізнавальна) готовність пов'язана із відповідним рівнем розвитку пізнавальної сфери дитини, тобто тих процесів, завдяки яким дитина пізнає навколишній світ:

- Сприйняття;
- Пам'ять;
- Увага;
- Уява;
- Наочно-образне і логічне мислення.

Мотиваційна готовність

Мотиваційна готовність сформована, якщо у дитини є бажання ходити до школи, є прагнення здобувати знання, дізнаватись нове, цікаве, виконувати нову соціальну роль – роль школяра. І тут багато що залежить від нас дорослих. Не залякуйте малюка школою, фразами подібними до такої: «Ось підеш у школу – там тобі покажуть!» Налаштовуйте малюка на школу позитивно: «У школі буде цікаво, радісно, ти дізнаєшся багато нового і корисного».

Мотиваційна готовність включає:

- Бажання вчитися;
- Виразність пізнавальних інтересів;
- Прийняття системи вимог, що вимагаються вчителем, школою.

Емоційно-вольова готовність

Не менш важливою, ніж інтелектуальна готовність, є емоційно-вольова готовність дитини до навчання. Ця складова включає достатній розвиток волі, послаблення імпульсивних реакцій, вміння керувати своїми емоціями (наприклад, слухати, не перебиваючи). Емоційно-вольова готовність вважається сформованою, якщо дитина вміє ставити мету, докладати зусиль для реалізації мети, долати перешкоди, виконувати не цікаву, але корисну роботу.

Отже, основні показники емоційно-вольової готовності:

- Здатний керувати своєю поведінкою, бути посидючим, зібраним;
- Зосереджений на виконанні завдання не дуже цікавого, але дуже потрібного;
- Здатний слухати, зосереджуватися і виконувати вимоги дорослого.

Соціальна готовність

Соціальна готовність містить у собі сформованість у дитині якостей, завдяки яким вона може спілкуватися з іншими дітьми, з вчителькою. Це і бажання спілкуватися, і вміння встановлювати взаємовідносини з однолітками і дорослими; уміння поступатись, підкорятись інтересам дитячої групи, класу; повага до бажань інших людей. Соціальна готовність включає:

- Адекватність;
- Вміння жити й розвиватись у соціальному оточенні;
- Мати відповідні навички комунікації;

➤ Соціальна компетентність (вербальна активність, виконання вимог та дотримання правил поведінки, відстоювання власної позиції, прийняття рішень, орієнтація у просторі та часі, толерантність, емпатія).

Основні аспекти готовності дитини до навчання у школі:

- Здоров'я;
- Рівень вихованості і моральних якостей;
- Знання та спеціальні практичні вміння;
- Ступінь оволодіння системою міжособистісних відносин;
- Ступінь сформованості навчальних навичок.

Коли йдеться про підготовку дитини до школи, це означає, що необхідно потурбуватися про її фізичне здоров'я; збагатити життєвий досвід; закріпити побутові навички; розвивати правильне мовлення; навчити дитину спостерігати, думати, осмислювати побачене і почуте; вчити поважати думку іншого; поступово формувати зацікавленість до навчання і позитивне ставлення до школи в цілому.

Модель майбутнього першокласника

Дитина добре фізично розвинена: в параметрах її фізичного розвитку немає негативних відхилень від норми, є навіть певне випередження;

Склалися інтелектуальні передумови для початку систематичного шкільного навчання, що проявляється у зростанні можливостей розумової діяльності. Дитина добре орієнтується в навколишньому світі. Вона досить упевнено виокремлює об'єкти живої й неживої природи, предметного й соціального світу. Їй доступне усвідомлення ряду наочно виражених зв'язків: тимчасових, просторових, функціональних, причиново-наслідкових;

У дитини є пізнавальні вміння: диференційоване сприйняття та цілеспрямоване спостереження, використання сенсорних еталонів для оцінки властивостей та якостей предметів, їхнього угруповання та класифікації. Дитина вміє порівнювати об'єкти, виокремлювати головні та другорядні ознаки, відповідати на різноманітні запитання, міркувати, самостійно формулювати запитання, користуватися наочними моделями, схемами, вирішуючи завдання;

У дитини зросла пізнавальна активність, інтерес до світу, бажання дізнатися щось нове. Вона вміє прийняти від дорослого й висунути самостійно пізнавальне завдання, вирішити його за допомогою дорослого або самостійно, використовуючи відомі способи (порівняння, аналіз, вимір і т.д.), зрозуміло виразити в мові підсумок пізнання. Дитина може цілеспрямовано здійснювати елементарну інтелектуальну та практичну діяльність, сприймати завдання і правила, одержувати адекватний меті результат;

Дитина виявляє цікавість до творчості, у неї розвинена уява, виражене прагнення до самостійності. Дитина налаштована на досягнення позитивних результатів у новій соціальній ролі – учня;

Склалися передумови входження дитини в ширший соціум. Вона навчилася спілкуватися з дорослими й однолітками, освоїла основи культури поведінки. Дитина використовує різні форми спілкування: ділове,

пізнавальне, особистісне. Її мовленнєві навички різноманітні. Вона вміє вислухати і зрозуміти мовлення співрозмовника, досить чітко та зрозуміло для слухача висловити свої думки, правильно побудувати пропозиції, скласти зв'язну розповідь. Її словниковий запас різноманітний, мова виразна;

Дитина здатна зрозуміти загальну мету й умови, намагається діяти узгоджено, виявляє жвавий інтерес до загального результату. З'явилися дуже цінні елементи довільності: вольові прояви, вміння стримуватися, виявляти терпіння, наполегливість;

Із завершенням дошкільного періоду дитинства закінчується перший значимий етап особистісного розвитку дитини. Вона активна, допитлива, щиро спрямована до свого найближчого майбутнього, готова стати школярем, отримати новий соціальний статус [3, с. 61].

Список літератури

1. Інноваційні технології в початковій школі. – К.: Шкільний світ, 2008.
2. Незабаром до школи. Психологічні особливості дітей дошкільного віку. 6 рік життя/ Уклад О.А. Дмітрієва. – Х.: Основа, 2009.
3. Орієнтована комплексна програма вивчення готовності дитини до шкільного навчання/ Психолог. – 2003. - №13.
4. Психологічні заняття з дошкільнятами / Упоряд. Т. Червонна. – К.: Шкільний світ, 2008.
5. Чуб Н.В. Комплексні тести готовності дитини до школи. – Х.: Основа, 2007.

Сімончук Л.М.,

завідувач дитячого садка

Дошкільний навчальний заклад (ясла- садок) №9 «Пролісок»

м. Нетішин, Хмельницька область

ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НА ОСНОВІ МЕНЕДЖМЕНТУ

З реформуванням дошкільної освіти дедалі актуальнішою стає проблема перепідготовки керівників закладів дошкільної освіти як організаторів діяльності освітніх установ. Творчість, ініціативність, самостійність, вміння робити власний вибір, забезпечувати варіативність, системність, комплексність освітнього процесу, спрямованість на кінцевий результат, самоповага та повага до інших – риси, необхідні сучасним керівникам закладів дошкільної освіти.

Керівники в своїй діяльності стикаються з рядом труднощів. Це, насамперед, відсутність необхідних для самостійної управлінської діяльності знань із соціальної економіки та права. Підготовка керівників для системи дошкільної освіти за змістом майже не відрізняється від підготовки

вихователя, методиста, викладача. Саме тому, на керівну посаду можуть призначати людину з великим досвідом педагогічної діяльності, з вищою освітою, тобто начебто об'єктивно грамотного фахівця, але без урахування того, чи може цей працівник виконувати функції керівника. І перед людиною одразу постає проблема: бракує вузькопрофільних знань, необхідних саме для роботи на цій посаді. У деяких керівників з досвідом роботи, склалися певні стереотипи мислення, несумісні з нашим швидкоплинним і подекуди не прогнозованим життям. Такі керівники не виявляють активності у забезпеченні контингенту дітей, у питаннях фінансування, залучення батьків та громадськості до взаємодії, для них характерна також тенденція до закритості та ізольованості свого закладу. Але сьогодні життя ставить нові вимоги – за дітей потрібно боротися. Отже, слід підвищувати якість освітніх послуг, рекламувати свою діяльність, тісно співпрацювати з батьками, не покладаючись тільки на державне забезпечення, дбати про самофінансування й шукати для цього нові можливості, ініціювати та впроваджувати в життя нові проекти розвитку закладу. Необхідно враховувати, що сучасні умови пред'являють якісно нові вимоги до організаторської діяльності керівників-менеджерів.

Що необхідно зробити? Як розподілити роботу? Кого поставити відповідальним виконавцем? Які дати вказівки в діяльній реалізації ідей? При цьому необхідно проявити стільки творчості і ініціативи, що це має мати не менше значення, ніж сама ідея.

Отже, що таке менеджмент? Менеджмент – самостійний вид професійної діяльності людей, спрямованих на досягнення навчальним закладом, що функціонує в ринкових умовах, певних цілей управління шляхом раціонального використання ресурсів (моральних, матеріальних, інформаційних).

Менеджмент якісної дошкільної освіти – це скоординована діяльність із керівництва та управління закладом дошкільної освіти, яка дозволяє долати труднощі і перешкоди за допомогою безперервного вдосконалення системи, передбачаючи і попереджаючи можливі кризові ситуації.

Для підвищення рівня роботи керівника, йому перш за все важливо проаналізувати свою роботу, виявити, вивчити та дослідити методи, які формують його стиль роботи, встановити параметри освітнього процесу; Проаналізувати причини і напрямки роботи, види діяльності і затрати часу, трудові навички. Всі аспекти виконання завдань членами колективу. Такий підхід буде сприяти аналізу всіх факторів, які впливають на ефективність трудового процесу і дозволить дати комплексну оцінку діяльності керівника – визначити стиль і методи роботи, визначити шляхи раціоналізації. Аналізуючи всю свою роботу, керівник може знайти безліч шляхів для економії часу. Систематична, повсякденна, цілеспрямована робота у відповідності з розкладом, чітке проведення зборів, засідань, нард з детальною підготовкою актуальних питань, їх регламентованість, ритмічність дозволяють зменшити затрати часу.

Будь – яка діяльність, що пов'язана із завданнями, які вирішує керівник, обов'язково повинна супроводжуватися роботою з інформацією. Використання інформації, яка йде від виконавців, допоможе керівнику краще орієнтуватися в ситуації, що склалася, своєчасно приймати міри. Системний метод аналізу, раціоналізації і підвищення якості роботи керівника зберігає свою цілісність і дієвість завдяки отриманню, використанню та передачі інформації.

В діяльності керівника необхідно виходити з того, що ефективна бесіда є важливим, перевіреним методом обміну інформацією, яка необхідна для роботи, і до того ж самим простим, доступним і результативним із всіх відомих методів. Бесіда допомагає встановити взаємну довіру, необхідну керівнику влюбій обстановці підвищує ділові якості як керівника, так і підлеглих.

Розвиваючи вміння керувати і підкорятися, керівникам слід виробити систему логічних прийомів і методичних правил і застосовувати їх в процесі своєї творчої діяльності. Для керівника ДНЗ необхідність цього обумовлена вимогами творчого підходу до діяльності, саморозвитку, виробленню нових форм поведінки.

Вміння уважно слухати і правильно сприймати інформацію абсолютно необхідне для керівника для встановлення контактів з людьми. Це являється його обов'язком, входить в коло виконуваних ним функцій, а тому керівник повинен прагнути оволодіти цим мистецтвом досконало.

Для підвищення рівня роботи керівника йому важливо було перш за все проаналізувати свою роботу, виявити, вивчити та дослідити методи, які формують його стиль діяльності.

Керувати – означає спонукати до дій й удосконалювати команду для досягнення погоджених цілей. Кожен керівник несе відповідальність за себе, свою команду, окремих людей у команді, успіх справи і найближчі завдання.

Т.Вороніна виділяє основні функції керівника щодо управління закладом дошкільної освіти на основі менеджменту:

- спонукати штат працівників до роботи в міру сил і здібностей, не допускаючи втрати зацікавленості;
- делегувати, тобто передоручати завдання, залишаючи за собою більше часу для керування й удосконалення штату співробітників;
- складати плани і контролювати діяльність у своїй галузі, щоб гарантувати досягнення цілей;
- приймати дієві рішення на допомогу команді;
- керувати проблемами, не розв'язувати їх усі, але допомагати команді досягти прийнятих рішень;
- ініціювати і заохочувати ідеї, які висуває команда;
- удосконалювати команду;
- поповнювати команду належними кадрами;
- скеровувати партнерську взаємодію з батьками вихованців [1,с.10-

12].

У розпорядженні керівника:

- люди – функція керування ним вважається найскладнішою. Це різні запити, погляди, здібності й індивідуальності. Люди не є постійними і можуть змінюватися щодня, щогодини. Здібний керівник розкриє сильні сторони, а слабкі зведе до мінімуму;
- час – засіб демократичний. Як цей час використовується, визначає ефективність керівництв;
- площа – на наявній площі можна багато чого зробити для поліпшення обстановки і режиму роботи людей;
- фінанси – усі керівники до відомої міри пов'язані з бюджетом і витратами. Потрібна додаткова освіта, щоб керівники-нефінансисти мали можливість вести фінансові справи;
- інформація – полегшує працю команди, якщо надається в належному порядку.

Пристаючи до аналізу своєї діяльності, керівник не обмежується лише збором та константацією окремих фактів, які характеризують стиль і методи роботи, а виявляє часткові та загальні закономірності, вимірює силу їх дії в реальних умовах, звіряє свої абстрактні висновки з практичними результатами.

Кожному конкретному закладу дошкільної освіти його імідж потрібний для того, щоб впливати на безпосередні почуття батьків майбутніх вихованців. Нові проблеми в системі закладу дошкільної освіти вимагають змін мислення завідувачів – це рішуча відмова від млявості та поверхневості, перегляд поглядів на сучасні проблеми охоплення дітей дошкільною освітою. Сучасний завідувач закладу дошкільної освіти бачить проблем у там, де більшості здається, що все вирішено, і він здатний йти на певний ризик у ході прийняття управлінських рішень.

Сьогодні відомі стратегічні завдання: перехід від уніфікованої освіти до освіти за вибором; залучення всіх учасників освітнього процесу до проектування і нормування освіти. Кожен керівник ЗДО щоденно на запитання що таке «ринок освітніх послуг», відповідає відповідно до свого особистого розуміння і необхідності просування до цього ринку і вигоди від нього. Розмаїття і варіативність в освітній політиці породили ситуацію вільного вибору батьками типу і виду освітніх закладів, що неминуче привело до конкуренції на ринку освітніх послуг. З.Кульневич зауважує, що погляд сучасних батьків про управління освітньою установою все менше збігається з їх спогадами про власне «організоване» дитинство [2, с.9]. Образ завідувача, зайнятої демонстрацією матеріальної турбот про все і ні про що, яка безладно організовує освітній простір дошкільного закладу, поступово витісняє образом завідувача-менеджера.. Уміння говорити – доводити свої думки, ідеї, рішення і накази до людей, здатність чітко формулювати, просто пояснювати, легко переконувати, говорити багато, але по ділу. Для успішної організаторської діяльності потрібні ще особливі якості, риси та здібності людини. Як організатор, керівник багато спілкується з людьми і мусить

володіти високою комунікабельністю.

В українській мові багато інших хороших слів, що характеризують людину, - розумний, добрий, вольовий, креативний, заповзятий – і можна нескінченно сперечатися про головні якості справжнього керівника, але можна визнати, що все пізнається в контексті, у тій чи іншій життєвій ситуації, коли всі ці властивості й ознаки застосовуються і виявляються насправді. Якщо керівник не усвідомлюватиме сенсу своєї діяльності й мети, якої прагне досягти в майбутньому, то ніколи не зможе створити собі позитивного іміджу.

Нині ефективність дошкільної освіти на засадах освітнього менеджменту пов'язана з організацією освітнього процесу на основі педагогіки партнерства. Це спонукає оновити зміст і форми співпраці педагогів закладів дошкільної освіти з батьками вихованців. Робота з батьками завжди була традиційною складовою дошкільної освіти, адже заклад дошкільної освіти є першим соціальним середовищем, до якого дитина потрапляє із сім'ї. Дорослі учасники освітнього процесу мають усвідомити значущість партнерської взаємодії між закладом освіти і родиною, оскільки така співпраця покликана створити сприятливі умови для виховання здорової, соціально адаптованої, всебічно розвиненої дитини. Пошук шляхів, спрямованих на формування взаєморозуміння та довіри, побудови партнерської взаємодії між закладом і родиною, має ініціювати педагогічний колектив.

Для того, щоб стимулювати активність і творчий пошук наших вихователів щодо урізноманітнення змісту та колективних форм взаємодії з родинами, у річному плані роботи закладу ми передбачаємо використання як традиційних, так і інноваційних форм роботи в усіх вікових групах.

Аби спонукати батьків до спільної з педагогами участі в розвитку дитини, ми залучаємо їх до планування роботи закладу дошкільної освіти. Недаремно кажуть: «Краще один раз побачити, ніж сто раз почути». Досвід роботи показує, що такі форми роботи, як «Засідання ради закладу», на якій обговорюються питання, які пов'язані з організацією харчування, створення предметно-розвивального середовища, «Батьківські конференції, «День вишиванки», свята та розваги з участю батьків, такі як «Тато, мама і я – спортивна сім'я», «Козацькому роду нема переводу», «Мій тато найкращий», «Свято для бабусь та дідусів», «День іменинника», флеш –моби, родинні свята та розваги, «День матері», «Дні відкритих дверей», де батьки мають змогу краще дізнатися про життя і діяльність дитини в закладі. Також у нашому закладі батьки залюбки беруть участь у конкурсах-виставках, таких як «Іграшка руками батьків», «Поробки з природного та покидькового матеріалу», «З бабусиною скрині», «Книжка своїми руками» та інші. Два роки поспіль, уже стало доброю традицією проводити «День батьківського самоврядування», під час якого батьки беруть на себе ролі усіх працівників закладу і виконують їхні функції.

Однією з ефективних форм взаємодії із сім'єю залишаються

батьківські збори. Проте, як свідчить досвід, на безпосереднє проведення зустрічей у вигляді звітів та повчальних бесід батьки відгукуються неохоче, що цілком зрозуміло.. Батьківські збори у нашому закладі проходять у таких формах, як: ділові ігри, ігрові тренінги, усні журнали, посиденьки, вечорниці.

На мою думку, вдалим проектом роботи нашого закладу є створення Сімейного центру «Зростаємо разом». Центр створений для батьків та вихованців, які будуть з 2 років відвідувати наш заклад. Насамперед, були проведені збори з батьками майбутніх вихованців, на яких батькам презентували заклад дошкільної освіти, групи раннього віку для того, щоб вони отримали уявлення про життя дитини в закладі, умови виховання і навчання, познайомили з педагогами. Як показали підсумки анкетування, найбільш хвилюючі проблеми батьків – це проблема пом'якшення адаптаційного періоду майбутнього вихованця дитячого закладу, особливості розвитку дітей раннього віку.

Перше заняття продемонструвало, що ми рухаємося у правильному напрямку, адже питання адаптації - актуальне, а позитивні емоції дітей та підтримка батьків надихають на подальшу роботу.

Тому, на зустрічах в Сімейному центрі педагоги знайомлять батьків з організацією освітнього процесу в закладі дошкільної освіти, особливостями розвитку дитини раннього віку, умовами успішної адаптації, ненав'язливо навчають їх різним методам і прийомам спілкування з маленькими дітьми. Вдало пройшли батьківські збори з батьками середнього дошкільного віку на тему Програма “Впевнений старт”, як орієнтир формування готовності дітей до навчання у школі. Тому в цьому навчальному році група старшого дошкільного віку буде працювати за Програмою розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт», яка передбачає безболісне входження дитини до Нової української школи.

Отже, робота нашого закладу спрямована на формування у педагогічних працівників та батьків позитивного ставлення до партнерської взаємодії, спонукання їх до дій і моделей поведінки, орієнтованих на взаєморозуміння та взаємодопомогу. А визначення чітких пріоритетів у роботі, особиста готовність педагогів та батьків до співпраці, спрямованість усіх заходів на партнерський формат взаємин сприяють досягненню мети – організації освітнього процесу на принципах партнерства і довіри. Тому, як зрозуміло з вищесказаного, партнерська взаємодія є складовою частиною освітнього меджменту закладу дошкільної освіти.

Література

1. Вороніна Т. Школа менеджмента // Дитячий садок: Управління.- 2006. – №2 – С.16.
2. Крутій К., Маковецька Н., Управління дошкільним закладом освіти : організація контролю та керівництва. – Запоріжжя, 1999. – С.167.
3. Кузьменко В. Педагогічний менеджмент у системі дошкільної освіти// Дошкільне виховання. – 2002. № 5. – С.5

Бандик Ю.С.,
практичний психолог
*Комунальний заклад «Дошкільний навчальний
заклад (ясла-садок)№54 комбінованого типу»
Криворізької міської ради
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна*

УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ ЗА ДОПОМОГОЮ КІНЕЗІОЛОГІЧНИХ ВПРАВ

Як допомогти дитині підготуватися до навчання в школі? Як розвивати в дітей пам'ять, концентрацію уваги, мовлення, мислення, тренувати координацію рухів та моторику і водночас зробити заняття веселими й цікавими для дітей?

За допомогою кінезіологічних вправ під час фізкультурних та музичних занять та занять з психологом.

Робота людського мозку забезпечується діяльністю двох його півкуль, що мають певну функціональну спеціалізацію (ліва відповідає за образне, гуманітарне мислення; праве – за знакове, математичне). У здійсненні вищих психічних реакцій істотну роль грає спільна діяльність півкуль. Для розвитку інтелекту необхідно розвивати взаємодію між півкулями. В цьому може суттєво допомогти кінезіологія.

Термін «кінезіологія» походить від грецьких слів «kinesis»- рух, и «logos» - слово, наука. При цьому кінезіологія має такі цілі:

- Розвиток міжпівкульної спеціалізації.
- Розвиток міжпівкульної взаємодії.
- Розвиток міжпівкульних зв'язків.
- Синхронізація роботи півкуль.
- Розвиток дрібної моторики.
- Розвиток здібностей.
- Розвиток пам'яті, уваги.
- Розвиток мовлення.
- Розвиток мислення.
- Усунення дислексії і дисграфії.

Кінезіологічні вправи позитивно впливають на дошкільників, зокрема: поліпшують розумову діяльність синхронізують роботу півкуль сприяють ліпшому запам'ятовуванню підвищують стійкість уваги допомагають становленню мовленнєвих функцій полегшують оволодіння навичками читання й письма. Практичний досвід свідчить, що в результаті систематичного виконання кінезіологічних вправ в організмі дітей відбуваються позитивні структурні зміни. Кінезіологічні вправи не потребують фізичної підготовки дітей чи додаткових атрибутів для виконання. Інтеграція цих вправ у освітній процес дає змогу без збільшення навчального навантаження розв'язувати такі завдання: повноцінно розвивати

пізнавальну сферу дітей ознайомити дошкільників зі складовими здорового способу життя формувати стійку модель адекватної поведінки в соціальному та природному середовищах забезпечити успішне майбутнє шкільне навчання.

Навчаючи ліву півкулю ви навчаєте ліву півкулю, а навчаючи праву півкулю ви навчаєте увесь мозок.» І.Соньєр. Ще у 1960-і роки перехресні рухи використовувались для допомоги дітям з мозковими порушеннями. Перехресні рухи змушують праву та ліву півкулю працювати одночасно. Коли вони функціонують одночасно, то взаємодія між ними, що відбувається за допомогою мозолистого тіла(своєрідний міст між правою та лівою півкулею) покращується.

Гімнастика мозку складається з простих і приємних вправ. Цей комплекс рекомендується використовувати під час навчання дітей, щоб підвищити навик цілісного розвитку мозку. Вправи полегшують всі види навчання і особливо ефективні для оптимізації інтелектуальних процесів і підвищення розумової працездатності. Вправи покращують розумову діяльність, синхронізують роботу півкуль, сприяють запам'ятовуванню, підвищують стійкість уваги, допомагають відновленню мовленнєвих функцій, полегшують процеси читання і письма.

Кожна з вправ сприяє збудженню певної ділянки мозку і вмикає механізм об'єднання думки і рухів. В результаті цього новий навчальний матеріал сприймається більш цілісно і природно, як би розумом і тілом, і тому краще запам'ятовується. Крім цього вправи для мозку також сприяють розвитку координації рухів і психофізичних функцій.

Також за допомогою рухів, спеціальних поз можна покращити настрій дитини, відтворити в ній позитивні емоції.

Вдосконалення розумових та інтелектуальних процесів потрібно починати з розвитку рухів тіла і пальців. З цією метою і були розроблені спеціальні вправи: дихальні, рухові, пальчикові ігри, розтяжки і т.п. Більш того, вправи допомагають виявляти приховані здібності дитини. Ще одним позитивним моментом від проведення кінезіологічних занять є те, що вони дають не тільки швидкий, а й накопичувальний ефект, розвиваючи при цьому логічне мислення і підвищуючи розумову діяльність в цілому. Але при цьому необхідне точне виконання всіх прийомів і рухів. Важливим є точне виконання кожної вправи, тому необхідно індивідуально навчити вихованця. Чудовим є те, що виконання кінезіологічних вправ можливо як вдома з батьками, так і на спеціальних заняттях. Заняття починаються зазвичай з вивчення вправ, які поступово ускладнюються, і збільшується обсяг виконуваних завдань.

Вправа «Перехресні кроки»

Виконується на місці: з'єднати праве коліно з лівим ліктем та навпаки. Кроки повинні виконуватися дуже повільно, зберігаючи *рівновагу*, на рахунок "1-10"- з'єднати коліно і лікоть, за той же час повернутися в початкове положення. Це включає максимально велику кількість м'язів тіла та

розвиває, активує лобну частину мозку, відповідальну за мислення.

Вправа «Дзеркальне малювання»

Вправа виконується або на дошці, або на чистому листі паперу. Потрібно взяти в обидві руки по олівцю (крейді). Почати малювати одночасно обома руками дзеркально-симетричні малюнки, літери, цифри. При виконанні цієї вправи розслабляються очі і руки. Коли діяльність обох півкуль мозку синхронізується, помітно збільшиться ефективність роботи всього мозку. Вправа сприяє синхронізації роботи півкуль, сприйняттю інформації, покращує запам'ятовування інформації.

Вправа «Вуха — ніс»

Лівою рукою взятися за кінчик носа, а правою рукою ліве вухо. Одночасно відпустити вухо і ніс, плеснути в долоні, потім поміняти положення рук «з точністю до навпаки».

Вправи «Лобно-потиличний корекція»

При виникненні почуття тривоги, невпевненості, хвилювання (або навіть стресу) допомагає так зване лобно-потиличне охоплення. Одну долоню покласти на чоло, іншу — на потилицю. Сконцентруватися. Зробивши кілька глибоких рівних вдихів і видихів, спокійно озвучити свою проблему. Якщо говорити вголос не виходить, досить просто думати про це. Посидіти так кілька хвилин. Якщо виникло позіхання, то це означає, що тіло вже позбавляється від напруги. Механізм дії можна пояснити тим що, коли рука торкається до чола, відбувається приплив крові, вона починає краще циркулювати по лобним часток мозку. В цій ділянці мозку відбуваються аналіз, усвідомлення і оцінка проблеми, і визначаються шляхи виходу з такої ситуації. На потилиці розташована зона, яка сприймає візуально ті образи, які потім зберігаються в нашій пам'яті. Прикладання до цієї області долоні стимулює кровообіг. Людина як би стирає подібним чином проблеми, образи, негативні ситуації. Завдяки глибокому диханню, в кров надходить кисень, повітря вентилюється — і з організму випаровується негатив.

Вправа «Енергетизатор»

Покласти схрещені руки на стіл перед собою. Притиснути підборіддя до грудей. Відчуті розтягування м'язів спини і розслаблення плечового пояса. З глибоким вдихом закинути голову назад, прогнути спину і розкрити грудну клітину. Потім на видиху знову розслабити спину і опустити підборіддя до грудей. В результаті цих дій розслаблюються м'язи шиї і плечового пояса, підвищується рівень кисню в крові, активізується вестибулярний апарат, посилюється приплив спинномозкової рідини, в центральній нервовій системі.

Вправа «Кнопки мозку»

Це міні-серія з трьох вправ, які вмикають «електричну систему організму». В результаті активізується кровопостачання головного мозку і робота обох його півкуль, підвищується концентрація уваги, поліпшується сприйняття сенсорної інформації.

Вправи знімають розумову втому, допомагають зосередитися на

засвоюванні нової інформації і навіть покращують координацію рухів. Крім того, вони сприяють розслабленню, знімають нервові напруження (і дуже корисні, до речі, гіперактивним, легко збудливим людям, як дорослим, так і дітям).

Кожну вправу виконувати кожною рукою по 20-30 секунд.

Вказівним і середнім пальцями однієї руки масажувати крапки над верхньою губою (середина носо-губної складки) і посередині під нижньою губою. Долоню іншої руки в цей час лежить на пупка. Одночасно з цим потрібно переводити погляд в різних напрямках: ліворуч-вгору і вправо чи вниз і т. д. Потім поміняти положення рук і повторити вправу.

Вказівний і середній пальці однієї руки помістити, трохи натискаючи, під нижню губу. Пальцями іншої руки в цей же час масажувати область куприка. Повторити вправу, помінявши положення рук

Долоню однієї руки покласти на пупок. Пальцями іншої руки масажувати область куприка. Через 20-30 секунд поміняти положення рук.

Вправа «Зігнута нога»

Підняту стопу вивернути всередину і по 8 разів качнути нею вперед і назад. Те ж з іншою ногою. Вмикаються в роботу ділянка мозку, що відповідає за формування і виклад думки, активізуються творчі здібності.

Вправа «Слон»

Це одне з найбільш інтегруючих вправ «Гімнастики мозку» Пола Деннісона. Воно активізує і балансує всю цілісну систему організму «інтелект — тіло», покращує концентрацію уваги. Вуха щільно притиснути до плеча. Одночасно витягнути одну руку, як хобот слона, і почати малювати нею горизонтальну вісімку, починаючи від центру зорового поля і йдучи вгору проти годинникової стрілки. Очі стежать за рухами кінчиків пальців. Потім поміняти руки. Вправу виконувати повільно, по 3-5 разів кожною рукою.

Вправа «Гаки»

Допомагають залучитися до будь-який процесу і повноцінно сприймати інформацію. Активізують роботу інтелект - тіло. Вправу радять використовувати тим, хто знаходиться в стані стресу, щоб заспокоїтися і перемкнути увагу. Повторити 8-10 разів.

Вихідне положення: можна виконувати стоячи, сидячи, лежачи. Схрестіть щиколотки ніг зручним чином. Потім витягніть руки вперед, схрестивши долоні одна до одної, зчепивши пальці в замок, вивернути руки всередину на рівні грудей так, щоб лікті були спрямовані вниз. Підняти і зігнути ліву ногу в коліні, ліктем правої руки доторкнутися до коліна лівої ноги, потім теж з правою ногою і лівою рукою. Повторити вправу 8-10 разів.

Покладіть кісточку на інше коліно. Знайдіть руками напружені місця в литковому м'язі і, притримуючи їх, згинайте і розгинайте стопу. Повторіть вправу для іншої ноги.

Вправа «Кулак». «Ребро». "Долоня".

Ця вправа поліпшує розумову діяльність, синхронізує роботу півкуль,

сприяє запам'ятовуванню, підвищують стійкість уваги, активізує процеси письма і читання. Три положення руки, що послідовно змінюються:

- 1) Долоні стиснути в кулак
- 2) Покласти долоню ребром.
- 3) Розпрямити долоню на площині столу.

Виконується вправа спочатку правою рукою, потім лівою рукою, потім двома руками разом. Повторити 8-10 разів.

Вправа «Ледачі вісімки для очей»

Сприяє формуванню умінь, навичок. Допомагає в періоди творчого застою легше знайти рішення в складній ситуації.

Витягнути руку вперед, зігнути в лікті, підняти великий палець руки на рівень перенісся, описувати вісімки в горизонтальному полі бачення. Стежити при цьому за рухом великого пальця тільки очима. Малювати вісімки справа наліво і зліва направо, зверху вниз. Повторити 8-10 разів.

Вправа «Ледачі вісімки для письма»

Обводимо контур рукою від центру проти годинникової стрілки: вгору, вліво і назад до центру; потім за годинниковою стрілкою: вгору, вправо і назад через низ до центру. Кожною рукою малюється п'ять або більше вісімок, потім також обома руками.

Вправа «Енергійне позіхання»

Знімається напруга з м'язів обличчя, очей, рота, шиї. Поліпшуються функції голосових зв'язок, мова стає чіткіше. Широко відкрити рот і спробувати позіхнути, надавив при цьому кінчиками пальців на натягнутий суглоб, що з'єднує верхню і нижню щелепи. Повторити 5-8 разів.

Вправа «Думаючий капелюх»

На поверхні вуха знаходиться 148 активних точок. Ця вправа допомагає зосередитися, а також краще слухати і говорити. М'яко розправити і розтягнути однойменної рукою зовнішній край кожного вуха в напрямку вгору назовні від верхньої частини до мочки вуха п'ять разів. Промасажувати ділянку за вухом у напрямку зверху вниз.

Вправа «Хмара дихання»

Потрібно зробити повільний вдих через ніс, надути живіт, руки перед грудьми. Повільний видих через рот, одночасно малюємо коло симетрично обома руками. Намагаємося розподілити повітря на все коло, повторюємо три рази. Можна намалювати квадрати і трикутники.

Вправа «Свічка»

Початкове положення - сидячи на стільці. Необхідно уявити велику свічку. Зробити глибокий вдих і спробувати одним видихом задати свічку. Далі уявити перед собою 5 маленьких свічок. Зробити глибокий вдих і задати ці свічки маленькими порціями видиху.

Таким чином під час систематичного виконання дихальних вправ: покращувалась ритміка дитячого організму, розвивався самоконтроль і довільність в поведінці; вправи для очей дозволяли розширити поле зору, поліпшити сприйняття(різноспрямовані рухи очей і мови розвивають

міжпівкульна взаємодія, а значить і інтелект); вправи на розвиток дрібної моторики рук допомогли розвинути мислення, концентрували увагу, розвивали пам'ять, мову. Рухові вправи, які перетинають середню лінію тіла: покращували навички читання, письма, слухання, засвоєння нової інформації.

Баланс мозку

«Мозок потребує спільної роботи двох півкуль. Збалансована робота головного мозку дитини забезпечує гарне функціонування травної та імунної систем, а також підвищує інтелектуальні здібності. Якщо робота мозку не збалансована, у дитини можуть виникати проблеми з моторними (руховими) навичками, здатністю обробляти інформацію, а також проблеми з травною, гормональною та імунною системами».

Отже, батькам необхідно спробувати відшукати, в чому криється дисбаланс їхньої дитини. Діти, які мають лівопівкульні затримки, можуть відчувати труднощі з письмом (з написанням) і смисловим сприйняттям мови. Затримка в розвитку правої півкулі мозку може проявлятися у вигляді незграбності, неправильної постави і слабких навичок моторики. Якщо ви не знаєте, з чого почати, лікар або психолог можуть допомогти вам зрозуміти джерело будь-якого дисбалансу.

Як досягти балансу півкуль мозку

- **Перетин середньої лінії тіла.** Грайте в ігри, які в прямому розумінні змушують дитину перетинати середню лінію її тіла. Наприклад, нехай дитина крокує на місці, високо піднімаючи коліна, і при цьому лівою рукою дістає правого коліна, а потім правою рукою дістає лівого коліна. Ви можете трохи вдосконалити гру й надати їй більш кумедного характеру, додавши в якості фону улюблену музику. Під динамічні звуки рухи повинні прискорюватися, а під більш спокійні, відповідно, сповільнюватися. Чергуйте їх для різноманітності.

- **Включення уяви.** Дозвольте вашій дитині перенести вас у світ мрій. Заохочуйте її придумувати собі всілякі ігри або імпровізувати в розігруванні сценок за участю її м'яких іграшок. Такий прояв творчості може дійсно допомогти вашій дитині у розвитку її правої півкулі мозку.

- **«Віджимання» з олівцем.** Вправа наступна: тримайте олівець перед носом дитини. Відстань має бути достатньо далека, щоб не двоїлося побачене, але при цьому й досить близька, щоб по-справжньому зосередитися на предметі. Повільно переміщуйте олівець вперед у напрямку до дитини й попросіть її вказати вам той момент, коли вона побачить замість одного олівця два. Попросіть дитину постаратися сфокусувати свій погляд так, щоб знову побачити один олівець. Як тільки у неї вийде досягти бажаної різкості, перемістіть олівець ще трішки ближче, поки вона знову не побачить два олівці. І потім повільно рухайте олівцем назад. Повторіть так тричі. Ця вправа допомагає зміцнити м'язи очей і потренувати мозок.

- **Жонгливання.** Жонгливання - це відмінна широкомасштабна діяльність мозку щодо балансу, адже вона вимагає добре скоординувати

моторні навички й зосередити увагу на об'єктах, які переміщуються від однієї сторони тіла до іншої. І добре те, що такий вид активності здатний захопити дитину на кілька годин.

- **Вільне володіння словом.** Запропонуйте дитині наступну гру: нехай вона за 60 секунд постарається назвати якомога більше слів (будь-якої тематики), що починаються на певну літеру. Порахуйте, скільки слів вона змогла перерахувати й поспостерігайте за їхньою кількістю в динаміці. Ви побачите, як їй буде вдаватися це все краще й краще. Якщо вашій дитині притаманний дух змагання, ця вправа допоможе їй поліпшити баланс мозку й навчить змагання з самою собою, що теж дуже важливо.

- **Йога.** Візьміть кілька уроків йоги разом зі своєю дитиною. Цінність цих вправ у тому, що вони орієнтовані на різні види дихальних вправ. Завдяки правильному диханню до мозку надходить додаткова кількість кисню, що сприяє його кращому функціонуванню в цілому. Отже, дитина буде краще зосереджуватися й мислити більш ясно. Також йога дозволяє дитині рухатися, взаємодіючи з іншою людиною, тобто може слугувати відмінною можливістю для покращення стосунків «батько-дитина» («мати-дитина»).

- **Гра «Що якщо».** Сенс гри в тому, щоб ставити найрізноманітніші запитання, які неодмінно повинні починатися зі слів «що якщо». Що якщо ми всі переселимося на Місяць? Що якби ти навчився літати? Що якби Бетмен був реальним? Поставте вашій дитині кілька запитань у стилі «що якщо» і проведіть спільне обговорення відповідей на деякі з них. Така діяльність підштовхує дітей мислити нестандартно й розвиває їхній творчий потенціал, використовуючи мовні навички лівої півкулі мозку. Ви також можете поставити більш практичні запитання. Що якщо мені зроблять боляче? Що якщо хтось буде мене дражнити? Обговоріть можливі вирішення таких ситуацій.

- **Фізична активність.** Вийдіть з будинку й пограйте з «літаючою тарілкою». Просто прогуляйтеся на свіжому повітрі. Пограйте в футбол на місцевому стадіоні. Вправи є відмінним стимулом для мозку в цілому, а спортивні змагання без будь-якої суворої структури допомагають збалансувати мозок. Поїздка в парк – це також чудова можливість завести нових друзів і поліпшити свої соціальні навички.

- **Мистецтво.** Допомагайте дитині розкрити в собі творчий потенціал. Можна просто в магазині канцтоварів купити олівці, фарби та альбоми для малювання. А можна піти набагато далі й записати дитину в гурток гончарного мистецтва, живопису або домовитися про уроки музики.

- **Вчіться розслаблятися.** Стрес може серйозно ускладнити роботу мозку. Діти й дорослі здатні настільки сильно занурюватися в проблему, що від виниклої напруги, пов'язаної зі стресовим станом організму, у них виникають когнітивні проблеми з концентрацією уваги й обробкою інформації, що надходить. Існує безліч способів відпочити й відновити сили, виберіть будь-який, який вам подобається.

У кожної дитини присутній певний ступінь дисбалансу мозку. У когось домінує ліва півкуля, а в когось - права. Ці вправи, як і інші способи творчого самовираження, допоможуть сприяти його збалансованій роботі. Як тільки ваша дитина почне робити успіхи в напрямку збалансованості правої та лівої півкуль мозку, ви помітите й будете неймовірно раді кращій концентрації уваги, більш врівноваженому настрою, кращій моториці та зміцненню її фізичного здоров'я.

Ваніфатьєва В.В.,

вчитель-логопед

Дошкільний навчальний заклад «Казка»

м. Першотравенськ, Дніпропетровська область

Каліда О.М.,

вихователь логопедичної групи

Дошкільний навчальний заклад «Казка»

м. Першотравенськ, Дніпропетровська область

СЕМИНАР-ПРАКТИКУМ «РАЗНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ-РАВНЫЕ ПРАВА»

ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ ЧАСТЬ

При входе участники семинара выбирают жетоны разного цвета и рассаживаются по желанию (до практической части).

Просмотр видеоролика «Счастье – это наши дети». <https://www.youtube.com/watch?v=u1ObIAan6Vw> Мы не случайно начали сегодняшнюю встречу с просмотра этого светлого и теплого ролика.

Дети – это наше счастье, дети – это радость,

Дети – это в жизни свежий ветерок.

Их не заработать, это не награда,

Их по благодати взрослым дарит Бог.

Дети, как ни странно, также испытанье.

Дети, как деревья, сами не растут.

Им нужна забота, ласка, пониманье.

Дети – это время, дети – это труд.

Смыслом нашей жизни и профессии являются дети. Все они должны быть счастливыми, здоровыми и уверенными в себе.

Еще 2500 лет назад Конфуций советовал наставникам и педагогам:

- объединять новые идеи с проверенными концепциями;
- обучать только через деятельность;
- приспосабливаться к индивидуальным особенностям детей с разными стилями обучения;
- создавать всем равные возможности;
- формировать моральные ценности;

- обучать тому, как надо учиться.

Демократические преобразования, происходящие в Украине, процесс вхождения в мировое экономическое сообщество обусловили изменение отношения общества к проблемам людей с ограниченными возможностями здоровья, привели к осознанию необходимости их широкой интеграции в социуме.

Характерно, что с развитием демократического общества, которое гарантирует право каждого гражданина на активное участие в жизни этого общества, приходит новое понимание понятий «инвалидность», «нарушения развития», «интеграция» и другие. Сейчас все вышеупомянутые термины в отношении детей уступают новому - «дети с особыми образовательными потребностями», в равной степени касается как инвалидности в тяжелой форме, так и средних по степени нарушений.

В 1994 году 92 страны, включая Украину, приняли Саламанкскую декларацию, в которой приоритетной задачей образовательной политики было провозглашено создание инклюзивного образования.

В 2001 г. Всеукраинский фонд "Крок за кроком" совместно с Министерством образования и науки Украины и Институтом специальной педагогики АПН Украины начал научно-педагогический эксперимент «Социальная адаптация и интеграция в общество детей с особенностями психофизического развития путем организации их обучения в общеобразовательных учреждениях».

Проблема обучения детей с особенностями психофизического развития приобретает широкую актуальность.

Концепция инклюзивного образования отражает одну из главных демократических идей: все дети являются ценными и активными членами общества.

Инклюзия (включение) - процесс увеличения степени участия всех детей в социальной жизни, в различных программах.

Инклюзивное образование - предусматривает создание образовательной среды, которая бы отвечала потребностям и возможностям каждого ребенка, независимо от особенностей его психофизического развития. Инклюзивное обучение - гибкая, индивидуализированная система обучения детей с особенностями психофизического развития в условиях массового образовательной школы по месту жительства. При этом, обучение (в случае необходимости) происходит по индивидуальному учебному плану, обеспечивается медико-социальным и психолого-педагогическим сопровождением. В инклюзивном образовании меняется подход, принцип, а не ребенок.

Инклюзивное образовательное учреждение - это учреждение образования, которое открыто для обучения всех детей, независимо от их физических, интеллектуальных, социальных, эмоциональных, речевых или иных особенностей. Это заведение обеспечивает безбарьерную физическую среду, адаптирует учебные программы и планы, методы и формы обучения,

тем самым предоставляя возможность всем детям успешно учиться, в том числе и детям с особыми образовательными потребностями; привлекает родителей к сотрудничеству; сотрудничает со специалистами в целях оказания специальных услуг в соответствии с различными образовательными потребностями детей; создает положительную атмосферу в школьной среде и обществе в целом. Инклюзия - это процесс, это постоянный поиск эффективных путей удовлетворения индивидуальных потребностей всех без исключения детей. В этом случае различия рассматриваются как позитивное явление, которое стимулирует обучение детей и взрослых.

Инклюзия связана с определением препятствий и их преодолением. Соответственно, она включает проведение комплексной оценки, сбор информации из различных источников для разработки индивидуального учебного плана развития и реализации его на практике.

В основу инклюзивного образования положена идеология, которая исключает любую дискриминацию детей, которая обеспечивает равное отношение ко всем людям, но создает специальные условия для детей с особыми потребностями. То есть, система адаптируется к потребностям ребенка.

Девиз инклюзии - равные возможности для каждого!

Принципы и ценности инклюзии:

Инклюзивное образование - ценности:

- это признание того, что все дети могут учиться;
- это работа со всеми детьми, независимо от их возраста, национальности, языка, происхождения, особенностей развития;
- это совершенствование образовательных структур, систем и методик для обеспечения потребностей всех детей;
- это часть большой стратегии по созданию инклюзивного общества;
- это динамический процесс, который находится постоянно в развитии.

Организация инклюзивного образования строится на принципах:

▪ Принцип индивидуального подхода предполагает выбор форм, методов и средств обучения и воспитания с учетом индивидуальных образовательных потребностей каждого из детей группы

▪ Принцип поддержки самостоятельной активности ребенка. Важным условием успешности инклюзивного образования является обеспечение условий для самостоятельной активности ребенка

▪ Принцип активного включения в образовательный процесс всех его участников предполагает создание условий для понимания и принятия друг друга с целью достижения плодотворного взаимодействия на гуманистической основе.

▪ Принцип междисциплинарного подхода. Разнообразие индивидуальных характеристик детей требует комплексного, междисциплинарного подхода к определению и разработке методов и средств воспитания и обучения. Специалисты (воспитатель, психолог,

при участии старшего воспитателя), работающие в группе, регулярно проводят диагностику детей и в процессе обсуждения составляют образовательный план действий, направленный как на конкретного ребенка, так и на группу в целом.

- Принцип вариативности в организации процессов обучения и воспитания предполагает наличие вариативной развивающей среды, т.е. необходимых развивающих и дидактических пособий, средств обучения, безбарьерной среды, вариативной методической базы обучения и воспитания и способность использования педагогом разнообразных методов и средств работы, как по общей, так и специальной педагогики.

- Принцип партнерского взаимодействия с семьей. Усилия педагогов будут эффективными, только если они поддержаны родителями, понятны им и соответствуют потребностям семьи. Задача специалиста – установить доверительные партнерские отношения с родителями или близкими ребенка, внимательно относиться к запросу родителей, к тому, что, на их взгляд, важно и нужно в данный момент для их ребенка, договориться о совместных действиях, направленных на поддержку ребенка.

- Принцип динамического развития образовательной модели образовательного учреждения. Модель такого учреждения может изменяться, включая новые структурные подразделения, специалистов, развивающие методы и средства.

Преимущества инклюзивного образования для детей с ООП:

- благодаря целенаправленному общению со сверстниками улучшается

когнитивное, моторное, языковое, социальное и эмоциональное развитие детей;

- ровесники играют роль моделей для детей с ООП;

- овладение новыми умениями и навыками происходит функционально;

- обучение проводится с ориентацией на сильные качества, способности и интересы детей;

- у детей есть возможности для налаживания дружеских отношений со здоровыми ровесниками и участия в общественной жизни;

Для других детей:

- дети учатся естественно воспринимать и толерантно относиться к человеческим различиям;

- дети учатся налаживать и поддерживать дружеские отношения с людьми, которые отличаются от них;

- дети учатся сотрудничеству;

- дети учатся вести себя нестандартно, быть изобретательными, а также сочувствовать другим;

Для педагогов и специалистов:

- воспитатели инклюзивных групп лучше понимают индивидуальные особенности детей;
- воспитатели овладевают различными педагогическими методиками, дают им возможность эффективно способствовать развитию детей с учетом их индивидуальности;
- специалисты (медики, педагоги специального профиля, другие специалисты) начинают воспринимать детей более целостно, а также учатся смотреть на жизненные ситуации глазами детей

В украинском законодательстве термин «дети с особыми образовательными потребностями» охватывает детей с

- нарушением слуха (глухие, слабослышащие, позднооглохшие);
- нарушением зрения (слепые, слабовидящие);
- тяжелым нарушением речи (логопаты);
- нарушением опорно-двигательного аппарата;
- умственной отсталостью;
- задержкой психического развития;
- нарушением эмоционально-волевой сферы и аутическим спектром;
- комплексными нарушениями психофизического развития;
- сложными дефектами (слепоглухонемые, глухие или слепые дети с умственной отсталостью).

К детям с особыми образовательными потребностями не относим детей, которые плохо усваивают программу и не имеют отклонений в здоровье. Это может быть причиной: ребенок часто болеет, находится на домашнем режиме либо педагогически запущен.

Для работы с детьми с ограниченными возможностями должны быть созданы специальные условия:

- регламентировано нормативно-правовыми документами финансовое и юридическое обеспечение учебно-воспитательного процесса;
- специально подготовленный для работы с «особыми» детьми кадровый ресурс;
- материально-техническая база для создания барьерной среды (пандусы, подъемники, специально оборудованные туалеты, кабинеты лечебной физкультуры, психомоторной коррекции, комнаты для логопедических и коррекционных занятий, спортивный зал и т.д.
- адаптированные учебные планы и программы занятий, составленные специалистами, педагогами - необходим раздаточный дидактический материал для работы с детьми.

Кто принимает решение о создании инклюзивной группы (групп) в дошкольном учебном заведении?

Как и в случае средней общеобразовательной школы, решение о

создании инклюзивной группы (групп) в дошкольном учебном заведении коммунальной формы собственности принимается органом управления образования, в сфере управления которого находится соответствующее учебное заведение.

Наполняемость инклюзивной группы в дошкольном учебном заведении составляет до 15-ти человек, из них - 1-3 ребенка с особыми образовательными потребностями. Дети с особыми образовательными потребностями могут находиться в инклюзивной группе дошкольного учебного заведения до 7-и (8) лет соответственно выводов специалистов ИРЦ в зависимости от уровня и степени нарушения.

Учебно-воспитательный процесс в дошкольных учебных заведениях, осуществляется по типовым (не специальным) учебным программам. Для детей с особыми образовательными потребностями разрабатывается индивидуальная программа развития как средство лучшего усвоения типовой учебной программы.

Алгоритм работы:

- создание команды специалистов плюс родители для разработки индивидуальной программы развития ребенка с учетом рекомендаций специалистов ИРЦ, врачей;
- индивидуальная программа разрабатывается на 3 месяца на основе специальных программ рекомендованных МОН, утверждается руководителем ДООУ, с целью ее корректировки и дополнения ежемесячно пересматривается, одна из составляющих программы
- мониторинг развития, сбора сведений о ее успехах.

Состав участников группы сопровождения ребенка:

- **координатор (воспитатель – методист ДООУ)** - готовит и организывает встречи, налаживает координацию усилий участников группы, анализирует успеваемость учебно-воспитательного процесса;
- **воспитатель:**
 - проводит занятия по продуктивным видам деятельности (рисование, лепка, конструирование) по подгруппам и индивидуально. Организует совместную и самостоятельную деятельность детей;
 - воспитывает культурно-гигиенические навыки, развивает тонкую и общую моторику;
 - организует индивидуальную работу с детьми по заданиям и с учетом рекомендаций специалистов (педагога-психолога, учителя-логопеда);
 - применяет здоровьесберегающие технологии, создает благоприятный микроклимат в группе;
 - консультирует родителей о формировании культурно-гигиенических навыков, об индивидуальных особенностях ребенка, об уровне развития мелкой моторики;
- **помощник воспитателя-** помогает ребенку адаптироваться к новой среде, способствует приобретению ребенком самостоятельности,

вместе с воспитателем продумает продуктивные способы взаимодействия с ребенком;

- **учитель-логопед:**

диагностирует уровень импрессивной и экспрессивной речи;

составляет индивидуальные планы развития;

проводит индивидуальные занятия (постановка правильного речевого дыхания, коррекция звуков, их автоматизация, дифференциация и введение в самостоятельную речь), подгрупповые занятия (формирование фонематических процессов);

консультирует педагогических работников и родителей о применении логопедических методов и технологий коррекционно-развивающей работы;

- **коррекционный педагог:**

проводит работу над исправлением отклонений в развитии ребенка, становления ее чувственного опыта, разноплановым представлением информации с опорой на зрительный, слуховой, тактильный и двигательный анализаторы, консультирует педагогов по вопросам организации коррекционно - педагогического процесса;

- **психолог** - проводит занятия в микрогруппе для формирования в ребенке социальных умений, способности к взаимодействию;

- **музыкальный руководитель:**

осуществляет музыкальное и эстетическое воспитание детей;

учитывает психологическое, речевое и физическое развитие детей при подборе материала для занятий;

использует на занятиях элементы музыкотерапии и др.

- **инструктор по физической культуре** - осуществляет укрепление здоровья детей; совершенствует психомоторные способности дошкольников;

- **медицинский персонал** - проводит лечебно-профилактические и оздоровительные мероприятия; осуществляет контроль за состоянием здоровья детей посредством регулярных осмотров, за соблюдением требований санитарно-эпидемиологических норм;

- **родители** - подают информацию об особенностях ребенка, отрабатывают коммуникативные модели на социально-бытовом материале.

Работа между участниками должна быть продумана и согласована.

Алгоритм деятельности группы сопровождения

1. Оценка состояния развития ребенка.

1. Создание поддерживающей и стимулирующей среды ребенку в учреждении и дома.

2. Определение актуальных целей для нее и алгоритма пошагового достижения

3. Разработка инд. программы.

4. Достижение согласованности в проведении учебно-воспитательного процесса (тематическое планирование, подготовка занятий, предварительная подготовка ребенка к занятиям,

отработки группой актуальных целей, систематическое заполнение «дневника» (сопроводительной документации).

5. Обмен опытом и совместное решение проблем.

6. Мониторинг успешности.

Пребывание в группе со здоровыми сверстниками дает возможность приобретать ребенку с особыми образовательными потребностями коммуникативных и социальных навыков, совместные занятия способствуют мотивации к обучению.

Мир особого ребенка – он закрыт от глаз чужих.

Мир особого ребенка – допускает лишь своих.

Мир особого ребенка – интересен и пуглив.

Мир особого ребенка безобразен и красив.

Неуклюж, порою странен, добродушен и открыт.

Мир особого ребенка – иногда он нас страшит.

Почему он агрессивен?

Почему не говорит?

Мир особого ребенка – он закрыт от глаз чужих.

Мир особого ребенка – допускает лишь своих.

Хочется вам всем пожелать, чтобы вы всегда были и оставались «своими» для наших для воспитанников. И если хотя один выросший ребенок будет о нас вспоминать с теплотой и любовью, значит, мы не зря посвятили себя такому нужному и благородному делу как воспитание детей.

ПРАКТИЧЕСКАЯ ЧАСТЬ

Игра «Психологическая зарядка».

Предлагается выполнить определенные движения, если они согласны с данными высказываниями:

- если в вашей группе время от времени возникают “приступы непослушания” - похлопайте в ладоши;

- если вы считаете, что самым эффективным приёмом для усмирения шаловливых воспитанников является похвала детей, которые хорошо ведут себя – кивните головой;

- если вы детей чаще хвалите, чем ругаете и наказываете - дотроньтесь до кончика носа;

- если вы считаете себя хорошим педагогом - постучите кулачком в грудь;

- если у вас возникают какие-либо сложности или непонимание с детьми - моргните правым глазом;

- бывает ли в вашей группе так: вы наказываете ребенка, а родители начинают упрекать вас в излишней строгости – то топните ногой;

- если вы считаете, что в воспитании детей главное - пример взрослых – улыбнитесь;

- если вы делаете все возможное, чтобы вашему ребенку было комфортно в детском коллективе - погладьте себя по голове.

А сейчас мы на практике все вместе попытаемся понять те трудности,

с которыми сталкиваются дети с ограниченными образовательными возможностями и что, мы, педагоги, мы должны учитывать при работе с ними.

Для этого мы предлагаем вам поделиться на 4 группы, согласно тех фишек, которые вы получили при входе

- Нарушения речевого развития
- Нарушения слуха
- Нарушения зрения
- Нарушения аутистического спектра

Каждой группе выдается ватман, с таблицей:

Вид нарушения			
Характерные особенности детей с данным видом нарушений	Проблемы, которые могут возникнуть у педагога?	Что он может предпринять сам, по решению этих проблем?	К кому и за какой помощью он может обратиться?

Задание для групп: Подумайте и запишите те проблемы, которые могут возникнуть у педагога при работе с детьми данной категории, что вы можете предпринять самостоятельно для решения этих затруднений и к кому, и за какой помощью вы может обратиться. Время для работы 10 минут.

По истечению отведенного времени команды презентуют ответы на поставленные им вопросы.

Презентация заполненной таблицы группой №1 (работа с детьми с речевыми нарушениями).

Ведущий дает одному из членов группы №1 известное четверостишие. Он должен рассказать его группе, при этом прижав язык к нёбу. А члены группы должны понять о чем говорится в стихе.

Тыква-чудо — в два обхвата,

Витаминами богата.

Как разрежешь, посмотри:

Есть и семечки внутри.

Укроп на огороде —

Как зонтик под дождем.

И при любой погоде

Ему комфортно в нем.

Вопросы для обсуждения:

1. Что вы чувствовали?

2. А как вы думаете, что чувствовал в это время говоривший человек?

3. Каким способом мы можем помочь человеку с такими затруднениями чувствовать себя лучше?

4. Просмотр видеоролика «Нарушения речи – не проблема»

<https://www.youtube.com/watch?v=rcEgS95btzo>

Презентация заполненной таблицы группой №2 (работа с детьми с нарушениями слуха).

Выбирается ведущий, один из членов 2 группы, ему дается изображение рисунка из геометрических фигур. Остальные становятся художниками. Задача ведущего - объяснить художникам, что нужно нарисовать, не называя образ рисунка (дом, дерево), а лишь показывая фигуры и их количество жестами же, из которых этот рисунок состоит.

Вопросы для обсуждения:

- 1.Что вы чувствовали?
- 2.Какие затруднения испытывали?

Просмотр видеоролика «Глухие слышат в первый раз»
<https://www.youtube.com/watch?v=EMR3EkZuTmY>

Презентация заполненной таблицы группой №3 (работа с детьми с нарушениями зрения). Упражнение “Поездка в Токио”

В токийских поездахлюдно и шумно, к тому же большинство туристов не знают японского языка. Как же японскому проводнику рассадить туристов по местам? Половина игроков будет играть за японцев, а половина за туристов. Задача японцев, используя только 7 японских слов и 3 интернациональных взмаха руками, как можно быстрее объяснить туристам задание. А задача туристов всё быстро понять и выполнить

Вопросы для обсуждения:

- 1.Что вы чувствовали?
- 2.Что вам помогло добиться результата?

Просмотр видеоролика “Что видит слепой”
<https://www.youtube.com/watch?v=8GdIZhWqSL>

Презентация заполненной таблицы группой №4 (работа с детьми с нарушениями аутистического спектра)

Упражнение. Ведущему надеваются наушники (громкий шум города). Просят показать простые эмоциональные состояния (“мне страшно”, “хочу пить”, “хочу погулять”, “удивление”).

Вопросы для обсуждения:

- 1.Что вы чувствовали?
- 2.Что было труднее, слушать инструкцию или выполнять задание?

Просмотр видеоролика “Мир глазами аутиста”
<https://www.youtube.com/watch?v=MgchJtKvy8I>

Подведение общих итогов:

Продолжите фразы:

Я сегодня вспомнила ...

Меня порадовало ...

Мне было трудно ...

СЕКЦІЯ 5. ДОСВІД РОБОТИ УПРАВЛІНЦЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Слабоспицька О.М.,
вихователь-методист
*Ізюмський дошкільний навчальний заклад
(ясла-садок) № 14
Ізюмської міської ради
м. Ізюм, Харківська область*

СЕМІНАР У ФОРМІ ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЇ «МЕДІАОСВІТА – ВИКЛИК СЬОГОДЕННЯ»

«Збиратися разом – це початок,
триматися разом – це процес,
працювати разом – це успіх»

Сьогодні в нашій залі присутні почесні експерти з управління освіти Ізюмської міської ради Харківської області та педагогічний колектив ІДНЗ № 14.

Наша зустріч відбудеться під таким девізом ХОЧУ – МОЖУ – ВМІЮ.

В ході дискусії ви можете використовувати додаткову інформацію, а знайдете її в прес-кіт.

В прес-конференції приймають участь 3 групи педагогів:

Група «Майстри»;

Група «Професіонали»;

Група «Початківці».

Вам потрібно обрати в своїх групах ведучого, секретаря, спікера.

1. Інформаційний меседж «Медіаосвіта – вимога часу»

Шановні колеги! Наука пропонує великий вибір освітніх технологій, однією з яких є медіаосвіта. Поступово в наше життя входять таке поняття, як: медіапедагоги, медіакультура, медіаграмотність, медіакомпетентність, медіабезпека особистості.

Медіа сильно впливають на побут, світогляд, культуру людини її політичні переконання.

Медіаосвіта відкриває можливості для інтелектуального й особистісного розвитку дітей, сприяє підвищенню інтересу до навчання та його ефективності.

Вміння педагога працювати з новітніми інформаційними технологіями МІ – це незамінний інструмент роботи на сьогодні.

Запрошую Вас прийняти участь в роботі прес-конференції з обговорення даної теми та розглянути актуальні питання стосовно інтеграції в освітній процес ЗДО медіаосвіти.

2. Інтерактивна вправа «Брейнстормінг»

	Питання	Відповідь
1.	На що спрямована мета медіаосвіти	на особистісний розвиток дітей, сприяє підвищенню інтересу до навчання та його ефективності.
2.	В чому необхідність цієї інновації	Потреба сучасності, прогрес суспільства.
3.	Умови реалізації інновації	Психологічні Компетентності Управлінні Матеріальні
4.	Яка характеристика фахової діяльності педагога	Творчість Бажання Самостійність
5.	Що заважає впровадженню	Авторитаризм Байдужість Педагогічна криза Консервативність
6.	Чим відрізняється інноваційна технологія від освітньої	Привнесенням нових елементів
7.	Назвіть документ що передбачає: формування основ комп'ютерної грамотності у дітей	БКДО варіативна частина
8.	Що ви очікуєте від впровадження інновації	Професійного зростання Задоволення праці Авторитету Набуття нового досвіду Підвищення якості освіти
9.	Ким реалізується засади медіаосвіти	Педагогами Батьками Психологами
10	Що допомагає творчо працювати	Свобода вибору Бажання Професіоналізм Педагогічна компетентність
11	Хто є споживачем медіапродукції	Кожен з нас

3. Інформаційне повідомлення «Цікаво про медіаосвіту»

Кожна технологія керується нормативно-правовою базою.

1. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні

2. Закон «Про інноваційну діяльність» від 05.12.2012, (Із змінами, внесеними згідно із Законами № 5460-VI від 16.10.2012, ВВР, 2014, № 2-3, ст.41)

3. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07 листопада 2000 року № 522.

В 2011/2016 році МОНУ організувало проведення експерименту «Стандартизація наскрізної соціально-психологічної моделі масового

впровадження медіаосвіти»

З 2017/2022 проходить II етап експерименту.

Продовжуємо хід нашої конференції. Пропоную визначити готовність колективу до впровадження медіаосвіти і розглянути наступне питання.

Питання. ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЇ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ?

4. Інтерактивна вправа з використання прийому Fishbone (фішбоун)

Позитив	Негатив
Мотивація	Непрофесійність
Використання можливості відеопродукції та інтернету	Недостатня кваліфікованість педагогів
Можливість віртуальних подорожей музеями, країнами	Неякісна телевізійна відео продукція
Розвиток дитини	Передача з негативним змістом
Медіаосвідченість	Мультфільми зі спотвореними зображеннями героїв мультфільмів
Підвищення знань з ІКТ	Пасивність батьків
Формування медіакультури особистості	Недостатність інформації
Навички роботи з медіаресурсами	Недостатня матеріальна-технічна база

Що потрібно щоб медіаосвіта була успішною?

Висновок: постійно дбати про зростання професійної майстерності, ретельно підбирати якісну медіапродукцію. Налагодити співпрацю з батьками.

Переходимо до наступного питання нашої конференції.

Питання. ВІД МЕДІАГРАМОТНОСТІ ДО МЕДІАОСВІТИ?

5. Тестування за допомогою таблиці «Елвермана» «Виявляємо медіазнання»

Медіаграмотність - це набір компетентностей необхідних для активної й усвідомленої участі в житті медійного спілкування.

Сітка Елвермана допоможе вам визначити вашу особисту медіаграмотність.

Медіазнання	Так	Ні
Розумію роль ЗМІ в реальності		
Розумію роль ЗМІ на суспільство		
Використовую медіаобладнання (фотоапарат, телевізор...)		
Володію пошуком і обробкою інформації		
Користуюся відеопродукцією		
Приймаю участь у соціальній мережі (Фейсбук..)		
Маю свою сторінку, блог		
Знаю правила безпечного поводження з обладнанням		
Активний учасник роботи сайту ЗДО, освітянський сатів		

6. Інтерактивна ділова гра «Медіа-дерево» (робота в групах, обговорення) «Осередок сучасного медіапростору»

Питання. ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ – ОСЕРЕДОК СУЧАСНОГО МЕДІАПРОСТОРУ?

Продовжуємо визначати нашу медіаграмотність в інтерактивній діловій грі «Медіа - дерево».

Мета: закріпити уявлення педагогів про різні види медіазасобів та можливостей їх застосування в освітньому процесі.

група «Початківці» - засоби (магнітофон, телевізор, інтерактивна дошка, комп'ютер, мультимедійний проектор, планшет, телефон, принтер, музичний центр, фотоапарат, відеокамера, преса)

група «Професіонали», «Майстри» - форми (методи слухання художніх творів із подальшим програванням сюжетів; розгляд картинок та створення своїх творів мистецтва; відеоролики, авторські мультфільми, створення свого медіапродукту (журналу, газети, листівки).

Продовжує розглядати важливі питання на нашій конференції.

7. Практична робота в групах «Формула роботи з медіаосвіти»

Питання. СТВОРЮЄМО ФОРМУЛУ РОБОТИ З МЕДІАОСВІТИ?

Група «Початківці» - обирають форми роботи з дітьми

Група «Професіонали» - обирають форми роботи з батьками.

Група «Майстри» – обирають форми роботи з педагогами:

Форми роботи з педагогами, з дітьми, батьками допоможуть нам створити формулу роботу з медіаосвіти.

Наша конференція підтвердила, що в колективі працюють творчі, досвідчені педагоги, які мають базові знання з медіаосвіти. Готові до впровадження нових технологій.

Методичний ринг «Сучасні педагогічні технології»

Мета:

- Ознайомити педагогів із сучасними інноваційними педагогічними технологіями.
- Актуалізувати та розширити понятійний апарат педагогів, поглибити їх теоретичні та практичні знання з даної теми.
- Показати необхідність науково обґрунтованого впровадження сучасних технологій у практику роботи.
- Стимулювати прагнення педагогів до пошуку, творчості.
- Створити умови для обміну досвідом роботи, педагогічних знахідок.

Проведення методичного рингу

Учасники методичного рингу об'єднуються відповідно до груп диференціації:

- Група «Майстри»
- Група «Професіонали»
- Група «Зростання»

- Група «Початківці»

Склад груп та їх спікери визначені заздалегідь. Ведучий оголошує порядок та правила проведення гри і розпочинає перший раунд. Відповіді команд оцінює методичне журі.

I раунд

«Метод Фішбоун»

Кожна група одержує великий аркуш паперу з намальованим скелетом риби із заданою темою «**Інноваційні методи і прийоми**» (голова риби):

Завдання:

- Голова проблема.
- Верхні кісточки причини.
- Нижні кісточки факти.
- Хвіст висновок

Через 3 хв. Спікер команди проводить звіт.

Ведучий вивішує аркуші. Члени журі оцінюють відповіді.

Традиційні форми роботи.

<https://drive.google.com/file/d/1hwdcRbNEf1TmgcXRpDVZLPJ19rCXHGvt/view?usp=sharing>

Інноваційні форми роботи.

https://drive.google.com/file/d/1fe4d9Gn8bbQMnByFQC088QsrH2_fWG12/view?usp=sharing

II раунд

Естафета

Перевірка теоретичних знань з питань сучасних педагогічних технологій. Ведучий пропонує закриті картки, на яких написано терміни:

- Інновація
- Педагогічна технологія
- Концепція
- Метод навчання
- Оптимізація
- Гуманізм
- Прийом навчання
- Диференціація

Завдання:

Спікер групи витягає картку. Через 30 сек. Один з учасників команди дає відповідь визначення заданого поняття. Журі оцінює відповіді команд.

III раунд

Педагогічні технології у Вашій педагогічній практиці

Цей конкурс проводиться у вигляді міні – виставки інтелект-карт.

Оформлені інтелек-карти вивішуються на стенді. В результаті утворюється імпровізована виставка, яку можна залишити для подальшого ознайомлення педагогів. На виступ кожній групі дається 5 хвилин.

<https://drive.google.com/file/d/1FvYIzYPfTF7ctTIjag0N2QGbUbY53juV/view?usp=sharing>

Підведення підсумків

Це важливий момент у завершенні методичного рингу. Ведучий надає слово членам журі, які не тільки виявляють переможців, але й висвітлюють проблеми конкурсу.

Найважливіший результат – бажання педагогів втілити ту чи іншу технологію.

Матеріали на допомогу організаторам методичного рингу

- **Інновація** – нововведення в педагогічній системі, що поліпшують розвиток і результати освітнього процесу.
- **Концепція** – це система поглядів на певне явище і спосіб розуміння, тлумачення якихось явищ, основна ідея будь-якої теорії.
- **Педагогічна технологія** – це системне та послідовне здійснення на практиці освітнього процесу, що означає чітку постановку дидактичних завдань із способами та методами його здійснення.
- **Метод навчання** – це спосіб взаємодії педагога і дитини, спрямований на досягнення певних цілей або способів діяльності.
- **Прийом навчання** – складова частина методу, що спрямовує дітей на рішення часткових дидактичних завдань.
- **Гуманізм** – цілісна концепція людини як найвищої цінності в світі.
- **Диференціація** – форма навчальної діяльності, організація якої враховує здібності, схильності, інтереси дітей.

Соболева О.В.,

вихователь-методист закладу дошкільної освіти
Дошкільний навчальний заклад №5 «Джерельце»
м. Жмеринка, Вінницька область

МУЗЕЙНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ В ЗДО

Не вчити дитину, не давати їй готове знання, хоч би і саме початкове, а більш усього збудити в дитині її духовні сили, розворушити її цікавість, виховати її почуття, – щоб очі дитини вмiли бачити, вуха дослухатися до усього, рученята вмiли заходжуватися й коло олівця, й коло ножиць, й коло глини, й коло паперу.

Софія Русова

Ми живемо в період реформування освіти і виклик часу ставить перед педагогами дошкільця стратегічне завдання - оновлення і модернізація змісту і методів дошкільного виховання, пошук нових, оригінальних шляхів реалізації освітнього процесу.

Одним із таких цікавих напрямів роботи є музейна педагогіка. Її особливість полягає в тому, що в ній одночасно переплітаються і педагогіка, і

музикознавство, і психологія, і культура, і історія. Об'єктивна наявність педагогічного потенціалу в її просторі свідчить про можливість та необхідність використання музейного середовища з освітньо-виховною метою.

Музей, музейні експонати мають унікальну здатність впливати на інтелект, волю та емоції дитини водночас. Експозиція є своєрідною програмою передачі через експонати знань, навичок, суджень, оцінок, почуттів.

У закладі вже понад 10 років функціонує музей Писанки, як результат роботи по формуванню духовного потенціалу дітей дошкільного віку. Дехто ставить питання - чому Писанки. Тому що писанки – це не бездушні малюнки, побудовані за законами композиції, в них проявляється душа народу, його споконвічні прагнення служіння земній красі, добра і благополуччя.

Одна з основних ідей музейної кімнати полягає в тому, щоб залучити самих дітей до поповнення колекції, навчити їх через самостійну діяльність цінувати й берегти предмети, які залишилися від прийдешніх поколінь. Експонати нашого музею – це предмети, які дарували нам однодумці, громадські діячі, працівники Центру позашкільної роботи, батьки та родичі вихованців.

Основними завданнями музею є:

- розширення й поглиблення знань дітей і дорослих про культурну спадщину українського народу, залучення дітей дошкільного віку, їх батьків, педагогів до пошукової, краєзнавчої, художньо-естетичної роботи;
- формування розуміння нерозривності зв'язку між минулим, сучасним й майбутнім України;
- удосконалення освітнього процесу закладу: надання допомоги педагогічному колективу закладу освіти в упровадженні активних нетрадиційних форм роботи з дітьми дошкільного віку;
- вивчення та збереження традицій рідного краю.

У музеї ми:

- організуємо пошукову діяльність для розширення знань про писанкарство;
- поповнюємо фонд музейної кімнати;
- створюємо стаціонарні та динамічні експозиції та виставки;
- проводимо екскурсії для вихованців ЗДО та учнів початкової ланки ЗСО;
- організуємо міські освітні та культурні заходи;
- проводимо просвітницьку роботу;
- проводимо Години Добра;
- організуємо роботу гуртка «Писаночка».

Рекомендації щодо роботи в музеї

❖ Попереднє налаштування дітей на сприймання музейних експонатів, адже відвідування музейної кімнати — серйозна навчальна робота, яка потребує концентрації уваги дітей.

❖ Перебуваючи в музейній кімнаті необхідно надати дітям можливість задіяти всі аналізатори сприймання: зоровий, слуховий, кінестетичний (до всього можна доторкнутись, послухати, подивитись, за необхідності перевірити в дії тощо).

❖ Надати дітям можливість вивчати експонати уважно, неквапливо.

❖ Обов'язкова організація художньої діяльності в музейній кімнаті (створення писанок, сувенірних яєць тощо).

❖ Обов'язкова організація мовленнєвої діяльності в музейній кімнаті (обговорення, питання, читання літератури тощо). Врахуйте, що дитина в музейній кімнаті чекає не стільки навчання, як спілкування - задовольніть цю потребу.

❖ Експонати слід розташовувати з урахуванням зросту дітей.

❖ Врахування того, що діти сприймають інформацію максимально тільки перші 8-10 хв., після цього іде спад уваги. Перша половина діяльності має бути більш інформаційно насиченою, а в другій її половині варто дати можливість рухової розрядки.

Правила поведінки для дітей

- ✓ Тебе щось цікавить – запитай.
- ✓ Не галасуй - ми в «Музеї».
- ✓ Експонат можеш обережно взяти у руки.
- ✓ Все, що береш в руки – ставиш назад на своє місце.
- ✓ Експонат не можна шкодити і забирати додому.
- ✓ Можеш розповісти про музей іншим і запросити на екскурсію.
- ✓ Можеш поповнити музей своїм експонатом.

ПОЛОЖЕННЯ

про музей при дошкільному навчальному закладі №5 «Джерельце» м.

Жмеринки

1. Загальні положення про музей

1.1. Музей при дошкільному навчальному закладі №5 «Джерельце» м. Жмеринки, який перебуває у сфері управління Міністерства освіти і науки України (далі - музей), як складова системи освітньої роботи, створюється з метою залучення дітей дошкільного віку до вивчення і збереження історико-культурної спадщини українського народу, формування освіченої розвиненої особистості та сприяння вихованню у неї патріотизму, любові до України, поваги до народних звичаїв, традицій, національних цінностей Українського народу.

1.2. Музей може співпрацювати з державними, науковими та іншими зацікавленими закладами та установами, а також громадськими організаціями.

1.3. Музей у своїй діяльності керується Законом України "Про музеї та музейну справу" (249/95-ВР із змінами), постановою Кабінету Міністрів України від 20.07.2000 № 1147 (1147-2000-п із змінами) "Про затвердження Положення про Музейний фонд України", нормативно-правовими

документами Міністерства освіти і науки України, Міністерства культури і туризму України з питань діяльності музеїв, цим Положенням, затвердженим керівником навчального закладу.

1.4. Оригінальні пам'ятки історії, культури і природи, що мають наукову, історичну, художню чи іншу культурну цінність і зберігаються в фондах музею, входять до складу Музейного фонду України, підлягають обліку в установленому порядку.

2. Основні завдання музею

2.1. Основними завданнями музею є:

- формування духовного потенціалу дітей дошкільного віку, гармонійної, всебічно розвиненої, творчої особистості;
- розширення й поглиблення знань дітей і дорослих про культурну спадщину українського народу, залучення дітей дошкільного віку, їх батьків, педагогів до пошукової, краєзнавчої, художньо-естетичної роботи;
- формування розуміння нерозривності зв'язку між минулим, сучасним й майбутнім України;
- удосконалення навчально-виховного процесу закладу: надання допомоги педагогічному колективу навчального закладу в упровадженні активних нетрадиційних форм роботи з дітьми дошкільного віку;
- вивчення та збереження традицій рідного краю;
- проведення культурно-освітньої роботи серед дітей дошкільного віку, інших верств населення.

2.2. Музей також проводить роботу:

- організовує пошукову діяльність для розширення знань про писанкарство;
- систематично поповнює фонди музею, також використовуючи шляхи комплектування, що не суперечать законодавству;
- здійснює облік музейних предметів, забезпечує їх збереження;
- створює, поповнює стаціонарні експозиції та виставки; організовує та бере участь у міських, обласних, всеукраїнських заходах;
- проводить освітню роботу серед дітей дошкільного віку та громадскості м. Жмеринки.

3. Створення та ліквідація музею

3.1. Музей створюється за ініціативою педагогів-одномумців, спроможних виконувати пошуково-дослідницьку, експозиційну, просвітницьку роботу. Створено музей на принципах доцільності, актуальності, зацікавленості.

3.2. За своїм профілем музей є мистецьким.

3.3. Створення музею є результатом цілеспрямованої систематичної, творчої пошуково-дослідницької, фондової, експозиційної роботи.

Наказ щодо створення музею при навчальному закладі видано директором дошкільного навчального закладу «__»__20__р.№__ після оформлення відповідної музейної експозиції та при наявності:

- положення про музей;

- фонду музейних предметів, зібраних і зареєстрованих в інвентарній книзі оригінальних пам'яток культури, на основі яких побудована експозиція мистецького профілю;
- окремого приміщення та обладнання, які забезпечують збереження, вивчення й експонування колекцій писанок;
- експозицій, які відповідають за змістом та оформленням сучасним вимогам;
- графіку роботи музею.

3.4. Музей припиняє свою діяльність за рішенням керівника навчального закладу.

4. Керівництво музеєм

4.1. Загальне керівництво діяльністю музею здійснює керівник дошкільного навчального закладу.

4.2. Керівник навчального закладу:

- призначає педагогічного працівника (за його згодою), який здійснює безпосереднє керівництво музеєм;
- вирішує питання дислокації музею та режиму його роботи;
- затверджує план роботи музею;
- сприяє організації та проведенню навчальних, виховних, методичних та інших заходів на базі музею;
- застосовує заходи морального та матеріального заохочення до відповідального за роботу музею;
- сприяє організації та проведенню навчальних, виховних, методичних та інших заходів на базі музею.

5. Облік і збереження музейного фонду

5.1. Облік і збереження музейного фонду проводиться відповідно до Положення про Музейний фонд України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.07.2000 №1147 (1147-2000-п).

5.2. Зібраний матеріал складає фонди музею і обліковується в інвентарній книзі, яка скріплюється печаткою та завіряється підписом директора дошкільного навчального закладу.

5.3. Фонди музею поділяються на основні (оригінальні пам'ятки історії, культури та природи) і допоміжні (схеми, діаграми, копії, муляжі тощо).

6. Господарське утримання і фінансування

6.1. Музей в своїй роботі використовує навчальне обладнання, кабінети та інше майно дошкільного навчального закладу.

6.2. Витрати, пов'язані з пошуковою роботою, придбанням інвентарю, обладнання, технічних засобів та оформлення музею, проводиться за рахунок загальних асигнувань, управління освітою, а також залучених коштів.

Уніфікований паспорт музею дошкільного навчального закладу №5 «Джерельце» м. Жмеринки Вінницької обл.

1. Повна назва музею: «Музейна кімната Писанки»

2. Профіль: духовно-народознавчий, мистецький.
 3. Форма власності: комунальна.
 4. Засновник, власник: дошкільний навчальний заклад №5 «Джерельце».
 5. Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України.
 6. Заклад, що здійснює методичне керівництво: методичний кабінет управління освіти Жмеринської міської ради Вінницької області.
 7. Статус музею: музей не є юридичною особою.
 8. Категорія музею: на громадських засадах.
 9. Адреса музею:
Дошкільний навчальний заклад №5 «Джерельце»,
вул. І.Франка, 2/1, м. Жмеринка, Вінницька область,
23100 .
Директор ДНЗ _____,
вихователь-методист _____
Тел. _____ -
 10. Музей заснований: у 20__ р. Наказ по ДНЗ №__ від _____
 11. Керівник музею:
Вихователь-методист _____
 12. Характеристика музейного приміщення: кімната пристосована, 20 кв. м, технічний стан задовільний.
 13. Технічне оснащення музею: підсвітка експозицій, музичний центр.
 14. Фонди музею:
 - загальна кількість музейних предметів основного фонду- 226
 - загальна кількість музейних предметів допоміжного фонду- 45
 15. Характеристика експозиційних розділів:
 - Матеріали для створення писанки та великодніх яєць
 - Писанки регіону Київщини
 - Писанки регіону Поділля
 - Писанки регіону Гуцульщини
 - Писанки регіону Чернігівщини
 - Писанки регіону Херсонщини
 - Техніки виконання великодніх яєць
 - Мотиви писанки у побуті
 - Виставка яєць домашніх птахів
 - Виставка дитячих робіт.
- Усього: 8 стелажів з експонатами.
Остання реекспозиція: 23.01.2020.
Музей працює: понеділок, вівторок, середа, четвер
Директор ДНЗ №5 _____
Керівник музейної кімнати _____

Гурток «Писаночка»

Напрямок: морально-духовний, художньо-естетичний.

Вік дітей: 5-6 років.

Місце проведення занять: музей Писанки

Графік занять: 1,2,3 четвер місяця, 15.40-16.10

Мета роботи гуртка:

- залучення дітей дошкільного віку до вивчення і збереження історико-культурної спадщини українського народу
- формування освіченої розвиненої особистості та сприяння вихованню у неї патріотизму, любові до України, поваги до народних звичаїв, традицій, національних цінностей Українського народу
- збереження та зміцнення фізичного, психічного, соціального та духовного здоров'я дітей;
- оволодіння дітьми елементами техніки розпису писанок;
- розвиток естетичного сприймання світу;
- розвиток позитивної самооцінки та самоусвідомлення себе, як творчої особистості;
- розвиток у дітей пізнавальної активності;
- формування духовного потенціалу дітей дошкільного віку, гармонійної, всебічно розвиненої, творчої особистості.

Очікувані результати:

- формування розуміння дітьми нерозривності зв'язку між минулим, сучасним й майбутнім України;
- оволодіння дітьми технікою виготовлення писанки;
- розвинені художні навички, естетичний смак та чуття кольору;
- поліпшене та зміцнене здоров'я дітей групи;
- зростання дитини з активною життєвою позицією, не байдужою до себе, інших та життя загалом.

Завдання на навчальний рік

I. Формування духовного потенціалу особистості:

- ознайомлення з писанкою як культурним символом України;
- ознайомлення з писанкою як джерелом духовної спадщини українського народу.

II. Гармонізація психічного, емоційного розвитку:

- формування вміння співпрацювати в колективі;
- розвиток фантазії, пам'яті;
- арт-терапія;
- формування позитивної самооцінки;
- формування позитивного сприймання оточуючих.

III. Розвиток творчих здібностей

- оволодіння техніками виготовлення писанки;
- розвиток почуття кольору, композиції;
- ознайомлення з символікою та орнаментарикою писанки;
- вивчення регіональних особливостей писанкарства Поділля.

План роботи на навчальний рік Тематика занять

№	Дата	Тема заняття	Зміст роботи
1	Вересень	Музей Писанки. Екскурсія в музейну кімнату Писанки	Мета: ознайомлення з поняттям «Музей». Формування уявлення про музей як засіб передачі культурної спадщини від одного покоління до іншого.
		Музей Писанки	Мета: Ознайомлення дітей з направленням музейної кімнати – писанкарство. Формування культури поведінки в музеї.
		Музей Писанки	Мета: Знайомство з експонатами музейної кімнати. Формування культури поведінки в музеї.
2	Жовтень	Яйце як основа життя	Мета: ознайомлення з різновидами яєць. Формування уявлення про різноманітність життя представленого в одній формі.
		Писанка як символ українського народу	Мета: ознайомлення з українською писанкою, її характерними ознакам
		Писанки Поділля	Мета: ознайомлення з писанкою Поділля, її характерними ознаками.
3	Листопад	Історія писанкарства в Україні	Мета: ознайомити з історією писанкарства в Україні, характерними особливостями його розвитку з давніх часів.
		Традиції писанкарства в Україні	Мета: ознайомити з історією писанкарства в Україні, втіленою у народній, художній літературі, іграх.
		Традиції писанкарства в Україні.	Мета: ознайомити з історією писанкарства в Україні, характерними особливостями сучасного розвитку писанкарства на Україні
4	Грудень	Класифікація писанок	Мета: ознайомлення з видами писанок: крапанки, мальованки, дряпанки
		Види писанок	Мета: ознайомлення з видами писанок: писанки, лінивки тощо
		Техніки виготовлення великодніх яєць	Мета: ознайомлення з техніками виготовлення великодніх яєць: писанки, аплікації, бісероплетіння, гратаж тощо
5	Січень	Матеріали для виготовлення писанки	Мета: ознайомити з матеріалами, за допомогою яких створюються писанки
		Матеріали для виготовлення писанки	Мета: ознайомити з матеріалами, за допомогою яких виготовляються великодні писанки
		Символіка писанки	Мета: ознайомлення з основними символами писанки, пояснення значення.
6	Лютий	Орнаментарика писанки	Мета: ознайомлення з основними символами писанки, пояснення значення.
		Кольори писанки	Мета: ознайомлення з символікою кольорової гама, пояснення значення.

		Кольори писанки	Мета: ознайомлення з символікою кольорової гама, пояснення значення.
7	Березень	Композиція писанки	Мета: дати знання про розподіл писанки на частини, композиційні напрями
		Композиція писанки	Мета: дати знання про розподіл писанки на частини, композиційні напрями
		Композиція писанки	Ознайомити з характерними кольорами та символами подільської писанки
8	Квітень	Великодні традиції	Виготовлення писанки Мета: вчити створювати великодні писанки
		Великодні традиції	Мета: вчити створювати великодні писанки
		Великодні традиції	Мета: вчити створювати великодні писанки
9	Травень	Писанка в дарунок	Мета: формувати потребу дарувати людям радість
		Писанка в дарунок	Виготовлення подарунка Мета: формувати потребу дарувати людям радість

Харитонova Г.В.,
вихователь-методист
Комунальний заклад
«Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок)
№210 комбінованого типу» КМР
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

ПРОЄКТ «КРЕАТИВНИЙ КЕРІВНИК – КРЕАТИВНИЙ ПЕДАГОГ – КРЕАТИВНІ ІДЕЇ – КРЕАТИВНА ДИТИНА»

Проблема. Актуальність: У сучасного покоління добре розвинений інтелект, але мало доброти, сердечності та викривлене поняття про моральні цінності особистості, а вчення сім'ї Реріхів дає змогу бути мудрими і духовно багатими як батькам так і їх дітям, а також жити за принципом «Хай серце буде мудрим, хай буде добрим розум ваш».

Педагогічні погляди Олени Іванівни і Миколи Костянтинівича Реріхів — це результат їхньої спільної творчості. Читаємо: “Творили вместе и недаром сказано, что произведения должны бы носить два имени — женское и мужское...”. Микола Реріх визначав, що мистецтво — найбільш дієвий фактор у духовному розвитку людини. У творах мистецтва відображається внутрішній світ людини, її думки, почуття, глибокі духовні переживання, які переносять в світ гармонії та краси: це колір, аромат звуку, глибина впливу на психіку дитини.

Основна ідея педагогічної спадщини родини Реріхів — єдність Краси, Гармонії та Духовності.

Микола Реріх у вихованні провідну роль бачив у жінці, саме вона повинна підвищувати моральний рівень життя.

Літературні твори та живопис Миколи Реріха тісно взаємозв'язані. У його картинах завжди є дві частини? Світла та темна, що символізує Добро та Зло. Темна частина — це ми з вами, це наші ще “непросветленные души», але у нас є вихід — шлях до Світла. Художник Микола Реріх за допомогою гри кольору та світла вказує нам його, тобто в наших силах вибрати цей шлях та пройти його, а провідною Зорею на цьому шляху буде наше Серце. Пейзажі Реріха — своєрідна проповідь - “назад до природних джерел!”, з тим розумінням, що сучасна природа, якщо в неї не втручається нерозумна діяльність людини, зберігає свою недоторканність, і тому, милуючись нею, людина Нового часу спостерігає не лише сучасне, але й живе минуле, на фоні якого пройшло життя предків.

Знамениту фразу Ф.М.Достоевського “Краса врятує світ!” Реріх тлумачив по-своєму: “Розуміння краси врятує нас!”

Актуальність доробку Миколи Реріха полягає в тому, що він має відношення до всіх сфер життєвих проявів, і допоможе нам вийти з глухого кута шляхом вирішення проблеми моралі і етики в нерозривному взаємозв'язку та переплетінні мистецтва, морально-духовних цінностей особистості дитини-дошкільника.

Спрямованість проекту: визначення візії (загальної ідеї), місії та мети закладу дошкільної освіти з питання творчої та «життєвої» креативності всіх учасників освітнього процесу.

Учасники проекту:

- Педагоги
- Діти
- Батьки

Тип проекту:

- За тривалістю – довготривалий;
- За домінуючою діяльністю – практично-орієнтований;
- За кількістю учасників – груповий.

Очікувані результати:

У дошкільників: Розвиток креативності, конструктивно-технічних умінь; вміння проявляти творче, креативне ставлення до різних видів діяльності; збагачення образно-асоціативного мислення, уяви, фантазії та розкриття внутрішнього «Я» дитини.

У батьків: Сформованість стійкого інтересу до проблем виховання, розвиток творчих здібностей дітей, шляхом відвідування гуртків та секцій центру юнацької творчості, дитячої бібліотеки, активізація і збагачення виховних умінь батьків, підтримка впевненості у власних педагогічних силах.

У педагогів: Розкриття та розвиток високої особистісної та професійної культури педагогів, творчого потенціалу, відкритості до

інновацій шляхом запровадження новаторства в зміст, форму, методи і прийоми організації життєдіяльності дітей.

План реалізації проєкту

Підготовчо-організаційний етап «Креативний – значить ерудований»

Мета: виявити стан даного питання в закладі та окреслити шляхи реалізації алгоритму роботи по обласному науково-методичному проєкту «Креативна освіта для розвитку інноваційної особистості»

Завдання:

1. Обговорення мети та завдань, очікуваних результатів проєкту.
2. Діагностування педагогів «Використання нестандартних форм роботи в роботі з дітьми» та дітей «Аналіз результатів практичної діяльності».
3. Аналіз умов діяльності вихователів (зовнішні та внутрішні).
4. Опрацювання основних положень обласного проєкту та фахової літератури.

Шляхи реалізації:

- Постійний моніторинг впровадження інноваційних технологій та пошуково-дослідницьких проєктів.
- Проведення семінарів-практикумів, консультацій, ділових ігор тощо.
- Робота творчої групи над проблемою.
- Розробка творчих завдань «Креативний – значить ерудований».
- Визначення форм презентації педагогами власних розробок, як от: буклети, методичні рекомендації, дидактичні посібники, статті.
- Популяризація.

Мотиваційно - діяльнісний етап «Креативний педагог – креативні ідеї»

Мета: визначення загальної ідеї «Кожна дитина креативна особистість» та мети роботи закладу дошкільної освіти з питання розв'язання розвитку креативності всіх учасників освітнього процесу. Розкрити та розвинути креативність вихователів та дітей. Активізація і збагачення виховних умінь батьків, підтримка впевненості у власних педагогічних силах.

Завдання:

1. Надати кожному педагогу можливість розвивати свої власні таланти і здібності (анкетування з метою виявлення професійних запитів та потреб).
2. Сприяти розвитку дослідно-творчих здібностей та інноваційної культури педагогів. Розкрити творчі здібності дитини-дошкільника.
3. Дослідницька та експериментальна діяльність з метою створення цікавих пошукових проєктів, впровадження варіативної частини Базового компонента дошкільної освіти «Шахи».
4. Реалізація та пошук шляхів оновлення, осучаснення педагогічної

діяльності в закладі.

Шляхи реалізації:

- Тест «Налаштованість педагогів до інновацій».
- Розвивати в педагогів потребу в самовдосконаленні через самоосвіту.
- Тренінг «Вихователь людина двох професій – педагог і актор»
- Розробка та проведення ділової гри «Показники сформованості творчої активності та креативності дошкільників»
- Семінар-практикум «Дитяча креативність крізь призму Базової програми»
- Планування гурткової роботи в закладі по таким напрямкам: образотворче мистецтво «Пластилінова фантазія», «Пальчиковий живопис», «Мукасолка», декоративно-прикладне мистецтво «Петриківський розпис» «Українська лялька-мотанка», пошуково-дослідницька діяльність «стежинками рідного краю», фізкультурно-оздоровча діяльність «Хатха-йога», театралізована діяльність «Театр дітям», «Королівський гамбіт» (шахи).
- Апробація духовно-творчого проекту «Розвиток дитячої креативності через «живу етику» Миколи Реріха», «Микола Реріх – людина Світу».
- Методичний дайджест (виставка дидактичних посібників, методичної літератури з питання розвитку креативності).
- Експрес-поради «Самостійна вільна діяльність, як засіб розвитку дитячої креативності»
- Експрес-поради «Життєва» креативність дошкільника»

Аналітично-підсумковий етап «Креативна дитина»

Мета і завдання: збагачення індивідуального досвіду дошкільника через процес пізнання, з метою зробити його розвивальним, сприятливим для розкриття внутрішніх сутнісних сил; організація роботи за особистісно-орієнтованою моделлю, що ґрунтується на спільності, співбутті і співтворчості дитини і дорослого; збагачення образно-асоціативного мислення, уяви, фантазії дитини-дошкільника та розкриття внутрішнього «Я» дитини.

Шляхи реалізації:

- Аналіз та узагальнення результатів роботи над проектом «Креативний педагог – креативні ідеї – креативна дитина» .
- Презентація методичних розробок
- Захист творчих та пошукових проектів.
- Узагальнення досвідів роботи, написання статей.
- Проблемна педрада «Креативність, як необхідна умова успішності в інноваційній діяльності».
- Рефлексія всіх учасників проекту за результатами роботи.
- Тематична педрада «Творчі здібності зберігають життя і здоров'я» («життєва» креативність)

- Розробка дидактичного посібника для старших дошкільників «Вічний, дивовижний, прекрасний світ Миколи Реріха»
- Презентація проєкту в періодичних фахових виданнях.

Система методичної роботи щодо реалізації проєкту «Креативний педагог – креативні ідеї – креативна дитина» на основі педагогічної та духовної спадщини родини Реріхів

Методична робота з кадрами

- Створення творчої групи з вирішення питання річного плану
- Розробка духовно-творчого проєкту «Микола Реріх – людина Світу»
- Педагогічні зустрічі «Плекання духовності в процесі формування життєвої компетенції дитини-дошкільника»
 - Індивідуальні консультації педагогам-початківцям «Спостережливість – важлива якість креативної особистості»
 - Розробка експрес-порад «Самостійна діяльність дошкільників, як засіб розвитку креативності дитини»
 - Написання статті «Розуміння краси врятує нас...»
 - Розробка розподілу організованих форм роботи з дітьми по проєкту «Микола Реріх – людина Світу»
 - Педагогічні читання «Шевченко поет та художник, Реріх – художник, письменник, мандрівник – дві особистості однієї епохи»
 - Педагогічна вітальня «Виховувати серцем і розумом» (єдність ідей виховання Василя Сухомлинського та сім'ї Реріхів)
- Тематична педрада «Творчі здібності зберігають життя і здоров'я»
- Театралізований тренінг «Вихователь – людина двох професій – педагог і актор»
- Творчий семінар-практикум «Роль дорослого у вихованні креативної дитини»
- Тренінгові заняття практичного психолога Неручек О.І. «По веселці до успіху»

Робота методичного кабінету

- Розробка інтерактивних форм роботи з педагогами та батьками на батьківських зборах, семінарах, педагогічних читаннях
- Складання планів роботи по вивченню та впровадженню духовно-дослідницького проєкту «Микола Реріх – людина Світу»
- Оформлення методичних наробок педагогів та презентація досвідів роботи з даного питання
- Розробка інструментарію по моніторингу ефективності роботи над проєктом «Креативний педагог – креативні ідеї – креативна дитина»

Вивчення, узагальнення та впровадження передового педагогічного досвіду

- Узагальнення досвіду роботи вихователя Юріної Є.Є. «Екологічна рефлексія як засіб духовно-морального розвитку

дошкільників»

- Аналіз результатів впровадження досвіду роботи вихователя-методиста Харитонової Г.В. та вихователя Юшко І.В. «Розвиток дитячої креативності через «живу етику» Миколи Реріха»

- Оформлення дидактично-пізнавального посібника для старших дошкільників «Вічний, дивовижний і прекрасний світ Миколи Реріха»

Контрольно-аналітична діяльність

- Моніторинг діагностики креативності дошкільників та педагогів
- Ефективність використання природо-терапій у роботі з дітьми
- Організація самостійної, вільної діяльності дошкільників

Організаційно-педагогічна діяльність з педагогами та батьками

- Консультація музичного керівника для батьків Аксенової Л.А. «Вплив слухання класичних творів на розвиток творчої уяви дитини»

- Консультація для батьків інструктора з фізкультури Черемісінової А.В. «Прогулянка з дитиною та її значення для зміцнення фізичного здоров'я та збагачення «екології душі»

- Організація виставок «Осінні барви», «Дайте можливість нам вільно творити – ми зможемо на краще планету змінити», «Квітка сонця» (за творами Василя Сухомлинського)

- Тематичний тиждень до дня рідної мови та 200-річчя з дня народження Т.Г.Шевченка

«Ну щоб здавалося слова... Слова та голос – більш нічого,

А серце б'ється – ожива, як їх почує!..»

- Родинне свято «Хай щастя всміхається кожній дитині у люблячій мудрій родині»

Батьківські збори

- «Вперед по сходинкам дитинства» (молодша група)

- «Все починається з родини» родинне виховання в сім'ї Олени Іванівни та Миколи Костянтиновича Реріхів (середня група)

- «Моральні досягнення дітей» за підсумками проекту «Микола Реріх – людина Світу» (1 спеціальна група)

- «Виховувати серцем і розумом» єдність педагогічних ідей Миколи Реріха та Василя Сухомлинського (старша група)

- Виступ вихователя-методиста Харитонової Г.В. на батьківських зборах «Гурткова робота як засіб розвитку творчої особистості», «Родина – основна соціальна інституція відповідальна за всебічний духовний розвиток особистості»

Обмін досвідом

- «Відкритий мікрофон». «Микола Реріх – людина Світу» вихователь Юшко І.В.

- Експрес-інформація «Взаємозв'язок духовного і морального в вихованні дитини» вихователь Юріна Є.Є.

- Бібліофреш «Екологія душі» вихователь-методист Харитонova Г.В.

- Відкрите інтегроване бінарне заняття «Серце добра і розуміння» (інструктор з фізкультури Черемісінова А.В., вихователь Юшко І.В.)
- Інтегроване відкрите заняття для учасників районного методичного об'єднання вихователів «Мандрівники Світу» та бінарне інтегроване заняття «Скам'янілі скарби» вихователі Юшко І.В. та Крутієва Л.А.

Засідання методичної ради закладу

- Аналіз роботи по духовному проекту «Микола Реріх – людина Світу»
- Визначення пріоритетних напрямків роботи на аналітично підсумковому етапі довготривалого проекту «Креативний педагог – креативні ідеї – креативна дитина»
- Організація та розробка електронної презентації методичного дайджесту «Плекаєм паростки добра».

Борзьонк Л.І.,
завідувач

*Комунальний заклад “Дошкільний навчальний заклад №303 (ясла –садок) комбінованого типу”
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область*

ОРГАНІЗАЦІЙНО – УПРАВЛІНСЬКИЙ НАПРЯМ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Управління сучасним закладом дошкільної освіти передбачає розвиток та активне функціонування широкого спектра організаційно-управлінських умінь керівника, управлінський потенціал якого є провідною умовою досягнення нового, більш високого рівня функціонування закладу дошкільної освіти.

Організаційно-управлінська компетентність керівника закладу дошкільної освіти передбачає:

- спрямованість на здійснення управлінської професійно-педагогічної діяльності (гуманістичний світогляд, настанови на пізнання й розуміння людини, підтримання процесів розвитку особистості вихователя і здобувача дошкільної освіти; особистісне прийняття цінностей педагогічного управління);

- сформованість мотивації вдосконалення педагогічної майстерності, сукупності особистісно-професійних якостей (енергійність, діловитість, здатність до роботи з людьми, вимогливість до себе й інших людей, впливовість, толерантність, емпатія) та управлінських знань і вмінь, необхідних для практичного розв'язання завдань управління закладом;

- розвиненість здатності до рефлексії й самоуправління.

Це зумовлено новими концептуальними та технологічними підходами до діяльності, а саме: гуманізацією та демократизацією, людино-

центристським поглядом, управлінням за результатами, програмно-цільовим і особистісно-орієнтованим підходами до управління та іншими інноваціями в менеджменті.

Головною метою організаційно-управлінської діяльності керівника в нових умовах розвитку освіти має стати створення умов, за яких спостерігається зростання особистості вихователя, коли в нього з'являються мотиви до самовизначення, самоактуалізації, захищеності та такі, за яких згуртованість навколо стратегічної мети діяльності закладу дошкільної освіти та єдність педагогічного колективу мають для нього найвищу цінність.

Потреба людини в захищеності - це не якась примха, а одна з найважливіших умов її повноцінного розвитку. Створити атмосферу захищеності може лише той педагог, який сам шанується, захищає й сам відчуває себе захищеним. Таку захищеність створює розумне керівництво, яке здійснює контроль за освітнім процесом. Контроль спрямовується не на пошук недоліків, а на пошук цікавих методів та оригінальних прийомів роботи вихователя; контроль має бути гнучким, моніторинговим.

Отже, прагнення до досконалості й вимогливість до самого себе мають стати найвищим сенсом діяльності керівника та всіх учасників освітнього процесу.

Спираючись, на свій, певний досвід керівництва закладом дошкільної освіти, можу зазначити, що заклад, в якому керівник прагне до самовдосконалення, до найефективнішого виконання своїх функціональних обов'язків та на особистому прикладі стимулює саморозвиток співробітників - це заклад з проявом великим потенціалу колективу.

Найважливішим завданням самонавчання керівника є не тільки засвоєння фахових знань і поглиблення професійної компетентності, але й постійний розвиток управлінських якостей. При цьому не можна володіти цими якостями відразу, поглиблення їх може відбуватися протягом досить тривалого проміжку часу, при чергуванні періодів навчання і практичної діяльності.

В роботі керівника доречно використовую наступні організаційно - управлінські напрямки, які дають якісний результат:

1) вдосконалення організаційно - управлінських рішень, що стосуються питань кадрового забезпечення закладу та підвищення професійної компетентності педагогів: постійне поновлення інформації про наявність програм, методичних комплектів до них, традиційних і нетрадиційних технологій, кількість яких постійно збільшується. Крім цього необхідна систематична робота з підвищення рівня професійної культури вихователів. У рамках організації освітньої діяльності і проведення семінарів-практикумів потрібно передбачити комплекс заходів з координації дій усіх фахівців, спрямованих на створення організаційних умов управління якістю освіти при варіативності програмно-методичного забезпечення освітнього процесу;

2) підвищення організаційно-управлінської культури керівника

закладу дошкільної освіти для вирішення таких завдань:

- розкриття психолого-педагогічних, методичних і управлінських засад діяльності завідуючої та методиста в галузі управління розвитком персоналу та створення умов для підвищення якості освітнього процесу в закладі;

- розкриття здібностей управління розвитком персоналу, оволодіння технологією управління якістю роботи за цілями і результатами;

- формування культури управління, оволодіння соціально-психологічними методами роботи з педагогічним колективом і теорією поведінкового менеджменту та ін.;

3) вдосконалення процесу взаємодії між педагогами, дітьми і батьками.

Величезне значення відіграє володіння членами педагогічного колективу ефективними навичками комунікації, так як саме педагоги стають посередниками управлінських впливів методиста та завідувача дошкільним закладом на батьків і вихованців. Вони проявляються в умінні не переривати висловлювання партнера і приділяти увагу його невербальній поведінці (міміці, жестах, позі, інтонації, поставі, напрямку погляду); бути уважним до почуттів партнера по спілкуванню, співпереживати йому і вміти виражати це;

4) оптимізація результатів освітньої роботи. Цей напрям вдосконалення передбачає вплив на кожен компонент освітнього процесу: цільовий, змістовний, діяльнісний, результативний.

Виділяють три рівні управління за результатами:

- перший рівень визначається вмінням бачити місію закладу дошкільної освіти. На цьому рівні важливо забезпечити ефективність його діяльності.

- другий рівень передбачає результат, який слід розглядати з точки зору якості та кількості послуг і самої продукції.

- третій рівень передбачає розглядати результат з позиції споживачів (батьків і дітей), виходячи із задоволення їхніх запитів;

5) розмежування понять «результат» і «внесок». Кожен учасник колективу повинен вміти пов'язати свою участь у спільній справі з внеском інших членів колективу;

6) напрям вдосконалення управління якістю діяльності закладу – управління за результатами. Саме поняття «управління за результатами» можна визначити як систему управління і розвитку, за допомогою якої досягаються результати, узгоджені усіма членами закладу. Роз'яснення кожному учаснику процесу, сенсу його місії, об'єднання з метою досягнення певних результатів перетворює загальну діяльність у усвідомлену і творчу працю.

Для успішного організаційно - управлінського керівництва діяльністю закладу дошкільної освіти на сучасному етапі, для досягнення ним високої якості результату освітнього процесу, для якісної реалізації освітніх послуг та виконання соціального замовлення необхідно удосконалювати всі наведені

напрямки, враховуючи їх позитивні і коригуючи їх негативні сторони, так як всі шляхи вдосконалення взаємопов'язані між собою.

Сучасний керівник має керуватися в організаційно-управлінській діяльності принципами мудрого ставлення до професії:

- вміти відрізнити головне від другорядного;
- знати ступінь впливу на події;
- вміти підходити до проблеми з різних сторін;
- бути готовими до будь-яких несподіваних подій;
- вміти здобувати позитивний досвід із усього, що відбувається.

Воробйова І.А.,

вихователь-методист,

Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 280 Харківської міської ради»

м. Харків, Харківська область

МАЙСТЕР-КЛАС З РОЗДІЛУ: «ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНИКА ЗАСОБАМИ ОБ'ЄМНОГО ДИЗАЙНУ» ЗА ТЕМОЮ: «МОДЕЛЮВАННЯ ТА АРАНЖУВАННЯ ЛЯЛЬКОВОГО ОДЯГУ»

Майстер-клас з розділу: «Художньо-естетичний розвиток дошкільника засобами об'ємного дизайну» за темою: «Моделювання та аранжування лялькового одягу»:

1) *за ступенем присутності*: з особистою присутністю слухачів і педагога-майстра.

2) *за складом аудиторії* : для досвідчених педагогів (вихователів-методистів, вихователів ЗДО)

3) *за місцем проведення*: аудиторія;

4) *за охопленням аудиторії* : груповий (різновіковий)

Метою майстер-класу для педагогів є :

- передача колегам особистого професійного досвіду з художньо-естетичного розвитку дошкільників засобами дизайну, авторських розробок у сфері творчої та педагогічної діяльності майстра

Загальні завдання майстер-класу для педагогів:

- створення умов для професійного спілкування , самореалізації та стимулювання зростання творчого потенціалу педагогів ;
- підвищення професійної майстерності та кваліфікації педагогів ;
- поширення передового педагогічного досвіду;
- впровадження нових технологій навчання і виховання.

Конкретні завдання :

- уточнити поняття «дитячого дизайну», виділити його види.
- познайомити із створенням манекенів на основі кеглі для

моделювання і аранжування лялькового одягу

Методи навчання: словесний, наочний, практичний, індивідуальний

Час заняття – 40 хв.

Технічне обладнання: комп'ютер, презентація, музичний супровід

Устаткування для майстер-класу: кеглі, кеглі – «манекени», набори з квітковими елементами, клей, серветки, плакати, олівці

Учасники:

• вивчають розробки по темі майстер - класу; беруть участь в обговоренні отриманих результатів; задають питання, отримують консультації.

Основний принцип майстер - класу: «Я знаю, я можу показати і навчити вас, як це робити».

План майстер-класу :

I. Організаційний момент. Вправа «Сподівання»

II Основна частина

Теоретична частина : міні-лекція «Художньо-естетичний розвиток дошкільника засобами дизайну» з використанням презентації

Практична частина : показ прийомів виготовлення манекена, прикрашання святкової сукні готовими квітковими елементами

III. Заключна частина

Вправа «Очікування». Показ робіт «Дефіле». Підсумок роботи

Хід майстер-класу

Ведучий. Шановні колеги! Запрошую Вас на майстер-клас з розділу «Художньо-естетичний розвиток дошкільника засобами об'ємного дизайну» за темою: «Моделювання і аранжування лялькового одягу».

Пропоную квіти 4кольорів.

Жінка – це квітка, чарівна й красива,

Завжди приваблива, дуже вродлива!

Ось в мене кошик, а в ньому є квіти,

Щоб побажання змогли Ви здійснити.

З квіткою прийде натхнення до Вас,

Творчість відкриється зразу ж в цей час!

Квітку за кольором Ви оберіть, у гарні букети квіти складіть!

Хай вони стануть для Вас у нагоді – рішення вірне знайти у роботі!

(вірш авторів періодичних видань)

Прошу всіх власниць троянд одного кольору зайняти місця за одним столом.(Усі однакові квіти об'єднуються в одну групу і займають місце за столами відповідного кольору).

Вправа «Сподівання»

Мета: допомогти учасникам засідання усвідомити особисті очікування від заняття.

- Пропоную кожному учасникові:

✓ написати на картках - квіточках свої побажання-сподівання від майстер-класу.

- Отже, ми починаємо.

II. Основна частина майстер-класу. Міні-лекція

Що таке "дизайн"? Чим частіше повторюється слово "дизайн", тим все важче стає визначити, що ж точно воно означає. Відбувається це тому, що всякий раз слово вимовляється з різних приводів, в різних смислових контекстах.

А як Ви вважаєте, що означає це таємниче і так всіх вабляє слово – «дизайн». (відповіді - картки)

(На ватмані прописані варіанти, педагоги визначають правильний варіант)

Слайд 2

Так. Дизайн – процес художньо-технічного проектування з урахуванням комплексу взаємопов'язаних якостей (краси, доцільності, функціональності, зручності, безпеки і т.д.).

Дизайн – в широкому сенсі – художнє конструювання предметного світу; раціональна побудова предметного середовища. Дизайн – у вузькому сенсі – творча діяльність.

Слайд 3

Сьогодні дизайн торкнувся усіх сфер людського життя.

Слайд 4

На сьогоднішній день активно впроваджується новий напрямок художнього виховання дітей дошкільного віку – дитячий дизайн, який дає широкий простір дитячій творчості, формує незвичайний нестандартний погляд на звичайні речі.

Слайд 5

Дитяча дизайн-діяльність охоплює усі традиційні види зображувальної діяльності

Слайд 6 Дитячий дизайн спрямований на розкриття особистості дитини, її індивідуальності, вільного, без натиску з боку дорослого, заснованого на самовираженні дитини, її саморозвитку, розвиток її творчого потенціалу, на співпрацю і співтворчість, з використанням тільки гуманних методів і прийомів, без заборон і категоричних звернень.

Слайд 7

Пізнаючи світ, діти активно звертають увагу на навколишні об'єкти середовища, які їм подобаються чи не подобаються, відзначають різноманітність їх забарвлення, форми, величини, пропорцій, прагнуть до їх перетворення.

Слайд 8

У ході освітньої діяльності діти знайомляться з особливостями, властивостями і можливостями різних художніх матеріалів, а також техніками роботи з ними. Наявні знання і досвід дозволяють дітям самостійно обирати найбільш відповідні матеріал або техніку для втілення своїх творчих задумів під час дизайн-діяльності.

Слайд 9

Сучасна освітня парадигма робить питання навчання дітей елементам дизайну як частини художньої творчості надзвичайно актуальним. Дизайн створюють люди незвичайного складу, які поєднують у собі високий професіоналізм та по дитячому незатьмарений погляд на світ, художній смак і вміння зберегти красу мистецтва, неповторність природи. Тому важливо, щоб педагог сам напевне знав, чому і як навчати дітей, мав необхідну практичну підготовку в галузі дизайну, володів образотворчими навичками і вміннями.

Слайд 10 – 11

Сюжетно-ролеві та ігри художнього змісту спонукають дітей до пошуків гардеробу для ляльок (сукні, капелюшки, туфлі). На дозвіллі діти малюють ескізи костюмів для персонажів літературних творів, мультфільмів, вистав, а також для себе – одягу повсякденного та святкового. На основі ескізів одягу, разом з педагогами та батьками діти можуть створювати предмети об'ємного дизайну: моделі головних уборів, сукні, костюми з різного матеріалу. Робота в цьому напрямку формує у дошкільнят увагу та інтерес до свого зовнішнього вигляду, ляльково-ігрового гардеробу.

III. Практична частина.

Сьогодні я пропоную Вам оволодіти основами об'ємного дизайну, який охоплює: *моделювання одягу та аранжування*. Цей вид передбачає ознайомлення дітей з культурою одягу і деякими доступними дошкільнятам способами створення малюнків-ескізів, фасонів і декоративної обробки суконь.

Як ви розумієте значення слова «аранжування». У вас на столах є картки, підніміть ті, які стосуються значення цього слова

Так, вірно

Слайд 12

Для створення моделей одягу необхідні манекени. Їх роль в дитячому садку можуть виконати – кеглі. Так кеглі. Вони імітують манекен. Доступні, зручні, різноманітні, не потребують додаткових коштів на придбання обладнання.

ПОКАЗ

Зараз я вас покажу як створити манекен. Для цього беремо звичайну кеглю, попередньо фарбуємо уявну голову і шию. Смужку паперу прямокутної форми, складаю на 4 частини, вирізаю напівкруглий отвір, розрізаю по середині. Закріплюю: приклеюю, з'єднуючи половинки. Кінцівки зав'язую ниткою. Так це верхня частина манекену. Із паперу, складеного пополам, вирізаю площинну форму сукні. Скріплюю клеєм по бокам і на лінії плеча.

Перед вами об'ємна модель сарафану, сукні.

Окрім заняття можна присвятити створенню перуки, із смужок. А також виготовити неймовірний капелюшок. Якщо необхідно прикрасити спідничку і фартушок, то можна використовувати базовий манекен, у якого

оформлений тулуб. Спідничку для зручності одягаємо за допомогою поясу. Так можна легко змінити спідничку на іншу при роботі з іншою дитиною або при виконанні іншого завдання. Ось таку модель можна використовувати при аранжуванні національного одягу. Дуже зручно користуватися двох - або трьохшаровими серветками при створенні верхньої частини манекену.

На слайді різноманітні моделі. Дизайн-діяльність дітей у художньо-ігрових ситуаціях, типу: "Театр мод", "Свято капелюхів", "Про карнавал, карнавал!", "Бал у казковому королівстві" буде плідною і дозволить дітям виявити себе справжніми художниками-модельєрами.

Слайд 13 – 14

В роботі з дітьми доцільно використовувати схеми, шаблони, технологічні картки

Шановні колеги ! Ви недаремно отримали квіти. Королева країни квітів Флора запрошує вас на бал. Тож Вам необхідно підготувати відповідне вбрання. звертаю Вашу увагу на те, що бал пройде у країні квітів, поміркуйте, якими елементами Ви прикрасите свої сукні, за якими законами композиції ви їх розмістите. Подумайте , як ви представите свою модель і яке ім'я ви їй дасте.

Нагадую Вам, що дизайнери – це люди творчі, які вміють фантазувати, не боятися прийняти цікаві рішення з оформлення своїх виробів. У дизайнерів повинен бути погляд вільної, творчої, впевненої у своїх силах людини, людини, яка вміє все, а якщо вона не володіє якимись техніками, вона їх просто вигидає!

А тепер подивіться на мене як справжні дизайнери. Починайте роботу! У Вашому розпорядженні 4-5 хв. Під спокійну мелодія учасники виготовляють вироби відповідної тематики.

Вправа « Очікування».

Мета: визначити, наскільки виправдалися очікування кожного учасника засідання. Учасникам пропонується:

Шановні колеги! Прошу

✓ на квітках- стікерах записати, настільки виправдалися ваші очікування;

✓ стікери прикріпити на плакаті-кошику, озвучуючи свою думку.

Підсумок.

Що ж запрошуюю вас на дефіле. Пропоную Вам представити учасниць балу (назвати ім'я, описати сукню).

Що ви можете сказати про свою дизайнерську роботу

Які елементи ви використали

В якій техніці виконані елементи, які ви використали

Які кольори для елементів декору використали

Які враження ви отримали від заняття

Фінальне слово*(*вірш авторів періодичних видань)

Ось і скінчилось це диво квіткове.

Дякую всім, Ви – таланти від Бога!

Хай Вам щастить, хай всміхається доля!
Всім до побачення, будьте здорові!

Дацковська В.Г.,
вихователь-методист
*Чугуївський дошкільний навчальний
заклад (ясла-садок) № 8
Чугуївської міської ради
Харківська область*

КРУГЛИЙ СТІЛ З ПЕДАГОГАМИ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ «БЕЗМЕЖНИЙ СВІТ ГРИ З LEGO»

Даний матеріал пропонується педагогам дошкільних закладів з метою удосконалювання вміння вихователів впроваджувати в систему освіти інноваційні методи та сприяти розкриттю творчого потенціалу дітей дошкільного віку через гру. Використовувати конструктор LEGO не лише як матеріал для конструювання, а як універсальний матеріал, який можна інтегрувати в різні види діяльності дошкільників для їх особистісного розвитку, зокрема логіко-математичного.

Мета:

- удосконалювати вміння вихователів;
- впроваджувати в систему освіти інноваційні методи та сприяти розкриттю творчого потенціалу дітей дошкільного віку через гру;
- розвивати комунікативні навички, здатність мобільно мислити й аналізувати;
- бути майстерними, творчими і цікавими дітям;
- Використовувати конструктор LEGO не лише як матеріал для конструювання, а як універсальний матеріал, який можна інтегрувати в різні види діяльності дошкільників для їх особистісного розвитку, зокрема логіко-математичного.

Завдання:

- Вчити надавати й приймати допомогу, спільно аналізувати ситуації й діяти злагоджено, брати на себе відповідальність за прийняття рішень.
- Виховувати дружні взаємини під час спільної діяльності.
- Розвивати спеціальні здібності та вміння, що далі знадобляться для досягнення успіху в організації певного виду діяльності з дітьми.

Матеріал: торбинка з цеглинками конструктора LEGO та платформи за кількістю учасників, конструктор LEGO DUPLO, LEGO SISTEM, квітка (зроблена з паперу, або з тканини), текст вірша «Кольорово – загадковий город» (Т.В. Борисової), пам'ятка складання вірша методом Сінквейну, фото картинки до вправи «Веселі цеглинки», матеріал до вправи «Виклади квітку».

Тривалість: 20- 30 хвилин

Хід проведення

I. Організаційний момент

Шановні колеги! Я рада вітати Вас та сподіваюсь, що результатом сьогоднішньої нашої зустрічі буде не тільки ознайомлення з новими цікавими формами роботи, а також позитивні емоції.

Перед початком роботи я пропоную Вам познайомитися з різними висловлюваннями видатних людей, в яких відображена роль гри в розвитку дошкільника.

(Вихователі зачитують підготовлені в ході самостійної роботи цитати, коментують їх, спираючись на свій практичний досвід і спостереження за іграми дітей).

Варіанти: висловів

•«Гра - модель реального життя. Відображаючи дійсність взаємовідносин людей, вона в той же час повна чудес і чарівних перетворень» (А.С. Співаковський).

•«Гра - вікно у світ дорослого життя» (Ж.Фабру).

•«Гра - це іскра, запалююча вогник пытливости і допытливости» (В.А. Сухомлинський).

•«Гра - це творча переробка пережитих вражень, комбінування їх і побудова з них нової дійсності, що відповідає запитам і потягам самої дитини» (Виготський Л.С.).

•«Гра - вільна самостійна діяльність дітей, де вони використовують всі доступні їм ігрові засоби, вільно об'єднуються і взаємодіють один з одним» (Концепція дошкільного виховання).

- «У дитини є жага гри, і потрібно її задовольняти. Необхідно не тільки дати їй час пограти, а й заповнити цією грою все життя дитини. Все її життя – це гра.» А.С.Макаренко

Гра є провідним видом діяльності дитини дошкільного віку. Під час гри відбувається розвиток, навчання, виховання. Успіх навчання залежить від бажання дитини вчитися, пізнавати.

Одним із дієвих засобів, що дає змогу реалізувати підхід «навчання через гру» є конструктор LEGO, адже у самій його назві закладене розуміння покликання дитини в цьому світі. LEGO в перекладі з данської означає «грай добре».

LEGO є простим і практичним інструментом, відкритою системою, що дає дитині змогу робити перші відкриття, досліджувати, експериментувати, пізнавати світ і себе в ньому, творити та імпровізувати досхочу. Адже конструктор LEGO це передусім кольорова, цікава і весела гра, здатна захопити як дітей, так і дорослих.

Отже, для успішного зростання креативної особистості є вміння педагога ставити запитання, які стимулюють мислення. Я пропоную Вам поуправлятися у цьому.

Шановні! Скажіть будь ласка, які існують види запитань.

Відповіді: - Закриті запитання — запитання, на які можна дати

відповідь одним словом: “так” або “ні”.

- Відкриті запитання — запитання, на які не можна дати відповідь одним словом і які потребують від дитини формулювання власного бачення, ставлення, думки.

Вправа “Запитай”

Мета: вправляти педагогів у вмінні ставити запитання, які спонукатимуть дитину до мислення та дії

Хід вправи

Пропоную поуправлятися у цьому. Ось у мене є «Чарівна квітка».
Задайте, будь ласка даній квітці якомога більше відкритих запитань.

(Педагоги передають по колу Квітку та задають відкриті запитання).

Запитань може бути безліч залежно від контексту, навколо якого розгорталось конструювання.

- Чому відкриті запитання краще ніж закриті?

Відповідь - Відкриті питання – змушують дитину логічно мислити, занурювати в проблему, аналізувати, порівнювати.

У мене є ще цікава вправа для Вас, нам потрібні платформи та LEGO SYSTEM, уважно слухайте вірш та “відтворіть” його за допомогою цеглинок.

Вірш «Кольорово – загадковий город» (Т.В. Борисової)

Мета знайомство з кольорами на городі, дає можливість пофантазувати, розвиває мислення, увагу.

Жила - росла на городі жовта диня,

Гарна тітка, добра господиня.

Поряд жив та ріс зелений кабачок:

Чуб зелений, руки у бочок.

Подалі був червоний помідор,

Поважний дуже цей сеньйор.

А ось синій – синій баклажан

Тут всякий овоч поважав.

І коричнева картопля дозрівала,

Всю родину вона взимку годувала.

А оранжева морквинка, посміхалась, мов дитинка

Біла зимня редька у затінку

Задивилась на хмаринку.

Чорний грак на городі походжав,

Слимаків і черв'яків він шукав.

Запитання - З якою метою ми можемо запропонувати таку форму роботи? Що саме розвивається у дошкільника?

Відповідь

А зараз, я пропоную Вам ознайомитись безмежними можливостями використання конструктора LEGO в роботі з дітьми .

Вправа з цеглинками «Безмежний світ гри з LEGO»

Мета показати педагогам безмежні можливості використання конструктора LEGO в роботі з дітьми

Хід вправи

Заплющить очі і візьміть в руки одну цеглинку. Підніміть її, розплющить очі . Будь ласка об'єднатись у групи згідно кольору ваших цеглинок.

1. А якого кольору Ваша цеглинка? Знайдіть у кімнаті щось такого самого кольору, як і Ваша цеглинка.

2. Якого кольору Ваша цеглинка? Чи можете ви назвати щось у природі, що має такий колір, як Ваша цеглинка?

3. Якого кольору Ваша цеглинка? Чи можете ви назвати вид транспорту, що починається з тієї самої літери, що й колір Вашої цеглинки?.

4. Із якої літери починається назва кольору Вашої цеглинки? Чи можете Ви скласти речення, у якому всі слова починатимуться з тієї самої літери, що й назва кольору Вашої цеглинки?

5. Якого кольору Ваша цеглинка? Придумайте вірш методом Сінквейну про даний колір.

6. Опишіть цеглинку, яку ви тримаєте в руці?

Вправа “Веселі цеглинки”

Зараз пропоную Вам цікаву вправу на розвиток уваги, пам'яті.

Якщо цеглинка стоїть вертикально та повернута до нас, то робиться хлопок, якщо лежить горизонтально, то робиться пальцями клацання, якщо цеглинка стоїть відвернута від нас , то робиться тупіт ногами.

(показ картинки)

Обмін думками “Гра з LEGO як ефективний механізм розвитку дитини”

Запитання учасникам.

Вправа « Виклади квітку»

Отже, тепер нам з вами потрібно визначити, як гра з LEGO впливає на розвиток дитини? Кожен учасник відповідає на запитання, та викладає пелюстку квітки з відповідями.

➤ Як, на вашу думку, гра з LEGO впливає на вихованців?

➤ У чому ви вбачаєте найбільшу цінність використання конструктора LEGO в освітньому процесі?

– Як розвиває Вас як педагога підхід “навчання через гру з LEGO?

– Чи згодні Ви з тим, що гра з LEGO є ефективним механізмом розвитку дитини? Чому?

- Дидактичні ігри з LEGO — конструктором на що впливають?

- Яким запитанням надається перевага?

(Зафіксовані відповіді залишаються на пелюстках квітки)

Вправа «Метод синквейна»

Ви показали ґрунтовні знання з даного питання. Сьогодні звучали такі поняття як «творчість», «креативність», «LEGO”.

І щоб закріпити ці поняття пропоную наступне

- **Придумати вірші методом синквейну** . Для цього об'єднатись у групи, за кольором ваших LEGO бейджиків.

- **Жовті цеглинки - «Творчість»»,**
- **Зелені цеглинки - «Креативність»**
- **Червоні цеглинки - «LEGO»**

Успіх навчання залежить від бажання дитини вчитися, пізнавати. Отже, наша мета – прищепити інтерес до знань, здатність їх отримувати, спираючись на цікавий і в той же час змістовний матеріал. Під час взаємодії з дітьми слід пам'ятати, що ми розвиваємо креативних людей, які вміють мислити, обґрунтовувати свою думку і готові вчитися впродовж життя. А ми, педагоги, є дизайнерами умов і комфортного середовища, де перебувають діти.

Наприкінці нашої зустрічі, я хочу щоб кожен із Вас сформулював поради, створив «сходи», щодо успішної партнерської взаємодії з дитиною, зокрема під час гри з LEGO.

Поради

- спонукати до самостійності;
- допомагати порадою;
- спілкуватися м'яко та спокійно;
- бути завжди поруч;
- уважно спостерігати;
- давати можливість вибору

Наша з Вами мета «Надихати та розвивати творців майбутнього»

Дроздова В.С.,

завідувач,

КЗ «ДНЗ№263КТ» КМР

м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

Новенко Т.В.,

вихователь-методист

КЗ «ДНЗ№263КТ» КМР

м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

«СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА В РАМКАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОЕКТІВ»

Період дошкільного дитинства це важливий етап входження дитини в суспільство, адаптації до розмаїття соціальних ситуацій, відносин, знайомства з прийнятними соціумом нормами поведінки. Перший соціальний інститут дитини-дошкільника це його сім'я, родина, дорослі та однолітки, яких він зустрічає в повсякденному житті. Тому вже в дошкільному віці у дитини необхідно сформувати уявлення про різноманіття людських відносин, розповісти про правила та норми життя в суспільстві, познайомити з моделями поведінки, які допоможуть діяти відповідно до життєвих ситуацій. Одним із чинників соціалізації особистості дитини-дошкільника є ознайомлення з природою рідного краю, що допоможе

дитині вільно зорієнтуватися у навколишньому середовищі, дбайливо, відповідально та гармонійно взаємодіяти в ньому; сформувати систему цінностей, норм національної та загальнолюдської культури

Протягом останніх років наш садочок «Дзвіночок» працює над проблемою соціалізації та забезпечення екологічної безпеки дітей. Колектив Закладу прагне до створення нового культурного образу дошкільного закладу, орієнтованого на активне придбання дітьми навичок екологічної культури і підвищення екологічної грамотності всіх суб'єктів еколого-освітнього простору. Одним з таких засобів є екологічні проекти, які розробляємо і здійснюємо з урахуванням освітніх програм: «Українське дошкілля», «Впевнений старт», «Я у світі».

Екопроекти – це захоплююча гра в «вчених», «дослідників», «захисників природи». Для дорослих учасників проекту (педагогів, батьків) - це нові цікаві форми взаємодії з дітьми, засновані на засадах:

- спілкування дорослих з дітьми на особистому досвіді через прилучення до основ екологічної культури;
- ознайомлення дитини з навколишнім світом з самого раннього дитинства та навичок дбайливого поводження з ним;
- створення умов для найбільш повного розкриття своїх вікових здібностей і можливостей.

Створений екологічний проект «Від екостежини до квітучого міста» - це калейдоскоп, що складається з маленьких проектів. Реалізація міні-проектів здійснюється в ігровій формі, через залучення дітей до різних видів творчої та практичної екологічно значущої діяльності в безпосередньому контакті з різними об'єктами природного та соціального середовища. Проект сприяє:

- створенню умов для організації та проведення пошуково-дослідницької діяльності дошкільнят;
- формуванню вміння в дітей самостійно-конструювати власну діяльність, використовувати отримані знання на практиці;
- розвивати пізнавальні здібності дошкільнят;
- формувати уявлення про навколишній світ, допитливість, ініціативність, творчого самовираження дошкільнят;
- залученню дітей до виваженого контакту з природою, збагачення картини світу.

Учасниками освітнього проекту стали діти, співробітники закладу, батьки.

Творчою групою закладу складений план реалізації, до якого увійшли проекти :

- екологічна стежинка «Квітучий садок»;
- пошуково-дослідницька лабораторія «Я пізнаю світ»
- «Екологічна ігротека»;
- «Квітова майстерня»;
- «Зелений патруль»;

- «Садочок моєї мрії».

Проект «Квітучий садок» реалізований шляхом організації в Закладі екологічної стежини. При її розробці було враховано місце розташування ЗДО, оточення, площа території. Складений паспорт та план-схема.

Екологічна стежинка має зупинки: «Первоцвіти», «Галявина кульбабок», «Барвінковий куточок», «Бузок красень», «Зелена Аптека», «Конвалії», «Різнобарвний квітник», «Садові квіти».

Проект «Я пізнаю світ» формує елементарні навички пошуково-дослідницької роботи, оптимізації розумової активності, розвитку словесно-понятійного мислення, вміння узагальнювати, порівнювати. Пошуково-дослідницька діяльність є найефективнішим та найперспективнішим методом пошуку відповідей на дитячі запитання. Цінність їх полягає в тому, що діти не одержують готових знань від педагога, а під його керівництвом досліджуючи рослинний світ, самі здобувають знання в певній логічній послідовності. За період роботи було проведено 10 занять з використанням елементів пошуково-дослідницької роботи, 16 занять в міні-лабораторії, зібрано та систематизовано тематику дослідів для кожної вікової групи.

В проекті «Екологічна ігротека» представлені різні форми роботи під час організованої та самостійної діяльності з екологічного виховання:

- екологічні бесіди;
- екологічні екскурсії;
- уроки доброти та милування;
- екологічні конкурси;
- екологічні ігри;
- екологічні казки.

Природа з народження дарує нам почуття краси навколишнього світу.

Завдяки участі в проекті «Квітова майстерня» діти зрозуміли, що мистецтво відображає навколишній світ і те що викликає інтерес та подив можна відобразити у власних роботах. Під керівництвом своїх вихователів, діти створюють чудові квіткові пейзажі та натюрморти, використовуючи природний матеріал, зібраний під час екскурсій та прогулянок. Юні художники організують виставки, вернісажі. Їх із задоволенням відвідують не тільки діти інших груп, а й батьки. Кращі дитячі роботи використовуємо для дизайну дошкільного закладу.

Реалізуючи проект «Від екостежинки до «квітучого міста» в закладі діє «Зелений патруль», в який увійшли діти, співробітники, батьки. Основним завданням є захист навколишнього природного середовища дитячого садка та мікрорайону, де мешкають діти. В ході проекту проведені акції: «Екологічна допомога», «Чисте довкілля», де на території закладу та у сквері на вул. Співдружності поливаємо та обкапуємо дерева, вигрібаємо сухе листя, збираємо камінці, сміття. Так ми привертаємо увагу мешканців мікрорайону до необхідності вирішення проблеми збереження природного середовища та озеленення власного подвір'я.

«Садочок моєї мрії». Під такою назвою був розроблений та реалізований спільний творчий проект. Проблему «Як облаштувати прогулянковий майданчик з найменшою шкодою для рослинного середовища, а з найбільшою користю для дітей?» усі сімейні групи вирішили по-різному, проявив при цьому творчість, фантазію, майстерність.

Творчим звітом проекту «Садочок моєї мрії» став флешмоб за участю дітей, батьків, та співробітників. Діти разом з батьками залюбки створюють та демонструють надзвичайно яскраві виступи, які зачаровують своєю неповторною красою та закликають зберегти квітучий світ природи.

Тож проект «Від екостежини до квітучого міста» сприяє розквіту нашого садочка, вулиці, рідного міста.

Таким чином, впровадження екопроектів сприяло підвищенню рівня соціалізації дітей, педагогів, батьків. Використані сучасні інноваційні педагогічні технології дали змогу:

- задовольнити пізнавальну активність дитини, засобом вираження і розвитку творчих здібностей;

- набути дитиною навичок соціальної комунікації з однолітками та дорослими;

- опанувати педагогом методу проектування як технологією і як діяльністю по самоорганізації професійного простору;

- усвідомити багатостороннє значення природи, отримати практикум просвітницької та природоохоронної діяльності, отримати нові знання, навички дбайливого, творчого ставлення до навколишнього світу;

- виявити цікаві ідеї модернізації та дизайну території Закладу;

- освоїти батькам педагогічні прийоми сімейного виховання, об'єктивно оцінити можливості своїх дітей і співпрацювати з ними як з рівноправними партнерами;

- залучити батьків вихованців до активного еколого-освітнього простору закладу дошкільної освіти.

Соціалізація це складний та неоднорідний процес, результатом якого є набуття людиною соціального досвіду, який коригується протягом всього життя людини.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти // (оновлена редакція). – К.,2012

2. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція) / наук.кер. Кононко О.Л.-Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2015. – 452 с.

3. Мандруємо екологічною стежиною: дослідницько-експериментальна діяльність дітей дошкільного віку в природі /авт.-упоряд.: С.Ю. Павлюк, Л.С.Русан, Г.І. Колосінська. – К.:Мандрівець,2014. –168 с.

Відомості про авторів

Аксьонова Людмила Михайлівна, вихователь дитячого садка, Дошкільний навчальний заклад комбінованого типу № 5 «Золота рибка» м. Первомайськ, Миколаївської області

Алексєєва Альона Володимирівна, вихователь, Херсонський ясла-садок № 28 Херсонської міської ради, м. Херсон

Андрієвська Лариса Миколаївна, вихователь-методист, Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу №11 Прилуцької міської ради Чернігівської області

Архипенко Ілона Леонідівна, вихователь, дошкільний навчальний заклад ясла-садок №32 «Буратіно», м. Первомайськ Миколаївська область

Ачкасова Вікторія Мусіївна, вихователь, Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 7 комбінованого типу Харківської міської ради» м. Харків

Бабченко Світлана Петрівна, вихователь дитячого садка, Заклад дошкільної освіти №5 м. Жашків, Черкаська область

Бандик Юлія Сергіївна, практичний психолог Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад (ясла – садок) № 54 комбінованого типу» Криворізької міської ради м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

Беленчу Валентина Корніївна, вихователь дитячого садка, Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) №3 «Берегиня» м. Гола Пристань, Херсонська область

Богославець Алла Василівна, вихователь дитячого садка, Дошкільний навчальний заклад № 38 м. Харків

Бойченко Вікторія Василівна, вихователь дошкільної групи, Кричківський НВК Богородчанського району Івано-Франківської області

Борзьонк Лариса Іванівна, завідувач, Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад №303 (ясла-садок) комбінованого типу» Криворізької міської ради м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

Бояренко Марія Олександрівна, вчитель-логопед, Заклад дошкільної освіти «Оленка» м. Бровари, Київська область

Будеянська Ганна Василівна, вихователь, Одеський навчально - виховний комплекс № 310 «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу - спеціальна загальноосвітня школа І ступеня» Одеської міської ради Одеської області

Бушанова Тетяна Анатоліївна, завідувач, Сумський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 10 «Малючок» м. Суми, Сумської області

Ваніфатьєва Вікторія Вікторівна, вчитель-логопед, Дошкільний навчальний заклад «Казка», м. Першотравенськ, Дніпропетровська область

Варава Ольга Іванівна, вихователь-методист закладу дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу «Зірочка», м. Обухів, Київська область

Васільєва Лідія Павлівна, вихователь дитячого садка, Дошкільний

навчальний заклад (центр розвитку дитини) «Золотий ключик» м. Нетішин, Хмельницька область

Висоцька Олена Юріївна, вихователь, Красноградський НВК№3 дошкільний підрозділ, місто Красноград, Харківської області

Віннічек Людмила Іванівна, вихователь дитячого садка, Дошкільний навчальний заклад № 42 м. Житомир, Житомирська область

Войтко Антоніна Володимирівна, вихователь дитячого садка ДНЗ-ЦРД №7 м. Бердичів, Житомирська область

Волік Наталія Миколаївна, аспірантка кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та дошкільної освіти Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Богдана Хмельницького вул. Гетьманська, 20, м. Мелітополь, Україна

Волошина Світлана Вікторівна, вихователь-методист, Сумський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) №10 «Малючок» м. Суми, Сумської області

Воробйова Ірина Анатоліївна, вихователь-методист, Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 280 Харківської міської ради» м. Харків

Габліані Марина Валентинівна, вихователь-методист, керівник гуртка з англійської мови, Канівський комунальний заклад дошкільної освіти (ясла - садок) комбінованого типу №7 «Сонечко» Канівської міської ради Черкаської області

Гаєвська Руслана Володимирівна, вихователь-методист, вихователь, заклад дошкільної освіти №180 м. Львів

Галицька Євгенія Анатоліївна, вихователь дитячого садка Дошкільний навчальний заклад № 29 м. Луцьк, Волинська область

Главацька Лариса Якимівна, вихователь дитячого садка, дошкільний навчальний заклад № 4 м. Нетішин, Хмельницька обл.

Гніровська Олена Зіновіївна, вихователь-методист дитячого садка, дошкільний навчальний заклад № 10 м. Луцьк, Волинська область

Гога Юлія Євгенівна, вихователь, комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 241 комбінованого типу» Криворізької міської ради, м. Кривий Ріг

Голенко Інна Василівна, вихователь, дошкільний навчальний заклад №4 м. Старокостянтинів, Хмельницька область

Гончарук Лідія Володимирівна, вихователь дитячого садка, Заклад дошкільної освіти «Оленка» м. Бровари, Київська

Громакова Любов Михайлівна, вихователь дитячого садка, Дошкільний навчальний заклад № 5 м. Херсон, Херсонська область

Гурічева Галина Іванівна, вихователь, дошкільний навчальний заклад комбінованого типу (ясел-садка) № 89 «Віночок», м. Черкаси, Черкаська область

Дацковська Вікторія Георгіївна, вихователь-методист закладу дошкільної освіти, Чугуївський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок)

№ 8 Чугуївської міської ради Харківської області

Декусар Ірина Євдокимівна, вихователь дитячого садка, Панчівський дошкільний навчальний заклад села Панчеве Новомиргородського району Кіровоградської області

Демчук Людмила Василівна, вихователь дошкільної групи, Кричківський НВК Богородчанського району Івано-Франківської області

Денисюк Марина Степанівна, вихователь дитячого садка, Заклад дошкільної освіти № 6 м. Красилів, Хмельницька область

Довгаль Ольга Григорівна, вихователь, Заклад дошкільної освіти №7 «Казка» Скадовської міської ради Херсонської області

Дорошенко Ніна Тарасівна, музичний керівник, Красноградський навчально-виховний комплекс (заклад загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів-заклад дошкільної освіти) № 3 м. Красноград, Харківська область

Дроздова Валентина Сергіївна, завідувач, КЗ «ДНЗ№263КТ» КМР м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

Каліда Олена Миколаївна, вихователь логопедичної групи, Дошкільний навчальний заклад «Казка» м. Першотравенськ, Дніпропетровська область

Кривоніс Марина Леонідівна, вихователь, Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 7 комбінованого типу Харківської міської ради» м. Харків

Мороз Ніна Анатоліївна, вихователь-методист вихователь дитячого садка Дошкільний навчальний заклад № 29 м. Луцьк, Волинська область

Новенко Тетяна Валеріївна, вихователь-методист, КЗ «ДНЗ № 263 КТ» КМР м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

Полтораус Людмила Володимирівна, практичний психолог, Дошкільний навчальний заклад № 40 «Калинонька» Мелітопольської міської ради Запорізької області

Пудло Ольга Володимирівна, вихователь, Дошкільний навчальний заклад (ясла/садок) «Світлячок» № 3 Енергодарської міської ради Запорізької області

Пужак Наталя Семенівна, вихователь, Заклад дошкільної освіти № 7 «Казка» Скадовської міської ради, м. Скадовськ, Херсонська область

Пустовіт Тетяна Григорівна, вихователь-методист, Каланчацький ясла-садок № 2 «Казка» Каланчацької селищної ради, Херсонська область

Радиця Любов Миколаївна, керівник гуртка англійської мови, ДНЗ №7 «Оленка» м. Нетішин, Хмельницька область

Радова Наталія Сергіївна, вихователь, Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу № 166 «Ракета» Запорізької міської ради, м. Запоріжжя

Рижикова Світлана Євгеніївна, вихователь дитячого садка, Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 5 м. Красноград, Харківська область

Руденкова Ольга Іванівна, вихователь, Заклад дошкільної освіти

- (ясла-садок) № 42 «Сонечко» Запорізької міської ради Запорізької області
Рудківська Надія Федорівна, вчитель – логопед, Киселівський ясел - садок, Херсонська область, Білозерський район
- Савчук Інна Кирилівна**, практичний психолог, ЗДО Березанський заклад дошкільної освіти «Сонечко» смт. Березанка Миколаївська обл.
- Сальва Вікторія Валеріївна**, вихователь дитячого садка, Дошкільний навчальний заклад ясла-садок комбінованого типу №34 «Ромашка» м. Умань, Черкаська область
- Самойленко Наталія Валеріївна**, вихователь, Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 272 Харківської міської ради», м. Харків
- Самойленко Світлана Віталіївна**, вихователь дитячого садка, Заклад дошкільної освіти № 3 м. Прилуки, Чернігівська область
- Самчук Тетяна Сергіївна**, вихователь, ДНЗ № 7 «Оленка» м. Нетішин, Хмельницька обл.
- Сімончук Людмила Михайлівна**, завідувач дитячого садка, Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) №9 «Пролісок» м.Нетішин, Хмельницька область
- Скакун Марина Володимирівна**, музичний керівник дитячого садка, Дошкільний навчальний заклад № 5 м. Красноград, Харківська область
- Слабоспицька Олена Миколаївна**, вчитель-методист, м. Ізюм, Харківська область, Ізюмський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 14 Ізюмської міської ради Харківської області
- Слюсарчук Тетяна Володимирівна**, вихователь, ДНЗ № 2 «Подоланочка» м. Славута, Хмельницька область
- Соболева Оксана Василівна**, вихователь-методист закладу дошкільної освіти, дошкільний навчальний заклад №5 «Джерельце», м. Жмеринка, Вінницька область
- Солотва Олена Вікторівна**, вихователь, заклад дошкільної освіти № 798, м. Київ
- Сороченко Олена Миколаївна**, вихователь дитячого садка, дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 9 «Пролісок» м. Нетішин, Хмельницька область
- Спасюк Наталя Станіславівна**, вихователь дитячого садка, дошкільний навчальний заклад № 31 м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область
- Старченко Наталя Іванівна**, вчитель-логопед дитячого садка, комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад № 303 (ясла-садок) комбінованого типу» Криворізької міської ради, м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область
- Страхилюк Оксана Петрівна**, вихователь – методист, дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) №9 «Пролісок» м. Нетішин, Хмельницька область

Сухоручко Наталія Григорівна, вихователь, комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад №42» Криворізької міської ради, м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

Сушко Людмила Василівна, вихователь дитячого садка, дошкільний навчальний заклад № 3 «Планета дитинства» м. Кам'янське, Дніпропетровська область

Тимощук Аліна Миколаївна, вчитель-дефектолог, комунальний заклад “Дошкільний навчальний заклад № 303 (ясла-садок) комбінованого типу” Криворізької міської ради м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

Ткаченко Світлана Василівна, вихователь дитячого садка, дошкільний навчальний заклад № 5 «Джерельце» м. Славутич, Київська область

Товстюк Тетяна Михайлівна, інструктор з фізичної культури, ДНЗ №7 «Оленка», м. Нетішин, Хмельницька область

Толпейкіна Олена Миколаївна, вихователь дитячого садка, дошкільний підрозділ ЗНВК № 63 м. Запоріжжя, Запорізька область

Філімонова Людмила Григорівна, вихователь закладу дошкільної освіти, Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад № 272 Харківської міської ради», м. Харків, Харківська область

Халатова Валентина Миколаївна, вихователь, дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу № 4 «Вогник» м. Нетішин, Хмельницька область

Харитонова Ганна Володимирівна, вихователь-методист Комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 210 комбінованого типу» КМР м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

Хоролець Наталія Миколаївна, вихователь дитячого садка, дошкільний навчальний заклад № 43 «Світлячок» м.Чернігів, Чернігівська область

Хоруженко Тетяна Анатоліївна, вихователь-методист, Антонівський ясла-садок № 4 комбінованого типу з логопедичними групами Херсонської міської ради м. Херсон, Херсонська область

Чаушева Каріна Ігорівна, вчитель-логопед, Антонівського ясел-садка № 4 комбінованого типу з логопедичними групами Херсонської міської ради м. Херсон

Черемісінова Аліна Вікторівна, вихователь-методист Комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 210 комбінованого типу» КМР м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

Чигрин Галина Іванівна, вихователь, ДНЗ № 10 «Росинка» м. Чорноморськ, Одеська область

Чорна Світлана Валеріївна, вихователь – методист, Херсонський ясла – садок № 11 комбінованого типу з логопедичними групами Херсонської міської ради м. Херсон, Херсонська область

Шендрик Світлана Валентинівна, вихователь дитячого садка, дошкільний навчальний заклад №2 смт Каланчак , Херсонська область

Шерман Олександра Василівна, вчитель-логопед дитячого садка, Херсонський ясла-садок № 37 компенсуючого типу Херсонської міської ради м. Херсон, Херсонська область

Шерстюк Олеся Віталіївна, вихователь спеціальної групи, комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 210 комбінованого типу» КМР м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

Яворська Ольга Анатоліївна, вихователь спеціальної групи, комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 210 комбінованого типу» КМР м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область

Яремчук Тетяна Олексіївна, вихователь закладу дошкільної освіти, ДНЗ-ЦРД № 7 м. Бердичів, Житомирська область

Ярошенко Любов Іванівна, вихователь-методист, Височанський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу Височанської селищної ради Харківського району Харківської області

**Збірник тез доповідей
учасників Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

**«Досвід роботи вихователя закладу
дошкільної освіти: традиційні підходи та
інновації»**

Частина II

19 травня 2020 р.

Видавник: Центр прогресивної освіти «Генезум»
Електронна пошта: mail@genezum.org
сайт: genezum.org
tel: +38 (096) 277 14 16

Підписано до друку 21.05.2020 р. Здано до друку 22.05.2020 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Цифровий друк. Ум. друк. арк. 7,91.
Тираж 100 прим.